

|| ಓಂ ಓಂ ನಮೋ ನಾರಾಯಣಾಯ || ಶ್ರೀ ವೇದವ್ಯಾಸಾಯ ನಮಃ ||
ಶ್ರೀ ಕೃಷ್ಣದ್ವೈಪಾಯನ ವೇದವ್ಯಾಸ ವಿರಚಿತ

ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತ

ವಿರಾಟ ಪರ್ವ

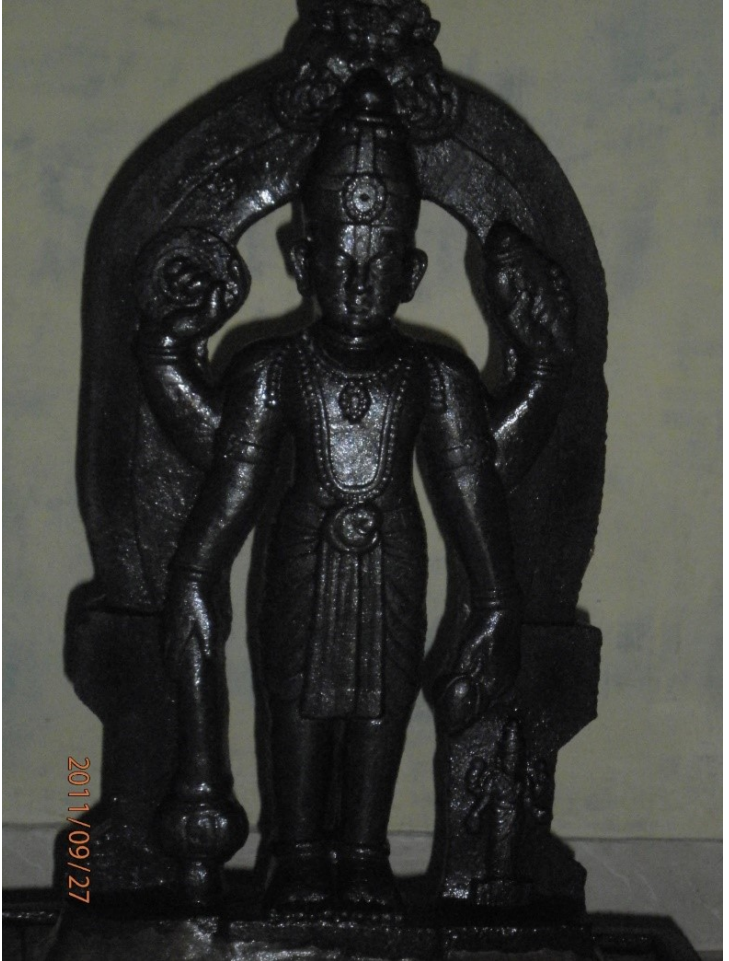

ಮೂಲ ಸಂಸ್ಕೃತದ ಸರಳ ಕನ್ನಡ ಅನುವಾದ

ಉಪ ಪರ್ವಗಳು

ವೈರಾಟ ಪರ್ವ	4
ಕೀಚಕವಧ ಪರ್ವ	100
ಗೋಹರಣ ಪರ್ವ	210
ವೈವಾಹಿಕ ಪರ್ವ	516

ಬನದಕೊಪ್ಪದ ಶ್ರೀ ಲಕ್ಷ್ಮೀನಾರಾಯಣ ದೇವರು

ವೈರಾಟ ಪರ್ವ

೧

ಅಜ್ಞಾತವಾಸಕ್ಕೆ ವಿರಾಟ ನಗರದ ಆಯ್ಕೆ

ಅಜ್ಞಾತವರ್ಷವನ್ನು ಎಲ್ಲಿ ಕಳೆಯಬಹುದೆಂದು ಕೇಳಲು ಅರ್ಜುನನು ಯುಧಿಷ್ಠಿರನಿಗೆ ವಿರಾಟನಗರಿಯನ್ನು ಸೂಚಿಸುವುದು (೧-೧೦). ತಾನು ಪಗಡೆಯಾಟದಲ್ಲಿ ನಿಪುಣನೂ ವಿನೋದಪ್ರಿಯನೂ ಆದ ಕಂಕ ಎಂಬ ಹೆಸರಿನ ದ್ವಿಜನಾಗಿ ವಿರಾಟನಲ್ಲಿರುತ್ತೇನೆಂದು ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು ಹೇಳುವುದು (೧೧-೨೩).

04001001 ಜನಮೇಜಯ ಉವಾಚ|

04001001a ಕಥಂ ವಿರಾಟನಗರೇ ಮಮ ಪೂರ್ವ ಪಿತಾಮಹಾಃ|

04001001c ಅಜ್ಞಾತವಾಸಮುಷಿತಾ ದುರ್ಯೋಧನಭಯಾರ್ಥಿತಾಃ||

ಜನಮೇಜಯನು ಹೇಳಿದನು: “ದುರ್ಯೋಧನನ ಭಯದಿಂದ ಭಾದಿತನನ್ನ ಪೂರ್ವ ಪಿತಾಮಹರು ವಿರಾಟನಗರದಲ್ಲಿ ಹೇಗೆ ಅಜ್ಞಾತವಾಸವನ್ನು ಕಳೆದರು?”

04001002 ವೈಶಂಪಾಯನ ಉವಾಚ|

04001002a ತಥಾ ತು ಸ ವರಾನ್ಲಬ್ಧ್ವಾ ಧರ್ಮಾಧರ್ಮಭೃತಾಂ ವರಃ|

04001002c ಗತ್ವಾಶ್ರಮಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೇಭ್ಯ ಆಚಖ್ಯೌ ಸರ್ವಮೇವ ತತ್||

ವೈಶಂಪಾಯನನು ಹೇಳಿದನು: “ಧರ್ಮಭೃತರಲ್ಲಿ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು ಹೀಗೆ ಧರ್ಮನಿಂದ ವರಗಳನ್ನು ಪಡೆದು ಆಶ್ರಮಕ್ಕೆ ತೆರಳಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಗೆ ನಡೆದುದೆಲ್ಲವನ್ನೂ ವರದಿಮಾಡಿದನು.

04001003a ಕಥಯಿತ್ವಾ ತು ತತ್ಸರ್ವಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೇಭ್ಯೋ ಯುಧಿಷ್ಠಿರಃ|

04001003c ಅರಣೀಸಹಿತಂ ತಸ್ಮೈ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾಯ ನ್ಯವೇದಯತ್||

ಅದೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಗೆ ಹೇಳಿದ ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು ಅರಣೀಸಹಿತ ಕಾಷ್ಠವನ್ನು ಬ್ರಾಹ್ಮಣನಿಗೆ ಒಪ್ಪಿಸಿದನು.

04001004a ತತೋ ಯುಧಿಷ್ಠಿರೋ ರಾಜಾ ಧರ್ಮಪುತ್ರೋ ಮಹಾಮನಾಃ|

04001004c ಸಂನಿವರ್ತ್ಯಾನುಜಾನ್ಸರ್ವಾನಿತಿ ಹೋವಾಚ ಭಾರತ||

ಭಾರತ! ನಂತರ ಮಹಾಮನ ಧರ್ಮಪುತ್ರ ರಾಜ ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು ತನ್ನ ಅನುಜರೆಲ್ಲರನ್ನೂ ಕರೆದು ಹೇಳಿದನು:

04001005a ದ್ವಾದಶೇಮಾನಿ ವರ್ಷಾಣಿ ರಾಷ್ಟ್ರಾದ್ವಿಪ್ರೋಷಿತಾ ವಯಂ|

04001005c ತ್ರಯೋದಶೋಽಯಂ ಸಂಪ್ರಾಪ್ತಃ ಕೃಚ್ಛಃ ಪರಮದುರ್ವಸಃ||

“ರಾಷ್ಟ್ರದಿಂದ ಹೊರಹಾಕಲ್ಪಟ್ಟು ಹನ್ನೆರಡು ವರ್ಷಗಳು ಕಳೆದವು. ಈಗ ಪರಮದುರ್ವಸ ಕಷ್ಟಕರ ಹದಿಮೂರನೆಯ ವರ್ಷವು ಬಂದಿದೆ.

04001006a ಸ ಸಾಧು ಕೌಂತೇಯ ಇತೋ ವಾಸಮರ್ಜುನ ರೋಚಯ|

04001006c ಯತ್ರೇಮಾ ವಸತಿಃ ಸರ್ವಾ ವಸೇಮಾವಿದಿತಾಃ ಪರೈಃ||

ಕೌಂತೇಯ ಅರ್ಜುನ! ಶತ್ರುಗಳಿಗೆ ತಿಳಿಯದಂತೆ ನಾವೆಲ್ಲರೂ
ವಾಸಿಸಬಹುದಾದಂಥ ವಾಸಸ್ಥಳವೊಂದನ್ನು ಆರಿಸು.”

04001007 ಅರ್ಜುನ ಉವಾಚ|

04001007a ತಸ್ಮೈವ ವರದಾನೇನ ಧರ್ಮಸ್ಯ ಮನುಜಾಧಿಪ|

04001007c ಅಜ್ಞಾತಾ ವಿಚರಿಷ್ಯಾಮೋ ನರಾಣಾಂ ಭರತರ್ಷಭ||

ಅರ್ಜುನನು ಹೇಳಿದನು: “ಮನುಜಾಧಿಪ! ಭರತರ್ಷಭ! ಧರ್ಮನ
ವರದಾನದಿಂದ ಮಾತ್ರ ನಾವು ನರರಿಗೆ ತಿಳಿಯದಂತೆ
ಸಂಚರಿಸಬಲ್ಲೆವು.

04001008a ಕಿಂ ತು ವಾಸಾಯ ರಾಷ್ಟ್ರಾಣಿ ಕೀರ್ತಯಿಷ್ಯಾಮಿ ಕಾನಿ ಚಿತೌ|

04001008c ರಮಣೀಯಾನಿ ಗುಪ್ತಾನಿ ತೇಷಾಂ ಕಿಂ ಚಿತ್ಸ್ಮ ರೋಚಯ||

ಆದರೆ, ರಮಣಿಯವೂ ಗೌಪ್ಯವಾಗಿರಬಲ್ಲವೂ ಆದ ಕೆಲವು
ರಾಷ್ಟ್ರಗಳನ್ನು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ನಿನಗಿಷ್ಟವಾದುದನ್ನು
ಆರಿಸಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು.

04001009a ಸಂತಿ ರಮ್ಯಾ ಜನಪದಾ ಬಹ್ವನ್ನಾಃ ಪರಿತಃ ಕುರೂನೌ|

04001009c ಪಾಂಚಾಲಾಶ್ಚೇದಿಮತ್ಸ್ಯಾಶ್ಚ ಶೂರಸೇನಾಃ ಪಟಚ್ಚರಾಃ||

04001009e ದಶಾರ್ಣಾ ನವರಾಷ್ಟ್ರಂ ಚ ಮಲ್ಲಾಃ ಶಾಲ್ವಾ ಯುಗಂಧರಾಃ||

ಕುರುದೇಶವನ್ನು ಸುತ್ತುವರೆದ ಒಂಭತ್ತು ಶ್ರೀಮಂತ, ರಮ್ಯ ರಾಷ್ಟ್ರ-
ಜನಪದಗಳಿವೆ: ಪಾಂಚಾಲ, ಚೇದಿ, ಮತ್ಸ್ಯ, ಶೂರಸೇನ, ಪಟಚ್ಚರ,
ದಶಾರ್ಣ, ಮಲ್ಲ, ಶಾಲ್ವ, ಮತ್ತು ಯುಗಂಧರ.

04001010a ಏತೇಷಾಂ ಕತಮೋ ರಾಜನ್ನಿವಾಸಸ್ತವ ರೋಚತೇ|

04001010c ವತ್ಸ್ಯಾ ಮೋ ಯತ್ರ ರಾಜೇಂದ್ರ ಸಂವತ್ಸರಮಿಮಂ ವಯಂ||

ರಾಜನ್! ರಾಜೇಂದ್ರ! ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ನಿನಗೆ ಯಾವುದು
ಇಷ್ಟವಾಗುತ್ತದೆಯೋ ಅಲ್ಲಿಯೇ ನಾವು ಈ ಸಂವತ್ಸರವನ್ನು
ಕಳೆಯೋಣ.”

04001011 ಯುಧಿಷ್ಠಿರ ಉವಾಚ|

04001011a ಏವಮೇತನ್ಮಹಾಬಾಹೋ ಯಥಾ ಸ ಭಗವಾನ್ಪ್ರಭುಃ|

04001011c ಅಬ್ರವೀತ್ಸರ್ವಭೂತೇಶಸ್ತತ್ತಥಾ ನ ತದನ್ಯಥಾ||

ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು ಹೇಳಿದನು: “ಮಹಾಬಾಹೋ! ಇದು ಸರಿ. ಆ
ಸರ್ವಭೂತೇಶ ಭಗವಾನ್ ಪ್ರಭುವು ಹೇಳಿದುದಕ್ಕಿಂತ ಬೇರೆಯದಾಗಿ
ಆಗುವುದಿಲ್ಲ.

04001012a ಅವಶ್ಯಂ ತ್ವೇವ ವಾಸಾರ್ಥಂ ರಮಣೀಯಂ ಶಿವಂ ಸುಖಂ|

04001012c ಸಮ್ಮಂತ್ರೈಃ ಸಹಿತೈಃ ಸರ್ವೈರ್ದ್ರಷ್ಟ್ಯವ್ಯಮಕುತೋಭಯಂ||

ನಾವೆಲ್ಲರೂ ಒಟ್ಟಾಗಿ ಆಲೋಚಿಸಿ ವಾಸಕ್ಕಾಗಿ ರಮಣೀಯವೂ,
ಮಂಗಲಕರವೂ, ಸುಖಕರವೂ, ಎಲ್ಲ ಕಡೆಗಳಿಂದ ನಿರ್ಭಯವೂ
ಆಗಿರುವ ಸ್ಥಳವನ್ನು ಆರಿಸುವುದು ಅವಶ್ಯಕ.

04001013a ಮತ್ಸ್ಯೋ ವಿರಾಟೋ ಬಲವಾನಭಿರಕ್ಷೇತ್ಸ ಪಾಂಡವಾನ್|

04001013c ಧರ್ಮಶೀಲೋ ವದಾನ್ಯಶ್ಚ ವೃದ್ಧಶ್ಚ ಸುಮಹಾಧನಃ||

ಧರ್ಮಶೀಲನೂ, ಬಲವಂತನೂ, ಉದಾರನೂ, ಮಹಾಧನವಂತನೂ
ಆದ ವೃದ್ಧ ಮತ್ಸ್ಯ ವಿರಾಟನು ಪಾಂಡವರನ್ನು ರಕ್ಷಿಸಬಲ್ಲನು.

04001014a ವಿರಾಟನಗರೇ ತಾತ ಸಂವತ್ಸರಮಿಮಂ ವಯಂ|

04001014c ಕುರ್ವಂತಸ್ತಸ್ಯ ಕರ್ಮಾಣಿ ವಿಹರಿಷ್ಯಾಮ ಭಾರತ||

ಮಗು ಭಾರತ! ಅವನ ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಾ ನಾವು
ವಿರಾಟನಗರದಲ್ಲಿ ಈ ಸಂವತ್ಸರವನ್ನು ಕಳೆಯೋಣ.

04001015a ಯಾನಿ ಯಾನಿ ಚ ಕರ್ಮಾಣಿ ತಸ್ಯ ಶಕ್ತ್ಯಾ ಮಹೇ ವಯಂ|

04001015c ಕರ್ತುಂ ಯೋ ಯತ್ನ ತತ್ಕರ್ಮ ಬ್ರವೀತು ಕುರುನಂದನಾಃ||

ಕುರುನಂದನರೇ! ನಾವು ಯಾವ ಯಾವ ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ಮಾಡಬಲ್ಲೆವು
ಮತ್ತು ಏನೇನು ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ಮಾಡಬೇಕು ಎನ್ನುವುದನ್ನು ಹೇಳಿ.”

04001016 ಅರ್ಜುನ ಉವಾಚ|

04001016a ನರದೇವ ಕಥಂ ಕರ್ಮ ರಾಷ್ಟ್ರೇ ತಸ್ಯ ಕರಿಷ್ಯಸಿ|

04001016c ವಿರಾಟನೃಪತೇಃ ಸಾಧೋ ರಂಸ್ಯಸೇ ಕೇನ ಕರ್ಮಣಾ||

ಅರ್ಜುನನು ಹೇಳಿದನು: “ನರದೇವ! ಸಾಧುವೇ! ವಿರಾಟನೃಪತಿಯ
ರಾಷ್ಟ್ರದಲ್ಲಿ ನೀನು ಯಾವ ಕೆಲಸವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತೀಯೆ? ಯಾವ
ಕೆಲಸದಲ್ಲಿ ನಿನಗೆ ಆಸಕ್ತಿಯಿದೆ?”

04001017a ಮೃದುವರ್ದಾನೋ ಹೀಮಾಂಶ್ಚ ಧಾರ್ಮಿಕಃ ಸತ್ಯವಿಕ್ರಮಃ|

04001017c ರಾಜನ್ ಸ್ವಮಾಪದಾ ಕ್ಲಿಷ್ಟಃ ಕಿಂ ಕರಿಷ್ಯಸಿ ಪಾಂಡವ||

ಕಷ್ಟದ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿರುವ ಮೃದು, ಉದಾರ, ಲಜ್ಜಾನ್ವಿತ, ಧಾರ್ಮಿಕ, ಸತ್ಯವಿಕ್ರಮ ಪಾಂಡವ ರಾಜ ! ನೀನು ಏನು ಮಾಡುವೆ?

04001018a ನ ದುಃಖಮುಚಿತಂ ಕಿಂ ಚಿದ್ರಾಜಸ್ವೇದ ಯಥಾ ಜನಃ|

04001018c ಸ ಇಮಾಮಾಪದಂ ಪ್ರಾಪ್ಯ ಕಥಂ ಘೋರಾಂ ತರಿಷ್ಯಸಿ||

ರಾಜನ್ ! ಇತರ ಜನರಂತೆ ನೀನು ಇಂಥಹ ಕಷ್ಟವನ್ನು ಸ್ವಲ್ಪವೂ ಅರಿತವನಲ್ಲ. ಒದಗಿರುವ ಈ ಘೋರ ಆಪತ್ತನ್ನು ಹೇಗೆ ದಾಟುವೆ?"

04001019 ಯುಧಿಷ್ಠಿರ ಉವಾಚ|

04001019a ಶೃಣುದ್ಧಂ ಯತ್ಕರಿಷ್ಯಾಮಿ ಕರ್ಮ ವೈ ಕುರುನಂದನಾಃ|

04001019c ವಿರಾಟಮನುಸಂಪ್ರಾಪ್ಯ ರಾಜಾನಂ ಪುರುಷರ್ಷಭಂ||

ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು ಹೇಳಿದನು: "ಕುರುನಂದನರೇ ! ಪುರುಷರ್ಷಭ ರಾಜ ವಿರಾಟನ ಬಳಿ ಸೇರಿ ಏನು ಕೆಲಸವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತೇನೆ ಎನ್ನುವುದನ್ನು ಕೇಳಿ.

04001020a ಸಭಾಸ್ತಾರೋ ಭವಿಷ್ಯಾಮಿ ತಸ್ಯ ರಾಜ್ಞೋ ಮಹಾತ್ಮನಃ|

04001020c ಕಂಕೋ ನಾಮ ದ್ವಿಜೋ ಭೂತ್ವಾ ಮತಾಕ್ಷಃ ಪ್ರಿಯದೇವಿತಾ||

ಪಗಡೆಯಾಟದಲ್ಲಿ ನಿಪುಣನೂ ವಿನೋದಪ್ರಿಯನೂ ಆದ ಕಂಕ ಎಂಬ ಹೆಸರಿನ ದ್ವಿಜನಾಗಿ ಆ ಮಹಾತ್ಮ ರಾಜನ ಸಭಾಸದನಾಗಿರುತ್ತೇನೆ.

04001021a ವೈಡೂರ್ಯಾನ್ಕಾಂಚನಾನ್ದಾಂತಾನ್ಫಲೈರ್ಜ್ಯೋತೀರಸೈಃ ಸಹ|

04001021c ಕೃಷ್ಣಾಕ್ಷಾಽಲ್ಲೋಹಿತಾಕ್ಷಾಂಶ್ಚ ನಿರ್ವತ್ಸ್ಯಾಮಿ ಮನೋರಮಾನ್||

ವೈಡೂರ್ಯ, ಕಾಂಚನ ಮತ್ತು ದಂತಗಳಿಂದ ಮಾಡಿದ ಹೊಳೆಯುವ ಕಪ್ಪು, ಕೆಂಪು, ಹಳದಿ, ಮತ್ತು ಹಸಿರು ಬಣ್ಣದ ಪಗಡೆ ಕಾಯಿಗಳನ್ನು ನಡೆಸುತ್ತೇನೆ.

04001022a ಆಸಂ ಯುಧಿಷ್ಟಿರಸ್ಯಾಹಂ ಪುರಾ ಪ್ರಾಣಸಮಃ ಸಖಾ|

04001022c ಇತಿ ವಕ್ಷ್ಯಾಮಿ ರಾಜಾನಂ ಯದಿ ಮಾಮನುಯೋಕ್ಷ್ಯತೇ||

ರಾಜನು ಕೇಳಿದರೆ, ಹಿಂದೆ ನಾನು ಯುಧಿಷ್ಟಿರನ ಪ್ರಾಣಸಖನಂತಿದ್ದೆ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ.

04001023a ಇತ್ಯೇತದ್ವೋ ಮಯಾಖ್ಯಾತಂ ವಿಹರಿಷ್ಯಾಮ್ಯಹಂ ಯಥಾ|

04001023c ವೃಕೋದರ ವಿರಾಟೇ ತ್ವಂ ರಂಸ್ಯಸೇ ಕೇನ ಕರ್ಮಣಾ||

ನಾನು ಹೇಗೆ ವಾಸಿಸುವೆನು ಎಂದು ಹೇಳಿದೆ. ವೃಕೋದರ! ವಿರಾಟನಲ್ಲಿ ನೀನು ಯಾವ ಕೆಲಸ ಮಾಡಲು ಇಚ್ಛಿಸುವೆ?”

ಇತಿ ಶ್ರೀಮಹಾಭಾರತೇ ವಿರಾಟಪರ್ವಣಿ ವೈರಾಟಪರ್ವಣಿ

ಯುಧಿಷ್ಟಿರಾದಿಮಂತ್ರಣೇ ಪ್ರಥಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ||

ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದ ವಿರಾಟಪರ್ವದಲ್ಲಿ ವೈರಾಟಪರ್ವದಲ್ಲಿ

ಯುಧಿಷ್ಟಿರ ಮೊದಲಾದವರ ಸಮಾಲೋಚನೆಯಲ್ಲಿ ಮೊದಲನೆಯ

ಅಧ್ಯಾಯವು.

೨

ಭೀಮಾರ್ಜುನರ ಪಾತ್ರ ನಿಶ್ಚಯ

ಬಲ್ಲವನೆಂಬ ಹೆಸರನ್ನಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಅಡುಗೆಯವನೆಂದು ಹೇಳಿಕೊಂಡು ರಾಜ ವಿರಾಟನಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗುತ್ತೇನೆಂದು ಭೀಮನು ನಿರ್ಧರಿಸುವುದು (೧-೮). ಷಂಢಕನಾಗಿದ್ದೇನೆಂದು ಪ್ರತಿಜ್ಞೆ ಮಾಡಿ ಬೃಹನ್ನಳಾ ಎನ್ನುವ ಹೆಸರಿನವಳಾಗಿ, ಸ್ತ್ರೀ ಭಾವದಿಂದ ಮಹೀಪಾಲನ ಅಂತಃಪುರದಲ್ಲಿರುತ್ತೇನೆಂದು ಅರ್ಜುನನು ಹೇಳುವುದು (೯-೨೭).

04002001 ಭೀಮ ಉವಾಚ|

04002001a ಪೌರೋಗವೋ ಬ್ರುವಾಣೋಽಹಂ ಬಲ್ಲವೋ ನಾಮ ನಾಮತಃ|

04002001c ಉಪಸ್ಥಾಸ್ಯಾಮಿ ರಾಜಾನಂ ವಿರಾಟಮಿತಿ ಮೇ ಮತಿಃ||

ಭೀಮನು ಹೇಳಿದನು: “ಬಲ್ಲವನೆಂಬ ಹೆಸರನ್ನಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಅಡುಗೆಯವನೆಂದು ಹೇಳಿಕೊಂಡು ರಾಜ ವಿರಾಟನಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗುತ್ತೇನೆಂದು ನನ್ನ ಅಭಿಮತ.

04002002a ಸೂಪಾನಸ್ಯ ಕರಿಷ್ಯಾಮಿ ಕುಶಲೋಽಸ್ಮಿ ಮಹಾನಸೇ|

04002002c ಕೃತಪೂರ್ವಾಣಿ ಯೈರಸ್ಯ ವ್ಯಂಜನಾನಿ ಸುಶಿಕ್ಷಿತೈಃ|

04002002e ತಾನಪ್ಯಭಿಭವಿಷ್ಯಾಮಿ ಪ್ರೀತಿಂ ಸಂಜನಯನ್ನಹಂ||

ಭಾರೀ ಅಡುಗೆಯಲ್ಲಿ ಕುಶಲನಾಗಿದ್ದೇನೆ, ಸೂಪಗಳನ್ನು ತಯಾರಿಸಬಲ್ಲೆ, ಇದಕ್ಕೂ ಮೊದಲು ಪಳಗಿದವರು ಮಾಡಿದ ಪದಾರ್ಥಗಳಿಗೂ ಮೀರಿದ ಅಡುಗೆಯನ್ನು ಮಾಡಬಲ್ಲೆ ಎಂದು ತೋರಿಸಿ ಅವನನ್ನು

ಸಂತೋಷ ಪಡಿಸುವೆನು.

04002003a ಆಹರಿಷ್ಯಾಮಿ ದಾರೂಣಾಂ ನಿಚಯಾನ್ಮಹತೋಽಪಿ ಚ|

04002003c ತತ್ ಪ್ರೇಕ್ಷ್ಯ ವಿಪುಲಂ ಕರ್ಮ ರಾಜಾ ಪ್ರೀತೋ ಭವಿಷ್ಯತಿ||

ಎಷ್ಟೇ ಭಾರಿಯಾಗಿದ್ದರೂ ಕಟ್ಟಿಗೆಗಳ ಹೊರೆಯನ್ನು ಹೊತ್ತು ತರುತ್ತೇನೆ.

ಇಂಥಹ ಭಾರಿ ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ನೋಡಿದ ರಾಜನು

ಸಂತೋಷಗೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ.

04002004a ದ್ವಿಪಾ ವಾ ಬಲಿನೋ ರಾಜನ್ವೃಷಭಾ ವಾ ಮಹಾಬಲಾಃ|

04002004c ವಿನಿಗ್ರಾಹ್ಯಾ ಯದಿ ಮಯಾ ನಿಗ್ರಹೀಷ್ಯಾಮಿ ತಾನಪಿ||

ರಾಜನ್! ಬಲಶಾಲಿ ಆನೆಗಳನ್ನಾಗಲೀ ಮಹಾಬಲಿ

ಹೋರಿಗಳನ್ನಾಗಲೀ ನಿಗ್ರಹಿಸಬೇಕಾಗಿ ಬಂದರೆ ಅವುಗಳನ್ನೂ

ನಿಗ್ರಹಿಸುತ್ತೇನೆ.

04002005a ಯೇ ಚ ಕೇ ಚಿನ್ನಿಯೋತ್ಸ್ಯಂತಿ ಸಮಾಜೇಷು ನಿಯೋಧಕಾಃ|

04002005c ತಾನಹಂ ನಿಹನಿಷ್ಯಾಮಿ ಪ್ರೀತಿಂ ತಸ್ಯ ವಿವರ್ಧಯನ್||

ಯಾರಾದರೂ ಜಟ್ಟಿಗಳು ಮಲ್ಲಯುದ್ಧ ಮಾಡಬಯಸಿದರೆ ಅವರನ್ನೂ

ಹೊಡೆದುಹಾಕಿ ಅವನ ಸಂತೋಷವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುತ್ತೇನೆ.

04002006a ನ ತ್ವೇತಾನ್ಯುಧ್ಯಮಾನಾನ್ವೈ ಹನಿಷ್ಯಾಮಿ ಕಥಂ ಚನ|

04002006c ತಥೈತಾನ್ಪಾತಯಿಷ್ಯಾಮಿ ಯಥಾ ಯಾಸ್ಯಂತಿ ನ ಕ್ಷಯಂ||

ಆದರೂ ನನ್ನೊಡನೆ ಹೋರಾಡುವವರನ್ನು ಕೊಲ್ಲುವುದಿಲ್ಲ, ನಾಶ

ಪಡಿಸದೇ ಅವರನ್ನು ಕೆಡಹುತ್ತೇನೆ.

04002007a ಆರಾಲಿಕೋ ಗೋವಿಕರ್ತಾ ಸೂಪಕರ್ತಾ ನಿಯೋಧಕಃ|

04002007c ಆಸಂ ಯುಧಿಷ್ಠಿರಸ್ಯಾಹಮಿತಿ ವಕ್ಷ್ಯಾಮಿ ಪೃಚ್ಛತಃ||

ಯಾರಾದರೂ ಕೇಳಿದರೆ ಯುಧಿಷ್ಠಿರನಲ್ಲಿ ಅಡುಗೆಯವನಾಗಿ ಅನ್ನ,
ಮಾಂಸ ಮತ್ತು ಸಾರನ್ನು ತಯಾರಿಸುವವನೂ ಜಟ್ಟಿಯೂ ಆಗಿದ್ದನೆಂದು
ಹೇಳುತ್ತೇನೆ.

04002008a ಆತ್ಮಾನಮಾತ್ಮನಾ ರಕ್ಷಂಶ್ಚರಿಷ್ಯಾಮಿ ವಿಶಾಂ ಪತೇ|

04002008c ಇತ್ಯೇತತ್ಪ್ರತಿಜಾನಾಮಿ ವಿಹರಿಷ್ಯಾಮ್ಯಹಂ ಯಥಾ||

ವಿಶಾಂಪತೇ! ನನ್ನನ್ನು ನಾನು ರಕ್ಷಿಸಿಕೊಂಡು ಇರುತ್ತೇನೆ. ಈ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ
ನಾನು ಇರುತ್ತೇನೆಂದು ತಿಳಿದಿದ್ದೇನೆ.”

04002009 ಯುಧಿಷ್ಠಿರ ಉವಾಚ|

04002009a ಯಮಗ್ನಿಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ಭೂತ್ವಾ ಸಮಾಗಚ್ಛನ್ನೃಣಾಂ ವರಂ|

04002009c ದಿಧಕ್ಷುಃ ಖಾಂಡವಂ ದಾವಂ ದಾಶಾರ್ಹಸಹಿತಂ ಪುರಾ||

04002010a ಮಹಾಬಲಂ ಮಹಾಬಾಹುಮಜಿತಂ ಕುರುನಂದನಂ|

04002010c ಸೋಽಯಂ ಕಿಂ ಕರ್ಮ ಕೌಂತೇಯಃ ಕರಿಷ್ಯತಿ ಧನಂಜಯಃ||

ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು ಹೇಳಿದನು: “ಹಿಂದೆ ಖಾಂಡವವನ್ನು ಸುಡಲು ಬಯಸಿದ
ಅಗ್ನಿಯು ಬ್ರಾಹ್ಮಣನಾಗಿ ದಾಶಾರ್ಹನ ಜೊತೆಗಿದ್ದ ಯಾವ ನರಶ್ರೇಷ್ಠ,
ಮಹಾಬಲಿ, ಮಹಾಬಾಹು, ಅಜಿತ, ಕುರುನಂದನನ ಬಳಿ
ಬಂದಿದ್ದನೋ ಆ ಕೌಂತೇಯ ಧನಂಜಯನು ಯಾವ ಕೆಲಸವನ್ನು

ಮಾಡುತ್ತಾನೆ?

04002011a ಯೋಽಯಮಾಸಾದ್ಯ ತಂ ದಾವಂ ತರ್ಪ ಯಾಮಾಸ ಪಾವಕಂ|

04002011c ವಿಜಿತ್ವೈಕರಥೇನೇಂದ್ರಂ ಹತ್ವಾ ಪನ್ನಗರಾಕ್ಷಸಾನ್||

04002011e ಶ್ರೇಷ್ಠಃ ಪ್ರತಿಯುಧಾಂ ನಾಮ ಸೋಽರ್ಜುನಃ ಕಿಂ ಕರಿಷ್ಯತಿ||

ಅಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗಿ ಏಕರಥದಲ್ಲಿ ಇಂದ್ರನನ್ನು ಗೆದ್ದು ಪನ್ನಗರಾಕ್ಷಸರನ್ನು ಸಂಹರಿಸಿ ಪಾವಕನನ್ನು ತೃಪ್ತಿಪಡಿಸಿದ ಪ್ರತಿಯುಧರಲ್ಲಿ ಶ್ರೇಷ್ಠನೆಂದು ಹೆಸರನ್ನು ಹೊತ್ತ ಅರ್ಜುನನು ಏನು ಮಾಡುತ್ತಾನೆ?

04002012a ಸೂರ್ಯಃ ಪ್ರತಪತಾಂ ಶ್ರೇಷ್ಠೋ ದ್ವಿಪದಾಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ವರಃ|

04002012c ಆಶೀವಿಷಶ್ಚ ಸರ್ಪಾಣಾಮಗ್ನಿಸ್ತೇಜಸ್ವಿನಾಂ ವರಃ||

04002013a ಆಯುಧಾನಾಂ ವರೋ ವಜ್ರಃ ಕಕುದ್ಮಿ ಚ ಗವಾಂ ವರಃ|

04002013c ಹ್ರದಾನಾಮುದಧಿಃ ಶ್ರೇಷ್ಠಃ ಪರ್ಜನ್ಯೋ ವರ್ಷತಾಂ ವರಃ||

04002014a ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರಶ್ಚ ನಾಗಾನಾಂ ಹಸ್ತಿಷ್ಟೈರಾವತೋ ವರಃ|

04002014c ಪುತ್ರಃ ಪ್ರಿಯಾಣಾಮಧಿಕೋ ಭಾರ್ಯಾ ಚ ಸುಹೃದಾಂ ವರಾ||

04002015a ಯಥೈತಾನಿ ವಿಶಿಷ್ಟಾನಿ ಜಾತ್ಯಾಂ ಜಾತ್ಯಾಂ ವೃಕೋದರ|

04002015c ಏವಂ ಯುವಾ ಗುಡಾಕೇಶಃ ಶ್ರೇಷ್ಠಃ ಸರ್ವಧನುಷ್ಮತಾಂ||

04002016a ಸೋಽಯಮಿಂದ್ರಾದನವರೋ ವಾಸುದೇವಾಚ್ಚ ಭಾರತ|

04002016c ಗಾಂಡೀವಧನ್ವಾ ಶ್ವೇತಾಶ್ವೋ ಬೀಭತ್ಸುಃ ಕಿಂ ಕರಿಷ್ಯತಿ||

ಪ್ರತಪತರಲ್ಲಿ ಸೂರ್ಯನು ಶ್ರೇಷ್ಠ, ದ್ವಿಪದರಲ್ಲಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನು ಶ್ರೇಷ್ಠ, ಸರ್ಪಗಳಲ್ಲಿ ಆಶೀವಿಷ ಮತ್ತು ತೇಜಸ್ವಿಗಳಲ್ಲಿ ಅಗ್ನಿಯು ಶ್ರೇಷ್ಠ, ಆಯುಧಗಳಲ್ಲಿ ವಜ್ರ ಶ್ರೇಷ್ಠ, ಗೋವುಗಳಲ್ಲಿ ಹೋರಿಯು ಶ್ರೇಷ್ಠ,

ನೀರುಗಳಲ್ಲಿ ಸಮುದ್ರವು ಶ್ರೇಷ್ಠ, ಮೋಡಗಳಲ್ಲಿ ಪರ್ಜನ್ಯವು ಶ್ರೇಷ್ಠ,
ನಾಗಗಳಲ್ಲಿ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನೂ, ಹಸ್ತಿಗಳಲ್ಲಿ ಐರಾವತನೂ ಶ್ರೇಷ್ಠ,
ಪ್ರಿಯರಲ್ಲಿ ಪುತ್ರನು ಅಧಿಕ ಮತ್ತು ಸುಹೃದಯರಲ್ಲಿ ಭಾರ್ಯೆಯು
ಶ್ರೇಷ್ಠ. ವೃಕೋದರ! ಆಯಾಯಾ ಜಾತಿಗಳಲ್ಲಿ ಇವು
ವಿಶಿಷ್ಟವಾಗಿರುವಂತೆ ಯುವಕರಲ್ಲಿ ಈ ಸರ್ವಧನುಷ್ಮತ ಗುಡಾಕೇಶನು
ಶ್ರೇಷ್ಠ. ಭಾರತ! ಇಂದ್ರ-ವಾಸುದೇವರಿಗೂ ಕಡಿಮೆಯಿಲ್ಲದ, ಗಾಂಡೀವ
ಧನುರ್ಧಾರಿ, ಶ್ವೇತಾಶ್ವ ಈ ಬೀಭತ್ಸುವು ಏನು ಮಾಡುತ್ತಾನೆ?

- 04002017a ಉಷಿತ್ವಾ ಪಂಚ ವರ್ಷಾಣಿ ಸಹಸ್ರಾಕ್ಷಸ್ಯ ವೇಶ್ಮನಿ|
04002017c ದಿವ್ಯಾನ್ಯಸ್ತ್ರಾಣ್ಯವಾಪ್ತಾನಿ ದೇವರೂಪೇಣ ಭಾಸ್ವತಾ||
04002018a ಯಂ ಮನ್ಯೇ ದ್ವಾದಶಂ ರುದ್ರಮಾದಿತ್ಯಾನಾಂ ತ್ರಯೋದಶಂ|
04002018c ಯಸ್ಯ ಬಾಹೂ ಸಮೌ ದೀರ್ಘೌ ಜ್ಯಾಘಾತಕಠಿನತ್ವಚೌ||
04002018E ದಕ್ಷಿಣೇ ಚೈವ ಸವ್ಯೇ ಚ ಗವಾಮಿವ ವಹಃ ಕೃತಃ||
04002019a ಹಿಮವಾನಿವ ಶೈಲಾನಾಂ ಸಮುದ್ರಃ ಸರಿತಾಮಿವ|
04002019c ತ್ರಿದಶಾನಾಂ ಯಥಾ ಶಕ್ರೋ ವಸೂನಾಮಿವ ಹವ್ಯವಾಟ್||
04002020a ಮೃಗಾಣಾಮಿವ ಶಾರ್ದೂಲೋ ಗರುಡಃ ಪತತಾಮಿವ|
04002020c ವರಃ ಸಂನಹ್ಯಮಾನಾನಾಮರ್ಜುನಃ ಕಿಂ ಕರಿಷ್ಯತಿ||

ಸಹಸ್ರಾಕ್ಷನ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಾಶಿಸುವ ದೇವರೂಪದಿಂದ ಐದು
ವರ್ಷಗಳು ಉಳಿದು ದಿವ್ಯಾಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ಪಡೆದ, ಹನ್ನೆರಡನೆಯ
ರುದ್ರನೆಂದೂ ಹದಿಮೂರನೆಯ ಆದಿತ್ಯನೆಂದೂ ಮನ್ನಣೆ ಪಡೆದಿರುವ,
ಬಿಲ್ಲಿನ ಆಘಾತದಿಂದ ಕಠಿನವಾದ ಚರ್ಮಗಳ, ಗೂಳಿಯ

ಹಿಣಿಲುಗಳಂತೆ ಸಮ ಮತ್ತು ದೀರ್ಘವಾದ ಎಡ ಮತ್ತು ಬಲ
ಬಾಹುಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ, ಪರ್ವತಗಳಲ್ಲಿ ಹಿಮವಂತನಂತೆ,
ಜಲಾಶಯಗಳಲ್ಲಿ ಸಮುದ್ರದಂತೆ, ತ್ರಿದಶರಲ್ಲಿ ಶಕ್ತನಂತೆ, ಮತ್ತು
ವಸುಗಳಲ್ಲಿ ಇಂದ್ರನಂತೆ, ಮೃಗಗಳಲ್ಲಿ ಶಾರ್ದೂಲನಂತೆ, ಮತ್ತು
ಪಕ್ಷಿಗಳಲ್ಲಿ ಗರುಡನಂತಿರುವ ಯೋಧರಲ್ಲಿ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಅರ್ಜುನನು ಏನು
ಮಾಡುತ್ತಾನೆ?”

04002021 ಅರ್ಜುನ ಉವಾಚ|

04002021a ಪ್ರತಿಜ್ಞಾಂ ಷಂಢಕೋಽಸ್ತೀತಿ ಕರಿಷ್ಯಾಮಿ ಮಹೀಪತೇ|

04002021c ಜ್ಯಾಘಾತೌ ಹಿ ಮಹಾಂತೌ ಮೇ ಸಂವರ್ತುಂ ನೃಪ ದುಷ್ಕರೌ||

ಅರ್ಜುನನು ಹೇಳಿದನು: “ಮಹೀಪತೇ! ಷಂಢಕನಾಗಿದ್ದೇನೆಂದು
ಪ್ರತಿಜ್ಞೆ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ. ನೃಪ! ಬಿಲ್ಲಿನ ಆಘಾತದ ಗುರುತುಳ್ಳ ನನ್ನ ಈ
ಮಹಾ ತೋಳುಗಳನ್ನು ಮುಚ್ಚಿಡಲು ಕಷ್ಟವಾಗುತ್ತದೆ.

04002022a ಕರ್ಣಯೋಃ ಪ್ರತಿಮುಚ್ಯಾಹಂ ಕುಂಡಲೇ ಜ್ವಲನೋಪಮೇ|

04002022c ವೇಣೀಕೃತಶಿರಾ ರಾಜನ್ನಾಮ್ನಾ ಚೈವ ಬೃಹನ್ನಡಾ||

04002023a ಪಠನ್ನಾಖ್ಯಾಯಿಕಾಂ ನಾಮ ಸ್ತ್ರೀಭಾವೇನ ಪುನಃ ಪುನಃ|

04002023c ರಮಯಿಷ್ಯೇ ಮಹೀಪಾಲಮನ್ಯಾಂಶ್ಚಾಂತಃಪುರೇ ಜನಾನ್||

ರಾಜನ್! ಅಗ್ನಿಜ್ವಾಲೆಯಂತೆ ಹೊಳೆಯುವ ಕುಂಡಲಗಳನ್ನು ಕಿವಿಯಲ್ಲಿ
ಧರಿಸಿ, ತಲೆಯಲ್ಲಿ ಜಡೆ ಹಾಕಿಕೊಂಡು, ಬೃಹನ್ನಳಾ ಎನ್ನುವ
ಹೆಸರಿನವಳಾಗಿ, ಸ್ತ್ರೀ ಭಾವದಿಂದ ಪುನಃ ಪುನಃ ಕಥೆಗಳನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಾ,

ಮಹೀಪಾಲನ ಅಂತಃಪುರದ ಜನರನ್ನು ರಂಜಿಸುತ್ತೇನೆ.

04002024a ಗೀತಂ ನೃತ್ತಂ ವಿಚಿತ್ರಂ ಚ ವಾದಿತ್ರಂ ವಿವಿಧಂ ತಥಾ|

04002024c ಶಿಕ್ಷಯಿಷ್ಯಾಮ್ಯಹಂ ರಾಜನ್ ವಿರಾಟಭವನೇ ಸ್ತ್ರಿಯಃ||

ರಾಜನ್! ವಿರಾಟಭವನದಲ್ಲಿ ಸ್ತ್ರೀಯರಿಗೆ ನಾನು ಗೀತ, ಅದ್ಭುತ ನೃತ್ಯ, ವಿವಿಧ ವಾದನಗಳನ್ನು ಹೇಳಿಕೊಡುತ್ತೇನೆ.

04002025a ಪ್ರಜಾನಾಂ ಸಮುದಾಚಾರಂ ಬಹು ಕರ್ಮಕೃತಂ ವದನ್|

04002025c ಛಾದಯಿಷ್ಯಾಮಿ ಕೌಂತೇಯ ಮಾಯಯಾತ್ಮಾನಮಾತ್ಮನಾ||

ಕೌಂತೇಯ! ಪ್ರಜೆಗಳ ಒಳ್ಳೆಯ ನಡವಳಿಕೆಗಳನ್ನೂ, ಮಾಡಿದ ಕೆಲಸಗಳನ್ನೂ ಬಹಳಷ್ಟು ಹೊಗಳುತ್ತಾ ಮಾಯೆಯಿಂದ ನನ್ನನ್ನು ನಾನು ಮರೆಮಾಡಿಸಿಕೊಂಡಿರುತ್ತೇನೆ.

04002026a ಯುಧಿಷ್ಠಿರಸ್ಯ ಗೇಹೇಽಸ್ಮಿ ದ್ರೌಪದ್ಯಾಃ ಪರಿಚಾರಿಕಾ|

04002026c ಉಷಿತಾಸ್ತ್ರೀತಿ ವಕ್ಷ್ಯಾಮಿ ಪೃಷ್ಠೋ ರಾಜ್ಞಾ ಚ ಭಾರತ||

ಭಾರತ! ರಾಜನು ಒಮ್ಮೆ ಕೇಳಿದರೆ, ನಾನು ಯುಧಿಷ್ಠಿರನ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ದ್ರೌಪದಿಯ ಪರಿಚಾರಿಕೆಯಾಗಿದ್ದೆ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ.

04002027a ಏತೇನ ವಿಧಿನಾ ಛನ್ನಃ ಕೃತಕೇನ ಯಥಾ ನಲಃ|

04002027c ವಿಹರಿಷ್ಯಾಮಿ ರಾಜೇಂದ್ರ ವಿರಾಟಭವನೇ ಸುಖಂ||

ರಾಜೇಂದ್ರ! ಈ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ನಾನು ನಲನಂತೆ ಕೃತಕನಾಗಿ ಮರೆಸಿಕೊಂಡು ವಿರಾಟಭವನದಲ್ಲಿ ಸುಖದಿಂದ ಕಾಲ ಕಳೆಯುತ್ತೇನೆ.”

ಇತಿ ಶ್ರೀಮಹಾಭಾರತೇ ವಿರಾಟಪರ್ವಣಿ ವೈರಾಟಪರ್ವಣಿ
ಯುಧಿಷ್ಠಿರಾದಿಮಂತ್ರಣೇ ದ್ವಿತೀಯೋಽಧ್ಯಾಯಃ||
ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದ ವಿರಾಟಪರ್ವದಲ್ಲಿ ವೈರಾಟಪರ್ವದಲ್ಲಿ
ಯುಧಿಷ್ಠಿರ ಮೊದಲಾದವರ ಸಮಾಲೋಚನೆಯಲ್ಲಿ ಎರಡನೆಯ
ಅಧ್ಯಾಯವು.

೩

ನಕುಲ, ಸಹದೇವ, ದ್ರೌಪದಿಯರ ಪಾತ್ರ ನಿಶ್ಚಯ

ವಿರಾಟನೃಪನಲ್ಲಿ ಗ್ರಂಥಿಕನೆಂಬ ಹೆಸರನ್ನಿಟ್ಟುಕೊಂಡು
ಅಶ್ವಬಂಧುವಾಗುತ್ತೇನೆಂದು ನಕುಲನು (೧-೪) ಮತ್ತು ವಿರಾಟನಲ್ಲಿ
ತಂತಿಪಾಲನೆಂಬ ಗೋಸಂಖ್ಯಾತನಾಗುತ್ತೇನೆಂದು ಸಹದೇವನು (೫-
೧೧) ನಿರ್ಧರಿಸುವುದು. ಕೇಶಕರ್ಮದಲ್ಲಿ ಕುಶಲಳಾದ ಸೈರಂದ್ರಿ
ಎಂದು ಹೇಳಿಕೊಂಡು ನನ್ನನ್ನು ಅಡಗಿಸಿಕೊಂಡಿರುತ್ತೇನೆ ಎಂದು
ದ್ರೌಪದಿಯು ಹೇಳುವುದು (೧೨-೧೯).

04003001 ಯುಧಿಷ್ಠಿರ ಉವಾಚ|

04003001a ಕಿಂ ತ್ವಂ ನಕುಲ ಕುರ್ವಾಣಸ್ತತ್ರ ತಾತ ಚರಿಷ್ಯಸಿ|

04003001c ಸುಕುಮಾರಶ್ಚ ಶೂರಶ್ಚ ದರ್ಶನೀಯಃ ಸುಖೋಚಿತಃ||

ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು ಹೇಳಿದನು: “ಮಗು ನಕುಲ! ಸುಕುಮಾರನೂ,

ಸುಂದರನೂ, ಸುಖಾರ್ಹನೂ, ಶೂರನೂ ಆದ ನೀನು ಅಲ್ಲಿ ಏನು ಮಾಡುವೆ? ”

04003002 ನಕುಲ ಉವಾಚ|

04003002a ಅಶ್ವಬಂಧೋ ಭವಿಷ್ಯಾಮಿ ವಿರಾಟನೃಪತೇರಹಂ|

04003002c ಗ್ರಂಥಿಕೋ ನಾಮ ನಾಮ್ನಾಹಂ ಕರ್ಮೈತತ್ಸುಪ್ರಿಯಂ ಮಮ||

ನಕುಲನು ಹೇಳಿದನು: “ನಾನು ವಿರಾಟನೃಪನಲ್ಲಿ ಅಶ್ವಬಂಧುವಾಗುತ್ತೇನೆ. ಗ್ರಂಥಿಕನೆಂಬ ಹೆಸರನ್ನಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ನನಗೆ ಪ್ರಿಯವಾದ ಈ ಕೆಲಸವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತೇನೆ.

04003003a ಕುಶಲೋಽಸ್ಮ್ಯಶ್ವಶಿಕ್ಷಾಯಾಂ ತಥೈವಾಶ್ವಚಿಕಿತ್ಸಿತೇ|

04003003c ಪ್ರಿಯಾಶ್ವ ಸತತಂ ಮೇಽಶ್ವಾಃ ಕುರುರಾಜ ಯಥಾ ತವ||

ಕುರುರಾಜ ! ಅಶ್ವಶಿಕ್ಷೆಯಲ್ಲಿ ಹಾಗೂ ಅಶ್ವ ಚಿಕಿತ್ಸೆಯಲ್ಲಿ ಕುಶಲನಾಗಿರುವ ನನಗೂ ಕೂಡ ನಿನ್ನಂತೆ ಅಶ್ವಗಳು ಸತತವೂ ಪ್ರಿಯ.

04003004a ಯೇ ಮಾಮಾಮಂತ್ರಯಿಷ್ಯಂತಿ ವಿರಾಟನಗರೇ ಜನಾಃ|

04003004c ತೇಭ್ಯ ಏವಂ ಪ್ರವಕ್ಷ್ಯಾಮಿ ವಿಹರಿಷ್ಯಾಮ್ಯಹಂ ಯಥಾ||

ವಿರಾಟನಗರದ ಜನರು ನನ್ನನ್ನು ಕೇಳಿದರೆ ಇದನ್ನೇ ಹೇಳಿಕೊಂಡು ವಾಸಿಸುತ್ತೇನೆ.”

04003005 ಯುಧಿಷ್ಠಿರ ಉವಾಚ|

04003005a ಸಹದೇವ ಕಥಂ ತಸ್ಯ ಸಮೀಪೇ ವಿಹರಿಷ್ಯಸಿ|

04003005c ಕಿಂ ವಾ ತ್ವಂ ತಾತ ಕುರ್ವಾಣಃ ಪ್ರಚ್ಛನ್ನೋ ವಿಚರಿಷ್ಯಸಿ||

ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು ಹೇಳಿದನು: “ಮಗು ಸಹದೇವ! ಅವನಲ್ಲಿ ನೀನು ಹೇಗೆ ವಾಸಿಸುವೆ? ನೀನು ಹೇಗೆ ವೇಷ ಮರೆಸಿಕೊಂಡಿರುವೆ?”

04003006 ಸಹದೇವ ಉವಾಚ|

04003006a ಗೋಸಂಖ್ಯಾತಾ ಭವಿಷ್ಯಾಮಿ ವಿರಾಟಸ್ಯ ಮಹೀಪತೇಃ|

04003006c ಪ್ರತಿಷೇದ್ಧಾ ಚ ದೋಗ್ಧಾ ಚ ಸಂಖ್ಯಾನೇ ಕುಶಲೋ ಗವಾಂ||

ಸಹದೇವನು ಹೇಳಿದನು: “ಮಹೀಪತಿ ವಿರಾಟನ

ಗೋಸಂಖ್ಯಾತನಾಗುತ್ತೇನೆ. ಗೋವುಗಳನ್ನು ಪಳಗಿಸುವುದರಲ್ಲಿ, ಹಾಲುಕರೆಯುವುದರಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಎಣಿಸುವುದರಲ್ಲಿ ನಾನು ಕುಶಲ.

04003007a ತಂತಿಪಾಲ ಇತಿ ಖ್ಯಾತೋ ನಾಮ್ನಾ ವಿದಿತಮಸ್ತು ತೇ|

04003007c ನಿಪುಣಂ ಚ ಚರಿಷ್ಯಾಮಿ ವೈತು ತೇ ಮಾನಸೋ ಜ್ವರಃ||

ತಂತಿಪಾಲನೆಂಬ ಖ್ಯಾತನಾಮದಿಂದ ನಿಪುಣನಾಗಿ

ನಡೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ. ಇದನ್ನು ತಿಳಿದು ನಿನ್ನ ಮಾನಸಿಕ ಕಳವಳ ತೊಲಗಲಿ.

04003008a ಅಹಂ ಹಿ ಭವತಾ ಗೋಷು ಸತತಂ ಪ್ರಕೃತಃ ಪುರಾ|

04003008c ತತ್ರ ಮೇ ಕೌಶಲಂ ಕರ್ಮ ಅವಬುದ್ಧಂ ವಿಶಾಂ ಪತೇ||

ವಿಶಾಂಪತೇ! ಹಿಂದೆ ನಾನೇ ನಿನ್ನ ಗೋವುಗಳ ಕೆಲಸವನ್ನು ಸತತವೂ ನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಿದ್ದೆ. ಆ ಕೆಲಸದಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಕೌಶಲ್ಯವನ್ನು ನೀನು

ತಿಳಿದಿದ್ದೀಯೆ.

04003009a ಲಕ್ಷಣಂ ಚರಿತಂ ಚಾಪಿ ಗವಾಂ ಯಚ್ಚಾಪಿ ಮಂಗಲಂ|

04003009c ತತ್ಸರ್ವಂ ಮೇ ಸುವಿದಿತಮನ್ಯಚ್ಚಾಪಿ ಮಹೀಪತೇ||

ಮಹೀಪತೇ! ಗೋವುಗಳ ಲಕ್ಷಣ, ಚರಿತ ಮತ್ತು ಮಂಗಲ ಎಲ್ಲವನ್ನೂ
ನಾನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ತಿಳಿದುಕೊಂಡಿದ್ದೇನೆ.

04003010a ವೃಷಭಾನಪಿ ಜಾನಾಮಿ ರಾಜನ್ಮೂಜಿತಲಕ್ಷಣಾನ್|

04003010c ಯೇಷಾಂ ಮೂತ್ರಮುಪಾಘ್ರಾಯ ಅಪಿ ವಂಧ್ಯಾ ಪ್ರಸೂಯತೇ||

ರಾಜನ್! ಯಾವುದರ ಕೇವಲ ಮೂತ್ರವನ್ನು ಮೂಸಿ ಗೊಡ್ಡು
ಹಸುಗಳೂ ಕೂಡ ಈಯುತ್ತವೆಯೋ ಅಂಥಹ ಪೂಜಿತಲಕ್ಷಣಗಳನ್ನುಳ್ಳ
ಹೋರಿಗಳನ್ನೂ ತಿಳಿದಿದ್ದೇನೆ.

04003011a ಸೋಽಹಮೇವಂ ಚರಿಷ್ಯಾಮಿ ಪ್ರೀತಿರತ್ರ ಹಿ ಮೇ ಸದಾ|

04003011c ನ ಚ ಮಾಂ ವೇತ್ಸ್ಯತಿ ಪರಸ್ತತ್ತೇ ರೋಚತು ಪಾರ್ಥಿವ||

ಸದಾ ನನಗೆ ಸಂತೋಷವನ್ನು ನೀಡುವ ಈ ರೀತಿಯಲ್ಲಿಯೇ ಅಲ್ಲಿ
ವಾಸಿಸುವೆನು. ಇತರರು ನನ್ನನ್ನು ತಿಳಿಯಲಾರರು. ಪಾರ್ಥಿವ! ನಿನಗೆ
ಇದು ಇಷ್ಟವಾಗುತ್ತದೆ.”

04003012 ಯುಧಿಷ್ಟಿರ ಉವಾಚ|

04003012a ಇಯಂ ತು ನಃ ಪ್ರಿಯಾ ಭಾರ್ಯಾ ಪ್ರಾಣೇಭ್ಯೋಽಪಿ ಗರೀಯಸೀ|

04003012c ಮಾತೇವ ಪರಿಪಾಲ್ಯಾ ಚ ಪೂಜ್ಯಾ ಜ್ಯೇಷ್ಠೇವ ಚ ಸ್ವಸಾ||

04003013a ಕೇನ ಸ್ಮ ಕರ್ಮಣಾ ಕೃಷ್ಣಾ ದ್ರೌಪದೀ ವಿಚರಿಷ್ಯತಿ|

04003013c ನ ಹಿ ಕಿಂ ಚಿದ್ವಿಜಾನಾತಿ ಕರ್ಮ ಕರ್ತುಂ ಯಥಾ ಸ್ತ್ರಿಯಃ||

ಯುಧಿಷ್ಟಿರನು ಹೇಳಿದನು: “ಮಾತೆಯಂತೆ ಪರಿಪಾಲನ ಯೋಗ್ಯಳಾದ, ಅಕ್ಕನಂತೆ ಪೂಜನೀಯಳಾದ, ನಮ್ಮ ಪ್ರಾಣಗಳಿಗಿಂಥಲೂ ದೊಡ್ಡವಳಾದ ನಮ್ಮ ಪ್ರಿಯ ಭಾರ್ಯೆ, ಇತರ ಸ್ತ್ರೀಯರಂತೆ ಯಾವ ಕೆಲಸವನ್ನೂ ಮಾಡಲಿರಿಯದ ದ್ರೌಪದಿ ಕೃಷ್ಣೆಯು ಯಾವ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಮಾಡುವಳು?

04003014a ಸುಕುಮಾರೀ ಚ ಬಾಲಾ ಚ ರಾಜಪುತ್ರೀ ಯಶಸ್ವಿನೀ|

04003014c ಪತಿವ್ರತಾ ಮಹಾಭಾಗಾ ಕಥಂ ನು ವಿಚರಿಷ್ಯತಿ||

04003015a ಮಾಲ್ಯಗಂಧಾನಲಂಕಾರಾನ್ವಸ್ತ್ರಾಣಿ ವಿವಿಧಾನಿ ಚ|

04003015c ಏತಾನ್ಯೇವಾಭಿಜಾನಾತಿ ಯತೋ ಜಾತಾ ಹಿ ಭಾಮಿನೀ||

ಹುಟ್ಟಿದಾಗಿನಿಂದ ಮಾಲೆ, ಸುಗಂಧ, ಅಲಂಕಾರ ಮತ್ತು ವಿವಿಧವಸ್ತ್ರಗಳ ಹೊರತಾಗಿ ಬೇರೆ ಏನನ್ನೂ ತಿಳಿಯದಿರುವ ಈ ಭಾಮಿನೀ, ಸುಕುಮಾರಿ, ಬಾಲಕಿ, ರಾಜಪುತ್ರಿ, ಯಶಸ್ವಿನೀ, ಪತಿವ್ರತೆ, ಮಹಾಭಾಗೆಯು ಹೇಗೆ ನಡೆದುಕೊಳ್ಳುವಳು?”

04003016 ದ್ರೌಪದ್ಯುವಾಚ|

04003016a ಸೈರಂಧ್ರೋಽರಕ್ಷಿತಾ ಲೋಕೇ ಭುಜಿಷ್ಯಾಃ ಸಂತಿ ಭಾರತ|

04003016c ನೈವಮನ್ಯಾಃ ಸ್ತ್ರಿಯೋ ಯಾಂತಿ ಇತಿ ಲೋಕಸ್ಯ ನಿಶ್ಚಯಃ||

ದ್ರೌಪದಿಯು ಹೇಳಿದಳು: “ಭಾರತ! ಲೋಕದಲ್ಲಿ ರಕ್ಷಣೆಯಿಲ್ಲದ ಸೈರಂಧ್ರಿಯರೆಂಬ ದಾಸಿಯಿರುತ್ತಾರೆ. ಇತರ ಸ್ತ್ರೀಯರು ಇವರಂತೆ

ಇರುವುದಿಲ್ಲವೆನ್ನುವುದು ಲೋಕನಿಶ್ಚಯ.

04003017a ಸಾಹಂ ಬ್ರುವಾಣಾ ಸೈರಂದ್ರೀ ಕುಶಲಾ ಕೇಶಕರ್ಮಣಿ|

04003017c ಆತ್ಮಗುಪ್ತಾ ಚರಿಷ್ಯಾಮಿ ಯನ್ಮಾಂ ತ್ವಮನುಪೃಚ್ಛಸಿ||

ನೀನು ನನ್ನನ್ನು ಕೇಳಿದುದಕ್ಕೆ ನಾನು ಕೇಶಕರ್ಮದಲ್ಲಿ ಕುಶಲಳಾದ
ಸೈರಂದ್ರಿ ಎಂದು ಹೇಳಿಕೊಂಡು ನನ್ನನ್ನು ಅಡಗಿಸಿಕೊಂಡಿರುತ್ತೇನೆ.

04003018a ಸುದೇಷ್ಣಾಂ ಪ್ರತ್ಯುಪಸ್ಥಾಸ್ಯೇ ರಾಜಭಾರ್ಯಾಂ ಯಶಸ್ವಿನೀಂ|

04003018c ಸಾ ರಕ್ಷಿಷ್ಯತಿ ಮಾಂ ಪ್ರಾಪ್ತಾಂ ಮಾ ತೇ ಭೂದ್ಧುಃಖಮೀದೃಶಂ||

ಯಶಸ್ವಿನೀ ರಾಜಭಾರ್ಯೆ ಸುದೇಷ್ಣೆಯ ಬಳಿ ಇರುತ್ತೇನೆ. ನನ್ನನ್ನು
ಪಡೆದ ಅವಳು ರಕ್ಷಿಸುತ್ತಾಳೆ. ಇದರ ಕುರಿತು ನಿನಗೆ ದುಃಖ ಬೇಡ.”

04003019 ಯುಧಿಷ್ಠಿರ ಉವಾಚ|

04003019a ಕಲ್ಯಾಣಂ ಭಾಷಸೇ ಕೃಷ್ಣೇ ಕುಲೇ ಜಾತಾ ಯಥಾ ವದೇತ್|

04003019c ನ ಪಾಪಮಭಿಜಾನಾಸಿ ಸಾಧು ಸಾಧ್ವೀವ್ರತೇ ಸ್ಥಿತಾ||

ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು ಹೇಳಿದನು: “ಕೃಷ್ಣೇ! ಕುಲದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದವರಂತೆ
ಮಂಗಳಕರ ಒಳ್ಳೆಯ ಮಾತುಗಳನ್ನೇ ಆಡಿದ್ದೀಯೆ.
ಸಾಧ್ವೀವ್ರತದಲ್ಲಿರುವ ನೀನು ಪಾಪವನ್ನರಿತಿಲ್ಲ.”

ಇತಿ ಶ್ರೀಮಹಾಭಾರತೇ ವಿರಾಟಪರ್ವಣಿ ವೈರಾಟಪರ್ವಣಿ

ಯುಧಿಷ್ಠಿರಾದಿಮಂತ್ರಣೇ ತೃತೀಯೋಽಧ್ಯಾಯಃ||

ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದ ವಿರಾಟಪರ್ವದಲ್ಲಿ ವೈರಾಟಪರ್ವದಲ್ಲಿ

ಯುಧಿಷ್ಠಿರ ಮೊದಲಾದವರ ಸಮಾಲೋಚನೆಯಲ್ಲಿ ಮೂರನೆಯ
ಅಧ್ಯಾಯವು.

೪

ಧೌಮ್ಯನ ಉಪದೇಶ

ರಾಜನ ಅರಮನೆಯಲ್ಲಿ/ಆಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಸಾಮಾನ್ಯನಾಗಿ
ಹೇಗಿರಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ ಎಂದು ಧೌಮ್ಯನು ಪಾಂಡವರಿಗೆ
ಉಪದೇಶಿಸುವುದು (೧-೪೪). ಅಗ್ನಿಕಾರ್ಯವನ್ನು ಮಾಡಿ
ಬ್ರಾಹ್ಮಣರನ್ನು ನಮಸ್ಕರಿಸಿ ಪಾಂಡವರು ಹೊರಟಿದ್ದಿದು (೪೫-೪೯).

04004001 ಯುಧಿಷ್ಠಿರ ಉವಾಚ|

04004001a ಕರ್ಮಾಣ್ಯುಕ್ತಾನಿ ಯುಷ್ಮಾಭಿಯಾನ್ವಿತಾನಿ ಕರಿಷ್ಯಥ|

04004001c ಮಮ ಚಾಪಿ ಯಥಾಬುದ್ಧಿ ರುಚಿತಾನಿ ವಿನಿಶ್ಚಯಾತ್||

ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು ಹೇಳಿದನು: “ನೀವು ಹೇಳಿದ ಕೆಲಸಗಳನ್ನೇ ಮಾಡಿ.
ನನಗೆ ಕೂಡ ಆಲೋಚಿಸಿದ ಈ ವಿನಿಶ್ಚಯವು ಹಿಡಿಸುತ್ತದೆ.

04004002a ಪುರೋಹಿತೋಽಯಮಸ್ಮಾಕಮಗ್ನಿಹೋತ್ರಾಣಿ ರಕ್ಷತು|

04004002c ಸೂದಪೌರೋಗವ್ಯೈಃ ಸಾರ್ಥಂ ದ್ರುಪದಸ್ಯ ನಿವೇಶನೇ||

ಈ ನಮ್ಮ ಪುರೋಹಿತನು ಅಡುಗೆಯವರೊಡನೆ ದ್ರುಪದನ
ಅರಮನೆಯನ್ನು ಸೇರಿ ಅಗ್ನಿಹೋತ್ರಗಳನ್ನು ರಕ್ಷಿಸಲಿ.

04004003a ಇಂದ್ರಸೇನಮುಖಾಶ್ಚೇಮೇ ರಥಾನಾದಾಯ ಕೇವಲಾನ್|

04004003c ಯಾಂತು ದ್ವಾರವತಿಂ ಶೀಘ್ರಮಿತಿ ಮೇ ವರ್ತತೇ ಮತಿಃ||

ಇಂದ್ರಸೇನಮೊದಲಾದವರು ಬರಿದಾದ ರಥಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಶೀಘ್ರವೇ ದ್ವಾರವತಿಗೆ ಹೋಗಲಿ ಎಂದು ನನಗನ್ನಿಸುತ್ತದೆ.

04004004a ಇಮಾಶ್ಚ ನಾರ್ಯೋ ದ್ರೌಪದ್ಯಾಃ ಸರ್ವಶಃ ಪರಿಚಾರಿಕಾಃ|

04004004c ಪಾಂಚಾಲಾನೇವ ಗಚ್ಛಂತು ಸೂದಪೌರೋಗವೈಃ ಸಹ||

ದ್ರೌಪದಿಯ ಸರ್ವ ಸ್ತ್ರೀ ಪರಿಚಾರಿಕೆಯರೂ ಸಹ ಅಡುಗೆಯವರೊಂದಿಗೆ ಪಾಂಚಾಲಕ್ಕೆ ಹೋಗಲಿ.

04004005a ಸರ್ವೈರಪಿ ಚ ವಕ್ತವ್ಯಂ ನ ಪ್ರಜ್ಞಾಯಂತ ಪಾಂಡವಾಃ|

04004005c ಗತಾ ಹ್ಯಸ್ಮಾನಪಾಕೀರ್ಯ ಸರ್ವೇ ದ್ವೈತವನಾದಿತಿ||

ಎಲ್ಲರೂ ಕೂಡ ಪಾಂಡವರು ಎಲ್ಲಿದ್ದಾರೆಂದು ನಮಗೆ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ. ಅವರೆಲ್ಲರೂ ನಮ್ಮನ್ನು ತೊರೆದು ದ್ವೈತವನದಿಂದ ಹೊರಟು ಹೋದರು ಎಂದು ಹೇಳಬೇಕು.”

04004006 ಧೌಮ್ಯ ಉವಾಚ|

04004006a ವಿದಿತೇ ಚಾಪಿ ವಕ್ತವ್ಯಂ ಸುಹೃದ್ಭಿರನುರಾಗತಃ|

04004006c ಅತೋಽಹಮಪಿ ವಕ್ಷ್ಯಾಮಿ ಹೇತುಮಾತ್ರಂ ನಿಬೋಧತ||

ಧೌಮ್ಯನು ಹೇಳಿದನು: “ತಿಳಿದಿದ್ದರೂ ಸ್ನೇಹಿತರು ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಹಾಗೆ ನಾನು ಕೂಡ ಹೇತುಮಾತ್ರವಾಗಿ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ.

ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಿ.

04004007a ಹಂತೇಮಾಂ ರಾಜವಸತಿಂ ರಾಜಪುತ್ರಾ ಬ್ರವೀಮಿ ವಃ|

04004007c ಯಥಾ ರಾಜಕುಲಂ ಪ್ರಾಪ್ಯ ಚರನ್ವೇಷ್ಯೋ ನ ರಿಷ್ಯತಿ||

ರಾಜಪುತ್ರರೇ! ಅರಮನೆಯ ಸೇವಕನಾದವನು

ಅರಮನೆಯಲ್ಲಿದ್ದುಕೊಂಡು ವಿಪತ್ತಿಗೀಡಾಗದಂತೆ ಹೇಗೆ

ನಡೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕು ಎನ್ನುವುದನ್ನು ನಿಮಗೆ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ.

04004008a ದುರ್ವಸಂ ತ್ವೇವ ಕೌರವ್ಯಾ ಜಾನತಾ ರಾಜವೇಶ್ಮನಿ|

04004008c ಅಮಾನಿತ್ಯೈಃ ಸುಮಾನಾರ್ಹಾ ಅಜ್ಞಾತೈಃ ಪರಿವತ್ಸರಂ||

ಸುಮನಾರ್ಹ ಕೌರವರೇ! ನೀವು ಬಲ್ಲವರಿಗೆ ಅಜ್ಞಾತರಾಗಿ

ರಾಜಗೃಹದಲ್ಲಿ ಒಂದು ವರ್ಷ ವಾಸ ಮಾಡುವುದು ಕಷ್ಟವೇ ಸರಿ.

04004009a ದಿಷ್ಟದ್ವಾರೋ ಲಭೇದ್ಧ್ವಾರಂ ನ ಚ ರಾಜಸು ವಿಶ್ವಸೇತ್|

04004009c ತದೇವಾಸನಮನ್ವಿಚ್ಛೇದ್ಯತ್ರ ನಾಭಿಷಜೇತ್ಪರಃ||

ಬಾಗಿಲಲ್ಲಿ ಅಪ್ಪಣೆಪಡೆದು ಹೋಗಬೇಕು. ರಾಜನಲ್ಲಿ

ವಿಶ್ವಾಸವಿಡಬಾರದು. ಬೇರೆಯವರು ಬಯಸದ ಆಸನವನ್ನೇ

ಬಯಸಬೇಕು.

04004010a ನಾಸ್ಯ ಯಾನಂ ನ ಪರ್ಯಂಕಂ ನ ಪೀಠಂ ನ ಗಜಂ ರಥಂ|

04004010c ಆರೋಹೇತ್ಸಮ್ಮತೋಽಸ್ಮಿತಿ ಸ ರಾಜವಸತಿಂ ವಸೇತ್||

ಅವನಿಗೆ ಸಮ್ಮತನೆಂದು ತಿಳಿದು ಅವನ ವಾಹನವನ್ನಾಗಲೀ,

ಹಾಸಿಗೇಯನ್ನಾಗಲೀ, ಪೀಠವನ್ನಾಗಲೀ, ಗಜವನ್ನಾಗಲೀ,
ರಥವನ್ನಾಗಲೀ ಏರದಿರುವವನು ರಾಜನ ಅರಮನೆಯಲ್ಲಿ
ವಾಸಿಸಬಹುದು.

04004011a ಅಥ ಯತ್ರೈನಮಾಸೀನಂ ಶಂಕೇರನ್ದಷ್ಟಚಾರಿಣಃ|

04004011c ನ ತತ್ರೋಪವಿಶೇಜ್ಞಾತು ಸ ರಾಜವಸತಿಂ ವಸೇತ್||

ಮತ್ತು ಎಲ್ಲಿ ಕುಳಿತುಕೊಂಡರೆ ದುಷ್ಟಚಾರಿಗಳು ಸಂಶಯಪಡುತ್ತಾರೋ
ಅಲ್ಲಿ ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳದೇ ಇರುವವನು ರಾಜವಸತಿಯಲ್ಲಿ
ವಾಸಿಸಬಹುದು.

04004012a ನ ಚಾನುಶಿಷ್ಯೇದ್ರಾಜಾನಮಪೃಚ್ಛಂತಂ ಕದಾ ಚನ|

04004012c ತೂಷ್ಟೀಂ ತ್ವೇನಮುಪಾಸೀತ ಕಾಲೇ ಸಮಭಿಪೂಜಯನ್||

ಕೇಳದೇ ರಾಜನಿಗೆ ಉಪದೇಶವನ್ನು ನೀಡಬಾರದು. ಕಾಲೋಚಿತವಾಗಿ
ಗೌರವಿಸುತ್ತಾ, ಸುಮ್ಮನೇ ಅವನ ಸೇವೆ ಮಾಡುತ್ತಿರಬೇಕು.

04004013a ಅಸೂಯಂತಿ ಹಿ ರಾಜಾನೋ ಜನಾನನೃತವಾದಿನಃ|

04004013c ತಥೈವ ಚಾವಮನ್ಯಂತೇ ಮಂತ್ರಿಣಂ ವಾದಿನಂ ಮೃಷಾ||

ಸುಳ್ಳುಹೇಳುವ ಜನರನ್ನು ರಾಜರು ಸಹಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಹಾಗೆಯೇ
ಸುಳ್ಳುಹೇಳುವ ಮಂತ್ರಿಗಳನ್ನು ಅವರು ಅವಮಾನಿಸುತ್ತಾರೆ.

04004014a ನೈಷಾಂ ದಾರೇಷು ಕುರ್ವೀತ ಮೈತ್ರೀಂ ಪ್ರಾಜ್ಞಃ ಕಥಂ ಚನ|

04004014c ಅಂತಃಪುರಚರಾ ಯೇ ಚ ದ್ವೇಷ್ಟಿ ಯಾನಹಿತಾಶ್ಚ ಯೇ||

ಪ್ರಾಜ್ಞರು ಯಾವಕಾರಣಕ್ಕೂ ಇವರ ಪತ್ನಿಯರೊಂದಿಗಾಗಲೀ
ಅಂತಃಪುರದ ಜನರೊಡನೆಯಾಗಲೀ, ದ್ವೇಷಿಗಳೊಡನೆಯಾಗಲೀ,
ಅಹಿತರೊಡನೆಯಾಗಲೀ ಮೈತ್ರಿಯನ್ನು ಮಾಡುವುದಿಲ್ಲ.

04004015a ವಿದಿತೇ ಚಾಸ್ಯ ಕುರ್ವೀತ ಕಾರ್ಯಾಣಿ ಸುಲಘೂನ್ಯಪಿ|

04004015c ಏವಂ ವಿಚರತೋ ರಾಜ್ಞೋ ನ ಕ್ಷತಿರ್ಜಾಯತೇ ಕ್ವ ಚಿತ್||

ಅತ್ಯಂತ ಹಗುರಾದ ಕೆಲಸವನ್ನೂ ಕೂಡ ಅವನಿಗೆ ತಿಳಿಯುವಂತೆಯೇ
ಮಾಡಬೇಕು. ರಾಜನೊಡನೆ ಹೀಗೆ ನಡೆದುಕೊಳ್ಳುವವನಿಗೆ
ಯಾವಾಗಲೂ ಹಾನಿಯುಂಟಾಗುವುದಿಲ್ಲ.

04004016a ಯತ್ನಾಚ್ಛೋಪಚರೇದೇನಮಗ್ನಿವದ್ದೇವವಚ್ಚ ಹ|

04004016c ಅನ್ಯತೇನೋಪಚೇರ್ಣೋ ಹಿ ಹಿಂಸ್ರಾದೇನಮಸಂಶಯಂ||

ಅಗ್ನಿ ದೇವನಂತೆ ಅವನನ್ನು ಯತ್ನಪೂರ್ವಕವಾಗಿ
ಉಪಚರಿಸಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ನಿಸ್ಸಂಶಯವಾಗಿಯೂ ಅವನು ಹುಸಿ
ಉಪಚಾರಮಾಡುವವನನ್ನು ಹಿಂಸಿಸುತ್ತಾನೆ.

04004017a ಯಚ್ಚ ಭರ್ತಾನುಯಂಜೀತ ತದೇವಾಭ್ಯನುವರ್ತಯೇತ್|

04004017c ಪ್ರಮಾದಮವಹೇಲಾಂ ಚ ಕೋಪಂ ಚ ಪರಿವರ್ಜಯೇತ್||

ಒಡೆಯನು ಏನನ್ನು ವಿಧಿಸುತ್ತಾನೋ ಅದನ್ನೇ ಅನುಸರಿಸಬೇಕು.
ಪ್ರಮಾದ, ಅವಹೇಳನೆ ಮತ್ತು ಕೋಪವನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಬಿಡಬೇಕು.

04004018a ಸಮರ್ಥನಾಸು ಸರ್ವಾಸು ಹಿತಂ ಚ ಪ್ರಿಯಮೇವ ಚ|

04004018c ಸಂವರ್ಣಯೇತ್ತದೇವಾಸ್ಯ ಪ್ರಿಯಾದಪಿ ಹಿತಂ ವದೇತ್||

ಸಮರ್ಥನೆ ನೀಡಬೇಕಾಗಿ ಬಂದಾಗಲೆಲ್ಲಾ ಹಿತ ಮತ್ತು
ಪ್ರಿಯವಾದುದನ್ನೇ ಪ್ರತಿಪಾದಿಸಬೇಕು. ಅದರಲ್ಲೂ
ಪ್ರಿಯವಾದುದಕ್ಕಿಂತ ಹಿತವಾದುದನ್ನು ಹೇಳಬೇಕು.

04004019a ಅನುಕೂಲೋ ಭವೇಚ್ಚಾಸ್ಯ ಸರ್ವಾರ್ಥೇಷು ಕಥಾಸು ಚ|

04004019c ಅಪ್ರಿಯಂ ಚಾಹಿತಂ ಯತ್ಸ್ಯಾತ್ತದಸ್ಯೈ ನಾನುವರ್ಣಯೇತ್||

ಎಲ್ಲ ವಿಷಯಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಮಾತುಕಥೆಗಳಲ್ಲಿಯೂ
ಅನುಕೂಲಕರನಾಗಿರಬೇಕು. ಅಪ್ರಿಯವೂ ಅಹಿತವೂ ಆಗಿದ್ದುದನ್ನು
ಹೇಳಬಾರದು.

04004020a ನಾಹಮಸ್ಯ ಪ್ರಿಯೋಽಸ್ಮಿತಿ ಮತ್ಪ್ವಾ ಸೇವೇತ ಪಂಡಿತಃ|

04004020c ಅಪ್ರಮತ್ತಶ್ಚ ಯತ್ತಶ್ಚ ಹಿತಂ ಕುರ್ಯಾತ್ಪ್ರಿಯಂ ಚ ಯತ್||

ಪಂಡಿತನಾದವನು ನಾನು ಇವನಿಗೆ ಪ್ರಿಯನಾದವನಲ್ಲ ಎಂದು
ತಿಳಿದುಕೊಂಡೇ ಸೇವಿಸುತ್ತಾನೆ. ಅಪ್ರಮತ್ತನಾಗಿದ್ದುಕೊಂಡು
ಸಂಯಮದಿಂದ ಹಿತವನ್ನೂ ಪ್ರಿಯವನ್ನೂ ಉಂಟುಮಾಡಬೇಕು.

04004021a ನಾಸ್ಯಾನಿಷ್ಟಾನಿ ಸೇವೇತ ನಾಹಿತೈಃ ಸಹ ಸಂವಸೇತ್|

04004021c ಸ್ವಸ್ಥಾನಾನ್ ವಿಕಂಪೇತ ಸ ರಾಜವಸತಿಂ ವಸೇತ್||

ಅವನಿಗೆ ಇಷ್ಟವಲ್ಲದ್ದನ್ನು ಮಾಡಕೂಡದು. ಅಹಿತರಾದವರೊಡನೆ
ಇರಕೂಡದು. ಸ್ವಸ್ಥಾನದಿಂದ ಕದಲಬಾರದು. ಅಂಥವನು

ರಾಜವಸತಿಯಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸಬಹುದು.

04004022a ದಕ್ಷಿಣಂ ವಾಠ ವಾಮಂ ವಾ ಪಾರ್ಶ್ವಮಾಸೀತ ಪಂಡಿತಃ|

04004022c ರಕ್ಷಿಣಾಂ ಹ್ಯಾತ್ತಶಸ್ತ್ರಾಣಾಂ ಸ್ಥಾನಂ ಪಶ್ಚಾದ್ವಿಧೀಯತೇ||

04004022e ನಿತ್ಯಂ ವಿಪ್ರತಿಷ್ಠಿದ್ಧಂ ತು ಪುರಸ್ತಾದಾಸನಂ ಮಹತ್||

ಪಂಡಿತನು ರಾಜನ ಪಕ್ಕ ಎಡಗಡೆ ಅಥವಾ ಬಲಗಡೆ
ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಶಸ್ತ್ರಧಾರಿ ರಕ್ಷಕರ ಸ್ಥಾನವು ಹಿಂದುಗಡೆ.
ಎದುರುಗಡೆಯ ಎತ್ತರದ ಆಸನವು ಎಂದೂ ನಿಷಿದ್ಧವಾದುದು.

04004023a ನ ಚ ಸಂದರ್ಶನೇ ಕಿಂ ಚಿತ್ಪ್ರವೃದ್ಧಮಪಿ ಸಂಜಪೇತ್|

04004023c ಅಪಿ ಹ್ಯೇತದ್ಧರಿದ್ರಾಣಾಂ ವ್ಯಲೀಕಸ್ಥಾನಮುತ್ತಮಂ||

ಸಂದರ್ಶನದ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಅತಿ ದೊಡ್ಡ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಆಡಬಾರದು.
ಇದು ಅತ್ಯಂತ ದರಿದ್ರ ಮತ್ತು ಕೆಳಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾಗುತ್ತದೆ.

04004024a ನ ಮೃಷಾಭಿಹಿತಂ ರಾಜ್ಞೋ ಮನುಷ್ಯೇಷು ಪ್ರಕಾಶಯೇತ್|

04004024c ಯಂ ಚಾಸೂಯಂತಿ ರಾಜಾನಃ ಪುರುಷಂ ನ ವದೇಚ್ಚ ತಂ||

ರಾಜನಾಡಿದ ಸುಳ್ಳನ್ನು ಜನರಮುಂದೆ ಪ್ರಕಟಿಸಬಾರದು. ರಾಜನು
ಸೈರಿಸದ ವ್ಯಕ್ತಿಯೊಡನೆ ಮಾತನಾಡಕೂಡದು.

04004025a ಶೂರೋಽಸ್ತ್ರೀತಿ ನ ದೃಪ್ತಃ ಸ್ಯಾದ್ಬುದ್ಧಿಮಾನಿತಿ ವಾ ಪುನಃ|

04004025c ಪ್ರಿಯಮೇವಾಚರನ್ರಾಜ್ಞಃ ಪ್ರಿಯೋ ಭವತಿ ಭೋಗವಾನ್||

ನಾನು ಶೂರ, ಬುದ್ಧಿವಂತ ಎಂದು ಅಹಂಕಾರ ಪಡಬಾರದು.

ರಾಜನಿಗೆ ಮೆಚ್ಚಿ ಗೆಯಾಗುವಂತೆ ನಡೆದುಕೊಳ್ಳುವವನು ಸುಖಿಯೂ
ಭೋಗವಂತನೂ ಆಗುತ್ತಾನೆ.

04004026a ಐಶ್ವರ್ಯಂ ಪ್ರಾಪ್ಯ ದುಷ್ಟಾಪಂ ಪ್ರಿಯಂ ಪ್ರಾಪ್ಯ ಚ ರಾಜತಃ|

04004026c ಅಪ್ರಮತ್ತೋ ಭವೇದ್ರಾಜ್ಞಃ ಪ್ರಿಯೇಷು ಚ ಹಿತೇಷು ಚ||

ಪಡೆಯಲಾಗದ ಐಶ್ವರ್ಯವನ್ನೂ ಪ್ರೀತಿಯನ್ನೂ ರಾಜನಿಂದ ಪಡೆದು,
ರಾಜನಿಗೆ ಪ್ರಿಯವಾದವುಗಳಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಹಿತವಾದವುಗಳಲ್ಲಿ
ಅಪ್ರಮತ್ತನಾಗಿರಬೇಕು.

04004027a ಯಸ್ಯ ಕೋಪೋ ಮಹಾಬಾಧಃ ಪ್ರಸಾದಶ್ಚ ಮಹಾಫಲಃ|

04004027c ಕಸ್ತಸ್ಯ ಮನಸಾಪೀಚ್ಛೇದನರ್ಥಂ ಪ್ರಾಜ್ಞಸಮ್ಮತಃ||

ಯಾರ ಕೋಪವು ಮಹಾಬಾಧೆಯೂ ಪ್ರಸಾದವು ಮಹಾಫಲವೂ
ಆಗಿರುತ್ತದೆಯೋ ಅವನಿಗೆ ಪ್ರಾಜ್ಞಸಮ್ಮತನಾದ ಯಾರು ತಾನೇ
ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿಯಾದರೂ ಅನರ್ಥವನ್ನು ಬಯಸುತ್ತಾನೆ?

04004028a ನ ಚೋಷ್ಠಾ ನಿರ್ಭುಜೇಜ್ಜಾತು ನ ಚ ವಾಕ್ಯಂ ಸಮಾಕ್ಷಿಪೇತ್|

04004028c ಸದಾ ಕ್ಷುತಂ ಚ ವಾತಂ ಚ ಷ್ಠೀವನಂ ಚಾಚರೇಚ್ಚ ನೈಃ||

ರಾಜನ ಮುಂದೆ ತುಟಿಗಳನ್ನು ಕಚ್ಚಬಾರದು, ಸುಮ್ಮನೇ ಬಾಯಿ
ಹಾಕಬಾರದು, ಮತ್ತು ಯಾವಾಗಲೂ ಮೆಲ್ಲಗೆ ಸೀನಬೇಕು, ಹೂಸಬೇಕು
ಮತ್ತು ಉಗುಳಬೇಕು.

04004029a ಹಾಸ್ಯವಸ್ತುಷು ಚಾಪ್ಯಸ್ಯ ವರ್ತಮಾನೇಷು ಕೇಷು ಚಿತ್|

04004029c ನಾತಿಗಾಢಂ ಪ್ರಹೃಷ್ಯೇತ ನ ಚಾಪ್ಯುನ್ಮತ್ತವದ್ಧಸೇತ್||

ಅವನೇನಾದರೂ ಹಾಸ್ಯಾಸ್ಪದವಾಗಿ ನಡೆದುಕೊಂಡರೆ, ಜೋರಾಗಿ ನಗಬಾರದು ಮತ್ತು ಉನ್ಮತ್ತನಂತೆ ಮಿಷಿಪಡಬಾರದು.

04004030a ನ ಚಾತಿಧೈರ್ಯೇಣ ಚರೇದ್ಗುರುತಾಂ ಹಿ ವ್ರಜೇತ್ತಥಾ|

04004030c ಸ್ಮಿತಂ ತು ಮೃದುಪೂರ್ವೇಣ ದರ್ಶಯೇತ ಪ್ರಸಾದಜಂ||

ಅತಿ ಧೈರ್ಯದಿಂದ ವರ್ತಿಸಬಾರದು ಮತ್ತು ಗಾಂಭೀರ್ಯವನ್ನು ತಾಳಬಾರದು. ಪ್ರಸನ್ನತೆಯ ಮೃದುವಾದ ನಸುನಗೆಯನ್ನು ತೋರಿಸಬೇಕು.

04004031a ಲಾಭೇ ನ ಹರ್ಷಯೇದ್ಯಸ್ತು ನ ವ್ಯಥೇದ್ಯೋಽವಮಾನಿತಃ|

04004031c ಅಸಮ್ಮೂಢಶ್ಚ ಯೋ ನಿತ್ಯಂ ಸ ರಾಜವಸತಿಂ ವಸೇತ್||

ಲಾಭವಾದಾಗ ಹಿಗ್ಗದವನು, ಅವಮಾನವಾದಾಗ ವ್ಯಥೆಪಡೆದಿರುವವನು, ಯಾವಾಗಲೂ ಜಾಗರೂಕನಾಗಿರುವವನು ರಾಜವಸತಿಯಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸಬಲ್ಲನು.

04004032a ರಾಜಾನಂ ರಾಜಪುತ್ರಂ ವಾ ಸಂವರ್ತಯತಿ ಯಃ ಸದಾ|

04004032c ಅಮಾತ್ಯಃ ಪಂಡಿತೋ ಭೂತ್ವಾ ಸ ಚಿರಂ ತಿಷ್ಠತಿ ಶ್ರಿಯಂ||

ರಾಜನನ್ನು ರಾಜಪುತ್ರರನ್ನು ಸದಾ ಅನುಸರಿಸುವ ಪಂಡಿತನು ಅಮಾತ್ಯನಾಗಿ ಚಿರವಾದ ಸಂಪತ್ತನ್ನು ಹೊಂದುತ್ತಾನೆ.

04004033a ಪ್ರಗೃಹೀತಶ್ಚ ಯೋಽಮಾತ್ಯೋ ನಿಗೃಹೀತಶ್ಚ ಕಾರಣೈಃ|

04004033c ನ ನಿರ್ಬಂಧಾತಿ ರಾಜಾನಂ ಲಭತೇ ಪ್ರಗ್ರಹಂ ಪುನಃ||

ಪುರಸ್ಕೃತನಾಗಿದ್ದ ಅಮಾತ್ಯನು ಯಾವುದೋ ಕಾರಣಗಳಿಂದ ತಿರಸ್ಕೃತನಾಗಿದ್ದರೆ, ಅದಕ್ಕಾಗಿ ರಾಜನನ್ನು ವಿರೋಧಿಸದಿದ್ದರೆ ಅವನು ಪುನಃ ಅನುಗ್ರಹವನ್ನು ಪಡೆಯುವನು.

04004034a ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷಂ ಚ ಪರೋಕ್ಷಂ ಚ ಗುಣವಾದೀ ವಿಚಕ್ಷಣಃ|

04004034c ಉಪಜೀವೀ ಭವೇದ್ರಾಜ್ಞೋ ವಿಷಯೇ ಚಾಪಿ ಯೋ ವಸೇತ್||

ರಾಜನ ಉಪಜೀವಿಯಾಗಿ ಅವನ ನಾಡಿನಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸುವ ವಿಚಕ್ಷಣನು ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷ ಮತ್ತು ಪರೋಕ್ಷವಾಗಿ ಅವನ ಗುಣವಾದಿಯಾಗಿರಬೇಕು.

04004035a ಅಮಾತ್ಯೋ ಹಿ ಬಲಾದ್ಯೋಕ್ತುಂ ರಾಜಾನಂ ಪ್ರಾರ್ಥಯೇತ್ತು ಯಃ|

04004035c ನ ಸ ತಿಷ್ಠೇಚ್ಚಿರಂ ಸ್ಥಾನಂ ಗಚ್ಛೇಚ್ಚ ಪ್ರಾಣಸಂಶಯಂ||

ಬಲವಂತದಿಂದ ಭೋಗಿಸಲು ರಾಜನನ್ನು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸುವ ಅಮಾತ್ಯನು ಬಹುಕಾಲ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿರುವುದಿಲ್ಲ ಮತ್ತು ಪ್ರಾಣಾಪಾಯಕ್ಕೆ ಗುರಿಯಾಗುವನು.

04004036a ಶ್ರೇಯಃ ಸದಾತ್ಮನೋ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಪರಂ ರಾಜ್ಞಾ ನ ಸಂವದೇತ್|

04004036c ವಿಶೇಷಯೇನ್ನ ರಾಜಾನಂ ಯೋಗ್ಯಭೂಮಿಷು ಸರ್ವದಾ||

ತನ್ನ ಶ್ರೇಯಸ್ಸನ್ನೇ ನೋಡಿಕೊಂಡು ರಾಜನ ಶತ್ರುವಿನೊಡನೆ ಎಂದೂ ಮಾತನಾಡಬಾರದು. ಯೋಗ್ಯತೆಯ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ರಾಜನನ್ನು ಎಂದೂ ಕೀಳಾಗಿ ಕಾಣಬಾರದು.

04004037a ಅಮ್ಲಾನೋ ಬಲವಾನ್ ಶೂರಶ್ಚಾ ಯೇವಾನಪಗಃ ಸದಾ|

04004037c ಸತ್ಯವಾದೀ ಮೃದುರ್ದಾಂತಃ ಸ ರಾಜವಸತಿಂ ವಸೇತ್||

ಕಳೆಗುಂದದವನು, ಬಲವಂತನು, ಶೂರನು, ನೆರಳಿನಂತೆ ಸದಾ
ಒಡನಿರುವವನು, ಸತ್ಯವಾದೀ, ಮೃದು, ಮತ್ತು ಸಂಯಮಿಯಾದವನು
ರಾಜವಸತಿಯಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸಬಲ್ಲನು.

04004038a ಅನ್ಯಸ್ಮಿನ್ ಪ್ರೀಷ್ಯಮಾಣೇ ತು ಪುರಸ್ತಾದ್ಯಃ ಸಮುತ್ಪತೇತ್|

04004038c ಅಹಂ ಕಿಂ ಕರವಾಣೀತಿ ಸ ರಾಜವಸತಿಂ ವಸೇತ್||

ಇನ್ನೊಬ್ಬನನ್ನು ಕಳುಹಿಸುತ್ತಿರುವಾಗ ಮುಂದೆ ಬಂದು ನಾನೇನು
ಮಾಡಲಿ ಎಂದು ಕೇಳುವವನು ರಾಜವಸತಿಯಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸಬಲ್ಲನು.

04004039a ಉಷ್ಟೇ ವಾ ಯದಿ ವಾ ಶೀತೇ ರಾತ್ರೌ ವಾ ಯದಿ ವಾ ದಿವಾ|

04004039c ಆದಿಷ್ಟೋ ನ ವಿಕಲ್ಪೇತ ಸ ರಾಜವಸತಿಂ ವಸೇತ್||

ಬೇಸಿಗೆಯಲ್ಲಾಗಲೀ, ಛಳಿಯಲ್ಲಾಗಲೀ, ರಾತ್ರಿಯಾಗಲೀ, ದಿನವಾಗಲೀ,
ಅಪ್ಪಣೆ ಕೊಟ್ಟಾಗ ಹಿಂದೆಮುಂದೆ ನೋಡದವನು ರಾಜವಸತಿಯಲ್ಲಿ
ವಾಸಿಸಬಲ್ಲನು.

04004040a ಯೋ ವೈ ಗೃಹೇಭ್ಯಃ ಪ್ರವಸನ್ವಿ ಯಾಣಾಂ ನಾನುಸಂಸ್ಮರೇತ್|

04004040c ದುಃಖೇನ ಸುಖಮನ್ವಿಚ್ಛೇತ್ಸ ರಾಜವಸತಿಂ ವಸೇತ್||

ಮನೆಯಿಂದ ದೂರವಿದ್ದೂ ಪ್ರಿಯರನ್ನು ನೆನೆಯದೆ ದುಃಖ ಮತ್ತು
ಸುಖವನ್ನು ಅನುಭವಿಸುವವನು ರಾಜವಸತಿಯಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸಬಲ್ಲನು.

04004041a ಸಮವೇಷಂ ನ ಕುರ್ವೀತ ನಾತ್ಯುಚ್ಛೈಃ ಸನ್ನಿಧೌ ಹಸೇತ್|

04004041c ಮಂತ್ರಂ ನ ಬಹುಧಾ ಕುರ್ಯಾದೇವಂ ರಾಜ್ಞಃ ಪ್ರಿಯೋ ಭವೇತ್||

ತನ್ನಹಾಗಿನ ವಸ್ತ್ರವನ್ನು ಧರಿಸದ, ತನ್ನ ಸನ್ನಿಧಿಯಲ್ಲಿ ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ ನಗದ, ಮಂತ್ರಾಲೋಚನೆಯನ್ನು ಬಯಲು ಮಾಡದವನು ರಾಜನಿಗೆ ಪ್ರಿಯಕರನಾಗಿರುತ್ತಾನೆ.

04004042a ನ ಕರ್ಮಣಿ ನಿಯುಕ್ತಃ ಸನ್ನನಂ ಕಿಂ ಚಿದುಪಸ್ಪೃಶೇತ್|

04004042c ಪ್ರಾಪ್ನೋತಿ ಹಿ ಹರನ್ದ್ರವ್ಯಂ ಬಂಧನಂ ಯದಿ ವಾ ವಧಂ||

ಕೆಲಸದಲ್ಲಿ ನಿಯುಕ್ತನಾದವನು ಎಂದೂ ಸ್ವಲ್ಪವೂ ಧನವನ್ನು ಮುಟ್ಟಬಾರದು. ದ್ರವ್ಯಾಪಹರಣ ಮಾಡಿದವನು ಬಂಧನ ಅಥವಾ ವಧೆಗೆ ಗುರಿಯಾಗುತ್ತಾನೆ.

04004043a ಯಾನಂ ವಸ್ತ್ರಮಲಂಕಾರಂ ಯಚ್ಚಾನ್ಯತ್ಸಂಪ್ರಯಚ್ಛತಿ|

04004043c ತದೇವ ಧಾರಯೇನ್ನಿತ್ಯಮೇವಂ ಪ್ರಿಯತರೋ ಭವೇತ್||

ಅವನು ಕೊಟ್ಟ ವಾಹನ, ವಸ್ತ್ರ, ಅಲಂಕಾರ ಮತ್ತು ಇತರ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ಯಾವಾಗಲೂ ಬಳಸಬೇಕು. ಇದರಿಂದ ಅವನಿಗೆ ಪ್ರಿಯಕನರಾಗುತ್ತಾನೆ.

04004044a ಸಂವತ್ಸರಮಿಮಂ ತಾತ ತಥಾಶೀಲಾ ಬುಭೂಷವಃ|

04004044c ಅಥ ಸ್ವವಿಷಯಂ ಪ್ರಾಪ್ಯ ಯಥಾಕಾಮಂ ಚರಿಷ್ಯಥ||

ಮಕ್ಕಳೇ! ಈ ವರ್ಷವನ್ನು ಹೀಗೆಯೇ ನಡೆದುಕೊಂಡು ಕಳೆಯಿರಿ.

ನಂತರ ಸ್ವದೇಶವನ್ನು ಸೇರಿ ನಿಮಗಿಷ್ಟಬಂದಂತೆ

ನಡೆದುಕೊಳ್ಳಬಹುದು.”

04004045 ಯುಧಿಷ್ಠಿರ ಉವಾಚ|

04004045a ಅನುಶಿಷ್ಟಾಃ ಸ್ಮ ಭದ್ರಂ ತೇ ನೈತದ್ವಕ್ತಾಸ್ತಿ ಕಶ್ಚನ|

04004045c ಕುಂತೀಮೃತೇ ಮಾತರಂ ನೋ ವಿದುರಂ ಚ ಮಹಾಮತಿಂ||

ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು ಹೇಳಿದನು: “ಮಾತೆ ಕುಂತಿ ಮತ್ತು ಮಹಾಮತಿ ವಿದುರನನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಇದನ್ನೆಲ್ಲ ನಮಗೆ ಹೇಳುವವರು ಬೇರೆ ಯಾರೂ ಇಲ್ಲ. ನಿನ್ನಿಂದ ಅನುಶಿಷ್ಟರಾಗಿದ್ದೇವೆ. ನಿನಗೆ ಮಂಗಳವಾಗಲಿ.

04004046a ಯದೇವಾನಂತರಂ ಕಾರ್ಯಂ ತದ್ಭವಾನ್ಕುರ್ತುಮರ್ಹತಿ|

04004046c ತಾರಣಾಯಾಸ್ಯ ದುಃಖಸ್ಯ ಪ್ರಸ್ಥಾನಾಯ ಜಯಾಯ ಚ||

ದುಃಖವನ್ನು ದಾಟಲು ಈ ಪ್ರಯಾಣವು ವಿಜಯವಾಗಲೆಂದು ಮುಂದಿನ ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ನೀನು ನಡೆಸಿಕೊಡಬೇಕು.”

04004047 ವೈಶಂಪಾಯನ ಉವಾಚ|

04004047a ಏವಮುಕ್ತಸ್ತತೋ ರಾಜ್ಞಾ ಧೌಮ್ಯೋಽಥ ದ್ವಿಜಸತ್ತಮಃ|

04004047c ಅಕರೋದ್ವಿಧಿವತ್ಸರ್ವಂ ಪ್ರಸ್ಥಾನೇ ಯದ್ವಿಧೀಯತೇ||

ವೈಶಂಪಾಯನನು ಹೇಳಿದನು: “ರಾಜನು ಹೀಗೆ ಹೇಳಲು ದ್ವಿಜಸತ್ತಮ ಧೌಮ್ಯನು ಪ್ರಸ್ಥಾನವೇಳೆಗೆ ತಕ್ಕುದಾದ ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ವಿಧಿವತ್ತಾಗಿ ನೆರವೇರಿಸಿದನು.

04004048a ತೇಷಾಂ ಸಮಿಧ್ಯ ತಾನಗ್ನೀನ್ಮಂತ್ರವಚ್ಚ ಜುಹಾವ ಸಃ|

04004048c ಸಮೃದ್ಧಿವೃದ್ಧಿಲಾಭಾಯ ಪೃಥಿವೀವಿಜಯಾಯ ಚ||

ಅವರ ಸಮೃದ್ಧಿ, ವೃದ್ಧಿ, ಲಾಭ ಮತ್ತು ಪದ್ವೀವಿಜಯಕ್ಕಾಗಿ
ಉರಿಯುತ್ತಿರುವ ಅಗ್ನಿಯಲ್ಲಿ ಮಂತ್ರವತ್ತಾಗಿ ಹೋಮ ಮಾಡಿಸಿದನು.

04004049a ಅಗ್ನಿಂ ಪ್ರದಕ್ಷಿಣಂ ಕೃತ್ವಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾಂಶ್ಚ ತಪೋಧನಾನ್||

04004049c ಯಾಜ್ಞಸೇನೀಂ ಪುರಸ್ಕೃತ್ಯ ಷಡೇವಾಥ ಪ್ರವವ್ರಜುಃ||

ಅಗ್ನಿಯನ್ನೂ ತಪೋಧನ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರನ್ನೂ ಪ್ರದಕ್ಷಿಣೆಮಾಡಿ
ಯಾಜ್ಞಸೇನಿಯನ್ನು ಮುಂದಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಆ ಆರು ಮಂದಿಯೂ
ಹೊರಟರು.”

ಇತಿ ಶ್ರೀಮಹಾಭಾರತೇ ವಿರಾಟಪರ್ವಣಿ ವೈರಾಟಪರ್ವಣಿ
ಧೌಮ್ಯೋಪದೇಶೇ ಚತುರ್ಥೋಽಧ್ಯಾಯಃ||

ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದ ವಿರಾಟಪರ್ವದಲ್ಲಿ ವೈರಾಟಪರ್ವದಲ್ಲಿ
ಧೌಮ್ಯೋಪದೇಶದಲ್ಲಿ ನಾಲ್ಕನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು.

೫

ಅಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ಮುಚ್ಚಿಟ್ಟಿದುದು

ಪಾಂಡವರು ವಿರಾಟನಗರದ ಬಳಿ ತಲುಪಿದುದು (೧-೮). ತಮ್ಮ
ತಮ್ಮ ಆಯುಧಗಳನ್ನು ಇಳಿಸಿ, ಒಟ್ಟಿಗೇ ಕಟ್ಟಿ, ನಗರದ ಹೊರಗಿನ
ಶ್ಮಶಾನದ ಸಮೀಪದಲ್ಲಿದ್ದ ಶಮೀವೃಕ್ಷದ ಮೇಲಿರಿಸಿ, ಮರದ ರೆಂಬೆಗೆ
ಒಂದು ಶವವನ್ನು ನೇತುಹಾಕಿಸಿ ಪಾಂಡವರು ವಿರಾಟನಗರವನ್ನು

ಪ್ರವೇಶಿಸಿದುದು (೯-೩೧).

04005001 ವೈಶಂಪಾಯನ ಉವಾಚ|

04005001a ತೇ ವೀರಾ ಬದ್ಧನಿಸ್ತ್ರಿಂಶಾಸ್ತತಾಯುಧಕಲಾಪಿನಃ|

04005001c ಬದ್ಧಗೋಧಾಂಗುಲಿತ್ರಾಣಾಃ ಕಾಲಿಂದೀಮಭಿತೋ ಯಯಃ||

ವೈಶಂಪಾಯನನು ಹೇಳಿದನು: “ಆ ವೀರರು ಖಡ್ಗಗಳನ್ನು ಬಿಗಿದು, ಆಯುಧಧಾರಿಗಳಾಗಿ, ತೋಳ್ಬಂದಿ ಮತ್ತು ಬೆರಳು ಬಂದಿಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡು ಕಾಲಿಂದೀ ನದಿಯೆಡೆಗೆ ನಡೆದರು.

04005002a ತತಸ್ತೇ ದಕ್ಷಿಣಂ ತೀರಮನ್ವಗಚ್ಛನ್ನದಾತಯಃ|

04005002c ವಸಂತೋ ಗಿರಿದುರ್ಗೇಷು ವನದುರ್ಗೇಷು ಧನ್ವಿನಃ||

ನಂತರ ಆ ಧನ್ವಿಗಳು ಗಿರಿದುರ್ಗ ವನದುರ್ಗಗಳಲ್ಲಿ ತಂಗುತ್ತಾ ಕಾಲ್ನಡುಗೆಯಲ್ಲಿ ದಕ್ಷಿಣ ತೀರಕ್ಕೆ ಸಾಗಿದರು.

04005003a ವಿಧ್ಯಂತೋ ಮೃಗಜಾತಾನಿ ಮಹೇಷ್ಟಾಸಾ ಮಹಾಬಲಾಃ|

04005003c ಉತ್ತರೇಣ ದಶಾರ್ಣಾಂಸ್ತೇ ಪಾಂಚಾಲಾನ್ದಕ್ಷಿಣೇನ ತು||

04005004a ಅಂತರೇಣ ಯಕೃಲ್ಲೋಮಾಂ ಶೂರಸೇನಾಂಶ್ಚ ಪಾಂಡವಾಃ|

04005004c ಲುಬ್ಧಾ ಬ್ರುವಾಣಾ ಮತ್ಸ್ಯಸ್ಯ ವಿಷಯಂ ಪ್ರಾವಿಶನ್ವನಾತ್||

ಆ ಮಹೇಷ್ಟಾಸ ಮಹಾಬಲ ಪಾಂಡವರು ಮೃಗಗಳನ್ನು ಬೇಟೆಯಾಡುತ್ತಾ ಉತ್ತರದಲ್ಲಿ ದಶಾರ್ಣ ಮತ್ತು ದಕ್ಷಿಣದಲ್ಲಿ ಪಾಂಚಾಲಗಳ ಮಧ್ಯೆ ಯಕೃಲ್ಲೋಮ ಶೂರಸೇನಗಳ ಮೂಲಕ,

ಬೇಡರೆಂದು ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾ, ಕಾಡಿನ ಕಡೆಯಿಂದ ಮತ್ಸ್ಯ ದೇಶವನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿದರು.

04005005a ತತೋ ಜನಪದಂ ಪ್ರಾಪ್ಯ ಕೃಷ್ಣಾ ರಾಜಾನಮಬ್ರವೀತ್|

04005005c ಪಶ್ಚೈಕಪದ್ಯೋ ದೃಶ್ಯಂತೇ ಕ್ಷೇತ್ರಾಣಿ ವಿವಿಧಾನಿ ಚ||

ಜನಪದವನ್ನು ಸೇರಿದ ನಂತರ ಕೃಷ್ಣೆಯು ರಾಜನಿಗೆ ಹೇಳಿದಳು:
“ಒಂದು ಕಾಲುದಾರಿಯೂ ಹಲವಾರು ಹೊಲಗದ್ದೆಗಳೂ ಕಾಣುತ್ತಿವೆ.
ನೋಡು !

04005006a ವ್ಯಕ್ತಂ ದೂರೇ ವಿರಾಟಸ್ಯ ರಾಜಧಾನೀ ಭವಿಷ್ಯತಿ|

04005006c ವಸಾಮೇಹ ಪರಾಂ ರಾತ್ರಿಂ ಬಲವಾನ್ಮೇ ಪರಿಶ್ರಮಃ||

ವಿರಾಟನ ರಾಜಧಾನಿಯು ಇನ್ನೂ ದೂರದಲ್ಲಿದೆ ಎಂದು ತೋರುತ್ತದೆ.
ಬಲವಾನ್! ಇನ್ನೊಂದು ರಾತ್ರಿಯನ್ನು ಇಲ್ಲಿಯೇ ಕಳೆಯೋಣ. ನನಗೆ
ಆಯಾಸವಾಗುತ್ತಿದೆ. ”

04005007 ಯುಧಿಷ್ಠಿರ ಉವಾಚ|

04005007a ಧನಂಜಯ ಸಮುದ್ಯಮ್ಯ ಪಾಂಚಾಲೀಂ ವಹ ಭಾರತ|

04005007c ರಾಜಧಾನ್ಯಾಂ ನಿವತ್ಸ್ಯಾ ಮೋ ವಿಮುಕ್ತಾಶ್ಚ ವನಾದಿತಃ||

ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು ಹೇಳಿದನು: “ಭಾರತ! ಧನಂಜಯ! ಪಾಂಚಾಲಿಯನ್ನು
ಎತ್ತಿಕೊಂಡು ನಡೆ! ಕಾಡನ್ನು ದಾಟಿ ರಾಜಧಾನಿಯಲ್ಲಿಯೇ
ತಂಗೋಣ!”

04005008 ವೈಶಂಪಾಯನ ಉವಾಚ|

04005008a ತಾಮಾದಾಯಾರ್ಜುನಸ್ತೂರ್ಣಂ ದ್ರೌಪದೀಂ ಗಜರಾಡಿವ|

04005008c ಸಂಪ್ರಾಪ್ಯ ನಗರಾಭ್ಯಾಶಮವತಾರಯದರ್ಜುನಃ||

ವೈಶಂಪಾಯನನು ಹೇಳಿದನು: “ಅರ್ಜುನನು ಗಜರಾಜನಂತೆ ದ್ರೌಪದಿಯನ್ನು ಎತ್ತಿಕೊಂಡು ನಗರವನ್ನು ತಲುಪಿ ಅವಳನ್ನು ಕೆಳಗಿಳಿಸಿದನು.

04005009a ಸ ರಾಜಧಾನೀಂ ಸಂಪ್ರಾಪ್ಯ ಕೌಂತೇಯೋಽರ್ಜುನಮಬ್ರವೀತ್|

04005009c ಕ್ವಾಯುಧಾನಿ ಸಮಾಸಜ್ಯ ಪ್ರವೇಕ್ಷ್ಯಾಮಃ ಪುರಂ ವಯಂ||

ರಾಜಧಾನಿಯನ್ನು ತಲುಪಿ ಕೌಂತೇಯನು ಅರ್ಜುನನಿಗೆ ಹೇಳಿದನು: “ಆಯುಧಗಳನ್ನು ನಾವು ಎಲ್ಲಿರಿಸಿ ಪುರವನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸೋಣ?

04005010a ಸಾಯುಧಾಶ್ಚ ವಯಂ ತಾತ ಪ್ರವೇಕ್ಷ್ಯಾಮಃ ಪುರಂ ಯದಿ|

04005010c ಸಮುದ್ವೇಗಂ ಜನಸ್ಯಾಸ್ಯ ಕರಿಷ್ಯಾಮೋ ನ ಸಂಶಯಃ||

ಮಗೂ! ಆಯುಧಗಳೊಂದಿಗೆ ನಾವು ಪುರವನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿದರೆ ಜನರಲ್ಲಿ ಉದ್ವೇಗವನ್ನುಂಟುಮಾಡುತ್ತೇವೆ ಎನ್ನುವುದರಲ್ಲಿ ಸಂಶಯವಿಲ್ಲ.

04005011a ತತೋ ದ್ವಾದಶ ವರ್ಷಾಣಿ ಪ್ರವೇಷ್ಯವ್ಯಂ ವನಂ ಪುನಃ|

04005011c ಏಕಸ್ಮಿನ್ನಪಿ ವಿಜ್ಞಾತೇ ಪ್ರತಿಜ್ಞಾತಂ ಹಿ ನಸ್ತಥಾ||

ನಮ್ಮವರಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬರಾದರೂ ಗುರುತಿಸಲ್ಪಟ್ಟರು ಎಂದರೆ ಪುನಃ

ಹನ್ನೆರಡು ವರ್ಷಗಳ ವನವಾಸವನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸುತ್ತೇವೆ ಎಂದು ಪ್ರತಿಜ್ಞೆಯನ್ನೇ ಮಾಡಿಲ್ಲವೇ?”

04005012 ಅರ್ಜುನ ಉವಾಚ|

04005012a ಇಯಂ ಕೂಟೇ ಮನುಷ್ಯೇಂದ್ರ ಗಹನಾ ಮಹತೀ ಶಮೀ|

04005012c ಭೀಮಶಾಖಾ ದುರಾರೋಹಾ ಶ್ಮಶಾನಸ್ಯ ಸಮೀಪತಃ||

ಅರ್ಜುನನು ಹೇಳಿದನು: “ಮನುಷ್ಯೇಂದ್ರ! ಈ ದುರಾರೋಹ ಶ್ಮಶಾನದ ಸಮೀಪದಲ್ಲಿಯೇ ಗುಡ್ಡದ ಮೇಲೆ ದಟ್ಟವಾದ ವಿಶಾಲ ರೆಂಬೆಗಳನ್ನುಳ್ಳ ದೊಡ್ಡ ಶಮೀ ವೃಕ್ಷವಿದೆ.

04005013a ನ ಚಾಪಿ ವಿದ್ಯತೇ ಕಶ್ಚಿನ್ಮನುಷ್ಯ ಇಹ ಪಾರ್ಥಿವ|

04005013c ಉತ್ಪಥೇ ಹಿ ವನೇ ಜಾತಾ ಮೃಗವ್ಯಾಲನಿಷೇವಿತೇ||

ಪಾರ್ಥಿವ! ಮೃಗಸರ್ಪಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ ಕಾಡಿನ ದಾರಿಯಲ್ಲಿರುವ ಈ ಮರದ ಬಳಿ ಯಾವ ಮನುಷ್ಯರ ಸುಳಿಯೂ ಕಾಣುತ್ತಿಲ್ಲ.

04005014a ಸಮಾಸಜ್ಯಾಯುಧಾನ್ಯಸ್ಯಾಂ ಗಚ್ಛಾಮೋ ನಗರಂ ಪ್ರತಿ|

04005014c ಏವಮತ್ರ ಯಥಾಜೋಷಂ ವಿಹರಿಷ್ಯಾಮ ಭಾರತ||

ಭಾರತ! ಆಯುಧಗಳನ್ನು ಇದರಲ್ಲಿ ಕಟ್ಟಿಟ್ಟು ನಾವು ನಗರಕ್ಕೆ ಹೋಗೋಣ. ಅಲ್ಲಿ ನಾವು ಬೇಕಾದಷ್ಟು ಸಮಯ ಇರಬಹುದು.”

04005015 ವೈಶಂಪಾಯನ ಉವಾಚ|

04005015a ಏವಮುಕ್ತ್ವಾ ಸ ರಾಜಾನಂ ಧರ್ಮಾತ್ಮಾನಂ ಯುಧಿಷ್ಠಿರಂ|

04005015c ಪ್ರಚಕ್ರಮೇ ನಿಧಾನಾಯ ಶಸ್ತ್ರಾಣಾಂ ಭರತರ್ಷಭ||

ವೈಶಂಪಾಯನನು ಹೇಳಿದನು: “ಭರತರ್ಷಭ! ಧರ್ಮಾತ್ಮ
ಯುಧಿಷ್ಠಿರನಿಗೆ ಈ ರೀತಿ ಹೇಳಿ ಅವನು ಶಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ಇರಿಸಲು
ಹೊರಟನು.

04005016a ಯೇನ ದೇವಾನ್ಮನುಷ್ಯಾಂಶ್ಚ ಸರ್ಪಾಂಶ್ಚೈಕರಥೋಽಜಯತ್|

04005016c ಸ್ಥಿತಾಂಜನಪದಾಂಶ್ಚಾನ್ಯಾನಜಯತ್ಕುರುನಂದನಃ||

04005017a ತದುದಾರಂ ಮಹಾಘೋಷಂ ಸಪತ್ನಗಣಸೂದನಂ|

04005017c ಅಪಜ್ಯಮಕರೋತ್ಪಾರ್ಥೋ ಗಾಂಡೀವಮಭಯಂಕರಂ||

ಯಾವುದರಿಂದ ದೇವ-ಮನುಷ್ಯ-ಸರ್ಪಗಳನ್ನೂ, ಅನೇಕ
ಜನಪದಗಳನ್ನೂ ಏಕರಥನಾಗಿ ಜಯಿಸಿದನೋ ಆ ಉದಾರ
ಮಹಾಘೋಷವನ್ನುಂಟುಮಾಡುವ, ಶತ್ರುಗಳನ್ನು ಸಂಹರಿಸುವ ಆ
ಭಯಂಕರ ಗಾಂಡೀವದ ಹೆದೆಯನ್ನು ಕುರುನಂದನನು ಸಡಿಲಿಸಿದನು.

04005018a ಯೇನ ವೀರಃ ಕುರುಕ್ಷೇತ್ರಮಭ್ಯರಕ್ಷತ್ಪರಂತಪಃ|

04005018c ಅಮುಂಚದ್ಧನುಷಸ್ತಸ್ಯ ಜ್ಯಾಮಕ್ಷಯ್ಯಾಂ ಯುಧಿಷ್ಠಿರಃ||

ಪರಂತಪ ವೀರ ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು ಯಾವುದರಿಂದ ಕುರುಕ್ಷೇತ್ರವನ್ನು
ರಕ್ಷಿಸಿದನೋ ಆ ಸವೆಯದ ಧನುಸ್ಸಿನ ಹೆದೆಯನ್ನು ಬಿಚ್ಚಿದನು.

04005019a ಪಾಂಚಾಲಾನ್ಯೇನ ಸಂಗ್ರಾಮೇ ಭೀಮಸೇನೋಽಜಯತ್ಪ್ರಭುಃ|

04005019c ಪ್ರತ್ಯಷೇಧದ್ಭಹೂನೇಕಃ ಸಪತ್ನಾಂಶ್ಚೈವ ದಿಗ್ವಯೇ||

04005020a ನಿಶಮ್ಯ ಯಸ್ಯ ವಿಸ್ಫಾರಂ ವ್ಯದ್ರವಂತ ರಣೇ ಪರೇ|

04005020c ಪರ್ವತಸ್ತೇವ ದೀರ್ಣಸ್ಯ ವಿಸ್ಫೋಟಮಶನೇರಿವ||

04005021a ಸ್ಮೃಂಧವಂ ಯೇನ ರಾಜಾನಂ ಪರಾಮೃಷತ ಚಾನಘ|

04005021c ಜ್ಯಾಪಾಶಂ ಧನುಷಸ್ತಸ್ಯ ಭೀಮಸೇನೋಽವತಾರಯತ್||

ಅನಘ ! ಯಾವುದರಿಂದ ಪ್ರಭು ಭೀಮಸೇನನು ಸಂಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ಪಾಂಚಾಲರನ್ನು ಜಯಿಸಿದ್ದನೋ, ದಿಗ್ವಿಜಯದಲ್ಲಿ ಬಹುಶತ್ರುಗಳನ್ನು ಏಕಾಂಗಿಯಾಗಿ ತಡೆಡಿದ್ದನೋ, ಭೇದಿತ ಪರ್ವತದ ಅಥವಾ ಸಿಡಿಲಿನ ಸ್ಫೋಟದಂತಿದ್ದ ಯಾವುದರ ಠೇಂಕಾರವನ್ನು ಕೇಳಿ ಶತ್ರುಗಳು ರಣದಿಂದ ಓಡಿಹೋಗುತ್ತಿದ್ದರೋ, ಯಾವುದರಿಂದ ರಾಜ ಸ್ಮೃಂಧವನನ್ನು ಸದೆಬಡಿದಿದ್ದನೋ, ಆ ಬಿಲ್ಲಿನ ಹೆದೆಯನ್ನು ಭೀಮಸೇನನು ಇಳಿಸಿದನು.

04005022a ಅಜಯತ್ಪಶ್ಚಿ ಮಾಮಾಶಾಂ ಧನುಷಾ ಯೇನ ಪಾಂಡವಃ|

04005022c ತಸ್ಯ ಮೌರ್ವೀಮಪಾಕರ್ಷಚ್ಚೂರಃ ಸಂಕ್ರಂದನೋ ಯುಧಿ||

ಯಾವುದರಿಂದ ಪಶ್ಚಿಮ ದಿಕ್ಕನ್ನು ಗೆದ್ದಿದ್ದನೋ, ಯಾವುದನ್ನು ಎಳೆದು ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಅರಿಗಳನ್ನು ಗೋಳಾಡಿಸಿದ್ದನೋ ಆ ಬಿಲ್ಲಿನ ಹೆದೆಯನ್ನು ಪಾಂಡವನು ಸಡಿಸಿಲಿದನು.

04005023a ದಕ್ಷಿಣಾಂ ದಕ್ಷಿಣಾಚಾರೋ ದಿಶಂ ಯೇನಾಜಯತ್ಪಭುಃ|

04005023c ಅಪಜ್ಯಮಕರೋದ್ವೀರಃ ಸಹದೇವಸ್ತದಾಯುಧಂ||

ವೀರ, ದಾಕ್ಷಿಣ್ಯಶೀಲ ಪ್ರಭು ಸಹದೇವನು ದಕ್ಷಿಣ ದಿಕ್ಕನ್ನು ಜಯಿಸಿದ ಆಯುಧದ ಹೆದೆಯನ್ನು ಬಿಚ್ಚಿದನು.

04005024a ಖಿಡ್ಗಾಂಶ್ಚ ಪೀತಾನ್ವೀರ್ಷಾಂಶ್ಚ ಕಲಾಪಾಂಶ್ಚ ಮಹಾಧನಾನ್|

04005024c ವಿಪಾಲಾನ್ ಕ್ಷುರಧಾರಾಂಶ್ಚ ಧನುರ್ಭೀರ್ನಿದಧುಃ ಸಹ||

ಹೊಂಬಣ್ಣದ ನೀಳ ಖಿಡ್ಗಗಳನ್ನೂ, ಬಹುಬೆಲೆಯ ಭತ್ತಳಿಕೆಗಳನ್ನೂ,
ಚೂಪಾದ ಮೊನೆಯ ಬಾಣಗಳನ್ನೂ, ಬಿಲ್ಲುಗಳೊಡನೆ ಇರಿಸಿದರು.

04005025a ತಾಮುಪಾರುಹ್ಯ ನಕುಲೋ ಧನೂಂಷಿ ನಿದಧತ್ಸ್ವಯಂ|

04005025c ಯಾನಿ ತಸ್ಯಾವಕಾಶಾನಿ ದೃಢರೂಪಾಣ್ಯಮನ್ಯತ||

ಸ್ವತಃ ನಕುಲನೇ ಆ ಮರವನ್ನು ಹತ್ತಿ ಸುರಕ್ಷಿತವಾಗಿರಲೆಂದು ತಾನು
ತಿಳಿದೆಡೆಗಳಲ್ಲಿ ಬಿಲ್ಲುಗಳನ್ನು ಇರಿಸಿದನು.

04005026a ಯತ್ರ ಚಾಪಶ್ಯತ ಸ ವೈ ತಿರೋ ವರ್ಷಾಣಿ ವರ್ಷತಿ|

04005026c ತತ್ರ ತಾನಿ ದೃಢೈಃ ಪಾಶೈಃ ಸುಗಾಢಂ ಪರ್ಯಬಂಧತ||

ಮಳೆಯ ನೀರಿನಿಂದ ತೋಯುತ್ತದೆಯೆಂದು ಕಂಡುಬಂದಲ್ಲಿಲ್ಲಾ
ಅವುಗಳನ್ನು ಗಟ್ಟಿ ಹಗ್ಗಗಳಿಂದ ಬಿಗಿಯಾಗಿ ಕಟ್ಟಿದನು.

04005027a ಶರೀರಂ ಚ ಮೃತಸ್ತ್ವೈಕಂ ಸಮಬದ್ಧಂತ ಪಾಂಡವಾಃ|

04005027c ವಿವರ್ಜಯಿಷ್ಯಂತಿ ನರಾ ದೂರಾದೇವ ಶಮೀಮಿಮಾಂ||

04005027e ಆಬದ್ಧಂ ಶವಮತ್ರೇತಿ ಗಂಧಮಾಘ್ರಾಯ ಪೂತಿಕಂ||

ದೂರದಿಂದಲೇ ದುರ್ಗಂಧವನ್ನು ಮೂಸಿ ಇಲ್ಲಿ ಶವವನ್ನು
ಕಟ್ಟಿದೆಯೆಂದು ತಿಳಿದು ಮನುಷ್ಯರು ಈ ಶಮೀ ವೃಕ್ಷವನ್ನು
ವರ್ಜಿಸುವರೆಂದು ಪಾಂಡವರು ಮೃತಶರೀರವೊಂದನ್ನು ಅದಕ್ಕೆ

ಕಟ್ಟಿದರು.

04005028a ಅಶೀತಶತವರ್ಷೇಯಂ ಮಾತಾ ನ ಇತಿ ವಾದಿನಃ|

04005028c ಕುಲಧರ್ಮೋಽಯಮಸ್ಮಾಕಂ ಪೂರ್ವೈರಾಚರಿತೋಽಪಿ ಚ||

04005028e ಸಮಾಸಜಾನಾ ವೃಕ್ಷೇಽಸ್ಮಿನ್ನಿತಿ ವೈ ವ್ಯಾಹರಂತಿ ತೇ||

04005029a ಆ ಗೋಪಾಲಾವಿಪಾಲೇಭ್ಯ ಆಚಕ್ಷಾಣಾಃ ಪರಂತಪಾಃ|

04005029c ಆಜಗ್ಮುರ್ನಗರಾಭ್ಯಾಶಂ ಪಾರ್ಥಾಃ ಶತ್ರುನಿಬರ್ಹಣಾಃ||

ದನಕಾಯವವರು ಮತ್ತು ಕುರಿಕಾಯವವರು ಕೇಳಿದರೆ “ಇವಳು ನೋರೆಂಭತ್ತು ವರ್ಷಗಳ ನಮ್ಮ ತಾಯಿ. ನಮ್ಮ ಪೂರ್ವಜರು ನಡೆಸಿಕೊಂಡು ಬಂದ ಕುಲಧರ್ಮದಂತೆ ನಾವು ಅವಳ ಶರೀರವನ್ನು ಮರಕ್ಕೆ ತಗುಲಿಹಾಕಿದ್ದೇವೆ” ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾ, ಆ ಪರಂತಪ, ಶತ್ರುನಾಶಕ ಪಾಂಡವರು ನಗರವನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿದರು.

04005030a ಜಯೋ ಜಯಂತೋ ವಿಜಯೋ ಜಯತ್ಸೇನೋ ಜಯದ್ಬಲಃ|

04005030c ಇತಿ ಗುಹ್ಯಾನಿ ನಾಮಾನಿ ಚಕ್ರೇ ತೇಷಾಂ ಯುಧಿಷ್ಠಿರಃ||

ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು ತಮಗೆ ಜಯ, ಜಯಂತ, ವಿಜಯ, ಜಯತ್ಸೇನ ಮತ್ತು ಜಯದ್ಬಲ ಎಂದು ಗುಪ್ತನಾಮಗಳನ್ನು ಇಟ್ಟುಕೊಂಡನು.

04005031a ತತೋ ಯಥಾಪ್ರತಿಜ್ಞಾಭಿಃ ಪ್ರಾವಿಶನ್ನಗರಂ ಮಹತ್|

04005031c ಅಜ್ಞಾತಚರ್ಯಾಂ ವತ್ಸ್ಯಂತೋ ರಾಷ್ಟ್ರೇ ವರ್ಷಂ ತ್ರಯೋದಶಂ||

ನಂತರ ಪ್ರತಿಜ್ಞೆಯಂತೆ ಹದಿಮೂರನೆಯ ವರ್ಷದಲ್ಲಿ ಜನರಮಧ್ಯೆ ವೇಷ ಮರೆಯಿಸಿಕೊಂಡು ವಾಸಿಸಲು ಆ ಮಹಾನಗರವನ್ನು

ಪ್ರವೇಶಿಸಿದರು.”

ಇತಿ ಶ್ರೀಮಹಾಭಾರತೇ ವಿರಾಟಪರ್ವಣಿ ವೈರಾಟಪರ್ವಣಿ
ಪುರಪ್ರವೇಶೇ ಅಸ್ತು ಸಂಸ್ಥಾಪನೇ ಪಂಚಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ||
ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದ ವಿರಾಟಪರ್ವದಲ್ಲಿ ವೈರಾಟಪರ್ವದಲ್ಲಿ
ಪುರಪ್ರವೇಶದಲ್ಲಿ ಅಸ್ತು ಸಂಸ್ಥಾಪನೆಯನ್ನು ಐದನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು.

೬

ವಿರಾಟಸಭೆಗೆ ಯುಧಿಷ್ಠಿರನ ಪ್ರವೇಶ

ತನ್ನ ಆಸ್ಥಾನವನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿದ ಯುಧಿಷ್ಠಿರನನ್ನು ಯಾರೆಂದು ರಾಜಾ
ವಿರಾಟನು ತರ್ಕಿಸಿದುದು (೧-೬). ಯುಧಿಷ್ಠಿರ-ವಿರಾಟರ ಸಂಭಾಷಣೆ
ಮತ್ತು ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು ಕಂಕನೆಂಬ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ವಿರಾಟನ
ಆಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿರುವುದು (೨-೧೬).

04006001 ವೈಶಂಪಾಯನ ಉವಾಚ|

04006001a ತತೋ ವಿರಾಟಂ ಪ್ರಥಮಂ ಯುಧಿಷ್ಠಿರೋ|

ರಾಜಾ ಸಭಾಯಾಮುಪವಿಷ್ಟಮಾವ್ರಜತ್|

04006001c ವೈಡೂರ್ಯರೂಪಾನ್ವ ತಿಮುಚ್ಯ ಕಾಂಚನಾನ್|

ಅಕ್ಷಾನ್ಸ ಕಕ್ಷೇ ಪರಿಗೃಹ್ಯ ವಾಸಸಾ||

ವೈಶಂಪಾಯನನು ಹೇಳಿದನು: “ಅನಂತರ ಮೊದಲು

ವೈಡೂರ್ಯರೂಪದ ಚಿನ್ನದ ದಾಳಗಳನ್ನು ವಸ್ತ್ರದಲ್ಲಿ ಕಟ್ಟಿ ಕಂಕುಳಲ್ಲಿ

ಇಟ್ಟುಕೊಂಡು ರಾಜ ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಕುಳಿತಿದ್ದ ವಿರಾಟನ ಬಳಿ ಬಂದನು.

04006002a ನರಾಧಿಪೋ ರಾಷ್ಟ್ರ ಪತಿಂ ಯಶಸ್ವಿನಂ|
ಮಹಾಯಶಾಃ ಕೌರವವಂಶವರ್ಧನಃ|

04006002c ಮಹಾನುಭಾವೋ ನರರಾಜಸತ್ಕೃತೋ|
ದುರಾಸದಸ್ತೀಕ್ಷ್ಣವಿಷೋ ಯಥೋರಗಃ||

ಆ ನರಾಧಿಪ, ರಾಷ್ಟ್ರ ಪತಿ, ಯಶಸ್ವಿನಿ, ಮಹಾಯಶ,
ಕೌರವವಂಶವರ್ಧನ, ಮಹಾನುಭಾವ, ನರರಾಜಸತ್ಕೃತನು
ಜಯಿಸಲಸಾಧ್ಯ ತೀಕ್ಷ್ಣವಿಷದ ಸರ್ಪದಂತಿದ್ದನು.

04006003a ಬಲೇನ ರೂಪೇಣ ನರರ್ಷಭೋ ಮಹಾನ್|
ಅಥಾರ್ಚಿರೂಪೇಣ ಯಥಾಮರಸ್ತಥಾ|

04006003c ಮಹಾಭ್ರಜಾಲ್ಯೈರಿವ ಸಂವೃತೋ ರವಿಃ|
ಯಥಾನಲೋ ಭಸ್ಮವೃತಶ್ಚ ವೀರ್ಯವಾನ್||

ಅಮರರಂತೆ ಬಲದಲ್ಲಿ ವೀರ್ಯವಂತನೂ, ರೂಪದಲ್ಲಿ
ಕಾಂತಿಯುಕ್ತನೂ ಆಗಿದ್ದ ಆ ಮಹಾ ನರರ್ಷಭನು ಭಾರಿ
ಮೋಡಗಳಿಂದ ಆವೃತ ಸೂರ್ಯನಂತೆ ಮತ್ತು ಬೂದಿಮುಚ್ಚಿದ
ಕೆಂಡದಂತಿದ್ದನು.

04006004a ತಮಾಪತಂತಂ ಪ್ರಸಮೀಕ್ಷ್ಯ ಪಾಂಡವಂ|
ವಿರಾಟರಾಡಿದುಮಿವಾಭ್ರಸಂವೃತಂ|

04006004c ಮಂತ್ರಿದ್ವಿಜಾನ್ಸೂತಮುಖಾನ್ವಿಶಸ್ತಥಾ|

ಯೇ ಚಾಪಿ ಕೇ ಚಿತ್ಪರಿಷತ್ಸಮಾಸತೇ||

04006004e ಪಪ್ರಚ್ಛ ಕೋಽಯಂ ಪ್ರಥಮಂ ಸಮೇಯಿವಾನ್|

ಅನೇನ ಯೋಽಯಂ ಪ್ರಸಮೀಕ್ಷತೇ ಸಭಾಂ||

ಮೋಡಮುಸುಕಿದ ಚಂದ್ರನಂತೆ ಹತ್ತಿರ ಬರುತ್ತಿದ್ದ ಆ ಪಾಂಡವನನ್ನು ಕಂಡು “ಮೊದಲಬಾರಿ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ತೋರಿಸಿಕೊಂಡ ಇವನು ಯಾರು?” ಎಂದು ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಕುಳಿತಿದ್ದ ಮಂತ್ರಿದ್ವಿಜರನ್ನು, ಸೂತಮುಖ್ಯರನ್ನು ಮತ್ತು ಇತರ ಸಭಾಸದರನ್ನು ಕೇಳಿದನು.

04006005a ನ ತು ದ್ವಿಜೋಽಯಂ ಭವಿತಾ ನರೋತ್ತಮಃ|

ಪತಿಃ ಪೃಥಿವ್ಯಾ ಇತಿ ಮೇ ಮನೋಗತಂ|

04006005c ನ ಚಾಸ್ಯ ದಾಸೋ ನ ರಥೋ ನ ಕುಂಡಲೇ|

ಸಮೀಪತೋ ಭ್ರಾಜತಿ ಚಾಯಮಿಂದ್ರವತ್||

“ಈ ನರೋತ್ತಮನು ದ್ವಿಜನಿರಲಾರ. ಇವನು ರಾಜನೆಂದು ನನ್ನ ಅಭಿಪ್ರಾಯ. ಆದರೂ ಇವನಲ್ಲಿ ದಾಸರಿಲ್ಲ, ರಥವಿಲ್ಲ, ಕುಂಡಲಗಳಿಲ್ಲ! ಆದರೆ ಇವನು ಇಂದ್ರನಂತೆ ಹೊಳೆಯುತ್ತಿದ್ದಾನೆ.

04006006a ಶರೀರಲಿಂಗೈರುಪಸೂಚಿತೋ ಹ್ಯಯಂ|

ಮೂರ್ಧಾ ಭಿಷಿಕ್ತೋಽಯಮಿತೀವ ಮಾನಸಂ|

04006006c ಸಮೀಪಮಾಯಾತಿ ಚ ಮೇ ಗತವ್ಯಥೋ|

ಯಥಾ ಗಜಸ್ತಾಮರಸೀಂ ಮದೋತ್ಕಟಃ||

ಇವನು ಮೂರ್ಧಾಭಿಷಿಕ್ತನಾಗಿದ್ದಾನೆಂದು ಇವನ ಶರೀರ ಲಕ್ಷಣಗಳು
ನನ್ನ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಸೂಚಿಸುತ್ತಿವೆ. ಮದೋತ್ಕಟ ಆನೆಯು ತಾವರೆಕೊಳಕ್ಕೆ
ಬರುವಂತೆ ಇವನು ನಿಶ್ಚಿಂತನಾಗಿ ನನ್ನ ಕಡೆ ಬರುತ್ತಿದ್ದಾನೆ! ”

04006007a ವಿತರ್ಕ ಯಂತಂ ತು ನರರ್ಷಭಸ್ತದಾ|

ಯುಧಿಷ್ಠಿರೋಽಭ್ಯೇತ್ಯ ವಿರಾಟಮಬ್ರವೀತ್|

04006007c ಸಮ್ರಾಷ್ಟ್ರಜಾನಾತ್ಪಿಹ ಜೀವಿತಾರ್ಥಿನಂ|

ವಿನಷ್ಟ್ಯಸರ್ವಸ್ವಮುಪಾಗತಂ ದ್ವಿಜಂ||

ಆಗ ಆ ನರರ್ಷಭ ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು ಹೀಗೆ ತರ್ಕಿಸುತ್ತಿರುವ ವಿರಾಟನಿಗೆ
ಹೇಳಿದನು: “ಸಾಮ್ರಾಟ! ಸರ್ವವನ್ನೂ ಕಳೆದುಕೊಂಡು
ಜೀವಿತಾರ್ಥಿಯಾಗಿ ಬಂದಿರುವ ದ್ವಿಜನೆಂದು ತಿಳಿ!

04006008a ಇಹಾಹಮಿಚ್ಛಾಮಿ ತವಾನಘಾಂತಿಕೇ|

ವಸ್ತುಂ ಯಥಾ ಕಾಮಚರಸ್ತಥಾ ವಿಭೋ|

04006008c ತಮಬ್ರವೀತ್ಸ್ವಾಗತಮಿತ್ಯನಂತರಂ|

ರಾಜಾ ಪ್ರಹೃಷ್ಯಃ ಪ್ರತಿಸಂಗೃಹಾಣ ಚ||

ವಿಭೋ! ಅನಘ! ಸ್ವತಂತ್ರವಾಗಿ ಇಲ್ಲಿ ನಿನ್ನಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸಬಯಸುತ್ತೇನೆ!”
ಅನಂತರ ಸಂತೋಷಗೊಂಡ ರಾಜನು “ಸ್ವಾಗತ!” ಎಂದು ಹೇಳಿ
ಅವನನ್ನು ಪರಿಗ್ರಹಿಸಿದನು.

04006009a ಕಾಮೇನ ತಾತಾಭಿವದಾಮ್ಯಹಂ ತ್ವಾಂ|

ಕಸ್ಯಾಸಿ ರಾಜ್ಞೋ ವಿಷಯಾದಿಹಾಗತಃ|

04006009c ಗೋತ್ರಂ ಚ ನಾಮಾಪಿ ಚ ಶಂಸ ತತ್ತ್ವ ತಃ|

ಕಿಂ ಚಾಪಿ ಶಿಲ್ಪಂ ತವ ವಿದ್ಯತೇ ಕೃತಂ||

“ಮಗೂ! ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ನಾನು ನಿನ್ನನ್ನು ಕೇಳುತ್ತಿದ್ದೇನೆ - ಯಾವ ರಾಜನ ನಾಡಿನಿಂದ ನೀನು ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದಿದ್ದೀಯೆ? ನಿನ್ನ ನಿಜವಾದ ಗೋತ್ರವನ್ನೂ ಹೆಸರನ್ನೂ, ಮತ್ತು ನೀನು ಮಾಡಲು ಯಾವ ಉದ್ಯೋಗವನ್ನು ಬಲ್ಲೆ ಎನ್ನುವುದನ್ನೂ ಹೇಳು.”

04006010 ಯುಧಿಷ್ಠಿರ ಉವಾಚ|

04006010a ಯುಧಿಷ್ಠಿರಸ್ಯಾಸಮಹಂ ಪುರಾ ಸಖಾ|

ವೈಯಾಘ್ರಪದ್ಯಃ ಪುನರಸ್ಮಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಃ|

04006010c ಅಕ್ಷಾನ್ವವಪ್ತುಂ ಕುಶಲೋಽಸ್ಮಿ ದೇವಿತಾ|

ಕಂಕೇತಿ ನಾಮ್ನಾಸ್ಮಿ ವಿರಾಟ ವಿಶ್ರುತಃ||

ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು ಹೇಳಿದನು: “ಹಿಂದೆ ನಾನು ಯುಧಿಷ್ಠಿರನ ಸಖನಾಗಿದ್ದೆ. ಮತ್ತು ವೈಯಾಘ್ರಪದ ಗೋತ್ರದ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ. ಜೂಜಿನಲ್ಲಿ ದಾಳಗಳನ್ನು ಎಸೆಯುವುದರಲ್ಲಿ ಪರಿಣಿತನಾಗಿದ್ದೇನೆ. ವಿರಾಟ! ಕಂಕ ಎಂಬ ಹೆಸರಿನಿಂದ ಕರೆಯಲ್ಪಡುತ್ತೇನೆ.”

04006011 ವಿರಾಟ ಉವಾಚ|

04006011a ದದಾಮಿ ತೇ ಹಂತ ವರಂ ಯಮಿಚ್ಛಸಿ|

ಪ್ರಶಾಧಿ ಮತ್ಸ್ಯಾನ್ವಶಗೋ ಹ್ಯಹಂ ತವ|

04006011c ಪ್ರಿಯಾ ಹಿ ಧೂರ್ತಾ ಮಮ ದೇವಿನಃ ಸದಾ|

ಭವಾಂಶ್ಚ ದೇವೋಪಮ ರಾಜ್ಯಮರ್ಹತಿ||

ವಿರಾಟನು ಹೇಳಿದನು: “ಅಯ್ಯಾ ! ನೀನು ಬಯಸಿದ ವರವನ್ನು ನಿನಗೆ ಕೊಡುತ್ತೇನೆ. ನಾನು ನಿನ್ನ ವಶನಾಗಿದ್ದೇನೆ. ಮತ್ಸ್ಯ ರನ್ನು ಆಳು ! ಧೂರ್ತ ಜೂಜುಕೋರರು ನನಗೆ ಯಾವಾಗಲೂ ಪ್ರಿಯರು. ದೇವಸದೃಶನಾದ ನೀನು ರಾಜ್ಯಕ್ಕೆ ಅರ್ಹನಾಗಿದ್ದೀಯೆ !”

04006012 ಯುಧಿಷ್ಠಿರ ಉವಾಚ|

04006012a ಆಪ್ತೋ ವಿವಾದಃ ಪರಮೋ ವಿಶಾಂ ಪತೇ|

ನ ವಿದ್ಯತೇ ಕಿಂ ಚನ ಮತ್ಸ್ಯ ಹೀನತಃ|

04006012c ನ ಮೇ ಜಿತಃ ಕಶ್ಚನ ಧಾರಯೇದ್ಧನಂ|

ವರೋ ಮಮೈಷೋಽಸ್ತು ತವ ಪ್ರಸಾದತಃ||

ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು ಹೇಳಿದನು: “ವಿಶಾಂಪತೇ ! ನನ್ನಿಂದ ಸೋತವನು ನನ್ನೊಂದಿಗೆ ಎಂದೂ ಜಗಳವಾಡಬಾರದು ಮತ್ತು ಗೆದ್ದವನು ಎಂದೂ ನನ್ನಿಂದ ಪಣವನ್ನು ಕೇಳಬಾರದು ! ನಿನ್ನ ಕೃಪೆಯಿಂದ ಈ ವರವು ನನ್ನದಾಗಲಿ !”

04006013 ವಿರಾಟ ಉವಾಚ|

04006013a ಹನ್ಯಾಮವಧ್ಯಂ ಯದಿ ತೇಽಪ್ರಿಯಂ ಚರೇತ್|

ಪ್ರವ್ರಾಜಯೇಯಂ ವಿಷಯಾದ್ಧಿ ಜಾಂಸ್ತಥಾ|

04006013c ಶೃಣ್ವಂತು ಮೇ ಜಾನಪದಾಃ ಸಮಾಗತಾಃ|

ಕಂಕೋ ಯಥಾಹಂ ವಿಷಯೇ ಪ್ರಭುಸ್ತಥಾ||

ವಿರಾಟನು ಹೇಳಿದನು: ನಿನಗೆ ಅಪ್ರಿಯವಾಗಿ ನಡೆದುಕೊಂಡವರನ್ನು
 ಅವಧ್ಯರಾಗಿದ್ದರೂ ಕೊಲ್ಲುತ್ತೇನೆ! ಅಥವಾ ಅಂಥಹ ದ್ವಿಜರನ್ನು
 ದೇಶದ ಹೊರಹಾಕುತ್ತೇನೆ! ಇಲ್ಲಿ ನೆರೆದಿರುವ ಪ್ರಜೆಗಳೆಲ್ಲರೂ
 ಕೇಳಿಸಿಕೊಳ್ಳಿ! ನಾನು ಈ ದೇಶಕ್ಕೆ ಹೇಗೋ ಹಾಗೆ ಈ ಕಂಕನೂ ಪ್ರಭು!

04006014a ಸಮಾನಯಾನೋ ಭವಿತಾಸಿ ಮೇ ಸಖಾ|

ಪ್ರಭೂತವಸ್ತ್ರೋ ಬಹುಪಾನಭೋಜನಃ|

04006014c ಪಶ್ಯೇಸ್ವ ಮಂತಶ್ಚ ಬಹಿಶ್ಚ ಸರ್ವದಾ|

ಕೃತಂ ಚ ತೇ ದ್ವಾರಮಪಾವೃತಂ ಮಯಾ||

ನನ್ನ ಸಖನಾಗಿದ್ದು ವಾಹನಗಳಿಗೂ, ಉತ್ತಮ ವಸ್ತ್ರಗಳಿಗೂ, ಬಹಳಷ್ಟು
 ಪಾನ ಭೋಜನಗಳಿಗೂ ನೀನು ನನ್ನ ಸರಿಸಮನಾಗಿರುವೆ.

ಯಾವಾಗಲೂ ನೀನು ನನ್ನ ಒಳಗಿನ ಮತ್ತು ಹೊರಗಿನ ವ್ಯವಹಾರಗಳಿಗೆ
 ಸಾಕ್ಷಿಯಾಗಿರುವೆ. ನಿನಗೆ ನನ್ನ ದ್ವಾರವು ತೆರೆದಿದೆ.

04006015a ಯೇ ತ್ವಾನುವಾದೇಯರವೃತ್ತಿಕರ್ಶಿತಾ|

ಬ್ರೂಯಾಶ್ಚ ತೇಷಾಂ ವಚನೇನ ಮೇ ಸದಾ|

04006015c ದಾಸ್ಯಾಮಿ ಸರ್ವಂ ತದಹಂ ನ ಸಂಶಯೋ|

ನ ತೇ ಭಯಂ ವಿದ್ಯತಿ ಸನ್ನಿಧೌ ಮಮ||

ಏನೂ ಮಾಡದೆಯೂ ತೊಂದರೆಗೊಳಗಾದವರು ನಿನ್ನಲ್ಲಿ
 ಹೇಳಿಕೊಂಡರೆ ಆ ಮಾತುಗಳನ್ನು ನನಗೆ ಯಾವಾಗಲೂ ನೀನು
 ಹೇಳಬೇಕು. ಆಗ ನಾನು ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಕೊಡುತ್ತೇನೆ ಎನ್ನುವುದರಲ್ಲಿ

ಕಂಕ (ಋಷಿ)

ಸಂಶಯವಿಲ್ಲದಿರಲಿ. ನನ್ನ ಸನ್ನಿಧಿಯಲ್ಲಿ ನಿನಗೆ
ಭಯವೆನ್ನುವುದಿರುವುದಿಲ್ಲ.””

04006016 ವೈಶಂಪಾಯನ ಉವಾಚ|

04006016a ಏವಂ ಸ ಲಬ್ಧ್ವಾ ತು ವರಂ ಸಮಾಗಮಂ|
ವಿರಾಟರಾಜೇನ ನರರ್ಷಭಸ್ತದಾ|

04006016c ಉವಾಸ ವೀರಃ ಪರಮಾರ್ಚಿತಃ ಸುಖೀ|
ನ ಚಾಪಿ ಕಶ್ಚಿ ಚ್ಚರಿತಂ ಬುಬೋಧ ತತ್||

ವೈಶಂಪಾಯನನು ಹೇಳಿದನು: “ಹೀಗೆ ಆ ವೀರ ನರರ್ಷಭನು
ವಿರಾಟರಾಜನನ್ನು ಸೇರಿ ವರವನ್ನು ಪಡೆದು ಪರಮ ಗೌರವದಿಂದ
ಸುಖಿಯಾಗಿ ವಾಸಿಸಿದನು. ಅವನ ಕುರಿತು ಯಾರಿಗೂ ಏನೂ
ತಿಳಿಯಲಿಲ್ಲ.”

ಇತಿ ಶ್ರೀಮಹಾಭಾರತೇ ವಿರಾಟಪರ್ವಣಿ ವೈರಾಟಪರ್ವಣಿ
ಪುರಪ್ರವೇಶೇ ಯುಧಿಷ್ಠಿರಪ್ರವೇಶೋ ನಾಮ ಷಷ್ಠೋಽಧ್ಯಾಯಃ||
ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದ ವಿರಾಟಪರ್ವದಲ್ಲಿ ವೈರಾಟಪರ್ವದಲ್ಲಿ
ಪುರಪ್ರವೇಶದಲ್ಲಿ ಯುಧಿಷ್ಠಿರಪ್ರವೇಶವೆನ್ನುವ ಆರನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು.

೭

ವಿರಾಟಸಭೆಗೆ ಭೀಮಸೇನನ ಪ್ರವೇಶ

ತನ್ನ ಆಸ್ಥಾನವನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿದ ಭೀಮಸೇನನನ್ನು ಯಾರೆಂದು ರಾಜಾ
ವಿರಾಟನು ತರ್ಕಿಸಿದುದು (೧-೪). ಭೀಮಸೇನ-ವಿರಾಟರ ಸಂಭಾಷಣೆ
ಮತ್ತು ಭೀಮನು ಬಲ್ಲವನೆಂಬ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ವಿರಾಟನ ಅಡುಗೆಮನೆಯಲ್ಲಿ
ಅಡುಗೆಯವನಾಗಿ ಸೇರಿಕೊಳ್ಳುವುದು (೫-೧೧).

04007001 ವೈಶಂಪಾಯನ ಉವಾಚ|

04007001a ಅಥಾಪರೋ ಭೀಮಬಲಃ ಶ್ರಿಯಾ ಜ್ವಲನ್||

ಉಪಾಯಯೌ ಸಿಂಹವಿಲಾಸವಿಕ್ರಮಃ|

04007001c ಖಿಜಂ ಚ ದರ್ವೀಂ ಚ ಕರೇಣ ಧಾರಯನ್||

ಅಸಿಂ ಚ ಕಾಲಾಂಗಮಕೋಶಮಪ್ರಣಂ||

ವೈಶಂಪಾಯನನು ಹೇಳಿದನು: “ಬಳಿಕ ಭೀಮಬಲನೂ, ಸಿಂಹದ ನಡುಗೆಯ ವಿಲಾಸಿಯೂ ಆದ, ಕಾಂತಿಯಿಂದ ಜ್ವಲಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಇನ್ನೊಬ್ಬನು ಕೈಯಲ್ಲಿ ಕಡೆಗೋಲನ್ನೂ, ಸೌಟನ್ನೂ, ಒರೆಹಚ್ಚಿದ, ಕಲೆಯಿಲ್ಲದೇ ಹೊಳೆಯುತ್ತಿರುವ ಕತ್ತಿಯನ್ನೂ ಹಿಡಿದು ಅಲ್ಲಿಗೆ ಆಗಮಿಸಿದನು.

04007002a ಸ ಸೂದರೂಪಃ ಪರಮೇಣ ವರ್ಚಸಾ|

ರವಿರ್ಯಥಾ ಲೋಕಮಿಮಂ ಪ್ರಭಾಸಯನ್|

04007002c ಸುಕೃಷ್ಣವಾಸಾ ಗಿರಿರಾಜಸಾರವಾನ್|

ಸ ಮತ್ಸ್ಯ ರಾಜಂ ಸಮುಪೇತ್ಯ ತಸ್ಥಿವಾನ್||

ಕಪ್ಪುಡುಗೆಯನ್ನುಟ್ಟು ಅಡುಗೆಯವನ ರೂಪಧರಿಸಿದ್ದ ಆ ಹಿಮಾಲಯದಂತೆ ಸತ್ವಯುತನಾಗಿದ್ದ, ಪರಮ ತೇಜಸ್ಸಿನಿಂದ ರವಿಯಂತೆ ಲೋಕವನ್ನೇ ಬೆಳಗುತ್ತಾ ಅವನು ಮತ್ಸ್ಯ ರಾಜನ ಬಳಿಬಂದು ನಿಂತನು.

04007003a ತಂ ಪ್ರೇಕ್ಷ್ಯ ರಾಜಾ ವರಯನ್ನುಪಾಗತಂ|

ತತೋಽಬ್ರವೀಜ್ಜಾ ನಪದಾನ್ಸಮಾಗತಾನ್|

04007003c ಸಿಂಹೋನ್ನತಾಂಸೋಽಯಮತೀವ ರೂಪವಾನ್|

ಪ್ರದೃಶ್ಯತೇ ಕೋ ನು ನರರ್ಷಭೋ ಯುವಾ||

ವರವನ್ನು ಕೇಳಲು ಬಂದಿದ್ದ ಅವನನ್ನು ನೋಡಿದ ರಾಜನು ಅಲ್ಲಿ

ನೆರೆದಿದ್ದ ಪ್ರಜೆಗಳಲ್ಲಿ ಕೇಳಿದನು: “ಸಿಂಹದಂತೆ ಉನ್ನತವಾದ
ಭುಜವುಳ್ಳವನೂ, ಅತೀವ ರೂಪವಂತನೂ ಆದ ಈ ನರರ್ಷಭ
ಯುವಕನು ಯಾರು?

04007004a ಅದೃಷ್ಟಪೂರ್ವಃ ಪುರುಷೋ ರವಿಯಥಾ|

ವಿತರ್ಕಯನ್ನಾಸ್ಯ ಲಭಾಮಿ ಸಂಪದಂ|

04007004c ತಥಾಸ್ಯ ಚಿತ್ತಂ ಹೃಪಿ ಸಂವಿತರ್ಕಯನ್|

ನರರ್ಷಭಸ್ಯಾದ್ಯ ನ ಯಾಮಿ ತತ್ತ್ವತಃ||

ರವಿಯಂತಿರುವ ಈ ವ್ಯಕ್ತಿಯನ್ನು ನಾನು ಹಿಂದೆಲ್ಲೂ ಕಂಡಿಲ್ಲ. ಎಷ್ಟೇ
ವಿಚಾರ ಮಾಡಿದರೂ ಇವನ ಹುರುಳನ್ನು ನಾನು ಹಿಡಿಯಲಾರೆ. ಎಷ್ಟೇ
ತರ್ಕ ಮಾಡಿದರೂ ಇವನ ಚಿತ್ತವೇನೆಂಬುದು ಇಂದು ನನಗೆ ಸರಿಯಾಗಿ
ತಿಳಿಯುತ್ತಿಲ್ಲ.”

04007005a ತತೋ ವಿರಾಟಂ ಸಮುಪೇತ್ಯ ಪಾಂಡವಃ|

ಸುದೀನರೂಪೋ ವಚನಂ ಮಹಾಮನಾಃ|

04007005c ಉವಾಚ ಸೂದೋಽಸ್ಮಿ ನರೇಂದ್ರ ಬಲ್ಲವೋ|

ಭಜಸ್ವ ಮಾಂ ವ್ಯಂಜನಕಾರಮುತ್ತಮಂ||

ಆಗ ದೀನರೂಪನೂ ಮಹಾಮನಸ್ವಿಯೂ ಆದ ಆ ಪಾಂಡವನು
ವಿರಾಟನನ್ನು ಸಮೀಪಿಸಿ ನುಡಿದನು: “ರಾಜ ! ನಾನು ಬಲ್ಲವ ಎನ್ನುವ
ಅಡುಗೆಯವನು. ಉತ್ತಮ ಅಡುಗೆಯನ್ನು ಮಾಡುವ ನನ್ನನ್ನು
ನೇಮಿಸಿಕೋ !”

04007006 ವಿರಾಟ ಉವಾಚ|

04007006a ನ ಸೂದತಾಂ ಮಾನದ ಶ್ರದ್ಧಧಾಮಿ ತೇ|

ಸಹಸ್ರನೇತ್ರಪ್ರತಿಮೋ ಹಿ ದೃಶ್ಯಸೇ|

04007006c ಶ್ರಿಯಾ ಚ ರೂಪೇಣ ಚ ವಿಕ್ರಮೇಣ ಚ|

ಪ್ರಭಾಸಿ ತಾತಾನವರೋ ನರೇಷ್ಟಿಹ||

ವಿರಾಟನು ಹೇಳಿದನು: “ಮಾನದ ! ನೀನು ಅಡುಗೆಯವನು

ಎನ್ನುವುದನ್ನು ನಾನು ನಂಬುವುದಿಲ್ಲ. ಇಂದ್ರನ ಹಾಗೆ ಕಾಣುತ್ತಿದ್ದೀಯೆ.

ತಾತ ! ಕಾಂತಿ, ರೂಪ, ಮತ್ತು ವಿಕ್ರಮಗಳಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲಿರುವ ಎಲ್ಲರಿಗಿಂತಲೂ ಹೆಚ್ಚು ಹೊಳೆಯುತ್ತಿರುವೆ. ”

04007007 ಭೀಮ ಉವಾಚ|

04007007a ನರೇಂದ್ರ ಸೂದಃ ಪರಿಚಾರಕೋಽಸ್ಮಿ ತೇ|

ಜಾನಾಮಿ ಸೂಪಾನ್ವ ಥಮೇನ ಕೇವಲಾನ್|

04007007c ಆಸ್ವಾದಿತಾ ಯೇ ನೃಪತೇ ಪುರಾಭವನ್|

ಯುಧಿಷ್ಟಿರೇಣಾಪಿ ನೃಪೇಣ ಸರ್ವಶಃ||

ಭೀಮನು ಹೇಳಿದನು: “ನರೇಂದ್ರ ! ನಾನು ನಿನಗೆ ಅಡುಗೆಯವನು

ಮತ್ತು ಪರಿಚಾರಕ. ಮೊದಲನೆಯದಾಗಿ ನನಗೆ ಉತ್ತಮ ಅಡುಗೆಗಳನ್ನು

ಮಾಡಲು ಮಾತ್ರ ಗೊತ್ತು. ನೃಪತೇ ! ಹಿಂದೆ ನೃಪ ಯುಧಿಷ್ಟಿರನೂ

ಕೂಡ ಅವೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಆಸ್ವಾದಿಸುತ್ತಿದ್ದ.

04007008a ಬಲೇನ ತುಲ್ಯಶ್ಚ ನ ವಿದ್ಯತೇ ಮಯಾ|

ನಿಯದ್ಧಶೀಲಶ್ಚ ಸದೈವ ಪಾರ್ಥಿವ|

04007008c ಗಜೈಶ್ಚ ಸಿಂಹೈಶ್ಚ ಸಮೇಯಿವಾನಹಂ|

ಸದಾ ಕರಿಷ್ಯಾಮಿ ತವಾನಘ ಪ್ರಿಯಂ||

ಪಾರ್ಥಿವ! ಬಲದಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಸರಿಸಮನಾದವರೂ ಯಾರೂ ಇಲ್ಲ, ಮತ್ತು ನಾನು ಯಾವಾಗಲೂ ಮಲ್ಲಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ತೊಡಗುತ್ತೇನೆ. ಅನಘ! ಆನೆ ಸಿಂಹಗಳನ್ನು ಎದುರಿಸಿ ಹೋರಾಡುವ ನಾನು ನಿನಗೆ ಯಾವಾಗಲೂ ಪ್ರಿಯವಾದುದ್ದನ್ನೇ ಮಾಡುವೆ.”

04007009 ವಿರಾಟ ಉವಾಚ|

04007009a ದದಾಮಿ ತೇ ಹಂತ ವರಂ ಮಹಾನಸೇ|

ತಥಾ ಚ ಕುರ್ಯಾಃ ಕುಶಲಂ ಹಿ ಭಾಷಸೇ|

04007009c ನ ಚೈವ ಮನ್ಯೇ ತವ ಕರ್ಮ ತತ್ಸಮಂ|

ಸಮುದ್ರನೇಮಿಂ ಪೃಥಿವೀಂ ತ್ವಮರ್ಹಸಿ||

ವಿರಾಟನು ಹೇಳಿದನು: “ನಿನಗೆ ನಾನು ವರವನ್ನು ನೀಡುತ್ತೇನೆ. ರಾಜಭವನದ ಅಡುಗೆಮನೆಯಲ್ಲಿ ನಿನಗೆ ಮನಬಂದಂತೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿರು. ನೀನು ಬಹಳ ಕುಶಲವಾಗಿ ಮಾತನಾಡುತ್ತೀಯೆ. ಈ ಕೆಲಸವು ನಿನಗೆ ಸರಿಸಮನಾದುದೆಂದು ನನಗನ್ನಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ನೀನು ಸಮುದ್ರವೇ ದಡವಾಗಿರುವ ಭೂಮಿಗೆ ಅರ್ಹನಾಗಿದ್ದೀಯೆ.

04007010a ಯಥಾ ಹಿ ಕಾಮಸ್ತವ ತತ್ತಥಾ ಕೃತಂ|

ಮಹಾನಸೇ ತ್ವಂ ಭವ ಮೇ ಪುರಸ್ಕೃತಃ|

बल्लभ (भीम)

04007010c ನರಾಶ್ಚ ಯೇ ತತ್ರ ಮಮೋಚಿತಾಃ ಪುರಾ|

ಭವಸ್ವ ತೇಷಾಮಧಿಪೋ ಮಯಾ ಕೃತಃ||

ನೀನು ಬಯಸಿದಂತೆಯೇ ಮಾಡಿದ್ದೇನೆ. ನನ್ನಿಂದ ಪುರಸ್ಕೃತನಾಗಿ ಅಡುಗೆಮನೆಯಲ್ಲಿ ಇರು. ನಿನಗಿಂತ ಮೊದಲು ನಿಯೋಜಿಸಿದವರಿಗೆ ನೀನು ಮುಖ್ಯಸ್ಥನಾಗಿ ನನ್ನಿಂದ ನೇಮಕಗೊಂಡಿರು.”

04007011 ವೈಶಂಪಾಯನ ಉವಾಚ|

04007011a ತಥಾ ಸ ಭೀಮೋ ವಿಹಿತೋ ಮಹಾನಸೇ|

ವಿರಾಟರಾಜ್ಞೋ ದಯಿತೋಽಭವದ್ಧೃಢಂ|

04007011c ಉವಾಸ ರಾಜನ್ ಚ ತಂ ಪೃಥಗ್ಜನೋ|

ಬುಬೋಧ ತತ್ರಾನುಚರಶ್ಚ ಕಶ್ಚನ||

ವೈಶಂಪಾಯನನು ಹೇಳಿದನು: “ರಾಜನ್! ಹೀಗೆ ಭೀಮನು ರಾಜಭವನದ ಅಡುಗೆಮನೆಯಲ್ಲಿ ನೇಮಕಗೊಂಡು ವಿರಾಟರಾಜನಿಗೆ ತುಂಬಾ ಪ್ರಿಯನಾಗಿ ವಾಸಮಾಡುತ್ತಿದ್ದನು. ಅಲ್ಲಿ ಅವನನ್ನು ಸಾಮಾನ್ಯ ಪ್ರಜೆಗಳಾಗಲೀ ರಾಜನ ಅನುಚರರಾಗಲೀ ಗುರುತಿಸಲಿಲ್ಲ.”

ಇತಿ ಶ್ರೀಮಹಾಭಾರತೇ ವಿರಾಟಪರ್ವಣಿ ವೈರಾಟಪರ್ವಣಿ
ಪುರಪ್ರವೇಶೇ ಭೀಮಪ್ರವೇಶೋ ನಾಮ ಸಪ್ತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ||

ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದ ವಿರಾಟಪರ್ವದಲ್ಲಿ ವೈರಾಟಪರ್ವದಲ್ಲಿ
ಪುರಪ್ರವೇಶದಲ್ಲಿ ಭೀಮಪ್ರವೇಶವೆನ್ನುವ ಏಳನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು.

೮

ದ್ರೌಪದಿಯು ಸೈರಂದ್ರಿಯಾಗಿ

ಸುದೇಷ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ವಾಸಕ್ಕಿರುವುದು

ವಿರಾಟನ ಪತ್ನಿ ಸುದೇಷ್ಟೆಯು ದ್ರೌಪದಿಯನ್ನು ನೋಡಿ ವಿಚಾರಿಸಿದುದು

(೧-೭). ದ್ರೌಪದಿ-ಸುದೇಷ್ಟೆಯರ ಸಂವಾದ (೮-೩೩).

04008001 ವೈಶಂಪಾಯನ ಉವಾಚ|

04008001a ತತಃ ಕೇಶಾನ್ಸಮುಕ್ಷ್ಯಿಪ್ಯ ವೇಲ್ಲಿತಾಗ್ರಾನನಿಂದಿತಾನ್|

04008001c ಜುಗೂಹ ದಕ್ಷಿಣೇ ಪಾರ್ಶ್ವೇ ಮೃದೂನಸಿತಲೋಚನಾ||

04008002a ವಾಸಶ್ಚ ಪರಿಧಾಯೈಕಂ ಕೃಷ್ಣಂ ಸುಮಲಿನಂ ಮಹತ್|

04008002c ಕೃತ್ವಾ ವೇಷಂ ಚ ಸೈರಂಧ್ರಾಃ ಕೃಷ್ಣಾ ವ್ಯಚರದಾರ್ತವತ್||

ವೈಶಂಪಾಯನನು ಹೇಳಿದನು: “ಅನಂತರ ಅಸಿತಲೋಚನೆ ಕೃಷ್ಣ ದ್ರೌಪದಿಯು ತುದಿಯಲ್ಲಿ ಗುಂಗುರಾಗಿದ್ದ ದೋಷರಹಿತ ಮೃದು ಕೂದಲನ್ನು ಮೇಲೆತ್ತಿ ಬಲಗಡೆ ಅಡಗಿಸಿಟ್ಟುಕೊಂಡು, ತುಂಬಾ ಕೊಳಕಾದ ಒಂದೇ ಒಂದು ಕಪ್ಪು ವಸ್ತ್ರವನ್ನು ಧರಿಸಿ, ಸೈರಂಧ್ರಿಯ ವೇಷವನ್ನು ತಳೆದು ಆರ್ತಳಂತೆ ಓಡಾಡುತ್ತಿದ್ದಳು.

04008003a ತಾಂ ನರಾಃ ಪರಿಧಾವಂತೀಂ ಸ್ತ್ರಿಯಶ್ಚ ಸಮುಪಾದ್ರವನ್|

04008003c ಅಪೃಚ್ಛಂಶ್ಚೈವ ತಾಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಕಾ ತ್ವಂ ಕಿಂ ಚ ಚಿಕೀರ್ಷಸಿ||

ಅಲೆದಾಡುತ್ತಿದ್ದ ಅವಳನ್ನು ಕಂಡ ಸ್ತ್ರೀ ಪುರುಷರು ಓಡಿ ಬಂದು “ಯಾರು ನೀನು? ಏನು ಮಾಡಬಯಸುತ್ತೀಯೆ?” ಎಂದು ಅವಳನ್ನು ಕೇಳಿದರು.

04008004a ಸಾ ತಾನುವಾಚ ರಾಜೇಂದ್ರ ಸೈರಂಧ್ರ್ಯ ಹಮುಪಾಗತಾ|

04008004c ಕರ್ಮ ಚೇತ್ಯಾಮಿ ವೈ ಕರ್ತುಂ ತಸ್ಯ ಯೋ ಮಾಂ ಪುಪುಕ್ಷತಿ||

ರಾಜೇಂದ್ರ! ಅವಳು ಅವರಿಗೆ ನಾನು ಸೈರಂಧ್ರಿ. ನನ್ನನ್ನು ಸಾಕುವವರಿಗೆ ಕೆಲಸಮಾಡುವ ಇಚ್ಛೆಯಿಂದ ಬಂದಿದ್ದೇನೆ ಎಂದು ಹೇಳಿದಳು.

04008005a ತಸ್ಯಾ ರೂಪೇಣ ವೇಷೇಣ ಶ್ಲಕ್ಷಯಾ ಚ ತಥಾ ಗಿರಾ|

04008005c ನಾಶ್ರದ್ಧಧತ ತಾಂ ದಾಸೀಮನ್ನಹೇತೋರುಪಸ್ಥಿತಾಂ||

ಅವಳ ರೂಪ, ವೇಷ ಮತ್ತು ಮಧುರ ಮಾತುಗಳಿಂದಾಗಿ ಅವಳು ಊಟಕ್ಕೋಸ್ಕರ ದಾಸಿಯಾಗಲು ಬಂದಿದ್ದಾಳೆ ಎಂದು ಜನರು ನಂಬಲಿಲ್ಲ.

04008006a ವಿರಾಟಸ್ಯ ತು ಕೈಕೇಯೀ ಭಾರ್ಯಾ ಪರಮಸಮ್ಮತಾ|

04008006c ಅವಲೋಕಯಂತೀ ದದೃಶೇ ಪ್ರಾಸಾದಾದ್ಧ್ರುಪದಾತ್ಮಜಾಂ||

ಉಪ್ಪರಿಗೆಯಿಂದ ನೋಡುತ್ತಿದ್ದ ವಿರಾಟನ ಅಚ್ಚುಮೆಚ್ಚಿನ ಪತ್ನಿಯೂ, ಕೇಕಯ ರಾಜಪುತ್ರಿಯೂ ಆದ ಸುದೇಷ್ಣೆಯು ದ್ರುಪದನ ಪುತ್ರಿಯನ್ನು ಕಂಡಳು.

04008007a ಸಾ ಸಮೀಕ್ಷ್ಯ ತಥಾರೂಪಾಮನಾಥಾಮೇಕವಾಸಸಂ|

04008007c ಸಮಾಹೂಯಾಬ್ರವೀದ್ಭದ್ರೇ ಕಾ ತ್ವಂ ಕಿಂ ಚ ಚಿಕೀರ್ಷಸಿ||

ಅವಳು ಅಂಥಹ ರೂಪವತಿಯೂ, ಅನಾಥಳೂ, ಒಂದೇ ವಸ್ತ್ರವನ್ನು ದರಿಸಿದವಳೂ ಆಗಿದ್ದ ಅವಳನ್ನು ನೋಡಿ ಕರೆಯಿಸಿ ಕೇಳಿದಳು: “ಭದ್ರೇ! ನೀನು ಯಾರು? ಮತ್ತು ಏನು ಮಾಡಬಯಸುತ್ತೀಯೆ?”

04008008a ಸಾ ತಾಮುವಾಚ ರಾಜೇಂದ್ರ ಸೈರಂಧ್ರ್ಯಹಮುಪಾಗತಾ|

04008008c ಕರ್ಮ ಚೇಚ್ಛಾಮ್ಯಹಂ ಕರ್ತುಂ ತಸ್ಯ ಯೋ ಮಾಂ ಪುಪುಕ್ಷತಿ||

ರಾಜೇಂದ್ರ! ಅವಳು ಅವಳಿಗೆ ಹೇಳಿದಳು: “ನಾನು ಸೈರಂಧ್ರಿ. ನನ್ನನ್ನು

ಸಾಕುವವರಿಗೆ ಕೆಲಸಮಾಡುವ ಇಚ್ಛೆಯಿಂದ ಬಂದಿದ್ದೇನೆ.”

04008009 ಸುದೇಷ್ಣೋವಾಚ|

04008009a ನೈವಂರೂಪಾ ಭವಂತೈವಂ ಯಥಾ ವದಸಿ ಭಾಮಿನಿ|

04008009c ಪ್ರೇಷಯಂತಿ ಚ ವೈ ದಾಸೀದಾರ್ಥಸಾಂಶ್ಚೈವಂವಿಧಾನ್ಬಹೂನ್|

ಸುದೇಷ್ಣೆಯು ಹೇಳಿದಳು: “ಭಾಮಿನಿ! ನಿನ್ನಂಥೆ ಮಾತನಾಡುವವರು ಹೀಗೆ ರೂಪವತಿಯರಾಗಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಬಹುಮಂದಿ ದಾಸ-ದಾಸಿಯರಿಗೆ ಅಪ್ಪಣೆಮಾಡುವವರು ಹೀಗಿರುತ್ತಾರೆ.

04008010a ಗೂಢಗುಲ್ಫಾ ಸಂಹತೋರುಸ್ತ್ರಗಂಭೀರಾ ಷಡುನ್ನತಾ|

04008010c ರಕ್ತಾ ಪಂಚಸು ರಕ್ತೇಷು ಹಂಸಗದ್ಗದಭಾಷಿಣೀ||

04008011a ಸುಕೇಶೀ ಸುಸ್ತನೀ ಶ್ಯಾಮಾ ಪೀನಶ್ರೋಣಿಪಯೋಧರಾ|

04008011c ತೇನ ತೇನೈವ ಸಂಪನ್ನಾ ಕಾಶ್ಮೀರೀವ ತುರಂಗಮಾ||

04008012a ಸ್ವರಾಲಪಕ್ಷ್ಮನಯನಾ ಬಿಂಬೋಷ್ಟೀ ತನುಮಧ್ಯಮಾ|

04008012c ಕಂಬುಗ್ರೀವಾ ಗೂಢಸಿರಾ ಪೂರ್ಣ ಚಂದ್ರನಿಭಾನನಾ||

ನಿನ್ನ ಹಿಮ್ಮಡಿಯು ಅಡಕವಾಗಿದೆ, ತೊಡೆಗಳು ತಾಗುತ್ತಿವೆ, ಮೂರು ಅಂಗಗಳು ಗಂಭೀರವಾಗಿವೆ, ಆರು ಅಂಗಗಳು ಉನ್ನತವಾಗಿವೆ, ಐದು ಅಂಗಗಳು ಕೆಂಪಾಗಿವೆ, ನಿನ್ನ ಮಾತು ಹಂಸದ ಸ್ವರದಂತಿದೆ, ನೀಳ ಕೂದಲನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದೀಯೆ, ಒಳ್ಳೆಯ ಮೊಲೆಗಳನ್ನು ಪಡೆದಿದ್ದೀಯೆ, ಶ್ಯಾಮವರ್ಣದವಳಾಗಿದ್ದೀಯೆ, ಉಬ್ಬಿದ ನಿತಂಬ ಮತ್ತು ಪಯೋಧರೆಯುಳ್ಳವಳಾಗಿದ್ದೀಯೆ. ಕಾಶ್ಮೀರದ ಕುದುರೆಯಂತೆ ಬೇಕು

ಬೇಕಾದಲ್ಲಿ ಸುಂದರಳಾಗಿದ್ದೀಯೆ. ನಿನ್ನ ಕಣ್ಣಿನ ರೆಪ್ಪೆಗಳು
 ಗುಂಗುರಾಗಿವೆ, ಕೆಳದುಟಿ ತೊಂಡೆಯ ಹಣ್ಣಿನಂತಿದೆ, ಸೊಂಟ
 ಸಣ್ಣದಾಗಿದೆ, ಕೊರಳು ಶಂಖದಂತಿದೆ, ರಕ್ತನಾಳಗಳು ಎದ್ದು ಕಾಣುತ್ತಿಲ್ಲ
 ಮತ್ತು ನಿನ್ನ ಮುಖವು ಪೂರ್ಣ ಚಂದ್ರನಂತಿದೆ.

04008013a ಕಾ ತ್ವಂ ಬ್ರೂಹಿ ಯಥಾ ಭದ್ರೇ ನಾಸಿ ದಾಸೀ ಕಥಂ ಚನ|

04008013c ಯಕ್ಷೀ ವಾ ಯದಿ ವಾ ದೇವೀ ಗಂಧರ್ವೀ ಯದಿ ವಾಪ್ಸರಾಃ||

04008014a ಅಲಂಬುಸಾ ಮಿಶ್ರಕೇಶೀ ಪುಂಡರೀಕಾಥ ಮಾಲಿನೀ|

04008014c ಇಂದ್ರಾಣೀ ವಾರುಣೀ ವಾ ತ್ವಂ ತ್ವಷ್ಟುರ್ಧಾತುಃ ಪ್ರಜಾಪತೇಃ||

04008014e ದೇವ್ಯೋ ದೇವೇಷು ವಿಖ್ಯಾತಾಸ್ತಾಸಾಂ ತ್ವಂ ಕತಮಾ ಶುಭೇ||

ಭದ್ರೇ! ನೀನು ಯಾರೆಂದು ಹೇಳು! ನೀನು ದಾಸಿಯಂತೂ ಅಲ್ಲ! ನೀನು
 ಯಕ್ಷಿಯಾಗಿರಬಹುದು ಅಥವಾ ದೇವಿಯಾಗಿರಬಹುದು ಅಥವಾ
 ಗಂಧರ್ವಿಯಾಗಿರಬಹುದು ಅಥವಾ ಅಪ್ಸರೆಯಾಗಿರಬಹುದು. ಶುಭೇ!
 ನೀನು ಯಾರು? ಅಲಂಬುಸೆಯೋ, ಮಿಶ್ರಕೇಶಿಯೋ, ಪುಂಡರೀಕೆಯೋ,
 ಅಥವಾ ಮಾಲಿನಿಯೋ? ಇಂದ್ರಾಣಿಯೋ, ವಾರುಣಿಯೋ, ಅಥವಾ
 ತ್ವಷ್ಟು, ಧಾತು ಅಥವಾ ಪ್ರಜಾಪತಿ ಈ ವಿಖ್ಯಾತ ದೇವತೆಗಳ
 ದೇವಿಯರಲ್ಲಿ ನೀನು ಯಾರು?"

04008015 ದ್ರೌಪದ್ಯುವಾಚ|

04008015a ನಾಸ್ಮಿ ದೇವೀ ನ ಗಂಧರ್ವೀ ನಾಸುರೀ ನ ಚ ರಾಕ್ಷಸೀ|

04008015c ಸೈರಂದ್ರೀ ತು ಭುಜಿಷ್ಯಾಸ್ಮಿ ಸತ್ಯಮೇತದ್ಭು ವೀಮಿ ತೇ||

ದ್ರೌಪದಿಯು ಹೇಳಿದಳು: “ನಾನು ದೇವಿಯಲ್ಲ, ಗಂಧರ್ವಿಯಲ್ಲ,
ಅಸುರಿಯಲ್ಲ ಮತ್ತು ರಾಕ್ಷಸಿಯೂ ಅಲ್ಲ. ಇನ್ನೊಬ್ಬರನ್ನು
ಅವಲಂಬಿಸಿರುವ ಸೈರಂದ್ರಿ ನಾನು. ನಿನಗೆ ಸತ್ಯವನ್ನೇ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದೇನೆ.

04008016a ಕೇಶಾಂ ಜಾನಾಮ್ಯಹಂ ಕರ್ತುಂ ಪಿಂಷೇ ಸಾಧು ವಿಲೇಪನಂ|

04008016c ಗ್ರಥಯಿಷ್ಯೇ ವಿಚಿತ್ರಾಶ್ಚ ಸ್ವಜಃ ಪರಮಶೋಭನಾಃ||

ಕೇಶಾಲಂಕಾರವನ್ನು ಬಲ್ಲೆ. ಒಳ್ಳೆಯ ಲೇಪನವನ್ನು ಅರೆದು
ತಯಾರಿಸಬಲ್ಲೆ. ಬಣ್ಣಬಣ್ಣದ ಪರಮ ಸುಂದರವಾದ ಮಾಲೆಗಳನ್ನು
ಕಟ್ಟಬಲ್ಲೆ.

04008017a ಆರಾಧಯಂ ಸತ್ಯಭಾಮಾಂ ಕೃಷ್ಣಸ್ಯ ಮಹಿಷೀಂ ಪ್ರಿಯಾಂ|

04008017c ಕೃಷ್ಣಾಂ ಚ ಭಾರ್ಯಾಂ ಪಾಂಡೂನಾಂ ಕುರೂಣಾಮೇಕಸುಂದರೀಂ||

ಕೃಷ್ಣನ ಪ್ರಿಯ ಮಹಿಷಿ ಸತ್ಯಭಾಮೆಯನ್ನು ಮತ್ತು ಕುರುಗಳಲ್ಲಿಯೇ
ಏಕೈಕ ಸುಂದರಿಯಾದ ಪಾಂಡವರ ಪತ್ನಿ ಕೃಷ್ಣೆಯನ್ನೂ ನಾನು
ಸಿಂಗರಿಸುತ್ತಿದ್ದೆ.

04008018a ತತ್ರ ತತ್ರ ಚರಾಮ್ಯೇವಂ ಲಭಮಾನಾ ಸುಶೋಭನಂ|

04008018c ವಾಸಾಂಸಿ ಯಾವಚ್ಚ ಲಭೇ ತಾವತ್ತಾವದ್ರಮೇ ತಥಾ||

ಹೀಗೆ ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ತಿರುಗಾಡುತ್ತಾ ಉತ್ತಮ ಗಳಿಕೆ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ.
ಎಲ್ಲಿಯವರೆಗೆ ಉಳಿಯುವುದಕ್ಕೆ ದೊರಕುವುದೋ ಅಲ್ಲಿಯವರೆಗೆ
ಅಲ್ಲಿಯೇ ಸಂತೋಷದಿಂದ ಇರುತ್ತೇನೆ.

04008019a ಮಾಲಿನೀತ್ಯೇವ ಮೇ ನಾಮ ಸ್ವಯಂ ದೇವೀ ಚಕಾರ ಸಾ|

04008019c ಸಾಹಮಭ್ಯಾಗತಾ ದೇವಿ ಸುದೇಷ್ಟೇ ತ್ವನ್ನಿವೇಶನಂ||

ಸ್ವಯಂ ಆ ದೇವಿಯೇ ನನಗೆ ಮಾಲಿನಿಯೆಂಬ ಹೆಸರನ್ನಿಟ್ಟಳು. ದೇವಿ ಸುದೇಷ್ಟೆ ! ಅಂಥಹ ನಾನು ನಿನ್ನ ಅರಮನೆಗೆ ಬಂದಿದ್ದೇನೆ.”

04008020 ಸುದೇಷ್ಟೋವಾಚ|

04008020a ಮೂರ್ಧ್ನಿ ತ್ವಾಂ ವಾಸಯೇಯಂ ವೈ ಸಂಶಯೋ ಮೇ ನ ವಿದ್ಯತೇ|

04008020c ನೋ ಚೇದಿಹ ತು ರಾಜಾ ತ್ವಾಂ ಗಚ್ಛೇತ್ಸರ್ವೇಣ ಚೇತಸಾ||

ಸುದೇಷ್ಟೆಯು ಹೇಳಿದಳು: “ರಾಜನು ಸಂಪೂರ್ಣ ಮನಸ್ಸಿನಿಂದ ನಿನ್ನಲ್ಲಿಗೇ ಹೋಗುತ್ತಾನೆ ಎಂದು ನನಗೆ ತಿಳಿಯದೇ ಇದ್ದಿದ್ದರೆ ನಾನು ನಿನ್ನನ್ನು ನನಗಿಂತಲೂ ಎತ್ತರದಲ್ಲಿರಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದೆ !

04008021a ಸ್ತ್ರಿಯೋ ರಾಜಕುಲೇ ಪಶ್ಯ ಯಾಶ್ಚೇಮಾ ಮಮ ವೇಶ್ಮನಿ|

04008021c ಪ್ರಸಕ್ತಾಸ್ತ್ವಾಂ ನಿರೀಕ್ಷಂತೇ ಪುಮಾಂಸಂ ಕಂ ನ ಮೋಹಯೇಃ||

ರಾಜಕುಲದ ಮತ್ತು ನನ್ನ ಮನೆಯ ಸ್ತ್ರೀಯರು ನಿನ್ನನ್ನೇ ಆಸಕ್ತಿಯಿಂದ ನೋಡುತ್ತಿರುವುದನ್ನು ನೋಡು ! ಇನ್ನು ಯಾವ ಪುರುಷನು ತಾನೇ ಮೋಹಗೊಳ್ಳುವುದಿಲ್ಲ?

04008022a ವೃಕ್ಷಾಂಶ್ಚಾವಸ್ಥಿತಾನ್ವಶ್ಯ ಯ ಇಮೇ ಮಮ ವೇಶ್ಮನಿ|

04008022c ತೇಽಪಿ ತ್ವಾಂ ಸಂನಮಂತೀವ ಪುಮಾಂಸಂ ಕಂ ನ ಮೋಹಯೇಃ||

ನೋಡು ! ನನ್ನ ಮನೆಯಲ್ಲಿರುವ ಮರಗಳೂ ಕೂಡ ನಿನಗೆ ನಮಸ್ಕರಿಸುತ್ತಿವೆಯೋ ಎನ್ನುವಂತೆ ಕೆಳಗೆ ಬಗ್ಗಿವೆ. ಇನ್ನು ಯಾವ

ಪುರುಷನು ತಾನೇ ಮೋಹಗೊಳ್ಳುವುದಿಲ್ಲ?

04008023a ರಾಜಾ ವಿರಾಟಃ ಸುಶ್ರೋಣಿ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ವಪುರಮಾನುಷಂ|

04008023c ವಿಹಾಯ ಮಾಂ ವರಾರೋಹೇ ತ್ವಾಂ ಗಚ್ಛೇತ್ಸರ್ವಚೇತಸಾ||

ಸುಶ್ರೋಣಿ! ವರಾರೋಹೆ! ನಿನ್ನ ಈ ಅಮಾನುಷ ದೇಹವನ್ನು ಕಂಡು
ರಾಜಾ ವಿರಾಟನು ನನ್ನನ್ನು ತೊರೆದು ಸಂಪೂರ್ಣ ಮನಸ್ಸಿನಿಂದ ನಿನ್ನ
ಬಳಿಗೆ ಬಂದಾನು!

04008024a ಯಂ ಹಿ ತ್ವಮನವದ್ಯಾಂಗಿ ನರಮಾಯತಲೋಚನೇ|

04008024c ಪ್ರಸಕ್ತಮಭಿವೀಕ್ಷೇಥಾಃ ಸ ಕಾಮವಶಗೋ ಭವೇತ್||

ಅನವದ್ಯಾಂಗೀ! ಆಯತಲೋಚನೇ! ನಿನ್ನನ್ನು ಎಡೆಬಿಡದೇ ನೋಡುವ
ಯಾವ ನರನೂ ಕಾಮವಶನಾಗಿ ಬಿಡುತ್ತಾನೆ.

04008025a ಯಶ್ಚ ತ್ವಾಂ ಸತತಂ ಪಶ್ಯೇತ್ಪುರುಷಶ್ಚಾರುಹಾಸಿನಿ|

04008025c ಏವಂ ಸರ್ವಾನವದ್ಯಾಂಗಿ ಸ ಚಾನಂಗವಶೋ ಭವೇತ್||

ಚಾರುಹಾಸಿನೀ! ಈ ರೀತಿ ಸರ್ವಾಂಗಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಕುಂದಿರದ ನಿನ್ನನ್ನು
ಸತತವಾಗಿ ಯಾರು ನೋಡುತ್ತಾನೋ ಅವನು
ಅನಂಗವಶನಾಗಿಬಿಡುತ್ತಾನೆ!

04008026a ಯಥಾ ಕರ್ಕಟಕೀ ಗರ್ಭಮಾಧತ್ತೇ ಮೃತ್ಯುಮಾತ್ಮನಃ|

04008026c ತಥಾವಿಧಮಹಂ ಮನ್ಯೇ ವಾಸಂ ತವ ಶುಚಿಸ್ಮಿತೇ||

ಶುಚಿಸ್ಮಿತೇ! ನಿನಗೆ ಆಶ್ರಯವನ್ನು ಕೊಡುವುದು ಹೆಣ್ಣು ಚೇಳುವು

ಮೃತ್ಯುವನ್ನು ತನ್ನ ಗರ್ಭದಲ್ಲಿ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡಿರುವ ಹಾಗೆ ಎಂದು ತಿಳಿಯುತ್ತೇನೆ.”

04008027 ದ್ರೌಪದ್ಯುವಾಚ|

04008027a ನಾಸ್ಮಿ ಲಭ್ಯಾ ವಿರಾಟೇನ ನ ಚಾನ್ಯೇನ ಕಥಂ ಚನ|

04008027c ಗಂಧರ್ವಾಃ ಪತಯೋ ಮಹ್ಯಂ ಯುವಾನಃ ಪಂಚ ಭಾಮಿನಿ||

04008028a ಪುತ್ರಾ ಗಂಧರ್ವರಾಜಸ್ಯ ಮಹಾಸತ್ತ್ವಸ್ಯ ಕಸ್ಯ ಚಿತ್|

04008028c ರಕ್ಷಂತಿ ತೇ ಚ ಮಾಂ ನಿತ್ಯಂ ದುಃಖಾಚಾರಾ ತಥಾ ನ್ವಹಂ||

ದ್ರೌಪದಿಯು ಹೇಳಿದಳು: “ಭಾಮಿನೀ! ವಿರಾಟನಿಗೆ ಮತ್ತು ಇತರರಿಗೆ ನಾನು ಎಂದೂ ಲಭ್ಯಳಾಗುವವಳಲ್ಲ. ಮಹಾಸತ್ತ್ವನಾದ ಗಂಧರ್ವರಾಜನೋರ್ವನ ಪುತ್ರರಾದ ಐವರು ಯುವ ಗಂಧರ್ವರು ನನಗೆ ಗಂಡಂದಿರು. ಅವರು ನನ್ನನ್ನು ನಿತ್ಯವೂ ರಕ್ಷಿಸುತ್ತಾರೆ. ಹಾಗಾಗಿ ನಾನು ದುಃಖವನ್ನು ಅನುಭವಿಸುವ ಹಾಗಿಲ್ಲ.

04008029a ಯೋ ಮೇ ನ ದದ್ಯಾದುಚ್ಛಿಷ್ಠಂ ನ ಚ ಪಾದೌ ಪ್ರಥಾವಯೇತ್|

04008029c ಪ್ರಿಯೇಯುಸ್ತೇನ ವಾಸೇನ ಗಂಧರ್ವಾಃ ಪತಯೋ ಮಮ||

ಯಾರು ನನಗೆ ಎಂಜಲನ್ನು ಉಣಲಿಕ್ಕೆ ಕೊಡುವುದಿಲ್ಲವೋ ಮತ್ತು ಕಾಲುಗಳನ್ನು ತೊಳೆಯಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದಿಲ್ಲವೋ ಅಂಥವರ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸಿದರೆ ನನ್ನ ಗಂಧರ್ವ ಪತಿಗಳು ಸಂತೋಷಪಡುತ್ತಾರೆ.

04008030a ಯೋ ಹಿ ಮಾಂ ಪುರುಷೋ ಗೃಧ್ಯೇದ್ಯಥಾನ್ಯಾಃ ಪ್ರಾಕೃತ್ಸ್ತ್ರಿಯಃ|

04008030c ತಾಮೇವ ಸ ತತೋ ರಾತ್ರಿಂ ಪ್ರವಿಶೇದಪರಾಂ ತನುಂ||

ನನ್ನನ್ನು ಓರ್ವ ಸಾಮಾನ್ಯ ಸ್ತ್ರೀಯಂತೆ ಕಾಮಿಸುವ ಪುರುಷನು
ಅಲ್ಲಿಯೇ ಅದೇ ರಾತ್ರಿ ಮರಣಹೊಂದುವನು.

04008031a ನ ಚಾಪ್ಯಹಂ ಚಾಲಯಿತುಂ ಶಕ್ಯಾ ಕೇನ ಚಿದಂಗನೇ|

04008031c ದುಃಖಶೀಲಾ ಹಿ ಗಂಧರ್ವಾಸ್ತೇ ಚ ಮೇ ಬಲವತ್ತರಾಃ||

ಅಂಗನೇ! ನನ್ನನ್ನು ವಿಚಲಿತಳನ್ನಾಗಿಸಲೂ ಯಾರಿಗೂ ಶಕ್ಯವಿಲ್ಲ. ನನ್ನ
ಗಂಧರ್ವರು ಕಷ್ಟವನ್ನು ಎದುರಿಸಬಲ್ಲ ಮಹಾ ಬಲಶಾಲಿಗಳು.”

04008032 ಸುದೇಷ್ಣೋವಾಚ|

04008032a ಏವಂ ತ್ವಾಂ ವಾಸಯಿಷ್ಯಾಮಿ ಯಥಾ ತ್ವಂ ನಂದಿನೀಚ್ಛಸಿ|

04008032c ನ ಚ ಪಾದೌ ನ ಚೋಚ್ಛಿಷ್ಟಂ ಸ್ಪೃಕ್ಷ್ಯಸಿ ತ್ವಂ ಕಥಂ ಚನ||

ಸುದೇಷ್ಣೆಯು ಹೇಳಿದಳು: “ನಂದಿನೀ! ನೀನು ಹೇಗೆ ಬಯಸುತ್ತೀಯೋ ಹಾಗೆ ನಿನ್ನನ್ನು ಇಟ್ಟುಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ. ಯಾವ ಸಮಯದಲ್ಲಿಯೂ ನೀನು ಇನ್ನೊಬ್ಬರ ಕಾಲುಗಳನ್ನಾಗಲೀ ಎಂಜಲನ್ನಾಗಲೀ ಮುಟ್ಟಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ.”

04008033 ವೈಶಂಪಾಯನ ಉವಾಚ|

04008033a ಏವಂ ಕೃಷ್ಣಾ ವಿರಾಟಸ್ಯ ಭಾರ್ಯಯಾ ಪರಿಸಾಂತ್ವಿತಾ|

04008033c ನ ಚೈನಾಂ ವೇದ ತತ್ರಾನ್ಯಸ್ತತ್ತ್ವೇನ ಜನಮೇಜಯ||

ವೈಶಂಪಾಯನನು ಹೇಳಿದನು: “ಜನಮೇಜಯ! ಈ ರೀತಿ ಕೃಷ್ಣೆಯು ವಿರಾಟನ ಮಡದಿಯಿಂದ ಸಾಂತ್ವನವನ್ನು ಪಡೆದಳು. ಅವಳ ನಿಜಸ್ವರೂಪವು ಏನೆಂದು ಅಲ್ಲಿರುವ ಯಾರಿಗೂ ತಿಳಿಯಲಿಲ್ಲ. ”

ಇತಿ ಶ್ರೀಮಹಾಭಾರತೇ ವಿರಾಟಪರ್ವಣಿ ವೈರಾಟಪರ್ವಣಿ ಪುರಪ್ರವೇಶೇ ದ್ರೌಪದೀಪ್ರವೇಶೋ ನಾಮ ಅಷ್ಟಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ||
ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದ ವಿರಾಟಪರ್ವದಲ್ಲಿ ವೈರಾಟಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಪುರಪ್ರವೇಶದಲ್ಲಿ ದ್ರೌಪದೀಪ್ರವೇಶವೆನ್ನುವ ಎಂಟನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು.

೯

ವಿರಾಟನ ಆಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಸಹದೇವನ

ಆಗಮನ

ಸಹದೇವನು ವಿರಾಟನಲ್ಲಿ ಗೋಪಾಲಕನಾಗಿ ನೇಮಕಗೊಂಡಿದ್ದು
(೧-೧೫).

04009001 ವೈಶಂಪಾಯನ ಉವಾಚ|

04009001a ಸಹದೇವೋಽಪಿ ಗೋಪಾನಾಂ ಕೃತ್ವಾ ವೇಷಮನುತ್ತಮಂ|

04009001c ಭಾಷಾಂ ಚೈಷಾಂ ಸಮಾಸ್ಥಾಯ ವಿರಾಟಮುಪಯಾದಥ||

ವೈಶಂಪಾಯನನು ಹೇಳಿದನು: “ಸಹದೇವನೂ ಕೂಡ ಅತ್ಯುತ್ತಮವಾಗಿ
ಗೋಪಾಲಕನ ವೇಷವನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಅವರದೇ ಭಾಷೆಯನ್ನು
ಬಳಸುತ್ತಾ ವಿರಾಟನ ಬಳಿ ಬಂದನು.

04009002a ತಮಾಯಾಂತಮಭಿಪ್ರೇಕ್ಷ್ಯ ಭ್ರಾಜಮಾನಂ ನರರ್ಷಭಂ|

04009002c ಸಮುಪಸ್ಥಾಯ ವೈ ರಾಜಾ ಪಪ್ರಚ್ಛ ಕುರುನಂದನಂ||

ಬಂದಿರುವ ಆ ಹೊಳೆಯುತ್ತಿರುವ ನರರ್ಷಭ ಕುರುನಂದನನನ್ನು
ನೋಡಿ ರಾಜನು ಅವನ ಹತ್ತಿರ ಹೋಗಿ ಕೇಳಿದನು:

04009003a ಕಸ್ಯ ವಾ ತ್ವಂ ಕುತೋ ವಾ ತ್ವಂ ಕಿಂ ವಾ ತಾತ ಚಿಕೀರ್ಷಸಿ|

04009003c ನ ಹಿ ಮೇ ದೃಷ್ಟಪೂರ್ವಸ್ತ್ವಂ ತತ್ತ್ವಂ ಬ್ರೂಹಿ ನರರ್ಷಭ||

“ಮಗೂ! ನೀನು ಯಾರವನು? ಎಲ್ಲಿಂದ ಬಂದೆ? ಏನು ಮಾಡುತ್ತೀಯೆ?
ನರರ್ಷಭ! ನಿನ್ನನ್ನು ನಾನು ಈ ಹಿಂದೆ ನೋಡಿದಂತಿಲ್ಲ. ಸತ್ಯವನ್ನು
ಹೇಳು.”

04009004a ಸ ಪ್ರಾಪ್ಯ ರಾಜಾನಮಮಿತ್ರತಾಪನಸೌ|

ತತೋಽಬ್ರವೀನ್ನೈಘಮಹೌಘನಿಹ್ನ ನಃ|

04009004c ವೈಶ್ಯೋಽಸ್ಮಿ ನಾನಾಹಮರಿಷ್ಟನೇಮಿರ್|

ಗೋಸಂಖ್ಯಿ ಆಸಂ ಕುರುಪುಂಗವಾನಾಂ||

ಆ ಅಮಿತ್ರತಾಪನನು ರಾಜನ ಬಳಿ ಬಂದು ಮಹಾಮೇಘದ ಗುಡುಗಿನಂತಿರುವ ಧ್ವನಿಯಲ್ಲಿ ನುಡಿದನು: “ನಾನು ಅರಿಷ್ಟನೇಮಿ ಎಂಬ ಹೆಸರಿನ ವೈಶ್ಯ. ಗುರುಪುಂಗವನ ಗೋಶಾಸ್ತ್ರಜ್ಞನಾಗಿದ್ದೆ.

04009005a ವಸ್ತುಂ ತ್ವಯೀಚ್ಛಾಮಿ ವಿಶಾಂ ವರಿಷ್ಠ|

ತಾನ್ರಾಜಸಿಂಹಾನ್ನ ಹಿ ವೇದ್ಮಿ ಪಾರ್ಥಾನ್|

04009005c ನ ಶಕ್ಯತೇ ಜೀವಿತುಮನ್ಯಕರ್ಮಣಾ|

ನ ಚ ತ್ವದನ್ಯೋ ಮಮ ರೋಚತೇ ನೃಪಃ||

ವರಿಷ್ಠ! ನಿನ್ನಲ್ಲಿ ಉಳಿದುಕೊಳ್ಳಲು ಬಯಸುತ್ತೇನೆ. ಆ ರಾಜಸಿಂಹ ಪಾರ್ಥರು ಎಲ್ಲಿದ್ದಾರೆಂದು ತಿಳಿಯೆನು. ಬೇರೆ ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಂಡು ನಾನು ಜೀವಿಸಲಾರೆ. ರಾಜ! ನೀನಲ್ಲದೇ ಬೇರೆಯವರಲ್ಲಿ ನನಗೆ ಇಷ್ಟವಿಲ್ಲ.”

04009006 ವಿರಾಟ ಉವಾಚ|

04009006a ತ್ವಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ಯದಿ ವಾ ಕ್ಷತ್ರಿಯೋಽಸಿ|

ಸಮುದ್ರನೇಮೀಶ್ವರರೂಪವಾನಸಿ|

04009006c ಆಚಕ್ಷ್ವ ಮೇ ತತ್ತ್ವ ಮಮಿತ್ರಕರ್ಶನ|

ನ ವೈಶ್ಯಕರ್ಮ ತ್ವಯಿ ವಿದ್ಯತೇ ಸಮಂ||

ವಿರಾಟನು ಹೇಳಿದನು: “ನೀನು ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಅಥವಾ ಕ್ಷತ್ರಿಯನಾಗಿರುವೆ. ಇಡೀ ಭೂಮಿಯ ಒಡೆಯನಂಥ ರೂಪವನ್ನು ಹೊಂದಿರುವೆ. ಅಮಿತ್ರಕರ್ತನ! ನನಗೆ ಸತ್ಯವೇನೆಂಬುದನ್ನು ಹೇಳು. ಈ ವೈಶ್ಯರ ಕೆಲಸವು ನಿನಗೆ ಸರಿಯಾಗಿ ಕಾಣುವುದಿಲ್ಲ.

04009007a ಕಸ್ಯಾಸಿ ರಾಜ್ಞೋ ವಿಷಯಾದಿಹಾಗತಃ|

ಕಿಂ ಚಾಪಿ ಶಿಲ್ಪಂ ತವ ವಿದ್ಯತೇ ಕೃತಂ|

04009007c ಕಥಂ ತ್ವಮಸ್ಮಾಸು ನಿವತ್ಸ್ಯ ಸೇ ಸದಾ|

ವದಸ್ವ ಕಿಂ ಚಾಪಿ ತವೇಹ ವೇತನಂ||

ಯಾವ ರಾಜನ ನಾಡಿನಿಂದ ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದಿರುವೆ? ನಿನಗೆ ಯಾವ ಕೆಲಸದಲ್ಲಿ ಕುಶಲತೆ ಇದೆ? ನೀನು ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಹೇಗೆ ಸದಾ ವಾಸಿಸುವೆ? ನಿನ್ನ ಸಂಬಳ ಏನೆಂಬುದನ್ನೂ ಹೇಳು.”

04009008 ಸಹದೇವ ಉವಾಚ|

04009008a ಪಂಚಾನಾಂ ಪಾಂಡುಪುತ್ರಾಣಾಂ ಜ್ಯೇಷ್ಠೋ ರಾಜಾ ಯುಧಿಷ್ಠಿರಃ|

04009008c ತಸ್ಯಾಷ್ಟಶತಸಾಹಸ್ರಾ ಗವಾಂ ವರ್ಗಾಃ ಶತಂ ಶತಾಃ||

04009009a ಅಪರೇ ದಶಸಾಹಸ್ರಾ ದ್ವಿಸ್ತಾವಂತಸ್ತಥಾಪರೇ|

04009009c ತೇಷಾಂ ಗೋಸಂಖ್ಯೆ ಆಸಂ ವೈ ತಂತಿಪಾಲೇತಿ ಮಾಂ ವಿದುಃ||

ಸಹದೇವನು ಹೇಳಿದನು: “ಐವರು ಪಾಂಡುಪುತ್ರರಲ್ಲಿ ರಾಜಾ ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು ಹಿರಿಯವನು. ಅವನಲ್ಲಿ ನೂರುನೂರರ ಗುಂಪಿನಂತೆ

ಎಂಟು ಲಕ್ಷ ಹಸುಗಳಿದ್ದವು. ಇನ್ನೊಂದರಲ್ಲಿ ಒಂದು ಲಕ್ಷ,
ಮತ್ತೊಂದರಲ್ಲಿ ಅದೇ ರೀತಿ ಎರಡು ಲಕ್ಷ ಹಸುಗಳಿದ್ದವು. ನಾನು
ಅವುಗಳ ಗೋಶಾಸ್ತ್ರಜ್ಞನಾಗಿದ್ದೆ. ನನ್ನನ್ನು ತಂತಿಪಾಲನೆಂದು
ಕರೆಯುತ್ತಿದ್ದರು.

04009010a ಭೂತಂ ಭವ್ಯಂ ಭವಿಷ್ಯಚ್ಚ ಯಚ್ಚ ಸಂಖ್ಯಾಗತಂ ಕ್ವ ಚಿತ್|

04009010c ನ ಮೇಽಸ್ತ್ಯವಿದಿತಂ ಕಿಂ ಚಿತ್ಸಮಂತಾದ್ಧಶಯೋಜನಂ||

ಸುತ್ತ ಹತ್ತು ಯೋಜನೆಯೊಳಗೆ ನಡೆದದ್ದು, ನಡೆಯುತ್ತಿರುವುದು,
ನಡೆಯಬಹುದಾದದ್ದು ಮತ್ತು ಸಂಖ್ಯೆಯಾಗಲೀ ನನಗೆ ತಿಳಿಯದೇ
ಇದ್ದುದು ಯಾವುದೂ ಇಲ್ಲ.

04009011a ಗುಣಾಃ ಸುವಿದಿತಾ ಹ್ಯಾಸನ್ಮಮ ತಸ್ಯ ಮಹಾತ್ಮನಃ|

04009011c ಆಸೀಚ್ಚ ಸ ಮಯಾ ತುಷ್ಯಃ ಕುರುರಾಜೋ ಯುಧಿಷ್ಠಿರಃ||

ಆ ಮಹಾತ್ಮನಿಗೆ ನನ್ನ ಗುಣಗಳು ಚೆನ್ನಾಗಿ ತಿಳಿದಿದ್ದವು. ಕುರುರಾಜ
ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು ನನ್ನಿಂದ ಸಂತುಷ್ಟನಾಗಿದ್ದನು.

04009012a ಕ್ಷಿಪ್ರಂ ಹಿ ಗಾವೋ ಬಹುಲಾ ಭವಂತಿ|

ನ ತಾಸು ರೋಗೋ ಭವತೀಹ ಕಶ್ಚಿತ್|

04009012c ತೈಸ್ತೈರುಪಾಯೈರ್ವಿದಿತಂ ಮಯೈತದ್|

ಏತಾನಿ ಶಿಲ್ಪಾನಿ ಮಯಿ ಸ್ಥಿತಾನಿ||

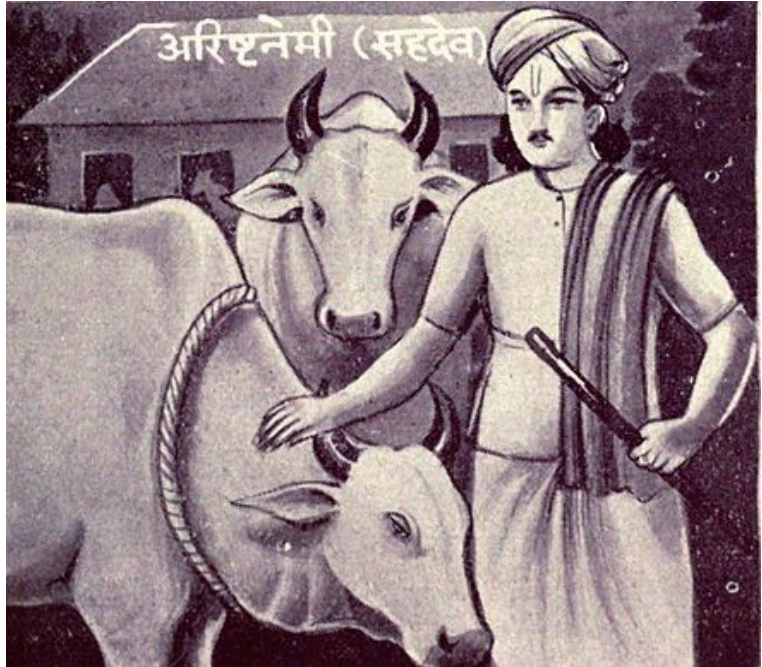
ಬಹುಬೇಗ ಗೋವುಗಳು ಹೆಚ್ಚಾಗುವಂತೆ ಮತ್ತು ಅವುಗಳಿಗೆ
ಯಾವುದೇ ರೀತಿಯ ರೋಗಗಳು ಬಾರದಂತೆ ಮಾಡುವ

ಉಪಾಯಗಳನ್ನು ನಾನು ಬಲ್ಲೆ. ಈ ಕೌಶಲಗಳು ನನ್ನಲ್ಲಿವೆ.

04009013a ವೃಷಭಾಂಶ್ಚಾಪಿ ಜಾನಾಮಿ ರಾಜನ್ಪೂಜಿತಲಕ್ಷಣಾನ್|

04009013c ಯೇಷಾಂ ಮೂತ್ರಮುಪಾಘ್ರಾಯ ಅಪಿ ವಂಧ್ಯಾ ಪ್ರಸೂಯತೇ||

ರಾಜನ್! ಯಾವಹೋರಿಗಳ ಮೂತ್ರವನ್ನು ಮೂಸಿ ಬಂಜೆಹಸುಗಳೂ
ಕೂಡ ಈಯುತ್ತವೋ ಅಂಥಹ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಹೋರಿಗಳನ್ನೂ ಕೂಡ
ಗುರುತಿಸಬಲ್ಲೆ.”

04009014 ವಿರಾಟ ಉವಾಚ|

04009014a ಶತಂ ಸಹಸ್ರಾಣಿ ಸಮಾಹಿತಾನಿ|

ವರ್ಣಸ್ಯ ವರ್ಣಸ್ಯ ವಿನಿಶ್ಚಿತಾ ಗುಣೈಃ|

04009014c ಪಶೂನ್ಸಪಾಲಾನ್ಭವತೇ ದದಾಮ್ಯಹಂ|

ತ್ವದಾಶ್ರಯಾ ಮೇ ಪಶವೋ ಭವಂತಿಹ||

ವಿರಾಟನು ಹೇಳಿದನು: “ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಥಳಿಗಳ

ಗುಣಗಳಿಂದೊಡಗೂಡಿದ ನೂರು ಸಾವಿರ ಗೋವುಗಳು ನನ್ನಲ್ಲಿವೆ. ಆ ಪಶುಗಳನ್ನು ಅವುಗಳ ಪಾಲಕರೊಡನೆ ನಿನಗೊಪ್ಪಿಸುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ಇನ್ನು ನನ್ನ ಹಸುಗಳು ನಿನ್ನ ಆಶ್ರಯದಲ್ಲಿರಲಿ.”

04009015 ವೈಶಂಪಾಯನ ಉವಾಚ|

04009015a ತಥಾ ಸ ರಾಜ್ಞೋಽವಿದಿತೋ ವಿಶಾಂ ಪತೇ|

ಉವಾಸ ತತ್ರೈವ ಸುಖಂ ನರೇಶ್ವರಃ|

04009015c ನ ಚೈನಮನ್ಯೇಽಪಿ ವಿದುಃ ಕಥಂ ಚನ|

ಪ್ರಾದಾಚ್ಚ ತಸ್ಮೈ ಭರಣಂ ಯಥೇಷ್ಟಿತಂ||

ವೈಶಂಪಾಯನನು ಹೇಳಿದನು: “ವಿಶಾಂಪತೇ! ಹಾಗೆ ಆ ನರೇಶ್ವರನು ರಾಜನಿಗೆ ಗುರುತು ಸಿಗದಂತೆ ಅಲ್ಲಿಯೇ ಸುಖವಾಗಿ ವಾಸಿಸುತ್ತಿದ್ದನು.

ಬೇರೆ ಯಾರೂ ಕೂಡ ಅವನನ್ನು ಯಾವರೀತಿಯಿಂದಲೂ ಗುರುತಿಸಲಿಲ್ಲ. ಅವನು ಬಯಸಿದಷ್ಟು ಭತ್ಯವು ಅವನಿಗೆ ದೊರೆಯುತ್ತಿತ್ತು.”

ಇತಿ ಶ್ರೀಮಹಾಭಾರತೇ ವಿರಾಟಪರ್ವಣಿ ವೈರಾಟಪರ್ವಣಿ
ಪುರಪ್ರವೇಶೇ ಸಹದೇವಪ್ರವೇಶೋ ನಾಮ ನವಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ||
ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದ ವಿರಾಟಪರ್ವದಲ್ಲಿ ವೈರಾಟಪರ್ವದಲ್ಲಿ
ಪುರಪ್ರವೇಶದಲ್ಲಿ ಸಹದೇವಪ್ರವೇಶವೆನ್ನುವ ಒಂಭತ್ತನೆಯ
ಅಧ್ಯಾಯವು.

೧೦

ವಿರಾಟನ ಆಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಅರ್ಜುನನ ಆಗಮನ

ನಪುಂಸಕನ ವೇಷದಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಆಸ್ಥಾನವನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿದ ಅರ್ಜುನನ್ನು
ಯಾರೆಂದು ರಾಜಾ ವಿರಾಟನು ಪ್ರಶ್ನಿಸಿದುದು (೧-೨). ಅರ್ಜುನ-
ವಿರಾಟರ ಸಂಭಾಷಣೆ ಮತ್ತು ಅರ್ಜುನನು ಬೃಹನ್ನಡಾ ಎಂಬ
ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ವಿರಾಟನ ಅಂತಃಪುರದಲ್ಲಿ ಅವನ ಮಗಳು ಉತ್ತರೇಗೆ ಗೀತ-
ನಾಟ್ಯಗಳ ಗುರುವಾಗಿ ನೇಮಕಗೊಳ್ಳುವುದು (೮-೧೩).

04010001 ವೈಶಂಪಾಯನ ಉವಾಚ|

04010001a ಅಥಾಪರೋಽದೃಶ್ಯತ ರೂಪಸಂಪದಾ|

ಸ್ತ್ರೀಣಾಮಲಂಕಾರಧರೋ ಬೃಹತ್ತುಮಾನ್|

04010001c ಪ್ರಾಕಾರವಪ್ರೇ ಪ್ರತಿಮುಚ್ಯ ಕುಂಡಲೇ|

ದೀರ್ಘೇ ಚ ಕಂಬೂ ಪರಿಹಾಟಕೇ ಶುಭೇ||

ವೈಶಂಪಾಯನನು ಹೇಳಿದನು: “ಬಳಿಕ ರೂಪಸಂಪದದಿಂದ ಕೂಡಿ
ಸ್ತ್ರೀಯರ ಅಲಂಕಾರವನ್ನು ಧರಿಸಿದ್ದ, ದೀರ್ಘ ಕುಂಡಲಗಳನ್ನೂ,
ಸುಂದರವಾದ ಶಂಖದ ತೋಳ್ಬೀಜಗಳನ್ನೂ ತೊಟ್ಟಿದ್ದ ಮತ್ತೊಬ್ಬ
ಬೃಹತ್ ಪುರುಷನು ಪ್ರಾಕಾರದ್ವಾರದಲ್ಲಿ ಕಾಣಿಸಿಕೊಂಡನು.

04010002a ಬಹೂಂಶ್ಚ ದೀರ್ಘಾಂಶ್ಚ ವಿಕೀರ್ಯ ಮೂರ್ಧಜಾನ್|
ಮಹಾಭುಜೋ ವಾರಣಮತ್ತವಿಕ್ರಮಃ|

04010002c ಗತೇನ ಭೂಮಿಮಭಿಕಂಪಯಂಸ್ತದಾ|
ವಿರಾಟಮಾಸಾದ್ಯ ಸಭಾಸಮೀಪತಃ||

ಮದಿಸಿದ ಆನೆಯ ನಡುಗೆಯ ಆ ಮಹಾಭುಜನು ದಟ್ಟವಾದ ನೀಳ
ಕೂದಲನ್ನು ಇಳಿಬಿಟ್ಟುಕೊಂಡು, ನಡುಗೆಯಿಂದ ಭೂಮಿಯನ್ನೇ
ನಡುಗಿಸುತ್ತ ಸಭೆಯನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿ ವಿರಾಟನ ಬಳಿ ಬಂದನು.

04010003a ತಂ ಪ್ರೇಕ್ಷ್ಯ ರಾಜೋಪಗತಂ ಸಭಾತಲೇ|
ಸತ್ರಪ್ರತಿಚ್ಛನ್ನಮರಿಪ್ರಮಾಥಿನಂ|

04010003c ವಿರಾಜಮಾನಂ ಪರಮೇಣ ವರ್ಚಸಾ|
ಸುತಂ ಮಹೇಂದ್ರಸ್ಯ ಗಜೇಂದ್ರವಿಕ್ರಮಂ||

04010004a ಸರ್ವಾನಪೃಚ್ಛಚ್ಛ ಸಮೀಪಚಾರಿಣಃ|
ಕುತೋಽಯಮಾಯಾತಿ ನ ಮೇ ಪುರಾ ಶ್ರುತಃ|

04010004c ನ ಚೈನಮೂಚುರ್ವಿದಿತಂ ತದಾ ನರಾಃ|
ಸವಿಸ್ಮಿತಂ ವಾಕ್ಯಮಿದಂ ನೃಪೋಽಬ್ರವೀತ್||

ವೇಷಮರೆಸಿಕೊಂಡು ಸಭೆಗೆ ಬಂದ ಆ ಶತ್ರುನಾಶಕ,
 ಪರಮವರ್ಚಸ್ಸಿನಿಂದ ವಿರಾಜಮಾನನಾಗಿದ್ದ, ಗಜೇಂದ್ರವಿಕ್ರಮಿ,
 ಮಹೇಂದ್ರ ಸುತ ಅರ್ಜುನನನ್ನು ನೋಡಿ ರಾಜನು “ಇವನು ಎಲ್ಲಿಂದ
 ಬರುತ್ತಿದ್ದಾನೆ? ಇದಕ್ಕೂ ಮೊದಲು ನಾನು ಇವನ ಬಗ್ಗೆ ಕೇಳಿರಲಿಲ್ಲ”
 ಎಂದು ಸಮೀಪದಲ್ಲಿದ್ದವರೆಲ್ಲರನ್ನು ಪ್ರಶ್ನಿಸಿದನು. ನಮಗೂ ಇವನು
 ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ ಎಂದು ಜನರಾಡಲು, ವಿಸ್ಮಿತನಾಗಿ ದೊರೆಯು ಈ
 ಮಾತನ್ನಾಡಿದನು:

04010005a ಸರ್ವೋಪಪನ್ನಃ ಪುರುಷೋ ಮನೋರಮಃ|

ಶ್ಯಾಮೋ ಯುವಾ ವಾರಣಯೂಥಪೋಪಮಃ|

04010005c ವಿಮುಚ್ಯ ಕಂಬೂ ಪರಿಹಾಟಕೇ ಶುಭೇ|

ವಿಮುಚ್ಯ ವೇಣೀಮಪಿನಹ್ಯ ಕುಂಡಲೇ||

04010006a ಶಿಖೀ ಸುಕೇಶಃ ಪರಿಧಾಯ ಚಾನ್ಯಥಾ|

ಭವಸ್ವ ಧನ್ವೀ ಕವಚೀ ಶರೀ ತಥಾ|

04010006c ಆರುಹ್ಯ ಯಾನಂ ಪರಿಧಾವತಾಂ ಭವಾನ್|

ಸುತೈಃ ಸಮೋ ಮೇ ಭವ ವಾ ಮಯಾ ಸಮಃ||

“ಸರ್ವಲಕ್ಷಣ ಸಂಪನ್ನನಾದ ಮನೋರಮ ಪುರುಷ! ಶ್ಯಾಮವರ್ಣದ
 ಯುವಕ! ಆನೆಯ ಹಿಂಡಿನ ಒಡೆಯನಂತಿರುವೆ. ಸುಂದರ ಸ್ವರ್ಣ ಖಚಿತ
 ತೋಳ್ಬೆಳೆಗಳನ್ನೂ, ಜಡೆಯನ್ನೂ, ಕುಂಡಲಗಳನ್ನೂ ತೊಟ್ಟು, ಜುಟ್ಟು
 ಮತ್ತು ಉತ್ತಮ ಕೇಶವುಳ್ಳವನಾಗಿರುವೆ. ಧನುಸ್ಸು, ಕವಚ ಮತ್ತು
 ಬಾಣಗಳ ಸಹಿತ ವಾಹನವನ್ನೇರಿ ಸಂಚರಿಸುವವನಾಗಿರು. ನನ್ನ

ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಅಥವಾ ನನಗೆ ನೀನು ಸಮಾನನಾಗಿರು.

04010007a ವೃದ್ಧೋ ಹೃಹಂ ವೈ ಪರಿಹಾರಕಾಮಃ|

ಸರ್ವಾನ್ಮತ್ಸ್ಯಾಂಸ್ತರಸಾ ಪಾಲಯಸ್ವ|

04010007c ನೈವಂವಿಧಾಃ ಕ್ಲಿಬರೂಪಾ ಭವಂತಿ|

ಕಥಂ ಚನೇತಿ ಪ್ರತಿಭಾತಿ ಮೇ ಮನಃ||

ವೃದ್ಧನಾದ ನಾನು ಪರಿಹಾರವನ್ನು ಬಯಸುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ನಿನ್ನ ಶಕ್ತಿಯಿಂದ ಮತ್ಸ್ಯ ರೆಲ್ಲರನ್ನೂ ಪಾಲಿಸು. ಇಂಥವರು ಯಾವರೀತಿಯಲ್ಲಿಯೂ ನಪುಂಸಕರಾಗಿರುವುದಿಲ್ಲ ಎಂದು ನನ್ನ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ತೋರುತ್ತಿದೆ. ”

04010008 ಅರ್ಜುನ ಉವಾಚ|

04010008a ಗಾಯಾಮಿ ನೃತ್ಯಾಮ್ಯಥ ವಾದಯಾಮಿ|

ಭದ್ರೋಽಸ್ಮಿ ನೃತ್ತೇ ಕುಶಲೋಽಸ್ಮಿ ಗೀತೇ|

04010008c ತ್ವಮುತ್ತರಾಯಾಃ ಪರಿದತ್ಸ್ವ ಮಾಂ ಸ್ವಯಂ|

ಭವಾಮಿ ದೇವ್ಯಾ ನರದೇವ ನರ್ತಕಃ||

ಅರ್ಜುನನು ಹೇಳಿದನು: “ಹಾಡುತ್ತೇನೆ, ನರ್ತಿಸುತ್ತೇನೆ ಮತ್ತು ವಾದ್ಯಗಳನ್ನು ನುಡಿಸುತ್ತೇನೆ. ನೃತ್ಯದಲ್ಲಿ ನಿಪುಣ, ಗಾಯದಲ್ಲಿ ಕುಶಲ. ನರದೇವ! ಸ್ವಯಂ ನನ್ನನ್ನು ಉತ್ತರಗೆ ಕೊಡು. ಆ ದೇವಿಗೆ ನಾನು ನಾಟ್ಯವನ್ನು ಕಲಿಸುವೆ.

04010009a ಇದಂ ತು ರೂಪಂ ಮಮ ಯೇನ ಕಿಂ ನು ತತ್|

ಪ್ರಕೀರ್ತಯಿತ್ವಾ ಭೃಶಶೋಕವರ್ಧನಂ|

04010009c ಬೃಹನ್ನಡಾಂ ವೈ ನರದೇವ ವಿದ್ಧಿ ಮಾಂ|

ಸುತಂ ಸುತಾಂ ವಾ ಪಿತೃಮಾತೃವರ್ಜಿತಾಂ||

ನನ್ನ ಈ ರೂಪವು ಹೇಗೆ ಬಂದಿತೆಂದು ಯಾತಕ್ಕೆ? ಅದನ್ನು
ವಿವರಿಸುವುದರಿಂದ ನನ್ನ ಶೋಕವು ಅತಿಯಾಗುತ್ತದೆ. ನರದೇವ!
ನನ್ನನ್ನು ಬೃಹನ್ನಡೆಯೆಂದು, ತಾಯಿತಂದೆಗಳಿಂದ ದೂರನಾದ ಮಗ
ಅಥವಾ ಮಗಳೆಂದು ತಿಳಿ.”

04010010 ವಿರಾಟ ಉವಾಚ|

04010010a ದದಾಮಿ ತೇ ಹಂತ ವರಂ ಬೃಹನ್ನಡೇ|

ಸುತಾಂ ಚ ಮೇ ನರ್ತಯ ಯಾಶ್ಚ ತಾದೃಶೀಃ|

04010010c ಇದಂ ತು ತೇ ಕರ್ಮ ಸಮಂ ನ ಮೇ ಮತಂ|

ಸಮುದ್ರನೇಮಿಂ ಪೃಥಿವೀಂ ತ್ವಮರ್ಹಸಿ||

ವಿರಾಟನು ಹೇಳಿದನು: “”ಬೃಹನ್ನಡೇ! ನಿನಗೆ ವರವನ್ನು ಕೊಡುತ್ತೇನೆ.
ಮಗಳಿಗೂ ಮತ್ತು ಅವಳಂಥವರಿಗೂ ನರ್ತನವನ್ನು ಕಲಿಸು. ಈ
ಕೆಲಸವು ನಿನಗೆ ಸಮನಾದುದಲ್ಲವೆಂದು ನನ್ನ ಅಭಿಪ್ರಾಯ. ಸಮುದ್ರವೇ
ಗಡಿಯಾಗಿರುವ ಇಡೀ ಭೂಮಿಗೆ ನೀನು ಅರ್ಹನಾಗಿದ್ದೀಯೆ.”

04010011 ವೈಶಂಪಾಯನ ಉವಾಚ|

04010011a ಬೃಹನ್ನಡಾಂ ತಾಮಭಿವೀಕ್ಷ್ಯ ಮತ್ಸ್ಯ ರಾಟ್||

ಕಲಾಸು ನೃತ್ತೇ ಚ ತಥೈವ ವಾದಿತೇ|

04010011c ಅಪುಂಸ್ತ್ವ ಮಪ್ಯಸ್ಯ ನಿಶಮ್ಯ ಚ ಸ್ಥಿರಂ|

ತತಃ ಕುಮಾರೀಪುರಮುತ್ಸರ್ಜ್ಯ ತಂ||

ವೈಶಂಪಾಯನನು ಹೇಳಿದನು: “ಮತ್ಸ್ಯ ರಾಜನು ಆ ಬೃಹನ್ನಡೆಯನ್ನು ಕಲೆಗಳಲ್ಲಿ, ನೃತ್ಯದಲ್ಲಿ, ಮತ್ತು ವಾದನದಲ್ಲಿ ಪರೀಕ್ಷಿಸಿ. ಮತ್ತು ಅವನ ನಪುಂಸಕತ್ವವೂ ಸ್ಥಿರವಾದುದೆಂದು ನಿಶ್ಚಯಿಸಿದ ನಂತರ ಅವನನ್ನು ಕುಮಾರಿಯರ ಅಂತಃಪುರಕ್ಕೆ ಕಳುಹಿಸಿದನು.

04010012a ಸ ಶಿಕ್ಷಯಾಮಾಸ ಚ ಗೀತವಾದಿತಂ|

ಸುತಾಂ ವಿರಾಟಸ್ಯ ಧನಂಜಯಃ ಪ್ರಭುಃ|

04010012c ಸಖೀಶ್ಚ ತಸ್ಯಾಃ ಪರಿಚಾರಿಕಾಸ್ತಥಾ|

ಪ್ರಿಯಶ್ಚ ತಾಸಾಂ ಸ ಬಭೂವ ಪಾಂಡವಃ||

ಆ ಪ್ರಭು ಧನಂಜಯನು ವಿರಾಟನ ಮಗಳಿಗೆ ಗಾಯನ ವಾದನಗಳನ್ನು ಕಲಿಸತೊಡಗಿದನು. ಆ ಪಾಂಡವನು ಅವಳ ಸಖಿಯರಿಗೂ ಪರಿಚಾರಿಕೆಯರಿಗೂ ಪ್ರಿಯನಾಗಿ ಅವಳಲ್ಲಿ ಇದ್ದನು.

04010013a ತಥಾ ಸ ಸತ್ರೇಣ ಧನಂಜಯೋಽವಸತ್|

ಪ್ರಿಯಾಣಿ ಕುರ್ವನ್ನಹ ತಾಭಿರಾತ್ಮವಾನ್|

04010013c ತಥಾಗತಂ ತತ್ರ ನ ಜಜ್ಞಿರೇ ಜನಾ|

ಬಹಿಶ್ಚ ರಾ ವಾಪ್ಯಥವಾಂತರೇಚರಾಃ||

ಆ ಅತ್ಮವಂತ ಧನಂಜಯನು ಹಾಗೆ ಅವರಿಗೆ ಪ್ರಿಯವಾದುದನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಾ ಅವರೊಡನೆ ಮಾರುವೇಷದಲ್ಲಿ ವಾಸಮಾಡುತ್ತಿದ್ದನು. ಹಾಗೆ ಇದ್ದ ಅವನನ್ನು ಅಲ್ಲಿ ಹೊರಗಿನವರಾಗಲೀ ಒಳಗಿನವರಾಗಲೀ

बृहन्नला
(अर्जुन)

ಗುರುತಿಸಲಿಲ್ಲ.”

ಇತಿ ಶ್ರೀಮಹಾಭಾರತೇ ವಿರಾಟಪರ್ವಣಿ ವೈರಾಟಪರ್ವಣಿ
ಪುರಪ್ರವೇಶೇ ಅರ್ಜುನಪ್ರವೇಶೋ ನಾಮ ದಶಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ||
ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದ ವಿರಾಟಪರ್ವದಲ್ಲಿ ವೈರಾಟಪರ್ವದಲ್ಲಿ
ಪುರಪ್ರವೇಶದಲ್ಲಿ ಅರ್ಜುನಪ್ರವೇಶವೆನ್ನುವ ಹತ್ತನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು.

ವಿರಾಟನಲ್ಲಿ ನಕುಲನು ಅಶ್ವಪಾಲಕನಾಗಿ ನೇಮಕಗೊಂಡಿದ್ದು

ತನ್ನ ಆಸ್ಥಾನವನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿದ ನಕುಲನನ್ನು ಯಾರೆಂದು ರಾಜಾ
ವಿರಾಟನು ಪ್ರಶ್ನಿಸಿದುದು (೧-೫). ನಕುಲ-ವಿರಾಟರ ಸಂಭಾಷಣೆ
ಮತ್ತು ನಕುಲನು ವಿರಾಟನ ಕುದುರೆಯಲ್ಲಿ ನೇಮಕಗೊಳ್ಳುವುದು
(೬-೧೩).

04011001 ವೈಶಂಪಾಯನ ಉವಾಚ|

04011001a ಅಥಾಪರೋಽದೃಶ್ಯತ ಪಾಂಡವಃ ಪ್ರಭುಃ|

ವಿರಾಟರಾಜಸ್ತುರಗಾನ್ಸಮೀಕ್ಷತಃ|

04011001c ತಮಾಪತಂತಂ ದದೃಶೇ ಪೃಥಗ್ಜನೋ|

ವಿಮುಕ್ತಮಭ್ರಾದಿವ ಸೂರ್ಯಮಂಡಲಂ||

ವೈಶಂಪಾಯನನು ಹೇಳಿದನು: “ಅನಂತರ ತನ್ನ ಕುದುರೆಗಳನ್ನು
ನೋಡುತ್ತಿದ್ದ ವಿರಾಟರಾಜನಿಗೆ ಇನ್ನೊಬ್ಬ ಪಾಂಡವ ಪ್ರಭು
ಕಾಣಿಸಿಕೊಂಡನು. ಮೋಡದಿಂದ ಮುಕ್ತನಾಗಿ ಮೇಲೇರಿ ಬರುತ್ತಿರುವ
ಸೂರ್ಯಮಂಡಲದಂತಿದ್ದ ಅವನನ್ನು ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬರೂ ನೋಡಿದನು.

04011002a ಸ ವೈ ಹಯಾನೈಕ್ಷತ ತಾಂಸ್ತತಸ್ತತಃ|

ಸಮೀಕ್ಷಮಾಣಂ ಚ ದದರ್ಶ ಮತ್ಸ್ಯ ರಾಟ್|

04011002c ತತೋಽಬ್ರವೀತ್ತಾನನುಗಾನಮಿತ್ರಹಾ|

ಕುತೋಽಯಮಾಯಾತಿ ನರೋಽಮರಪ್ರಭಃ||

ಅವನು ಕೂಡ ಕುದುರೆಗಳನ್ನು ನೋಡುತ್ತಿದ್ದನು. ಹಾಗೆ ನೋಡುತ್ತಿದ್ದ ಅವನನ್ನು ಮತ್ಸ್ಯ ರಾಜನು ಕಂಡನು. ಬಳಿಕ ಆ ಶತ್ರುನಾಶಕ ತನ್ನ ಅನುಚರರಲ್ಲಿ ಕೇಳಿದನು: “ದೇವತೆಗಳಂತೆ ಹೊಳೆಯುತ್ತಿರುವ ಈ ವ್ಯಕ್ತಿ ಎಲ್ಲಿಂದ ಬರುತ್ತಿದ್ದಾನೆ?”

04011003a ಅಯಂ ಹಯಾನ್ವೀಕ್ಷತಿ ಮಾಮಕಾನ್ವೃಥಂ|

ಧ್ರುವಂ ಹಯಜ್ಞೋ ಭವಿತಾ ವಿಚಕ್ಷಣಃ|

04011003c ಪ್ರವೇಶ್ಯತಾಮೇಷ ಸಮೀಪಮಾಶು ಮೇ|

ವಿಭಾತಿ ವೀರೋ ಹಿ ಯಥಾಮರಸ್ತಥಾ||

ನನ್ನ ಕುದುರೆಗಳನ್ನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ನೋಡುತ್ತಿರುವ ಇವನು ವಿಚಕ್ಷಣನಾದ ಹಯಜ್ಞನಾಗಿರಲೇ ಬೇಕು. ದೇವತೆಯಂತೆ ಹೊಳೆಯುತ್ತಿರುವ ಆ ವೀರನನ್ನು ನನ್ನ ಬಳಿ ಬೇಗ ಬರಮಾಡಿ.”

04011004a ಅಭ್ಯೇತ್ಯ ರಾಜಾನಮಮಿತ್ರಹಾಬ್ರವೀಚ್|

ಜಯೋಽಸ್ತು ತೇ ಪಾರ್ಥಿವ ಭದ್ರಮಸ್ತು ಚ|

04011004c ಹಯೇಷು ಯುಕ್ತೋ ನೃಪ ಸಮ್ಮತಃ ಸದಾ|

ತವಾಶ್ವಸೂತೋ ನಿಪುಣೋ ಭವಾಮ್ಯಹಂ||

ಆ ಶತ್ರುನಾಶಕನು ರಾಜನ ಬಳಿ ಹೋಗಿ ಹೇಳಿದನು: “ಅರಸ ! ನಿನಗೆ

ಜಯವಾಗಲಿ! ಮಂಗಳವಾಗಲಿ! ದೊರೆಯೇ! ಕುದುರೆಗಳ
ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಚೆನ್ನಾಗಿ ತಿಳಿದಿರುವ ನಾನು ಸದಾ ಸಮ್ಮತನಾಗಿದ್ದೇನೆ.
ನಾನು ನಿನ್ನ ಕುದುರೆಗಳಿಗೆ ನಿಪುಣನಾದ ಸೂತನಾಗುವೆ.”

04011005 ವಿರಾಟ ಉವಾಚ|

04011005a ದದಾಮಿ ಯಾನಾನಿ ಧನಂ ನಿವೇಶನಂ|

ಮಮಾಶ್ವಸೂತೋ ಭವಿತುಂ ತ್ವಮರ್ಹಸಿ|

04011005c ಕುತೋಽಸಿ ಕಸ್ಯಾಸಿ ಕಥಂ ತ್ವಮಾಗತಃ|

ಪ್ರಬ್ರೂಹಿ ಶಿಲ್ಪಂ ತವ ವಿದ್ಯತೇ ಚ ಯತ್||

ವಿರಾಟನು ಹೇಳಿದನು: “ನಿನಗೆ ವಾಹನಗಳನ್ನೂ, ಹಣವನ್ನೂ,
ಮನೆಯನ್ನೂ ಕೊಡುತ್ತೇನೆ. ನನ್ನ ಕುದುರೆಗಳಿಗೆ ಸೂತನಾಗಲು
ಅರ್ಹನಾಗಿದ್ದೀಯೆ. ನೀನು ಎಲ್ಲಿಂದ ಬಂದೆ, ಯಾರ ಮಗ, ಹೇಗೆ ಬಂದೆ
ಎನ್ನುವುದನ್ನೂ ನೀನು ಬಲ್ಲ ಕುಶಲತೆಯನ್ನೂ ತಿಳಿಸು.”

04011006 ನಕುಲ ಉವಾಚ|

04011006a ಪಂಚಾನಾಂ ಪಾಂಡುಪುತ್ರಾಣಾಂ ಜ್ಯೇಷ್ಠೋ ರಾಜಾ ಯುಧಿಷ್ಠಿರಃ|

04011006c ತೇನಾಹಮಶ್ವೇಷು ಪುರಾ ಪ್ರಕೃತಃ ಶತ್ರುಕರ್ಶನ||

ನಕುಲನು ಹೇಳಿದನು: “ಶತ್ರುಕರ್ಶನ! ಐವರು ಪಾಂಡುಪುತ್ರರಲ್ಲಿ
ಹಿರಿಯನಾದವನು ರಾಜಾ ಯುಧಿಷ್ಠಿರ. ಅವನು ತನ್ನ ಕುದುರೆಗಳನ್ನು
ನೋಡಿಕೊಳ್ಳಲು ನನ್ನನ್ನು ಹಿಂದೆ ನೇಮಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದನು.

04011007a ಅಶ್ವಾನಾಂ ಪ್ರಕೃತಿಂ ವೇದ್ಮಿ ವಿನಯಂ ಚಾಪಿ ಸರ್ವಶಃ|

04011007c ದುಷ್ಟಾನಾಂ ಪ್ರತಿಪತ್ತಿಂ ಚ ಕೃತ್ಸುಂ ಚೈವ ಚಿಕಿತ್ಸಿತಂ||

ಕುದುರೆಗಳ ಪ್ರಕೃತಿ, ಅವುಗಳಿಗೆ ಶಿಕ್ಷಣವನ್ನು ಕಲಿಸುವುದನ್ನೂ, ದುಷ್ಟ ಕುದುರೆಗಳನ್ನು ಪಳಗಿಸುವುದನ್ನೂ ಮತ್ತು ಅವುಗಳಿಗೆ ಎಲ್ಲ ರೀತಿಯ ಚಿಕಿತ್ಸೆಗಳನ್ನೂ ನಾನು ತಿಳಿದಿದ್ದೇನೆ.

04011008a ನ ಕಾತರಂ ಸ್ಯಾನ್ಮಮ ಜಾತು ವಾಹನಂ|

ನ ಮೇಽಸ್ತಿ ದುಷ್ಟಾ ವಡವಾ ಕುತೋ ಹಯಾಃ|

04011008c ಜನಸ್ತು ಮಾಮಾಹ ಸ ಚಾಪಿ ಪಾಂಡವೋ|

ಯುಧಿಷ್ಠಿರೋ ಗ್ರಂಥಿಕಮೇವ ನಾಮತಃ||

ನನ್ನ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಯಾವ ಕುದುರೆಯೂ ಬೆದರುವುದಿಲ್ಲ. ನಾನು ಪಳಗಿಸಿದ ಹೆಣ್ಣು ಕುದುರೆಗಳು ತಂಟೆ ಮಾಡುವುದಿಲ್ಲ. ಇನ್ನು ಗಂಡುಕುದುರೆಗಳು ಹೇಗಿದ್ದಾವು! ಜನರು ಮತ್ತು ಪಾಂಡವ ಯುಧಿಷ್ಠಿರನೂ ನನ್ನನ್ನು ಗ್ರಂಥಿಕನೆಂಬ ಹೆಸರಿನಿಂದ ಕರೆಯುತ್ತಿದ್ದರು.”

04011009 ವಿರಾಟ ಉವಾಚ|

04011009a ಯದಸ್ತಿ ಕಿಂ ಚಿನ್ಮಮ ವಾಜಿವಾಹನಂ|

ತದಸ್ತು ಸರ್ವಂ ತ್ವದಧೀನಮದ್ಯ ವೈ|

04011009c ಯೇ ಚಾಪಿ ಕೇ ಚಿನ್ಮಮ ವಾಜಿಯೋಜಕಾಸ್|

ತ್ವದಾಶ್ರಯಾಃ ಸಾರಥಯಶ್ಚ ಸಂತು ಮೇ||

ವಿರಾಟನು ಹೇಳಿದನು: “ಇಂದಿನಿಂದ ನನ್ನ ಕುದುರೆಗಳು ಮತ್ತು ರಥಗಳೆಲ್ಲವೂ ನಿನ್ನ ಅಧೀನದಲ್ಲಿರಲಿ. ನನ್ನ ಅಶ್ವಯೋಜಕರೂ

ಸಾರಥಿಗಳೂ ನಿನ್ನ ಆಶ್ರಯದಲ್ಲಿರಲಿ.

04011010a ಇದಂ ತವೇಷ್ಟ್ಯಂ ಯದಿ ವೈ ಸುರೋಪಮ|

ಬ್ರವೀಹಿ ಯತ್ತೇ ಪ್ರಸಮೀಕ್ಷಿತಂ ವಸು|

04011010c ನ ತೇಽನುರೂಪಂ ಹಯಕರ್ಮ ವಿದ್ಯತೇ|

ಪ್ರಭಾಸಿ ರಾಜೇವ ಹಿ ಸಮ್ಮತೋ ಮಮ||

ಸುರೋಪಮ ! ನಿನಗೆ ಇದು ಇಷ್ಟವಾದರೆ ನೀನು ಬಯಸುವ
ವೇತನವನ್ನು ತಿಳಿಸು. ಹಯಕರ್ಮ ನಿನಗೆ ಅನುರೂಪವಾದದ್ದಲ್ಲ
ಎಂದು ನನಗನ್ನಿಸುತ್ತದೆ. ರಾಜನಂತೆ ಹೊಳೆಯುತ್ತಿರುವ ನೀನು ನನ್ನ
ಸಮ್ಮತನಾಗಿರುವೆ.

04011011a ಯುಧಿಷ್ಟಿರಸ್ಯೇವ ಹಿ ದರ್ಶನೇನ ಮೇ|

ಸಮಂ ತವೇದಂ ಪ್ರಿಯದರ್ಶ ದರ್ಶನಂ|

04011011c ಕಥಂ ತು ಭೃತ್ಯೈಃ ಸ ವಿನಾಕೃತೋ ವನೇ|

ವಸತ್ಯನಿಂದ್ಯೋ ರಮತೇ ಚ ಪಾಂಡವಃ||

ಸುಂದರಾಂಗ ! ನಿನ್ನ ಈ ದರ್ಶನವು ನನಗೆ ಯುಧಿಷ್ಟಿರನ ದರ್ಶನಕ್ಕೆ
ಸಮನಾಗಿದೆ. ದೋಷರಹಿತನಾದ ಆ ಪಾಂಡವನು ಸೇವಕರಿಲ್ಲದೇ
ವನದಲ್ಲಿ ಹೇಗೆ ವಾಸಿಸುತ್ತಿದ್ದಾನೆ? ಹೇಗೆ ಸಂತೋಷಪಡುತ್ತಿದ್ದಾನೆ?"

04011012 ವೈಶಂಪಾಯನ ಉವಾಚ|

04011012a ತಥಾ ಸ ಗಂಧರ್ವ ವರೋಪಮೋ ಯುವಾ|

ವಿರಾಟರಾಜ್ಞಾ ಮುದಿತೇನ ಪೂಜಿತಃ|

04011012c ನ ಚೈನಮನ್ಯೇಽಪಿ ವಿದುಃ ಕಥಂ ಚನ|

ಪ್ರಿಯಾಭಿರಾಮಂ ವಿಚರಂತಮಂತರಾ||

ವೈಶಂಪಾಯನನು ಹೇಳಿದನು: “ಹಾಗೆ ಆ ಗಂಧರ್ವರಾಜಸಮನಾದ ಯುವಕನು ಹರ್ಷಿತ ವಿರಾಟರಾಜನಿಂದ ಸತ್ಕೃತನಾದನು. ನಗರದಲ್ಲಿ ಪ್ರಿಯನೂ ಸಂತೋಷದಾಯಕನೂ ಆಗಿ ಓಡಾಡುತ್ತಿದ್ದ ಅವನನ್ನು ಬೇರೆಯಾರೂ ಗುರುತಿಸಲಿಲ್ಲ.

04011013a ಏವಂ ಹಿ ಮತ್ಸ್ಯೇ ನ್ಯವಸಂತ ಪಾಂಡವಾ|

ಯಥಾಪ್ರತಿಜ್ಞಾಭಿರಮೋಘದರ್ಶನಾಃ|

04011013c ಅಜ್ಞಾತಚರ್ಯಾಂ ವ್ಯಚರನ್ನಮಾಹಿತಾಃ|

ಸಮುದ್ರನೇಮೀಪತಯೋಽತಿದುಃಖಿತಾಃ|

ಈ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಆ ಅಮೋಘದರ್ಶನ ಪಾಂಡವರು ಮತ್ಸ್ಯ ರಾಜನ ಬಳಿಯಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಸಮುದ್ರಪರ್ಯಂತವಾದ ಭೂಮಿಯ ಒಡೆಯರು ತಮ್ಮ ಪ್ರತಿಜ್ಞೆಗನುಸಾರವಾಗಿ ತುಂಬ ದುಃಖಿತರಾಗಿ ಆದರೂ ಸಮಾಧಾನಚಿತ್ತರಾಗಿ ಅಜ್ಞಾತವಾಸವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು.”

ಇತಿ ಶ್ರೀಮಹಾಭಾರತೇ ವಿರಾಟಪರ್ವಣಿ ವೈರಾಟಪರ್ವಣಿ
ಪುರಪ್ರವೇಶೇ ನಕುಲಪ್ರವೇಶೋ ನಾಮ ಏಕಾದಶೋಽಧ್ಯಾಯಃ||
ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದ ವಿರಾಟಪರ್ವದಲ್ಲಿ ವೈರಾಟಪರ್ವದಲ್ಲಿ
ಪುರಪ್ರವೇಶದಲ್ಲಿ ನಕುಲಪ್ರವೇಶವೆನ್ನುವ ಹನ್ನೊಂದನೆಯ
ಅಧ್ಯಾಯವು.

೧೨

ಸಮಯಪಾಲನ

ವಿರಾಟನಗರಿಯಲ್ಲಿ ಯುಧಿಷ್ಠಿರನ ಸಮಯಪಾಲನೆ (೧-೫). ಭೀಮನ ಸಮಯಪಾಲನೆ (೬-೨೯). ಇತರ ಪಾಂಡವರ ಸಮಯಪಾಲನೆ (೩೦-೩೨).

04012001 ಜನಮೇಜಯ ಉವಾಚ|

04012001a ಏವಂ ಮತ್ಸ್ಯಸ್ಯ ನಗರೇ ವಸಂತಸ್ತತ್ರ ಪಾಂಡವಾಃ|

04012001c ಅತ ಊರ್ಧ್ವಂ ಮಹಾವೀರ್ಯಾಃ ಕಿಮಕುರ್ವಂತ ವೈ ದ್ವಿಜ||

ಜನಮೇಜಯನು ಹೇಳಿದನು: “ದ್ವಿಜ ! ಹೀಗೆ ಮತ್ಸ್ಯನ ನಗರಿಯಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಮಹಾವಿಕ್ರಮಿ ಪಾಂಡವರು ಮುಂದೆ ಏನು ಮಾಡಿದರು?”

04012002 ವೈಶಂಪಾಯನ ಉವಾಚ|

04012002a ಏವಂ ತೇ ನ್ಯವಸಂಸ್ತತ್ರ ಪ್ರಚ್ಛನ್ನಾಃ ಕುರುನಂದನಾಃ|

04012002c ಆರಾಧಯಂತೋ ರಾಜಾನಂ ಯದಕುರ್ವಂತ ತಚ್ಚಕ್ಷುಣ||

ವೈಶಂಪಾಯನನು ಹೇಳಿದನು: “ಹೀಗೆ ವೇಷಮರೆಸಿಕೊಂಡು ಅಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಕುರುನಂದನರು ರಾಜನ ಸೇವೆ ಮಾಡುತ್ತಾ ಏನು ಮಾಡಿದರೆಂದು ಕೇಳು.

04012003a ಯುಧಿಷ್ಠಿರಃ ಸಭಾಸ್ತಾರಃ ಸಭ್ಯಾನಾಮಭವತ್ಪ್ರಿಯಃ|

04012003c ತಥೈವ ಚ ವಿರಾಟಸ್ಯ ಸಪುತ್ರಸ್ಯ ವಿಶಾಂ ಪತೇ||

ವಿಶಾಂಪತೇ ! ಸಭಾಸದನಾಗಿದ್ದ ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು ಸಭಾಜನರಿಗೂ ಅಂತೆಯೇ ವಿರಾಟನಿಗೂ ಆತನ ಪುತ್ರರಿಗೂ ಪ್ರಿಯನಾದನು.

04012004a ಸ ಹ್ಯಕ್ಷಹೃದಯಜ್ಞಸ್ತಾನ್ಮ್ರೀಡಯಾಮಾಸ ಪಾಂಡವಃ|

04012004c ಅಕ್ಷವತ್ತ್ಯಾಂ ಯಥಾಕಾಮಂ ಸೂತ್ರಬದ್ಧಾನಿವ ದ್ವಿಜಾನ್||

ಪಗಡೆಯಾಟದ ರಹಸ್ಯವನ್ನು ತಿಳಿದಿದ್ದ ಆ ಪಾಂಡವನು ದಾರದಿಂದ ಕಟ್ಟಿದ ಹಕ್ಕಿಯನ್ನು ಆಡಿಸುವಂತೆ ಅವರನ್ನು ಪಗಡೆಯಾಟದಲ್ಲಿ ಆಟವಾಡಿಸುತ್ತಿದ್ದನು.

04012005a ಅಜ್ಞಾತಂ ಚ ವಿರಾಟಸ್ಯ ವಿಜಿತ್ಯ ವಸು ಧರ್ಮರಾಟ್||

04012005c ಭ್ರಾತೃಭ್ಯಃ ಪುರುಷವ್ಯಾಘೋ ಯಥಾರ್ಹಂ ಸ್ಮ ಪ್ರಯಚ್ಛತಿ||

ಆ ಪುರುಷವ್ಯಾಘ್ರ ಧರ್ಮರಾಜನು ವಿರಾಟನ ಸಂಪತ್ತನ್ನು ಗೆದ್ದು ಯಾರಿಗೂ ತಿಳಿಯದ ಹಾಗೆ ತನ್ನ ತಮ್ಮಂದಿರಿಗೆ ಬೇಕಾದಷ್ಟನ್ನು ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದನು.

04012006a ಭೀಮಸೇನೋಽಪಿ ಮಾಂಸಾನಿ ಭಕ್ಷ್ಯಾಣಿ ವಿವಿಧಾನಿ ಚ|

04012006c ಅತಿಸೃಷ್ಟ್ವಾನಿ ಮತ್ಸ್ಯೇನ ವಿಕ್ರೀಣಾತಿ ಯುಧಿಷ್ಠಿರೇ||

ಭೀಮಸೇನನೂ ಮತ್ಸ್ಯ ರಾಜನಿಂದ ದೊರಕಿದ ಮಾಂಸ ಮತ್ತು ವಿವಿಧ ಭಕ್ಷ್ಯಗಳನ್ನು ಯುಧಿಷ್ಠಿರನಿಗೆ ಮಾರುತ್ತಿದ್ದನು.

04012007a ವಾಸಾಂಸಿ ಪರಿಜೀರ್ಣಾನಿ ಲಬ್ಧಾನ್ಯಂತಃಪುರೇಽರ್ಜುನಃ|

04012007c ವಿಕ್ರೀಣಾನಶ್ಚ ಸರ್ವೇ ಭ್ಯಃ ಪಾಂಡವೇಭ್ಯಃ ಪ್ರಯಚ್ಛತಿ||

ಅರ್ಜುನನು ಅಂತಃಪುರದಲ್ಲಿ ದೊರೆತ ಹಳೆಯ ಬಟ್ಟೆಗಳನ್ನು ಪಾಂಡವರೆಲ್ಲರಿಗೂ ಮಾರುತ್ತಿದ್ದನು.

04012008a ಸಹದೇವೋಽಪಿ ಗೋಪಾನಾಂ ವೇಷಮಾಸ್ಥಾಯ ಪಾಂಡವಃ|

04012008c ದಧಿ ಕ್ಷೀರಂ ಘೃತಂ ಚೈವ ಪಾಂಡವೇಭ್ಯಃ ಪ್ರಯಚ್ಛತಿ||

ಗೊಲ್ಲನ ವೇಷದಲ್ಲಿದ್ದ ಪಾಂಡವ ಸಹದೇವನು ಇತರ ಪಾಂಡವರಿಗೆ
ಹಾಲು ತುಪ್ಪಗಳನ್ನು ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದನು.

04012009a ನಕುಲೋಽಪಿ ಧನಂ ಲಬ್ಧ್ವಾ ಕೃತೇ ಕರ್ಮಣಿ ವಾಜಿನಾಂ|

04012009c ತುಷ್ಠೇ ತಸ್ಮಿನ್ನರಪತೌ ಪಾಂಡವೇಭ್ಯಃ ಪ್ರಯಚ್ಛತಿ||

ನಕುಲನು ಅಶ್ವನಿರ್ವಹಣೆಯಿಂದ ಸಂತುಷ್ಟನಾದ ರಾಜನಿಂದ
ಧನವನ್ನು ಪಡೆದು ಪಾಂಡವರಿಗೆ ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದನು.

04012010a ಕೃಷ್ಣಾಪಿ ಸರ್ವಾನ್ಬ್ರಾಹ್ಮಣ್ಯಾನ್ನಿರೀಕ್ಷಂತೀ ತಪಸ್ವಿನೀ|

04012010c ಯಥಾ ಪುನರವಿಚ್ಛಾತಾ ತಥಾ ಚರತಿ ಭಾಮಿನೀ||

ಆ ತಪಸ್ವಿನಿ ಭಾಮಿನಿ ದ್ರೌಪದಿಯಾದರೋ ಆ ಸಹೋದರರನ್ನು
ನೋಡುತ್ತಾ ತನ್ನ ಗುರುತು ಸಿಗದಂತೆ ನಡೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದಳು.

04012011a ಏವಂ ಸಂಪಾದಯಂತಸ್ತೇ ತಥಾನ್ಯೋನ್ಯಂ ಮಹಾರಥಾಃ|

04012011c ಪ್ರೇಕ್ಷಮಾಣಾಸ್ತದಾ ಕೃಷ್ಣಾಮುಷ್ಚನ್ನಾ ನರಾಧಿಪ||

ನರಾಧಿಪ! ಹೀಗೆ ಆ ಮಹಾರಥಿಗಳು ಅನ್ಯೋನ್ಯರ ಬೇಕುಬೇಡಗಳನ್ನು
ಪೂರೈಸುತ್ತಾ ದ್ರೌಪದಿಯನ್ನು ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾ
ವೇಷಮರೆಸಿಕೊಂಡಿದ್ದರು.

04012012a ಅಥ ಮಾಸೇ ಚತುರ್ಥೇ ತು ಬ್ರಹ್ಮಣಃ ಸುಮಹೋತ್ಸವಃ|

04012012c ಆಸೀತ್ಸಮೃದ್ಧೋ ಮತ್ಸ್ಯೇಷು ಪುರುಷಾಣಾಂ ಸುಸಮೃತಃ||

ನಾಲ್ಕನೆಯ ತಿಂಗಳಿನಲ್ಲಿ ಸಮೃದ್ಧ ಮತ್ಸ್ಯದ ಜನರಿಗೆ ಸಂತೋಷವನ್ನು

ತರುವ ಬ್ರಹ್ಮಮಹೋತ್ಸವವು ಬಂದಿತು.

04012013a ತತ್ರ ಮಲ್ಲಾಃ ಸಮಾಪೇತುರ್ದಿಗ್ಛೋ ರಾಜನ್ಸಹಸ್ರಶಃ|

04012013c ಮಹಾಕಾಯಾ ಮಹಾವೀರ್ಯಾಃ ಕಾಲಖಿಂಜಾ ಇವಾಸುರಾಃ||

ರಾಜನ್ ! ಕಾಲಖಿಂಜ ರಾಕ್ಷಸರಂತಿರುವ ಮಹಾಕಾಯ, ಮಹಾವೀರ
ಮಲ್ಲರು ಸಹಸ್ರಾರು ಸಂಖ್ಯೆಗಳಲ್ಲಿ ದಿಕ್ಕುದಿಕ್ಕುಗಳಿಂದ ಅಲ್ಲಿಗೆ
ಆಗಮಿಸಿದರು.

04012014a ವೀರ್ಯೋನ್ನದ್ಧಾ ಬಲೋದಗ್ರಾ ರಾಜ್ಞಾ ಸಮಭಿಪೂಜಿತಾಃ|

04012014c ಸಿಂಹಸ್ಕಂಧಕಟಿಗ್ರೀವಾಃ ಸ್ವವದಾತಾ ಮನಸ್ವಿನಃ||

04012014E ಅಸಕೃಲ್ಲಬ್ಧಲಕ್ಷಾಸ್ತೇ ರಂಗೇ ಪಾರ್ಥಿವಸನ್ನಿಧೌ||

ವೀರ್ಯೋನ್ನತ್ತರೂ, ಬಲದಲ್ಲಿ ಮೇಲಾದವರೂ, ರಾಜನಿಂದ
ಪುರಸ್ಕರಿಸಲ್ಪಟ್ಟವರೂ, ಸಿಂಹದಂಥಹ ಹೆಗಲು, ಸೊಂಟ ಮತ್ತು
ಕೊರಳುಗಳುಳ್ಳವರೂ, ಸ್ವಚ್ಛ ಶರೀರಿಗಳೂ, ದೃಢಮನಸ್ಕರೂ ಆದ
ಅವರು ರಾಜನ ಸಮ್ಮುಖದಲ್ಲಿ ಕಣದಲ್ಲಿ ಮಲ್ಲಯುದ್ಧಮಾಡಿ
ಗೆಲ್ಲುತ್ತಿದ್ದರು.

04012015a ತೇಷಾಮೇಕೋ ಮಹಾನಾಸೀತ್ಸರ್ವಮಲ್ಲಾನ್ಸಮಾಹ್ವಯತ್|

04012015c ಆವಲ್ಲಮಾನಂ ತಂ ರಂಗೇ ನೋಪತಿಷ್ಠತಿ ಕಶ್ಚನ||

ಅವರಲ್ಲಿಯೇ ಒಬ್ಬ ಮಹಾಮಲ್ಲನು ಇತರ ಮಲ್ಲರೆಲ್ಲರನ್ನೂ ಕೂಗಿ
ಕರೆದು ಕಣದಲ್ಲಿ ಸುತ್ತುವರೆಯುತ್ತಿದ್ದ. ಆದರೆ ಅವನನ್ನು ಎದುರಿಸಲು
ಯಾರೂ ಮುಂದೆಬರಲಿಲ್ಲ.

04012016a ಯದಾ ಸರ್ವೇ ವಿಮನಸಸ್ತೇ ಮಲ್ಲಾ ಹತಚೇತಸಃ|

04012016c ಅಥ ಸೂದೇನ ತಂ ಮಲ್ಲಂ ಯೋಧಯಾಮಾಸ ಮತ್ಸ್ಯ ರಾಟ್||

ಆ ಜಟ್ಟಿಗಳೆಲ್ಲ ನಿರುತ್ಸಾಹಗೊಂಡು ಹತಚೇತಸರಾದಾಗ
ಮತ್ಸ್ಯ ರಾಜನು ತನ್ನ ಅಡುಗೆಯವ ಆ ಮಲ್ಲನೊಡನೆ ಹೋರಾಡಲು
ಹೇಳಿದನು.

04012017a ಚೋದ್ಯಮಾನಸ್ತತೋ ಭೀಮೋ ದುಃಖೇನೈವಾಕರೋನ್ಮತಿಂ|

04012017c ನ ಹಿ ಶಕ್ನೋತಿ ವಿವೃತೇ ಪ್ರತ್ಯಾಖ್ಯಾತುಂ ನರಾಧಿಪಂ||

ಈ ರೀತಿ ರಾಜನಿಂದ ಪ್ರಚೋದಿತನಾದ ಭೀಮನು ಈ ರಾಜನೆದುರು
ಬಹಿರಂಗವಾಗಿ ಹೋರಾಡಲು ಅವಕಾಶವಿಲ್ಲವಲ್ಲಾ ಎಂದು
ದುಃಖಿಸಿದನು.

04012018a ತತಃ ಸ ಪುರುಷವ್ಯಾಘ್ರಃ ಶಾರ್ದೂಲಶಿಥಿಲಂ ಚರನ್||

04012018c ಪ್ರವಿವೇಶ ಮಹಾರಂಗಂ ವಿರಾಟಮಭಿಹರ್ಷಯನ್||

ಆಗ ಆ ಪುರುಷವ್ಯಾಘ್ರನು ಶಾರ್ದೂಲದಂತೆ ಸಲೀಸಾಗಿ
ಹೆಜ್ಜೆಗಳನ್ನಿಡುತ್ತಾ ಮಹಾರಂಗವನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿ ವಿರಾಟನಿಗೆ
ಸಂತೋಷವನ್ನಿತ್ತನು.

04012019a ಬಬಂಧ ಕಕ್ಷ್ಯಾಂ ಕೌಂತೇಯಸ್ತತಸ್ತಂ ಹರ್ಷಯಂ ಜನಂ|

04012019c ತತಸ್ತಂ ವೃತ್ರಸಂಕಾಶಂ ಭೀಮೋ ಮಲ್ಲಂ ಸಮಾಹ್ವಯತ್||

ಅಲ್ಲಿದ್ದ ಜನರಿಗೆ ಹರ್ಷವನ್ನೀಯುತ್ತಾ ಕೌಂತೇಯ ಭೀಮನು ಸೊಂಟಕ್ಕೆ

ಕಟ್ಟನ್ನು ಕಟ್ಟಿ ಆ ವೃತ್ರಾಸುರನಂತಿದ್ದ ಮಲ್ಲನನ್ನು ಎದುರಿಸಿದನು.

04012020a ತಾವುಭೌ ಸುಮಹೋತ್ಸಾಹಾವುಭೌ ತೀವ್ರಪರಾಕ್ರಮೌ|

04012020c ಮತ್ತಾವಿವ ಮಹಾಕಾಯೌ ವಾರಣೌ ಷಷ್ಟಿಹಾಯನೌ||

ಮಹೋತ್ಸಾಹಿಗಳಾದ ತೀವ್ರಪರಾಕ್ರಮಿಗಳಾಗಿದ್ದ ಅವರೀರ್ವರೂ
ಮತ್ತೇರಿದ ಅರವತ್ತು ವರ್ಷದ ಅತೀದೊಡ್ಡ ಆನೆಗಳಂತೆ ಕಾಣುತ್ತಿದ್ದರು.

04012021a ಚಕರ್ಷ ದೋರ್ಭ್ಯಾಮುತ್ತಾಟ್ಕ ಭೀಮೋ ಮಲ್ಲಮಮಿತ್ರಹಾ|

04012021c ವಿನದಂತಮಭಿಕ್ರೋಶಂ ಶಾರ್ದೂಲ ಇವ ವಾರಣಂ||

ಶತ್ರುಹಂತಕ ಭೀಮನು ಫೀಳಿಡುತ್ತಿರುವ ಆನೆಯನ್ನು ಶಾರ್ದೂಲವು
ಎತ್ತಿ ಹಿಡಿಯುವಂತೆ ಆ ಮಲ್ಲನ ತೋಳುಗಳಿಂದ ಮೇಲೆತ್ತಿ ಹಿಡಿದು
ಗರ್ಜಿಸಿದನು.

04012022a ತಮುದ್ಯಮ್ಯ ಮಹಾಬಾಹುರ್ಭ್ರಾಮಯಾಮಾಸ ವೀರ್ಯವಾನ್|

04012022c ತತೋ ಮಲ್ಲಾಶ್ಚ ಮತ್ಯಾಶ್ಚ ವಿಸ್ಮಯಂ ಚಕ್ರೀ ಪರಂ||

ಆ ವೀರ್ಯವಂತನು ಅವನನ್ನು ಮೇಲೆತ್ತಿ ತಿರುಗಿಸುತ್ತಿದ್ದನ್ನನೋಡಿ
ಮಲ್ಲರೂ ಮತ್ಸ್ಯ ಜನರೂ ಪರಮ ವಿಸ್ಮಿತರಾದರು.

04012023a ಭ್ರಾಮಯಿತ್ವಾ ಶತಗುಣಂ ಗತಸತ್ತ್ವ ಮಚೇತನಂ|

04012023c ಪ್ರತ್ಯಪಿಂಷನ್ಮಹಾಬಾಹುರ್ಮಲ್ಲಂ ಭುವಿ ವೃಕೋದರಃ||

ಮಹಾಬಾಹು ವೃಕೋದರನು ಆ ಮಲ್ಲನನ್ನು ನೂರುಸಲ ತಿರುಗಿಸಿ
ಸತ್ತ್ವವನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡು ಮೂರ್ಛಿ ಹೋಗಿದ್ದ ಅವನನ್ನು ನೆಲಕ್ಕಿಕ್ಕಿ

ಹುಡಿಗುಟ್ಟಿದನು.

04012024a ತಸ್ಮಿನ್ವಿನಿಹತೇ ಮಲ್ಲೇ ಜೀಮೂತೇ ಲೋಕವಿಶ್ವತೇ|

04012024c ವಿರಾಟಃ ಪರಮಂ ಹರ್ಷಮಗಚ್ಛದ್ಬಾಂಧವೈಃ ಸಹ|

ಲೋಕವಿಶ್ವತ ಮಲ್ಲ ಜೀಮೂತನು ಈ ರೀತಿ ಹತನಾಗಲು ವಿರಾಟನು ತನ್ನ ಬಾಂಧವರೊಂದಿಗೆ ಅತೀವ ಸಂತೋಷಗೊಂಡನು.

04012025a ಸಂಹರ್ಷಾತ್ಪ್ರದದೌ ವಿತ್ತಂ ಬಹು ರಾಜಾ ಮಹಾಮನಾಃ|

04012025c ಬಲ್ಲವಾಯ ಮಹಾರಂಗೇ ಯಥಾ ವೈಶ್ರವಣಸ್ತಥಾ||

ಆ ದೊಡ್ಡಮನಸ್ಸಿನ ರಾಜನು ಸಂತೋಷದಿಂದ ಆ ಮಹಾರಂಗದಲ್ಲಿಯೇ ಬಲ್ಲವನಿಗೆ ಕುಬೇರನಂತೆ ಬಹಳಷ್ಟು ಹಣವನ್ನಿತ್ತನು.

04012026a ಏವಂ ಸ ಸುಬಹೂನ್ಮಲ್ಲಾನ್ಪುರುಷಾಂಶ್ಚ ಮಹಾಬಲಾನ್|

04012026c ವಿನಿಘ್ನನ್ಮತ್ಸ್ಯ ರಾಜಸ್ಯ ಪ್ರೀತಿಮಾವಹದುತ್ತಮಾಂ||

ಹೀಗೆ ಆ ಭೀಮನು ಬಹುಮಂದಿ ಮಲ್ಲರನ್ನೂ ಮಹಾಬಲಶಾಲಿ ಪುರುಷರನ್ನೂ ಕೊಂದು ಮತ್ಸ್ಯ ರಾಜನಿಗೆ ಅತಿಶಯ ಆನಂದವನ್ನು ತಂದನು.

04012027a ಯದಾಸ್ಯ ತುಲ್ಯಃ ಪುರುಷೋ ನ ಕಶ್ಚಿತ್ತತ್ರ ವಿದ್ಯತೇ|

04012027c ತತೋ ವ್ಯಾಘ್ರೈಶ್ಚ ಸಿಂಹೈಶ್ಚ ದ್ವಿರದೈಶ್ಚಾಪ್ಯಯೋಧಯತ್|

ಅವನಿಗೆ ಸರಿಸಮಾನ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳು ಯಾರೂ ಅಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲದಿದ್ದಾಗ ಅವನನ್ನು

ಹುಲಿ, ಸಿಂಹ ಅಥವಾ ಆನೆಗಳೊಡನೆ ಕಾದಾಡಿಸುತ್ತಿದ್ದನು.

04012028a ಪುನರಂತಃಪುರಗತಃ ಸ್ತ್ರೀಣಾಂ ಮಧ್ಯೇ ವೃಕೋದರಃ|

04012028c ಯೋಧ್ಯತೇ ಸ್ಮ ವಿರಾಟೇನ ಸಿಂಹೈರ್ಮತ್ಸ್ಯೈರ್ಮಹಾಬಲೈಃ||

ಮತ್ತು ವಿರಾಟನು ತನ್ನ ಅಂತಃಪುರದ ಸ್ತ್ರೀಯರ ನಡುವೆ, ಮದಿಸಿದ
ಮಹಾಬಲಶಾಲಿ ಸಿಂಹಗಳೊಡನೆ ವೃಕೋದರನು ಕಾದುವಂತೆ
ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದನು.

04012029a ಬೀಭತ್ಸುರಪಿ ಗೀತೇನ ಸುನೃತ್ನೇನ ಚ ಪಾಂಡವಃ|

04012029c ವಿರಾಟಂ ತೋಷಯಾಮಾಸ ಸರ್ವಾಶ್ಚಾಂತಃಪುರಸ್ತ್ರಿಯಃ||

ಪಾಂಡವ ಅರ್ಜುನನೂ ಕೂಡ ತನ್ನ ಗೀತ ನೃತ್ಯಗಳಿಂದ ಅಂತಃಪುರದ
ಸ್ತ್ರೀಯರೊಂದಿಗೆ ವಿರಾಟನನ್ನು ಸಂತೋಷಗೊಳಿಸುತ್ತಿದ್ದನು.

04012030a ಅಶ್ವೈರ್ವಿನೀತೈರ್ಜವನೈಸ್ತತ್ರ ತತ್ರ ಸಮಾಗತೈಃ|

04012030c ತೋಷಯಾಮಾಸ ನಕುಲೋ ರಾಜಾನಂ ರಾಜಸತ್ತಮ||

ರಾಜಸತ್ತಮ ! ನಾನಾಕಡೆಗಳಿಂದ ಬಂದ ವೇಗಗಾಮಿ ಕುದುರೆಗಳಿಗೆ
ತರಬೇತಿಯನ್ನಿತ್ತು ನಕುಲನು ರಾಜನನ್ನು ಸಂತೋಷಪಡಿಸುತ್ತಿದ್ದನು.

04012031a ತಸ್ಮೈ ಪ್ರದೇಯಂ ಪ್ರಾಯಚ್ಛತ್ಪ್ರೀತೋ ರಾಜಾ ಧನಂ ಬಹು|

04012031c ವಿನೀತಾನ್ವೃಷಭಾನ್ದ್ವಷ್ಟ್ವಾ ಸಹದೇವಸ್ಯ ಚಾಭಿಭೋ||

ಪ್ರಭು ! ಸಹದೇವನಿಂದ ಸುರಕ್ಷಿತವಾಗಿದ್ದ ಗೂಳಿಗಳನ್ನು ನೋಡಿ
ರಾಜನು ಪ್ರೀತನಾಗಿ ಅವನಿಗೆ ಕೊಡಬೇಕಾದಷ್ಟು ಬಹುಧನವನ್ನು

ನೀಡುತ್ತಿದ್ದನು.

04012032a ಏವಂ ತೇ ನ್ಯವಸಂಸ್ತತ್ರ ಪ್ರಚ್ಛನ್ನಾಃ ಪುರುಷರ್ಷಭಾಃ|

04012032c ಕರ್ಮಾಣಿ ತಸ್ಯ ಕುರ್ವಾಣಾ ವಿರಾಟನ್ಯಪತೇಸ್ತದಾ||

ಹೀಗೆ ಆ ಪುರುಷಶ್ರೇಷ್ಠರು ವಿರಾಟರಾಜನ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಾ ಅಲ್ಲಿ ವೇಷಮರೆಸಿಕೊಂಡು ವಾಸಿಸುತ್ತಿದ್ದರು.”

ಇತಿ ಶ್ರೀಮಹಾಭಾರತೇ ವಿರಾಟಪರ್ವಣಿ ವೈರಾಟಪರ್ವಣಿ
ಸಮಯಪಾಲನೇ ಜೀಮೂತವಧೋ ನಾಮ ದ್ವಾದಶೋಽಧ್ಯಾಯಃ||
ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದ ವಿರಾಟಪರ್ವದಲ್ಲಿ ವೈರಾಟಪರ್ವದಲ್ಲಿ
ಸಮಯಪಾಲನದಲ್ಲಿ ಜೀಮೂತವಧೆ ಎನ್ನುವ ಹನ್ನೆರಡನೆಯ
ಅಧ್ಯಾಯವು.

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ವಿರಾಟಪರ್ವಣಿ ವೈರಾಟಪರ್ವ ಸಮಾಪ್ತಿಃ|
ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದ ವಿರಾಟಪರ್ವದಲ್ಲಿ ವೈರಾಟಪರ್ವ
ಸಮಾಪ್ತಿ.

ಇದೊವರೆಗಿನ ಒಟ್ಟು ಮಹಾಪರ್ವಗಳು-೩/೧೮, ಉಪಪರ್ವಗಳು-
೪೫/೧೦೦, ಅಧ್ಯಾಯಗಳು-೬೦೮/೧೯೯೫, ಶ್ಲೋಕಗಳು-
೨೦೧೭೬/೭೩೭೮೪

ಕೀಚಕವಧ ಪರ್ವ

೧೩

ಕೀಚಕನು ದ್ರೌಪದಿಯನ್ನು ನೋಡಿ ಬಯಸಿದುದು

ದ್ರೌಪದಿಯನ್ನು ನೋಡಿ ಮೋಹಿತನಾದ ಕೀಚಕನು ಅಕ್ಕ ಸುದೇಷ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ಅವಳ್ಯಾರೆಂದು ವಿಚಾರಿಸುವುದು (೧-೯). ಕೀಚಕನು ದ್ರೌಪದಿಯನ್ನು ಪುಸಲಾಯಿಸಿದುದು (೧೦-೧೨) ಮತ್ತು ದ್ರೌಪದಿಯು ಅವನನ್ನು ಎಚ್ಚರಿಸುವುದು (೧೩-೨೧).

04013001 ವೈಶಂಪಾಯನ ಉವಾಚ|

04013001a ವಸಮಾನೇಷು ಪಾರ್ಥೇಷು ಮತ್ಸ್ಯಸ್ಯ ನಗರೇ ತದಾ|

04013001c ಮಹಾರಥೇಷು ಚನ್ನೇಷು ಮಾಸಾ ದಶ ಸಮತ್ಯಯಃ||

ವೈಶಂಪಾಯನನು ಹೇಳಿದನು: “ಮಹಾರಥಿ ಪಾರ್ಥರು ಮತ್ಸ್ಯ ನಗರದಲ್ಲಿ ವೇಷಮರೆಸಿ ವಾಸಿಸುತ್ತಿರಲು ಹತ್ತು ತಿಂಗಳುಗಳು ಕಳೆದವು.

04013002a ಯಾಜ್ಞಸೇನೀ ಸುದೇಷ್ಟಾಂ ತು ಶುಶ್ರುಷಂತೀ ವಿಶಾಂ ಪತೇ|

04013002c ಅವಸತ್ಪರಿಚಾರಾರ್ಹಾ ಸುದುಃಖಂ ಜನಮೇಜಯ||

ರಾಜ ಜನಮೇಜಯ ! ಪರಿಚಾರ ಯೋಗ್ಯಳಾದ ಯಾಜ್ಞಸೇನಿ
ದ್ರೌಪದಿಯ ಸುದೇಷ್ಟೆಯ ಶುಶ್ರೂಷೆ ಮಾಡುತ್ತಾ ಬಹುದುಃಖದಲ್ಲಿ
ವಾಸಿಸುತ್ತಿದ್ದಳು.

04013003a ತಥಾ ಚರಂತೀಂ ಪಾಂಚಾಲೀಂ ಸುದೇಷ್ಟಾಯಾ ನಿವೇಶನೇ|

04013003c ಸೇನಾಪತಿರ್ವಿರಾಟಸ್ಯ ದದರ್ಶ ಜಲಜಾನನಾಂ||

ಹೀಗೆ ಸುದೇಷ್ಟೆಯ ಅರಮನೆಯಲ್ಲಿ ಸುಳಿದಾಡುತ್ತಿದ್ದ ಕಮಲ ಮುಖಿ
ಪಾಂಚಾಲಿಯನ್ನು ವಿರಾಟನ ಸೇನಾಪತಿಯು ನೋಡಿದನು.

04013004a ತಾಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ದೇವಗರ್ಭಾಭಾಂ ಚರಂತೀಂ ದೇವತಾಮಿವ|

04013004c ಕೀಚಕಃ ಕಾಮಯಾಮಾಸ ಕಾಮಬಾಣಪ್ರಪೀಡಿತಃ||

ದೇವಕನ್ಯೆಯಂತಿದ್ದ, ದೇವತೆಯಂತೆ ಸುಳಿದಾಡುತ್ತಿದ್ದ ಅವಳನ್ನು
ನೋಡಿ ಕಾಮಬಾಣಪೀಡಿತನಾದ ಕೀಚಕನು ಅವಳನ್ನು ಕಾಮಿಸಿದನು.

04013005a ಸ ತು ಕಾಮಾಗ್ನಿಸಂತಪ್ತಃ ಸುದೇಷ್ಟಾಮಭಿಗಮ್ಯ ವೈ|

04013005c ಪ್ರಹಸನ್ನಿವ ಸೇನಾನೀರಿದಂ ವಚನಮಬ್ರವೀತ್||

ಕಾಮಾಗ್ನಿಸಂತಪ್ತನಾದ ಆ ಸೇನಾನಿಯು ಸುದೇಷ್ಟೆಯ ಬಳಿ ಹೋಗಿ
ನಗುತ್ತಾ ಹೇಳಿದನು:

04013006a ನೇಯಂ ಪುರಾ ಜಾತು ಮಯೇಹ ದೃಷ್ಟ್ವಾ|

ರಾಜ್ಞೋ ವಿರಾಟಸ್ಯ ನಿವೇಶನೇ ಶುಭಾ|

04013006c ರೂಪೇಣ ಚೋನ್ಮಾದಯತೀವ ಮಾಂ ಭೃಶಂ|

ಗಂಧೇನ ಜಾತಾ ಮದಿರೇವ ಭಾಮಿನೀ||

“ಇಲ್ಲಿ ವಿರಾಟರಾಜನ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಈ ಮಂಗಳೆಯನ್ನು ನಾನು ಹಿಂದೆಂದೂ ಕಂಡಿಲ್ಲ. ಈಗತಾನೇ ತಯಾರಾದ ಮದ್ಯವು ತನ್ನ ಗಂಧದಿಂದಲೇ ಉನ್ಮಾದಿಸುವಂತೆ ಈ ಭಾಮಿನಿಯು ತನ್ನ ರೂಪದಿಂದಲೇ ವಿಶೇಷವಾಗಿ ನನ್ನನ್ನು ಉನ್ಮಾದಗೊಳಿಸುತ್ತಿದ್ದಾಳೆ.

04013007a ಕಾ ದೇವರೂಪಾ ಹೃದಯಂಗಮಾ ಶುಭೇ|

ಆಚಕ್ಷ್ವ ಮೇ ಕಾ ಚ ಕುತಶ್ಚ ಶೋಭನಾ|

04013007c ಚಿತ್ತಂ ಹಿ ನಿರ್ಮಥ್ಯ ಕರೋತಿ ಮಾಂ ವಶೇ|

ನ ಚಾನ್ಯದತ್ರೈಷಧಮದ್ಯ ಮೇ ಮತಂ||

ಶುಭೇ! ಈ ದೇವರೂಪಿ ಹೃದಯಂಗಮೆ ಯಾರು? ಈ ಶೋಭನೆಯು ಯಾರು ಮತ್ತು ಎಲ್ಲಿಂದ ಬಂದವಳು ಎನ್ನುವುದನ್ನು ನನಗೆ ಹೇಳು. ನನ್ನ ಚಿತ್ತವನ್ನು ಕಡೆದು ನನ್ನನ್ನು ವಶಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದಾಳೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಇವಳೆಲ್ಲದೇ ಬೇರೆ ಔಷಧವೇ ಇಲ್ಲ ಎಂದು ನನ್ನ ಮನಸ್ಸು ಹೇಳುತ್ತಿದೆ.

04013008a ಅಹೋ ತವೇಯಂ ಪರಿಚಾರಿಕಾ ಶುಭಾ|

ಪ್ರತ್ಯಗ್ರರೂಪಾ ಪ್ರತಿಭಾತಿ ಮಾಮಿಯಂ|

04013008c ಅಯುಕ್ತರೂಪಂ ಹಿ ಕರೋತಿ ಕರ್ಮ ತೇ|

ಪ್ರಶಾಸ್ತು ಮಾಂ ಯಚ್ಚ ಮಮಾಸ್ತಿ ಕಿಂ ಚನ||

ಅಹಾ! ಶುಭೆಯಾದ ನಿನ್ನ ಈ ಪರಿಚಾರಿಕೆ ನನಗೆ

ನೂತನರೂಪಿಣಿಯಾಗಿ ತೋರುತ್ತಿದ್ದಾಳೆ. ಇಂಥವಳು ನಿನ್ನ
ಕೆಲಸಗಾರ್ತಿ ಯಾಗಿರುವುದು ಸರಿಯಲ್ಲ. ಇವಳು ನನ್ನನ್ನೂ
ನನ್ನದೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಆಳಲಿ.

04013009a ಪ್ರಭೂತನಾಗಾಶ್ವರಥಂ ಮಹಾಧನಂ|
ಸಮೃದ್ಧಿಯುಕ್ತಂ ಬಹುಪಾನಭೋಜನಂ|

04013009c ಮನೋಹರಂ ಕಾಂಚನಚಿತ್ರಭೂಷಣಂ|
ಗೃಹಂ ಮಹಚ್ಛೋಭಯತಾಮಿಯಂ ಮಮ||

ಹೇರಳವಾದ ಆನೆ, ಕುದುರೆ, ತೇರುಗಳನ್ನುಳ್ಳ; ಮಹಾಧನವುಳ್ಳ,
ಸಮೃದ್ಧವಾದ ಪಾನ-ಭೋಜನ ವಿಪುಲತೆಯುಳ್ಳ, ಮನೋಹರ ಚಿನ್ನದ
ಚಿತ್ರಗಳಿಂದ ಭೂಷಿತವಾದ ನನ್ನ ದೊಡ್ಡ ಅರಮನೆಯನ್ನು ಇವಳು
ಬೆಳಗಲಿ.”

04013010a ತತಃ ಸುದೇಷ್ಟಾಮನುಮಂತ್ಯ ಕೀಚಕಸ್|
ತತಃ ಸಮಭ್ಯೇತ್ಯ ನರಾಧಿಪಾತ್ಮಜಾಂ|

04013010c ಉವಾಚ ಕೃಷ್ಣಾಮಭಿಸಾಂತ್ವಯಂಸ್ತದಾ|
ಮೃಗೇಂದ್ರಕನ್ಯಾಮಿವ ಜಂಬುಕೋ ವನೇ||

ಕೀಚಕನು ಸುದೇಷ್ಟೆಯೊಡನೆ ಆಲೋಚಿಸಿದ ನಂತರ ರಾಜಪುತ್ರಿ
ದ್ರೌಪದಿಯ ಬಳಿಸಾರಿ ವನದಲ್ಲಿ ಸಿಂಹದ ಕನ್ಯೆಯನ್ನು ನರಿಯು
ಪುಸಲಾಯಿಸುವಂತೆ ಪುಸಲಾಯಿಸುತ್ತಾ ಹೇಳಿದನು:

04013011a ಇದಂ ಚ ರೂಪಂ ಪ್ರಥಮಂ ಚ ತೇ ವಯೋ|

ನಿರರ್ಥಕಂ ಕೇವಲಮದ್ಯ ಭಾಮಿನಿ|

04013011c ಅಧಾರ್ಯಮಾಣಾ ಸ್ತುಗಿವೋತ್ತಮಾ ಯಥಾ|

ನ ಶೋಭಸೇ ಸುಂದರಿ ಶೋಭನಾ ಸತೀ||

“ಭಾಮಿನಿ! ನಿನ್ನ ಈ ರೂಪ ಮತ್ತು ಈ ಯೌವನ ಇಂದು ಕೇವಲ ನಿರರ್ಥಕವಾಗಿವೆ. ಧರಿಸದೇ ಇರುವ ಸುಂದರವಾದ ಮಾಲೆಯಂತೆ ಶೋಭನಾ! ಸತೀ! ನೀನು ಶೋಭಿಸುತ್ತಿದ್ದೀಯೆ.

04013012a ತ್ಯಜಾಮಿ ದಾರಾನ್ಮಮ ಯೇ ಪುರಾತನಾ|

ಭವಂತು ದಾಸ್ಯಸ್ತವ ಚಾರುಹಾಸಿನಿ|

04013012c ಅಹಂ ಚ ತೇ ಸುಂದರಿ ದಾಸವತ್ಕ್ರಿತಃ|

ಸದಾ ಭವಿಷ್ಯೇ ವಶಗೋ ವರಾನನೇ||

ಚಾರುಹಾಸಿನೀ! ನನ್ನ ಮೊದಲಿನ ಪತ್ನಿಯರನ್ನು ತೊರೆದು ಅವರನ್ನು ನಿನ್ನ ದಾಸ್ಯದಲ್ಲಿರುತ್ತೇನೆ. ವರಾನನೇ! ನಾನೂ ಕೂಡ ನಿನ್ನ ದಾಸನಾಗಿದ್ದು ಯಾವಾಗಲೂ ನಿನ್ನ ವಶನಾಗಿರುತ್ತೇನೆ.”

04013013 ದ್ರೌಪದ್ಯುವಾಚ|

04013013a ಅಪ್ರಾರ್ಥನೀಯಾಮಿಹ ಮಾಂ ಸೂತಪುತ್ರಾಭಿಮನ್ಯಸೇ|

04013013c ವಿಹೀನವರ್ಣಾಂ ಸೈರಂದ್ರೀಂ ಬೀಭತ್ಸಾಂ ಕೇಶಕಾರಿಕಾಂ||

ದ್ರೌಪದಿಯು ಹೇಳಿದಳು: “ಸೂತಪುತ್ರ! ಕೀಳುಜಾತಿಯ, ಜುಗುಪ್ಸೆಯುಂಟುಮಾಡುವ, ಮುಡಿಮಾಡುವ ಸೈರಂದ್ರಿ, ಅಪ್ರಾರ್ಥನೀಯ ನನ್ನನ್ನು ನೀನು ಬಯಸುತ್ತಿದ್ದೀಯೆ!

04013014a ಪರದಾರಾಸ್ಮಿ ಭದ್ರಂ ತೇ ನ ಯುಕ್ತಂ ತ್ವಯಿ ಸಾಂಪ್ರತಂ|

04013014c ದಯಿತಾಃ ಪ್ರಾಣಿನಾಂ ದಾರಾ ಧರ್ಮಂ ಸಮನುಚಿಂತಯ||

ನಾನು ಪರ ಪತ್ನಿ. ನಿನಗೆ ಮಂಗಳವಾಗಲಿ! ಇದು ನಿನಗೆ ಯುಕ್ತವಲ್ಲ.
ಮನುಷ್ಯರಿಗೆ ಅವರ ಪತ್ನಿಯರೇ ಪ್ರಿಯರು ಎನ್ನುವ ಧರ್ಮದ ಕುರಿತು
ಚಿಂತಿಸು.

04013015a ಪರದಾರೇ ನ ತೇ ಬುದ್ಧಿರ್ಜಾತು ಕಾರ್ಯಾ ಕಥಂ ಚನ|

04013015c ವಿವರ್ಜನಂ ಹ್ಯಕಾರ್ಯಾಣಾಮೇತತ್ಸತ್ತುರುಷವ್ರತಂ||

ನಿನ್ನ ಬುದ್ಧಿಯು ಪರಸತಿಯರಲ್ಲಿ ಎಂದೂ ತೊಡಗದಿರಲಿ.
ಮಾಡಬಾರದ ಕೆಲಸದಿಂದ ದೂರವಿರುವುದೇ ಸತ್ತುರುಷರ ವ್ರತ.

04013016a ಮಿಥ್ಯಾಭಿಗೃಹ್ಣೋ ಹಿ ನರಃ ಪಾಪಾತ್ಮಾ ಮೋಹಮಾಸ್ಥಿತಃ|

04013016c ಅಯಶಃ ಪ್ರಾಪ್ನುಯಾದ್ಭೋರಂ ಸುಮಹತ್ಪಾಪ್ನುಯಾದ್ಭಯಂ||

ಅನುಚಿತ ಕಾಮಿಯೂ, ಪಾಪಾತ್ಮನೂ, ಮೋಹಮಗ್ನನೂ ಆದವನು
ಘೋರ ಅಪಕೀರ್ತಿಯನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತಾನೆ ಮತ್ತು ಮಹಾಭಯಕ್ಕೆ
ಗುರಿಯಾಗುತ್ತಾನೆ.

04013017a ಮಾ ಸೂತಪುತ್ರ ಹೃಷ್ಯಸ್ವ ಮಾದ್ಯ ತ್ಯಕ್ಷ್ಯಸಿ ಜೀವಿತಂ|

04013017c ದುರ್ಲಭಾಮಭಿಮನ್ವಾನೋ ಮಾಂ ವೀರೈರಭಿರಕ್ಷಿತಾಂ||

ಸೂತಪುತ್ರ! ಹಿಗ್ಗಬೇಡ! ಅಭಿಮಾನಿ ವೀರರಿಂದ ರಕ್ಷಿತಳಾದ
ದುರ್ಲಭಳಾದ ನನ್ನನ್ನು ಬಯಸಿ ನೀನು ಇಂದು ಜೀವವನ್ನು

ತ್ಯಜಿಸಬೇಡ.

04013018a ನ ಚಾಪ್ಯಹಂ ತ್ವಯಾ ಶಕ್ಯಾ ಗಂಧರ್ವಾಃ ಪತಯೋ ಮಮ|

04013018c ತೇ ತ್ವಾಂ ನಿಹನ್ಯುಃ ಕುಪಿತಾಃ ಸಾಧ್ವಲಂ ಮಾ ವ್ಯನೀನಶಃ||

ನಾನು ನಿನಗೆ ದೊರಕುವವಳಲ್ಲ. ಗಂಧರ್ವರು ನನ್ನ ಗಂಡಂದಿರು.

ಕುಪಿತರಾದ ಅವರು ನಿನ್ನನ್ನು ಕೊಲ್ಲುತ್ತಾರೆ. ಸಾಕು. ಸುಮ್ಮನೆ

ನಾಶಹೊಂದಬೇಡ.

04013019a ಅಶಕ್ಯರೂಪೈಃ ಪುರುಷೈರಧ್ವಾನಂ ಗಂತುಮಿಚ್ಛಸಿ|

04013019c ಯಥಾ ನಿಶ್ಚೇತನೋ ಬಾಲಃ ಕೂಲಸ್ಥಃ ಕೂಲಮುತ್ತರಂ|

04013019e ತರ್ತುಮಿಚ್ಛತಿ ಮಂದಾತ್ಮಾ ತಥಾ ತ್ವಂ ಕರ್ತುಮಿಚ್ಛಸಿ||

ಮಾನವರಿಗೆ ಅಸಾಧ್ಯವಾದ ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ಹೋಗಬಯಸುತ್ತಿರುವೆ.

ಮಂದಾತ್ಮನೂ ನಿರ್ಬಲನೂ ಆದ ಬಾಲಕನು ಒಂದು ದಡದಿಂದ

ಮತ್ತೊಂದು ದಡಕ್ಕೆ ದಾಟಿಹೋಗಲು ಬಯಸುವಂತೆ ನೀನೂ

ಬಯಸುತ್ತಿದ್ದೀಯೆ.

04013020a ಅಂತರ್ಮಹೀಂ ವಾ ಯದಿ ವೋರ್ಧ್ವಮುತ್ತತೇಃ|

ಸಮುದ್ರಪಾರಂ ಯದಿ ವಾ ಪ್ರಥಾವಸಿ|

04013020c ತಥಾಪಿ ತೇಷಾಂ ನ ವಿಮೋಕ್ಷಮರ್ಹಸಿ|

ಪ್ರಮಾಥಿನೋ ದೇವಸುತಾ ಹಿ ಮೇ ವರಾಃ||

ನೆಲದೊಳಗನ್ನು ಹೊಕ್ಕರೂ, ಆಕಾಶಕ್ಕೆ ಹಾರಿದರೂ, ಸಮುದ್ರದ ಆಚೆ

ದಡಕ್ಕೆ ಓಡಿದರೂ ಅವರಿಂದ ನೀನು ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಾರೆ. ನನ್ನ

ಪತಿಗಳು ಶತ್ರುಗಳನ್ನು ನಾಶಪಡಿಸುವ ದೇವಸುತರು.

04013021a ತ್ವಂ ಕಾಲರಾತ್ರೀಮಿವ ಕಶ್ಚಿದಾತುರಃ|

ಕಿಂ ಮಾಂ ದೃಢಂ ಪ್ರಾರ್ಥಯಸೇಽದ್ಯ ಕೀಚಕ|

04013021c ಕಿಂ ಮಾತುರಮ್ಕೇ ಶಯಿತೋ ಯಥಾ ಶಿಶುಶ್|

ಚಂದ್ರಂ ಜಿಘೃಕ್ಷುರಿವ ಮನ್ಯಸೇ ಹಿ ಮಾಂ||

ಕೀಚಕ! ರೋಗಿಯೋರ್ವನು ಕಾಳರಾತ್ರಿಯನ್ನು ಹೇಗೋ ಹಾಗೆ ನೀನು ನನ್ನನ್ನು ಇಂದು ಏಕೆ ಒತ್ತಾಯಿಸಿ ಬಯಸುತ್ತಿರುವೆ? ತಾಯಿಯ ತೊಡೆಯಮೇಲೆ ಮಲಗಿದ್ದ ಮಗುವು ಚಂದ್ರನನ್ನು ಹಿಡಿಯಬಯಸುವಂತೆ ನನ್ನನ್ನೇಕೆ ಬಯಸುತ್ತಿರುವೆ?”

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ವಿರಾಟಪರ್ವಣಿ ಕೀಚಕವಧಪರ್ವಣಿ
ಕೀಚಕಕೃಷ್ಣಾಸಂವಾದೇ ತ್ರಯೋದಶೋಽಧ್ಯಾಯಃ|
ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ವಿರಾಟಪರ್ವದಲ್ಲಿ
ಕೀಚಕವಧಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಕೀಚಕಕೃಷ್ಣಾಸಂವಾದದಲ್ಲಿ ಹದಿಮೂರನೆಯ
ಅಧ್ಯಾಯವು.

೧೪

ದ್ರೌಪದಿಯು ಸುರಾಪಾತ್ರೆಯನ್ನು ಹಿಡಿದು
ಕೀಚಕನ ಮನೆಗೆ ಹೋದುದು

ದ್ರೌಪದಿಯು ಹೋಗುವುದಿಲ್ಲವೆಂದು ಹೇಳಿದರೂ ಒತ್ತಾಯಿಸಿ
 ಸುದೇಷ್ಟೆಯು ಅವಳನ್ನು ಪಾನೀಯವನ್ನು ತರಲು ಅವಳಿಗೇ ಸಿದ್ಧನಾಗಿ
 ಕಾದು ಕುಳಿತಿದ್ದ ಕೀಚಕನಲ್ಲಿಗೆ ಕಳುಹಿಸುವುದು (೧-೧೭). ದೈವದ
 ಶರಣು ಹೊಕ್ಕು ಸೂರ್ಯನನ್ನು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಿದ ದ್ರೌಪದಿಗೆ ಅವನು ಅವಳ
 ರಕ್ಷಣೆಗೆಂದು ಅಗೋಚರ ರಾಕ್ಷಸನೋರ್ವನನ್ನು ನೇಮಿಸುವುದು (೧೮-
 ೨೧).

04014001 ವೈಶಂಪಾಯನ ಉವಾಚ|

04014001a ಪ್ರತ್ಯಾಖ್ಯಾತೋ ರಾಜಪುತ್ರಾ ಸುದೇಷ್ಟಾಂ ಕೀಚಕೋಽಬ್ರವೀತ್|

04014001c ಅಮರ್ಯಾದೇನ ಕಾಮೇನ ಘೋರೇಣಾಭಿಪರಿಪ್ಲುತಃ||

ವೈಶಂಪಾಯನನು ಹೇಳಿದನು: “ರಾಜಪುತ್ರಿ ದ್ರೌಪದಿಯಿಂದ ಈ
 ರೀತಿಯ ಉತ್ತರವನ್ನು ಪಡೆದ ಕೀಚಕನು ಮಿತಿಯಿಲ್ಲದ ಘೋರ
 ಕಾಮದಿಂದ ತುಂಬಿದವನಾಗಿ ಸುದೇಷ್ಟೆಗೆ ಹೇಳಿದನು:

04014002a ಯಥಾ ಕೈಕೇಯಿ ಸೈರಂಧ್ರ್ಯಾ ಸಮೇಯಾಂ ತದ್ವಿಧೀಯತಾಂ|

04014002c ತಾಂ ಸುದೇಷ್ಟೇ ಪರೀಪ್ಸಸ್ವ ಮಾಹಂ ಪ್ರಾಣಾನ್ವಹಾಸಿಷಂ||

“ಕೈಕೇಯೀ! ಸುದೇಷ್ಟೇ! ನನ್ನ ಪ್ರಾಣವು ಹೋಗಬಾರದು
 ಎನ್ನುವುದಾದರೆ ನಾನು ಸೈರಂಧ್ರಿಯನ್ನು ಸೇರುವಂತೆ ಮಾಡು. ಅವಳು
 ನನ್ನನ್ನು ಬಯಸುವಂತೆ ಮಾಡು.”

04014003a ತಸ್ಯ ತಾಂ ಬಹುಶಃ ಶ್ರುತ್ವಾ ವಾಚಂ ವಿಲಪತಸ್ತದಾ|

04014003c ವಿರಾಟಮಹಿಷೀ ದೇವೀ ಕೃಪಾಂ ಚಕ್ರೇ ಮನಸ್ವಿನೀ||

ಅವನ ಆ ಅತಿಯಾದ ರಗಳೆಯ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಕೇಳಿ, ಮನಸ್ವಿನೀ
ವಿರಾಟಮಹಿಷಿ ದೇವಿಯು ಅವನ ಮೇಲೆ ಕೃಪೆದೋರಿದಳು.

04014004a ಸ್ವಮರ್ಥಮಭಿಸಂಧಾಯ ತಸ್ಯಾರ್ಥಮನುಚಿಂತ್ಯ ಚ|

04014004c ಉದ್ವೇಗಂ ಚೈವ ಕೃಷ್ಣಾಯಾಃ ಸುದೇಷ್ಣಾ ಸೂತಮಬ್ರವೀತ್||

ತನ್ನ ಹಿತವನ್ನೂ, ಅವನ ಉದ್ವೇಶವನ್ನೂ ಮತ್ತು ಕೃಷ್ಣೆಯ
ಉದ್ವೇಗವನ್ನೂ ಆಲೋಚಿಸಿ ಸುದೇಷ್ಣೆಯು ಸೂತನಿಗೆ ಹೇಳಿದಳು:

04014005a ಪರ್ವಿಣೀಂ ತ್ವಂ ಸಮುದ್ದಿಷ್ಯ ಸುರಾಮನ್ನಂ ಚ ಕಾರಯ|

04014005c ತತ್ರೈನಾಂ ಪ್ರೇಷಯಿಷ್ಯಾಮಿ ಸುರಾಹಾರೀಂ ತವಾಂತಿಕಂ||

“ಹಬ್ಬದ ದಿನದಂದು ನೀನು ಮದ್ಯವನ್ನೂ ಊಟವನ್ನೂ ಸಿದ್ಧಗೊಳಿಸು.
ಆಗ ಮದ್ಯವನ್ನು ತರಲು ಅವಳನ್ನು ನಿನ್ನ ಬಳಿ ಕಳುಹಿಸುತ್ತೇನೆ.

04014006a ತತ್ರ ಸಂಪ್ರೇಷಿತಾಮೇನಾಂ ವಿಜನೇ ನಿರವಗ್ರಹಾಂ|

04014006c ಸಾಂತ್ವಯೇಥಾ ಯಥಾಕಾಮಂ ಸಾಂತ್ವ ಮಾನಾ ರಮೇದ್ಯದಿ||

ಅಲ್ಲಿಗೆ ಕಳುಹಲಾಗುವ ಅವಳನ್ನು ಏಕಾಂತದಲ್ಲಿ ಯಾವ ಅಡತಡೆಯೂ
ಇಲ್ಲದೇ ಮನಬಂದಂತೆ ಪ್ರಲೋಭನೆಗೊಳಿಸು. ಸಾಂತ್ವನಗೊಂಡು
ಅವಳು ನಿನಗೆ ಒಲಿಯಬಹುದು.”

04014007a ಕೀಚಕಸ್ತು ಗೃಹಂ ಗತ್ವಾ ಭಗಿನ್ಯಾ ವಚನಾತ್ತದಾ|

04014007c ಸುರಾಮಾಹಾರಯಾಮಾಸ ರಾಜಾರ್ಹಾಂ ಸುಪರಿಸ್ತುತಾಂ||

ಅಕ್ಕನ ಮಾತಿನಂತೆ ಕೀಚಕನಾದರೋ ಮನೆಗೆ ತೆರಳಿ

ರಾಜಯೋಗ್ಯವಾದ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಸೋಸಿದ ಮದ್ಯವನ್ನು ತರಿಸಿದನು.

04014008a ಆಜೌರಭ್ರಂ ಚ ಸುಭೃಶಂ ಬಹೂಂಶ್ಚೋಚ್ಚಾವಚಾನ್ಮೃಗಾನ್|

04014008c ಕಾರಯಾಮಾಸ ಕುಶಲ್ಯೈರನ್ನಪಾನಂ ಸುಶೋಭನಂ||

ಆಡುಕುರಿಗಳ ಮತ್ತು ಬಗೆಬಗೆಯ ಪ್ರಾಣಿಗಳ ಮಾಂಸದ ಅಡುಗೆಯನ್ನು
ಅನ್ನಪಾನಗಳನ್ನು ತಜ್ಞರಿಂದ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಅಡುಗೆಮಾಡಿಸಿದನು.

04014009a ತಸ್ಮಿನ್ ಕೃತೇ ತದಾ ದೇವೀ ಕೀಚಕೇನೋಪಮಂತ್ರಿತಾ|

04014009c ಸುದೇಷ್ಟಾ ಪ್ರೇಷಯಾಮಾಸ ಸೈರಂದ್ರೀಂ ಕೀಚಕಾಲಯಂ||

ಅದಾದ ನಂತರ ಕೀಚಕನು ಕೇಳಿಕೊಂಡಿದ್ದಂತೆ ದೇವಿ ಸುದೇಷ್ಟೆಯು
ಸೈರಂದ್ರಿಯನ್ನು ಕೀಚಕನ ಮನೆಗೆ ಕಳುಹಿಸಿದಳು.

04014010 ಸುದೇಷ್ಟೋವಾಚ|

04014010a ಉತ್ತಿಷ್ಠ ಗಚ್ಛ ಸೈರಂದ್ರಿ ಕೀಚಕಸ್ಯ ನಿವೇಶನಂ|

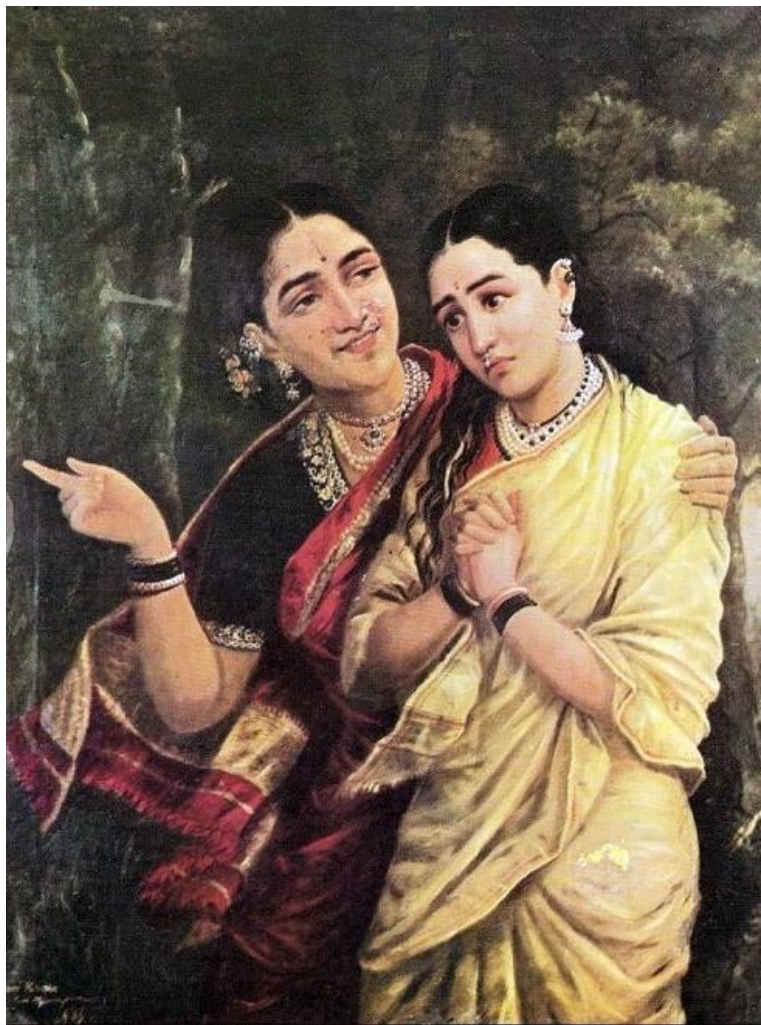
04014010c ಪಾನಮಾನಯ ಕಲ್ಯಾಣಿ ಪಿಪಾಸಾ ಮಾಂ ಪ್ರಬಾಧತೇ||

ಸುದೇಷ್ಟೆಯು ಹೇಳಿದಳು: “ಏಳು ಸೈರಂದ್ರಿ! ಕೀಚಕನ ಮನೆಗೆ ಹೋಗು.
ಕಲ್ಯಾಣಿ! ಪಾನೀಯವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಬಾ. ಬಾಯಾರಿಕೆಯು
ನನ್ನನ್ನು ಕಾಡುತ್ತಿದೆ.”

04014011 ದ್ರೌಪದ್ಯುವಾಚ|

04014011a ನ ಗಚ್ಛೇಯಮಹಂ ತಸ್ಯ ರಾಜಪುತ್ರಿ ನಿವೇಶನಂ|

04014011c ತ್ವಮೇವ ರಾಜ್ಞಿ ಜಾನಾಸಿ ಯಥಾ ಸ ನಿರಪತ್ರಪಃ||

ದ್ರೌಪದಿಯು ಹೇಳಿದಳು: “ರಾಜಪುತ್ರಿ! ನಾನು ಅವನ ಮನೆಗೆ
ಹೋಗಲಾರೆ. ರಾಣಿ! ಅವನು ಎಂತಹ ನಿರ್ಲಜ್ಜನೆಂದು ನಿನಗೇ
ಗೊತ್ತು.

04014012a ನ ಚಾಹಮನವದ್ಯಾಂಗಿ ತವ ವೇಶ್ಮನಿ ಭಾಮಿನಿ|

04014012c ಕಾಮವೃತ್ತಾ ಭವಿಷ್ಯಾಮಿ ಪತೀನಾಂ ವ್ಯಭಿಚಾರಿಣೀ||

ಭಾಮಿನೀ! ಅನವದ್ಯಾಂಗಿ! ನಿನ್ನ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಕಾಮಚಾರಣಿಯೂ
ಪತಿಗಳಿಗೆ ವ್ಯಭಿಚಾರಿಣಿಯೂ ಆಗುವುದಿಲ್ಲ.

04014013a ತ್ವಂ ಚೈವ ದೇವಿ ಜಾನಾಸಿ ಯಥಾ ಸ ಸಮಯಃ ಕೃತಃ|

04014013c ಪ್ರವಿಶಂತ್ಯಾ ಮಯಾ ಪೂರ್ವಂ ತವ ವೇಶ್ಮನಿ ಭಾಮಿನಿ||

ದೇವಿ! ಭಾಮಿನಿ! ಹಿಂದೆ ನಾನು ನಿನ್ನ ಮನೆಯನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸುವಾಗ
ಮಾಡಿಕೊಂಡ ಒಪ್ಪಂದವು ನಿನಗೆ ತಿಳಿದೇ ಇದೆ.

04014014a ಕೀಚಕಶ್ಚ ಸುಕೇಶಾಂತೇ ಮೂಢೋ ಮದನದರ್ಪಿತಃ|

04014014c ಸೋಽವಮಂಸ್ಯತಿ ಮಾಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ನ ಯಾಸ್ಯೇ ತತ್ರ ಶೋಭನೇ||

ಸುಂದರ ಕೂದಲಿನವಳೇ! ಮೂಢ ಕೀಚಕನಾದರೋ ಮದನದರ್ಪಿತ.
ಅವನು ನನ್ನನ್ನು ಅಪಮಾನಗೊಳಿಸುತ್ತಾನೆ. ಶೋಭನೇ! ನಾನು ಅಲ್ಲಿಗೆ
ಹೋಗುವುದಿಲ್ಲ.

04014015a ಸಂತಿ ಬಹ್ವಸ್ತವ ಪ್ರೇಷ್ಯಾ ರಾಜಪುತ್ರಿ ವಶಾನುಗಾಃ|

04014015c ಅನ್ಯಾಂ ಪ್ರೇಷಯ ಭದ್ರಂ ತೇ ಸ ಹಿ ಮಾಮವಮಂಸ್ಯತೇ||

ರಾಜಪುತ್ರಿ! ನಿನಗೆ ಬಹಳ ಮಂದಿ ದಾಸಿಯರಿದ್ದಾರೆ. ಬೇರೆ ಯಾರನ್ನಾದರೂ ಕಳುಹಿಸು. ನಿನಗೆ ಒಳಿತಾಗಲಿ! ಅವನು ನನ್ನನ್ನು ಅಪಮಾನಗೊಳಿಸುತ್ತಾನೆ.”

04014016 ಸುದೇಷ್ಟೋವಾಚ|

04014016a ನೈವ ತ್ವಾಂ ಜಾತು ಹಿಂಸ್ಯಾತ್ಸ ಇತಃ ಸಂಪ್ರೇಷಿತಾಂ ಮಯಾ|

ಸುದೇಷ್ಟಿಯು ಹೇಳಿದಳು: “ಇಲ್ಲಿಂದ ನಾನು ಕಳುಹಿಸುತ್ತಿರುವ ನಿನ್ನನ್ನು ಅವನು ಹಿಂಸಿಸುವುದೇ ಇಲ್ಲ.””

04014017 ವೈಶಂಪಾಯನ ಉವಾಚ|

04014017a ಇತ್ಯಸ್ಯಾಃ ಪ್ರದದೌ ಕಾಂಸ್ಯಂ ಸಪಿಧಾನಂ ಹಿರಣ್ಮಯಂ|

04014017c ಸಾ ಶಂಕಮಾನಾ ರುದತೀ ದೈವಂ ಶರಣಮೀಯುಷೀ||

04014017e ಪ್ರಾತಿಷ್ಠತ ಸುರಾಹಾರೀ ಕೀಚಕಸ್ಯ ನಿವೇಶನಂ||

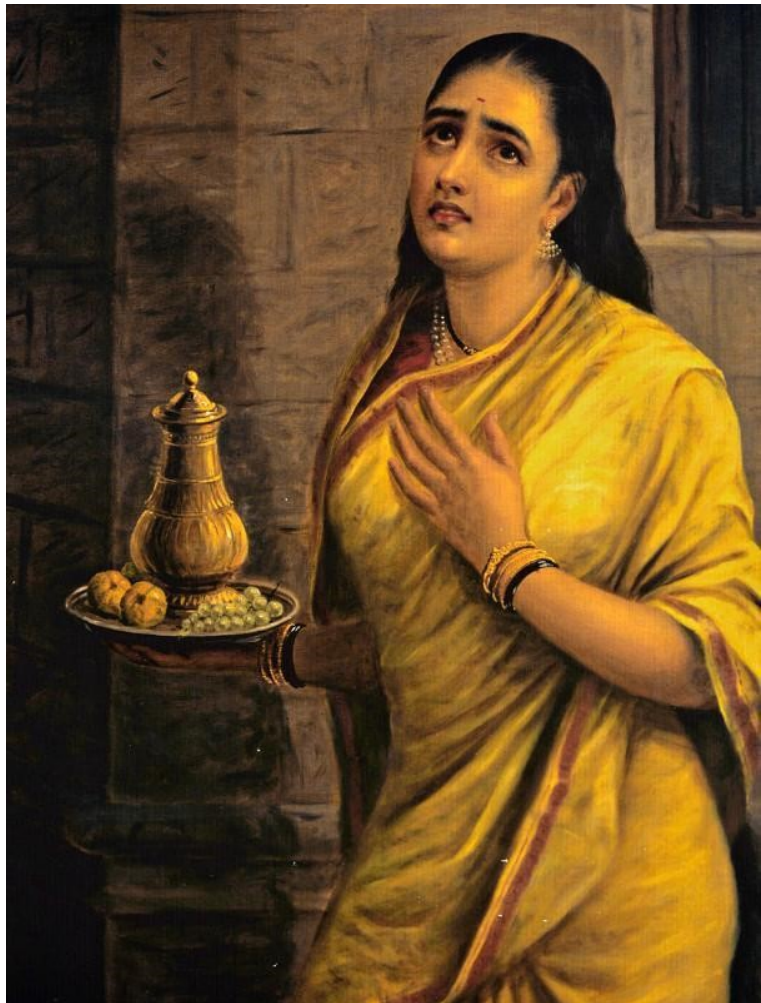
ವೈಶಂಪಾಯನನು ಹೇಳಿದನು: “ಇದನ್ನು ಹೇಳಿ ಅವಳಿಗೆ ಮುಚ್ಚಿಟ್ಟವುಳ್ಳ ಚಿನ್ನದ ಪಾನಪಾತ್ರೆಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟಳು. ಶಂಕಿತಳಾದ ಅವಳು ಅಳುತ್ತಾ ದೈವದ ಶರಣು ಹೊಕ್ಕು ಮದ್ಯವನ್ನು ತರುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಕೀಚಕನ ಮನೆಗೆ ಹೊರಟಳು.

04014018 ದ್ರೌಪದ್ಯುವಾಚ|

04014018a ಯಥಾಹಮನ್ಯಂ ಪಾಂಡುಭ್ಯೋ ನಾಭಿಜಾನಾಮಿ ಕಂ ಚನ|

04014018c ತೇನ ಸತ್ಯೇನ ಮಾಂ ಪ್ರಾಪ್ತಾಂ ಕೀಚಕೋ ಮಾ ವಶೇ ಕೃಥಾಃ||

ದ್ರೌಪದಿಯು ಹೇಳಿದಳು: “ಪಾಂಡವರನ್ನು ಹೊರತು ಇತರ ಯಾರನ್ನೂ

ನಾನು ಅರಿತವಳಲ್ಲ ಎನ್ನುವುದು ಸತ್ಯವಾಗಿದ್ದರೆ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗುವ
ನನ್ನನ್ನು ಕೀಚಕನು ವಶಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳದಿರಲಿ.”

04014019 ವೈಶಂಪಾಯನ ಉವಾಚ|

04014019a ಉಪಾತಿಷ್ಠತ ಸಾ ಸೂರ್ಯಂ ಮುಹೂರ್ತಮಬಲಾ ತತಃ|

04014019c ಸ ತಸ್ಯಾಸ್ತನುಮಧ್ಯಾಯಾಃ ಸರ್ವಂ ಸೂರ್ಯೋಽವಬುದ್ಧವಾನ್||

ವೈಶಂಪಾಯನನು ಹೇಳಿದನು: “ಆಗ ಆ ಅಬಲೆಯು ಒಂದುಕ್ಷಣ
ಸೂರ್ಯನನ್ನು ಧ್ಯಾನಿಸಿದಳು. ತಕ್ಷಣವೇ ಸೂರ್ಯನು ಆ ತನುಮಧ್ಯಳ
ಕುರಿತು ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ತಿಳಿದುಕೊಂಡನು.

04014020a ಅಂತರ್ಹಿತಂ ತತಸ್ತಸ್ಯಾ ರಕ್ಷೋ ರಕ್ಷಾರ್ಥಮಾದಿಶತ್|

04014020c ತಚ್ಚೈನಾಂ ನಾಜಹಾತ್ತತ್ರ ಸರ್ವಾವಸ್ಥಾಸ್ವನಿಂದಿತಾಂ||

ಆಗ ಅವನು ಅವಳನ್ನು ಅಗೋಚರವಾಗಿ ರಕ್ಷಿಸುವಂತೆ ಒಬ್ಬ
ರಾಕ್ಷಸನಿಗೆ ಆಜ್ಞಾಪಿಸಿದನು. ಆ ದೋಷರಹಿತೆಯನ್ನು ಅವನು ಎಲ್ಲ
ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ಎಡೆಬಿಡದೆ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದನು.

04014021a ತಾಂ ಮೃಗೀಮಿವ ವಿತ್ರಸ್ತಾಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಕೃಷ್ಣಾಂ ಸಮೀಪಗಾಂ|

04014021c ಉದತಿಷ್ಠನ್ಮುದಾ ಸೂತೋ ನಾವಂ ಲಭ್ಧ್ವೇವ ಪಾರಗಃ||

ಹೆದರಿದ ಹರಿಣಿಯಂತೆ ಸಮೀಪಕ್ಕೆ ಬಂದ ಕೃಷ್ಣೆಯನ್ನು ಕಂಡ ಆ
ಸೂತನು ಸಮುದ್ರದ ದಡವನ್ನು ಸೇರಬಯಸುವವನಿಗೆ ನಾವೆ ಸಿಕ್ಕಿ
ಸಂತೋಷಗೊಳ್ಳುವಂತೆ ಮೇಲೆದ್ದನು.

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ವಿರಾಟಪರ್ವಣಿ ಕೀಚಕವಧಪರ್ವಣಿ
ದ್ರೌಪದೀಸುರಾಹರಣೇ ಚತುರ್ದಶೋಽಧ್ಯಾಯಃ |
ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ವಿರಾಟಪರ್ವದಲ್ಲಿ
ಕೀಚಕವಧಪರ್ವದಲ್ಲಿ ದ್ರೌಪದೀಸುರಾಹರಣದಲ್ಲಿ ಹದಿನಾಲ್ಕನೆಯ
ಅಧ್ಯಾಯವು.

೧೫

ಕೀಚಕನಿಂದ ದ್ರೌಪದಿಯು

ಕಷ್ಟಕ್ಕೊಳಗಾದುದು

ಕೀಚಕನು ಕೈ ಹಿಡಿಯಲು ಅವಳು ಓಡಿ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದಾಗ ದ್ರೌಪದಿಯ
ಕೂದಲನ್ನು ಎಳೆದು ಒದೆದು ವಿರಾಟನ ಆಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಕೆಡಹುವುದು
(೧-೭). ಅಗೋಚರ ರಾಕ್ಷಸನಿಂದ ಹೊಡೆಯಲ್ಪಟ್ಟು ಕೀಚಕನು
ಮೂರ್ಛಿತನಾಗಿ ಬೀಳುವುದು (೮-೯). ಸಿಟ್ಟಿಗೆದ್ದ ಭೀಮಸೇನನನ್ನು
ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು ತಡೆದುದು (೧೦-೧೨). ಕುಪಿತಳಾದ ದ್ರೌಪದಿಯು
ಆಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ವಿರಾಟನನ್ನುದ್ದೇಶಿಸಿ ರೋದಿಸುವುದು (೧೩-೨೬).
ವಿರಾಟ, ಯುಧಿಷ್ಠಿರ ಮತ್ತು ಸಭಾಸದರು ಅವಳನ್ನು ಅರಮನೆಗೆ
ಮರಳಲು ಹೇಳಿದುದು (೨೭-೩೬). ದ್ರೌಪದಿಯು ಸುದೇಷ್ಟೆಯಲ್ಲಿಗೆ
ಮರಳಿ ಅವಳ ಗಂಡಂದಿರು ಕೀಚಕನನ್ನು ಅವಶ್ಯವಾಗಿ ಕೊಲ್ಲುವರೆಂದು
ಹೇಳುವುದು (೩೭-೪೧).

04015001 ಕೀಚಕ ಉವಾಚ|

04015001a ಸ್ವಾಗತಂ ತೇ ಸುಕೇಶಾಂತೇ ಸುವ್ಯಷ್ಟಾ ರಜನೀ ಮಮ|

04015001c ಸ್ವಾಮಿನೀ ತ್ವಮನುಪ್ರಾಪ್ತಾ ಪ್ರಕುರುಷ್ವ ಮಮ ಪ್ರಿಯಂ||

ಕೀಚಕನು ಹೇಳಿದನು: “ಚೆಲುಗೂದಲಿನವಳೇ! ನಿನಗೆ ಸ್ವಾಗತ. ಇರುಳು ನನಗೆ ಸುಪ್ರಭಾತವನ್ನು ತಂದಿದೆ. ನನ್ನ ಒಡತಿಯಂತೆ ನೀನು ಬಂದಿರುವೆ. ನನ್ನನ್ನು ಸಂತೋಷಗೊಳಿಸು.

04015002a ಸುವರ್ಣಮಾಲಾಃ ಕಂಬೂಶ್ಚ ಕುಂಡಲೇ ಪರಿಹಾಟಕೇ|

04015002c ಆಹರಂತು ಚ ವಸ್ತ್ರಾಣಿ ಕೌಶಿಕಾನ್ಯಜಿನಾನಿ ಚ||

ಚಿನ್ನದ ಸರಗಳನ್ನೂ, ಬಳೆಗಳನ್ನೂ, ಸುವರ್ಣಕುಂಡಲಗಳನ್ನೂ, ರೇಷ್ಮೆ ವಸ್ತ್ರಗಳನ್ನೂ, ಜಿಂಕೆಯ ಚರ್ಮಗಳನ್ನೂ ತರಿಸುತ್ತೇನೆ.

04015003a ಅಸ್ತಿ ಮೇ ಶಯನಂ ಶುಭ್ರಂ ತ್ವದರ್ಥಮುಪಕಲ್ಪಿತಂ|

04015003c ಏಹಿ ತತ್ರ ಮಯಾ ಸಾರ್ಥಂ ಪಿಬಸ್ವ ಮಧುಮಾಧವೀಂ||

ನಿನಗಾಗಿ ನನ್ನ ಹಾಸಿಗೆ ಶುಭ್ರವಾಗಿ ಅಣಿಯಾಗಿದೆ. ಅಲ್ಲಿಗೆ ಬಾ. ನನ್ನೊಡನೆ ಮಾಧವೀ ಮಧುವನ್ನು ಕುಡಿ.”

04015004 ದ್ರೌಪದ್ಯುವಾಚ|

04015004a ಅಪ್ಯೈಷೀದ್ರಾಜಪುತ್ರೀ ಮಾಂ ಸುರಾಹಾರೀಂ ತವಾಂತಿಕಂ|

04015004c ಪಾನಮಾನಯ ಮೇ ಕ್ಷಿಪ್ರಂ ಪಿಪಾಸಾ ಮೇತಿ ಚಾಬ್ರವೀತ್||

ದ್ರೌಪದಿಯು ಹೇಳಿದಳು: “ರಾಜಪುತ್ರಿಯು ನನ್ನನ್ನು ನಿನ್ನ ಬಳಿ

ಸುರೆಯನ್ನು ತರುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಕಳುಹಿಸಿದ್ದಾಳೆ. 'ನನಗೆ ಪಾನೀಯವನ್ನು ಬೇಗ ತಾ. ಬಾಯಾರಿಕೆಯಾಗಿದೆ!' ಎಂದು ಹೇಳಿ ಕಳುಹಿಸಿದ್ದಾಳೆ."

04015005 ಕೀಚಕ ಉವಾಚ|

04015005a ಅನ್ಯಾ ಭದ್ರೇ ನಯಿಷ್ಯಂತಿ ರಾಜಪುತ್ರಾಃ ಪರಿಸ್ತುತಂ|

ಕೀಚಕನು ಹೇಳಿದನು: "ಭದ್ರೇ! ರಾಜಪುತ್ರಿಗೆ ಮದ್ಯವನ್ನು ಬೇರೆಯವರು ಒಯ್ಯುತ್ತಾರೆ."

04015006 ವೈಶಂಪಾಯನ ಉವಾಚ|

04015006a ಇತ್ಯೇನಾಂ ದಕ್ಷಿಣೇ ಪಾಣೌ ಸೂತಪುತ್ರಃ ಪರಾಮೃಶತ್|

04015006c ಸಾ ಗೃಹೀತಾ ವಿಧುನ್ವಾನಾ ಭೂಮಾವಾಕ್ಷಿಪ್ಯ ಕೀಚಕಂ||

04015006e ಸಭಾಂ ಶರಣಮಾಧಾವದ್ಯತ್ರ ರಾಜಾ ಯುಧಿಷ್ಠಿರಃ||

ವೈಶಂಪಾಯನನು ಹೇಳಿದನು: "ಹೀಗೆ ಹೇಳಿ ಸೂತಪುತ್ರನು ಅವಳ ಬಲಗೈಯನ್ನು ಹಿಡಿದುಕೊಂಡನು. ಹಿಡಿತಕ್ಕೆ ಸಿಕ್ಕಿದ ಅವಳು ನಡುಗುತ್ತಾ ಕೀಚಕನನ್ನು ನೆಲಕ್ಕೆ ಕೆಡವಿ ರಾಜ ಯುಧಿಷ್ಠಿರನಿದ್ದ ಸಭೆಗೆ ರಕ್ಷಣೆಗಾಗಿ ಓಡಿದಳು.

04015007a ತಾಂ ಕೀಚಕಃ ಪ್ರಧಾವಂತೀಂ ಕೇಶಪಕ್ಷೇ ಪರಾಮೃಶತ್|

04015007c ಅಥೈನಾಂ ಪಶ್ಯತೋ ರಾಜ್ಞಃ ಪಾತಯಿತ್ವಾ ಪದಾವಧೀತ್||

ಓಡುತ್ತಿದ್ದ ಅವಳ ಕೇಶವನ್ನು ಕೀಚಕನು ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು ರಾಜನು ನೋಡುತ್ತಿದ್ದಂತೆಯೇ ಅವಳನ್ನು ಬೀಳಿಸಿ ಕಾಲಿನಿಂದ ಒದೆದನು.

04015008a ತತೋ ಯೋಽಸೌ ತದಾರ್ಕಣ ರಾಕ್ಷಸಃ ಸಂನಿಯೋಜಿತಃ|

04015008c ಸ ಕೀಚಕಮಪೋವಾಹ ವಾತವೇಗೇನ ಭಾರತ||

ಭಾರತ ! ಆಗ ಸೂರ್ಯನಿಂದ ನಿಯೋಜಿತನಾಗಿದ್ದ ರಾಕ್ಷಸನು
ಭಿರುಗಾಳಿಯ ವೇಗದಿಂದ ಕೀಚಕನನ್ನು ತಳ್ಳಿದನು.

v04015009a ಸ ಪಪಾತ ತತೋ ಭೂಮೌ ರಕ್ಷೋಬಲಸಮಾಹತಃ|

04015009c ವಿಘೂರ್ಣಮಾನೋ ನಿಶ್ಚೇಷ್ಟಶ್ಚಿನ್ನಮೂಲ ಇವ ದ್ರುಮಃ||

ರಾಕ್ಷಸನ ಶಕ್ತಿಯುತ ಹೊಡೆತಕ್ಕೆ ಸಿಕ್ಕಿದ ಕೀಚಕನು ತಿರುಗುತ್ತಾ ಬೇರು
ಕಡಿದ ಮರದಂತೆ ಪ್ರಚ್ಛೇದಿಸಿ ನೆಲದ ಮೇಲೆ ಬಿದ್ದನು.

04015010a ತಾಂ ಚಾಸೀನೌ ದದೃಶತುರ್ಭೀಮಸೇನಯುಧಿಷ್ಠಿರೌ|

04015010c ಅಮೃಷ್ಯಮಾಣೌ ಕೃಷ್ಣಾಯಾಃ ಕೀಚಕೇನ ಪದಾ ವಧಂ||

ಅಲ್ಲಿ ಕುಳಿತಿದ್ದ ಭೀಮಸೇನ-ಯುಧಿಷ್ಠಿರರಿಬ್ಬರೂ ಕೀಚಕನು ಕೃಷ್ಣೆಯನ್ನು
ಕಾಲಿನಿಂದ ಒದೆದುದನ್ನು ನೋಡಿ ಕುಪಿತರಾದರು.

04015011a ತಸ್ಯ ಭೀಮೋ ವಧಪ್ರೇಪ್ಸುಃ ಕೀಚಕಸ್ಯ ದುರಾತ್ಮನಃ|

04015011c ದಂತೈರ್ದಂತಾಂಸ್ತದಾ ರೋಷಾನ್ನಿಷ್ಟಿಪೇಷ ಮಹಾಮನಾಃ||

ಆ ಮಹಾಮನ ಭೀಮನು ಅಲ್ಲಿಯೇ ದುರಾತ್ಮ ಕೀಚಕನನ್ನು ಕೊಲ್ಲ
ಬಯಸಿ ರೋಷದಿಂದ ಹಲ್ಲು ಕಡಿದನು.

04015012a ಅಥಾಂಗುಷ್ಠೇನಾವಮೃದ್ನಾದಂಗುಷ್ಠಂ ತಸ್ಯ ಧರ್ಮರಾಟ್|

04015012c ಪ್ರಬೋಧನಭಯಾದ್ರಾಜನ್ಭೀಮಸ್ಯ ಪ್ರತ್ಯಷೇಧಯತ್||

ರಾಜನ್! ಆಗ ಧರ್ಮರಾಜನು ತಮ್ಮ ಕುರಿತು ತಿಳಿದುಬಿಡುತ್ತದೆಯೋ
ಎನ್ನುವ ಭಯದಿಂದ ಅವನ ಅಂಗುಷ್ಠದಿಂದ ಭೀಮನ ಅಂಗುಷ್ಠವನ್ನು
ಅದುಮಿ ತಡೆದನು.

04015013a ಸಾ ಸಭಾದ್ವಾರಮಾಸಾದ್ಯ ರುದತೀ ಮತ್ಸ್ಯ ಮಬ್ರವೀತ್|

04015013c ಅವೇಕ್ಷಮಾಣಾ ಸುಶ್ರೋಣೀ ಪತೀಂಸ್ತಾನ್ದೀನಚೇತಸಃ||

04015014a ಆಕಾರಮಭಿರಕ್ಷಂತೀ ಪ್ರತಿಜ್ಞಾಂ ಧರ್ಮಸಂಹಿತಾಂ|

04015014c ದಹ್ಯಮಾನೇವ ರೌದ್ರೇಣ ಚಕ್ಷುಷಾ ದ್ರುಪದಾತ್ಮಜಾ||

ಆ ಸುಂದರಿ ದ್ರೌಪದಿಯು ಅಳುತ್ತಾ, ದೀನಚೇತಸರಾದ ತನ್ನ ಆ
ಪತಿಗಳನ್ನು ನೋಡುತ್ತಾ, ಮಾರುವೇಷವನ್ನೂ ಧರ್ಮಸಂಹಿತ
ಪ್ರತಿಜ್ಞೆಯನ್ನೂ ಕಾಪಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾ, ಸಭಾದ್ವಾರವನ್ನು ಸೇರಿ
ರೌದ್ರಾಕಾರದ ಕಣ್ಣುಗಳಿಂದ ಮತ್ಸ್ಯ ನಿಗೆ ಹೇಳಿದಳು.

04015015 ದ್ರೌಪದ್ಯುವಾಚ|

04015015a ಯೇಷಾಂ ವೈರೀ ನ ಸ್ವಪಿತಿ ಪದಾ ಭೂಮಿಮುಪಸ್ಪೃಶನ್|

04015015c ತೇಷಾಂ ಮಾಂ ಮಾನಿನೀಂ ಭಾರ್ಯಾಂ ಸೂತಪುತ್ರಃ ಪದಾವಧೀತ್||

ದ್ರೌಪದಿಯು ಹೇಳಿದಳು: “ಭೂಮಿಯನ್ನು ಕಾಲಿನಿಂದ ಮೆಟ್ಟಿ ಯಾರ
ವೈರಿಯು ನಿಂದ್ರಿಸಲಾರನೋ ಅವರ ಭಾರ್ಯೆಯಾದ ಮಾನಿನಿಯಾದ
ನನ್ನನ್ನು ಸೂತಪುತ್ರನು ಒದೆದನಲ್ಲ!

04015016a ಯೇ ದದ್ಯುರ್ನ ಚ ಯಾಚೇಯುರ್ಬ್ರಹ್ಮಣ್ಯಾಃ ಸತ್ಯವಾದಿನಃ|

04015016c ತೇಷಾಂ ಮಾಂ ಮಾನಿನೀಂ ಭಾರ್ಯಾಂ ಸೂತಪುತ್ರಃ ಪದಾವಧೀತ್||

ದಾನಿಗಳೂ, ಯಾಚಿಸದವರೂ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣಪೂಜಕರೂ,
ಸತ್ಯವಾದಿಗಳೂ ಆದವರ ಭಾರ್ಯೆಯಾದ ನನ್ನನ್ನು ಸೂತಪುತ್ರನು
ಕಾಲಿನಿಂದ ಒದೆದನಲ್ಲ !

04015017a ಯೇಷಾಂ ದುಂದುಭಿನಿಘೋಷೋ ಜ್ಯಾಘೋಷಃ ಶ್ರೂಯತೇಽನಿಶಂ|

04015017c ತೇಷಾಂ ಮಾಂ ಮಾನಿನೀಂ ಭಾರ್ಯಾಂ ಸೂತಪುತ್ರಃ ಪದಾವಧೀತ್||

ಯಾರ ದುಂದುಭಿಯ ನಿಘೋಷವೂ, ಬಿಲ್ಲಿನ ಹೆದೆಯ ಘೋಷವೂ
ಸದಾ ಕೇಳಿಬರುತ್ತದೆಯೋ ಅವರ ಭಾರ್ಯೆಯಾದ ನನ್ನನ್ನು
ಸೂತಪುತ್ರನು ಕಾಲಿನಿಂದ ಒದೆದನಲ್ಲ !

04015018a ಯೇ ತೇ ತೇಜಸ್ವಿನೋ ದಾಂತಾ ಬಲವಂತೋಽಭಿಮಾನಿನಃ|

04015018c ತೇಷಾಂ ಮಾಂ ಮಾನಿನೀಂ ಭಾರ್ಯಾಂ ಸೂತಪುತ್ರಃ ಪದಾವಧೀತ್||

ತೇಜಸ್ವಿಗಳೂ ಉದಾರಿಗಳೂ, ಬಲಶಾಲಿಗಳೂ, ಅಭಿಮಾನಿಗಳೂ
ಆದವರ ಭಾರ್ಯೆಯೂ ಮಾನಿನಿಯೂ ಆದ ನನ್ನನ್ನು ಸೂತಪುತ್ರನು
ಕಾಲಿನಿಂದ ಒದೆದನಲ್ಲ !

04015019a ಸರ್ವ ಲೋಕಮಿಮಂ ಹನ್ಯುರ್ಧರ್ಮಪಾಶಸಿತಾಸ್ತು ಯೇ|

04015019c ತೇಷಾಂ ಮಾಂ ಮಾನಿನೀಂ ಭಾರ್ಯಾಂ ಸೂತಪುತ್ರಃ ಪದಾವಧೀತ್||

ಯಾರು ಈ ಸಮಸ್ತ ಲೋಕವನ್ನೇ ನಾಶಮಾಡಬಲ್ಲರೋ,
ಧರ್ಮಪಾಶಬದ್ಧರೋ, ಅವರ ಭಾರ್ಯೆಯೂ ಮಾನಿನಿಯೂ ಆದ
ನನ್ನನ್ನು ಸೂತ ಪುತ್ರನು ಕಾಲಿನಿಂದ ಒದೆದನಲ್ಲ !

04015020a ಶರಣಂ ಯೇ ಪ್ರಪನ್ನಾನಾಂ ಭವಂತಿ ಶರಣಾರ್ಥಿನಾಂ|

04015020c ಚರಂತಿ ಲೋಕೇ ಪ್ರಚ್ಛನ್ನಾಃ ಕ್ಷ ನು ತೇಽದ್ಯ ಮಹಾರಥಾಃ||

ಮೊರೆಹೊಕ್ಕ ಶರಣಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಆಶ್ರಯವಾಗುವ, ಲೋಕದಲ್ಲಿ
ಗುಪ್ತರಾಗಿ ಸಂಚರಿಸುವ ಆ ಮಹಾರಥರು ಇಂದು ಎಲ್ಲಿ?

04015021a ಕಥಂ ತೇ ಸೂತಪುತ್ರೇಣ ವಧ್ಯಮಾನಾಂ ಪ್ರಿಯಾಂ ಸತೀಂ|

04015021c ಮರ್ಷಯಂತಿ ಯಥಾ ಕ್ಲಿಬಾ ಬಲವಂತೋಽಮಿತೌಜಸಃ||

ಪ್ರಿಯಪತ್ನಿಯನ್ನು ಸೂತಪುತ್ರನು ಒದೆಯುವುದನ್ನು ಬಲಶಾಲಿಗಳೂ,
ಮಹಾತೇಜಸ್ವಿಗಳು ಆದ ಅವರು ನಪುಂಸಕರಂತೆ ಹೇಗೆ ತಾನೆ
ಸಹಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ?

04015022a ಕ್ಷ ನು ತೇಷಾಮಮರ್ಷಶ್ಚ ವೀರ್ಯಂ ತೇಜಶ್ಚ ವರ್ತತೇ|

04015022c ನ ಪರೀಪ್ಸಂತಿ ಯೇ ಭಾರ್ಯಾಂ ವಧ್ಯಮಾನಾಂ ದುರಾತ್ಮನಾ||

ದುರಾತ್ಮನಿಂದ ಒದೆಯಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿರುವ ಭಾರ್ಯೆಯ ಬಳಿ
ಧಾವಿಸದಿರುವ ಅವರ ಕೋಪ, ಪರಾಕ್ರಮ, ತೇಜಸ್ಸು ಎಲ್ಲಿ
ಹೋಯಿತು?

04015023a ಮಯಾತ್ರ ಶಕ್ಯಂ ಕಿಂ ಕರ್ತುಂ ವಿರಾಟೇ ಧರ್ಮದೂಷಣಂ|

04015023c ಯಃ ಪಶ್ಯನ್ಮಾಂ ಮರ್ಷಯತಿ ವಧ್ಯಮಾನಾಮನಾಗಸಂ||

ತಪ್ಪಿಲ್ಲದೇ ಒದೆಯಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿರುವ ನನ್ನನ್ನು ನೋಡಿಯೂ ಈ
ಧರ್ಮದೂಷಣವನ್ನು ಸಹಿಸಿಕೊಂಡಿರುವ ವಿರಾಟನ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ
ನಾನೇನು ತಾನೇ ಮಾಡಬಲ್ಲೆ?

04015024a ನ ರಾಜನ್ರಾಜವತ್ಕಿಂ ಚಿತ್ಸಮಾಚರಸಿ ಕೀಚಕೇ|

04015024c ದಸ್ಯೂನಾಮಿವ ಧರ್ಮಸ್ತೇ ನ ಹಿ ಸಂಸದಿ ಶೋಭತೇ||

ರಾಜನ್ ! ಕೀಚಕನ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ನೀನು ರಾಜನಂತೆ ಸ್ವಲ್ಪವೂ
ವರ್ತಿಸುತ್ತಿಲ್ಲ. ದಸ್ಯುಗಳದಂತಿರುವ ನಿನ್ನ ಈ ಧರ್ಮವು ಸಭೆಯಲ್ಲಿ
ಶೋಭಿಸುವುದಿಲ್ಲ.

04015025a ನ ಕೀಚಕಃ ಸ್ವಧರ್ಮಸ್ಥೋ ನ ಚ ಮತ್ಸ್ಯಃ ಕಥಂ ಚನ|

04015025c ಸಭಾಸದೋಽಪ್ಯಧರ್ಮಜ್ಞಾ ಯ ಇಮಂ ಪರ್ಯುಪಾಸತೇ||

ಕೀಚಕನು ಸ್ವಧರ್ಮವನ್ನು ಅನುಸರಿಸುತ್ತಿಲ್ಲ. ಮತ್ಸ್ಯ ರಾಜನೂ
ಯಾವಾಗಲೂ ಸ್ವಧರ್ಮವನ್ನು ಪಾಲಿಸಲಿಲ್ಲ. ಈತನನ್ನು
ಸೇವಿಸುತ್ತಿರುವ ಸಭಾಸದರೂ ಧರ್ಮಜ್ಞರಲ್ಲ.

04015026a ನೋಪಾಲಭೇ ತ್ವಾಂ ನೃಪತೇ ವಿರಾಟ ಜನಸಂಸದಿ|

04015026c ನಾಹಮೇತೇನ ಯುಕ್ತಾ ವೈ ಹಂತುಂ ಮತ್ಸ್ಯ ತವಾಂತಿಕೇ|

04015026e ಸಭಾಸದಸ್ತು ಪಶ್ಯಂತು ಕೀಚಕಸ್ಯ ವ್ಯತಿಕ್ರಮಂ||

ವಿರಾಟ ರಾಜ ! ಜನರ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ನಿನ್ನನ್ನು ನಿಂದಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಮತ್ಸ್ಯ !
ನಿನ್ನ ಆಶ್ರಯದಲ್ಲಿದ್ದ ನಾನು ಇವನ ಹಿಂಸೆಗೊಳಗಾಗುವುದು
ಯುಕ್ತವಲ್ಲ. ಕೀಚಕನ ಮಿತಿಮೀರಿದ ನಡತೆಯನ್ನು ಸಭಾಸದರೂ
ನೋಡಲಿ.”

04015027 ವಿರಾಟ ಉವಾಚ|

04015027a ಪರೋಕ್ಷಂ ನಾಭಿಜಾನಾಮಿ ವಿಗ್ರಹಂ ಯುವಯೋರಹಂ|

04015027c ಅರ್ಥ ತತ್ತ್ವ ಮವಿಜ್ಞಾಯ ಕಿಂ ನು ಸ್ಯಾತ್ಕುಶಲಂ ಮಮ||

ವಿರಾಟನು ಹೇಳಿದನು: “ಪರೋಕ್ಷವಾಗಿ ನಡೆದ ನಿಮ್ಮಿಬ್ಬರ ಜಗಳವು ನನಗೆ ತಿಳಿಯದು. ವಸ್ತುಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಸರಿಯಾಗಿ ತಿಳಿಯದೇ ನಾನು ಹೇಗೆ ತಾನೇ ತೀರ್ಮಾನ ನೀಡುವುದು ಉಚಿತ?”

04015028 ವೈಶಂಪಾಯನ ಉವಾಚ|

04015028a ತತಸ್ತು ಸಭ್ಯಾ ವಿಜ್ಞಾಯ ಕೃಷ್ಣಾಂ ಭೂಯೋಽಭ್ಯಪೂಜಯನ್||

04015028c ಸಾಧು ಸಾಧ್ವಿತಿ ಚಾಪ್ಯಾಹುಃ ಕೀಚಕಂ ಚ ವ್ಯಗರ್ಹಯನ್||

ವೈಶಂಪಾಯನನು ಹೇಳಿದನು: “ಬಳಿಕ ಸಭಾಸದರು ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ತಿಳಿದು “ಸಾಧು ! ಸಾಧು !” ಎಂದು ಕೃಷ್ಣೆಯನ್ನು ಹೊಗಳಿದರು ಮತ್ತು ಕೀಚಕನನ್ನು ಹಳಿದರು.

04015029 ಸಭ್ಯಾ ಊಚುಃ|

04015029a ಯಸ್ಯೇಯಂ ಚಾರುಸರ್ವಾಂಗೀ ಭಾರ್ಯಾ ಸ್ಯಾದಾಯತೇಕ್ಷಣಾ|

04015029c ಪರೋ ಲಾಭಶ್ಚ ತಸ್ಯ ಸ್ಯಾನ್ನ ಸ ಶೋಚೇತ್ಕದಾ ಚನ||

ಸಭಾಸದರು ಹೇಳಿದರು: “ಈ ಸುಂದರಿ ಸರ್ವಾಂಗೀ ಮತ್ತು ವಿಶಾಲ ಕಣ್ಣುಗಳುಳ್ಳವಳು ಯಾರ ಭಾರ್ಯೆಯೋ ಅವನಿಗೆ ಪರಮ ಲಾಭದೊರೆತು ಎಂದೂ ದುಃಖವನ್ನು ಪಡೆಯುವುದಿಲ್ಲ !”

04015030 ವೈಶಂಪಾಯನ ಉವಾಚ|

04015030a ಏವಂ ಸಂಪೂಜಯಂಸ್ತತ್ರ ಕೃಷ್ಣಾಂ ಪ್ರೇಕ್ಷ್ಯ ಸಭಾಸದಃ|

04015030c ಯುಧಿಷ್ಟಿರಸ್ಯ ಕೋಪಾತ್ತು ಲಲಾಟೇ ಸ್ವೇದ ಆಸಜತ್||

ವೈಶಂಪಾಯನನು ಹೇಳಿದನು: “ಹೀಗೆ ಸಭಾಸದರು ಕೃಷ್ಣೆಯನ್ನು ಹೊಗಳುತ್ತಿರುವುದನ್ನು ನೋಡಿದ ಯುಧಿಷ್ಠಿರನ ಹಣೆಯಲ್ಲಿ ಕೋಪದ ಬೆವರು ಇಳಿಯಿತು.

04015031a ಅಥಾಬ್ರವೀದ್ರಾಜಪುತ್ರೀಂ ಕೌರವ್ಯೋ ಮಹಿಷೀಂ ಪ್ರಿಯಾಂ|

04015031c ಗಚ್ಛ ಸೈರಂದ್ರಿ ಮಾತ್ರ ಸ್ಥಾಃ ಸುದೇಷ್ಟಾಯಾ ನಿವೇಶನಂ||

ಆಗ ಆ ಕೌರವ್ಯನು ಪ್ರಿಯ ರಾಣಿ ರಾಜಪುತ್ರಿಗೆ ಹೇಳಿದನು: “ಸೈರಂದ್ರಿ! ಇಲ್ಲಿ ನಿಲ್ಲಬೇಡ! ಸುದೇಷ್ಟೆಯ ಅರಮನೆಗೆ ಹೋಗು!

04015032a ಭರ್ತಾರಮನುರುಧ್ಯಂತ್ಯಃ ಕ್ಲಿಶ್ಯಂತೇ ವೀರಪತ್ನಯಃ|

04015032c ಶುಶ್ರೂಷಯಾ ಕ್ಲಿಶ್ಯಮಾನಾಃ ಪತಿಲೋಕಂ ಜಯಂತ್ಯುತ||

ವೀರಪತ್ನಿಯರು ಪತಿಯನ್ನನುಸರಿಸಿ ಕಷ್ಟವನ್ನು ಸಹಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ಕಷ್ಟದಲ್ಲಿಯೂ ಅವನ ಒಳಿತನ್ನು ಬಯಸಿ ಪತಿಯ ಕಷ್ಟಗಳನ್ನು ಗೆಲ್ಲುತ್ತಾರೆ.

04015033a ಮನ್ಯೇ ನ ಕಾಲಂ ಕ್ರೋಧಸ್ಯ ಪಶ್ಯಂತಿ ಪತಯಸ್ತವ|

04015033c ತೇನ ತ್ವಾಂ ನಾಭಿಧಾವಂತಿ ಗಂಧರ್ವಾಃ ಸೂರ್ಯವರ್ಚಸಃ||

ನಿನ್ನ ಆ ಸೂರ್ಯವರ್ಚಸ ಗಂಧರ್ವ ಗಂಡಂದಿರು ಇದು ಸಿಟ್ಟಿಗೇಳುವ ಸಮಯವಲ್ಲವೆಂದು ತಿಳಿದು ನಿನ್ನನ್ನು ರಕ್ಷಿಸಲು ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬರಲಿಲ್ಲವೆಂದು ಭಾವಿಸುತ್ತೇನೆ.

04015034a ಅಕಾಲಜ್ಞಾಸಿ ಸೈರಂದ್ರಿ ಶೈಲೂಷೀವ ವಿಧಾವಸಿ|

04015034c ವಿಘ್ನಂ ಕರೋಷಿ ಮತ್ಸ್ಯಾ ನಾಂ ದೀವ್ಯತಾಂ ರಾಜಸಂಸದಿ|

04015034e ಗಚ್ಛ ಸೈರಂದ್ರಿ ಗಂಧರ್ವಾಃ ಕರಿಷ್ಯಂತಿ ತವ ಪ್ರಿಯಂ||

ಸೈರಂದ್ರಿ! ನಿನಗೆ ಸಮಯ ಜ್ಞಾನವಿಲ್ಲ! ನಟಿಯಂತೆ ಇಲ್ಲಿ ಓಡಿಬಂದು ರಾಜಸಂಸದಿಯಲ್ಲಿ ಮತ್ಸ್ಯ ರಾಜನ ಪಗಡೆಯಾಟಕ್ಕೆ ವಿಘ್ನವನ್ನು ತಂದೊಡ್ಡುತ್ತಿದ್ದೀಯೆ! ಹೋಗು ಸೈರಂದ್ರಿ! ಗಂಧರ್ವರು ನಿನಗೆ ಒಳ್ಳೆಯದನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಾರೆ.”

04015035 ದ್ರೌಪದ್ಯುವಾಚ|

04015035a ಅತೀವ ತೇಷಾಂ ಘೃಣಿನಾಮರ್ಥೇಽಹಂ ಧರ್ಮ ಚಾರಿಣೀ|

04015035c ತಸ್ಯ ತಸ್ಯೇಹ ತೇ ವಧ್ಯಾ ಯೇಷಾಂ ಜ್ಯೇಷ್ಠೋಽಕ್ಷದೇವಿತಾ||

ದ್ರೌಪದಿಯು ಹೇಳಿದಳು: “ಅತೀವ ಕೃಪಾಳುಗಳಾದ ಅವರಿಗೋಸ್ಕರವಾಗಿಯೇ ನಾನು ಧರ್ಮ ಚಾರಿಣಿಯಾಗಿದ್ದೇನೆ. ಅವರಲ್ಲಿ ಹಿರಿಯನಾದವನ ಜೂಜಿನಲ್ಲಿರುವ ಪರಮಾಸಕ್ತಿಯ ಕಾರಣದಿಂದಲೇ ಅವರು ಕಷ್ಟಕ್ಕೊಳಗಾಗಿದ್ದಾರೆ.”

04015036 ವೈಶಂಪಾಯನ ಉವಾಚ|

04015036a ಇತ್ಯುಕ್ತ್ವಾ ಪ್ರಾದ್ರವತ್ಕೃಷ್ಣಾ ಸುದೇಷ್ಟಾಯಾ ನಿವೇಶನಂ|

04015036c ಕೇಶಾನ್ಮುಕ್ತ್ವಾ ತು ಸುಶ್ರೋಣೀ ಸಂರಂಭಾಲೋಹಿತೇಕ್ಷಣಾ||

ವೈಶಂಪಾಯನನು ಹೇಳಿದನು: “ಹೀಗೆ ಹೇಳಿ ಆ ಸುಶ್ರೋಣಿಯು ಮುಡಿಬಿಚ್ಚಿ ಕೊಂಡು ಕೋಪದಿಂದ ಕೆಂಪಾದ ಕಣ್ಣುಗಳುಳ್ಳವಳಾಗಿ ಸುದೇಷ್ಟೆಯ ಅರಮನೆಗೆ ಓಡಿದಳು.

04015037a ಶುಶುಭೇ ವದನಂ ತಸ್ಯಾ ರುದಂತ್ಯಾ ವಿರತಂ ತದಾ|

04015037c ಮೇಘಲೇಖಾವಿನಿಮುಕ್ತಂ ದಿವೀವ ಶಶಿಮಂಡಲಂ||

ಒಂದೇಸಮನೆ ಅಳುತ್ತಿದ್ದ ಅವಳ ಮುಖವು ಆಕಾಶದಲ್ಲಿ
ಮೋಡಗಳಿಂದ ಬಿಡುಗಡೆಹೊಂದಿದ ಚಂದ್ರಮಂಡಲದಂತೆ
ಶೋಭಿಸುತ್ತಿತ್ತು.

04015038 ಸುದೇಷ್ಣೋವಾಚ|

04015038a ಕಸ್ತೂರವಧೀದ್ವಾರಾರೋಹೇ ಕಸ್ಮಾದ್ರೋದಿಷಿ ಶೋಭನೇ|

04015038c ಕಸ್ಯಾದ್ಯ ನ ಸುಖಂ ಭದ್ರೇ ಕೇನ ತೇ ವಿಪ್ರಿಯಂ ಕೃತಂ||

ಸುದೇಷ್ಣೆಯು ಹೇಳಿದಳು: “ವರಾರೋಹೇ! ಯಾರು ನಿನ್ನನ್ನು
ಹೊಡೆದರು? ಏತಕ್ಕೆ ಅಳುತ್ತಿರುವೆ ಶೋಭನೇ? ಭದ್ರೇ! ಯಾರಿಂದ
ನಿನಗೆ ಈ ದುಃಖವು ಪ್ರಾಪ್ತವಾಯಿತು? ಯಾರಿಂದ ನಿನಗೆ ಈ
ಅಪ್ರಿಯವಾದುದು ನಡೆಯಿತು?”

04015039 ದ್ರೌಪದ್ಯುವಾಚ|

04015039a ಕೀಚಕೋ ಮಾವಧೀತ್ತತ್ರ ಸುರಾಹಾರೀಂ ಗತಾಂ ತವ|

04015039c ಸಭಾಯಾಂ ಪಶ್ಯತೋ ರಾಜ್ಞೋ ಯಥೈವ ವಿಜನೇ ತಥಾ||

ದ್ರೌಪದಿಯು ಹೇಳಿದಳು: “ನಿನಗೆ ಸುರೆಯನ್ನು ತರಲು ಹೋದಾಗ ಅಲ್ಲಿ
ನನ್ನನ್ನು ಕೀಚಕನು ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ರಾಜನು ನೋಡುತ್ತಿದ್ದಂತೆಯೇ ಯಾರೂ
ಇಲ್ಲದೆಡೆಯಲ್ಲಿ ಹೇಗೆ ಒದೆಯುತ್ತಾರೋ ಹಾಗೆ ಒದೆದನು.”

04015040 ಸುದೇಷ್ಣೋವಾಚ|

04015040a ಘಾತಯಾಮಿ ಸುಕೇಶಾಂತೇ ಕೀಚಕಂ ಯದಿ ಮನ್ಯಸೇ|

04015040c ಯೋಽಸೌ ತ್ವಾಂ ಕಾಮಸಮ್ಮತ್ತೋ ದುರ್ಲಭಾಮಭಿಮನ್ಯತೇ||

ಸುದೇಷ್ಟೆಯು ಹೇಳಿದಳು: “ಸುಂದರ ಕೂದಲಿನವಳೇ! ನೀನು ಇಷ್ಟಪಟ್ಟರೆ ಕೀಚಕನನ್ನು ಕೊಲ್ಲಿಸುತ್ತೇನೆ. ಕಾಮದಿಂದ ಹುಚ್ಚನಾದ ನಿನ್ನನ್ನು ಪೀಡಿಸುತ್ತಿದ್ದಾನೆ.”

04015041 ದ್ರೌಪದ್ಯುವಾಚ|

04015041a ಅನ್ಯೇ ವೈ ತಂ ವಧಿಷ್ಯಂತಿ ಯೇಷಾಮಾಗಃ ಕರೋತಿ ಸಃ|

04015041c ಮನ್ಯೇ ಚಾದ್ವೈವ ಸುವ್ಯಕ್ತಂ ಪರಲೋಕಂ ಗಮಿಷ್ಯತಿ||

ದ್ರೌಪದಿಯು ಹೇಳಿದಳು: “ಯಾರಿಗೆ ಅವನು ಅಪರಾದವನ್ನೆಸಗಿದ್ದಾನೆಯೋ ಅವರೇ ಅವನನ್ನು ವಧಿಸುತ್ತಾರೆ. ಇಂದೇ ಅವನು ಪರಲೋಕಕ್ಕೆ ಹೋಗುತ್ತಾನೆ ಎನ್ನುವುದು ಸ್ಪಷ್ಟವೆಂದು ಭಾವಿಸುತ್ತೇನೆ.”

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ವಿರಾಟಪರ್ವಣಿ ಕೀಚಕವಧಪರ್ವಣಿ
ದ್ರೌಪದೀಪರಿಭವೇ ಪಂಚದಶೋಽಧ್ಯಾಯಃ |
ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ವಿರಾಟಪರ್ವದಲ್ಲಿ
ಕೀಚಕವಧಪರ್ವದಲ್ಲಿ ದ್ರೌಪದೀಪರಿಭವದಲ್ಲಿ ಹದಿನೈದನೆಯ
ಅಧ್ಯಾಯವು.

೧೬

ರಾತ್ರಿ ದ್ರೌಪದಿಯು ಭೀಮಸೇನನಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗಿ ಎಬ್ಬಿಸಿ ಮಾತನಾಡಿದುದು

ರಾತ್ರಿ ದ್ರೌಪದಿಯು ಭೀಮಸೇನನನ್ನು ನಿದ್ರೆಯಿಂದ ಎಬ್ಬಿಸಿದುದು (೧-೧೦). ಏಕೆ ದುಃಖಿಸುತ್ತಿರುವೆಯೆಂದು ಭೀಮನು ಕೇಳುವುದು (೧೧-೧೬).

04016001 ವೈಶಂಪಾಯನ ಉವಾಚ|

04016001a ಸಾ ಹತಾ ಸೂತಪುತ್ರೇಣ ರಾಜಪುತ್ರೀ ಸಮಜ್ವಲತೌ|

04016001c ವಧಂ ಕೃಷ್ಣಾ ಪರೀಪ್ಸಂತೀ ಸೇನಾವಾಹಸ್ಯ ಭಾಮಿನೀ|

04016001e ಜಗಾಮಾವಾಸಮೇವಾಥ ತದಾ ಸಾ ದ್ರುಪದಾತ್ಮಜಾ||

ವೈಶಂಪಾಯನನು ಹೇಳಿದನು: “ಸೂತಪುತ್ರನಿಂದ ಪೆಟ್ಟುತಿಂದ ಆ ದ್ರುಪದಾತ್ಮಜೆ, ಭಾಮಿನೀ ರಾಜಪುತ್ರಿ ಕೃಷ್ಣೆಯು ಕೋಪದಿಂದ ಉರಿಯುತ್ತಾ, ಆ ಸೇನಾಪತಿಯ ವಧೆಯನ್ನು ಬಯಸುತ್ತಾ ತನ್ನ ನಿವಾಸಕ್ಕೆ ಹೋದಳು.

04016002a ಕೃತ್ವಾ ಶೌಚಂ ಯಥಾನ್ಯಾಯಂ ಕೃಷ್ಣಾ ವೈ ತನುಮಧ್ಯಮಾ|

04016002c ಗಾತ್ರಾಣಿ ವಾಸಸೀ ಚೈವ ಪ್ರಕ್ಷಾಲ್ಯ ಸಲಿಲೇನ ಸಾ||

04016003a ಚಿಂತಯಾಮಾಸ ರುದತೀ ತಸ್ಯ ದುಃಖಸ್ಯ ನಿರ್ಣಯಂ|

04016003c ಕಿಂ ಕರೋಮಿ ಕ್ವ ಗಚ್ಛಾಮಿ ಕಥಂ ಕಾರ್ಯಂ ಭವೇನ್ಮಮ||

ಆ ತನುಮಧ್ಯಮೆ ಕೃಷ್ಣೆಯು ಯಥೋಚಿತವಾಗಿ ನೀರಿನಿಂದ

ಸ್ನಾನಮಾಡಿ ಬಟ್ಟೆಯನ್ನು ತೊಳೆದು, ಅಳುತ್ತಲೇ - “ಈ ದುಃಖವನ್ನು ಹೋಗಲಾಡಿಸಲು ನಾನು ಏನು ಮಾಡಲಿ? ಎಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗಲಿ? ನನ್ನ ಈ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಹೇಗೆ ನೆರವೇರಿಸಲಿ?” ಎಂದು ಚಿಂತಿಸಿದಳು.

04016004a ಇತ್ಯೇವಂ ಚಿಂತಯಿತ್ವಾ ಸಾ ಭೀಮಂ ವೈ ಮನಸಾಗಮತ್|

04016004c ನಾನ್ಯಃ ಕರ್ತಾ ಋತೇ ಭೀಮಾನ್ಮಮಾದ್ಯ ಮನಸಃ ಪ್ರಿಯಂ||

ಹೀಗೆ ಚಿಂತಿಸುತ್ತಿರುವಾಗ ಅವಳಿಗೆ ಭೀಮನ ನೆನಪಾಯಿತು. “ಈಗ ಭೀಮನನ್ನು ಬಿಟ್ಟರೆ ಬೇರೆ ಯಾರೂ ನನ್ನ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಬೇಕಾಗಿರುವುದನ್ನು ಮಾಡುವವರಿಲ್ಲ.”

04016005a ತತ ಉತ್ಥಾಯ ರಾತ್ರೌ ಸಾ ವಿಹಾಯ ಶಯನಂ ಸ್ವಕಂ|

04016005c ಪ್ರಾದ್ರವನ್ನಾಥಮಿಚ್ಛಂತೀ ಕೃಷ್ಣಾ ನಾಥವತೀ ಸತೀ||

04016005e ದುಃಖೇನ ಮಹತಾ ಯುಕ್ತಾ ಮಾನಸೇನ ಮನಸ್ವಿನೀ||

ಆಗ ರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿ ಬಹುದುಃಖದಿಂದ ಕೂಡಿದ ಮನಸ್ಸುಳ್ಳವಳಾದ ಆ ಮನಸ್ವಿನೀ ನಾಥವತೀ ಸತೀ ಕೃಷ್ಣೆಯು ತನ್ನ ಹಾಸಿಗೆಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಮೇಲೆದ್ದು ರಕ್ಷಣೆಯನ್ನರಸಿ ಓಡಿದಳು.

04016006a ಸಾ ವೈ ಮಹಾನಸೇ ಪ್ರಾಪ್ಯ ಭೀಮಸೇನಂ ಶುಚಿಸ್ಮಿತಾ|

04016006c ಸರ್ವಶ್ವೇತೇವ ಮಾಹೇಯೀ ವನೇ ಜಾತಾ ತ್ರಿಹಾಯನೀ|

04016006e ಉಪಾತಿಷ್ಠತ ಪಾಂಚಾಲೀ ವಾಶಿತೇವ ಮಹಾಗಜಂ||

ವನದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದ ಮೂರು ವರ್ಷ ವಯಸ್ಸಿನ ಸರ್ವಶ್ವೇತವರ್ಣದ ಹಸುವಿನಂತಿದ್ದ ಆ ಬೆಳ್ಳಗೆಯ ಪಾಂಚಾಲಿಯು ಹೆಣ್ಣಾನೆಯು

ಮಹಾಗಜವನ್ನು ಸಮೀಪಿಸುವಂತೆ ಅಡುಗೆಯ ಮನೆಯಲ್ಲಿದ್ದ
ಭೀಮಸೇನನ ಹತ್ತಿರ ಬಂದಳು.

04016007a ಸಾ ಲತೇವ ಮಹಾಶಾಲಂ ಫುಲ್ಲಂ ಗೋಮತಿತೀರಜಂ|

04016007c ಬಾಹುಭ್ಯಾಂ ಪರಿರಭ್ಜ್ವನಂ ಪ್ರಾಬೋಧಯದನಿಂದಿತಾ|

04016007e ಸಿಂಹಂ ಸುಪ್ತಂ ವನೇ ದುರ್ಗೇ ಮೃಗರಾಜವಧೂರಿವ||

ಗೋಮತಿ ತೀರದಲ್ಲಿ ಹೂಬಿಟ್ಟು ನಿಂತ ಮಹಾಶಾಲವನ್ನು ಲತೆಯು
ಅಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳುವಂತೆ ಅವನನ್ನು ಆ ಸುಂದರಿಯು ಅಪ್ಪಿಕೊಂಡು,
ದುರ್ಗಮ ವನದಲ್ಲಿ ಹೆಣ್ಣುಸಿಂಹವೊಂದು ಮಲಗಿದ ಸಿಂಹವನ್ನು
ಎಚ್ಚರಿಸುವಂತೆ ಎಚ್ಚರಿಸಿದಳು.

04016008a ವೀಣೇವ ಮಧುರಾಭಾಷಾ ಗಾಂಧಾರಂ ಸಾಧು ಮೂರ್ಚ್ಛಿತಾ|

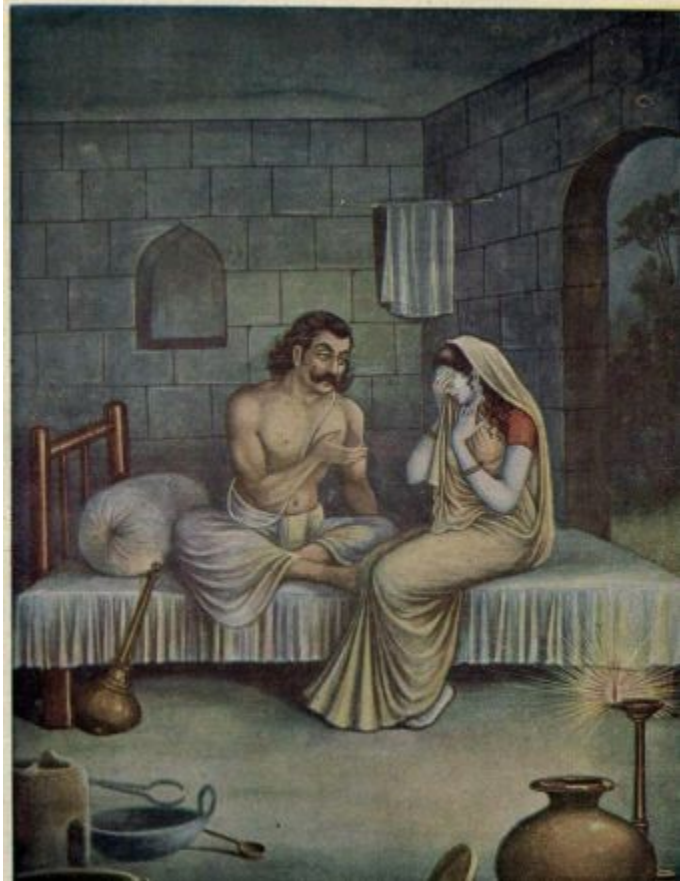
04016008c ಅಭ್ಯಭಾಷತ ಪಾಂಚಾಲೀ ಭೀಮಸೇನಮನಿಂದಿತಾ||

ಆ ಅನಿಂದಿತೆ ಪಾಂಚಾಲಿಯು ಒಳ್ಳೆಯ ಮೂರ್ಛನೆಯುಳ್ಳ ವೀಣೆಯ
ಗಾಂಧಾರಸ್ವರದಂತೆ ಸವಿಯಾದ ಧ್ವನಿಯಿಂದ ಭೀಮಸೇನನನ್ನು
ಮಾತನಾಡಿಸಿದಳು.

04016009a ಉತ್ತಿಷ್ಠೋತ್ತಿಷ್ಠ ಕಿಂ ಶೇಷೇ ಭೀಮಸೇನ ಯಥಾ ಮೃತಃ|

04016009c ನಾಮೃತಸ್ಯ ಹಿ ಪಾಪೀಯಾನ್ಘರ್ಯಾ ಮಾಲಭ್ಯ ಜೀವತಿ||

“ಏಳು! ಎದ್ದೇಳು! ಸತ್ತವನಂತೆ ಏಕೆ ಮಲಗಿರುವೆ ಭೀಮಸೇನ?
ಬದುಕಿರುವವನ ಹೆಂಡತಿಯನ್ನು ಅಪಮಾನಿಸಿದ ಪಾಪಿಯು
ಜೀವಿಸಿರಬಾರದು.

04016010a ತಸ್ಮಿಂ ಜೀವತಿ ಪಾಪಿಷ್ಟೇ ಸೇನಾವಾಹೇ ಮಮ ದ್ವಿಷಿ|

04016010c ತತ್ಕರ್ಮ ಕೃತವತ್ಯದ್ಯ ಕಥಂ ನಿದ್ರಾಂ ನಿಷೇವಸೇ||

ನನ್ನ ವೈರಿ ಆ ಪಾಪಿಷ್ಟ ಸೇನಾಪತಿಯು ಈ ಕೆಲಸವನ್ನು ಮಾಡಿಯೂ ಜೀವಿಸಿರುವಾಗ ನೀನು ಇಂದು ಹೇಗೆ ತಾನೇ ನಿದ್ರೆ ಮಾಡುತ್ತಿರುವೆ?”

04016011a ಸ ಸಂಪ್ರಹಾಯ ಶಯನಂ ರಾಜಪುತ್ರಾ ಪ್ರಬೋಧಿತಃ|

04016011c ಉಪಾತಿಷ್ಠತ ಮೇಘಾಭಃ ಪರ್ಯಂಕೇ ಸೋಪಸಂಗ್ರಹೇ||

ರಾಜಪುತ್ರಿಯಿಂದ ಎಬ್ಬಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಮೇಘಸಮಾನನಾದ ಅವನು ಸುಪ್ಪತ್ತಿಗೆಯ ಪರ್ಯಂಕದ ಮೇಲೆ ನಿದ್ರೆಯಿಂದ ಎದ್ದು ಕುಳಿತನು.

04016012a ಅಥಾಬ್ರವೀದ್ರಾಜಪುತ್ರೀಂ ಕೌರವ್ಯೋ ಮಹಿಷೀಂ ಪ್ರಿಯಾಂ|

04016012c ಕೇನಾಸ್ಯರ್ಥೇನ ಸಂಪ್ರಾಪ್ತಾ ತ್ವರಿತೇವ ಮಮಾಂತಿಕಂ||

ನಂತರ ಆ ಕೌರವ್ಯನು ರಾಜಪುತ್ರಿ ಪ್ರಿಯ ರಾಣಿಗೆ ಕೇಳಿದನು: “ಹೀಗೆ ಅವಸರದಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಬಳಿ ಬರಲು ಕಾರಣವೇನು?”

04016013a ನ ತೇ ಪ್ರಕೃತಿಮಾನ್ವರ್ಣಃ ಕೃಶಾ ಪಾಂಡುಶ್ಚ ಲಕ್ಷ್ಯಸೇ|

04016013c ಆಚಕ್ಷ್ವ ಪರಿಶೇಷೇಣ ಸರ್ವಂ ವಿದ್ಯಾಮಹಂ ಯಥಾ||

ನಿನ್ನ ಬಣ್ಣವು ಸ್ವಾಭಾವಿಕವಾಗಿಲ್ಲ. ಕೃಶಳಾಗಿಯೂ ಬಿಳಿಚಿಕೊಂಡವಳಾಗಿಯೂ ಕಾಣುತ್ತಿರುವೆ. ಎಲ್ಲವನ್ನು ವಿವರವಾಗಿ ತಿಳಿಸಿ ಹೇಳು.

04016014a ಸುಖಂ ವಾ ಯದಿ ವಾ ದುಃಖಂ ದ್ವೇಷ್ಯಂ ವಾ ಯದಿ ವಾ ಪ್ರಿಯಂ|

04016014c ಯಥಾವತ್ಸರ್ವಮಾಚಕ್ಷ್ವ ಶ್ರುತ್ವಾ ಜ್ಞಾಸ್ಯಾಮಿ ಯತ್ಪರಂ||

ಸುಖಿಕರವಾಗಿರಲಿ ದುಃಖಿಕರವಾಗಿರಲಿ, ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ
ಮಾಡಿದ್ದಾಗಿರಲಿ ಅಥವಾ ದ್ವೇಷದಿಂದ ಮಾಡಿದ್ದಾಗಿರಲಿ
ಯಥಾವತ್ತಾಗಿ ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ನನಗೆ ಹೇಳು. ಕೇಳಿದ ನಂತರ
ಮುಂದಿನದ್ದರ ಕುರಿತು ಯೋಚಿಸುತ್ತೇನೆ.

04016015a ಅಹಮೇವ ಹಿ ತೇ ಕೃಷ್ಣೇ ವಿಶ್ವಾಸ್ಯಃ ಸರ್ವಕರ್ಮಸು|

04016015c ಅಹಮಾಪತ್ನು ಚಾಪಿ ತ್ವಾಂ ಮೋಕ್ಷಯಾಮಿ ಪುನಃ ಪುನಃ||

ಕೃಷ್ಣೇ! ನಾನೇ ನಿನ್ನ ಎಲ್ಲ ಕಾರ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ವಿಶ್ವಾಸದಲ್ಲಿರುವವನು.
ನಾನಾದರೋ ಪುನಃ ಪುನಃ ನಿನ್ನನ್ನು ಆಪತ್ತುಗಳಿಂದ
ಪಾರುಮಾಡುತ್ತೇನೆ.

04016016a ಶೀಘ್ರಮುಕ್ತ್ವಾ ಯಥಾಕಾಮಂ ಯತ್ತೇ ಕಾರ್ಯಂ ವಿವಕ್ಷಿತಂ|

04016016c ಗಚ್ಛ ವೈ ಶಯನಾಯೈವ ಪುರಾ ನಾನ್ಯೋಽವಬುಧ್ಯತೇ||

ನೀನು ಯಾವ ಕೆಲಸದ ಕುರಿತು ಹೇಳಬೇಕೆಂದಿರುವೆಯೋ ಅದನ್ನು
ಬೇಗನೇ ಹೇಳಿ ಇತರರು ಯಾರೂ ಏಳುವುದರ ಮೊದಲೇ ನಿನ್ನ
ಮಲಗುವ ಕೋಣೆಗೆ ಹೋಗು.”

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ವಿರಾಟಪರ್ವಣಿ ಕೀಚಕವಧಪರ್ವಣಿ
ದ್ರೌಪದೀಭೀಮಸಂವಾದೇ ಷಷ್ಠದಶೋಽಧ್ಯಾಯಃ |
ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ವಿರಾಟಪರ್ವದಲ್ಲಿ

ಕೀಚಕವಧಪರ್ವದಲ್ಲಿ ದ್ರೌಪದೀಭೀಮಸಂವಾದದಲ್ಲಿ ಹದಿನಾರನೆಯ
ಅಧ್ಯಾಯವು.

೧೭

ದ್ರೌಪದಿಯು ತನ್ನ ದುಃಖವನ್ನು ಭೀಮಸೇನನಲ್ಲಿ ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳುವುದು

ದ್ರೌಪದಿಯು ಭೀಮನಲ್ಲಿ ತನ್ನ ದುಃಖಕ್ಕೆ ಕಾರಣವನ್ನು
ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳುವುದು (೧-೨೯).

04017001 ದ್ರೌಪದ್ಯುವಾಚ|

04017001a ಅಶೋಚ್ಯಂ ನು ಕುತಸ್ತಸ್ಯಾ ಯಸ್ಯಾ ಭರ್ತಾ ಯುಧಿಷ್ಠಿರಃ|

04017001c ಜಾನನ್ಸರ್ವಾಣಿ ದುಃಖಾನಿ ಕಿಂ ಮಾಂ ತ್ವಂ ಪರಿಪೃಚ್ಛಸಿ||

ದ್ರೌಪದಿಯು ಹೇಳಿದಳು: “ಯುಧಿಷ್ಠಿರನಿಗೆ ಪತ್ನಿಯಾಗಿರುವವಳಿಗೆ
ಯಾವಾಗ ತಾನೇ ಶೋಕವೆನ್ನುವುದಿರುವುದಿಲ್ಲ? ನನ್ನ ದುಃಖದ ಕುರಿತು
ಎಲ್ಲವನ್ನು ತಿಳಿದೂ ನನ್ನನ್ನು ಏಕೆ ಪ್ರಶ್ನಿಸುತ್ತಿರುವೆ?

04017002a ಯನ್ಮಾಂ ದಾಸೀಪ್ರವಾದೇನ ಪ್ರಾತಿಕಾಮೀ ತದಾನಯತ್|

04017002c ಸಭಾಯಾಂ ಪಾರ್ಷ್ವದೋ ಮಧ್ಯೇ ತನ್ಮಾಂ ದಹತಿ ಭಾರತ||

ಭಾರತ! ಅಂದು ನನ್ನನ್ನು ಸೇವಕ ಪ್ರತಿಕಾಮಿಯು ದಾಸೀ ಎಂದು
ಕರೆಯುತ್ತಾ ಸಭೆಯ ಮಧ್ಯೆ ಎಳೆದುಕೊಂಡು ಹೋದನಲ್ಲ ಅದು ನನ್ನನ್ನು

ಸುಡುತ್ತಿದೆ.

04017003a ಪಾರ್ಥಿವಸ್ಯ ಸುತಾ ನಾಮ ಕಾ ನು ಜೀವೇತ ಮಾದೃಶೀ|

04017003c ಅನುಭೂಯ ಭೃಶಂ ದುಃಖಮನ್ಯತ್ರ ದ್ರೌಪದೀಂ ಪ್ರಭೋ||

ಪ್ರಭೋ! ಈ ದ್ರೌಪದಿಯಲ್ಲದೇ ಬೇರೆ ಯಾವ ರಾಜಪುತ್ರಿಯು ತಾನೇ ನನ್ನ ಹಾಗೆ ರೋಷವನ್ನು ಅನುಭವಿಸಿ ಜೀವಿಸಿದ್ದಾಳು?

04017004a ವನವಾಸಗತಾಯಾಶ್ಚ ಸ್ಯಂಧವೇನ ದುರಾತ್ಮನಾ|

04017004c ಪರಾಮರ್ಶಂ ದ್ವಿತೀಯಂ ಚ ಸೋಡುಮುತ್ಸಹತೇ ನು ಕಾ||

ಎರಡನೆಯ ಬಾರಿ, ವನವಾಸದಲ್ಲಿದ್ದಾಗ ದುರಾತ್ಮ ಸ್ಯಂಧವನು ಮಾಡಿದ್ದುದನ್ನೂ ಸಹಿಸಿಕೊಂಡು ಯಾರುತಾನೇ ಇದ್ದಾಳು?

04017005a ಮತ್ಸ್ಯ ರಾಜ್ಞಃ ಸಮಕ್ಷಂ ಚ ತಸ್ಯ ದೂರ್ತಸ್ಯ ಪಶ್ಯತಃ|

04017005c ಕೀಚಕೇನ ಪದಾ ಸ್ಪೃಷ್ಟ್ವಾ ಕಾ ನು ಜೀವೇತ ಮಾದೃಶೀ||

ಮತ್ಸ್ಯ ರಾಜನ ಸಮಕ್ಷಮದಲ್ಲಿಯೇ, ಆ ದೂರ್ತನು

ನೋಡುತ್ತಿದ್ದಂತೆಯೇ, ಕೀಚಕನ ಕಾಲಿನಿಂದ ಒದಿಸಿಕೊಂಡ

ಯಾರುತಾನೇ ನನ್ನಹಾಗೆ ಜೀವಿಸಿದ್ದಾಳು?

04017006a ಏವಂ ಬಹುವಿಧೈಃ ಕ್ಲೇಶೈಃ ಕ್ಲಿಶ್ಯಮಾನಾಂ ಚ ಭಾರತ|

04017006c ನ ಮಾಂ ಜಾನಾಸಿ ಕೌಂತೇಯ ಕಿಂ ಫಲಂ ಜೀವಿತೇನ ಮೇ||

ಭಾರತ! ಹೀಗೆ ಬಹುವಿಧದ ದುಃಖಗಳಿಂದ ಬಾಧಿತಳಾದ ನಾನು ನಿನಗೆ ಅರ್ಥವಾಗುತ್ತಿಲ್ಲ. ಕೌಂತೇಯ! ನಾನು ಬದುಕಿದ್ದು ಫಲವೇನು?

04017007a ಯೋಽಯಂ ರಾಜ್ಞೋ ವಿರಾಟಸ್ಯ ಕೀಚಕೋ ನಾಮ ಭಾರತ|

04017007c ಸೇನಾನೀಃ ಪುರುಷವ್ಯಾಘ್ರ ಸ್ಯಾಲಃ ಪರಮದುರ್ಮತಿಃ||

04017008a ಸ ಮಾಂ ಸೈರಂದ್ರಿವೇಷೇಣ ವಸಂತೀಂ ರಾಜವೇಶ್ಮನಿ|

04017008c ನಿತ್ಯಮೇವಾಹ ದುಷ್ಟಾತ್ಮಾ ಭಾರ್ಯಾ ಮಮ ಭವೇತಿ ವೈ||

ಭಾರತ! ಪುರುಷವ್ಯಾಘ್ರ! ಈ ರಾಜ ವಿರಾಟನ ಸೇನಾನಿಯೂ
ಭಾವಮೈದುನನೂ ಆದ ಕೀಚಕ ಎಂಬ ಹೆಸರಿನ ಪರಮ ದುರ್ಮತಿ
ದುಷ್ಟನು ರಾಜಭವನದಲ್ಲಿ ಸೈರಂದ್ರಿಯ ವೇಷದಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸುತ್ತಿರುವ
ನನ್ನನ್ನು ನಿತ್ಯವೂ ನನಗೆ ಹೆಂಡತಿಯಾಗು ಎಂದು ಕಾಡುತ್ತಿರುತ್ತಾನೆ.

04017009a ತೇನೋಪಮಂತ್ರ್ಮಾಣಾಯಾ ವಧಾರ್ಹೇಣ ಸಪತ್ನಹನ್|

04017009c ಕಾಲೇನೇವ ಫಲಂ ಪಕ್ಷಂ ಹೃದಯಂ ಮೇ ವಿದೀರ್ಯತೇ||

ಶತ್ರುನಾಶಕನೇ! ವಧಾರ್ಹನಾದ ಅವನಿಂದ ಹೀಗೆ
ಒತ್ತಾಯಕ್ಕೊಳಪಟ್ಟ ನನ್ನ ಹೃದಯವು ಬಹುಕಾಲದಿಂದ
ಪಕ್ಷವಾಗಿರುವ ಫಲದಂತೆ ಬಿರಿದುಹೋಗಿದೆ.

04017010a ಭ್ರಾತರಂ ಚ ವಿಗರ್ಹಸ್ವ ಜ್ಯೇಷ್ಠಂ ದುದ್ಯೂತದೇವಿನಂ|

04017010c ಯಸ್ಯಾಸ್ಮಿ ಕರ್ಮಣಾ ಪ್ರಾಪ್ತಾ ದುಃಖಮೇತದನಂತಕಂ||

ಮಹಾಜೂಜುಕೋರನಾದ ನಿನ್ನ ಅಣ್ಣನನ್ನು ನಿಂದಿಸು. ಅವನ
ಕೆಲಸದಿಂದಲೇ ನಾನು ಈ ಕೊನೆಯಿಲ್ಲದ ದುಃಖವನ್ನು
ಅನುಭವಿಸುತ್ತಿದ್ದೇನೆ.

04017011a ಕೋ ಹಿ ರಾಜ್ಯಂ ಪರಿತ್ಯಜ್ಯ ಸರ್ವಸ್ವಂ ಚಾತ್ಮನಾ ಸಹ|

04017011c ಪ್ರವ್ರಜ್ಯಾಯೈವ ದೀವ್ಯೇತ ವಿನಾ ದುರ್ಯೋತದೇವಿನಂ||

ಆ ಜೂಜಾಳಿಯ ಹೊರತು ಬೇರೆ ಯಾರು ತಾನೇ ತನ್ನನ್ನೂ,
ರಾಜ್ಯವನ್ನೂ, ಸರ್ವಸ್ವವನ್ನೂ ತೊರೆದು ವನವಾಸಕ್ಕಾಗಿಯೇ
ಜೂಜಾಡುತ್ತಾನೆ?

04017012a ಯದಿ ನಿಷ್ಕಸಹಸ್ರೇಣ ಯಚ್ಚಾನ್ಯತ್ಸಾರವದ್ಧನಂ|

04017012c ಸಾಯಂಪ್ರಾತರದೇವಿಷ್ಯದಪಿ ಸಂವತ್ಸರಾನ್ಪಹೂನಾ||

04017013a ರುಕ್ಮಂ ಹಿರಣ್ಯಂ ವಾಸಾಂಸಿ ಯಾನಂ ಯುಗ್ಯಮಜಾವಿಕಂ|

04017013c ಅಶ್ವಾಶ್ವತರಸಂಘಾಂಶ್ಚ ನ ಜಾತು ಕ್ಷಯಮಾವಹೇತ್||

ಸಾವಿರ ನಾಣ್ಯಗಳನ್ನೂ ಮತ್ತು ಇನ್ನೂ ಸಾರವತ್ತಾದ ಧನವನ್ನಿಟ್ಟು
ಅನೇಕ ವರ್ಷಗಳ ವರೆಗೆ ಬೆಳಿಗ್ಗೆ-ಸಂಜೆ ಜೂಜಾಡುತ್ತಿದ್ದರೂ ಅವನ
ಚಿನ್ನ, ಬೆಳ್ಳಿ, ವಸ್ತ್ರ, ವಾಹನ, ರಥ, ಮೇಕೆ ಹಿಂಡು, ಕುದುರೆ, ಮತ್ತು
ಹೇಸರಗತ್ತೆಗಳ ಸಮೂಹಗಳು ಕರಗುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ.

04017014a ಸೋಽಯಂ ದ್ಯೂತಪ್ರವಾದೇನ ಶ್ರಿಯಾ ಪ್ರತ್ಯವರೋಪಿತಃ|

04017014c ತೂಷ್ಟೀಮಾಸ್ತೇ ಯಥಾ ಮೂಢಃ ಸ್ವಾನಿ ಕರ್ಮಾಣಿ ಚಿಂತಯನ್||

ಜೂಜಿನ ಹುಚ್ಚಿನಲ್ಲಿ ಸಂಪತ್ತನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡು ತಾನು ಮಾಡಿದ್ದುದರ
ಕುರಿತು ಚಿಂತಿಸುತ್ತಾ ಈಗ ಮೂಢನಂತೆ ಸುಮ್ಮನೆ ಕುಳಿತಿದ್ದಾನೆ.

04017015a ದಶ ನಾಗಸಹಸ್ರಾಣಿ ಪದ್ಮಿನಾಂ ಹೇಮಮಾಲಿನಾಂ|

04017015c ಯಂ ಯಾಂತಮನುಯಾಂತೀಹ ಸೋಽಯಂ ದ್ಯೂತೇನ ಜೀವತಿ||

ತಾನು ಹೊರಟಾಗ ಚಿನ್ನದ ಹಾರಗಳಿಂದ ಮತ್ತು ತಾವರೆಗಳಿಂದ

ಅಲಂಕೃತವಾದ ಹತ್ತು ಸಾವಿರ ಆನೆಗಳಿಂದ

ಹಿಂಬಾಲಿಸಲ್ಪಡುತ್ತಿದ್ದವನು ಇಂದು ಜೂಜಾಡಿಕೊಂಡು ಅದರಿಂದ
ಜೀವಿಸುತ್ತಿದ್ದಾನೆ!

04017016a ತಥಾ ಶತಸಹಸ್ರಾಣಿ ನೃಣಾಮಮಿತತೇಜಸಾಂ|

04017016c ಉಪಾಸತೇ ಮಹಾರಾಜಮಿಂದ್ರಪ್ರಸ್ಥೇ ಯುಧಿಷ್ಠಿರಂ||

ಇಂದ್ರಪ್ರಸ್ಥದಲ್ಲಿ ಮಹಾರಾಜ ಯುಧಿಷ್ಠಿರನನ್ನು ನೂರಾರು ಸಾವಿರಾರು
ಅಮಿತತೇಜಸ ಜನರು ಪೂಜಿಸುತ್ತಿದ್ದರು.

04017017a ಶತಂ ದಾಸೀಸಹಸ್ರಾಣಿ ಯಸ್ಯ ನಿತ್ಯಂ ಮಹಾನಸೇ|

04017017c ಪಾತ್ರಿಹಸ್ತಂ ದಿವಾರಾತ್ರಮತಿಥೀನ್ಭೋಜಯಂತ್ಯುತ||

ಅವನ ಅಡುಗೆ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ನಿತ್ಯವೂ ಸಹಸ್ರ ದಾಸಿಯರು ಕೈಯಲ್ಲಿ
ಪಾತ್ರೆಗಳನ್ನು ಹಿಡಿದು ಹಗಲಿರುಳು ಅತಿಥಿಗಳಿಗೆ ಊಟ
ಬಡಿಸುತ್ತಿದ್ದರು.

04017018a ಏಷ ನಿಷ್ಯಸಹಸ್ರಾಣಿ ಪ್ರದಾಯ ದದತಾಂ ವರಃ|

04017018c ದ್ಯೂತಜೇನ ಹ್ಯನರ್ಥೇನ ಮಹತಾ ಸಮುಪಾವೃತಃ||

ಸಹಸ್ರನಾಣ್ಯಗಳನ್ನು ದಾನಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ ಶ್ರೇಷ್ಠ ದಾನಿಯು ಇಂದು
ದ್ಯೂತದಿಂದಾದ ದೊಡ್ಡ ಅನರ್ಥಕ್ಕೆ ಸಿಲುಕಿಕೊಂಡಿದ್ದಾನೆ.

04017019a ಏನಂ ಹಿ ಸ್ವರಸಂಪನ್ನಾ ಬಹವಃ ಸೂತಮಾಗಧಾಃ|

04017019c ಸಾಯಂಪ್ರಾತರುಪಾತಿಷ್ಠನ್ಸ್ಮೃಷ್ಟ್ಯಮಣಿಕುಂಡಲಾಃ||

ವಿಮಲ ಮಣಿಕುಂಡಲಗಳನ್ನು ಧರಿಸಿದ್ದ ಸ್ವರಸಂಪನ್ನರಾದ
ಬಹುಮಂದಿ ಹೊಗಳು ಭಟರು ಅವನನ್ನು ಸಂಜೆ ಮತ್ತು
ಮುಂಜಾನೆಗಳಲ್ಲಿ ಸೇವೆ ಸಲ್ಲಿಸುತ್ತಿದ್ದರು.

04017020a ಸಹಸ್ರಮೃಷಯೋ ಯಸ್ಯ ನಿತ್ಯಮಾಸನ್ನಭಾಸದಃ|

04017020c ತಪಃಶ್ರುತೋಪಸಂಪನ್ನಾಃ ಸರ್ವಕಾಮೈರುಪಸ್ಥಿತಾಃ||

ತಪಃಸ್ಸಂಪನ್ನರೂ ವೇದಸಂಪನ್ನರೂ ಎಲ್ಲ ಬಯಕೆಗಳ ಸಿದ್ಧಿಸಿದ್ದರೂ
ಆದ ಸಹಸ್ರ ಋಷಿಗಳು ನಿತ್ಯವೂ ಅವನ ಸಭಾಸದರಾಗಿರುತ್ತಿದ್ದರು.

04017021a ಅಂಧಾನ್ಪುದ್ಧಾಂಸ್ತಥಾನಾಥಾನ್ಸರ್ವಾನ್ಪ್ರಾಷ್ಟೇಷು ದುರ್ಗತಾನ್|

04017021c ಬಿಭರ್ತ್ಯವಿಮನಾ ನಿತ್ಯಮಾನ್ಯಶಂಸ್ಯಾದ್ಯುಧಿಷ್ಠಿರಃ||

ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು ರಾಷ್ಟ್ರದಲ್ಲಿದ್ದ ಎಲ್ಲ ಕುರುಡರನ್ನೂ, ವೃದ್ಧರನ್ನೂ,
ಅನಾಥರನ್ನೂ ಮತ್ತು ದುರ್ಗ ತಿಕರನ್ನು ವಿಮನಸ್ಕನಾಗದೇ
ಕರುಣೆಯಿಂದ ನಿತ್ಯವೂ ಪೋಷಿಸುತ್ತಿದ್ದನು.

04017022a ಸ ಏಷ ನಿರಯಂ ಪ್ರಾಪ್ತೋ ಮತ್ಸ್ಯಸ್ಯ ಪರಿಚಾರಕಃ|

04017022c ಸಭಾಯಾಂ ದೇವಿತಾ ರಾಜ್ಞಃ ಕಂಕೋ ಬ್ರೂತೇ ಯುಧಿಷ್ಠಿರಃ||

ಅದೇ ರಾಜ ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು ಈಗ ದುರವಸ್ಥೆಗೀಡಾಗಿ ಮತ್ಸ್ಯ ರಾಜನ
ಪರಿಚಾರಕನಾಗಿ ಅವನೊಂದಿಗೆ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ದ್ಯೂತವಾಡುತ್ತಾ
ಕಂಕನೆಂದು ಕರೆಯಲ್ಪಡುತ್ತಿದ್ದಾನೆ.

04017023a ಇಂದ್ರಪ್ರಸ್ಥೇ ನಿವಸತಃ ಸಮಯೇ ಯಸ್ಯ ಪಾರ್ಥಿವಾಃ|

04017023c ಆಸನ್ನಲಿಭೃತಃ ಸರ್ವೇ ಸೋಽದ್ಯಾನ್ವೈರ್ಭೃತಿಮಿಚ್ಛತಿ||

ಇಂದ್ರಪ್ರಸ್ಥದಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ರಾಜರೆಲ್ಲರೂ ಯಾರಿಗೆ ಕಪ್ಪವನ್ನು ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದರೋ ಅವನೇ ಇಂದು ಇತರರ ಆಶ್ರಯವನ್ನು ಕೇಳಿಕೊಂಡಿದ್ದಾನೆ.

04017024a ಪಾರ್ಥಿವಾಃ ಪೃಥಿವೀಪಾಲಾ ಯಸ್ಯಾಸನ್ವಶವರ್ತಿನಃ|

04017024c ಸ ವಶೇ ವಿವಶೋ ರಾಜಾ ಪರೇಷಾಮದ್ಯ ವರ್ತತೇ||

ಪೃಥಿವೀಪಾಲರಾದ ದೊರೆಗಳು ಯಾರ ವಶವರ್ತಿಗಳಾಗಿದ್ದರೋ ಆ ರಾಜನೇ ಇಂದು ಅಸ್ವತಂತ್ರನಾಗಿ ಇತರರ ವಶದಲ್ಲಿದ್ದಾನೆ.

04017025a ಪ್ರತಾಪ್ಯ ಪೃಥಿವೀಂ ಸರ್ವಾಂ ರಶ್ಮಿವಾನಿವ ತೇಜಸಾ|

04017025c ಸೋಽಯಂ ರಾಜ್ಞೋ ವಿರಾಟಸ್ಯ ಸಭಾಸ್ತಾರೋ ಯುಧಿಷ್ಠಿರಃ||

ಸಮಸ್ತ ಪೃಥ್ವಿಯನ್ನು ಸೂರ್ಯನಂತೆ ತೇಜಸ್ಸಿನಿಂದ ಬೆಳಗಿದ ಆ ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು ಇಂದು ವಿರಾಟರಾಜನ ಸಭಾಸದನಾಗಿದ್ದಾನೆ.

04017026a ಯಮುಪಾಸಂತ ರಾಜಾನಃ ಸಭಾಯಾಮೃಷಿಭಿಃ ಸಹ|

04017026c ತಮುಪಾಸೀನಮದ್ಯಾನ್ಯಂ ಪಶ್ಯ ಪಾಂಡವ ಪಾಂಡವಂ||

ಪಾಂಡವ! ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಯಾರನ್ನು ರಾಜರು ಮತ್ತು ಋಷಿಗಳು ಪೂಜಿಸುತ್ತಿದ್ದರೋ ಆ ಪಾಂಡವನೇ ಈಗ ಇತರರನ್ನು ಪೂಜಿಸುತ್ತಿರುವುದನ್ನು ನೋಡು.

04017027a ಅತದರ್ಹಂ ಮಹಾಪ್ರಾಜ್ಞಂ ಜೀವಿತಾರ್ಥೇಽಭಿಸಂಶ್ರಿತಂ|

04017027c ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಕಸ್ಯ ನ ದುಃಖಂ ಸ್ಯಾದ್ಧರ್ಮಾತ್ಮಾನಂ ಯುಧಿಷ್ಠಿರಂ||

ಜೀವಿತಾರ್ಥಕ್ಕಾಗಿ ಇತರರ ಆಶ್ರಯದಲ್ಲಿರುವ ಮಹಾಪ್ರಾಜ್ಞ
ಧರ್ಮಾತ್ಮ ಯುಧಿಷ್ಠಿರನನ್ನು ನೋಡಿ ಯಾರಿಗೆ ತಾನೇ
ದುಃಖವಾಗಲಾರದು?

04017028a ಉಪಾಸ್ತೇ ಸ್ಮ ಸಭಾಯಾಂ ಯಂ ಕೃತ್ಸ್ಮಾ ವೀರ ವಸುಂಧರಾ|

04017028c ತಮುಪಾಸೀನಮದ್ಯಾನ್ಯಂ ಪಶ್ಯ ಭಾರತ ಭಾರತಂ||

ವೀರ ! ಭಾರತ ! ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಯಾರನ್ನು ಇಡೀ ಭೂಮಿಯೇ
ಪೂಜಿಸುತ್ತಿತ್ತೋ ಆ ಭಾರತನೇ ಇತರರನ್ನು ಉಪಾಸಿಸುತ್ತಿರುವುದನ್ನು
ನೋಡು.

04017029a ಏವಂ ಬಹುವಿಧೈರ್ದುಃಖೈಃ ಪೀಡ್ಯಮಾನಾಮನಾಥವತ್|

04017029c ಶೋಕಸಾಗರಮಧ್ಯಸ್ಥಾಂ ಕಿಂ ಮಾಂ ಭೀಮ ನ ಪಶ್ಯಸಿ||

ಭೀಮ ! ಈ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಬಹುವಿಧದ ದುಃಖಗಳಿಂದ ಶೋಕಸಾಗರದ
ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ನಿಂತು ಅನಾಥಳಂತೆ ಪೀಡೆಪಡುತ್ತಿರುವುದು ನಿನಗೆ
ಕಾಣುತ್ತಿಲ್ಲವೇ?”

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ವಿರಾಟಪರ್ವಣಿ ಕೀಚಕವಧಪರ್ವಣಿ
ದ್ರೌಪದೀಭೀಮಸಂವಾದೇ ಸಪ್ತದಶೋಽಧ್ಯಾಯಃ |
ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ವಿರಾಟಪರ್ವದಲ್ಲಿ
ಕೀಚಕವಧಪರ್ವದಲ್ಲಿ ದ್ರೌಪದೀಭೀಮಸಂವಾದದಲ್ಲಿ ಹದಿನೇಳನೆಯ

ದ್ರೌಪದಿಯು ಭೀಮನಲ್ಲಿ ತನ್ನ ದುಃಖಕ್ಕೆ ಕಾರಣವನ್ನು
ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳುವುದು (೧-೩೬).

04018001 ದ್ರೌಪದ್ಯುವಾಚ|

04018001a ಇದಂ ತು ಮೇ ಮಹದ್ದುಃಖಂ ಯತ್ರ ವಕ್ಷ್ಯಾಮಿ ಭಾರತ|

04018001c ನ ಮೇಽಭ್ಯಸೂಯಾ ಕರ್ತವ್ಯಾ ದುಃಖಾದೇತದ್ಭ್ರವೀಮ್ಯಹಂ||

ದ್ರೌಪದಿಯು ಹೇಳಿದಳು: “ಭಾರತ! ನನ್ನ ಈ ಮಹಾದುಃಖವನ್ನು
ನಿನಗೆ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದೇನೆಂದು ನನ್ನನ್ನು ಅಪೇಕ್ಷಿಸಬೇಡ. ದುಃಖದಿಂದ
ಇದನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದೇನೆ.

04018002a ಶಾರ್ದೂಲೈರ್ಮಹಿಷೈಃ ಸಿಂಹೈರಾಗಾರೇ ಯುಧ್ಯಸೇ ಯದಾ|

04018002c ಕೈಕೇಯ್ಯಾಃ ಪ್ರೇಕ್ಷಮಾಣಾಯಾಸ್ತದಾ ಮೇ ಕಶ್ಮಲೋ ಭವೇತ್||

ಕೈಕೇಯಿ ಸುದೇಷ್ಟೆಯು ನೋಡಿ ಆನಂದಿಸಲೆಂದು ನೀನು
ಅರಮನೆಯಲ್ಲಿ ಹುಲಿ, ಕಾಡು ಕೋಣ ಮತ್ತು ಸಿಂಹಗಳೊಡನೆ
ಕಾದಾಡುವಾಗ ನನ್ನ ಮನಸ್ಸು ಕುಗ್ಗುತ್ತದೆ.

04018003a ಪ್ರೇಕ್ಷಾಸಮುತ್ಥಿತಾ ಚಾಪಿ ಕೈಕೇಯೀ ತಾಃ ಸ್ತ್ರಿಯೋ ವದೇತ್|

04018003c ಪ್ರೇಕ್ಷ್ಯ ಮಾಮನವದ್ಯಾಂಗೀ ಕಶ್ಮಲೋಪಹತಾಮಿವ||

ಅದನ್ನು ನೋಡಿ ಮೇಲೆದ್ದ ಸುಂದರಿ ಕೈಕೇಯಿಯು ದುಃಖದಿಂದ

ಹತಳಾಗಿರುವಂತೆ ತೋರುತ್ತಿದ್ದ ನನ್ನನ್ನು ನೋಡಿ ಆ ಸ್ತ್ರೀಯರಿಗೆ
ಹೇಳುತ್ತಾಳೆ:

04018004a ಸ್ನೇಹಾತ್ಸಂವಾಸಜಾನ್ಮನ್ಯೇ ಸೂದಮೇಷಾ ಶುಚಿಸ್ಮಿತಾ|

04018004c ಯೋಧ್ಯಮಾನಂ ಮಹಾವೀರ್ಯೈರಿಮಂ ಸಮನುಶೋಚತಿ||

“ಈ ಅಡುಗೆಯವನ ಮೇಲೆ ಇರುವ ಸ್ನೇಹದಿಂದಾಗಿ ಈ ಶುಚಿಸ್ಮಿತೆಯು
ಮಹಾವೀರ್ಯರೊಂದಿಗೆ ಹೋರಾಡುತ್ತಿರುವ ಇವನ ಕುರಿತು
ಶೋಚಿಸುತ್ತಿದ್ದಾಳೆ!

04018005a ಕಲ್ಯಾಣರೂಪಾ ಸೈರಂದ್ರೀ ಬಲ್ಲವಶ್ಚಾ ತಿಸುಂದರಃ|

04018005c ಸ್ತ್ರೀಣಾಂ ಚ ಚಿತ್ತಂ ದುರ್ಜ್ಞೇಯಂ ಯುಕ್ತರೂಪೌ ಚ ಮೇ ಮತೌ||

ಸೈರಂದ್ರಿಯು ಸುಂದರಿ ಮತ್ತು ಬಲ್ಲವನೂ ಅತಿ ಸುಂದರ. ಸ್ತ್ರೀಯರ
ಮನಸ್ಸನ್ನು ತಿಳಿಯಲು ಅಸಾಧ್ಯ. ಆದರೂ ಇವರಿಬ್ಬರೂ ಅನುರೂಪರು
ಎಂದು ನನ್ನ ಅಭಿಪ್ರಾಯ.

04018006a ಸೈರಂದ್ರೀ ಪ್ರಿಯಸಂವಾಸಾನ್ನಿತ್ಯಂ ಕರುಣವೇದಿನೀ|

04018006c ಅಸ್ಮಿನ್ರಾಜಕುಲೇ ಚೇಮೌ ತುಲ್ಯಕಾಲನಿವಾಸಿನೌ||

ಇವನೊಂದಿಗಿನ ಪ್ರಿಯಸಹವಾಸದಿಂದ ಸೈರಂದ್ರಿಯು ನಿತ್ಯವೂ ಇವನ
ಮೇಲೆ ಕರುಣೆ ತೋರಿಸುತ್ತಾಳೆ. ಈ ರಾಜಕುಲದಲ್ಲಿ ಇವರಿಬ್ಬರೂ
ಒಂದೇ ಸಮಯದಿಂದ ವಾಸಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ.”

04018007a ಇತಿ ಬ್ರುವಾಣಾ ವಾಕ್ಯಾನಿ ಸಾ ಮಾಂ ನಿತ್ಯಮವೇದಯತ್|

04018007c ಕ್ರುದ್ಧಂತೀಂ ಮಾಂ ಚ ಸಂಪ್ರೇಕ್ಷ್ಯ ಸಮಶಂಕತ ಮಾಂ ತ್ವಯಿ||

ಹೀಗಿನ ಮಾತುಗಳನ್ನಾಡಿ ಅವಳು ಯಾವಾಗಲೂ ನನ್ನನ್ನು
ನೋಯಿಸುತ್ತಿರುತ್ತಾಳೆ. ನಾನು ಸಿಟ್ಟಾಗಿರುವುದನ್ನು ನೋಡಿ ನನ್ನನ್ನು
ಮತ್ತು ನಿನ್ನನ್ನು ಶಂಕಿಸುತ್ತಾಳೆ.

04018008a ತಸ್ಯಾಂ ತಥಾ ಬ್ರುವತ್ಯಾಂ ತು ದುಃಖಂ ಮಾಂ ಮಹದಾವಿಶತ್|

04018008c ಶೋಕೇ ಯೌಧಿಷ್ಠಿರೇ ಮಗ್ನಾ ನಾಹಂ ಜೀವಿತುಮುತ್ಸಹೇ||

ಅವಳು ನನ್ನಲ್ಲಿ ಹೀಗೆ ಹೇಳುವಾಗ ನನಗೆ ಮಹಾ ದುಃಖವಾಗುತ್ತದೆ.
ಯುಧಿಷ್ಠಿರನ ಶೋಕದಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಿರುವ ನನಗೆ ಬದುಕುವ ಆಸೆಯಿಲ್ಲ.

04018009a ಯಃ ಸದೇವಾನ್ಮನುಷ್ಯಾಂಶ್ಚ ಸರ್ಪಾಂಶ್ಚೈಕರಥೋಽಜಯತ್|

04018009c ಸೋಽಯಂ ರಾಜ್ಞೋ ವಿರಾಟಸ್ಯ ಕನ್ಯಾನಾಂ ನರ್ತಕೋ ಯುವಾ||

ದೇವಮಾನವರನ್ನೂ ಸರ್ಪರನ್ನೂ ಏಕರಥನಾಗಿ ಗೆದ್ದ ಯುವಕನು
ಇಂದು ವಿರಾಟ ರಾಜನ ಕನ್ಯೆಯರಿಗೆ ನರ್ತಕನಾಗಿದ್ದಾನೆ.

04018010a ಯೋಽತರ್ಪಯದಮೇಯಾತ್ಮಾ ಖಾಂಡವೇ ಜಾತವೇದಸಂ|

04018010c ಸೋಽಅಂತಃಪುರಗತಃ ಪಾರ್ಥಃ ಕೂಪೇಽಗ್ನಿರಿವ ಸಂವೃತಃ||

ಖಾಂಡವದಲ್ಲಿ ಜಾತವೇದಸನನ್ನು ತೃಪ್ತಿಗೊಳಿಸಿದ ಅಮೇಯಾತ್ಮ
ಪಾರ್ಥನು ಇಂದು ಬಾವಿಯಲ್ಲಿ ಅಡಗಿಕೊಂಡ ಅಗ್ನಿಯಂತೆ
ಅಂತಃಪುರವನ್ನು ಸೇರಿದ್ದಾನೆ.

04018011a ಯಸ್ಮಾದ್ಭಯಮಮಿತ್ರಾಣಾಂ ಸದೈವ ಪುರುಷರ್ಷಭಾತ್|

04018011c ಸ ಲೋಕಪರಿಭೂತೇನ ವೇಷೇಣಾಸ್ತೇ ಧನಂಜಯಃ||

ಯಾವ ಪುರುಷರ್ಷಭನಿಂದ ಯಾವಾಗಲೂ ಶತ್ರುಗಳು
ಭಯಪಡುತ್ತಿದ್ದರೋ ಆ ಧನಂಜಯನು ಇಂದು ಲೋಕನಿಂದ್ಯವಾದ
ವೇಷದಲ್ಲಿದ್ದಾನೆ.

04018012a ಯಸ್ಯ ಜ್ಯಾತಲನಿಘೋಷಾತ್ಸಮಕಂಪಂತ ಶತ್ರವಃ|

04018012c ಸ್ತ್ರಿಯೋ ಗೀತಸ್ವನಂ ತಸ್ಯ ಮುದಿತಾಃ ಪರ್ಯುಪಾಸತೇ||

ಯಾರ ಬಿಲ್ಲಿನ ಹೆದೆಯ ಘೋಷದಿಂದ ಶತ್ರುಗಳು ನಡುಗುತ್ತಿದ್ದರೋ
ಅವನ ಗೀತಸ್ವನವನ್ನು ಸ್ತ್ರೀಯರು ಇಂದು ಸಂತೋಷದಿಂದ
ಆಲಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ.

04018013a ಕಿರೀಟಂ ಸೂರ್ಯಸಂಕಾಶಂ ಯಸ್ಯ ಮೂರ್ಧನಿ ಶೋಭತೇ|

04018013c ವೇಣೀವಿಕೃತಕೇಶಾಂತಃ ಸೋಽಯಮದ್ಯ ಧನಂಜಯಃ||

ಯಾರ ತಲೆಯ ಮೇಲೆ ಸೂರ್ಯನಂತೆ ಬಿರುಗುತ್ತಿದ್ದ ಕಿರೀಟವು
ಶೋಭಿಸುತ್ತಿತ್ತೋ ಆ ಧನಂಜಯನ ತಲೆಗೂದಲು ಇಂದು ಜಡೆಯಿಂದ
ವಿಕೃತವಾಗಿದೆ.

04018014a ಯಸ್ಮಿನ್ನಸ್ತ್ರಾಣಿ ದಿವ್ಯಾನಿ ಸಮಸ್ತಾನಿ ಮಹಾತ್ಮನಿ|

04018014c ಆಧಾರಃ ಸರ್ವವಿದ್ಯಾನಾಂ ಸ ಧಾರಯತಿ ಕುಂಡಲೇ||

ಸಮಸ್ತ ದಿವ್ಯಾಸ್ತ್ರಗಳನ್ನುಳ್ಳ ಸರ್ವವಿದ್ಯೆಗಳಿಗೂ ಆಧಾರನಾಗಿರುವ
ಮಹಾತ್ಮನು ಇಂದು ಕುಂಡಲಗಳನ್ನು ಧರಿಸಿದ್ದಾನೆ.

04018015a ಯಂ ಸ್ಮ ರಾಜಸಹಸ್ರಾಣಿ ತೇಜಸಾಪ್ರತಿಮಾನಿ ವೈ|

04018015c ಸಮರೇ ನಾತಿವರ್ತಂತೇ ವೇಲಾಮಿವ ಮಹಾರ್ಣವಃ||

ದಾಟಲಾಗದ ಮಹಾಸಾಗರದಂತಿರುವ ಇವನನ್ನು ಅಪ್ರತಿಮ ತೇಜಸರಾದ ಸಹಸ್ರಾರು ರಾಜರುಗಳಿಂದಲೂ ಸಮರದಲ್ಲಿ ಜಯಿಸಲಾಗುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ.

04018016a ಸೋಽಯಂ ರಾಜ್ಞೋ ವಿರಾಟಸ್ಯ ಕನ್ಯಾನಾಂ ನರ್ತಕೋ ಯುವಾ|

04018016c ಆಸ್ತೇ ವೇಷಪ್ರತಿಚ್ಛನ್ನಃ ಕನ್ಯಾನಾಂ ಪರಿಚಾರಕಃ||

ಆ ಯುವಕನೇ ಇಂದು ರಾಜ ವಿರಾಟನ ಕನ್ಯೆಯರ ನರ್ತಕನಾಗಿದ್ದಾನೆ. ವೇಷ ಮರೆಸಿಕೊಂಡು ಆ ಕನ್ಯೆಯರ ಪರಿಚಾರಕನಾಗಿದ್ದಾನೆ.

04018017a ಯಸ್ಯ ಸ್ಮ ರಥಘೋಷೇಣ ಸಮಕಂಪತ ಮೇದಿನೀ|

04018017c ಸಪರ್ವತವನಾ ಭೀಮ ಸಹಸ್ಥಾವರಜಂಗಮಾ||

ಭೀಮ ! ಇವನ ರಥಘೋಷದಿಂದ ಪರ್ವತ ವನಗಳೊಂದಿಗೆ, ಸ್ಥಾವರಜಂಗಮಗಳೊಂದಿಗೆ ಇಡೀ ಮೇದಿನಿಯು ಕಂಪಿಸುತ್ತಿತ್ತು.

04018018a ಯಸ್ಮಿಂ ಜಾತೇ ಮಹಾಭಾಗೇ ಕುಂತ್ಯಾಃ ಶೋಕೋ ವ್ಯನಶ್ಯತ|

04018018c ಸ ಶೋಚಯತಿ ಮಾಮದ್ಯ ಭೀಮಸೇನ ತವಾನುಜಃ||

ಭೀಮಸೇನ ! ಯಾರ ಹುಟ್ಟಿನಿಂದ ಕುಂತಿಯ ಶೋಕವು ಅಳಿಯತೋ ಆ ಮಹಾಭಾಗ, ನಿನ್ನ ತಮ್ಮನ ಕುರಿತು ನನಗೆ ದುಃಖವಾಗುತ್ತದೆ.

04018019a ಭೂಷಿತಂ ತಮಲಂಕಾರೈಃ ಕುಂಡಲೈಃ ಪರಿಹಾಟಕೈಃ|

04018019c ಕಂಬುಪಾಣಿನಮಾಯಾಂತಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಸೀದತಿ ಮೇ ಮನಃ||

ಚಿನ್ನದ ಕುಂಡಲಗಳಿಂದ ಅಲಂಕೃತನಾಗಿ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಚಿಪ್ಪಿನ ಬಳೆಗಳನ್ನು
ತೊಟ್ಟು ಬರುವ ಅವನನ್ನು ನೋಡಿ ನನ್ನ ಮನಸ್ಸು ನೋಯುತ್ತದೆ.

04018020a ತಂ ವೇಣೀಕೃತಕೇಶಾಂತಂ ಭೀಮಧನ್ವಾನಮರ್ಜುನಂ|

04018020c ಕನ್ಯಾಪರಿವೃತಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಭೀಮ ಸೀದತಿ ಮೇ ಮನಃ||

ಭಯಂಕರ ಬಿಲ್ಲಾರನಾದ ಅರ್ಜುನನು ತಲೆಗೂದಲನ್ನು ಜಡೆ
ಹೆಣೆದುಕೊಂಡು ಕನ್ಯೆಯರಿಂದ ಸುತ್ತುವರೆದಿರುವುದನ್ನು ಕಂಡು ನನ್ನ
ಮನಸ್ಸು ನೋಯುತ್ತದೆ.

04018021a ಯದಾ ಹೈನಂ ಪರಿವೃತಂ ಕನ್ಯಾಭಿರ್ದೇವರೂಪಿಣಂ|

04018021c ಪ್ರಭಿನ್ನಮಿವ ಮಾತಂಗಂ ಪರಿಕೀರ್ಣಂ ಕರೇಣುಭಿಃ||

04018022a ಮತ್ಸ್ಯ ಮರ್ಥಪತಿಂ ಪಾರ್ಥಂ ವಿರಾಟಂ ಸಮುಪಸ್ಥಿತಂ|

04018022c ಪಶ್ಯಾಮಿ ತೂರ್ಯಮಧ್ಯಸ್ಥಂ ದಿಶೋ ನಶ್ಯಂತಿ ಮೇ ತದಾ||

ಮತ್ಸ್ಯ ರಾಜ ವಿರಾಟನ ಸಮುಪಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಹೆಣ್ಣಾನೆಗಳಿಂದ
ಸುತ್ತುವರೆಯಲ್ಪಟ್ಟ ಮದ್ದಾನೆಯಂತೆ ಈ ಕನ್ಯೆಯರಿಂದ
ಸುತ್ತುವರೆಯಲ್ಪಟ್ಟು ವಾದ್ಯಗಳಿಗೆ ನರ್ತಿಸುವ ಆ ದೇವರೂಪಿಯನ್ನು
ನೋಡಿ ನನಗೆ ದಿಕ್ಕೇ ತೋಚದಂತಾಗುತ್ತದೆ.

04018023a ನೂನಮಾರ್ಯಾ ನ ಜಾನಾತಿ ಕೃಚ್ಛಂ ಪ್ರಾಪ್ತಂ ಧನಂಜಯಂ|

04018023c ಅಜಾತಶತ್ರುಂ ಕೌರವ್ಯಂ ಮಗ್ನಂ ದುದ್ಯೂತದೇವಿನಂ||

ಜೂಜಿನ ಹುಚ್ಚು ಹಿಡಿದಿರುವ ಅಜಾತಶತ್ರು ಕೌರವ್ಯ ಯುಧಿಷ್ಠಿರನಿಗೂ
ಮತ್ತು ಧನಂಜಯನಿಗೂ ಬಂದೊದಗಿರುವ ಕಷ್ಟಗಳನ್ನು
ಖಂಡಿತವಾಗಿಯೂ ಆರ್ಯ ಕುಂತಿಯು ತಿಳಿದಿರಲಾರಳು.

04018024a ತಥಾ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಯವೀಯಾಂಸಂ ಸಹದೇವಂ ಯುಧಾಂ ಪತಿಂ|

04018024c ಗೋಷು ಗೋವೇಷಮಾಯಾಂತಂ ಪಾಂಡುಭೂತಾಸ್ಮಿ ಭಾರತ||

ಹಾಗೆಯೇ ಭಾರತ! ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ನಾಯಕನಾದ ನಿಮ್ಮ ಕಿರಿಯವನಾದ
ಸಹದೇವನು ಗೋಪಾಲನ ವೇಷದಲ್ಲಿ ಗೋವುಗಳ ಮಧ್ಯೆ
ಇರುವುದನ್ನು ನೋಡಿ ನಾನು ಬಿಳಿಚಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ.

04018025a ಸಹದೇವಸ್ಯ ವೃತ್ತಾನಿ ಚಿಂತಯಂತೀ ಪುನಃ ಪುನಃ|

04018025c ನ ವಿಂದಾಮಿ ಮಹಾಬಾಹೋ ಸಹದೇವಸ್ಯ ದುಷ್ಟ್ಯತಂ|

04018025e ಯಸ್ಮಿನ್ನೇವಂವಿಧಂ ದುಃಖಂ ಪ್ರಾಪ್ನುಯಾತ್ಸತ್ಯವಿಕ್ರಮಃ||

ಮಹಾಬಾಹೋ! ಸಹದೇವನ ಕುರಿತು ಮತ್ತೆ ಮತ್ತೆ ಚಿಂತಿಸುವ ನನಗೆ
ಸಹದೇವನು ಯಾವ ಕೆಟ್ಟ ಕೆಲಸವನ್ನು ಮಾಡಿದನೆಂದು ಆ
ಸತ್ಯವಿಕ್ರಮನಿಗೆ ಈ ರೀತಿಯ ದುಃಖವು ಪ್ರಾಪ್ತವಾಯಿತು ಎಂದು ನನಗೆ
ತಿಳಿಯದಾಗಿದೆ.

04018026a ದೂಯಾಮಿ ಭರತಶ್ರೇಷ್ಠ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ತೇ ಭ್ರಾತರಂ ಪ್ರಿಯಂ|

04018026c ಗೋಷು ಗೋವೃಷಸಂಕಾಶಂ ಮತ್ಸ್ಯೇನಾಭಿನಿವೇಶಿತಂ||

ಭರತಶ್ರೇಷ್ಠ! ಮತ್ಸ್ಯ ರಾಜನಿಂದ ಗೋವುಗಳ ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣೆಗೆ
ನೇಮಕಗೊಂಡಿರುವ ಗೂಳಿಯಂತಿರುವ ನಿನ್ನ ಪ್ರಿಯ ತಮ್ಮನನ್ನು

ನೋಡಿ ನನಗೆ ನೋವಾಗುತ್ತದೆ.

04018027a ಸಂರಬ್ಧಂ ರಕ್ತನೇಪಥ್ಯಂ ಗೋಪಾಲಾನಾಂ ಪುರೋಗಮಂ|

04018027c ವಿರಾಟಮಭಿನಂದಂತಮಥ ಮೇ ಭವತಿ ಜ್ವರಃ||

ಸ್ವಾಭಿಮಾನಿಯಾದ ಅವನು ಹೀಗೆ ಕೆಂಪು ಉಡುಗೆಯನ್ನುಟ್ಟು
ಗೋಪಾಲ ಪ್ರಮುಖನಾಗಿ ವಿರಾಟನನ್ನು ಸಂತಸಪಡಿಸುತ್ತಿರುವುದನ್ನು
ನೋಡಿ ನನಗೆ ಸಂತಾಪವಾಗುತ್ತದೆ.

04018028a ಸಹದೇವಂ ಹಿ ಮೇ ವೀರಂ ನಿತ್ಯಮಾರ್ಯಾ ಪ್ರಶಂಸತಿ|

04018028c ಮಹಾಭಿಜನಸಂಪನ್ನೋ ವೃತ್ತವಾಂ ಶೀಲವಾನಿತಿ||

04018029a ಹ್ರೀನಿಷೇಧೋ ಮಧುರವಾಗ್ಧಾರ್ಮಿಕಶ್ಚ ಪ್ರಿಯಶ್ಚ ಮೇ|

04018029c ಸ ತೇಽರಣ್ಯೇಷು ಬೋಧವ್ಯೋ ಯಾಜ್ಞಸೇನಿ ಕ್ಷಪಾಸ್ವಪಿ||

ವೀರ ಸಹದೇವನನ್ನು ನಿತ್ಯವೂ ಆರ್ಯ ಕುಂತಿಯು ನನಗೆ ಈ ರೀತಿ
ಹೇಳಿ ಪ್ರಶಂಸಿಸುತ್ತಿದ್ದಳು: “ಅವನು ಸತ್ಕುಲ ಸಂಪನ್ನ. ಒಳ್ಳೆಯ
ವರ್ತನೆಯುಳ್ಳವನು. ಶೀಲವಂತ. ಲಜ್ಜಾಪ್ರವೃತ್ತಿಯುಳ್ಳವನು.
ಸವಿಯಾಗಿ ಮಾತನಾಡುವವನು. ಧಾರ್ಮಿಕ. ನನಗೆ ಪ್ರಿಯನಾದವನು.
ದ್ರೌಪದಿ! ಅವನನ್ನು ನೀನು ಇರುಳಿನಲ್ಲಿಯೂ ಎಚ್ಚರದಿಂದ
ನೋಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು.”

04018030a ತಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ವ್ಯಾಪೃತಂ ಗೋಷು ವತ್ಸಚರ್ಮಕ್ಷಪಾಶಯಂ|

04018030c ಸಹದೇವಂ ಯುಧಾಂ ಶ್ರೇಷ್ಠಂ ಕಿಂ ನು ಜೀವಾಮಿ ಪಾಂಡವ||

ಗೋವುಗಳ ಆರೈಕೆಯಲ್ಲಿ ನಿರತನಾದ, ರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿ ಕರುವಿನ ಚರ್ಮದ

ಮೇಲೆ ಮಲಗುವ ಆ ಯೋಧಶ್ರೇಷ್ಠ ಸಹದೇವನನ್ನು ನೋಡಿಯೂ
ನಾನು ಬದುಕಬೇಕೆ ಪಾಂಡವ !

04018031a ಯಸ್ತ್ರಿ ಭಿರ್ನಿತ್ಯ ಸಂಪನ್ನೋ ರೂಪೇಣಾಸ್ತ್ರೇಣ ಮೇಧಯಾ|

04018031c ಸೋಽಶ್ವಬಂಧೋ ವಿರಾಟಸ್ಯ ಪಶ್ಯ ಕಾಲಸ್ಯ ಪರ್ಯಯಂ||

ರೂಪ, ಅಸ್ತ್ರ, ಬುದ್ಧಿ ಮೂರರಲ್ಲೂ ಸದಾ ಸಂಪನ್ನನಾಗಿರುವ ಆ
ನಕುಲನು ವಿರಾಟನ ಅಶ್ವಪಾಲಕನಾಗಿದ್ದಾನೆ. ಕಾಲದ ವೈಪರೀತ್ಯವನ್ನು
ನೋಡು.

04018032a ಅಭ್ಯಕೀರ್ಯಂತ ವೃಂದಾನಿ ದಾಮಗ್ರಂಧಿಮುದೀಕ್ಷತಾಂ|

04018032c ವಿನಯಂತಂ ಜವೇನಾಶ್ವಾನ್ಮಹಾರಾಜಸ್ಯ ಪಶ್ಯತಃ||

ಮಹಾರಾಜನು ನೋಡಲೆಂದು ಕುದುರೆಗಳನ್ನು ವೇಗವಾಗಿ ಓಡಿಸುವ
ದಾಮಗ್ರಂಧಿಯನ್ನು ನೋಡಲು ಜನಸಮೂಹ ಕಿಕ್ಕಿರಿಯುತ್ತದೆ.

04018033a ಅಪಶ್ಯಮೇನಂ ಶ್ರೀಮಂತಂ ಮತ್ಕ್ಯಂ ಭ್ರಾಜಿಷ್ಣುಮುತ್ತಮಂ|

04018033c ವಿರಾಟಮುಪತಿಷ್ಠಂತಂ ದರ್ಶಯಂತಂ ಚ ವಾಜಿನಃ||

ಶ್ರೀಮಂತನೂ, ತೇಜಸ್ವಿಯೂ ಉತ್ತಮನೂ ಆದ ಮತ್ಕ್ಯ ರಾಜ ವಿರಾಟನ
ಎದಿರು ಅವನು ಕುದುರೆಗಳನ್ನು ಪ್ರದರ್ಶಿಸುವುದನ್ನು ನಾನು
ನೋಡಿದ್ದೇನೆ.

04018034a ಕಿಂ ನು ಮಾಂ ಮನ್ಯಸೇ ಪಾರ್ಥ ಸುಖಿತೇತಿ ಪರಂತಪ|

04018034c ಏವಂ ದುಃಖಿತಾವಿಷ್ಟಾ ಯುಧಿಷ್ಠಿರನಿಮಿತ್ತತಃ||

ಪರಂತಪ! ಪಾರ್ಥ! ಯುಧಿಷ್ಠಿರನಿಂದ ಹೀಗೆ ನೂರಾರು ದುಃಖಗಳಿಗೆ
ಒಳಗಾಗಿರುವ ನಾನು ಸುಖಿಯೆಂದು ಹೇಗೆ ತಾನೆ ಭಾವಿಸುವೆ?

04018035a ಅತಃ ಪ್ರತಿವಿಶಿಷ್ಟಾನಿ ದುಃಖಾನ್ಯನ್ಯಾನಿ ಭಾರತ|

04018035c ವರ್ತಂತೇ ಮಯಿ ಕೌಂತೇಯ ವಕ್ಷ್ಯಾಮಿ ಶೃಣು ತಾನ್ಯಪಿ||

ಭಾರತ! ಕೌಂತೇಯ! ಇವುಗಳಿಗೂ ವಿಶೇಷವಾದ ಬೇರೆ ದುಃಖಗಳು
ನನಗಿವೆ. ಅವುಗಳನ್ನೂ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಕೇಳು.

04018036a ಯುಷ್ಮಾಸು ದ್ವಿಯಮಾಣೇಷು ದುಃಖಾನಿ ವಿವಿಧಾನ್ಯುತ|

04018036c ಶೋಷಯಂತಿ ಶರೀರಂ ಮೇ ಕಿಂ ನು ದುಃಖಮತಃ ಪರಂ||

ನೀನು ಬದುಕಿರುವಾಗಲೇ ವಿವಿಧ ದುಃಖಗಳು ನನ್ನ ಶರೀರವನ್ನು
ಬತ್ತಿಸುತ್ತಿವೆ. ಇದಕ್ಕಿಂತಲೂ ಮಿಗಿಲಾದ ದುಃಖ ಯಾವುದಿದೆ?”

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ವಿರಾಟಪರ್ವಣಿ ಕೀಚಕವಧಪರ್ವಣಿ
ದ್ರೌಪದೀಭೀಮಸಂವಾದೇ ಅಷ್ಟಾದಶೋಽಧ್ಯಾಯಃ |
ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ವಿರಾಟಪರ್ವದಲ್ಲಿ
ಕೀಚಕವಧಪರ್ವದಲ್ಲಿ ದ್ರೌಪದೀಭೀಮಸಂವಾದದಲ್ಲಿ ಹದಿನೆಂಟನೆಯ
ಅಧ್ಯಾಯವು.

೧೯

ದ್ರೌಪದಿಯು ಭೀಮನಲ್ಲಿ ತನ್ನ ದುಃಖಕ್ಕೆ ಕಾರಣವನ್ನು
ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳುವುದು (೧-೨೦).

04019001 ದ್ರೌಪದ್ಯುವಾಚ|

04019001a ಅಹಂ ಸೈರಂದ್ರಿವೇಷೇಣ ಚರಂತೀ ರಾಜವೇಶ್ಮನಿ|

04019001c ಶೌಚದಾಸ್ಮಿ ಸುದೇಷ್ಣಾಯಾ ಅಕ್ಷಧೂರ್ತಸ್ಯ ಕಾರಣಾತ್||

ದ್ರೌಪದಿಯು ಹೇಳಿದಳು: “ಆ ಕೆಟ್ಟ ಜೂಜಾಳಿಯ ಕಾರಣದಿಂದ ನಾನು ಸೈರಂದ್ರಿಯ ವೇಷವನ್ನು ಧರಿಸಿ ಅರಮನೆಯಲ್ಲಿ ಇದ್ದುಕೊಂಡು ಸುದೇಷ್ಣೆಯ ಪರಿಚಾರಿಕೆ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದೇನೆ.

04019002a ವಿಕ್ರಿಯಾಂ ಪಶ್ಯ ಮೇ ತೀವ್ರಾಂ ರಾಜಪುತ್ರಾಃ ಪರಂತಪ|

04019002c ಆಸೇ ಕಾಲಮುಪಾಸೀನಾ ಸರ್ವಂ ದುಃಖಂ ಕಿಲಾರ್ತವತ್||

ಪರಂತಪ! ರಾಜಪುತ್ರಿಯಾದ ನನ್ನ ಈ ಅತೀವ ಅಸುಖವನ್ನು ನೋಡು. ಆರ್ತಳಂತೆ ದುಃಖವೆಲ್ಲ ಮುಗಿಯುವ ಸಮಯವನ್ನು ಕಾಯುತ್ತಿದ್ದೇನೆ.

04019003a ಅನಿತ್ಯಾ ಕಿಲ ಮರ್ತ್ಯಾನಾಮರ್ಥಸಿದ್ಧಿರ್ಜಯಾಜಯೌ|

04019003c ಇತಿ ಕೃತ್ವಾ ಪ್ರತೀಕ್ಷಾಮಿ ಭರ್ತ್ಯಣಾಮುದಯಂ ಪುನಃ||

ಮನುಷ್ಯರ ಸಂಪತ್ತು, ಸಾಧನೆಗಳು, ಜಯ ಅಪಜಯಗಳು ಅನಿತ್ಯ ಎಂದು ತಿಳಿದು ಪತಿಗಳ ಪುನರೋದಯವನ್ನು ಕಾಯುತ್ತಿದ್ದೇನೆ.

04019004a ಯ ಏವ ಹೇತುರ್ಭವತಿ ಪುರುಷಸ್ಯ ಜಯಾವಹಃ|

04019004c ಪರಾಜಯೇ ಚ ಹೇತುಃ ಸ ಇತಿ ಚ ಪ್ರತಿಪಾಲಯೇ||

ಪುರುಷನ ಜಯಕ್ಕೆ ಯಾವುದು ಕಾರಣವೋ ಅದೇ ಪರಾಜಯಕ್ಕೂ

ಕಾರಣವಾಗುವುದೆಂದು ಕಾಯುತ್ಪಿದ್ಧೇನೆ.

04019005a ದತ್ತ್ವಾ ಯಾಚಂತಿ ಪುರುಷಾ ಹತ್ವಾ ವಧ್ಯಂತಿ ಚಾಪರೇ|

04019005c ಪಾತಯಿತ್ವಾ ಚ ಪಾತ್ಯಂತೇ ಪರೈರಿತಿ ಚ ಮೇ ಶ್ರುತಂ||

ದಾನನೀಡುವವರು ಬೇಡುತ್ತಾರೆ. ಕೊಲ್ಲುವವರು ಇತರರಿಂದ
ಕೊಲ್ಲಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ಬೀಳಿಸುವವರು ಇತರರಿಂದ ಬೀಳಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ
ಎಂದು ನಾನು ಕೇಳಿದ್ದೇನೆ.

04019006a ನ ದೈವಸ್ಯಾತಿಭಾರೋಽಸ್ತಿ ನ ದೈವಸ್ಯಾತಿವರ್ತನಂ|

04019006c ಇತಿ ಚಾಪ್ಯಾಗಮಂ ಭೂಯೋ ದೈವಸ್ಯ ಪ್ರತಿಪಾಲಯೇ||

ದೈವಕ್ಕೆ ಯಾವುದೂ ಅತಿ ಭಾರವಲ್ಲ. ದೈವವನ್ನು ಮೀರುವಂತಿಲ್ಲ
ಎಂದು ತಿಳಿದು ಅದೃಷ್ಟದ ಪುನರಾಗಮನವನ್ನು ಕಾಯುತ್ಪಿದ್ಧೇನೆ.

04019007a ಸ್ಥಿತಂ ಪೂರ್ವಂ ಜಲಂ ಯತ್ರ ಪುನಸ್ತತ್ಯೈವ ತಿಷ್ಠತಿ|

04019007c ಇತಿ ಪರ್ಯಾಯಮಿಚ್ಛಂತೀ ಪ್ರತೀಕ್ಷಾಮ್ಯುದಯಂ ಪುನಃ||

ಹಿಂದೆ ನೀರು ಎಲ್ಲಿ ನಿಲ್ಲುತ್ತಿತ್ತೋ ಅಲ್ಲಿಯೇ ಮತ್ತೆ ನಿಲ್ಲುತ್ತದೆ ಎಂದು
ತಿಳಿದು ಬದಲಾವಣೆಯನ್ನು ಬಯಸುತ್ತಾ ಪುನರುದಯವನ್ನು
ಪ್ರತೀಕ್ಷಿಸುತ್ತಿದ್ದೇನೆ.

04019008a ದೈವೇನ ಕಿಲ ಯಸ್ಯಾರ್ಥಃ ಸುನೀತೋಽಪಿ ವಿಪದ್ಯತೇ|

04019008c ದೈವಸ್ಯ ಚಾಗಮೇ ಯತ್ನಸ್ತೇನ ಕಾರ್ಯೋ ವಿಜಾನತಾ||

ಚೆನ್ನಾಗಿ ನಡೆಸಿದರೂ ಯಾರ ಉದ್ದೇಶವು ದೈವದಿಂದ

ವಿಪತ್ತಿಗೀಡಾಗುತ್ತದೆಯೋ ಅಂಥವನು ವಿವೇಕಿಯಾಗಿ ಮತ್ತೆ
ದೈವವೊದಗುವಂತೆ ಪ್ರಯತ್ನಿಸಬೇಕು.

04019009a ಯತ್ತು ಮೇ ವಚನಸ್ಯಾಸ್ಯ ಕಥಿತಸ್ಯ ಪ್ರಯೋಜನಂ|

04019009c ಪೃಚ್ಛ ಮಾಂ ದುಃಖಿತಾಂ ತತ್ತ್ವ ಮಪೃಷ್ಟಾ ವಾ ಬ್ರವೀಮಿ ತೇ||

ದುಃಖಿತೆಯಾಗಿ ನಾನು ಹೇಳುವ ಮಾತುಗಳ ಪ್ರಯೋಜನವೇನೆಂದು
ನೀನು ಕೇಳು ಅಥವಾ ಕೇಳದಿರು. ನಾನು ಹೇಳುವ ಈ ಮಾತಿನ
ಉದ್ದೇಶವನ್ನು ನಿನಗೆ ತಿಳಿಸುತ್ತೇನೆ.

04019010a ಮಹಿಷೀ ಪಾಂಡುಪುತ್ರಾಣಾಂ ದುಹಿತಾ ದ್ರುಪದಸ್ಯ ಚ|

04019010c ಇಮಾಮವಸ್ಥಾಂ ಸಂಪ್ರಾಪ್ತಾ ಕಾ ಮದನ್ಯಾ ಜಿಜೀವಿಷೇತ್||

ಪಾಂಡುಪುತ್ರರ ರಾಣಿಯಾಗಿದ್ದು ದ್ರುಪದನ ಮಗಳಾಗಿದ್ದು ಈ
ಅವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಪಡೆದಿರುವ ನನ್ನಂಥಹ ಇನ್ನಾರು ತಾನೆ ಜೀವಿಸಿರಲು
ಬಯಸುತ್ತಾರೆ?

04019011a ಕುರೂನ್ವರಿಭವನ್ಸರ್ವಾನ್ಪಾಂಚಾಲಾನಪಿ ಭಾರತ|

04019011c ಪಾಂಡವೇಯಾಂಶ್ಚ ಸಂಪ್ರಾಪ್ತೋ ಮಮ ಕ್ಲೇಶೋ ಹ್ಯರಿಂದಮ||

ಅರಿಂದಮ ! ಭಾರತ ! ನನಗೊದಗಿದ ಈ ಕ್ಲೇಶವು ಎಲ್ಲ ಕುರುಗಳನ್ನೂ,
ಪಾಂಚಾಲರನ್ನೂ ಮತ್ತು ಪಾಂಡವರನ್ನೂ ಅಪಮಾನಗೊಳಿಸಿದೆ.

04019012a ಭ್ರಾತೃಭಿಃ ಶ್ವಶುರೈಃ ಪುತ್ರೈರ್ಬಹುಭಿಃ ಪರವೀರಹನೌ|

04019012c ಏವಂ ಸಮುದಿತಾ ನಾರೀ ಕಾ ನ್ವನ್ಯಾ ದುಃಖಿತಾ ಭವೇತ್||

ಪರವೀರಹನ್ ! ಬಹುಜನ ಸೋದರರಿಂದಲೂ, ಮಾವಂದಿರಿಂದಲೂ,
ಪುತ್ರರಿಂದಲೂ ಪರಿವೃತಳಾಗಿ ಸಂತೋಷದಿಂದಿರಬೇಕಾದ ಬೇರೆ
ಯಾರು ತಾನೇ ಹೀಗೆ ದುಃಖಪಡುತ್ತಾಳೆ?

04019013a ನೂನಂ ಹಿ ಬಾಲಯಾ ಧಾತುರ್ಮಯಾ ವೈ ವಿಪ್ರಿಯಂ ಕೃತಂ|

04019013c ಯಸ್ಯ ಪ್ರಸಾದಾದ್ಧುರ್ನೀತಂ ಪ್ರಾಪ್ತಾಸ್ಮಿ ಭರತರ್ಷಭ||

ಭರತರ್ಷಭ ! ಬಾಲೆಯಾಗಿದ್ದಾಗ ನಾನು ನಿಶ್ಚಯವಾಗಿಯೂ ವಿಧಿಗೈ
ಅಪರಾಧಮಾಡಿದ್ದಿರಬೇಕು. ಅದರ ಪ್ರಸಾದದಿಂದ ಈ
ದುರವಸ್ಥೆಗೀಡಾಗಿದ್ದೇನೆ.

04019014a ವರ್ಣಾವಕಾಶಮಪಿ ಮೇ ಪಶ್ಯ ಪಾಂಡವ ಯಾದೃಶಂ|

04019014c ಯಾದೃಶೋ ಮೇ ನ ತತ್ರಾಸೀದ್ಧುಃಖೇ ಪರಮಕೇ ತದಾ||

ಪಾಂಡವ ! ನನ್ನ ಬಣ್ಣವು ಹೇಗಾಗಿದೆಯೆಂಬುದನ್ನು ನೋಡು. ಅಂದು
ಅಲ್ಲಿ ಪರಮ ದುಃಖದಲ್ಲಿಯೂ ಹೀಗಾಗಿರಲಿಲ್ಲ.

04019015a ತ್ವಮೇವ ಭೀಮ ಜಾನೀಷೇ ಯನ್ಮೈ ಪಾರ್ಥ ಸುಖಂ ಪುರಾ|

04019015c ಸಾಹಂ ದಾಸತ್ವಮಾಪನ್ನಾ ನ ಶಾಂತಿಮವಶಾ ಲಭೇ||

ಭೀಮ ! ಪಾರ್ಥ ! ಹಿಂದಿನ ನನ್ನ ಸುಖವನ್ನು ನೀನೊಬ್ಬನೇ ಬಲ್ಲೆ.
ಅಂತಹ ನಾನು ದಾಸಿಯಾಗಿದ್ದೇನೆ. ಅವಶ್ಯಕಾದ ನನಗೆ ಶಾಂತಿ
ಎನ್ನುವುದೇ ಸಿಗುತ್ತಿಲ್ಲ.

04019016a ನಾದ್ಯೈವಿಕಮಿದಂ ಮನ್ಯೇ ಯತ್ರ ಪಾರ್ಥೋ ಧನಂಜಯಃ|

04019016c ಭೀಮಧನ್ವಾ ಮಹಾಬಾಹುರಾಸ್ತೇ ಶಾಂತ ಇವಾನಲಃ||

ಭೀಮಧನ್ವಿ ಮಹಾಬಾಹು ಪಾರ್ಥ ಧನಂಜಯನು ತಣ್ಣಗಾದ
ಬೆಂಕಿಯಂತಿರುವುದು ದೈವವಲ್ಲದೇ ಬೇರೆಯಲ್ಲ ಎಂದು
ಭಾವಿಸುತ್ತೇನೆ.

04019017a ಅಶಕ್ಯಾ ವೇದಿತುಂ ಪಾರ್ಥ ಪ್ರಾಣಿನಾಂ ವೈ ಗತಿನರೈಃ|

04019017c ವಿನಿಪಾತಮಿಮಂ ಮನ್ಯೇ ಯುಷ್ಮಾಕಮವಿಚಿಂತಿತಂ||

ಭೀಮ ! ಜೀವಿಗಳ ಗತಿಯನ್ನು ತಿಳಿಯಲು ನರರಿಗೆ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ನಿಮ್ಮ
ಈ ಪತನವು ಮೊದಲೇ ತಿಳಿದಿರಲಿಲ್ಲ ಎಂದು ಭಾವಿಸುತ್ತೇನೆ.

04019018a ಯಸ್ಯಾ ಮಮ ಮುಖಪ್ರೇಕ್ಷಾ ಯೂಯಮಿಂದ್ರಸಮಾಃ ಸದಾ|

04019018c ಸಾ ಪ್ರೇಕ್ಷೇ ಮುಖಮನ್ಯಾಸಾಮವರಾಣಾಂ ವರಾ ಸತೀ||

ಇಂದ್ರಸಮಾನರಾದ ನೀವು ಅಪ್ಪಣೆಗಾಗಿ ಸದಾ ನನ್ನ ಮುಖವನ್ನು
ನೋಡುತ್ತಿದ್ದಿರಿ. ಅಂಥಹ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಸತಿ ನಾನೇ ಇಂದು ಅಪ್ಪಣೆಗಾಗಿ
ಕೀಳಾದ ಇತರರ ಮುಖವನ್ನು ನೋಡುವವಳಂತಾಗಿದ್ದೇನೆ.

04019019a ಪಶ್ಯ ಪಾಂಡವ ಮೇಽವಸ್ಥಾಂ ಯಥಾ ನಾರ್ಹಾಮಿ ವೈ ತಥಾ|

04019019c ಯುಷ್ಮಾಸು ದ್ವಿಯಮಾಣೇಷು ಪಶ್ಯ ಕಾಲಸ್ಯ ಪರ್ಯಯಂ||

ಪಾಂಡವ ! ನನ್ನ ಈ ಅವಸ್ಥೆಯನ್ನು ನೋಡು. ನೀವು ಬದುಕಿರುವಾಗ
ನನಗೆ ಇದು ತಕ್ಕುದಲ್ಲ. ಕಾಲವಿಪರ್ಯಯವನ್ನು ನೋಡು.

04019020a ಯಸ್ಯಾಃ ಸಾಗರಪರ್ಯಂತಾ ಪೃಥಿವೀ ವಶವರ್ತಿ ನೀ|

04019020c ಆಸೀತ್ಸಾದ್ಯ ಸುದೇಷ್ಟಾಯಾ ಭೀತಾಹಂ ವಶವರ್ತಿನೀ||

ಸಾಗರಪರ್ಯಂತವಾದ ಪೃಥ್ವಿ ಯಾರ ವಶವರ್ತಿನಿಯಾಗಿತ್ತೋ ಆ ನಾನು ಇಂದು ಸುದೇಷ್ಟೆಯ ವಶವರ್ತಿನಿಯಾಗಿ ಅವಳಿಗೆ ಹೆದರುತ್ತೇನೆ.

04019021a ಯಸ್ಯಾಃ ಪುರಃಸ್ವರಾ ಆಸನ್ನೃಷ್ಠತಶ್ಚಾನುಗಾಮಿನಃ|

04019021c ಸಾಹಮದ್ಯ ಸುದೇಷ್ಟಾಯಾಃ ಪುರಃ ಪಶ್ಚಾಚ್ಚ ಗಾಮಿನೀ||

04019021e ಇದಂ ತು ದುಃಖಂ ಕೌಂತೇಯ ಮಮಾಸಹ್ಯಂ ನಿಬೋಧ ತತ್||

ಯಾರ ಹಿಂದೆ ಮತ್ತು ಮುಂದೆ ಅನುಚರರು ಇರುತ್ತಿದ್ದರೋ ಆ ನಾನು ಇಂದು ಸುದೇಷ್ಟೆಯ ಹಿಂದೆ ಮುಂದೆ ತಿರುಗುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ಕೌಂತೇಯ ! ನನ್ನ ಈ ಅಸಹ್ಯ ದುಃಖವನ್ನು ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೋ.

04019022a ಯಾ ನ ಜಾತು ಸ್ವಯಂ ಪಿಂಷೇ ಗಾತ್ರೋದ್ವರ್ತನಮಾತ್ಮನಃ|

04019022c ಅನ್ಯತ್ರ ಕುಂತ್ಯಾ ಭದ್ರಂ ತೇ ಸಾದ್ಯ ಪಿಂಷಾಮಿ ಚಂದನಂ|

04019022e ಪಶ್ಯ ಕೌಂತೇಯ ಪಾಣೀ ಮೇ ನೈವಂ ಯೌ ಭವತಃ ಪುರಾ||

ಯಾರು ಕುಂತಿಯ ಹೊರತು ತನಗಾಗಿ ಕೂಡ ಸುಗಂಧದ್ರವ್ಯವನ್ನು ತೇಯುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲವೋ ಆ ನಾನೇ ಇಂದು ಸುದೇಷ್ಟೆಗಾಗಿ ಚಂದನವನ್ನು ತೇಯುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ನನ್ನ ಕೈಗಳನ್ನು ನೋಡು ಕೌಂತೇಯ ! ಹಿಂದೆ ಇವು ಹೀಗಿರಲಿಲ್ಲ. ನಿನಗೆ ಮಂಗಳವಾಗಲಿ !”

04019023 ವೈಶಂಪಾಯನ ಉವಾಚ|

04019023a ಇತ್ಯಸ್ಯ ದರ್ಶಯಾಮಾಸ ಕಿಣಬದ್ಧೌ ಕರಾವೃಭೌ|

ವೈಶಂಪಾಯನನು ಹೇಳಿದನು: “ಹೀಗೆಂದು ಅವಳು ದಡ್ಡುಗಟ್ಟಿದ
ಎರಡೂ ಕೈಗಳನ್ನೂ ಅವನಿಗೆ ತೋರಿಸಿದಳು.

04019024 ದ್ರೌಪದ್ಯುವಾಚ|

04019024a ಬಿಭೇಮಿ ಕುಂತ್ಯಾ ಯಾ ನಾಹಂ ಯುಷ್ಮಾಕಂ ವಾ ಕದಾ ಚನ|

04019024c ಸಾದ್ಯಾಗ್ರತೋ ವಿರಾಟಸ್ಯ ಭೀತಾ ತಿಷ್ಠಾಮಿ ಕಿಂಕರೀ||

04019025a ಕಿಂ ನು ವಕ್ಷ್ಯತಿ ಸಮ್ರಾಣ್ಯಾಂ ವರ್ಣಕಃ ಸುಕೃತೋ ನ ವಾ|

04019025c ನಾನ್ಯಪಿಷ್ಠಂ ಹಿ ಮತ್ಸ್ಯಸ್ಯ ಚಂದನಂ ಕಿಲ ರೋಚತೇ||

ದ್ರೌಪದಿಯು ಹೇಳಿದಳು: “ಕುಂತಿಗಾಗಲೀ ನಿಮಗಾಗಲೀ ಎಂದೂ
ಹೆದರದಿದ್ದ ನಾನು ಇಂದು ವಿರಾಟನ ಮುಂದೆ ಸೇವಕಿಯಾಗಿ
ಅನುಲೇಪನ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಸಿದ್ಧವಾಗಿದೆಯೋ ಇಲ್ಲವೋ? ನನಗೆ ದೊರೆಯು
ಏನೆನ್ನುತ್ತಾನೋ ಎಂದು ಅಳುಕುತ್ತಾ ನಿಂತಿರುತ್ತೇನೆ. ಬೇರೆಯವರು
ತೇಯ್ದ ಚಂದನವು ವಿರಾಟನಿಗೆ ಹಿಡಿಸುವುದಿಲ್ಲ.”

04019026 ವೈಶಂಪಾಯನ ಉವಾಚ|

04019026a ಸಾ ಕೀರ್ತಯಂತೀ ದುಃಖಾನಿ ಭೀಮಸೇನಸ್ಯ ಭಾಮಿನೀ|

04019026c ರುರೋದ ಶನಕೈಃ ಕೃಷ್ಣಾ ಭೀಮಸೇನಮುದೀಕ್ಷತೀ||

ವೈಶಂಪಾಯನನು ಹೇಳಿದನು: “ಈ ರೀತಿ ಭೀಮಸೇನನ ಭಾಮಿನಿ
ಕೃಷ್ಣೆಯು ತನ್ನ ದುಃಖಗಳನ್ನು ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾ ಭೀಮಸೇನನ
ಮುಖವನ್ನೇ ನೋಡುತ್ತಾ ಮೌನವಾಗಿ ಅತ್ತಳು.

04019027a ಸಾ ಬಾಷ್ಟಕಲಯಾ ವಾಚಾ ನಿಃಶ್ವಸಂತೀ ಪುನಃ ಪುನಃ|

04019027c ಹೃದಯಂ ಭೀಮಸೇನಸ್ಯ ಘಟ್ಟಯಂತೀದಮಬ್ರವೀತ್||

ಅವಳು ಮತ್ತೆ ಮತ್ತೆ ನಿಟ್ಟುಸಿರುಬಿಡುತ್ತಾ ಭೀಮಸೇನನ ಹೃದಯವನ್ನು ಕಲಕುತ್ತಾ ಬಾಷ್ಟಗದ್ಗದ ಮಾತುಗಳಿಂದ ಹೀಗೆಂದಳು:

04019028a ನಾಲ್ಪಂ ಕೃತಂ ಮಯಾ ಭೀಮ ದೇವಾನಾಂ ಕಿಲ್ಬಿಷಂ ಪುರಾ|

04019028c ಅಭಾಗ್ಯಾ ಯತ್ತು ಜೀವಾಮಿ ಮರ್ತವ್ಯೇ ಸತಿ ಪಾಂಡವ||

“ಭೀಮ ! ಪಾಂಡವ ! ಹಿಂದೆ ನಾನು ದೇವತೆಗಳಿಗೆಸಗಿದ ಅಪರಾಧವು ಅಲ್ಪವಾಗಿರಲಿಕ್ಕಿಲ್ಲ. ಸಾಯಬೇಕಾಗಿರುವ ಅಭಾಗ್ಯಳಾದ ನಾನು ಬದುಕಿದ್ದೇನೆ.”

04019029a ತತಸ್ತಸ್ಯಾಃ ಕರೌ ಶೂನೌ ಕಿಣಬದ್ಧೌ ವೃಕೋದರಃ|

04019029c ಮುಖಮಾನೀಯ ವೇಪಂತ್ಯಾ ರುರೋದ ಪರವೀರಹಾ||

ಬಳಿಕ ಆ ಪರವೀರಹ ವೃಕೋದರನು ಕಂಪಿಸುತ್ತಿದ್ದ ದ್ರೌಪದಿಯ ದಡ್ಡುಗಟ್ಟಿ ಊದಿಕೊಂಡಿದ್ದ ಕೈಗಳನ್ನು ತನ್ನ ಮುಖದ ಮೇಲಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಅತ್ತುಬಿಟ್ಟನು.

04019030a ತೌ ಗೃಹೀತ್ವಾ ಚ ಕೌಂತೇಯೋ ಬಾಷ್ಟಮುತ್ಸೃಜ್ಯ ವೀರ್ಯವಾನ್|

04019030c ತತಃ ಪರಮದುಃಖಾರ್ತ ಇದಂ ವಚನಮಬ್ರವೀತ್||

ಪರಾಕ್ರಮಿಯಾದ ಆ ಕೌಂತೇಯನು ಅವುಗಳನ್ನು ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು ಪರಮ ದುಃಖಾರ್ತನಾಗಿ ಕಣ್ಣೀರ್ಗರೆಯುತ್ತಾ ಈ ಮಾತುಗಳನ್ನಾಡಿದನು.

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ವಿರಾಟಪರ್ವಣಿ ಕೀಚಕವಧಪರ್ವಣಿ
ದ್ರೌಪದೀಭೀಮಸಂವಾದೇ ಏಕೋನವಿಂಶೋಽಧ್ಯಾಯಃ |
ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ವಿರಾಟಪರ್ವದಲ್ಲಿ
ಕೀಚಕವಧಪರ್ವದಲ್ಲಿ ದ್ರೌಪದೀಭೀಮಸಂವಾದದಲ್ಲಿ
ಹತ್ತೊಂಭತ್ತನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು.

೨೦

ಭೀಮಸೇನನು ದ್ರೌಪದಿಯನ್ನು ಸಂತವಿಸಿದುದು

ಭೀಮನು ದ್ರೌಪದಿಯನ್ನು ಸಂತವಿಸುವುದು (೧-೧೩). ದ್ರೌಪದಿಯು
ಕೀಚಕನನ್ನು ಕೊಲ್ಲ ಎಂದು ಭೀಮನಲ್ಲಿ ಕೇಳಿಕೊಳ್ಳುವುದು (೧೪-೩೪).

04020001 ಭೀಮಸೇನ ಉವಾಚ|

04020001a ಧಿಗಸ್ತು ಮೇ ಬಾಹುಬಲಂ ಗಾಂಡೀವಂ ಫಲ್ಗುನಸ್ಯ ಚ|

04020001c ಯತ್ತೇ ರಕ್ತೌ ಪುರಾ ಭೂತ್ವಾ ಪಾಣೀ ಕೃತಕಿಣಾವುಭೌ||

ಭೀಮಸೇನನು ಹೇಳಿದನು: “ನನ್ನ ಬಾಹುಬಲಕ್ಕೂ ಫಲ್ಗುನನ
ಗಾಂಡೀವಕ್ಕೂ ಧಿಕ್ಕಾರ! ಹಿಂದೆ ಕೆಂಪಾಗಿದ್ದ ನಿನ್ನ ಕೈಗಳೆರಡೂ ಈಗ
ದಡ್ಡುಗಟ್ಟಿವೆ.

04020002a ಸಭಾಯಾಂ ಸ್ಮ ವಿರಾಟಸ್ಯ ಕರೋಮಿ ಕದನಂ ಮಹತ್|

04020002c ತತ್ರ ಮಾಂ ಧರ್ಮರಾಜಸ್ತು ಕಟಾಕ್ಷೇಣ ನೃವಾರಯತ್||

04020002E ತದಹಂ ತಸ್ಯ ವಿಜ್ಞಾಯ ಸ್ಥಿತ ಏವಾಸ್ಮಿ ಭಾಮಿನಿ||

ವಿರಾಟನ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ನಾನು ದೊಡ್ಡ ಕದನವನ್ನೇ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದೆ. ಆದರೆ ಅಲ್ಲಿ ಧರ್ಮರಾಜನು ನನ್ನನ್ನು ಕಡೆಗಣ್ಣಿನ ನೋಟದಿಂದ ತಡೆದನು. ಭಾಮಿನಿ! ಅವನ ಆಶಯವನ್ನು ತಿಳಿದು ನಾನು ಸುಮ್ಮನಿದ್ದುಬಿಟ್ಟೆ.

04020003a ಯಚ್ಚ ರಾಷ್ಟ್ರಾ ತ್ರೈಚ್ಯವನಂ ಕುರೂಣಾಮವಧಶ್ಚ ಯಃ|

04020003c ಸುಯೋಧನಸ್ಯ ಕರ್ಣಸ್ಯ ಶಕುನೇಃ ಸೌಬಲಸ್ಯ ಚ||

04020004a ದುಃಶಾಸನಸ್ಯ ಪಾಪಸ್ಯ ಯನ್ಮಯಾ ನ ಹೃತಂ ಶಿರಃ|

04020004c ತನ್ಮೇ ದಹತಿ ಕಲ್ಯಾಣಿ ಹೃದಿ ಶಲ್ಯಮಿವಾರ್ಪಿತಂ||

04020004e ಮಾ ಧರ್ಮಂ ಜಹಿ ಸುಶ್ರೋಣಿ ಕ್ರೋಧಂ ಜಹಿ ಮಹಾಮತೇ||

ಕಲ್ಯಾಣಿ! ನಾಡಿನಿಂದ ಹೊರದೂಡಿರುವುದು, ಇನ್ನೂ ನಾವು ಕೌರವರನ್ನು ಕೊಲ್ಲದಿರುವುದು, ಸುಯೋಧನ, ಕರ್ಣ, ಸೌಬಲ ಶಕುನಿ ಮತ್ತು ಪಾಪಿ ದುಃಶಾಸನನ ಶಿರಗಳನ್ನು ನಾನು ಕತ್ತರಿಸದೇ ಇರುವುದು ಇವೆಲ್ಲವೂ ನನ್ನ ಹೃದಯವನ್ನು ಶಲ್ಯದಂತೆ ಸುಡುತ್ತಿವೆ. ಸುಶ್ರೋಣಿ! ಧರ್ಮವನ್ನು ತೊರೆಯಬೇಡ. ಮಹಾಮತೇ! ಕ್ರೋಧವನ್ನು ಬಿಡು.

04020005a ಇಮಂ ಚ ಸಮುಪಾಲಂಭಂ ತ್ವತ್ತೋ ರಾಜಾ ಯುಧಿಷ್ಠಿರಃ|

04020005c ಶೃಣುಯಾದ್ಯದಿ ಕಲ್ಯಾಣಿ ಕೃತ್ಸುಂ ಜಹ್ಯಾತ್ಸ ಜೀವಿತಂ||

ಕಲ್ಯಾಣಿ! ನಿನ್ನಿಂದ ಈ ನಿಂದೆಯನ್ನೆಲ್ಲ ರಾಜ ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು ಕೇಳಿದರೆ ನಿಶ್ಚಯವಾಗಿಯೂ ಅವನು ಪ್ರಾಣ ಬಿಡುತ್ತಾನೆ.

04020006a ಧನಂಜಯೋ ವಾ ಸುಶ್ರೋಣಿ ಯಮೌ ವಾ ತನುಮಧ್ಯಮೇ|

04020006c ಲೋಕಾಂತರಗತೇಷ್ಟೇಷು ನಾಹಂ ಶಕ್ಷ್ಯಾಮಿ ಜೀವಿತುಂ||

ತನುಮಧ್ಯಮೇ ! ಸುಶ್ರೋಣಿ ! ಧನಂಜಯನಾಗಲೀ ಯಮಳರಾಗಲೀ
ಮರಣಹೊಂದಿದರೆ ನಾನು ಜೀವಿಸಿರಲಾರೆ.

04020007a ಸುಕನ್ಯಾ ನಾಮ ಶಾರ್ಯಾ ತೀ ಭಾರ್ಗವಂ ಚ್ಯವನಂ ವನೇ|

04020007c ವಲ್ಮೀಕಿಭೂತಂ ಶಾಮ್ಯಂತಮನ್ವಪದ್ಯತ ಭಾಮಿನೀ||

ಭಾಮಿನೀ ! ಹಿಂದೆ ಸುಕನ್ಯಾ ಎಂಬ ಹೆಸರಿನ ಶಾರ್ಯಾತಿಯ ಮಗಳು
ವನದಲ್ಲಿ ತಪಸ್ಸುಮಾಡುತ್ತಾ ಹುತ್ತವಾಗಿದ್ದ ಭೃಗುವಂಶಜ
ಚ್ಯವನನನ್ನು ಅರಣ್ಯದಲ್ಲಿ ಅನುಸರಿಸಿದಳು.

04020008a ನಾಡಾಯನೀ ಚೇಂದ್ರಸೇನಾ ರೂಪೇಣ ಯದಿ ತೇ ಶ್ರುತಾ|

04020008c ಪತಿಮನ್ವಚರದ್ವೈದ್ಧಂ ಪುರಾ ವರ್ಷಸಹಸ್ರಿಣಂ||

ಹಿಂದೆ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಪ್ರಸಿದ್ಧಳಾದ ನಾಡಾಯಣ ವಂಶದ ಇಂದ್ರಸೇನೆಯು
ಸಾವಿರ ವರ್ಷದ ವೃದ್ಧ ಪತಿಯನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿದುದನ್ನು ನೀನು
ಕೇಳಿಲ್ಲವೇ?

04020009a ದುಹಿತಾ ಜನಕಸ್ಯಾಪಿ ವೈದೇಹೀ ಯದಿ ತೇ ಶ್ರುತಾ|

04020009c ಪತಿಮನ್ವಚರತ್ಸೀತಾ ಮಹಾರಣ್ಯನಿವಾಸಿನಂ||

ಜನಕನ ಮಗಳಾದ ವೈದೇಹಿಯೂ ಕೂಡ ಮಹಾರಣ್ಯನಿವಾಸಿ
ಪತಿಯನ್ನು ಹಿಂಬಾಲಿಸಿದುದನ್ನು ಕೇಳಿಲ್ಲವೇ?

04020010a ರಕ್ಷಸಾ ನಿಗ್ರಹಂ ಪ್ರಾಪ್ಯ ರಾಮಸ್ಯ ಮಹಿಷೀ ಪ್ರಿಯಾ|

04020010c ಕ್ಲಿಶ್ಯಮಾನಾಪಿ ಸುಶ್ರೋಣೀ ರಾಮಮೇವಾನ್ವಪದ್ಯತ||

ರಾಮನ ಪ್ರಿಯ ಪತ್ನಿಯಾದ ಆ ಸುಂದರಿಯು ರಾಕ್ಷಸರ
ನಿಗ್ರಹಕ್ಕೊಳಗಾಗಿ ಕ್ಲೇಶಗೊಂಡರೂ ರಾಮನನ್ನೇ ಅನುಸರಿಸಿದಳು.

04020011a ಲೋಪಾಮುದ್ರಾ ತಥಾ ಭೀರು ವಯೋರೂಪಸಮನ್ವಿತಾ|

04020011c ಅಗಸ್ತ್ಯಮನ್ವಯಾದ್ಧಿತ್ವಾ ಕಾಮಾನ್ಸರ್ವಾ ನಮಾನುಷಾನ್||

ಭೀರು! ಹಾಗೆಯೇ ರೂಪ ಯೌವನಸಂಪನ್ನೆಯಾದ ಲೋಪಾಮುದ್ರೆಯು
ಎಲ್ಲ ದಿವ್ಯ ಸುಖಗಳನ್ನೂ ತೊರೆದು ಅಗಸ್ತ್ಯನನ್ನು ಹಿಂಬಾಲಿಸಿದಳು.

04020012a ಯಥೈತಾಃ ಕೀರ್ತಿತಾ ನಾರ್ಯೋ ರೂಪವತ್ಯಃ ಪತಿವ್ರತಾಃ|

04020012c ತಥಾ ತ್ವಮಪಿ ಕಲ್ಯಾಣಿ ಸರ್ವೈಃ ಸಮುದಿತಾ ಗುಣೈಃ||

ಕಲ್ಯಾಣೀ! ನಾನು ಹೇಳಿದ ಈ ರೂಪವತಿಯರೂ ಪತಿವ್ರತೆಯರೂ
ಆದ ನಾರಿಯರಂತೆ ನೀನೂ ಕೂಡ ಸರ್ವಗುಣಸಂಪನ್ನೆಯಾಗಿರುವೆ.

04020013a ಮಾದೀರ್ಘಂ ಕ್ಷಮ ಕಾಲಂ ತ್ವಂ ಮಾಸಮಧ್ಯರ್ಧಸಮ್ಮಿತಂ|

04020013c ಪೂರ್ಣೇ ತ್ರಯೋದಶೇ ವರ್ಷೇ ರಾಜ್ಞೋ ರಾಜ್ಞೀ ಭವಿಷ್ಯಸಿ||

ವ್ಯಥೆಪಡಬೇಡ! ಇನ್ನು ಉಳಿದಿರುವ ಒಂದೂವರೆ ತಿಂಗಳ
ಅಲ್ಪಕಾಲವನ್ನು ತಾಳಿಕೋ. ಹದಿಮೂರನೆಯ ವರ್ಷವು ತುಂಬಿದಾಗ
ನೀನು ಮತ್ತೆ ರಾಜನ ರಾಣಿಯಾಗುವೆ.”

04020014 ದ್ರೌಪದ್ಯುವಾಚ|

04020014a ಆರ್ತಯೈತನ್ಮಯಾ ಭೀಮ ಕೃತಂ ಬಾಷ್ಟವಿಮೋಕ್ಷಣಂ|

04020014c ಅಪಾರಯಂತ್ಯಾ ದುಃಖಾನಿ ನ ರಾಜಾನಮುಪಾಲಭೇ||

ದ್ರೌಪದಿಯು ಹೇಳಿದಳು: “ಭೀಮ ! ದುಃಖವನ್ನು ತಡೆದುಕೊಳ್ಳಲಾಗದೇ ಆರ್ತಳಾಗಿ ನಾನು ನಿನ್ನ ಮುಂದೆ ಹೀಗೆ ಕಂಬನಿಗರೆದೆ. ರಾಜನನ್ನು ನಾನು ನಿಂದಿಸುವುದಿಲ್ಲ.

04020015a ವಿಮುಕ್ತೇನ ವೃತೀತೇನ ಭೀಮಸೇನ ಮಹಾಬಲ|

04020015c ಪ್ರತ್ಯುಪಸ್ಥಿತಕಾಲಸ್ಯ ಕಾರ್ಯಸ್ಯಾನಂತರೋ ಭವ||

ಮಹಾಬಲ ಭೀಮಸೇನ ! ಹಿಂದೆ ಆದುದ್ದನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಬಿಡು. ಈಗ ಒದಗಿಬಂದಿರುವ ಕಷ್ಟದ ಪರಿಹಾರಕ್ಕೆ ಸಿದ್ಧನಾಗು.

04020016a ಮಮೇಹ ಭೀಮ ಕೈಕೇಯೀ ರೂಪಾಭಿಭವಶಮ್ಕಯಾ|

04020016c ನಿತ್ಯಮುದ್ವಿಜತೇ ರಾಜಾ ಕಥಂ ನೇಯಾದಿಮಾಮಿತಿ||

ಭೀಮ ! ರೂಪದಲ್ಲಿ ನಾನು ಅವಳನ್ನು ಸೋಲಿಸುವೆನೆಂಬ ಶಂಕೆಯಿಂದ ರಾಜನಲ್ಲಿ ನನ್ನನ್ನು ಲಪಟಾಯಿಸಿಬಿಡುತ್ತಾನೋ ಎಂದು ಸುದೇಷ್ಟೆಯು ನಿತ್ಯವೂ ಉದ್ವಿಗ್ನಳಾಗಿದ್ದಾಳೆ.

04020017a ತಸ್ಯಾ ವಿದಿತ್ವಾ ತಂ ಭಾವಂ ಸ್ವಯಂ ಚಾನ್ಯತದರ್ಶನಃ|

04020017c ಕೀಚಕೋಽಯಂ ಸುದುಷ್ಟಾತ್ಮಾ ಸದಾ ಪ್ರಾರ್ಥಯತೇ ಹಿ ಮಾಂ||

ಅವಳು ಆ ಭಾವವನ್ನರಿತು ಸ್ವತಃ ಕೆಟ್ಟದ್ದನ್ನೇ ಕಾಣುವ ದುಷ್ಟಾತ್ಮ ಆ ಕೀಚಕನು ನನ್ನನ್ನು ಯಾವಾಗಲೂ ಬೇಡುತ್ತಾನೆ.

04020018a ತಮಹಂ ಕುಪಿತಾ ಭೀಮ ಪುನಃ ಕೋಪಂ ನಿಯಮ್ಯ ಚ|

04020018c ಅಬ್ರುವಂ ಕಾಮಸಮ್ನೂಢಮಾತ್ಮಾನಂ ರಕ್ಷ ಕೀಚಕ||

ಭೀಮ ! ನಾನು ಕೋಪಗೊಂಡರೂ ಮತ್ತೆ ಕೋಪವನ್ನು
ನಿಯಂತ್ರಿಸಿಕೊಂಡು ಕಾಮದಿಂದ ಮೂಢನಾದ ಅವನಿಗೆ ನಾನು
“ಕೀಚಕ ! ನಿನ್ನನ್ನು ನೀನು ರಕ್ಷಿಸಿಕೋ !” ಎಂದು ಹೇಳಿದೆ.

04020019a ಗಂಧರ್ವಾಣಾಮಹಂ ಭಾರ್ಯಾ ಪಂಚಾನಾಂ ಮಹಿಷೀ ಪ್ರಿಯಾ|

04020019c ತೇ ತ್ವಾಂ ನಿಹನ್ಯುರ್ದುರ್ಧರ್ಷಾಃ ಶೂರಾಃ ಸಾಹಸಕಾರಿಣಃ||

“ನಾನು ಐವರು ಗಂಧರ್ವರ ಭಾರ್ಯೆ. ಪ್ರಿಯಪತ್ನಿ. ತಡೆಯಲು
ಅಸಾಧ್ಯರೂ, ಶೂರರೂ, ಸಾಹಸಿಗಳೂ ಆದ ಅವರು ನಿನ್ನನ್ನು
ಕೊಲ್ಲುತ್ತಾರೆ.”

04020020a ಏವಮುಕ್ತಃ ಸ ದುಷ್ಟಾತ್ಮಾ ಕೀಚಕಃ ಪ್ರತ್ಯುವಾಚ ಹ|

04020020c ನಾಹಂ ಬಿಭೇಮಿ ಸೈರಂದ್ರಿ ಗಂಧರ್ವಾಣಾಂ ಶುಚಿಸ್ಮಿತೇ||

ಹೀಗೆ ಹೇಳಿದಾಗ ಆ ದುಷ್ಟಾತ್ಮ ಕೀಚಕನು ಮರುನುಡಿದನು:
“ಶುಚಿಸ್ಮಿತೇ ! ಸೈರಂದ್ರಿ ! ನಾನು ಗಂಧರ್ವರಿಗೆ ಹೆದರುವುದಿಲ್ಲ.

04020021a ಶತಂ ಸಹಸ್ರಮಪಿ ವಾ ಗಂಧರ್ವಾಣಾಮಹಂ ರಣೇ|

04020021c ಸಮಾಗತಂ ಹನಿಷ್ಯಾಮಿ ತ್ವಂ ಭೀರು ಕುರು ಮೇ ಕ್ಷಣಂ||

ಒಟ್ಟಿಗೆ ಬರುವ ನೂರು ಅಥವಾ ಸಾವಿರ ಗಂಧರ್ವರನ್ನೂ ನಾನು
ರಣದಲ್ಲಿ ಕೊಲ್ಲುವೆನು. ಆದುದರಿಂದ ಭೀರು ! ನನಗೆ ನೀನು

ಸಂತಸವನ್ನುಂಟುಮಾಡು !”

04020022a ಇತ್ಯುಕ್ತೇ ಚಾಬ್ರುವಂ ಸೂತಂ ಕಾಮಾತುರಮಹಂ ಪುನಃ|

04020022c ನ ತ್ವಂ ಪ್ರತಿಬಲಸ್ತೇಷಾಂ ಗಂಧರ್ವಾಣಾಂ ಯಶಸ್ವಿನಾಂ||

ಹೀಗೆ ಅವನು ಹೇಳಿದಾಗ ನಾನು ಕಾಮಾತುರನಾದ ಆ ಸೂತನಿಗೆ ಮತ್ತೆ ನುಡಿದೆ: “ಕೀರ್ತಿಶಾಲಿಗಳಾದ ಆ ಗಂಧರ್ವರಿಗೆ ಬಲದಲ್ಲಿ ನೀನು ಸಾಟಿಯಲ್ಲ.

04020023a ಧರ್ಮೇ ಸ್ಥಿತಾಸ್ಥಿ ಸತತಂ ಕುಲಶೀಲಸಮನ್ವಿತಾ|

04020023c ನೇಚ್ಛಾಮಿ ಕಂ ಚಿದ್ವಧ್ಯಂತಂ ತೇನ ಜೀವಸಿ ಕೀಚಕ||

ಕುಲಶೀಲಸಂಪನ್ನೆಯಾದ ನಾನು ಯಾವಾಗಲೂ ಧರ್ಮಸ್ಥಿತಳಾಗಿದ್ದೇನೆ. ಯಾರ ವಧೆಯನ್ನೂ ನಾನು ಬಯಸುವುದಿಲ್ಲ. ಆದುದರಿಂದಲೇ ಕೀಚಕ! ನೀನು ಇನ್ನೂ ಬದುಕಿದ್ದೀಯೆ !”

04020024a ಏವಮುಕ್ತಃ ಸ ದುಷ್ಟಾತ್ಮಾ ಪ್ರಹಸ್ಯ ಸ್ವನವತ್ತದಾ|

04020024c ನ ತಿಷ್ಠತಿ ಸ್ಮ ಸನ್ಮಾರ್ಗೇ ನ ಚ ಧರ್ಮಂ ಬುಭೂಷತಿ||

ಹೀಗೆ ಹೇಳಲು ಆ ದುಷ್ಟಾತ್ಮನು ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ ನಕ್ಕನು. ಅವನು ಸನ್ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ನೆಲೆಗೊಳ್ಳುವುದಿಲ್ಲ ಮತ್ತು ಧರ್ಮಕ್ಕಾಗಿ ಯತ್ನಿಸುವುದಿಲ್ಲ.

04020025a ಪಾಪಾತ್ಮಾ ಪಾಪಭಾವಶ್ಚ ಕಾಮರಾಗವಶಾನುಗಃ|

04020025c ಅವಿನೀತಶ್ಚ ದುಷ್ಟಾತ್ಮಾ ಪ್ರತ್ಯಾಖ್ಯಾತಃ ಪುನಃ ಪುನಃ|

04020025e ದರ್ಶನೇ ದರ್ಶನೇ ಹನ್ಯಾತ್ತಥಾ ಜಃಯಾಂ ಚ ಜೀವಿತಂ||

ಆ ಪಾಪಾತ್ಮ್ಯ, ಪಾಪಭಾವಿ, ಕಾಮರಾಗವಶ, ಅವಿನೀತ, ದುಷ್ಟಾತ್ಮನು
ಮತ್ತೆ ಮತ್ತೆ ಪ್ರತಿಭಟಿಸಿದರೂ ನನ್ನನ್ನು ಕಂಡಾಗಲೆಲ್ಲಾ ಹಿಂಸಿಸುತ್ತಾನೆ.
ಆದ್ದರಿಂದ ನಾನು ಪ್ರಾಣ ಬಿಡುತ್ತೇನೆ.

04020026a ತದ್ಧರ್ಮೇ ಯತಮಾನಾನಾಂ ಮಹಾನ್ಧರ್ಮೋ ನಶಿಷ್ಯತಿ|

04020026c ಸಮಯಂ ರಕ್ಷಮಾಣಾನಾಂ ಭಾರ್ಯಾ ವೋ ನ ಭವಿಷ್ಯತಿ||

ಧರ್ಮದಲ್ಲಿ ಪ್ರಯತ್ನಪರರಾಗಿರುವವರ ಮಹಾಧರ್ಮವೇ
ಹಾಳಾಗುತ್ತದೆ. ಪ್ರತಿಜ್ಞೆಯನ್ನು ಪರಿಪಾಲಿಸುತ್ತಿರುವ ನಿಮಗೆ ಪತ್ನಿಯೇ
ಇಲ್ಲವಾಗುತ್ತಾಳೆ.

04020027a ಭಾರ್ಯಾಯಾಂ ರಕ್ಷಮಾಣಾಯಾಂ ಪ್ರಜಾ ಭವತಿ ರಕ್ಷಿತಾ|

04020027c ಪ್ರಜಾಯಾಂ ರಕ್ಷಮಾಣಾಯಾಮಾತ್ಮಾ ಭವತಿ ರಕ್ಷಿತಃ||

ಹೆಂಡತಿಯನ್ನು ರಕ್ಷಿಸಿದರೆ ಮಕ್ಕಳು ರಕ್ಷಿತರಾಗಿರುತ್ತಾರೆ. ಮಕ್ಕಳು
ರಕ್ಷಣೆಯಲ್ಲಿದ್ದರೆ ಆತ್ಮರಕ್ಷಣೆಯಾಗುತ್ತದೆ.

04020028a ವದತಾಂ ವರ್ಣಧರ್ಮಾಂಶ್ಚ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾನಾಂ ಹಿ ಮೇ ಶ್ರುತಂ|

04020028c ಕ್ಷತ್ರಿಯಸ್ಯ ಸದಾ ಧರ್ಮೋ ನಾನ್ಯಃ ಶತ್ರುನಿಬರ್ಹಣಾತ್||

ಬ್ರಾಹ್ಮಣರು ವರ್ಣಧರ್ಮದ ಕುರಿತು ಹೇಳಿದುದನ್ನು ನಾನು
ಕೇಳಿದ್ದೇನೆ. ಶತ್ರುಗಳ ನಾಶದ ಹೊರತು ಬೇರೆ ಯಾವುದೂ ಎಂದೂ
ಕ್ಷತ್ರಿಯನಿಗೆ ಧರ್ಮವಲ್ಲ.

04020029a ಪಶ್ಯತೋ ಧರ್ಮರಾಜಸ್ಯ ಕೀಚಕೋ ಮಾಂ ಪದಾವಧೀತ್|

04020029c ತವ ಚೈವ ಸಮಕ್ಷಂ ವೈ ಭೀಮಸೇನ ಮಹಾಬಲ||

ಮಹಾಬಲ ಭೀಮಸೇನ! ಧರ್ಮರಾಜನು ನೋಡುತ್ತಿರುವಂತೆಯೇ
ನಿನ್ನ ಎದುರಿನಲ್ಲಿ ಕೀಚಕನು ನನ್ನನ್ನು ಕಾಲಿನಿಂದ ಒದೆದನು.

04020030a ತ್ವಯಾ ಹ್ಯಹಂ ಪರಿತ್ರಾತಾ ತಸ್ಮಾದ್ಭೋರಾಜ್ಜ ಟಾಸುರಾತ್|

04020030c ಜಯದ್ರಥಂ ತಥೈವ ತ್ವಮಜೈಷೀರ್ಭಾರ್ತೃಭಿಃ ಸಹ||

ಆ ಘೋರ ಜಟಾಸುರನಿಂದ ನೀನೇ ನನ್ನನ್ನು ಪಾರುಗೊಳಿಸಿದೆ.
ಹಾಗೆಯೇ ಸೋದರರೊಡನೆ ಜಯದ್ರಥನನ್ನೂ ನೀನೇ ಗೆದ್ದೆ.

04020031a ಜಹೀಮಮಪಿ ಪಾಪಂ ತ್ವಂ ಯೋಽಯಂ ಮಾಮವಮನ್ಯತೇ|

04020031c ಕೀಚಕೋ ರಾಜವಾಲ್ಮಭ್ಯಾಚ್ಛೋಕಕೃನ್ಮಮ ಭಾರತ||

ಭಾರತ! ಈಗ ನನ್ನನ್ನು ಅಪಮಾನಿಸಿದ ಪಾಪಿಯನ್ನೂ ನೀನೇ ಕೊಲ್ಲು.
ರಾಜನಿಗೆ ಬೇಕಾದವನಾಗಿರುವ ಕೀಚಕನು ನನ್ನನ್ನು ಕಾಡುತ್ತಿದ್ದಾನೆ.

04020032a ತಮೇವಂ ಕಾಮಸಮ್ತಂ ಭಿಂಧಿ ಕುಂಭಮಿವಾಶ್ಮನಿ|

04020032c ಯೋ ನಿಮಿತ್ತಮನರ್ಥಾನಾಂ ಬಹೂನಾಂ ಮಮ ಭಾರತ||

ಭಾರತ! ನನಗೆ ಬಹಳಷ್ಟು ಕಷ್ಟಗಳನ್ನು ತಂದೊಡ್ಡಿದ ಆ ಕಾಮದಿಂದ
ಹುಚ್ಚನಾದವನನ್ನು ಮಡಕೆಯನ್ನು ಕಲ್ಲಿನ ಮೇಲೆ ಚಪ್ಪಳಿಸಿ
ಒಡೆಯುವಂತೆ ನಾಶಮಾಡು.

04020033a ತಂ ಚೇಜ್ಜೀವಂತಮಾದಿತ್ಯಃ ಪ್ರಾತರಭ್ಯುದಯಿಷ್ಯತಿ|

04020033c ವಿಷಮಾಲೋಡ್ಯ ಪಾಸ್ಯಾಮಿ ಮಾ ಕೀಚಕವಶಂ ಗಮಂ||

04020033e ಶ್ರೀಯೋ ಹಿ ಮರಣಂ ಮಹ್ಯಂ ಭೀಮಸೇನ ತವಾಗ್ರತಃ||

ಭೀಮಸೇನ ! ಬೆಳಿಗ್ಗೆ ಸೂರ್ಯೋದಯದ ವರೆಗೆ ಅವನು
ಜೀವಂತನಾಗಿದ್ದರೆ ವಿಷವನ್ನು ಬೆರೆಸಿ ಕುಡಿಯುತ್ತೇನೆ. ಕೀಚಕನ
ವಶಳಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ನಿನ್ನನ್ನು ಬಿಟ್ಟರೆ ಮರಣವೇ ನನಗೆ ಶ್ರೇಯಸ್ಕರ.”

04020034 ವೈಶಂಪಾಯನ ಉವಾಚ|

04020034a ಇತ್ಯುಕ್ತ್ವಾ ಪ್ರಾರುದತ್ಕೃಷ್ಣಾ ಭೀಮಸ್ಯೋರಃ ಸಮಾಶ್ರಿತಾ|

04020034c ಭೀಮಶ್ಚ ತಾಂ ಪರಿಷ್ಟಜ್ಯ ಮಹತ್ಸಾಂತ್ವಂ ಪ್ರಯುಜ್ಯ ಚ||

04020034e ಕೀಚಕಂ ಮನಸಾಗಚ್ಛತ್ಸೃಕ್ಮಿಣೀ ಪರಿಸಂಲಿಹನ್||

ವೈಶಂಪಾಯನನು ಹೇಳಿದನು: “ಹೀಗೆ ಹೇಳಿ ಕೃಷ್ಣೆಯು ಭೀಮನ
ಎದೆಯ ಮೇಲೊರಗಿ ರೋಧಿಸಿದಳು. ಭೀಮನು ಅವಳನ್ನು
ಅಪ್ಪಿಕೊಂಡು ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಸಾಂತ್ವನಗೊಳಿಸಿ ಕಟವಾಯಿಗಳನ್ನು
ನೆಕ್ಕುತ್ತಾ ಕೀಚಕನ ಕುರಿತು ಯೋಚಿಸತೊಡಗಿದನು.

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ವಿರಾಟಪರ್ವಣಿ ಕೀಚಕವಧಪರ್ವಣಿ
ದ್ರೌಪದೀಸಾಂತ್ವನೇ ವಿಂಶೋಽಧ್ಯಾಯಃ |

ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ವಿರಾಟಪರ್ವದಲ್ಲಿ
ಕೀಚಕವಧಪರ್ವದಲ್ಲಿ ದ್ರೌಪದೀಸಾಂತ್ವನದಲ್ಲಿ ಇಪ್ಪತ್ತನೆಯ
ಅಧ್ಯಾಯವು.

ಕೀಚಕವಧೆ

ಕೀಚಕನನ್ನು ಅಂದಿನ ರಾತ್ರಿ ನರ್ತನಶಾಲೆಗೆ ಬರುವಂತೆ ಮಾಡು ಎಂದು ಹೇಳಿ ಭೀಮನು ದ್ರೌಪದಿಯನ್ನು ಕಳುಹಿಸಿದುದು (೧-೬).

ಮರುದಿನ ಕೀಚಕನು ದ್ರೌಪದಿಯನ್ನು ಮತ್ತೆ ಕಾಡಲು, ರಾತ್ರಿ ನರ್ತನಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಪರಸ್ಪರರ ಮಿಲನಕ್ಕೆ ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳುವುದು (೨-೧೭).

ಕೀಚಕನು ರಾತ್ರಿಯ ಮಿಲನಕ್ಕೆ ಕಾತರದಿಂದ ಸಿದ್ಧನಾಗುತ್ತಿರಲು ದ್ರೌಪದಿಯು ಭೀಮನಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗಿ ರಾತ್ರಿಯ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಕುರಿತು ತಿಳಿಸುವುದು, ಭೀಮನು ಕೀಚಕನನ್ನು ಕೊಲ್ಲುವೆನೆಂದು ಭರವಸೆಯನ್ನಿತ್ತಿದ್ದುದು (೧೮-೩೭). ಭೀಮ-ಕೀಚಕರ ಮಲ್ಲಯುದ್ಧ, ಕೀಚಕನ ಮರಣ (೩೮-೬೭).

04021001 ಭೀಮಸೇನ ಉವಾಚ|

04021001a ತಥಾ ಭದ್ರೇ ಕರಿಷ್ಯಾಮಿ ಯಥಾ ತ್ವಂ ಭೀರು ಭಾಷಸೇ|

04021001c ಅದ್ಯ ತಂ ಸೂದಯಿಷ್ಯಾಮಿ ಕೀಚಕಂ ಸಹಬಾಂಧವಂ||

ಭೀಮಸೇನನು ಹೇಳಿದನು: “ಭದ್ರೇ! ಭೀರು! ನೀನು ಹೇಳಿದಂತೆಯೇ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ. ಇಂದು ಕೀಚಕನನ್ನು ಅವನ ಬಾಂಧವರೊಡನೆ ಕೊಲ್ಲುತ್ತೇನೆ.

04021002a ಅಸ್ಯಾಃ ಪ್ರದೋಷೇ ಶರ್ವರ್ಯಾಃ ಕುರುಷ್ವಾನೇನ ಸಂಗಮಂ|

04021002c ದುಃಖಂ ಶೋಕಂ ಚ ನಿರ್ಧೂಯ ಯಾಜ್ಞಸೇನಿ ಶುಚಿಸ್ಮಿತೇ||

ಶುಚಿಸ್ಮಿತೇ! ಯಾಜ್ಞಸೇನಿ! ದುಃಖ ಶೋಕಗಳನ್ನು ಕೊಡವಿ ಇಂದು
ಸಾಯಂಕಾಲ ಅವನನ್ನು ಭೇಟಿಯಾಗು.

04021003a ಯೈಷಾ ನರ್ತನಶಾಲಾ ವೈ ಮತ್ಸ್ಯರಾಜೇನ ಕಾರಿತಾ|

04021003c ದಿವಾತ್ರ ಕನ್ಯಾ ನೃತ್ಯಂತಿ ರಾತ್ರೌ ಯಾಂತಿ ಯಥಾಗೃಹಂ||

ಮತ್ಸ್ಯರಾಜನಿಂದ ನಿರ್ಮಿತವಾದ ನರ್ತನಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಕನ್ಯೆಯರು
ಹಗಲು ಹೊತ್ತು ನೃತ್ಯಮಾಡಿ ರಾತ್ರಿ ಹೊತ್ತು ಮನೆಗೆ ಹೋಗುತ್ತಾರೆ.

04021004a ತತ್ರಾಸ್ತಿ ಶಯನಂ ಭೀರು ದೃಢಾಂಗಂ ಸುಪ್ರತಿಷ್ಠಿತಂ|

04021004c ತತ್ರಾಸ್ಯ ದರ್ಶಯಿಷ್ಯಾಮಿ ಪೂರ್ವಪ್ರೇತಾನ್ಪಿತಾಮಹಾನ್||

ಭೀರು! ಅಲ್ಲಿ ಸುಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿರುವ ಗಟ್ಟಿಮುಟ್ಟಾದ ಮಂಚವೊಂದಿದೆ.
ಅಲ್ಲಿಯೇ ಅವನಿಗೆ ಅವನ ಪೂರ್ವ ಪಿತಾಮಹರ ಪ್ರೇತಗಳನ್ನು
ತೋರಿಸಿಕೊಡುತ್ತೇನೆ.

04021005a ಯಥಾ ಚ ತ್ವಾಂ ನ ಪಶ್ಯೇಯುಃ ಕುರ್ವಾಣಾಂ ತೇನ ಸಂವಿದಂ|

04021005c ಕುರ್ಯಾಸ್ತಥಾ ತ್ವಂ ಕಲ್ಯಾಣಿ ಯಥಾ ಸನ್ನಿಹಿತೋ ಭವೇತ್||

ಕಲ್ಯಾಣಿ! ಅವನೊಂದಿಗೆ ನೀನು ಒಪ್ಪಂದ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವಾಗ ನಿನ್ನನ್ನು
ಯಾರೂ ಕಾಣದಂತೆ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಅವನು ಅಲ್ಲಿ
ಹಾಜರಿರುವಂತೆ ಮಾಡು.””

04021006 ವೈಶಂಪಾಯನ ಉವಾಚ|

04021006a ತಥಾ ತೌ ಕಥಯಿತ್ವಾ ತು ಬಾಷ್ಟಮುತ್ಸೃಜ್ಯ ದುಃಖಿತೌ|

04021006c ರಾತ್ರಿಶೇಷಂ ತದತ್ಯುಗ್ರಂ ಧಾರಯಾಮಾಸತುರ್ ಹೃದಾ||

ವೈಶಂಪಾಯನನು ಹೇಳಿದನು: “ಅವರಿಬ್ಬರೂ ಹಾಗೆ
ಮಾತನಾಡಿಕೊಂಡು, ದುಃಖದಿಂದ ಕಂಬನಿಗರೆದು ಹೃದಯವನ್ನು
ಗಟ್ಟಿಮಾಡಿಕೊಂಡು ಅತ್ಯುಗ್ರವಾದ ಆ ಇರುಳಿನ ಉಳಿದ ಭಾಗವನ್ನು
ಸಹಿಸಿಕೊಂಡರು.

04021007a ತಸ್ಯಾಂ ರಾತ್ರಾಂ ವ್ಯತೀತಾಯಾಂ ಪ್ರಾತರುತ್ಥಾಯ ಕೀಚಕಃ|

04021007c ಗತ್ವಾ ರಾಜಕುಲಾಯೈವ ದ್ರೌಪದೀಮಿದಮಬ್ರವೀತ್||

ಆ ರಾತ್ರಿಯು ಕಳೆಯಲು ಬೆಳಿಗ್ಗೆ ಎದ್ದು ಕೀಚಕನು ಅರಮನೆಗೆ ಹೋಗಿ
ದ್ರೌಪದಿಗೆ ಹೀಗೆಂದು ಹೇಳಿದನು:

04021008a ಸಭಾಯಾಂ ಪಶ್ಯತೋ ರಾಜ್ಞಃ ಪಾತಯಿತ್ವಾ ಪದಾಹನಂ|

04021008c ನ ಚೈವಾಲಭಥಾಸ್ತ್ರಾಣಮಭಿಪನ್ನಾ ಬಲೀಯಸಾ||

“ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ರಾಜನ ಕಣ್ಮಂದೆಯೇ ನಿನ್ನನ್ನು ಬೀಳಿಸಿ ಕಾಲಿನಿಂದ ಒದ್ದೆ.
ನಿನ್ನ ಮೇಲೆ ಬಿದ್ದ ಬಲಿಷ್ಠನಾದ ನನ್ನಿಂದ ನಿನಗೆ ರಕ್ಷಣೆಯೇ
ದೊರೆಯಲಿಲ್ಲ.

04021009a ಪ್ರವಾದೇನ ಹಿ ಮತ್ಸ್ಯಾನಾಂ ರಾಜಾ ನಾಮ್ನಾಯಮುಚ್ಯತೇ|

04021009c ಅಹಮೇವ ಹಿ ಮತ್ಸ್ಯಾನಾಂ ರಾಜಾ ವೈ ವಾಹಿನೀಪತಿಃ||

ವಿರಾಟನನ್ನು ಮತ್ಸ್ಯ ರಾಜನೆಂದು ಹೆಸರಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ.

ಸೇನಾಪತಿಯಾಗಿರುವ ನಾನೇ ಮತ್ಸ್ಯ ರಾಜ.

04021010a ಸಾ ಸುಖಂ ಪ್ರತಿಪದ್ಯಸ್ವ ದಾಸೋ ಭೀರು ಭವಾಮಿ ತೇ|

04021010c ಅಹ್ನಾಯ ತವ ಸುಶ್ರೋಣಿ ಶತಂ ನಿಷ್ಕಾನ್ದದಾಮ್ಯಹಂ||

ಭೀರು! ಸುಶ್ರೋಣೀ! ನೀನು ಸುಖವನ್ನು ಪಡೆ. ನಾನು ನಿನಗೆ ದಾಸನಾಗುತ್ತೇನೆ. ದಿನಕ್ಕೆ ನೂರು ನಾಣ್ಯಗಳನ್ನು ನಿನಗೆ ಕೊಡುತ್ತೇನೆ.

04021011a ದಾಸೀಶತಂ ಚ ತೇ ದದ್ಯಾಂ ದಾಸಾನಾಮಪಿ ಚಾಪರಂ|

04021011c ರಥಂ ಚಾಶ್ವತರೀಯುಕ್ತಮಸ್ತು ನೌ ಭೀರು ಸಂಗಮಃ|

ನೂರು ದಾಸಿಯರನ್ನೂ ಮತ್ತು ನೂರು ದಾಸರನ್ನೂ, ಹೇಸರೆಗತ್ತೆಗಳನ್ನು ಹೂಡಿದ ರಥವನ್ನೂ ಕೊಡುತ್ತೇನೆ. ಭೀರು! ನಮ್ಮಿಬ್ಬರ ಸಮಾಗಮವಾಗಲಿ!”

04021012 ದ್ರೌಪದ್ಯುವಾಚ|

04021012a ಏಕಂ ಮೇ ಸಮಯಂ ತ್ವದ್ಯ ಪ್ರತಿಪದ್ಯಸ್ವ ಕೀಚಕ|

04021012c ನ ತ್ವಾಂ ಸಖಾ ವಾ ಭ್ರಾತಾ ವಾ ಜಾನೀಯಾತ್ಸಂಗತಂ ಮಯಾ||

ದ್ರೌಪದಿಯು ಹೇಳಿದಳು: “ಕೀಚಕ! ಇಂದು ನನ್ನದೊಂದು ನಿಬಂಧನೆಯುಂಟು. ಅದನ್ನು ನೀನು ನಡೆಸಿಕೊಡು. ನನ್ನೊಡನೆ ನಿನ್ನ ಈ ಸಮಾಗಮವು ನಿನ್ನ ಸ್ನೇಹಿತರಿಗಾಗಲೀ ಸಹೋದರರಿಗಾಗಲೀ ಗೊತ್ತಾಗಕೂಡದು.

04021013a ಅವಬೋಧಾದ್ಧಿ ಭೀತಾಸ್ಮಿ ಗಂಧರ್ವಾಣಾಂ ಯಶಸ್ವಿನಾಂ|

04021013c ಏವಂ ಮೇ ಪ್ರತಿಜಾನೀಹಿ ತತೋಽಹಂ ವಶಗಾ ತವ||

ಆ ಯಶಸ್ವಿ ಗಂಧರ್ವರಿಗೆ ಇದು ತಿಳಿದುಬಿಡುತ್ತದೆಯೆಂದು ನಾನು ಹೆದರುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ಹೀಗೆ ನೀನು ನನಗೆ ಆಣೆ ಕೊಡು. ಅನಂತರ ನಾನು ನಿನ್ನ ವಶಳಾಗುತ್ತೇನೆ.”

04021014 ಕೀಚಕ ಉವಾಚ|

04021014a ಏವಮೇತತ್ಕರಿಷ್ಯಾಮಿ ಯಥಾ ಸುಶ್ರೋಣಿ ಭಾಷಸೇ|

04021014c ಏಕೋ ಭದ್ರೇ ಗಮಿಷ್ಯಾಮಿ ಶೂನ್ಯಮಾವಸಥಂ ತವ||

04021015a ಸಮಾಗಮಾರ್ಥಂ ರಂಭೋರು ತ್ವಯಾ ಮದನಮೋಹಿತಃ|

04021015c ಯಥಾ ತ್ವಾಂ ನಾವಭೋತ್ಸ್ಯಂತಿ ಗಂಧರ್ವಾಃ ಸೂರ್ಯವರ್ಚಸಃ||

ಕೀಚಕನು ಹೇಳಿದನು: “ಸುಶ್ರೋಣಿ! ಆಗಲಿ. ನೀನು ಹೇಳಿದಂತೆಯೇ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ. ಭದ್ರೇ! ರಂಭೋರು! ಸೂರ್ಯವರ್ಚಸ್ವಿಗಳಾದ ಗಂಧರ್ವರು ನಿನ್ನನ್ನು ಕಂಡುಹಿಡಿಯದಂತೆ, ನಿನ್ನಿಂದ ಮದನಮೋಹಿತನಾದ ನಾನು ನಿನ್ನೊಡನೆ ಸಮಾಗಮಕ್ಕಾಗಿ ಯಾರೂ ಇಲ್ಲದ ನಿನ್ನ ಆವಾಸಕ್ಕೆ ನಾನು ಒಬ್ಬನೇ ಬರುತ್ತೇನೆ.”

04021016 ದ್ರೌಪದ್ಯುವಾಚ|

04021016a ಯದಿದಂ ನರ್ತನಾಗಾರಂ ಮತ್ಸ್ಯ ರಾಜೇನ ಕಾರಿತಂ|

04021016c ದಿವಾತ್ರ ಕನ್ಯಾ ನೃತ್ಯಂತಿ ರಾತ್ರೌ ಯಾಂತಿ ಯಥಾಗೃಹಂ||

ದ್ರೌಪದಿಯು ಹೇಳಿದಳು: “ಮತ್ಸ್ಯ ರಾಜನಿಂದ ನಿರ್ಮಿತವಾದ ಆ ನೃತ್ಯಮಂದಿರದಲ್ಲಿ ಕನ್ಯೆಯರು ಹಗಲು ನರ್ತಿಸಿ ರಾತ್ರಿ ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ

ಮನೆಗಳಿಗೆ ಹೋಗುತ್ತಾರೆ.

04021017a ತಮಿಸ್ರೇ ತತ್ರ ಗಚ್ಛೇಥಾ ಗಂಧರ್ವಾಸ್ತನ್ನ ಜಾನತೇ|

04021017c ತತ್ರ ದೋಷಃ ಪರಿಹೃತೋ ಭವಿಷ್ಯತಿ ನ ಸಂಶಯಃ||

ಕತ್ತಲಲ್ಲಿ ನೀನು ಅಲ್ಲಿಗೆ ಬಾ. ಗಂಧರ್ವರಿಗೆ ಅದು ತಿಳಿಯದು. ಅಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ತಪ್ಪು ಯಾರಿಗೂ ಗೊತ್ತಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಇದರಲ್ಲಿ ಸಂಶಯವಿಲ್ಲ.”

04021018 ವೈಶಂಪಾಯನ ಉವಾಚ|

04021018a ತಮರ್ಥಂ ಪ್ರತಿಜಲ್ಪಂತ್ಯಾಃ ಕೃಷ್ಣಾಯಾಃ ಕೀಚಕೇನ ಹ|

04021018c ದಿವಸಾರ್ಥಂ ಸಮಭವನ್ಮಾಸೇನೈವ ಸಮಂ ನೃಪ||

ವೈಶಂಪಾಯನನು ಹೇಳಿದನು: “ನೃಪ! ಈ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ಕೀಚಕನಿಗೆ ತಿಳಿಸುವಾಗ ಕೃಷ್ಣೆಗೆ ಅರ್ಥ ದಿವಸವು ತಿಂಗಳಿಗೆ ಸಮಾನವಾಯಿತು.

04021019a ಕೀಚಕೋಽಥ ಗೃಹಂ ಗತ್ವಾ ಭೃಶಂ ಹರ್ಷಪರಿಪ್ಲುತಃ|

04021019c ಸೈರಂದ್ರೀರೂಪಿಣಂ ಮೂಢೋ ಮೃತ್ಯುಂ ತಂ ನಾವಬುದ್ಧವಾನ್||

ಆ ಮೇಲೆ ತುಂಬುಹರ್ಷದಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಿ ಮನೆಗೆ ಹೋದ ಮೂಢ ಕೀಚಕನಿಗೆ ಸೈರಂದ್ರೀ ರೂಪದ ಮೃತ್ಯುವಿನ ಅರಿವಾಗಲಿಲ್ಲ.

04021020a ಗಂಧಾಭರಣಮಾಲ್ಯೇಷು ವ್ಯಾಸಕ್ತಃ ಸ ವಿಶೇಷತಃ|

04021020c ಅಲಂಚಕಾರ ಸೋಽಆತ್ಮಾನಂ ಸತ್ತ್ವರಃ ಕಾಮಮೋಹಿತಃ||

ಕಾಮಮೋಹಿತನಾದ ಅವನು ಗಂಧ, ಆಭರಣ ಮತ್ತು ಮಾಲೆಗಳಿಂದ

ತನ್ನನ್ನು ತಾನು ಬೇಗ ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಅಲಂಕರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದರಲ್ಲಿ
ಮಗ್ನನಾದನು.

04021021a ತಸ್ಯ ತತ್ಕುರ್ವತಃ ಕರ್ಮ ಕಾಲೋ ದೀರ್ಘ ಇವಾಭವತ್|

04021021c ಅನುಚಿಂತಯತಶ್ಚಾಪಿ ತಾಮೇವಾಯತಲೋಚನಾಂ||

ಆ ವಿಶಾಲಾಕ್ಷಿಯ ಕುರಿತು ಚಿಂತಿಸುತ್ತ ಕೆಲಸಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ ಅವನಿಗೆ
ತುಂಬಾ ಸಮಯವು ಕಳೆದಂತಾಯಿತು.

04021022a ಆಸೀದಭ್ಯಧಿಕಾ ಚಾಸ್ಯ ಶ್ರೀಃ ಶ್ರಿಯಂ ಪ್ರಮುಮುಕ್ಷತಃ|

04021022c ನಿರ್ವಾಣಕಾಲೇ ದೀಪಸ್ಯ ವರ್ತೀಮಿವ ದಿಧಕ್ಷತಃ||

ಶೋಭೆಯನ್ನು ತ್ಯಜಿಸಲಿದ್ದ ಅವನ ಶೋಭೆಯು ಆರುವ ಕಾಲದಲ್ಲಿ
ಬತ್ತಿಯನ್ನು ಸುಡುವ ದೀಪದಂತೆ ಅತ್ಯಧಿಕವಾಗಿತ್ತು.

04021023a ಕೃತಸಂಪ್ರತ್ಯಯಸ್ತತ್ರ ಕೀಚಕಃ ಕಾಮಮೋಹಿತಃ|

04021023c ನಾಜಾನಾದ್ಧಿವಸಂ ಯಾಂತಂ ಚಿಂತಯಾನಃ ಸಮಾಗಮಂ||

ದ್ರೌಪದಿಯು ಮೂಡಿಸಿದ್ದ ನಂಬಿಕೆಯಿಂದ ಸಮಾಗಮವನ್ನು
ಚಿಂತಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಕಾಮಮೋಹಿತ ಕೀಚಕನಿಗೆ ದಿವಸ ಕಳೆದು ಹೋದುದೇ
ತಿಳಿಯಲಿಲ್ಲ.

04021024a ತತಸ್ತು ದ್ರೌಪದೀ ಗತ್ವಾ ತದಾ ಭೀಮಂ ಮಹಾನಸೇ|

04021024c ಉಪಾತಿಷ್ಠತ ಕಲ್ಯಾಣೀ ಕೌರವ್ಯಂ ಪತಿಮಂತಿಕಾತ್||

ಅನಂತರ ಕಲ್ಯಾಣಿ ದ್ರೌಪದಿಯು ಅಡುಗೆ ಮನೆಗೆ ಹೋಗಿ ಪತಿ ಕೌರವ್ಯ

ಭೀಮನ ಸಮೀಪದಲ್ಲಿ ನಿಂತಳು.

04021025a ತಮುವಾಚ ಸುಕೇಶಾಂತಾ ಕೀಚಕಸ್ಯ ಮಯಾ ಕೃತಃ|

04021025c ಸಂಗಮೋ ನರ್ತನಾಗಾರೇ ಯಥಾವೋಚಃ ಪರಂತಪ||

ಆ ಸುಕೇಶಿಯು ಅವನಿಗೆ ಹೇಳಿದಳು: “ಪರಂತಪ! ನೀನು ಹೇಳಿದಂತೆ ನರ್ತನ ಗೃಹದಲ್ಲಿ ಕೀಚಕನೊಂದಿಗೆ ನನ್ನ ಸಮಾಗಮವು ವ್ಯವಸ್ಥಿತವಾಗಿದೆ.

04021026a ಶೂನ್ಯಂ ಸ ನರ್ತನಾಗಾರಮಾಗಮಿಷ್ಯತಿ ಕೀಚಕಃ|

04021026c ಏಕೋ ನಿಶಿ ಮಹಾಬಾಹೋ ಕೀಚಕಂ ತಂ ನಿಷೂದಯ||

ಆ ನಿರ್ಜನ ನರ್ತನಮಂದಿರಕ್ಕೆ ಕೀಚಕನು ಕತ್ತಲಲ್ಲಿ ಏಕಾಂಗಿಯಾಗಿ ಬರುವನು. ಮಹಾಬಾಹು! ಆ ಕೀಚಕನನ್ನು ಕೊಲ್ಲು.

04021027a ತಂ ಸೂತಪುತ್ರಂ ಕೌಂತೇಯ ಕೀಚಕಂ ಮದದರ್ಪಿತಂ|

04021027c ಗತ್ವಾ ತ್ವಂ ನರ್ತನಾಗಾರಂ ನಿರ್ಜೀವಂ ಕುರು ಪಾಂಡವ||

ಕೌಂತೇಯ! ಪಾಂಡವ! ನರ್ತನಾಗಾರಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಆ ಮದದರ್ಪಿತ ಸೂತಪುತ್ರ ಕೀಚಕನನ್ನು ನಿರ್ಜೀವನನ್ನಾಗಿ ಮಾಡು.

04021028a ದರ್ಪಾಚ್ಚ ಸೂತಪುತ್ರೋಽಸೌ ಗಂಧರ್ವಾನವಮನ್ಯತೇ|

04021028c ತಂ ತ್ವಂ ಪ್ರಹರತಾಂ ಶ್ರೇಷ್ಠ ನಡಂ ನಾಗ ಇವೋದ್ಧರ||

ಆ ಸೂತಪುತ್ರನು ದರ್ಪದಿಂದ ಗಂಧರ್ವರನ್ನು ಅವಮಾನಿಸುತ್ತಾನೆ. ಹೊಡೆಯುವವರಲ್ಲಿ ಶ್ರೇಷ್ಠನೇ! ಆನೆಯು ಲಾಳದ ಕಡ್ಡಿಯನ್ನು

ಕಿತ್ತೊಗೆಯುವಂತೆ ಅವನನ್ನು ಕಿತ್ತೊಗೆ.

04021029a ಅಶ್ರು ದುಃಖಾಭಿಭೂತಾಯಾ ಮಮ ಮಾರ್ಜಸ್ವ ಭಾರತ|

04021029c ಆತ್ಮನಶ್ಚೈವ ಭದ್ರಂ ತೇ ಕುರು ಮಾನಂ ಕುಲಸ್ಯ ಚ||

ಭಾರತ ! ದುಃಖಾಕ್ರಾಂತೆಯಾದ ನನ್ನ ಕಂಬನಿಯನ್ನು ಒರೆಸು. ನಿನಗೂ
ನಿನ್ನ ಕುಲಕ್ಕೂ ಗೌರವವನ್ನು ತಾ. ನಿನಗೆ ಮಂಗಳವಾಗಲಿ.”

04021030 ಭೀಮಸೇನ ಉವಾಚ|

04021030a ಸ್ವಾಗತಂ ತೇ ವರಾರೋಹೇ ಯನ್ಮಾ ವೇದಯಸೇ ಪ್ರಿಯಂ|

04021030c ನ ಹ್ಯಸ್ಯ ಕಂ ಚಿದಿಚ್ಛಾಮಿ ಸಹಾಯಂ ವರವರ್ಣಿನಿ||

ಭೀಮಸೇನನು ಹೇಳಿದನು: “ವರಾರೋಹೇ ! ನಿನಗೆ ಸ್ವಾಗತ !
ವರವರ್ಣಿನಿ ! ನನಗೆ ಪ್ರಿಯವಾದುದನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಿರುವೆ. ಇನ್ನು ನನಗೆ
ಯಾರ ಸಹಾಯವೂ ಬೇಡ.

04021031a ಯಾ ಮೇ ಪ್ರೀತಿಸ್ತ್ವ ಯಾಖ್ಯಾತಾ ಕೀಚಕಸ್ಯ ಸಮಾಗಮೇ|

04021031c ಹತ್ವಾ ಹಿಡಿಂಬಂ ಸಾ ಪ್ರೀತಿರ್ಮಮಾಸೀದ್ವರವರ್ಣಿನಿ||

ವರವರ್ಣಿನೀ ! ಕೀಚಕನ ಸಮಾಗಮದ ಕುರಿತು ನೀನು ಹೇಳಿದುದನ್ನು
ಕೀಳಿ ನನಗೆ ಹಿಡಿಂಬನನ್ನು ಕೊಂದಾಗ ಉಂಟಾದ ಸಂತೋಷವೇ
ಆಯಿತು.

04021032a ಸತ್ಯಂ ಭ್ರಾತೃಂಶ್ಚ ಧರ್ಮಂ ಚ ಪುರಸ್ಕೃತ್ಯ ಬ್ರವೀಮಿ ತೇ|

04021032c ಕೀಚಕಂ ನಿಹನಿಷ್ಯಾಮಿ ವೃತ್ರಂ ದೇವಪತಿಯಥಾ||

ಸತ್ಯಧರ್ಮಗಳ ಮೇಲೆ ಮತ್ತು ಸೋದರರ ಮೇಲೆ ಆಣೆಯಿಟ್ಟು
ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ದೇವೇಂದ್ರನು ವೃತ್ರನನ್ನು ಕೊಂದಂತೆ ನಾನು ಕೀಚಕನನ್ನು
ಕೊಲ್ಲುತ್ತೇನೆ.

04021033a ತಂ ಗಹ್ವರೇ ಪ್ರಕಾಶೇ ವಾ ಪೋಥಯಿಷ್ಯಾಮಿ ಕೀಚಕಂ|

04021033c ಅಥ ಚೇದವಭೋತ್ಸ್ಯಂತಿ ಹಂಸ್ಯೇ ಮತ್ಸ್ಯಾನಪಿ ಧ್ರುವಂ||

ಆ ಕೀಚಕನನ್ನು ರಹಸ್ಯದಲ್ಲಾಗಲೀ ಬಹಿರಂಗದಲ್ಲಾಗಲೀ ಜಜ್ಜಿ
ಹಾಕುವೆನು. ಮತ್ಸ್ಯರಿಗೆ ಇದು ತಿಳಿದರೆ ಅವರನ್ನೂ ಖಂಡಿತವಾಗಿ
ಕೊಲ್ಲುವೆನು.

04021034a ತತೋ ದುರ್ಯೋಧನಂ ಹತ್ವಾ ಪ್ರತಿಪತ್ಸ್ಯೇ ವಸುಂಧರಾಂ|

04021034c ಕಾಮಂ ಮತ್ಸ್ಯಮುಪಾಸ್ತಾಂ ಹಿ ಕುಂತೀಪುತ್ರೋ ಯುಧಿಷ್ಠಿರಃ||

ಬಳಿಕ ದುರ್ಯೋಧನನನ್ನು ವಧಿಸಿ ಭೂಮಿಯನ್ನು ಮರಳಿ
ಪಡೆಯುವೆನು. ಕುಂತೀಪುತ್ರ ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು ಮತ್ಸ್ಯನನ್ನು
ಮನಬಂದಂತೆ ಓಲೈಸಿಕೊಂಡಿರಲಿ.”

04021035 ದ್ರೌಪದ್ಯುವಾಚ|

04021035a ಯಥಾ ನ ಸಂತ್ಯಜೇಥಾಸ್ತ್ವಂ ಸತ್ಯಂ ವೈ ಮತ್ಸ್ಯತೇ ವಿಭೋ|

04021035c ನಿಗೂಢಸ್ತ್ವಂ ತಥಾ ವೀರ ಕೀಚಕಂ ವಿನಿಪಾತಯ||

ದ್ರೌಪದಿಯು ಹೇಳಿದಳು: “ವಿಭೋ! ವೀರ! ಸತ್ಯವು ಹೊರಬಾರದ
ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ನನಗಾಗಿ ನೀನು ಕೀಚಕನನ್ನು ರಹಸ್ಯವಾಗಿ ಉರುಳಿಸು.”

04021036 ಭೀಮಸೇನ ಉವಾಚ|

04021036a ಏವಮೇತತ್ಕರಿಷ್ಯಾಮಿ ಯಥಾ ತ್ವಂ ಭೀರು ಭಾಷಸೇ|

04021036c ಅದೃಶ್ಯಮಾನಸ್ತಸ್ಯಾದ್ಯ ತಮಸ್ವಿನ್ಯಾಮನಿಂದಿತೇ||

04021037a ನಾಗೋ ಬಿಲ್ವಮಿವಾಕ್ರಮ್ಯ ಪೋಥಯಿಷ್ಯಾಮ್ಯಹಂ ಶಿರಃ|

04021037c ಅಲಭ್ಯಾಮಿಚ್ಛತಸ್ತಸ್ಯ ಕೀಚಕಸ್ಯ ದುರಾತ್ಮನಃ||

ಭೀಮಸೇನನು ಹೇಳಿದನು: “ಭೀರು! ನೀನು ಹೇಳಿದಂತೆಯೇ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ. ಅನಿಂದಿತೇ! ಅಲಭ್ಯಳಾದ ನಿನ್ನನ್ನು ಬಯಸುವ ಆ ದುರಾತ್ಮ ಕೀಚಕನನ್ನು ಅವನಿಗೆ ಕಾಣಿಸಿಕೊಳ್ಳದಂತೆ ಆಕ್ರಮಿಸಿ, ಆನೆಯು ಬಿಲ್ವವನ್ನು ಜಜ್ಜಿ ಹಾಕುವಂತೆ ಅವನ ತಲೆಯನ್ನು ಇಂದು ಕತ್ತಲಲ್ಲಿ ಜಜ್ಜಿ ಹಾಕುವೆನು.””

04021038 ವೈಶಂಪಾಯನ ಉವಾಚ|

04021038a ಭೀಮೋಽಥ ಪ್ರಥಮಂ ಗತ್ವಾ ರಾತ್ರೌ ಚನ್ನ ಉಪಾವಿಶತ್|

04021038c ಮೃಗಂ ಹರಿರಿವಾದೃಶ್ಯಃ ಪ್ರತ್ಯಾಕಾಮ್ನುತ್ಸ ಕೀಚಕಂ||

ವೈಶಂಪಾಯನನು ಹೇಳಿದನು: “ಬಳಿಕ ಆ ಭೀಮನು ರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿ ವೇಷ ಮರೆಸಿಕೊಂಡು ಅಲ್ಲಿಗೆ ಮೊದಲೇ ಹೋಗಿ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಬೀಳದಂತೆ, ಸಿಂಹವು ಜಿಂಕೆಗಾಗಿ ಕಾಯುವಂತೆ ಕಾದು ಕುಳಿತುಕೊಂಡನು.

04021039a ಕೀಚಕಶ್ಚಾಪ್ಯಲಂಕೃತ್ಯ ಯಥಾಕಾಮಮುಪಾವ್ರಜತ್|

04021039c ತಾಂ ವೇಲಾಂ ನರ್ತನಾಗಾರೇ ಪಾಂಚಾಲೀಸಂಗಮಾಶಯಾ||

ಕೀಚಕನಾದರೋ ಯಥೇಚ್ಛವಾಗಿ ಸಿಂಗರಿಸಿಕೊಂಡು ದ್ರೌಪದಿಯನ್ನು

ಕೂಡುವ ಆಸೆಯಿಂದ ಆ ವೇಳೆಗೆ ನರ್ತನ ಶಾಲೆಗೆ ಹೋದನು.

04021040a ಮನ್ಯಮಾನಃ ಸ ಸಂಕೇತಮಾಗಾರಂ ಪ್ರಾವಿಶಚ್ಚ ತಂ|

04021040c ಪ್ರವಿಶ್ಯ ಚ ಸ ತದ್ವೇಶ್ಮ ತಮಸಾ ಸಂವೃತಂ ಮಹತ್||

04021041a ಪೂರ್ವಾಗತಂ ತತಸ್ತತ್ರ ಭೀಮಮಪ್ರತಿಮೌಜಸಂ|

04021041c ಏಕಾಂತಮಾಸ್ಥಿತಂ ಚೈನಮಾಸಸಾದ ಸುದುರ್ಮತಿಃ||

ಅವನು ಸಂಕೇತವನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತಾ ಆ ನರ್ತನ ಶಾಲೆಯನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿದನು. ಗಾಢಾಂಧಕಾರದಿಂದ ಆವೃತವಾಗಿದ್ದ ಆ ಭವನವನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿದ ಆ ದುರ್ಮತಿಯು ಮೊದಲೇ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದು ಏಕಾಂತದಲ್ಲಿದ್ದ ಅಪ್ರತಿಮ ಪರಾಕ್ರಮಿ ಭೀಮನನ್ನು ಸಮೀಪಿಸಿದನು.

04021042a ಶಯಾನಂ ಶಯನೇ ತತ್ರ ಮೃತ್ಯುಂ ಸೂತಃ ಪರಾಮೃಶತ್|

04021042c ಜಾಜ್ವಲ್ಯಮಾನಂ ಕೋಪೇನ ಕೃಷ್ಣಾಧರ್ಷಣಜೇನ ಹ||

ಕೃಷ್ಣೆಯ ಅಪಮಾನದಿಂದ ಹುಟ್ಟಿದ ಕೋಪದಿಂದ ಉರಿಯುತ್ತ ಅಲ್ಲಿ ಹಾಸಿಗೆಯ ಮೇಲೆ ಮಲಗಿದ್ದ ಮೃತ್ಯುವನ್ನು ಆ ಸೂತನು ಮುಟ್ಟಿದನು.

04021043a ಉಪಸಂಗಮ್ಯ ಚೈವೈನಂ ಕೀಚಕಃ ಕಾಮಮೋಹಿತಃ|

04021043c ಹರ್ಷೋನ್ಮಥಿತಚಿತ್ತಾತ್ಮಾ ಸ್ಮಯಮಾನೋಽಭ್ಯಭಾಷತ||

ಕಾಮಮೋಹಿತನಾದ ಆ ಕೀಚಕನು ಅವನನ್ನು ಸಮೀಪಿಸಿ ಹರ್ಷದಿಂದ
ಮನಸ್ಸು ಮತ್ತು ಆತ್ಮಗಳು ಕಲಕಿದವನಾಗಿ ನಸುನಗುತ್ತಾ ಹೇಳಿದನು:

04021044a ಪ್ರಾಪಿತಂ ತೇ ಮಯಾ ವಿತ್ತಂ ಬಹುರೂಪಮನಂತಕಂ|

04021044c ತತ್ಸರ್ವಂ ತ್ವಾಂ ಸಮುದ್ದಿಶ್ಯ ಸಹಸಾ ಸಮುಪಾಗತಃ||

“ಕೊನೆಯಿಲ್ಲದ ಬಹುವಿಧದ ಐಶ್ವರ್ಯವನ್ನು ನಾನು ನಿನಗೆಂದು
ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಆತುರದಿಂದ ಬಂದಿದ್ದೇನೆ.

04021045a ನಾಕಸ್ಮಾನ್ಮಾಂ ಪ್ರಶಂಸಂತಿ ಸದಾ ಗೃಹಗತಾಃ ಸ್ತ್ರೀಯಃ|

04021045c ಸುವಾಸಾ ದರ್ಶನೀಯಶ್ಚ ನಾನ್ಯೋಽಸ್ತಿ ತ್ವಾದೃಶಃ ಪುಮಾನ್||

ಮನೆಯಲ್ಲಿರುವ ಹೆಂಗಸರು ಸುವಸ್ತ್ರಶೋಭಿತನೂ ಸುಂದರನೂ ಆದ
ನಿನ್ನಂತಹ ಪುರುಷನು ಬೇರೊಬ್ಬನಿಲ್ಲ ಎಂದು ಹೊಗಳುತ್ತಿರುತ್ತಾರೆ.
ಅದೇನೂ ಆಕಸ್ಮಿಕವಿಲ್ಲ ತಾನೇ?”

04021046 ಭೀಮಸೇನ ಉವಾಚ|

04021046a ದಿಷ್ಟ್ಯಾ ತ್ವಂ ದರ್ಶನೀಯೋಽಸಿ ದಿಷ್ಟ್ಯಾ ತ್ಮಾನಂ ಪ್ರಶಂಸಸಿ|

04021046c ಈದೃಶಸ್ತು ತ್ವಯಾ ಸ್ಪರ್ಶಃ ಸ್ಪೃಷ್ಟಪೂರ್ವೋ ನ ಕರ್ಹಿ ಚಿತ್||

ಭೀಮಸೇನನು ಹೇಳಿದನು: “ಅದೃಷ್ಟವಶಾತ್ ನೀನು
ಸುಂದರನಾಗಿರುವೆ. ಅದೃಷ್ಟವಶಾತ್ ನಿನ್ನನ್ನು ನೀನೇ
ಹೊಗಳಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿರುವೆ. ಇಂತಹ ಸ್ಪರ್ಶವನ್ನು ನೀನು ಹಿಂದೆಂದೂ
ಅನುಭವಿಸಿರಲಾರೆ.”

04021047 ವೈಶಂಪಾಯನ ಉವಾಚ|

04021047a ಇತ್ಯುಕ್ತ್ವಾ ತಂ ಮಹಾಬಾಹುಭೀಮೋ ಭೀಮಪರಾಕ್ರಮಃ|

04021047c ಸಮುತ್ಪತ್ಯ ಚ ಕೌಂತೇಯಃ ಪ್ರಹಸ್ಯ ಚ ನರಾಧಮಂ|

04021047e ಭೀಮೋ ಜಗ್ರಾಹ ಕೇಶೇಷು ಮಾಲ್ಯವತ್ಸು ಸುಗಂಧಿಷು||

ವೈಶಂಪಾಯನನು ಹೇಳಿದನು: “ಹೀಗೆ ಹೇಳಿ ಆ ಮಹಾಬಾಹು ಭೀಮಪರಾಕ್ರಮಿ ಕೌಂತೇಯ ಭೀಮನು ನಕ್ಕು ಮೇಲೆ ನೆಗೆದು ಆ ನರಾಧಮನ ಮಾಲೆಗಳಿಂದ ಕೂಡಿ ಸುಗಂಧಯುತವಾದ ಕೂದಲನ್ನು ಹಿಡಿದುಕೊಂಡನು.

04021048a ಸ ಕೇಶೇಷು ಪರಾಮೃಷ್ಟೋ ಬಲೇನ ಬಲಿನಾಂ ವರಃ|

04021048c ಆಕ್ಷಿಪ್ಯ ಕೇಶಾನ್ವೇಗೇನ ಬಾಹ್ವೋರ್ಜಗ್ರಾಹ ಪಾಂಡವಂ||

ಭೀಮನು ಹೀಗೆ ಬಲವಾಗಿ ಕೂದಲನ್ನು ಹಿಡಿಯಲು ಬಲಿಗಳಲ್ಲಿ ಶ್ರೇಷ್ಠನಾದ ಕೀಚಕನು ರಭಸದಿಂದ ಕೂದಲನ್ನು ಕಿತ್ತು ಬಿಡಿಸಿಕೊಂಡು ಪಾಂಡವನ ತೋಳುಗಳನ್ನು ಹಿಡಿದನು.

04021049a ಬಾಹುಯುದ್ಧಂ ತಯೋರಾಸೀತ್ಸು ದ್ಧಯೋರ್ನರಸಿಂಹಯೋಃ|

04021049c ವಸಂತೇ ವಾಶಿತಾಹೇತೋರ್ಬಲವದ್ಧಜಯೋರಿವ||

ವಸಂತ ಋತುವಿನಲ್ಲಿ ಹೆಣ್ಣಾನೆಗಾಗಿ ಎರಡು ಬಲವಾದ ಆನೆಗಳ ನಡುವೆ ನಡೆಯುವಂತೆ ಆ ಇಬ್ಬರು ಕೃದ್ಧರಾದ ನರಶ್ರೇಷ್ಠರ ನಡುವೆ ಬಾಹು ಯುದ್ಧವು ನಡೆಯಿತು.

04021050a ಈಷದಾಗಲಿತಂ ಚಾಪಿ ಕ್ರೋಧಾಚ್ಚ ಲಪದಂ ಸ್ಥಿತಂ|

04021050c ಕೀಚಕೋ ಬಲವಾನ್ಭೀಮಂ ಜಾನುಭ್ಯಾಮಾಕ್ಷಿಪದ್ಭುವಿ||

ಬಲಶಾಲಿ ಕೀಚಕನು ತುಸು ತತ್ತರಿಸಿದರೂ ಕೋಪದಿಂದ ಹೆಜ್ಜೆ
ಸಡಿಲಿಸಿದ ಭೀಮನನ್ನು ಮಂಡಿಯಿಂದ ಗುದ್ದಿ ನೆಲಕ್ಕೆ ಅದುಮಿದನು.

04021051a ಪಾತಿತೋ ಭುವಿ ಭೀಮಸ್ತು ಕೀಚಕೇನ ಬಲೀಯಸಾ|

04021051c ಉತ್ಪಪಾತಾಥ ವೇಗೇನ ದಂಡಾಹತ ಇವೋರಗಃ||

ಬಲಶಾಲಿ ಕೀಚಕನಿಂದ ನೆಲಕ್ಕೆ ಕೆಡುಹಲ್ಪಟ್ಟ ಭೀಮನಾದರೂ
ದೊಣ್ಣೆಯಿಂದ ಪೆಟ್ಟುತಿಂದ ಹಾವಿನಂತೆ ವೇಗವಾಗಿ ಮೇಲೆ
ಚಿಮ್ಮಿದನು.

04021052a ಸ್ಪರ್ಧಯಾ ಚ ಬಲೋನ್ಮತ್ತೌ ತಾವುಭೌ ಸೂತಪಾಂಡವೌ|

04021052c ನಿಶೀಥೇ ಪರ್ಯಕರ್ಷೇತಾಂ ಬಲಿನೌ ನಿಶಿ ನಿರ್ಜನೇ||

ಬಲಶಾಲಿಗಳಾದ ಆ ಕೀಚಕ-ಭೀಮರಿಬ್ಬರೂ ಸ್ಪರ್ಧೆಯಿಂದ
ಬಲೋನ್ಮತ್ತರಾಗಿ ಆ ನಿರ್ಜನ ತಾಣದಲ್ಲಿ ನಟ್ಟಿರುಳು ಹೋರಾಡಿದರು.

04021053a ತತಸ್ತದ್ಭವನಶ್ರೇಷ್ಠಂ ಪ್ರಾಕಂಪತ ಮುಹುರ್ಮುಹುಃ|

04021053c ಬಲವಚ್ಚಾಪಿ ಸಂಕ್ರುದ್ಧಾವನ್ಯೋನ್ಯಂ ತಾವಗರ್ಜತಾಂ||

ಹೀಗೆ ಸಂಕ್ರುದ್ಧರಾದ ಅವರಿಬ್ಬರೂ ಪರಸ್ಪರ ಗರ್ಜಿಸುತ್ತಿರಲು ಆ ಶ್ರೇಷ್ಠ
ಭವನವು ದೃಢವಾಗಿದ್ದರೂ ಕೂಡ ಮತ್ತೆ ಮತ್ತೆ ಕಂಪಿಸುತ್ತಿತ್ತು.

04021054a ತಲಾಭ್ಯಾಂ ತು ಸ ಭೀಮೇನ ವಕ್ಷಸ್ಯಭಿಹತೋ ಬಲೀ|

04021054c ಕೀಚಕೋ ರೋಷಸಂತಪ್ತಃ ಪದಾನ್ನ ಚಲಿತಃ ಪದಂ||

ಭೀಮನು ಅಂಗೈಯಿಂದ ಎದೆಗೆ ಗುದ್ದಲು ರೋಷಸಂತಪ್ತನಾದ

ಬಲಶಾಲಿ ಕೀಚಕನು ಒಂದು ಹೆಜ್ಜೆ ಯಷ್ಟೂ ವಿಚಲಿತನಾಗಲಿಲ್ಲ.

04021055a ಮುಹೂರ್ತಂ ತು ಸ ತಂ ವೇಗಂ ಸಹಿತ್ವಾ ಭುವಿ ದುಃಸ್ವಹಂ|

04021055c ಬಲಾದಹೀಯತ ತದಾ ಸೂತೋ ಭೀಮಬಲಾರ್ದಿತಃ||

ಭೀಮನಿಂದ ಬಲವಾಗಿ ಗುದ್ದಲ್ಪಟ್ಟ ಕೀಚಕನು ಲೋಕದಲ್ಲಿ ದುಃಸ್ವಹವಾದ ಆ ರಭಸವನ್ನು ಮುಹೂರ್ತಕಾಲ ಸಹಿಸಿಕೊಂಡು ಅನಂತರ ಬಲಗುಂದಿದನು.

04021056a ತಂ ಹೀಯಮಾನಂ ವಿಜ್ಞಾಯ ಭೀಮಸೇನೋ ಮಹಾಬಲಃ|

04021056c ವಕ್ಷಸ್ಯಾನೀಯ ವೇಗೇನ ಮಮಂಥೈನಂ ವಿಚೇತಸಂ||

ಅವನು ದುರ್ಬಲನಾದುದನ್ನು ಕಂಡು ಮಹಾಬಲಿ ಭೀಮಸೇನನು ವೇಗದಿಂದ ಅವನನ್ನು ತನ್ನೆಡೆಗೆ ಎಳೆದುಕೊಂಡು ಪ್ರಚ್ಛೇತಪ್ಪುವಂತೆ ಹಿಂಡತೊಡಗಿದನು.

04021057a ಕ್ರೋಧಾವಿಷ್ಟೋ ವಿನಿಃಸ್ಪೃಸ್ಯ ಪುನಶ್ಚೈನಂ ವೃಕೋದರಃ|

04021057c ಜಗ್ರಾಹ ಜಯತಾಂ ಶ್ರೇಷ್ಠಃ ಕೇಶೇಷ್ವೇವ ತದಾ ಭೃಶಂ||

ವಿಜಯಿಗಳಲ್ಲಿ ಶ್ರೇಷ್ಠನೂ ಕ್ರೋಧಾವಿಷ್ಟನೂ ಆದ ವೃಕೋದರನು ಜೋರಾಗಿ ಉಸಿರಾಡುತ್ತಾ ಪುನಃ ಅವನ ಕೂದಲನ್ನು ಬಲವಾಗಿ ಹಿಡಿದುಕೊಂಡನು.

04021058a ಗೃಹೀತ್ವಾ ಕೀಚಕಂ ಭೀಮೋ ವಿರುರಾವ ಮಹಾಬಲಃ|

04021058c ಶಾರ್ದೂಲಃ ಪಿಶಿತಾಕಾಂಕ್ಷೀ ಗೃಹೀತ್ವೇವ ಮಹಾಮೃಗಂ||

ಹುಲಿಯು ಮಾಂಸದ ಬಯಕೆಯಿಂದ ದೊಡ್ಡ ಜಿಂಕೆಯನ್ನು ಹಿಡಿದು
ಗರ್ಜಿಸುವಂತೆ ಮಹಾಬಲಿ ಭೀಮನು ಕೀಚಕನನ್ನು ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು
ಗರ್ಜಿಸಿದನು.

04021059a ತಸ್ಯ ಪಾದೌ ಚ ಪಾಣೀ ಚ ಶಿರೋ ಗ್ರೀವಾಂ ಚ ಸರ್ವಶಃ|

04021059c ಕಾಯೇ ಪ್ರವೇಶಯಾಮಾಸ ಪಶೋರಿವ ಪಿನಾಕಧೃಕ್||

ಪಿನಾಕಪಾಣಿ ಈಶ್ವರನು ಪಶುವಿಗೆ ಮಾಡಿದಂತೆ ಅವನ ಕೈ ಕಾಲು ತಲೆ
ಮತ್ತು ಕತ್ತುಗಳನ್ನು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಅವನ ದೇಹದೊಳಕ್ಕೆ
ತುರುಕಿದನು.

04021060a ತಂ ಸಮ್ಮಥಿತಸರ್ವಾಂಗಂ ಮಾಂಸಪಿಂಡೋಪಮಂ ಕೃತಂ|

04021060c ಕೃಷ್ಣಾಯೈ ದರ್ಶಯಾಮಾಸ ಭೀಮಸೇನೋ ಮಹಾಬಲಃ||

ಎಲ್ಲ ಅಂಗಗಳು ಜಜ್ಜಿ ಹೋಗಿ ಮಾಂಸದ ಮುದ್ದೆಯಂತಾಗಿದ್ದ
ಅವನನ್ನು ಮಹಾಬಲಿ ಭೀಮನು ಕೃಷ್ಣೆಗೆ ತೋರಿಸಿದನು.

04021061a ಉವಾಚ ಚ ಮಹಾತೇಜಾ ದ್ರೌಪದೀಂ ಪಾಂಡುನಂದನಃ|

04021061c ಪಶ್ಚೈನಮೇಹಿ ಪಾಂಚಾಲಿ ಕಾಮುಕೋಽಯಂ ಯಥಾ ಕೃತಃ||

ಮಹಾತೇಜಸ್ವಿ ಪಾಂಡುನಂದನನು ದ್ರೌಪದಿಗೆ ಹೀಗೆ ಹೇಳಿದನು:

“ಪಾಂಚಾಲೀ! ಇವನನ್ನು ನೋಡು. ಈ ಕಾಮುಕನಿಗೆ
ಏನಾಗಿದೆಯೆಂಬುದನ್ನು ನೋಡು.”

04021062a ತಥಾ ಸ ಕೀಚಕಂ ಹತ್ವಾ ಗತ್ವಾ ರೋಷಸ್ಯ ವೈ ಶಮಂ|

04021062c ಆಮಂತ್ರೈ ದ್ರೌಪದೀಂ ಕೃಷ್ಣಾಂ ಕ್ಷಿಪ್ರಮಾಯಾನ್ಮಹಾನಸಂ||

ಹೀಗೆ ಕೀಚಕನನ್ನು ಕೊಂದು ಕೋಪವನ್ನು ತಣಿಸಿಕೊಂಡ ಆ ಭೀಮನು ದ್ರೌಪದಿ ಕೃಷ್ಣೆಯನ್ನು ಬೀಳ್ಕೊಂಡು ಬೇಗ ಅಡುಗೆಮನೆಗೆ ಹೋದನು.

04021063a ಕೀಚಕಂ ಘಾತಯಿತ್ವಾ ತು ದ್ರೌಪದೀ ಯೋಷಿತಾಂ ವರಾ|

04021063c ಪ್ರಹೃಷ್ಟ್ವಾ ಗತಸಂತಾಪಾ ಸಭಾಪಾಲಾನುವಾಚ ಹ||

ಸ್ತ್ರೀಯರಲ್ಲಿ ಶ್ರೇಷ್ಠಳಾದ ದ್ರೌಪದಿಯಾದರೋ ಕೀಚಕನನ್ನು ಕೊಲ್ಲಿಸಿ ಹರ್ಷಿತಳಾಗಿ ಸಂತಾಪವನ್ನು ನೀಗಿ ಭವನರಕ್ಷಕರಿಗೆ ಹೇಳಿದಳು:

04021064a ಕೀಚಕೋಽಯಂ ಹತಃ ಶೇತೇ ಗಂಧವೈಃ ಪತಿಭಿರ್ಮಮ|

04021064c ಪರಸ್ತ್ರೀಕಾಮಸಮ್ಮತ್ತಃ ಸಮಾಗಚ್ಛತ ಪಶ್ಯತ||

“ಬಂದು ನೋಡಿ! ಪರಸ್ತ್ರೀಕಾಮದಿಂದ ಮತ್ತನಾದ ಈ ಕೀಚಕನು ನನ್ನ ಪತಿಗಳಾದ ಗಂಧರ್ವರಿಂದ ಹತನಾಗಿ ಮಲಗಿದ್ದಾನೆ!”

04021065a ತಚ್ಚು ತ್ವಾ ಭಾಷಿತಂ ತಸ್ಯಾ ನರ್ತನಾಗಾರರಕ್ಷಿಣಃ|

04021065c ಸಹಸೈವ ಸಮಾಜಗ್ಮುರಾದಾಯೋಲ್ಕಾಃ ಸಹಸ್ರಶಃ||

ಅವಳ ಈ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಕೇಳಿದ ನಾಟ್ಯಶಾಲೆಯ ರಕ್ಷಕರು ಪಂಜುಗಳನ್ನು ಹಿಡಿದು ಸಹಸ್ರ ಸಂಖ್ಯೆಗಳಲ್ಲಿ ಆ ಕೂಡಲೇ ಬಂದರು.

04021066a ತತೋ ಗತ್ವಾಥ ತದ್ವೇಶ್ಮ ಕೀಚಕಂ ವಿನಿಪಾತಿತಂ|

04021066c ಗತಾಸುಂ ದದೃಶುರ್ಭೂಮೌ ರುಧಿರೇಣ ಸಮುಕ್ಷಿತಂ||

ಅನಂತರ ಆ ಭವನಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಪ್ರಾಣವಿಲ್ಲದೇ ರಕ್ತದಿಂದ ತೊಯ್ದು

ನೆಲದ ಮೇಲೆ ಬಿದ್ದಿದ್ದ ಕೀಚಕನನ್ನು ಕಂಡರು.

04021067a ಕ್ವಾಸ್ಯ ಗ್ರೀವಾ ಕ್ವ ಚರಣೌ ಕ್ವ ಪಾಣೀ ಕ್ವ ಶಿರಸ್ತಥಾ|

04021067c ಇತಿ ಸ್ಮ ತಂ ಪರೀಕ್ಷಂತೇ ಗಂಧವೇಣ ಹತಂ ತದಾ||

ಗಂಧವರಿಂದ ಹತನಾದ ಅವನನ್ನು ನೋಡಿ “ಇವನ ಕೊರಳೆಲ್ಲಿ? ಕಾಲುಗಳೆಲ್ಲಿ? ಕೈಗಳೆಲ್ಲಿ? ತಲೆಯೆಲ್ಲಿ?” ಎಂದು ಹುಡುಕಾಡಿದರು.”

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ವಿರಾಟಪರ್ವಣಿ ಕೀಚಕವಧಪರ್ವಣಿ

ಕೀಚಕವಧೇ ಏಕವಿಂಶೋಽಧ್ಯಾಯಃ |

ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ವಿರಾಟಪರ್ವದಲ್ಲಿ

ಕೀಚಕವಧಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಕೀಚಕವಧೆಯಲ್ಲಿ ಇಪ್ಪತ್ತೊಂದನೆಯ

ಅಧ್ಯಾಯವು.

೨೨

ಉಪಕೀಚಕರ ವಧೆ

ಉಪಕೀಚಕರು ಬಂದು ಕೀಚಕನ ಕೊಲೆಯಾದುದನ್ನು ನೋಡಿ, ಅಲ್ಲಿಯೇ

ಇದ್ದ ದ್ರೌಪದಿಯನ್ನೂ ಅವನೊಂದಿಗೆ ಸುಡಲು ವಿರಾಟನಿಂದ

ಅಪ್ಪಣೆಯನ್ನು ಪಡೆದು ಅವಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿ ಶ್ಮಶಾನದ ಕಡೆ ಹೊರಟಿದುದು (೧-೧೦). ದ್ರೌಪದಿಯ ಕೂಗನ್ನು ಕೇಳಿ ಭೀಮನು ವೇಷ ಮರೆಸಿಕೊಂಡು

ಬಂದು ಉಪಕೀಚಕರನ್ನು ಸಂಹರಿಸಿ ದ್ರೌಪದಿಯನ್ನು

ಬಿಡುಗಡೆಗೊಳಿಸಿದುದು (೧೧-೨೦).

04022001 ವೈಶಂಪಾಯನ ಉವಾಚ|

04022001a ತಸ್ಮಿನ್ಯಾಲೇ ಸಮಾಗಮ್ಯ ಸರ್ವೇ ತತ್ರಾಸ್ಯ ಬಾಂಧವಾಃ|

04022001c ರುರುದುಃ ಕೀಚಕಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಪರಿವಾರ್ಯ ಸಮಂತತಃ||

ವೈಶಂಪಾಯನನು ಹೇಳಿದನು: “ಆ ಹೊತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಅವನ ಬಾಂಧವರೆಲ್ಲ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದು ಸುತ್ತಲೂ ನಿಂತು ಕೀಚಕನನ್ನು ನೋಡಿ ಅಳತೊಡಗಿದರು.

04022002a ಸರ್ವೇ ಸಂಹೃಷ್ಟರೋಮಾಣಃ ಸಂತ್ರಸ್ತಾಃ ಪ್ರೇಕ್ಷ್ಯ ಕೀಚಕಂ|

04022002c ತಥಾ ಸರ್ವಾಂಗಸಂಭುಗ್ನಂ ಕೂರ್ಮಂ ಸ್ಥಲ ಇವೋದ್ಧೃತಂ||

ನೆಲಕ್ಕೆತ್ತಿ ಹಾಕಿದ್ದ ಆಮೆಯಂತೆ ಎಲ್ಲ ಅಂಗಗಳೂ ಸೇರಿಹೋಗಿದ್ದ ಕೀಚಕನನ್ನು ಕಂಡು ಎಲ್ಲರೂ ರೋಮಾಂಚನಗೊಂಡು ಭೀತಿಗ್ರಸ್ತರಾದರು.

04022003a ಪೋಥಿತಂ ಭೀಮಸೇನೇನ ತಮಿಂದ್ರೇಣೇವ ದಾನವಂ|

04022003c ಸಂಸ್ಕಾರಯಿತುಮಿಚ್ಛಂತೋ ಬಹಿರ್ನೇತುಂ ಪ್ರಚಕ್ರಮುಃ||

ಇಂದ್ರನು ದಾನವನನ್ನು ಜಜ್ಜಿ ಹಾಕಿದಂತೆ ಭೀಮಸೇನನು ಜಜ್ಜಿ ಹಾಕಿದ್ದ ಅವನ ಶವವನ್ನು ಕಂಡು ಸಂಸ್ಕಾರಮಾಡಬಯಸಿ ಅವನನ್ನು ಹೊರಕ್ಕೆ ಒಯ್ಯತೊಡಗಿದರು.

04022004a ದದೃಶುಸ್ತೇ ತತಃ ಕೃಷ್ಣಾಂ ಸೂತಪುತ್ರಾಃ ಸಮಾಗತಾಃ|

04022004c ಅದೂರಾದನವದ್ಯಾಂಗೀಂ ಸ್ತಂಭಮಾಲಿಂಗ್ಯ ತಿಷ್ಠತೀಂ||

ಬಂದು ನೆರೆದಿದ್ದ ಆ ಸೂತಪುತ್ರರು ಹತ್ತಿರದಲ್ಲಿ ಕಂಬವೊಂದನ್ನು
ಹಿಡಿದು ನಿಂತಿದ್ದ ಸುಂದರಾಂಗಿ ಕೃಷ್ಣೆಯನ್ನು ನೋಡಿದರು.

04022005a ಸಮವೇತೇಷು ಸೂತೇಷು ತಾನುವಾಚೋಪಕೀಚಕಃ|

04022005c ಹನ್ಯತಾಂ ಶೀಘ್ರಮಸತೀ ಯತ್ಕೃತೇ ಕೀಚಕೋ ಹತಃ||

ಸೇರಿದ್ದ ಸೂತರಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬ ಉಪಕೀಚಕನು ಅವರಿಗೆ ಹೇಳಿದನು: “ಯಾವ
ಕುಲಟೆಗಾಗಿ ಕೀಚಕನು ಹತನಾದನೋ ಅವಳನ್ನು ಶೀಘ್ರವೇ ಕೊಲ್ಲಿ.

04022006a ಅಥ ವಾ ನೇಹ ಹಂತವ್ಯಾ ದಹ್ಯತಾಂ ಕಾಮಿನಾ ಸಹ|

04022006c ಮೃತಸ್ಯಾಪಿ ಪ್ರಿಯಂ ಕಾರ್ಯಂ ಸೂತಪುತ್ರಸ್ಯ ಸರ್ವಥಾ||

ಅಥವಾ ಅವಳನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಕೊಲ್ಲುವುದು ಬೇಡ. ಅವಳ ಕಾಮಿಯೊಡನೆ
ಸುಡೋಣ. ಮೃತನಾದ ಸೂತಪುತ್ರನಿಗೆ ಇದು ಸರ್ವಥಾ
ಪ್ರಿಯವಾಗುತ್ತದೆ.”

04022007a ತತೋ ವಿರಾಟಮೂಚುಸ್ತೇ ಕೀಚಕೋಽಸ್ಯಾಃ ಕೃತೇ ಹತಃ|

04022007c ಸಹಾದ್ಯಾನೇನ ದಹ್ಯೇತ ತದನುಜ್ಞಾತುಮರ್ಹಸಿ||

ಅನಂತರ ಅವರು ವಿರಾಟನಿಗೆ ಹೇಳಿದರು: “ಇವಳಿಗಾಗಿ ಕೀಚಕನು
ಹತನಾದನು. ಆದ್ದರಿಂದ ಅವನೊಡನೆ ಇವಳನ್ನೂ ಇಂದು ಸುಡಬೇಕು.
ನೀನು ಅಪ್ಪಣೆ ಕೊಡತಕ್ಕದ್ದು.”

04022008a ಪರಾಕ್ರಮಂ ತು ಸೂತಾನಾಂ ಮತ್ವಾ ರಾಜಾನ್ವಮೋದತ|

04022008c ಸೈರಂಧ್ರ್ಯಾಃ ಸೂತಪುತ್ರೇಣ ಸಹ ದಾಹಂ ವಿಶಾಂ ಪತೇ||

ವಿಶಾಂಪತೇ! ಆ ಸೂತರ ಪರಾಕ್ರಮವನ್ನು ತಿಳಿದಿದ್ದ ರಾಜನು
ಸೂತಪುತ್ರನೊಡನೆ ಸೈರಂದ್ರಿಯನ್ನು ಸುಡಲು ಅನುಮತಿಯನ್ನಿತ್ತನು.

04022009a ತಾಂ ಸಮಾಸಾದ್ಯ ವಿತ್ರಸ್ತಾಂ ಕೃಷ್ಣಾಂ ಕಮಲಲೋಚನಾಂ|

04022009c ಮೋಮುಹ್ಯಮಾನಾಂ ತೇ ತತ್ರ ಜಗೃಹುಃ ಕೀಚಕಾ ಭೃಶಂ||

ಹೆದರಿ ಮೂರ್ಛಿಹೋಗುವಂತಿದ್ದ ಆ ಕಮಲಲೋಚನೆ ಕೃಷ್ಣೆಯನ್ನು ಆ
ಕೀಚಕರು ಸಮೀಪಿಸಿ ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ ಹಿಡಿದುಕೊಂಡರು.

04022010a ತತಸ್ತು ತಾಂ ಸಮಾರೋಪ್ಯ ನಿಬಧ್ಯ ಚ ಸುಮಧ್ಯಮಾಂ|

04022010c ಜಗ್ಮುರುದ್ಯಮ್ಯ ತೇ ಸರ್ವೇ ಶ್ಮಶಾನಮಭಿತಸ್ತದಾ||

ಆಗ ಅವರೆಲ್ಲರೂ ಆ ಸುಮಧ್ಯಮೆಯನ್ನು ಬಿಗಿಯಾಗಿ ಕಟ್ಟಿ ಎತ್ತಿಕೊಂಡು
ಶ್ಮಶಾನಾಭಿಮುಖವಾಗಿ ಹೊರಟರು.

04022011a ಹ್ರಿಯಮಾಣಾ ತು ಸಾ ರಾಜನ್ಸೂತಪುತ್ರೈರನಿಂದಿತಾ|

04022011c ಪ್ರಾಕ್ರೋಶನ್ನಾಥಮಿಚ್ಛಂತೀ ಕೃಷ್ಣಾ ನಾಥವತೀ ಸತೀ||

ರಾಜನ್! ಆ ಸೂತಪುತ್ರರು ಹೊತ್ತೊಯ್ಯುತ್ತಿದ್ದ ನಾಥವತಿ ಸತೀ
ಅನಿಂದಿತೆ ಕೃಷ್ಣೆಯು ರಕ್ಷಕನನ್ನು ಬಯಸುತ್ತಾ ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ ಕೂಗಿದಳು.

04022012 ದ್ರೌಪದ್ಯುವಾಚ|

04022012a ಜಯೋ ಜಯಂತೋ ವಿಜಯೋ ಜಯತ್ಸೇನೋ ಜಯದ್ಭಲಃ|

04022012c ತೇ ಮೇ ವಾಚಂ ವಿಜಾನಂತು ಸೂತಪುತ್ರಾ ನಯಂತಿ ಮಾಂ||

ದ್ರೌಪದಿಯು ಹೇಳಿದಳು: “ಜಯ, ಜಯಂತ, ವಿಜಯ, ಜಯತ್ಸೇನ

ಜಯದ್ಭಲರೇ ! ನನ್ನ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿ ! ಸೂತಪುತ್ರರು ನನ್ನನ್ನು
ಒಯ್ಯುತ್ತಿದ್ದಾರೆ.

04022013a ಯೇಷಾಂ ಜ್ಯಾತಲನಿಘೋಷೋ ವಿಸ್ಫೂರ್ಜಿತಮಿವಾಶನೇಃ|

04022013c ವ್ಯಶ್ರೂಯತ ಮಹಾಯುದ್ಧೇ ಭೀಮಘೋಷಸ್ತರಸ್ವಿನಾಂ||

04022014a ರಥಘೋಷಶ್ಚ ಬಲವಾನ್ಗಂಧರ್ವಾಣಾಂ ಯಶಸ್ವಿನಾಂ|

04022014c ತೇ ಮೇ ವಾಚಂ ವಿಜಾನಂತು ಸೂತಪುತ್ರಾ ನಯಂತಿ ಮಾಂ||

ವೇಗಗಾಮಿಗಳೂ ಕೀರ್ತಿಶಾಲಿಗಳೂ ಆದ ಯಾವ ಗಂಧರ್ವರ ಸಿಡಿಲ
ಗರ್ಜನೆಯಂಥ ಬಿಲ್ಲಿನ ಹೆದೆಯ ಠೇಂಕಾರ, ಭಯಂಕರ ಗರ್ಜನೆ ಮತ್ತು
ಪ್ರಬಲ ರಥಘೋಷವು ಮಹಾಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಕೇಳಿ ಬರುತ್ತದೆಯೋ
ಅವರು ನನ್ನ ಕೂಗನ್ನು ಕೇಳಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಿ. ಸೂತಪುತ್ರರು ನನ್ನನ್ನು
ಒಯ್ಯುತ್ತಿದ್ದಾರೆ.””

04022015 ವೈಶಂಪಾಯನ ಉವಾಚ|

04022015a ತಸ್ಯಾಸ್ತಾಃ ಕೃಪಣಾ ವಾಚಃ ಕೃಷ್ಣಾಯಾಃ ಪರಿದೇವಿತಾಃ|

04022015c ಶ್ರುತ್ವೈವಾಭ್ಯಪತದ್ಭೀಮಃ ಶಯನಾದವಿಚಾರಯನ್||

ವೈಶಂಪಾಯನನು ಹೇಳಿದನು: “ಕೃಷ್ಣೆಯ ಆ ದೀನ ಮಾತುಗಳನ್ನೂ
ಗೋಳನ್ನೂ ಕೇಳಿದ ಭೀಮನು ಸ್ವಲ್ಪವೂ ವಿಚಾರಮಾಡದೇ
ಹಾಸಿಗೆಯಿಂದ ಜಿಗಿದಿದ್ದನು.

04022016 ಭೀಮಸೇನ ಉವಾಚ|

04022016a ಅಹಂ ಶೃಣೋಮಿ ತೇ ವಾಚಂ ತ್ವಯಾ ಸೈರಂದ್ರಿ ಭಾಷಿತಾಂ|

04022016c ತಸ್ಮಾತ್ತೇ ಸೂತಪುತ್ರೇಭ್ಯೋ ನ ಭಯಂ ಭೀರು ವಿದ್ಯತೇ||

ಭೀಮಸೇನನು ಹೇಳಿದನು: “ಸೈರಂಧ್ರಿ! ಭೀರು! ನಿನ್ನ ಕೂಗನ್ನು ನಾನು ಕೇಳುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಸೂತಪುತ್ರರಿಂದ ನಿನಗೆ ಭಯವಿಲ್ಲ.”

04022017 ವೈಶಂಪಾಯನ ಉವಾಚ|

04022017a ಇತ್ಯುಕ್ತ್ವಾ ಸ ಮಹಾಬಾಹುವಿಜಜ್ಯಂಭೇ ಜಿಘಾಂಸಯಾ|

04022017c ತತಃ ಸ ವ್ಯಾಯತಂ ಕೃತ್ವಾ ವೇಷಂ ವಿಪರಿವರ್ತ್ಯ ಚ|

04022017e ಅದ್ವಾರೇಣಾಭ್ಯವಸ್ಕಂದ್ಯ ನಿರ್ಜಗಾಮ ಬಹಿಸ್ತದಾ||

ವೈಶಂಪಾಯನನು ಹೇಳಿದನು: “ಆ ಮಹಾಬಾಹುವು ಹೀಗೆ ಹೇಳಿ ಅವರನ್ನು ಕೊಲ್ಲುವ ಅಪೇಕ್ಷೆಯಿಂದ ವಿಜ್ಯಂಭಿಸಿದನು. ಬಳಿಕ ಅವನು ಮೈಯುಬ್ಬಿಸಿ ವೇಷ ಬದಲಿಸಿಕೊಂಡು ರಹಸ್ಯ ಮಾರ್ಗದಿಂದ ನುಸುಳಿ ಹೊರಹೊರಟನು.

04022018a ಸ ಭೀಮಸೇನಃ ಪ್ರಾಕಾರಾದಾರುಜ್ಯ ತರಸಾ ದ್ರುಮಂ|

04022018c ಶ್ಮಶಾನಾಭಿಮುಖಃ ಪ್ರಾಯಾದ್ಯತ್ರ ತೇ ಕೀಚಕಾ ಗತಾಃ||

ಆ ಭೀಮಸೇನನು ಪ್ರಾಕಾರದಲ್ಲಿದ್ದ ಮರವೊಂದನ್ನು ಬೇಗ ಕಿತ್ತುಕೊಂಡು ಆ ಕೀಚಕರು ಹೋದ ಶ್ಮಶಾನದತ್ತ ಓಡಿದನು.

04022019a ಸ ತಂ ವೃಕ್ಷಂ ದಶವ್ಯಾಮಂ ಸಸ್ಯಂಧವಿಟಪಂ ಬಲೀ|

04022019c ಪ್ರಗೃಹ್ಯಾಭ್ಯದ್ರವತ್ಸೂತಾನ್ದಂಡಪಾಣಿರಿವಾಂತಕಃ||

ಕಾಂಡಗಳಿಂದಲೂ ಕೊಂಬೆಗಳಿಂದಲೂ ಕೂಡಿದ ಬಲಿಷ್ಠವಾದ ಹತ್ತು

ಮಾರುದ್ದದ ಆ ಮರವನ್ನು ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು ಅವನು ದಂಡಪಾಣಿ
ಯಮನಂತೆ ಸೂತರ ಬೆನ್ನಟ್ಟಿದನು.

04022020a ಊರುವೇಗೇನ ತಸ್ಯಾಥ ನ್ಯಗ್ರೋಧಾಶ್ವತ್ಥಕಿಂಶುಕಾಃ|

04022020c ಭೂಮೌ ನಿಪತಿತಾ ವೃಕ್ಷಾಃ ಸಂಘಶಸ್ತತ್ರ ಶೇರತೇ||

ಅವನ ತೊಡೆಗಳ ವೇಗಕ್ಕೆ ಸಿಲುಕಿದ ಆಲ, ಅರಳಿ ಮತ್ತು ಮುತ್ತುಗದ
ಮರಗಳು ಗುಂಪು ಗುಂಪಾಗಿ ಉರುಳಿ ನೆಲದ ಮೇಲೆ ಬಿದ್ದವು.

04022021a ತಂ ಸಿಂಹಮಿವ ಸಂಕ್ರುದ್ಧಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಗಂಧರ್ವಮಾಗತಂ|

04022021c ವಿತ್ರೇಸುಃ ಸರ್ವತಃ ಸೂತಾ ವಿಷಾದಭಯಕಂಪಿತಾಃ||

ಸಿಂಹದಂತೆ ಕೃದ್ಧನಾಗಿ ಬಂದ ಆ ಗಂಧರ್ವನನ್ನು ಕಂಡು
ಸೂತರೆಲ್ಲರೂ ವಿಷಾದಭಯಕಂಪಿತರಾಗಿ ತಲ್ಲಣಿಸಿದರು.

04022022a ತಮಂತಕಮಿವಾಯಾಂತಂ ಗಂಧರ್ವಂ ಪ್ರೇಕ್ಷ್ಯ ತೇ ತದಾ|

04022022c ದಿಧಕ್ಷಂತಸ್ತದಾ ಜ್ಯೇಷ್ಠಂ ಭ್ರಾತರಂ ಹ್ಯುಪಕೀಚಕಾಃ|

04022022e ಪರಸ್ಪರಮಥೋಚುಸ್ತೇ ವಿಷಾದಭಯಕಂಪಿತಾಃ||

ಯಮನಂತೆ ಬಂದ ಗಂಧರ್ವನನ್ನು ನೋಡಿ ಅಣ್ಣನನ್ನು ಸುಡಲು
ಬಂದಿದ್ದ ಉಪಕೀಚಕರು ವಿಷಾದ-ಭಯಕಂಪಿತರಾಗಿ ಪರಸ್ಪರರಲ್ಲಿ
ಮತನಾಡಿಕೊಂಡರು.

04022023a ಗಂಧರ್ವೋ ಬಲವಾನೇತಿ ಕ್ರುದ್ಧ ಉದ್ಯಮ್ಯ ಪಾದಪಂ|

04022023c ಸೈರಂದ್ರೀ ಮುಚ್ಯತಾಂ ಶೀಘ್ರಂ ಮಹನ್ನೋ ಭಯಮಾಗತಂ||

“ಬಲಶಾಲಿ ಗಂಧರ್ವನು ಮರವನ್ನು ಎತ್ತಿ ಹಿಡಿದು ಕೃದ್ಧನಾಗಿ ಬರುತ್ತಿದ್ದಾನೆ. ಸೈರಂದ್ರಿಯನ್ನು ಬೇಗ ಬಿಟ್ಟುಬಿಡಿ. ನಮಗೆ ಮಹಾಭಯವು ಬಂದೊದಗಿದೆ.”

04022024a ತೇ ತು ದೃಷ್ಟ್ವಾ ತಮಾವಿದ್ಧಂ ಭೀಮಸೇನೇನ ಪಾದಪಂ|

04022024c ವಿಮುಚ್ಯ ದ್ರೌಪದೀಂ ತತ್ರ ಪ್ರಾದ್ರವನ್ನಗರಂ ಪ್ರತಿ||

ಭೀಮಸೇನನು ಕಿತ್ತು ತಂದಿದ್ದ ಆ ಮರವನ್ನು ಕಂಡು ಅವರು ದ್ರೌಪದಿಯನ್ನು ಅಲ್ಲಿಯೇ ಬಿಟ್ಟು ನಗರದತ್ತ ಓಡಿದರು.

04022025a ದ್ರವತಸ್ತಾಂಸ್ತು ಸಂಪ್ರೇಕ್ಷ್ಯ ಸ ವಜ್ರೀ ದಾನವಾನಿವ|

04022025c ಶತಂ ಪಂಚಾಧಿಕಂ ಭೀಮಃ ಪ್ರಾಹಿಣೋದ್ಯಮಸಾದನಂ||

ಓಡಿಹೋಗುತ್ತಿದ್ದ ಅವರನ್ನು ಕಂಡು ಭೀಮನು ಇಂದ್ರನು ದಾನವರನ್ನು ಕೊಂದಂತೆ ಆ ನೂರೈದು ಮಂದಿಯನ್ನು ಯಮಾಲಯಕ್ಕಟ್ಟಿದನು.

04022026a ತತ ಆಶ್ವಾಸಯತ್ಕೃಷ್ಟಾಂ ಪ್ರವಿಮುಚ್ಯ ವಿಶಾಂ ಪತೇ|

04022026c ಉವಾಚ ಚ ಮಹಾಬಾಹುಃ ಪಾಂಚಾಲೀಂ ತತ್ರ ದ್ರೌಪದೀಂ||

04022026e ಅಶ್ರುಪೂರ್ಣಮುಖೀಂ ದೀನಾಂ ದುರ್ಧರ್ಷಃ ಸ ವೃಕೋದರಃ||

ವಿಶಾಂಪತೇ! ಅನಂತರ ಆ ಮಹಾಬಾಹುವು ಕೃಷ್ಣೆಯನ್ನು ಬಿಡಿಸಿ ಸಮಾಧಾನಗೊಳಿಸಿದನು. ಅಸಾಧ್ಯನಾದ ಆ ವೃಕೋದರನು ಅಶ್ರುಪೂರ್ಣಮುಖಿಯೂ ದೀನೆಯೂ ಆದ ದ್ರೌಪದಿಗೆ ಹೇಳಿದನು:

04022027a ಏವಂ ತೇ ಭೀರು ವಧ್ಯಂತೇ ಯೇ ತ್ವಾಂ ಕ್ಲಿಶ್ಯಂತ್ಯನಾಗಸಂ|

04022027c ಪ್ರೈಹಿ ತ್ವಂ ನಗರಂ ಕೃಷ್ಣೇ ನ ಭಯಂ ವಿದ್ಯತೇ ತವ|

04022027e ಅನ್ಯೇನಾಹಂ ಗಮಿಷ್ಯಾಮಿ ವಿರಾಟಸ್ಯ ಮಹಾನಸಂ||

“ಭೀರು! ತಪ್ಪಿಲ್ಲದ ನಿನ್ನನ್ನು ಕ್ಲೇಶಗೊಳಿಸುವವರು ಹೀಗೆ ಹತರಾಗುತ್ತಾರೆ. ಕೃಷ್ಣ! ನೀನು ನಗರಕ್ಕೆ ಹೋಗು. ನಿನಗೆ ಇನ್ನು ಭಯವಿಲ್ಲ. ನಾನು ಬೇರೆದಾರಿಯಿಂದ ವಿರಾಟನ ಅಡುಗೆಮನೆಗೆ ಹೋಗುತ್ತೇನೆ.”

04022028a ಪಂಚಾಧಿಕಂ ಶತಂ ತಚ್ಚ ನಿಹತಂ ತತ್ರ ಭಾರತ|

04022028c ಮಹಾವನಮಿವ ಚಿನ್ನಂ ಶಿಶ್ಯೇ ವಿಗಲಿತದ್ರುಮಂ||

ಭಾರತ! ಅಲ್ಲಿ ನೂರೈದುಮಂದಿ ಹತರಾದರು. ಕತ್ತರಿಸಿ ಉರುಳಿದ ಮರಗಳ ಮಹಾವನದಂತೆ ಅವರು ಬಿದ್ದಿದ್ದರು.

04022029a ಏವಂ ತೇ ನಿಹತಾ ರಾಜಂ ಶತಂ ಪಂಚ ಚ ಕೀಚಕಾಃ|

04022029c ಸ ಚ ಸೇನಾಪತಿಃ ಪೂರ್ವಮಿತ್ಯೇತತ್ಸೂತಷಟ್ಕತಂ||

ರಾಜನ್! ಹೀಗೆ ಆ ನೂರೈದುಮಂದಿ ಕೀಚಕರು ಹತರಾದರು. ಮೊದಲೇ ಹತನಾದ ಸೇನಾಪತಿಯೂ ಸೇರಿ ಆ ಸೂತರು ನೂರಾ ಆರು ಮಂದಿ.

04022030a ತದ್ವೃಷ್ಟ್ವಾ ಮಹದಾಶ್ಚರ್ಯಂ ನರಾ ನಾರ್ಯಶ್ಚ ಸಂಗತಾಃ|

04022030c ವಿಸ್ಮಯಂ ಪರಮಂ ಗತ್ವಾ ನೋಚುಃ ಕಿಂ ಚನ ಭಾರತ||

ಭಾರತ! ಅಲ್ಲಿ ನೆರೆದಿದ್ದ ನರನಾರಿಯರು ಆ ಮಹದಾಶ್ಚರ್ಯವನ್ನು

ನೋಡಿ ಪರಮ ವಿಸ್ಮಯಗೊಂಡು ಏನೂ ಮಾತನಾಡಲಿಲ್ಲ.”

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ವಿರಾಟಪರ್ವಣಿ ಕೀಚಕವಧಪರ್ವಣಿ

ದ್ವಾವಿಂಶೋಽಧ್ಯಾಯಃ |

ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ವಿರಾಟಪರ್ವದಲ್ಲಿ
ಕೀಚಕವಧಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಇಪ್ಪತ್ತೆರಡನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು.

೨೩

ಕೀಚಕದಹನ

ಕೀಚಕ-ಉಪಕೀಚಕರ ದೇಹಸಂಸ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಅಪ್ಪಣೆಯನ್ನಿತ್ತು ವಿರಾಟನು
ಸುದೇಷ್ಟೆಗೆ ಸೈರಂದ್ರಿಯನ್ನು ಕಳುಹಿಸಬೇಕೆಂದು ಹೇಳುವುದು (೧-೧೦).

ಭೀಮ ಮತ್ತು ಅರ್ಜುನರೊಂದಿಗೆ ದ್ರೌಪದಿಯ ಸಂವಾದ (೧೧-೨೩).

ಬಿಟ್ಟುಹೋಗಿ ಸುದೇಷ್ಟೆಯು ಹೇಳಲು ದ್ರೌಪದಿಯು
ಹದಿಮೂರುದಿನಗಳ ಅವಕಾಶವನ್ನು ಕೇಳಿಕೊಳ್ಳುವುದು (೨೪-೨೮).

04023001 ವೈಶಂಪಾಯನ ಉವಾಚ|

04023001a ತೇ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ನಿಹತಾನ್ಸೂತಾನ್ರಾಜ್ಞೇ ಗತ್ವಾ ನೃವೇದಯನ್||

04023001c ಗಂಧರ್ವೈರ್ನಿಹತಾ ರಾಜನ್ಸೂತಪುತ್ರಾಃ ಪರಃಶತಾಃ||

ವೈಶಂಪಾಯನನು ಹೇಳಿದನು: “ಹತರಾಗಿದ್ದ ಸೂತರನ್ನು ನೋಡಿದ
ಅವರು ರಾಜನಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗಿ ನಿವೇದಿಸಿದರು: “ರಾಜ! ನೂರಾರು
ಮಂದಿ ಸೂತಪುತ್ರರು ಗಂಧರ್ವರಿಂದ ಹತರಾದರು.

04023002a ಯಥಾ ವಜ್ರೇಣ ವೈ ದೀರ್ಣಂ ಪರ್ವತಸ್ಯ ಮಹಚ್ಚಿರಃ|

04023002c ವಿನಿಕೀರ್ಣಂ ಪ್ರದೃಶ್ಯೇತ ತಥಾ ಸೂತಾ ಮಹೀತಲೇ||

ವಜ್ರಾಯುಧದಿಂದ ಸೀಳಿಹೋದ ಪರ್ವತದ ಮಹಾಶಿಖರದಂತೆ
ಸೂತರು ನೆಲದ ಮೇಲೆ ಚೆಲ್ಲಾಪಿಲ್ಲಿಯಾಗಿ ಬಿದ್ದಿರುವುದು ಕಾಣುತ್ತಿದೆ.

04023003a ಸೈರಂದ್ರೀ ಚ ವಿಮುಕ್ತಾಸೌ ಪುನರಾಯಾತಿ ತೇ ಗೃಹಂ|

04023003c ಸರ್ವಂ ಸಂಶಯಿತಂ ರಾಜನ್ನಗರಂ ತೇ ಭವಿಷ್ಯತಿ||

ಸೈರಂದ್ರಿಯು ಬಿಡುಗಡೆಹೊಂದಿ ಮತ್ತೆ ನಿನ್ನ ಮನೆಗೆ ಇದೋ
ಬರುತ್ತಿದ್ದಾಳೆ. ರಾಜನ್! ನಿನ್ನ ನಗರವೆಲ್ಲವೂ ಅಪಾಯಕ್ಕೀಡಾಗುತ್ತಿದೆ.

04023004a ತಥಾರೂಪಾ ಹಿ ಸೈರಂದ್ರೀ ಗಂಧರ್ವಾಶ್ಚ ಮಹಾಬಲಾಃ|

04023004c ಪುಂಸಾಮಿಷ್ಟಶ್ಚ ವಿಷಯೋ ಮೈಥುನಾಯ ನ ಸಂಶಯಃ||

ಸೈರಂದ್ರಿಯು ಅತೀವ ರೂಪವತಿ. ಗಂಧರ್ವರೋ ಮಹಾಬಲರು.
ಪುರುಷರಿಗೆ ಸಂಭೋಗವು ಇಷ್ಟವಾದುದು. ಇದರಲ್ಲಿ ಸಂದೇಹವಿಲ್ಲ.

04023005a ಯಥಾ ಸೈರಂದ್ರಿವೇಷೇಣ ನ ತೇ ರಾಜನ್ನಿದಂ ಪುರಂ|

04023005c ವಿನಾಶಮೇತಿ ವೈ ಕ್ಷಿಪ್ರಂ ತಥಾ ನೀತಿರ್ವಿಧೀಯತಾಂ||

ರಾಜನ್! ಸೈರಂದ್ರಿಯ ಕಾರಣದಿಂದ ನಿನ್ನ ಈ ಪುರವು
ವಿನಾಶವಾಗದಂತೆ ಬೇಗನೇ ತಕ್ಕ ನೀತಿಯನ್ನು ಯೋಚಿಸು.”

04023006a ತೇಷಾಂ ತದ್ವಚನಂ ಶ್ರುತ್ವಾ ವಿರಾಟೋ ವಾಹಿನೀಪತಿಃ|

04023006c ಅಬ್ರವೀತ್ಪ್ರಿಯತಾಮೇಷಾಂ ಸೂತಾನಾಂ ಪರಮಕ್ರಿಯಾ||

ಅವರ ಆ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿದ ವಾಹಿನೀಪತಿ ವಿರಾಟನು ಹೇಳಿದನು:
“ಈ ಸೂತರ ಅಂತ್ಯಕ್ರಿಯೆಗಳನ್ನು ನೆರವೇರಿಸಿ.

04023007a ಏಕಸ್ಮಿನ್ನೇವ ತೇ ಸರ್ವೇ ಸುಸಮಿದ್ಧೇ ಹುತಾಶನೇ|

04023007c ದಹ್ಯಂತಾಂ ಕೀಚಕಾಃ ಶೀಘ್ರಂ ರತ್ಯೈರ್ಗಂಧೈಶ್ಚ ಸರ್ವಶಃ||

ಆ ಕೀಚಕರನ್ನೆಲ್ಲಾ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಪ್ರಜ್ವಲಿತವಾಗಿರುವ ಒಂದೇ ಚಿತಾಗ್ನಿಯಲ್ಲಿ
ರತ್ನ-ಗಂಧ ಸಹಿತವಾಗಿ ಬೇಗನೆ ದಹನ ಮಾಡತಕ್ಕದ್ದು.”

04023008a ಸುದೇಷ್ಟಾಂ ಚಾಬ್ರವೀದ್ರಾಜಾ ಮಹಿಷೀಂ ಚಾತಸಾಧ್ವಸಃ|

04023008c ಸೈರಂದ್ರೀಮಾಗತಾಂ ಬ್ರೂಯಾ ಮಮೈವ ವಚನಾದಿದಂ||

ಭೀತಿಗೊಂಡ ರಾಜನು ರಾಣಿ ಸುದೇಷ್ಟೆಗೆ ಹೇಳಿದನು: “ಸೈರಂದ್ರಿಯು
ಬಂದಾಗ ನಾನೇ ಹೇಳಿದೆನೆಂದು ಈ ಮಾತನ್ನು ಹೇಳಿಬಿಡು.

04023009a ಗಚ್ಛ ಸೈರಂದ್ರಿ ಭದ್ರಂ ತೇ ಯಥಾಕಾಮಂ ಚರಾಬಲೇ|

04023009c ಬಿಭೇತಿ ರಾಜಾ ಸುಶ್ರೋಣಿ ಗಂಧರ್ವೇಭ್ಯಃ ಪರಾಭವಾತ್||

‘ಹೋಗು ಸೈರಂದ್ರಿ! ನಿನಗೆ ಮಂಗಳವಾಗಲಿ! ಅಬಲೇ! ಮನಬಂದಲ್ಲಿ
ಹೋಗು. ಸುಶ್ರೋಣಿ! ಗಂಧರ್ವರಿಂದಾದ ಪರಾಭವದಿಂದ ರಾಜನು
ಹೆದರಿದ್ದಾನೆ.’

04023010a ನ ಹಿ ತಾಮುತ್ಸಹೇ ವಕ್ತುಂ ಸ್ವಯಂ ಗಂಧರ್ವರಕ್ಷಿತಾಂ|

04023010c ಸ್ತ್ರಿಯಸ್ತ್ವ ದೋಷಾಸ್ತಾಂ ವಕ್ತುಮತಸ್ತಾಂ ಪ್ರಬ್ರವೀಮ್ಯಹಂ||

ಗಂಧರ್ವರಿಂದ ರಕ್ಷಿತರಾದ ಅವಳಿಗೆ ಸ್ವತಃ ನಾನೇ ಹೇಳಲು ನನಗೆ

ಧೈರ್ಯವಿಲ್ಲ. ಸ್ತ್ರೀಯರು ನಿರ್ದೋಷಿಗಳು. ಆದ್ದರಿಂದ ಅವಳಿಗೆ ಹೇಳಬೇಕೆಂದು ನಿನಗೆ ತಿಳಿಸುತ್ತಿದ್ದೇನೆ.”

04023011a ಅಥ ಮುಕ್ತಾ ಭಯಾತ್ಕೃಷ್ಣಾ ಸೂತಪುತ್ರಾನ್ನಿರಸ್ಯ ಚ|

04023011c ಮೋಕ್ಷಿತಾ ಭೀಮಸೇನೇನ ಜಗಾಮ ನಗರಂ ಪ್ರತಿ||

ಇತ್ತ ಸೂತಪುತ್ರನನ್ನು ಕೊಂದ ಭೀಮಸೇನನಿಂದ ಬಿಡಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಕೃಷ್ಣೆಯು ಭಯಮುಕ್ತಳಾಗಿ ನಗರದ ಕಡೆ ನಡೆದಳು.

04023012a ತ್ರಾಸಿತೇವ ಮೃಗೀ ಬಾಲಾ ಶಾರ್ದೂಲೇನ ಮನಸ್ವಿನೀ|

04023012c ಗಾತ್ರಾಣಿ ವಾಸಸೀ ಚೈವ ಪ್ರಕ್ಷಾಲ್ಯ ಸಲಿಲೇನ ಸಾ||

ಮನಸ್ವಿನೀ ಆ ಬಾಲೆಯು ಶರೀರವನ್ನೂ ವಸ್ತ್ರಗಳನ್ನೂ ನೀರಿನಿಂದ ಶುಚಿಮಾಡಿಕೊಂಡು ಹುಲಿಗೆ ಹೆದರಿದ ಹರಿಣಿಯಂತೆ ಬರುತ್ತಿದ್ದಳು.

04023013a ತಾಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಪುರುಷಾ ರಾಜನ್ಬ್ರಾವಂತ ದಿಶೋ ದಶ|

04023013c ಗಂಧರ್ವಾಣಾಂ ಭಯತ್ರಸ್ತಾಃ ಕೇ ಚಿದ್ಭ್ರಷ್ಟೀರ್ನ್ಯಮೀಲಯನ್||

ರಾಜನ್! ಅವಳನ್ನು ನೋಡಿದ ಜನರು ಗಂಧರ್ವರ ಭಯಪೀಡಿತರಾಗಿ ಹತ್ತು ದಿಕ್ಕಿಗೂ ಓಡಿಹೋದರು. ಕೆಲವರು ಕಣ್ಣು ಮುಚ್ಚಿಕೊಂಡರು.

04023014a ತತೋ ಮಹಾನಸದ್ವಾರಿ ಭೀಮಸೇನಮವಸ್ಥಿತಂ|

04023014c ದದರ್ಶ ರಾಜನ್ಬಾಂಚಾಲೀ ಯಥಾ ಮತ್ತಂ ಮಹಾದ್ವಿಪಂ||

ರಾಜನ್! ಅನಂತರ ದ್ರೌಪದಿಯು ಅಡುಗೆಮನೆಯ ಬಾಗಿಲಲ್ಲಿ ಮದಿಸಿದ ಮಹಾಗಜನಂತೆ ನಿಂತಿದ್ದ ಭೀಮಸೇನನನ್ನು ನೋಡಿದಳು.

04023015a ತಂ ವಿಸ್ಮಯಂತೀ ಶನಕೈಃ ಸಂಜ್ಞಾಭಿರಿದಮಬ್ರವೀತ್|

04023015c ಗಂಧರ್ವರಾಜಾಯ ನಮೋ ಯೇನಾಸ್ಮಿ ಪರಿಮೋಚಿತಾ||

ಅವನನ್ನು ಕುರಿತು ಅಚ್ಚರಿಪಡುತ್ತಾ ಮೆಲ್ಲನೆ ಸನ್ನೆಗಳಿಂದ ಹೀಗೆ
ನುಡಿದಳು: “ನನ್ನನ್ನು ಬಿಡಿಸಿದ ಗಂಧರ್ವರಾಜನಿಗೆ ನಮಸ್ಕಾರ!”

04023016 ಭೀಮಸೇನ ಉವಾಚ|

04023016a ಯೇ ಯಸ್ಯಾ ವಿಚರಂತೀಹ ಪುರುಷಾ ವಶವರ್ತಿನಃ|

04023016c ತಸ್ಯಾಸ್ತೇ ವಚನಂ ಶ್ರುತ್ವಾ ಅನೃಣಾ ವಿಚರಂತ್ಯುತ||

ಭೀಮಸೇನನು ಹೇಳಿದನು: “ಯಾರ ವಶವರ್ತಿಗಳಾಗಿ ಇಲ್ಲಿ ಪುರುಷರು
ಚರಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೋ ಅವರು ಈ ನಿನ್ನ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿ
ಋಣಮುಕ್ತರಾಗಿರುತ್ತಾರೆ.””

04023017 ವೈಶಂಪಾಯನ ಉವಾಚ|

04023017a ತತಃ ಸಾ ನರ್ತನಾಗಾರೇ ಧನಂಜಯಮಪಶ್ಯತ|

04023017c ರಾಜ್ಞಃ ಕನ್ಯಾ ವಿರಾಟಸ್ಯ ನರ್ತಯಾನಂ ಮಹಾಭುಜಂ||

04023018a ತತಸ್ತಾ ನರ್ತನಾಗಾರಾದ್ವಿನಿಷ್ಕ್ರಮ್ಯ ಸಹಾರ್ಜುನಾಃ|

04023018c ಕನ್ಯಾ ದದೃಶುರಾಯಾಂತೀಂ ಕೃಷ್ಣಾಂ ಕ್ಲಿಷ್ಟಾಮನಾಗಸಂ||

ವೈಶಂಪಾಯನನು ಹೇಳಿದನು: “ಬಳಿಕ ಅವಳು ನರ್ತನಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ
ವಿರಾಟರಾಜನ ಕನ್ಯೆಯರಿಗೆ ನೃತ್ಯವನ್ನು ಕಲಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಮಹಾಭುಜ
ಧನಂಜಯನನ್ನು ಕಂಡಳು.

04023019 ಕನ್ಯಾ ಊಚುಃ|

04023019a ದಿಷ್ಟ್ಯಾ ಸೈರಂದ್ರಿ ಮುಕ್ತಾಸಿ ದಿಷ್ಟ್ಯಾಸಿ ಪುನರಾಗತಾ|

04023019c ದಿಷ್ಟ್ಯಾ ವಿನಿಹತಾಃ ಸೂತಾ ಯೇ ತ್ವಾಂ ಕ್ಲಿಶ್ಯಂತ್ಯನಾಗಸಂ||

ಕನ್ಯೆಯರು ಹೇಳಿದರು: “ಸೈರಂದ್ರಿ! ಅದೃಷ್ಟವಶಾತ್ ನೀನು ಬಿಡುಗಡೆ ಹೊಂದಿದೆ. ಅದೃಷ್ಟವಶಾತ್ ಮರಳಿ ಬಂದೆ. ನಿರಪರಾಧಿಯಾದ ನಿನಗೆ ಕ್ಲೇಶವನ್ನುಂಟುಮಾಡಿದ ಸೂತರು ಅದೃಷ್ಟವಶಾತ್ ಹತರಾದರು.”

04023020 ಬೃಹನ್ನಡೋವಾಚ|

04023020a ಕಥಂ ಸೈರಂದ್ರಿ ಮುಕ್ತಾಸಿ ಕಥಂ ಪಾಪಾಶ್ಚ ತೇ ಹತಾಃ|

04023020c ಇಚ್ಛಾಮಿ ವೈ ತವ ಶ್ರೋತುಂ ಸರ್ವಮೇವ ಯಥಾತಥಂ||

ಬೃಹನ್ನಡೆಯು ಹೇಳಿದಳು: “ಸೈರಂದ್ರಿ! ನೀನು ಬಿಡುಗಡೆಗೊಂಡುದು ಹೇಗೆ? ಆ ಪಾಪಿಗಳು ಹತರಾದುದು ಹೇಗೆ? ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಯಥಾವತ್ತಾಗಿ ನಿನ್ನಿಂದಲೇ ಕೇಳ ಬಯಸುತ್ತೇನೆ.”

04023021 ಸೈರಂಧ್ರ್ಯವಾಚ|

04023021a ಬೃಹನ್ನಡೇ ಕಿಂ ನು ತವ ಸೈರಂಧ್ರ್ಯಾ ಕಾರ್ಯಮದ್ಯ ವೈ|

04023021c ಯಾ ತ್ವಂ ವಸಸಿ ಕಲ್ಯಾಣಿ ಸದಾ ಕನ್ಯಾಪುರೇ ಸುಖಂ||

ಸೈರಂದ್ರಿಯು ಹೇಳಿದಳು: “ಕಲ್ಯಾಣಿ! ಬೃಹನ್ನಡೇ! ಯಾವಾಗಲೂ ಈ ಕನ್ಯೆಯರ ಅಂತಃಪುರದಲ್ಲಿ ಸುಖವಾಗಿ ವಾಸಿಸುವ ನಿನಗೆ ಈ ಸೈರಂದ್ರಿಯಿಂದ ಏನಾಗಬೇಕಾಗಿದೆ?

04023022a ನ ಹಿ ದುಃಖಂ ಸಮಾಪ್ನೋಷಿ ಸೈರಂದ್ರೀ ಯದುಪಾಶ್ಚುತೇ|

04023022c ತೇನ ಮಾಂ ದುಃಖಿತಾಮೇವಂ ಪೃಚ್ಛಸೇ ಪ್ರಹಸನ್ನಿವ||

ಸೈರಂದ್ರಿಯು ಅನುಭವಿಸುತ್ತಿರುವ ದುಃಖವು ನಿನಗೆ ಪ್ರಾಪ್ತಿಯಾಗಿಲ್ಲ.
ಆದುದರಿಂದಲೇ ದುಃಖಿತೆಯದ ನನ್ನನ್ನು ಹಾಸ್ಯಮಾಡಲು ಹೀಗೆ
ಕೇಳುತ್ತಿರುವೆ.”

04023023 ಬೃಹನ್ನಡೋವಾಚ|

04023023a ಬೃಹನ್ನಡಾಪಿ ಕಲ್ಯಾಣಿ ದುಃಖಮಾಪ್ನೋತ್ಯನುತ್ತಮಂ|

04023023c ತೀರ್ಯಗ್ನೋನಿಗತಾ ಬಾಲೇ ನ ಚೈನಾಮವಬುಧ್ಯಸೇ||

ಬೃಹನ್ನಡೆಯು ಹೇಳಿದಳು: “ಕಲ್ಯಾಣೀ! ಬೃಹನ್ನಡೆಯೂ
ಅಸದೃಶವಾದ ದುಃಖವನ್ನು ಅನುಭವಿಸುತ್ತಿದ್ದಾಳೆ. ಬಾಲೆ! ಇವಳು
ಪ್ರಾಣಿಜನ್ಮದಲ್ಲಿದ್ದಾಳೆ ಎನ್ನುವುದು ನಿನಗೆ ತಿಳಿಯದು.””

04023024 ವೈಶಂಪಾಯನ ಉವಾಚ|

04023024a ತತಃ ಸಹೈವ ಕನ್ಯಾಭಿದ್ರೋಪದೀ ರಾಜವೇಶ್ಮ ತತ್|

04023024c ಪ್ರವಿವೇಶ ಸುದೇಷ್ಟಾಯಾಃ ಸಮೀಪಮಪಲಾಯಿನೀ||

ವೈಶಂಪಾಯನನು ಹೇಳಿದನು: “ಅನಂತರ ದ್ರೌಪದಿಯು ಆ
ಕನ್ಯೆಯರೊಡನೆ ನಿಧಾನವಾಗಿ ಅರಮನೆಯನ್ನು ಹೊಕ್ಕು ಸುದೇಷ್ಟೆಯ
ಬಳಿ ಹೋದಳು.

04023025a ತಾಮಬ್ರವೀದ್ರಾಜಪುತ್ರೀ ವಿರಾಟವಚನಾದಿದಂ|

04023025c ಸೈರಂದ್ರಿ ಗಮ್ಯತಾಂ ಶೀಘ್ರಂ ಯತ್ರ ಕಾಮಯಸೇ ಗತಿಂ||

ಅವಳಿಗೆ ಆ ರಾಜಪುತ್ರಿಯು ವಿರಾಟನ ಮಾತಿನಂತೆ ಹೀಗೆಂದಳು:
“ಸೈರಂದ್ರಿ! ನಿನಗೆ ಇಷ್ಟಬಂದಲ್ಲಿಗೆ ಬೇಗ ಹೊರಟುಹೋಗು.

04023026a ರಾಜಾ ಬಿಭೇತಿ ಭದ್ರಂ ತೇ ಗಂಧರ್ವೇಭ್ಯಃ ಪರಾಭವಾತ್|

04023026c ತ್ವಂ ಚಾಪಿ ತರುಣೀ ಸುಭ್ರು ರೂಪೇಣಾಪ್ರತಿಮಾ ಭುವಿ||

ಗಂಧರ್ವರಿಂದಾದ ಪರಾಭವದಿಂದ ರಾಜನು ಹೆದರಿದ್ದಾನೆ. ನಿನಗೆ ಮಂಗಳವಾಗಲಿ. ಸುಂದರವಾದ ಹುಬ್ಬುಳ್ಳವಳೇ! ನೀನಾದರೋ ತರುಣಿ. ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಅಪ್ರತಿಮ ರೂಪವುಳ್ಳವಳು.”

04023027 ಸೈರಂಧ್ರ್ಯವಾಚ|

04023027a ತ್ರಯೋದಶಾಹಮಾತ್ರಂ ಮೇ ರಾಜಾ ಕ್ಷಮತು ಭಾಮಿನಿ|

04023027c ಕೃತಕೃತ್ಯಾ ಭವಿಷ್ಯಂತಿ ಗಂಧರ್ವಾಸ್ತೇ ನ ಸಂಶಯಃ||

ಸೈರಂಧ್ರಿಯು ಹೇಳಿದಳು: “ಭಾಮಿನೀ! ಇನ್ನು ಹದಿಮೂರು ದಿನಗಳವರೆಗೆ ಮಾತ್ರ ರಾಜನು ನನ್ನನ್ನು ಸೈರಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಿ. ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಗಂಧರ್ವರು ನಿಸ್ಸಂದೇಹವಾಗಿ ಕೃತಕೃತ್ಯರಾಗುತ್ತಾರೆ.

04023028a ತತೋ ಮಾಂ ತೇಽಪನೇಷ್ಯಂತಿ ಕರಿಷ್ಯಂತಿ ಚ ತೇ ಪ್ರಿಯಂ|

04023028c ಧ್ರುವಂ ಚ ಶ್ರೇಯಸಾ ರಾಜಾ ಯೋಕ್ಷ್ಯತೇ ಸಹ ಬಾಂಧವೈಃ|

ಅನಂತರ ಅವರು ನನ್ನನ್ನು ಕರೆದೊಯ್ಯುತ್ತಾರೆ ಮತ್ತು ನಿನಗೆ ಪ್ರಿಯವನ್ನುಂಟುಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ರಾಜನೂ ಕೂಡ ಬಾಂಧವರೊಡನೆ ಶ್ರೇಯಸ್ಸನ್ನು ಗಳಿಸುತ್ತಾನೆ.”

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ವಿರಾಟಪರ್ವಣಿ ಕೀಚಕವಧಪರ್ವಣಿ
ಕೀಚಕದಾಹೇ ತ್ರಯೋವಿಂಶೋಽಧ್ಯಾಯಃ |

ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ವಿರಾಟಪರ್ವದಲ್ಲಿ
ಕೀಚಕವಧಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಕೀಚಕದಾಹದಲ್ಲಿ ಇಪ್ಪತ್ತೂರನೆಯ
ಅಧ್ಯಾಯವು.

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ವಿರಾಟಪರ್ವಣಿ ಕೀಚಕವಧಪರ್ವಃ|

ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ವಿರಾಟಪರ್ವದಲ್ಲಿ
ಕೀಚಕವಧಪರ್ವವು.

ಇದೂವರೆಗಿನ ಒಟ್ಟು ಮಹಾಪರ್ವಗಳು-೩/೧೮, ಉಪಪರ್ವಗಳು-
೪೬/೧೦೦, ಅಧ್ಯಾಯಗಳು-೬೧೯/೧೯೯೫, ಶ್ಲೋಕಗಳು-
೨೦೫೨೯/೭೩೭೮೪

ಗೋಹರಣ ಪರ್ವ

೨೪

ದುರ್ಯೋಧನನಿಗೆ ಗೂಢಚರರ ವರದಿ

ಪಾಂಡವರನ್ನು ಪತ್ತೇಹಚ್ಚಲು ಕಳುಹಿಸಿದ್ದ ಗೂಢಚರರು ಹಿಂದಿರುಗಿ ದುರ್ಯೋಧನನಿಗೆ ಅವರ ಕುರುಹು ಸಿಗಲಿಲ್ಲವೆಂದು ವರದಿಮಾಡಿದುದು (೧-೧೮). ವಿರಾಟನಗರಿಯಲ್ಲಿ ಕೀಚಕನು ಅಗೋಚರ ಗಂಧರ್ವರಿಂದ ಹತನಾದನೆಂದೂ ತಿಳಿಸುವುದು (೧೦-೨೨).

04024001 ವೈಶಂಪಾಯನ ಉವಾಚ|

04024001a ಕೀಚಕಸ್ಯ ತು ಘಾತೇನ ಸಾನುಜಸ್ಯ ವಿಶಾಂ ಪತೇ|

04024001c ಅತ್ಯಾಹಿತಂ ಚಿಂತಯಿತ್ವಾ ವ್ಯಸ್ಮಯಂತ ಪೃಥಗ್ನನಾಃ||

ವೈಶಂಪಾಯನನು ಹೇಳಿದನು: “ವಿಶಾಂಪತೇ! ತಮ್ಮಂದಿರೊಡನೆ ಕೀಚಕನು ಹತನಾಗಲು ಆ ವಿಪತ್ತಿನ ಕುರಿತು ಯೋಚಿಸುತ್ತಾ ಇತರ ಜನರು ಆಶ್ಚರ್ಯಪಟ್ಟರು.

04024002a ತಸ್ಮಿನ್ನುರೇ ಜನಪದೇ ಸಂಜಲ್ಪೋಽಭೂಚ್ಚ ಸರ್ವಶಃ|

04024002c ಶೌರ್ಯಾದ್ಧಿ ವಲ್ಲಭೋ ರಾಜ್ಞೋ ಮಹಾಸತ್ತ್ವಶ್ಚ ಕೀಚಕಃ||

04024003a ಆಸೀತ್ವಹರ್ತಾ ಚ ನೃಣಾಂ ದಾರಾಮರ್ಶೀ ಚ ದುರ್ಮತಿಃ|

04024003c ಸ ಹತಃ ಖಿಲು ಪಾಪಾತ್ಮಾ ಗಂಧರ್ವೈರ್ದುಷ್ಯಪೂರುಷಃ||

ಮಹಾಸತ್ವನಾದ ಕೀಚಕನು ರಾಜನಿಗೆ ಪ್ರಿಯನಾಗಿದ್ದನು. ಆ ದುರ್ಮತಿಯು ಜನರನ್ನು ಹಿಂಸಿಸುತ್ತಿದ್ದನು ಮತ್ತು ಪರಸತಿಯರಲ್ಲಿ ಆಸಕ್ತನಾಗಿದ್ದನು. ಪಾಪಾತ್ಮನಾದ ಆ ದುಷ್ಯಪೂರುಷನು ಗಂಧರ್ವರಿಂದ ಹತನಾದನು ಎಂದು ಆ ನಗರದಲ್ಲೂ ದೇಶದಲ್ಲೂ ಎಲ್ಲೆಡೆ ಮಾತುಕತೆ ನಡೆಯುತ್ತಿತ್ತು.

04024004a ಇತ್ಯಜಲ್ಪನ್ಮಹಾರಾಜ ಪರಾನೀಕವಿಶಾತನಂ|

04024004c ದೇಶೇ ದೇಶೇ ಮನುಷ್ಯಾಶ್ಚ ಕೀಚಕಂ ದುಷ್ಯಧರ್ಷಣಂ||

ಮಹಾರಾಜ ! ಪರಸ್ಮೈನ್ಯ ನಾಶಕನೂ ಎದುರಿಸಲು ಅಸಾಧ್ಯನೂ ಆಗಿದ್ದ ಆ ಕೀಚಕನ ಕುರಿತು ಜನರು ದೇಶ ದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಹೀಗೆ ಮಾತನಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದರು.

04024005a ಅಥ ವೈ ಧಾರ್ತರಾಷ್ಟ್ರೇಣ ಪ್ರಯುಕ್ತಾ ಯೇ ಬಹಿಶ್ಚರಾಃ|

04024005c ಮೃಗಯಿತ್ವಾ ಬಹೂನ್ಮಾ ಮಾನ್ರಾಷ್ಟ್ರಾಣಿ ನಗರಾಣಿ ಚ||

04024006a ಸಂವಿಧಾಯ ಯಥಾದಿಷ್ಟಂ ಯಥಾದೇಶಪ್ರದರ್ಶನಂ|

04024006c ಕೃತಚಿಂತಾ ನ್ಯವರ್ತಂತ ತೇ ಚ ನಾಗಪುರಂ ಪ್ರತಿ||

ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿಯೇ ದುರ್ಯೋಧನನಿಂದ ನಿಯುಕ್ತರಾಗಿದ್ದ ಗೂಢಚರರು ಬಹಳ ಗ್ರಾಮಗಳನ್ನೂ, ರಾಷ್ಟ್ರಗಳನ್ನೂ, ನಗರಗಳನ್ನು ಹುಡುಕಿ ತಮಗೆ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದ ರಾಜ್ಯಶೋಧನೆಯ ಆದೇಶವನ್ನು ನೆರವೇರಿಸಿ

ಚಿಂತಾಕ್ರಾಂತರಾಗಿ ಹಸ್ತಿನಾಪುರಕ್ಕೆ ಮರಳಿದರು.

04024007a ತತ್ರ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ತು ರಾಜಾನಂ ಕೌರವ್ಯಂ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರಜಂ|

04024007c ದ್ರೋಣಕರ್ಣಕೃಪೈಃ ಸಾರ್ಧಂ ಭೀಷ್ಮೇಣ ಚ ಮಹಾತ್ಮನಾ||

04024008a ಸಂಗತಂ ಭ್ರಾತೃಭಿಶ್ಚಾಪಿ ತ್ರಿಗರ್ತ್ವೇಶ್ಚ ಮಹಾರಥೈಃ|

04024008c ದುರ್ಯೋಧನಂ ಸಭಾಮಧ್ಯೇ ಆಸೀನಮಿದಮಬ್ರುವನ್||

ಅಲ್ಲಿ ದ್ರೋಣ, ಕರ್ಣ, ಕೃಪರೊಡನೆ, ಮಹಾತ್ಮ ಭೀಷ್ಮನೊಡನೆ, ಸೋದರರೊಡನೆ, ಮಹಾರಥಿ ತ್ರಿಗರ್ತರೊಡನೆ ಸಭಾಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತಿದ್ದ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರ ಪುತ್ರ, ಕೌರವರಾಜ ದುರ್ಯೋಧನನನ್ನು ಕಂಡು ಹೇಳಿದರು:

04024009a ಕೃತೋಽಸ್ಮಾಭಿಃ ಪರೋ ಯತ್ನಸ್ತೇಷಾಮನ್ವೇಷಣೇ ಸದಾ|

04024009c ಪಾಂಡವಾನಾಂ ಮನುಷ್ಯೇಂದ್ರ ತಸ್ಮಿನ್ಮಹತಿ ಕಾನನೇ||

04024010a ನಿರ್ಜನೇ ಮೃಗಸಂಕೀರ್ಣೇ ನಾನಾದ್ರುಮಲತಾವೃತೇ|

04024010c ಲತಾಪ್ರತಾನಬಹುಲೇ ನಾನಾಗುಲ್ಮಸಮಾವೃತೇ||

“ರಾಜನ್! ಮೃಗಗಳಿಂದ ತುಂಬಿದ, ನಾನಾ ವೃಕ್ಷಲತೆಗಳಿಂದ ಮುಸುಕಿದ, ಲತೆಗಳು ಬಹಳವಾಗಿ ಹರಡಿದ್ದ, ಹಲವು ಪೊದೆಗಳಿಂದ ಇಕ್ಕಿರಿದ ಆ ನಿರ್ಜನ ಮಹಾವನದಲ್ಲಿ ಪಾಂಡವರನ್ನು ಹುಡುಕುವ ಪರಮ ಪ್ರಯತ್ನವನ್ನು ನಿರಂತರವಾಗಿ ಮಾಡಿದೆವು.

04024011a ನ ಚ ವಿದ್ಮೋ ಗತಾ ಯೇನ ಪಾರ್ಥಾಃ ಸ್ಯುರ್ಧೃಢವಿಕ್ರಮಾಃ|

04024011c ಮಾರ್ಗಮಾಣಾಃ ಪದನ್ಯಾಸಂ ತೇಷು ತೇಷು ತಥಾ ತಥಾ||

ಆದರೆ ದೃಢವಿಕ್ರಮಿ ಪಾರ್ಥರು ಹೋದ ದಾರಿ ನಮಗೆ ತಿಳಿಯಲಿಲ್ಲ.
ಎಲ್ಲೆಡೆಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಅವರ ಹೆಜ್ಜೆ ಗುರುತುಗಳನ್ನು ಹುಡುಕಿದೆವು.

04024012a ಗಿರಿಕೂಟೇಷು ತುಂಗೇಷು ನಾನಾಜನಪದೇಷು ಚ|

04024012c ಜನಾಕೀರ್ಣೇಷು ದೇಶೇಷು ಖರ್ವಟೇಷು ಪುರೇಷು ಚ||

04024013a ನರೇಂದ್ರ ಬಹುಶೋಽನ್ವಿಷ್ಟಾ ನೈವ ವಿದ್ಮಶ್ಚ ಪಾಂಡವಾನ್|

04024013c ಅತ್ಯಂತಭಾವಂ ನಷ್ಟಾಸ್ತೇ ಭದ್ರಂ ತುಭ್ಯಂ ನರರ್ಷಭ||

ರಾಜನ್! ಎತ್ತರವಾದ ಗಿರಿಶಿಖರಗಳಲ್ಲಿ, ನಾನಾ ಜನಪದಗಳಲ್ಲಿ,
ಜನಭರಿತ ದೇಶಗಳಲ್ಲಿ, ಬೆಟ್ಟದೂರುಗಳಲ್ಲಿ, ಮತ್ತು ಪುರಗಳಲ್ಲಿ
ಬಹಳವಾಗಿ ಹುಡುಕಿದೆವು. ಆದರೂ ಪಾಂಡವರನ್ನು ಕಾಣಲಿಲ್ಲ.
ನರಶ್ರೇಷ್ಠನೇ! ಅವರು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ನಾಶಹೊಂದಿದ್ದಾರೆ. ನಿನಗೆ
ಮಂಗಳವಾಗಲಿ!

04024014a ವರ್ತ್ಮಾನ್ಯನ್ವಿಷ್ಟಮಾಣಾಸ್ತು ರಥಾನಾಂ ರಥಸತ್ತಮ|

04024014c ಕಂ ಚಿತ್ಕಾಲಂ ಮನುಷ್ಯೇಂದ್ರ ಸೂತಾನಾಮನುಗಾ ವಯಂ||

ರಾಜನ್! ರಥಿಕಶ್ರೇಷ್ಠ! ಅವರ ರಥಗಳ ಜಾಡನ್ನು ಅರಸುತ್ತಾ ನಾವು
ಸ್ವಲ್ಪ ಕಾಲ ಅವರ ಸೂತರನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿದೆವು.

04024015a ಮೃಗಯಿತ್ವಾ ಯಥಾನ್ಯಾಯಂ ವಿದಿತಾರ್ಥಾಃ ಸ್ಮ ತತ್ತ್ವತಃ|

04024015c ಪ್ರಾಪ್ತಾ ದ್ವಾರವತೀಂ ಸೂತಾ ಋತೇ ಪಾರ್ಥೈಃ ಪರಂತಪ||

ಯಥೋಚಿತವಾಗಿ ಹುಡುಕುತ್ತಾ ಕಡೆಗೆ ಹುರುಳನ್ನರಿತುಕೊಂಡೆವು.
ಶತ್ರುನಾಶಕ! ಪಾಂಡವರಿಲ್ಲದೇ ಸೂತರು ದ್ವಾರವತಿಯನ್ನು ಸೇರಿದರು.

04024016a ನ ತತ್ರ ಪಾಂಡವಾ ರಾಜನ್ನಾಪಿ ಕೃಷ್ಣಾ ಪತಿವ್ರತಾ|

04024016c ಸರ್ವಥಾ ವಿಪ್ರನಷ್ಟಾಸ್ತೇ ನಮಸ್ತೇ ಭರತರ್ಷಭ||

ಭರತರ್ಷಭ! ಅಲ್ಲಿ ಪಾಂಡವರಾಗಲೀ ಪತಿವ್ರತೆ ಕೃಷ್ಣೆಯಾಗಲೀ ಇಲ್ಲ. ಅವರು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ನಾಶಹೊಂದಿದ್ದಾರೆ. ನಿನಗೆ ವಂದನೆಗಳು.

04024017a ನ ಹಿ ವಿದ್ಮೋ ಗತಿಂ ತೇಷಾಂ ವಾಸಂ ವಾಪಿ ಮಹಾತ್ಮನಾಂ|

04024017c ಪಾಂಡವಾನಾಂ ಪ್ರವೃತ್ತಿಂ ವಾ ವಿದ್ಯುಃ ಕರ್ಮಾಪಿ ವಾ ಕೃತಂ|

04024017e ಸ ನಃ ಶಾಧಿ ಮನುಷ್ಯೇಂದ್ರ ಅತ ಊರ್ಧ್ವಂ ವಿಶಾಂ ಪತೇ||

ವಿಶಾಂಪತೇ! ಮಹಾತ್ಮ ಆ ಪಾಂಡವರ ಗತಿಯಾಗಲೀ

ವಾಸಸ್ಥಾನವಾಗಲೀ, ಪ್ರವೃತ್ತಿಯಾಗಲೀ, ಮಾಡಿದ ಕಾರ್ಯವಾಗಲೀ

ನಮಗೆ ತಿಳಿದು ಬರಲಿಲ್ಲ. ಮನುಷ್ಯೇಂದ್ರ! ಮುಂದೇನಾಗಬೇಕೆಂದು

ಅಪ್ಪಣೆ ಮಾಡು.

04024018a ಅನ್ವೇಷಣೇ ಪಾಂಡವಾನಾಂ ಭೂಯಃ ಕಿಂ ಕರವಾಮಹೇ|

04024018c ಇಮಾಂ ಚ ನಃ ಪ್ರಿಯಾಮೀಕ್ಷ ವಾಚಂ ಭದ್ರವತೀಂ ಶುಭಾಂ||

ಪಾಂಡವರ ಅನ್ವೇಷಣೆಗಾಗಿ ಇನ್ನೇನು ಮಾಡಬೇಕು? ಇದಲ್ಲದೇ

ಮಂಗಳಕರವಾದ ಶುಭಕರವಾದ ಮತ್ತು ಪ್ರಿಯವಾದ ನಮ್ಮ ಈ

ಮಾತನ್ನು ಕೇಳು.

04024019a ಯೇನ ತ್ರಿಗರ್ತಾ ನಿಕೃತಾ ಬಲೇನ ಮಹತಾ ನೃಪ|

04024019c ಸೂತೇನ ರಾಜ್ಞೋ ಮತ್ಸ್ಯಸ್ಯ ಕೀಚಕೇನ ಮಹಾತ್ಮನಾ||

04024020a ಸ ಹತಃ ಪತಿತಃ ಶೇತೇ ಗಂಧರ್ವೈರ್ನಿಶಿ ಭಾರತ|

04024020c ಅದೃಶ್ಯಮಾನೈರ್ದುಷ್ವಾತ್ಮಾ ಸಹ ಭ್ರಾತೃಭಿರಚ್ಯುತ||

ಅಚ್ಯುತ! ರಾಜ! ಭಾರತ! ತನ್ನ ಮಹಾಬಲದಿಂದ ತ್ರಿಗರ್ತರನ್ನು ಸೋಲಿಸಿದ ಮತ್ಸ್ಯ ರಾಜನ ಸೂತ ಮಹಾಸತ್ವ ದುಷ್ಟಾತ್ಮ ಕೀಚಕನು ಅಗೋಚರ ಗಂಧರ್ವರಿಂದ ತನ್ನ ತಮ್ಮಂದಿರೊಡನೆ ಇರುಳಿನಲ್ಲಿ ಹತನಾಗಿ ಬಿದ್ದನು.

04024021a ಪ್ರಿಯಮೇತದುಪಶ್ರುತ್ಯ ಶತ್ರುಣಾಂ ತು ಪರಾಭವಂ|

04024021c ಕೃತಕೃತ್ಯಶ್ಚ ಕೌರವ್ಯ ವಿಧತ್ಸ್ವ ಯದನಂತರಂ||

ಕೌರವ! ಶತ್ರುಪರಾಭವದ ಈ ಪ್ರಿಯವಿಷವನ್ನಾಲಿಸಿ ಕೃತಕೃತ್ಯನಾಗಿ ಮುಂದಿನದನ್ನು ಆಜ್ಞಾಪಿಸು.””

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ವಿರಾಟ ಪರ್ವಣಿ ಗೋಹರಣ ಪರ್ವಣಿ
ಚಾರಪ್ರತ್ಯಾಗಮನೇ ಚತುರ್ವಿಂಶೋಽಧ್ಯಾಯಃ|

ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ವಿರಾಟ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಗೋಹರಣ
ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಚಾರಪ್ರತ್ಯಾಗಮನದಲ್ಲಿ ಇಪ್ಪತ್ತಾಲ್ಕನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು.

೨೫

ಸಭಾಸದರೊಡನೆ ದುರ್ಯೋಧನನ

ಸಮಾಲೋಚನೆ

ಪಾಂಡವರನ್ನು ಬೇಗ ಹುಡುಕಬೇಕೆಂದು ದುರ್ಯೋಧನನು ಹೇಳಲು

(೧-೭) ಕರ್ಣ (೮-೧೨) ಮತ್ತು ದುಃಶಾಸನರು (೧೩-೧೭) ಅದನ್ನು
ಅನುಮೋದಿಸಿದುದು.

04025001 ವೈಶಂಪಾಯನ ಉವಾಚ|

04025001a ತತೋ ದುರ್ಯೋಧನೋ ರಾಜಾ ಶ್ರುತ್ವಾ ತೇಷಾಂ ವಚಸ್ತದಾ|

04025001c ಚಿರಮಂತರ್ಮನಾ ಭೂತ್ವಾ ಪ್ರತ್ಯುವಾಚ ಸಭಾಸದಃ||

ವೈಶಂಪಾಯನನು ಹೇಳಿದನು: “ಅನಂತರ ರಾಜ ದುರ್ಯೋಧನನು
ಅವರ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿ ಬಹಳ ಹೊತ್ತು ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿಯೇ ಆಲೋಚಿಸಿ
ಸಭಾಸದರಿಗೆ ಹೀಗೆಂದನು:

04025002a ಸುದುಃಖಾ ಖಿಲು ಕಾರ್ಯಾಣಾಂ ಗತಿರ್ವಿಜ್ಞಾತುಮಂತತಃ|

04025002c ತಸ್ಮಾತ್ಸರ್ವೇ ಉದೀಕ್ಷಧ್ವಂ ಕ್ವ ನು ಸ್ಯುಃ ಪಾಂಡವಾ ಗತಾಃ||

“ಕಾರ್ಯಗತಿಗಳನ್ನು ನಿಶ್ಚಿತವಾಗಿ ತಿಳಿಯುವುದು ಕಷ್ಟವೇ ಸರಿ.

ಆದ್ದರಿಂದ ಪಾಂಡವರು ಎಲ್ಲಿ ಇರಬಹುದು ಎಂಬುದನ್ನು ಎಲ್ಲರೂ
ಕಂಡು ಹಿಡಿಯಿರಿ.

04025003a ಅಲ್ಪಾವಶಿಷ್ಟಂ ಕಾಲಸ್ಯ ಗತಭೂಯಿಷ್ಯಮಂತತಃ|

04025003c ತೇಷಾಮಜ್ಞಾತಚರ್ಯಾ ಯಾಮಸ್ಮಿನ್ ವರ್ಷೇ ತ್ರಯೋದಶೇ||

ಅವರು ಅಜ್ಞಾತವಾಸದಲ್ಲಿ ಇರಬೇಕಾದ ಈ ಹದಿಮೂರನೆಯ
ವರ್ಷದಲ್ಲಿ ಕಡೆಗೂ ಬಹುಭಾಗ ಕಳೆದುಹೋಗಿದೆ. ಇನ್ನು ಸ್ವಲ್ಪ
ಕಾಲವೇ ಉಳಿದಿದೆ.

04025004a ಅಸ್ಯ ವರ್ಷಸ್ಯ ಶೇಷಂ ಚೇದ್ವ್ಯ ತೀಯುರಿಹ ಪಾಂಡವಾಃ|

04025004c ನಿವೃತ್ತಸಮಯಾಸ್ತೇ ಹಿ ಸತ್ಯವ್ರತಪರಾಯಣಾಃ||

ಈ ವರ್ಷದ ಉಳಿದ ಅವಧಿಯನ್ನು ಪಾಂಡವರು ಕಳೆದುಬಿಟ್ಟರೆ ಆ ಸತ್ಯವ್ರತ ಪರಾಯಣರು ತಮ್ಮ ಪ್ರತಿಜ್ಞೆಯನ್ನು ಮುಗಿಸುತ್ತಾರೆ.

04025005a ಕ್ಷರಂತ ಇವ ನಾಗೇಂದ್ರಾಃ ಸರ್ವ ಆಶೀವಿಷೋಪಮಾಃ|

04025005c ದುಃಖಾ ಭವೇಯುಃ ಸಂರಬ್ಧಾಃ ಕೌರವಾನ್ಪ್ರತಿ ತೇ ಧ್ರುವಂ||

ಮದೋದಕವನ್ನು ಸುರಿಸುವ ಗಜೇಂದ್ರರಂತೆ ಅಥವಾ ವಿಷಪೂರಿತ ಸರ್ಪಗಳಂತೆ ಅವರು ಆವೇಶಗೊಂಡು ಕೌರವರಿಗೆ ದುಃಖವನ್ನುಂಟುಮಾಡುವುದು ಖಚಿತ.

04025006a ಅವಾ ಕ್ಯಾಲಸ್ಯ ವಿಜ್ಞಾತಾಃ ಕೃಚ್ಛೈ ರೂಪಧರಾಃ ಪುನಃ|

04025006c ಪ್ರವಿಶೇಯುರ್ಜಿತಕ್ರೋಧಾಸ್ತಾವದೇವ ಪುನರ್ವನಂ||

ಕಾಲಕ್ಕೆ ಮೊದಲೇ ಗುರುತಿಸಿಬಿಟ್ಟರೆ ಅವರು ದುಃಖಕರ ವೇಷವನ್ನು ಧರಿಸಿ ಕ್ರೋಧವನ್ನು ಹತ್ತಿಕ್ಕಿಕೊಂಡು ಪುನಃ ಕಾಡಿಗೆ ಹೋಗುವರು.

04025007a ತಸ್ಮಾತ್ಕ್ಷಿಪ್ರಂ ಬುಭುತ್ಸಧ್ವಂ ಯಥಾ ನೋಽತ್ಯಂತಮವ್ಯಯಂ|

04025007c ರಾಜ್ಯಂ ನಿರ್ದ್ವಂದ್ವಮವ್ಯಗ್ರಂ ನಿಸಪತ್ನಂ ಚಿರಂ ಭವೇತ್||

ಆದ್ದರಿಂದ ನಮ್ಮ ರಾಜ್ಯ ಸದಾ ಅಕ್ಷಯವೂ ಕಲಹ ರಹಿತವೂ ಶಾಂತವೂ ಶತ್ರುರಹಿತವೂ ಆಗಿರಬೇಕೆಂದಾದರೆ ಅವರನ್ನು ಬೇಗ ಹುಡುಕಿ.”

04025008a ಅಥಾಬ್ರವೀತ್ತತಃ ಕರ್ಣಃ ಕ್ಷಿಪ್ರಂ ಗಚ್ಛಂತು ಭಾರತ|

04025008c ಅನ್ಯೇ ಧೂರ್ತತರಾ ದಕ್ಷಾ ನಿಭೃತಾಃ ಸಾಧುಕಾರಿಣಃ||

ಆಗ ಕರ್ಣನು ನುಡಿದನು: “ಭಾರತ! ಧೂರ್ತತರರೂ ದಕ್ಷರೂ
ಗುಪ್ತರೂ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಕಾರ್ಯಸಾಧನೆ ಮಾಡುವವರೂ ಆದ
ಬೇರೆಯವರು ಬೇಗ ಹೋಗಲಿ.

04025009a ಚರಂತು ದೇಶಾನ್ಸಂವೀತಾಃ ಸ್ಥಿತಾಂ ಜನಪದಾಕುಲಾನ್|

04025009c ತತ್ರ ಗೋಷ್ಠೀಷ್ಟಧಾನ್ಯಾಸು ಸಿದ್ಧಪ್ರವ್ರಜಿತೇಷು ಚ||

04025010a ಪರಿಚಾರೇಷು ತೀರ್ಥೇಷು ವಿವಿಧೇಷ್ವಾಕರೇಷು ಚ|

04025010c ವಿಜ್ಞಾತವ್ಯಾ ಮನುಷ್ಯೈಸ್ತೈಸ್ತರ್ಕಯಾ ಸುವಿನೀತಯಾ||

ಅವರು ವೇಷ ಮರೆಸಿಕೊಂಡು ಜನಭರಿತವಾದ ಜನಪದಗಳನ್ನುಳ್ಳ
ವಿಶಾಲ ದೇಶಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಇತರ ಗೋಷ್ಠಿಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಬಳಿಕ
ಸಿದ್ಧಾಶ್ರಮಗಳಲ್ಲೂ, ಮಾರ್ಗಗಳಲ್ಲೂ, ತೀರ್ಥಕ್ಷೇತ್ರಗಳಲ್ಲೂ, ವಿವಿಧ
ಗಣಿಗಳಲ್ಲೂ ಸಂಚರಿಸಲಿ. ಜನ ಅವರನ್ನು ಸುಶಿಕ್ಷಿತ ತರ್ಕದಿಂದ
ಪತ್ತೆಮಾಡಬಹುದು.

04025011a ವಿವಿಧೈಸ್ತತ್ಪರೈಃ ಸಮ್ಯಕ್ತಜ್ಞೈರ್ನಿಪುಣಸಂವೃತೈಃ|

04025011c ಅನ್ವೇಷ್ಟವ್ಯಾಶ್ಚ ನಿಪುಣಂ ಪಾಂಡವಾಶ್ಚನ್ನವಾಸಿನಃ||

04025012a ನದೀಕುಂಜೇಷು ತೀರ್ಥೇಷು ಗ್ರಾಮೇಷು ನಗರೇಷು ಚ|

04025012c ಆಶ್ರಮೇಷು ಚ ರಮ್ಯೇಷು ಪರ್ವತೇಷು ಗುಹಾಸು ಚ||

ವೇಷಮರೆಸಿಕೊಂಡು ವಾಸಿಸುತ್ತಿರುವ ಪಾಂಡವರನ್ನು ತತ್ಪರರೂ,

ಸಂಪೂರ್ಣತಜ್ಞರಾದವರೂ, ನಿಪುಣತೆಯಿಂದ ವೇಷ
ಮರೆಸಿಕೊಂಡವರೂ ಆದ ವಿವಿಧ ಗೂಢಚರರು ನದೀ
ಕುಂಜಗಳಲ್ಲಿಯೂ, ತೀರ್ಥಗಳೂ, ಗ್ರಾಮ ನಗರಗಳಲ್ಲಿಯೂ,
ಆಶ್ರಮಗಳಲ್ಲಿಯೂ, ರಮ್ಯ ಪರ್ವತಗಳಲ್ಲಿಯೂ, ಗುಹೆಗಳಲ್ಲೂ
ಎಚ್ಚರಿಕೆಯಿಂದ ಹುಡುಕಬೇಕು.”

04025013a ಅಥಾಗ್ರಜಾನಂತರಜಃ ಪಾಪಭಾವಾನುರಾಗಿಣಂ|

04025013c ಜ್ಯೇಷ್ಠಂ ದುಃಶಾಸನಸ್ತತ್ರ ಭ್ರಾತಾ ಭ್ರಾತರಮಬ್ರವೀತ್||

ಅನಂತರ ಆ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ತಮ್ಮನಾದ ದುಃಶಾಸನನು ಪಾಪಭಾವದಲ್ಲಿ
ಆಸಕ್ತನಾದ ಹಿರಿಯ ಅಣ್ಣನಿಗೆ ಹೇಳಿದನು:

04025014a ಏತಚ್ಚ ಕರ್ಣೋ ಯತ್ಪ್ರಾಹ ಸರ್ವಮೀಕ್ಷಾಮಹೇ ತಥಾ|

04025014c ಯಥೋದ್ದಿಷ್ಟಂ ಚರಾಃ ಸರ್ವೇ ಮೃಗಯಂತು ತತಸ್ತತಃ|

04025014e ಏತೇ ಚಾನ್ಯೇ ಚ ಭೂಯಾಂಸೋ ದೇಶಾದ್ಧೇಶಂ ಯಥಾವಿಧಿ||

“ಕರ್ಣನು ಹೇಳಿದುದೆಲ್ಲವೂ ನನಗೂ ಸರಿಕಾಣುತ್ತದೆ. ನಿರ್ದೇಶಿಸಿದ
ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಚರರೆಲ್ಲರೂ ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಹುಡುಕಲಿ. ಅವರೂ ಇನ್ನೂ ಇತರರೂ
ಕ್ರಮವರಿತು ದೇಶದಿಂದ ದೇಶಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಹುಡುಕಲಿ.

04025015a ನ ತು ತೇಷಾಂ ಗತಿರ್ವಾಸಃ ಪ್ರವೃತ್ತಿಶ್ಚೋಪಲಭ್ಯತೇ|

04025015c ಅತ್ಯಾಹಿತಂ ವಾ ಗೂಢಾಸ್ತೇ ಪಾರಂ ವೋರ್ಮಿಮತೋ ಗತಾಃ||

ಅವರ ಗತಿಯಾಗಲೀ ವಾಸಸ್ಥಾನವಾಗಲೀ ಉದ್ಯೋಗವಾಗಲೀ
ತಿಳಿಯಬರುತ್ತಿಲ್ಲ. ಅವರು ಅತ್ಯಂತ ಗುಪ್ತವಾಗಿ ಅಡಗಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ.

ಇಲ್ಲವೆ ಸಮುದ್ರದಾಚೆಗೆ ಹೋಗಿದ್ದಾರೆ.

04025016a ವ್ಯಾಲೈರ್ವಾಪಿ ಮಹಾರಣ್ಯೇ ಭಕ್ಷಿತಾಃ ಶೂರಮಾನಿನಃ|

04025016c ಅಥ ವಾ ವಿಷಮಂ ಪ್ರಾಪ್ಯ ವಿನಷ್ಟಾಃ ಶಾಶ್ವತೀಃ ಸಮಾಃ||

ಶೂರರೆಂದು ತಿಳಿದಿರುವ ಅವರು ಮಹಾರಣ್ಯದಲ್ಲಿ ದುಷ್ಟಮೃಗಗಳಿಂದ ಭಕ್ಷಿತರಾಗಿದ್ದಾರೆ ಇಲ್ಲವೇ ವಿಷಮ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಗೆ ಸಿಕ್ಕಿ ಶಾಶ್ವತ ನಾಶಕ್ಕೀಡಾಗಿದ್ದಾರೆ.

04025017a ತಸ್ಮಾನ್ಮಾನಸಮವ್ಯಗ್ರಂ ಕೃತ್ವಾ ತ್ವಂ ಕುರುನಂದನ|

04025017c ಕುರು ಕಾರ್ಯಂ ಯಥೋತ್ಸಾಹಂ ಮನ್ಯಸೇ ಯನ್ನರಾಧಿಪ||

ಆದುದರಿಂದ ಕುರುನಂದನ! ರಾಜ! ಮನಸ್ಸನ್ನು ಸಮಾಧಾನಗೊಳಿಸಿಕೊಂಡು ಆಲೋಚಿಸಿದ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಯಥಾಶಕ್ತಿಯಾಗಿ ಮಾಡು.”

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ವಿರಾಟ ಪರ್ವಣಿ ಗೋಹರಣ ಪರ್ವಣಿ
ಕರ್ಣ ದುಃಶಾಸನವಾಕ್ಯೇ ಪಂಚವಿಂಶೋಽಧ್ಯಾಯಃ|

ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ವಿರಾಟ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಗೋಹರಣ
ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಕರ್ಣ ದುಃಶಾಸನವಾಕ್ಯದಲ್ಲಿ ಇಪ್ಪತ್ತೈದನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು.

೨೬

ದ್ರೋಣನ ಸಲಹೆ

ಬ್ರಾಹ್ಮಣರ, ಚಾರರ, ಸಿದ್ಧರ ಮತ್ತು ಪಾಂಡವರನ್ನು ಬಲ್ಲ ಇತರ ಜನರ
ಮೂಲಕ ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ ಅವರನ್ನು ಹುಡುಕೋಣವೆಂದು ದ್ರೋಣನು
ಸೂಚಿಸಿದುದು (೧-೧೦).

04026001 ವೈಶಂಪಾಯನ ಉವಾಚ|

04026001a ಅಥಾಬ್ರವೀನ್ಮಹಾವೀರ್ಯೋ ದ್ರೋಣಸ್ತತ್ತ್ವಾರ್ಥದರ್ಶಿವಾನ್|

04026001c ನ ತಾದೃಶಾ ವಿನಶ್ಯಂತಿ ನಾಪಿ ಯಾಂತಿ ಪರಾಭವಂ||

ವೈಶಂಪಾಯನನು ಹೇಳಿದನು: “ಆಗ ಮಹಾವೀರ್ಯ ತತ್ತ್ವಾರ್ಥದರ್ಶಿ
ದ್ರೋಣನು ನುಡಿದನು: “ಅಂಥವರು ನಾಶಹೊಂದುವುದಿಲ್ಲ ಅಥವಾ
ಪರಾಭವಹೊಂದುವುದಿಲ್ಲ.

04026002a ಶೂರಾಶ್ಚ ಕೃತವಿದ್ಯಾಶ್ಚ ಬುದ್ಧಿಮಂತೋ ಜಿತೇಂದ್ರಿಯಾಃ|

04026002c ಧರ್ಮಜ್ಞಾಶ್ಚ ಕೃತಜ್ಞಾಶ್ಚ ಧರ್ಮರಾಜಮನುವ್ರತಾಃ||

ಅವರು ಶೂರರು. ವಿದ್ಯಾಪಾರಂಗತರು. ಬುದ್ಧಿವಂತರು.

ಜಿತೇಂದ್ರಿಯರು. ಧರ್ಮಜ್ಞರು. ಕೃತಜ್ಞರು. ಮತ್ತು ಧರ್ಮರಾಜನಿಗೆ
ಅನುವ್ರತರು.

04026003a ನೀತಿಧರ್ಮಾರ್ಥತತ್ತ್ವಜ್ಞಂ ಪಿತೃವಚ್ಚ ಸಮಾಹಿತಂ|

04026003c ಧರ್ಮೇ ಸ್ಥಿತಂ ಸತ್ಯಧೃತಿಂ ಜ್ಯೇಷ್ಠಂ ಜ್ಯೇಷ್ಠಾಪಚಾಯಿನಂ||

04026004a ಅನುವ್ರತಾ ಮಹಾತ್ಮಾನಂ ಭ್ರಾತರಂ ಭ್ರಾತರೋ ನೃಪ|

04026004c ಅಜಾತಶತ್ರುಂ ಹ್ರೀಮಂತಂ ತಂ ಚ ಭ್ರಾತೃನನುವ್ರತಂ||

ರಾಜ ! ನೀತಿಧರ್ಮಾರ್ಥ ತತ್ತ್ವಜ್ಞನೂ, ತಂದೆಯಂತೆ ಅತ್ಯಾಸಕ್ತನೂ,
 ಧರ್ಮಸ್ಥಿತನೂ, ದೃಢಸತ್ಯನೂ, ಹಿರಿಯರನ್ನು ಪೂಜಿಸುವವನೂ,
 ಅಜಾತಶತ್ರುವೂ, ಸಂಕೋಚಶೀಲನೂ, ಮಹಾತ್ಮನೂ ಆದ
 ಹಿರಿಯಣ್ಣನಿಗೆ ಆ ಸೋದರರು ನಿಷ್ಠೆಯುಳ್ಳವರು. ಅವನೂ ಸೋದರರಿಗೆ
 ನಿಷ್ಠೆಯುಳ್ಳವನು.

04026005a ತೇಷಾಂ ತಥಾ ವಿಧೇಯಾನಾಂ ನಿಭೃತಾನಾಂ ಮಹಾತ್ಮನಾಂ|

04026005c ಕಿಮರ್ಥಂ ನೀತಿಮಾನ್ವಾರ್ಥಃ ಶ್ರೇಯೋ ನೈಷಾಂ ಕರಿಷ್ಯತಿ||

ಹಾಗೆ ವಿಧೇಯರೂ ವಿನಯಶೀಲರೂ ಮಹಾತ್ಮರೂ ಆದವರಿಗೆ ಆ
 ನೀತಿವಂತ ಯುಧಿಷ್ಠಿರನಿಂದ ಶ್ರೇಯಸ್ಸುಂಟಾಗದೇ ಇರುವುದೆಂತು?

04026006a ತಸ್ಮಾದ್ಯತ್ನಾತ್ಪ್ರತಿಕ್ಷಂತೇ ಕಾಲಸ್ಯೋದಯಮಾಗತಂ|

04026006c ನ ಹಿ ತೇ ನಾಶಮೃಚ್ಛೇಯುರಿತಿ ಪಶ್ಯಾಮ್ಯಹಂ ಧಿಯಾ||

ಆದ್ದರಿಂದ ಕಾಲಬರುವುದನ್ನು ಅವರು ಯತ್ನಪೂರ್ವಕವಾಗಿ
 ಕಾಯುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಅವರು ನಾಶಗೊಳ್ಳುವುದಿಲ್ಲವೆಂದು ನನ್ನ ಬುದ್ಧಿಗೆ
 ತೋರುತ್ತದೆ.

04026007a ಸಾಂಪ್ರತಂ ಚೈವ ಯತ್ಕಾರ್ಯಂ ತಚ್ಚ ಕ್ಷಿಪ್ರಮಕಾಲಿಕಂ|

04026007c ಕ್ರಿಯತಾಂ ಸಾಧು ಸಂಚಿಂತ್ಯ ವಾಸಶ್ಚೈಷಾಂ ಪ್ರಚಿಂತ್ಯತಾಂ||

04026008a ಯಥಾವತ್ಪಾಂಡುಪುತ್ರಾಣಾಂ ಸರ್ವಾರ್ಥೇಷು ಧೃತಾತ್ಮನಾಂ|

04026008c ದುರ್ಜ್ಞೇಯಾಃ ಖಿಲು ಶೂರಾಸ್ತೇ ಅಪಾಪಾಸ್ತಪಸಾ ವೃತಾಃ||

ಈಗ ಏನು ಮಾಡಬೇಕೆಂಬುದನ್ನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಆಲೋಚಿಸಿ, ಕಾಲ

ಮೀರುವುದಕ್ಕೆ ಮೊದಲೇ ಬೇಗ ಮಾಡು. ಅಂತೆಯೇ,
 ಸರ್ವಾರ್ಥಗಳಲ್ಲೂ ಆತ್ಮಧೃತರಾದ ಪಾಂಡುಪುತ್ರರ ವಾಸಸ್ಥಾನದ
 ಕುರಿತು ಆಲೋಚಿಸು. ಶೂರರೂ ಪಾಪರಹಿತರೂ ತಪಸ್ವಿಗಳೂ ಆದ
 ಅವರನ್ನು ಪತ್ತೆ ಹಚ್ಚುವುದು ಅಸಾಧ್ಯ.

04026009a ಶುದ್ಧಾತ್ಮಾ ಗುಣವಾನ್ಪಾರ್ಥಃ ಸತ್ಯವಾನ್ನೀತಿಮಾಂ ಶುಚಿಃ|

04026009c ತೇಜೋರಾಶಿರಸಂಖ್ಯೇಯೋ ಗೃಹ್ಣೀಯಾದಪಿ ಚಕ್ಷುಷೀ||

ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು ಶುದ್ಧಾತ್ಮ, ಗುಣವಂತ, ಸತ್ಯವಂತ, ನೀತಿವಂತ, ಶುಚಿ,
 ತೇಜೋರಾಶಿ, ಎದುರಿಸಲಾಗದವನು ಮತ್ತು ಕಣ್ಣುಗಳನ್ನೂ
 ಸೆರೆಹಿಡಿವುಪಂಥವನು.

04026010a ವಿಜ್ಞಾಯ ಕ್ರಿಯತಾಂ ತಸ್ಮಾದ್ಭಯಶ್ಚ ಮೃಗಯಾಮಹೇ|

04026010c ಬ್ರಾಹ್ಮಣೈಶ್ಚಾರಕೈಃ ಸಿದ್ಧೈರ್ಯೇ ಚಾನ್ಯೇ ತದ್ವಿದೋ ಜನಾಃ||

ಆದಕಾರಣ, ಇವೆಲ್ಲವನ್ನೂ ತಿಳಿದು ಅಗತ್ಯವಾದುದನ್ನು ಮಾಡು.
 ಬ್ರಾಹ್ಮಣರ, ಚಾರರ, ಸಿದ್ಧರ ಮತ್ತು ಅವರನ್ನು ಬಲ್ಲ ಇತರ ಜನರ
 ಮೂಲಕ ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ ಅವರನ್ನು ಹುಡುಕೋಣ.”

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ವಿರಾಟ ಪರ್ವಣಿ ಗೋಹರಣ ಪರ್ವಣಿ

ದ್ರೋಣವಾಕ್ಯೇ ಷಡ್‌ವಿಂಶೋಽಧ್ಯಾಯಃ|

ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ವಿರಾಟ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಗೋಹರಣ
 ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ದ್ರೋಣವಾಕ್ಯದಲ್ಲಿ ಇಪ್ಪತ್ತಾರನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು.

ಭೀಷ್ಮನ ಸಲಹೆ

ಯುಧಿಷ್ಠಿರನಿರುವ ರಾಜ್ಯವು ಹೆಚ್ಚು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿರುತ್ತದೆಯೆಂದೂ (೧-೨೪), ಆದರೆ ಆ ಧರ್ಮಾತ್ಮನು ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಗೂ ಕಾಣದಂತಾಗಿದ್ದಾನೆಂದು ಭೀಷ್ಮನು ಸೂಚಿಸಿದುದು (೨೫-೨೮).

04027001 ವೈಶಂಪಾಯನ ಉವಾಚ|

04027001a ತತಃ ಶಾಂತನವೋ ಭೀಷ್ಮೋ ಭರತಾನಾಂ ಪಿತಾಮಹಃ|

04027001c ಶ್ರುತವಾನ್ದೇಶಕಾಲಜ್ಞಸ್ತತ್ತ್ವಜ್ಞಃ ಸರ್ವಧರ್ಮವಿತ್||

04027002a ಆಚಾರ್ಯವಾಕ್ಯೋಪರಮೇ ತದ್ವಾಕ್ಯಮಭಿಸಂದಧತ್|

04027002c ಹಿತಾರ್ಥಂ ಸ ಉವಾಚೇಮಾಂ ಭಾರತೀಂ ಭಾರತಾನ್ಮತಿ||

ವೈಶಂಪಾಯನನು ಹೇಳಿದನು: “ಆಚಾರ್ಯನ ಮಾತು ನಿಂತ ಬಳಿಕ ಭರತರ ಪಿತಾಮಹ, ವೇದಪಾರಂಗತ, ದೇಶಕಾಲಜ್ಞ, ತತ್ತ್ವಜ್ಞ, ಸರ್ವಧರ್ಮಜ್ಞ, ಶಂತನುಪುತ್ರ ಭೀಷ್ಮನು ಅದಕ್ಕೆ ಒಪ್ಪಿಗೆ ಕೊಡುತ್ತ ಅವರ ಹಿತಾರ್ಥವಾಗಿ ಭಾರತರನ್ನು ಕುರಿತು ಈ ಮಾತುಗಳನ್ನಾಡಿದನು.

04027003a ಯುಧಿಷ್ಠಿರೇ ಸಮಾಸಕ್ತಾಂ ಧರ್ಮಜ್ಞೇ ಧರ್ಮಸಂಶ್ರಿತಾಂ|

04027003c ಅಸತ್ತು ದುರ್ಲಭಾಂ ನಿತ್ಯಂ ಸತಾಂ ಚಾಭಿಮತಾಂ ಸದಾ|

04027003e ಭೀಷ್ಮಃ ಸಮವದತ್ತತ್ರ ಗಿರಂ ಸಾಧುಭಿರರ್ಚಿತಾಂ||

ಧರ್ಮವನ್ನು ಆಶ್ರಯಿಸಿದ ಧರ್ಮಜ್ಞ ಯುಧಿಷ್ಠಿರನಲ್ಲಿ ಆಸಕ್ತಿ ತೋರುವ
ದುರ್ಜನರಿಗೆ ದುರ್ಲಭವೂ ಸತ್ತುರುಷರಿಗೆ ಸದಾ ಸಮ್ಮತವೂ
ಸಾಧುಪೂಜಿತವೂ ಆದ ಮಾತನ್ನು ಭೀಷ್ಮನು ಅಲ್ಲಿ ಆಡಿದನು:

04027004a ಯಥೈಷ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಃ ಪ್ರಾಹ ದ್ರೋಣಃ ಸರ್ವಾರ್ಥತತ್ತ್ವವಿತೌ|

04027004c ಸರ್ವಲಕ್ಷಣಸಂಪನ್ನಾ ನಾಶಂ ನಾರ್ಹಂತಿ ಪಾಂಡವಾಃ||

“ಸರ್ವಾರ್ಥತತ್ತ್ವವನ್ನೂ ಬಲ್ಲ ಈ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ದ್ರೋಣನು ಹೇಳಿದ್ದು
ಸರಿ. ಸರ್ವಲಕ್ಷಣಸಂಪನ್ನರಾದ ಪಾಂಡವರು ನಾಶಹೊಂದುವವರಲ್ಲ.

04027005a ಶ್ರುತವೃತ್ತೋಪಸಂಪನ್ನಾಃ ಸಾಧುವ್ರತಸಮನ್ವಿತಾಃ|

04027005c ವೃದ್ಧಾನುಶಾಸನೇ ಮಗ್ನಾಃ ಸತ್ಯವ್ರತಪರಾಯಣಾಃ||

04027006a ಸಮಯಂ ಸಮಯಜ್ಞಾಸ್ತೇ ಪಾಲಯಂತಃ ಶುಚಿವ್ರತಾಃ|

04027006c ನಾವಸೀದಿತುಮರ್ಹಂತಿ ಉದ್ವಹಂತಃ ಸತಾಂ ಧುರಂ||

ವೇದಜ್ಞರೂ, ಶೀಲಸಂಪನ್ನರೂ, ಒಳ್ಳೆಯ ವ್ರತಗಳನ್ನುಳ್ಳವರೂ,
ಹಿರಿಯರ ಅನುಶಾಸನಕ್ಕೆ ನಿಷ್ಠರೂ, ಸತ್ಯವ್ರತಪರಾಯಣರೂ,
ಸಮಯಜ್ಞರೂ, ಕಟ್ಟುಪಾಡನ್ನು ಪಾಲಿಸುವವರೂ, ಶುಚಿವ್ರತರೂ,
ಸತ್ತುರುಷರ ಕರ್ತವ್ಯವನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸುವವರೂ ಆದ ಅವರು
ನಾಶಗೊಳ್ಳತಕ್ಕವರಲ್ಲ.

04027007a ಧರ್ಮತಶ್ಚೈವ ಗುಪ್ತಾಸ್ತೇ ಸ್ವವೀರ್ಯೇಣ ಚ ಪಾಂಡವಾಃ|

04027007c ನ ನಾಶಮಧಿಗಚ್ಛೇಯುರಿತಿ ಮೇ ಧೀಯತೇ ಮತಿಃ||

ಧರ್ಮದಿಂದಲೂ ಸ್ವಪರಾಕ್ರಮದಿಂದಲೂ ರಕ್ಷಿತರಾದ ಆ ಪಾಂಡವರು
ನಾಶಗೊಳ್ಳುವುದಿಲ್ಲ ಎಂದು ನನ್ನ ಬುದ್ಧಿಗೆ ತೋರುತ್ತದೆ.

04027008a ತತ್ರ ಬುದ್ಧಿಂ ಪ್ರಣೇಷ್ಯಾಮಿ ಪಾಂಡವಾನ್ಪ್ರತಿ ಭಾರತ|

04027008c ನ ತು ನೀತಿಃ ಸುನೀತಸ್ಯ ಶಕ್ಯತೇಽನ್ವೇಷಿತುಂ ಪರೈಃ||

ಆದ್ದರಿಂದ ಭಾರತ! ಪಾಂಡವರನ್ನು ಕುರಿತ ನನ್ನ ಆಲೋಚನೆಗಳನ್ನು
ಮುಂದಿಡುತ್ತೇನೆ. ನೀತಿಜ್ಞನ ನೀತಿಯನ್ನು ಕಂಡುಹಿಡಿಯುವುದು
ಶತ್ರುಗಳಿಗೆ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ.

04027009a ಯತ್ತು ಶಕ್ಯಮಿಹಾಸ್ಮಾಭಿಸ್ತಾನ್ವೈ ಸಂಚಿಂತ್ಯ ಪಾಂಡವಾನ್|

04027009c ಬುದ್ಧ್ಯಾ ಪ್ರವಕ್ತುಂ ನ ದ್ರೋಹಾತ್ಪ್ರವಕ್ಷ್ಯಾಮಿ ನಿಬೋಧ ತತ್||

ಆ ಪಾಂಡವರಿಗೆ ಈಗ ನಾವೇನು ಮಾಡಲು ಸಾಧ್ಯವೆಂಬುದನ್ನು
ಬುದ್ಧಿಯಿಂದ ಚಿಂತಿಸಿ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ದ್ರೋಹದಿಂದ ಹೇಳುವುದಿಲ್ಲ.
ಇದನ್ನು ತಿಳಿದುಕೋ.

04027010a ಸಾ ತ್ವಿಯಂ ಸಾಧು ವಕ್ತವ್ಯಾ ನ ತ್ವನೀತಿಃ ಕಥಂ ಚನ|

04027010c ವೃದ್ಧಾನುಶಾಸನೇ ತಾತ ತಿಷ್ಠತಃ ಸತ್ಯಶೀಲಿನಃ||

ಮಗು! ಹಿರಿಯರ ಅನುಶಾಸನವನ್ನು ಪಾಲಿಸುವ ಸತ್ಯಶೀಲನಿಗೆ
ಎಂದೂ ಒಳ್ಳೆಯ ನೀತಿಯನ್ನು ಹೇಳಬೇಕೇ ಹೊರತು ಅನೀತಿಯನ್ನಲ್ಲ.

04027011a ಅವಶ್ಯಂ ತ್ವಿಹ ಧೀರೇಣ ಸತಾಂ ಮಧ್ಯೇ ವಿವಕ್ಷತಾ|

04027011c ಯಥಾಮತಿ ವಿವಕ್ತವ್ಯಂ ಸರ್ವಶೋ ಧರ್ಮಲಿಪ್ಸಯಾ||

ಸಜ್ಜನರ ನಡುವೆ ಮಾತನಾಡುವ ಧೀರನು ಎಲ್ಲ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿಯೂ
ಅವಶ್ಯವಾಗಿ ತನ್ನ ಬುದ್ಧಿಗೆ ತೋಚಿದಂತೆ ಧರ್ಮಾರ್ಜನೆಯ
ಆಸೆಯಿಂದ ಮಾತನಾಡಬೇಕು.

04027012a ತತ್ರ ನಾಹಂ ತಥಾ ಮನ್ಯೇ ಯಥಾಯಮಿತರೋ ಜನಃ|

04027012c ಪುರೇ ಜನಪದೇ ವಾಪಿ ಯತ್ರ ರಾಜಾ ಯುಧಿಷ್ಠಿರಃ||

04027013a ನಾಸೂಯಕೋ ನ ಚಾಪೀರ್ಷುರ್ನಾ ತಿವಾದೀ ನ ಮತ್ಸರೀ|

04027013c ಭವಿಷ್ಯತಿ ಜನಸ್ತತ್ರ ಸ್ವಂ ಸ್ವಂ ಧರ್ಮಮನುವ್ರತಃ||

ನಾನು ಈಗ ಈ ಇತರೆ ಜನರಂತೆ ಭಾವಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಪುರದಲ್ಲಾಗಲೀ
ಜನಪದದಲ್ಲಾಗಲೀ ದೊರೆ ಯುಧಿಷ್ಠಿರನಿರುವಲ್ಲಿ ಅಸೂಯೆ
ಉಳ್ಳವನಾಗಲೀ, ಈರ್ಷ್ಯೆ ಉಳ್ಳವನಾಗಲೀ, ಅತಿಮಾತಿನವನಾಗಲೀ,
ಹೊಟ್ಟೆಕಿಚ್ಚಿನವನಾಗಲೀ ಇರುವುದಿಲ್ಲ. ಅಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬನೂ
ಧರ್ಮವನ್ನು ಆಚರಿಸುತ್ತಿರುತ್ತಾನೆ.

04027014a ಬ್ರಹ್ಮಘೋಷಾಶ್ಚ ಭೂಯಾಂಸಃ ಪೂರ್ಣಾಹುತ್ಯಸ್ತಥೈವ ಚ|

04027014c ಕ್ರತವಶ್ಚ ಭವಿಷ್ಯಂತಿ ಭೂಯಾಂಸೋ ಭೂರಿದಕ್ಷಿಣಾಃ||

ಅಲ್ಲಿ ವೇದಘೋಷಗಳೂ, ಅಂತೆಯೇ ವಿಪುಲ ಪೂರ್ಣಾಹುತಿಗಳೂ,
ಯಾಗಗಳೂ, ಭೂರಿದಕ್ಷಿಣೆಗಳು ಇರುತ್ತವೆ.

04027015a ಸದಾ ಚ ತತ್ರ ಪರ್ಜನ್ಯಃ ಸಮ್ಯಗ್ವರ್ಷೀ ನ ಸಂಶಯಃ|

04027015c ಸಂಪನ್ನಸಸ್ಯಾ ಚ ಮಹೀ ನಿರೀತೀಕಾ ಭವಿಷ್ಯತಿ||

ಅಲ್ಲಿ ಯಾವಾಗಲೂ ಮೋಡಗಳು ನಿಸ್ಸಂದೇಹವಾಗಿ ಸಮೃದ್ಧ ಮಳೆ

ಸುರಿಸುತ್ತವೆ. ಭೂಮಿ ಸಸ್ಯಸಂಪನ್ನವಾಗಿ ಈತಿಬಾಧೆಗಳಿಲ್ಲದೆ ಇರುತ್ತದೆ.

04027016a ರಸವಂತಿ ಚ ಧಾನ್ಯಾನಿ ಗುಣವಂತಿ ಫಲಾನಿ ಚ|

04027016c ಗಂಧವಂತಿ ಚ ಮಾಲ್ಯಾನಿ ಶುಭಶಬ್ದಾ ಚ ಭಾರತೀ||

ಧಾನ್ಯಗಳು ರಸದಿಂದಲೂ, ಫಲಗಳು ಗುಣಗಳಿಂದಲೂ, ಮಾಲೆಗಳು
ಗಂಧದಿಂದಲೂ, ಮಾತುಗಳು ಶುಭಶಬ್ದಗಳಿಂದಲೂ ಕೂಡಿರುತ್ತವೆ.

04027017a ವಾಯುಶ್ಚ ಸುಖಿಸಂಸ್ಪರ್ಶೋ ನಿಷ್ಪ್ರತೀಪಂ ಚ ದರ್ಶನಂ|

04027017c ಭಯಂ ನಾಭ್ಯಾವಿಶೇತ್ತತ್ರ ಯತ್ರ ರಾಜಾ ಯುಧಿಷ್ಠಿರಃ||

ರಾಜ ಯುಧಿಷ್ಠಿರನಿರುವಲ್ಲಿ ಗಾಳಿಯು ಸುಖಿಸ್ಪರ್ಶ
ಹಿತಕರವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಜನರ ಸಮಾಗಮಗಳು ನಿರಾತಂಕವಾಗಿರುತ್ತವೆ.
ಭಯವು ಅಲ್ಲಿಗೆ ಪ್ರವೇಶಿಸುವುದಿಲ್ಲ.

04027018a ಗಾವಶ್ಚ ಬಹುಲಾಸ್ತತ್ರ ನ ಕೃಶಾ ನ ಚ ದುರ್ದುಹಾಃ|

04027018c ಪಯಾಂಸಿ ದಧಿಸರ್ಪೀಂಷಿ ರಸವಂತಿ ಹಿತಾನಿ ಚ||

ಅಲ್ಲಿ ಬೇಕಾದಷ್ಟು ಹಸುಗಳು ಇರುತ್ತವೆ. ಅವು ಬಡಕಲಾಗಿರುವುದಿಲ್ಲ.
ಹಾಲು ಕೊಡದಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಹಾಲು, ಮೊಸರು, ತುಪ್ಪಗಳು
ಸವಿಯಾಗಿಯೂ ಹಿತವಾಗಿಯೂ ಇರುತ್ತವೆ.

04027019a ಗುಣವಂತಿ ಚ ಪಾನಾನಿ ಭೋಜ್ಯಾನಿ ರಸವಂತಿ ಚ|

04027019c ತತ್ರ ದೇಶೇ ಭವಿಷ್ಯಂತಿ ಯತ್ರ ರಾಜಾ ಯುಧಿಷ್ಠಿರಃ||

ಯುಧಿಷ್ಠಿರನಿರುವ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಪಾನೀಯಗಳು ಗುಣಯುಕ್ತವಾಗಿಯೂ

ಭೋಜ್ಯಗಳು ರಸವತ್ತಾಗಿಯೂ ಇರುತ್ತವೆ.

04027020a ರಸಾಃ ಸ್ಪರ್ಶಾಶ್ಚ ಗಂಧಾಶ್ಚ ಶಬ್ದಾಶ್ಚಾಪಿ ಗುಣಾನ್ವಿತಾಃ|

04027020c ದೃಶ್ಯಾನಿ ಚ ಪ್ರಸನ್ನಾನಿ ಯತ್ರ ರಾಜಾ ಯುಧಿಷ್ಠಿರಃ||

ಯುಧಿಷ್ಠಿರನಿರುವಲ್ಲಿ ರಸ, ಸ್ಪರ್ಶ, ಗಂಧ, ಶಬ್ದಗಳು
ಗುಣಾನ್ವಿತವಾಗಿಯೂ ದೃಶ್ಯಗಳು ಪ್ರಸನ್ನವಾಗಿಯೂ ಇರುತ್ತವೆ.

04027021a ಸ್ವೈಃ ಸ್ವೈರ್ಗುಣೈಃ ಸುಸಮ್ಯಕ್ತಾಸ್ತಸ್ಮಿನ್ವರ್ಷೇ ತ್ರಯೋದಶೇ|

04027021c ದೇಶೇ ತಸ್ಮಿನ್ಭವಿಷ್ಯಂತಿ ತಾತ ಪಾಂಡವಸಮ್ಯತೇ||

ಅಯ್ಯಾ ! ಈ ಹದಿಮೂರನೆಯ ವರ್ಷದಲ್ಲಿ ಪಾಂಡವರಿರುವ ದೇಶದಲ್ಲಿ
ಜನರು ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಗುಣಧರ್ಮಗಳಿಂದ ಕೂಡಿರುತ್ತಾರೆ.

04027022a ಸಂಪ್ರೀತಿಮಾಂ ಜನಸ್ತತ್ರ ಸಂತುಷ್ಟಃ ಶುಚಿರವ್ಯಯಃ|

04027022c ದೇವತಾತಿಥಿಪೂಜಾಸು ಸರ್ವಭೂತಾನುರಾಗವಾನ್||

ಅಲ್ಲಿ ಜನರು ಸಂಪ್ರೀತರೂ, ಸಂತುಷ್ಟರೂ, ಶುಚಿಗಳೂ, ಕ್ಷೀಣಸ್ಥಿತಿ
ಇಲ್ಲದವರೂ, ದೇವತೆಗಳ ಮತ್ತು ಅತಿಥಿಗಳ ಪೂಜೆಗಳಲ್ಲಿ
ತೊಡಗಿದವರೂ, ಸರ್ವಜೀವಿಗಳಲ್ಲಿ ಅನುರಾಗವುಳ್ಳವರೂ
ಆಗಿರುತ್ತಾರೆ.

04027023a ಇಷ್ಟದಾನೋ ಮಹೋತ್ಸಾಹಃ ಶಶ್ವದ್ಧರ್ಮಪರಾಯಣಃ|

04027023c ಅಶುಭದ್ವಿಟ್ ಶುಭಪ್ರೇಪ್ಸುರ್ನಿತ್ಯಯಜ್ಞಃ ಶುಭವ್ರತಃ|

04027023e ಭವಿಷ್ಯತಿ ಜನಸ್ತತ್ರ ಯತ್ರ ರಾಜಾ ಯುಧಿಷ್ಠಿರಃ||

ರಾಜ ಯುಧಿಷ್ಠಿರನಿರುವಲ್ಲಿ ಜನರು ದಾನ ಕೊಡುವುದರಲ್ಲಿ ಆಸಕ್ತರೂ,
ಮಹೋತ್ಸಾಹವುಳ್ಳವರೂ, ಸದಾ ಧರ್ಮ ಪರಾಯಣರೂ,
ಅಶುಭವನ್ನು ದ್ವೇಷಿಸುವವರೂ, ಶುಭಾಕಾಂಕ್ಷಿಗಳೂ, ನಿತ್ಯ
ಯಜ್ಞಮಾಡುವವರೂ, ಶುಭವ್ರತವುಳ್ಳವರೂ ಆಗಿರುತ್ತಾರೆ.

04027024a ತ್ಯಕ್ತವಾಕ್ಯಾನ್ಯತಸ್ತಾತ ಶುಭಕಲ್ಯಾಣಮಂಗಲಃ|

04027024c ಶುಭಾರ್ಥೇಪ್ಸುಃ ಶುಭಮರ್ತಿಯತ್ರ ರಾಜಾ ಯುಧಿಷ್ಠಿರಃ|

04027024e ಭವಿಷ್ಯತಿ ಜನಸ್ತತ್ರ ನಿತ್ಯಂ ಚೇಷ್ಟಪ್ರಿಯವ್ರತಃ||

ಅಯ್ಯಾ! ರಾಜ ಯುಧಿಷ್ಠಿರನಿರುವಲ್ಲಿ ಜನರು ಸುಳ್ಳುಹೇಳುವುದನ್ನು
ತೊರೆದವರೂ, ಶುಭ ಕಲ್ಯಾಣ ಮಂಗಳ ಕಾರ್ಯಪರರೂ,
ಶುಭಾರ್ಥವನ್ನು ಬಯಸುವವರೂ, ಶುಭಮತಿಗಳೂ, ಸದಾ
ಪ್ರಿಯವ್ರತರ ಆಸಕ್ತರಾಗಿರುವವರೂ ಆಗಿರುತ್ತಾರೆ.

04027025a ಧರ್ಮಾತ್ಮಾ ಸ ತದಾದೃಶ್ಯಃ ಸೋಽಪಿ ತಾತ ದ್ವಿಜಾತಿಭಿಃ|

04027025c ಕಿಂ ಪುನಃ ಪ್ರಾಕೃತ್ಯೈಃ ಪಾರ್ಥಃ ಶಕ್ಯೋ ವಿಜ್ಞಾತುಮಂತತಃ||

04027026a ಯಸ್ಮಿನ್ನತ್ಯಂ ಧೃತಿದರ್ಶನಂ ಪರಾ ಶಾಂತಿಧ್ರುವಾ ಕ್ಷಮಾ|

04027026c ಹ್ರೀಃ ಶ್ರೀಃ ಕೀರ್ತಿಃ ಪರಂ ತೇಜ ಆನೃಶಂಸ್ಯಮಥಾರ್ಜವಂ||

ಅಯ್ಯಾ! ಸತ್ಯ, ಧೃತಿ, ದಾನ, ಪರಮಶಾಂತಿ, ಕ್ಷಮೆ, ಸ್ಥಿರವಾದ ಬುದ್ಧಿ,
ವಿನಯ, ಸಂಪತ್ತು, ಕೀರ್ತಿ, ಪರಮ ತೇಜಸ್ಸು, ಕರುಣೆ, ಸರಳತೆಗಳು
ನೆಲೆಗೊಂಡಿರುವ ಆ ಧರ್ಮಾತ್ಮನು ಕೊನೆಯದಾಗಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಗೂ
ಕಾಣದಂತಿದ್ದಾನೆ. ಇನ್ನು ಆ ಯುಧಿಷ್ಠಿರನನ್ನು ಕಂಡುಹಿಡಿಯುವುದು

ಸಾಮಾನ್ಯ ಜನರಿಗೆ ಸಾಧ್ಯವೇ?

04027027a ತಸ್ಮಾತ್ತತ್ರ ನಿವಾಸಂ ತು ಚನ್ನಂ ಸತ್ರೇಣ ಧೀಮತಃ|

04027027c ಗತಿಂ ವಾ ಪರಮಾಂ ತಸ್ಯ ನೋತ್ಸಹೇ ವಕ್ತುಮನ್ಯಥಾ||

ಆದ್ದರಿಂದ ಆ ಧೀಮಂತನು ವೇಷ ಮರೆಸಿಕೊಂಡು ವಾಸಿಸುತ್ತಿದ್ದಾನೆ. ಇದಕ್ಕಿಂತ ಶ್ರೇಷ್ಠವಾದ ಅವನ ಮಾರ್ಗದ ಕುರಿತು ನಾನು ಮತ್ತೇನನ್ನೂ ಹೇಳಲಾರೆ.

04027028a ಏವಮೇತತ್ತು ಸಂಚಿಂತ್ಯ ಯತ್ಕೃತಂ ಮನ್ಯಸೇ ಹಿತಂ|

04027028c ತತ್ಕ್ಷಿಪ್ತಂ ಕುರು ಕೌರವ್ಯ ಯದ್ಯೇವಂ ಶ್ರದ್ಧಧಾಸಿ ಮೇ||

ಕೌರವ್ಯ! ನಿನಗೆ ನನ್ನಲ್ಲಿ ನಂಬಿಕೆಯಿದ್ದರೆ ಇದರ ಕುರಿತು ಹೀಗೆ ಆಲೋಚಿಸಿ, ನಿನಗೆ ಹಿತವೆನಿಸುವ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಬೇಗ ಮಾಡು.”

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ವಿರಾಟ ಪರ್ವಣಿ ಗೋಹರಣ ಪರ್ವಣಿ

ಭೀಷ್ಮ ವಾಕ್ಯೇ ಸಪ್ತವಿಂಶೋಽಧ್ಯಾಯಃ|

ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ವಿರಾಟ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಗೋಹರಣ

ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಭೀಷ್ಮ ವಾಕ್ಯದಲ್ಲಿ ಇಪ್ಪತ್ತೇಳನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು.

೨೮

ಕೃಪನ ಸಲಹೆ

ನಿನ್ನ ಬಲವನ್ನೂ ಕೋಶವನ್ನೂ ನೀತಿಯನ್ನೂ ನಿರ್ಧರಿಸಿಕೋ; ಅವರ

ಉದಯಕಾಲ ಬಂದಾಗ ಅವರೊಡನೆ ಅನುಕೂಲವಾದ ಸಂಧಿಯನ್ನು
ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳೋಣವೆಂದು ಕೃಪನು ಸಲಹೆನೀಡುವುದು (೧-೧೪).

04028001 ವೈಶಂಪಾಯನ ಉವಾಚ|

04028001a ತತಃ ಶಾರದ್ವತೋ ವಾಕ್ಯಮಿತ್ಯುವಾಚ ಕೃಪಸ್ತದಾ|

04028001c ಯುಕ್ತಂ ಪ್ರಾಪ್ತಂ ಚ ವೃದ್ಧೇನ ಪಾಂಡವಾನ್ವೃತಿ ಭಾಷಿತಂ||

04028002a ಧರ್ಮಾರ್ಥಸಹಿತಂ ಶ್ಲಕ್ಷ್ಣಂ ತತ್ತ್ವ ತಶ್ಚ ಸಹೇತುಮತ್|

04028002c ತತ್ರಾನುರೂಪಂ ಭೀಷ್ಮೇಣ ಮಮಾಪ್ಯತ್ರ ಗಿರಂ ಶೃಣು||

ವೈಶಂಪಾಯನನು ಹೇಳಿದನು: “ಅನಂತರ ಶಾರದ್ವತ ಕೃಪನು ಹೀಗೆ
ನುಡಿದನು - “ಹಿರಿಯನಾದ ಭೀಷ್ಮನು ಪಾಂಡವರ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ
ಹೇಳಿದ್ದು ಯುಕ್ತವೂ, ಸಂದರ್ಭೋಚಿತವೂ, ಧರ್ಮಾರ್ಥಸಹಿತವೂ,
ಸುಂದರವೂ, ತಾತ್ಪ್ರಿಕವೂ, ಸಕಾರಣವೂ, ಅವನಿಗೆ ತಕ್ಕದ್ದೂ ಆಗಿದೆ.
ಇದರ ಬಗ್ಗೆ ನನ್ನ ಮಾತನ್ನೂ ಕೇಳು.

04028003a ತೇಷಾಂ ಚೈವ ಗತಿಸ್ತೀರ್ಥೈರ್ವಾಸಶ್ಚೈಷಾಂ ಪ್ರಚಿಂತ್ಯತಾಂ|

04028003c ನೀತಿರ್ವಿಧೀಯತಾಂ ಚಾಪಿ ಸಾಂಪ್ರತಂ ಯಾ ಹಿತಾ ಭವೇತ್||

ಅವರ ಜಾಡು, ನಿವಾಸದ ಕುರಿತು ಹಿರಿಯರೊಡನೆ
ಸಮಾಲೋಚಿಸಬೇಕು. ಹಿತಕರವಾಗುವ ನೀತಿಯನ್ನೀಗ
ಅನುಸರಿಸಬೇಕು.

04028004a ನಾವಜ್ಞೇಯೋ ರಿಪುಸ್ತಾತ ಪ್ರಾಕೃತೋಽಪಿ ಬುಭೂಷತಾ|

04028004c ಕಿಂ ಪುನಃ ಪಾಂಡವಾಸ್ತಾತ ಸರ್ವಾಸ್ತುಕುಶಲಾ ರಣೇ||

ಅಯ್ಯಾ! ಶತ್ರುವು ಸಾಮಾನ್ಯನಾದರೂ, ಅಭ್ಯುದಯಾಕಾಂಕ್ಷಿಗಳು
ಅವನನ್ನು ಅಲಕ್ಷಿಸಬಾರದು. ಇನ್ನು ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಸರ್ವಾಸ್ತ್ರಕುಶಲರಾದ
ಪಾಂಡವರನ್ನು ಅಲಕ್ಷಿಸುವುದೇ?

04028005a ತಸ್ಮಾತ್ಸತ್ರಂ ಪ್ರವಿಷ್ಟೇಷು ಪಾಂಡವೇಷು ಮಹಾತ್ಮಸು|

04028005c ಗೂಢಭಾವೇಷು ಚನ್ನೇಷು ಕಾಲೇ ಚೋದಯಮಾಗತೇ||

04028006a ಸ್ವರಾಷ್ಟ್ರಪರರಾಷ್ಟ್ರೇಷು ಜ್ಞಾತವ್ಯಂ ಬಲಮಾತ್ಮನಃ|

04028006c ಉದಯೇ ಪಾಂಡವಾನಾಂ ಚ ಪ್ರಾಪ್ತೇ ಕಾಲೇ ನ ಸಂಶಯಃ||

ಆದ್ದರಿಂದ, ಮಹಾತ್ಮ ಪಾಂಡವರು ವೇಷ ಮರೆಸಿಕೊಂಡು,
ಗೂಢವಾಗಿ ಅಡಗಿರಲು ಹಾಗೂ ಅವರ ಅಭ್ಯುದಯ ಕಾಲವು
ಬಂದಿರಲು, ಸ್ವರಾಷ್ಟ್ರ ದಲ್ಲೂ ಪರರಾಷ್ಟ್ರ ದಲ್ಲೂ ನಿನಗಿರುವ ಬಲವನ್ನು
ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಒಳ್ಳೆಯ ಕಾಲ ಒದಗಿ ಬಂದಾಗ ಪಾಂಡವರು
ಏಳಿಗೆ ಹೊಂದುವುದರಲ್ಲಿ ಸಂಶಯವಿಲ್ಲ.

04028007a ನಿವೃತ್ತಸಮಯಾಃ ಪಾರ್ಥಾ ಮಹಾತ್ಮಾನೋ ಮಹಾಬಲಾಃ|

04028007c ಮಹೋತ್ಸಾಹಾ ಭವಿಷ್ಯಂತಿ ಪಾಂಡವಾ ಹೃತಿತೇಜಸಃ||

ಪ್ರತಿಜ್ಞೆಯನ್ನು ಪೂರೈಸಿದ ಮಹಾತ್ಮರೂ ಮಹಾಬಲರೂ ಆದ
ಪಾಂಡವರು ನಿಸ್ಸಂಶಯವಾಗಿ ಮಹೋತ್ಸಾಹಶಾಲಿಗಳೂ ಅತಿ
ತೇಜಸ್ವಿಗಳೂ ಆಗಿಬಿಡುತ್ತಾರೆ.

04028008a ತಸ್ಮಾದ್ಬಲಂ ಚ ಕೋಶಂ ಚ ನೀತಿಶ್ಚಾಪಿ ವಿಧೀಯತಾಂ|

04028008c ಯಥಾ ಕಾಲೋದಯೇ ಪ್ರಾಪ್ತೇ ಸಮ್ಯಕ್ತೈಃ ಸಂದಧಾಮಹೇ||

ಅದ್ದರಿಂದ ನಿನ್ನ ಬಲವನ್ನೂ ಕೋಶವನ್ನೂ ನೀತಿಯನ್ನೂ
ನಿರ್ಧರಿಸಿಕೋ; ಅವರ ಉದಯಕಾಲ ಬಂದಾಗ ಅವರೊಡನೆ
ಅನುಕೂಲವಾದ ಸಂಧಿಯನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳೋಣ.

04028009a ತಾತ ಮನ್ಯಾಮಿ ತತ್ಸರ್ವಂ ಬುಧ್ಯಸ್ವ ಬಲಮಾತ್ಮನಃ|

04028009c ನಿಯತಂ ಸರ್ವಮಿತ್ರೇಷು ಬಲವತ್ಸ್ವ ಬಲೇಷು ಚ||

ಅಯ್ಯಾ! ಬಲಶಾಲಿಗಳೂ ಅಬಲರೂ ಆದ ಎಲ್ಲ ಮಿತ್ರರಲ್ಲಿ ನಿನಗಿರುವ
ಬಲವನ್ನೆಲ್ಲ ನೀನು ಖಚಿತವಾಗಿ ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದು ಭಾವಿಸುತ್ತೇನೆ.

04028010a ಉಚ್ಚಾವಚಂ ಬಲಂ ಜ್ಞಾತ್ವಾ ಮಧ್ಯಸ್ಥಂ ಚಾಪಿ ಭಾರತ|

04028010c ಪ್ರಹೃಷ್ಟಮಪ್ರಹೃಷ್ಟಂ ಚ ಸಂದಧಾಮ ತಥಾ ಪರೈಃ||

ಭಾರತ! ನಿನ್ನ ಸೈನ್ಯ ಉತ್ತಮವಾಗಿದೆಯೋ, ಮಧ್ಯಸ್ಥವಾಗಿದೆಯೋ,
ಅಧಮವಾಗಿದೆಯೋ, ಸಂತುಷ್ಟವಾಗಿದೆಯೋ,
ಅಸಂತುಷ್ಟವಾಗಿದೆಯೋ, ಎಂಬುದನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಂಡು ಅನಂತರ
ಶತ್ರುಗಳೊಡನೆ ಸಂಧಿ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳೋಣ.

04028011a ಸಾಮ್ನಾ ಭೇದೇನ ದಾನೇನ ದಂಡೇನ ಬಲಿಕರ್ಮಣಾ|

04028011c ನ್ಯಾಯೇನಾನಮ್ಯ ಚ ಪರಾನ್ಬಲಾಚ್ಚಾನಮ್ಯ ದುರ್ಬಲಾನ್||

04028012a ಸಾಂತ್ವಯಿತ್ವಾ ಚ ಮಿತ್ರಾಣಿ ಬಲಂ ಚಾಭಾಷ್ಯತಾಂ ಸುಖಿಂ|

04028012c ಸಕೋಶಬಲಸಂವೃದ್ಧಃ ಸಮ್ಯಕ್ಸಿದ್ಧಿಮವಾಪ್ಸ್ಯ ಸಿ||

ಸಾಮ, ಭೇದ, ದಾನ, ದಂಡಗಳಿಂದ, ಕಾಣಿಕೆಗಳಿಂದ, ನ್ಯಾಯದಿಂದ,
ವೈರಿಗಳನ್ನು ಮಣಿಸಿ, ಬಲಪ್ರಯೋಗದಿಂದ ದುರ್ಬರಲನ್ನು ಮಣಿಸಿ,

ಮಿತ್ರರನ್ನು ತೃಪ್ತಿಗೊಳಿಸಿ, ಸೈನ್ಯದೊಡನೆ ಸವಿನುಡಿಗಳನ್ನಾಡಿದರೆ ನಿನ್ನ
ಕೋಶ-ಬಲಗಳು ವೃದ್ಧಿಸಿ ನೀನು ಉತ್ತಮ ಸಿದ್ಧಿಯನ್ನು ಪಡೆಯುವೆ.

04028013a ಯೋತ್ಸ್ಯ ಸೇ ಚಾಪಿ ಬಲಿಭಿರರಿಭಿಃ ಪ್ರತ್ಯುಪಸ್ಥಿತೈಃ|

04028013c ಅನ್ಯೈಸ್ತ್ವಂ ಪಾಂಡವೈರ್ವಾ ಪಿ ಹೀನಸ್ವಬಲವಾಹನೈಃ||

ಹೀಗೆ ಮಾಡಿದಲ್ಲಿ ಎದುರುಬಿದ್ದ ಬಲಶಾಲಿ ಅನ್ಯ ಶತ್ರುಗಳೊಡನಾಗಲಿ
ಸ್ವಸೈನ್ಯ ವಾಹನಗಳಿಲ್ಲದ ಪಾಂಡವರೊಡನಾಗಲಿ ನೀನು
ಹೋರಾಡಬಲ್ಲೆ.

04028014a ಏವಂ ಸರ್ವಂ ವಿನಿಶ್ಚಿತ್ಯ ವ್ಯವಸಾಯಂ ಸ್ವಧರ್ಮತಃ|

04028014c ಯಥಾಕಾಲಂ ಮನುಷ್ಯೇಂದ್ರ ಚಿರಂ ಸುಖಮವಾಪ್ಸ್ಯಸಿ||

ರಾಜ ! ಹೀಗೆ ಸ್ವಧರ್ಮಾನುಸಾರವಾಗಿ ಕಾಲೋಚಿತವಾಗಿ ನಿಶ್ಚಯಿಸಿ
ಎಲ್ಲ ಕಾರ್ಯವನ್ನೂ ಮಾಡಿದರೆ ನೀನು ಶಾಶ್ವತವಾದ ಸುಖವನ್ನು
ಪಡೆಯುವೆ.”

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ವಿರಾಟ ಪರ್ವಣಿ ಗೋಹರಣ ಪರ್ವಣಿ

ಕೃಪವಾಕ್ಯೇ ಅಷ್ಟವಿಂಶೋಽಧ್ಯಾಯಃ|

ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ವಿರಾಟ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಗೋಹರಣ

ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಕೃಪವಾಕ್ಯದಲ್ಲಿ ಇಪ್ಪತ್ತೆಂಟನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು.

೨೯

ತ್ರಿಗರ್ತರಿಂದ ವಿರಾಟನ ಗೋಗ್ರಹಣ

ಹಿಂದೆ ಅನೇಕಸಲ ಕೀಚಕನಿಂದ ಪರಾಜಿತಗೊಂಡಿದ್ದ ತ್ರಿಗರ್ತರ ರಾಜ ಸುಶರ್ಮನು ಮತ್ಸ್ಯರ ಗೋವುಗಳನ್ನು ಅಪಹರಿಸಿ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಅವರನ್ನು ಸೋಲಿಸಬೇಕೆಂದು ಸೂಚಿಸುವುದು (೧-೧೩). ಕರ್ಣನು ಆ ಸೂಚನೆಯನ್ನು ಅನುಮೋದಿಸಿದುದು (೧೪-೧೯). ಕೌರವ ಸೇನೆಯ ಸಿದ್ಧತೆ, ಸುಶರ್ಮನು ಆಗ್ನೇಯದಿಕ್ಕಿನಿಂದ ವಿರಾಟನ ಗೋವುಗಳನ್ನು ಹಿಡಿದುದು (೨೦-೨೮).

04029001 ವೈಶಂಪಾಯನ ಉವಾಚ|

04029001a ಅಥ ರಾಜಾ ತ್ರಿಗರ್ತಾನಾಂ ಸುಶರ್ಮಾ ರಥಯೂಥಪಃ|

04029001c ಪ್ರಾಪ್ತಕಾಲಮಿದಂ ವಾಕ್ಯಮುವಾಚ ತ್ವರಿತೋ ಭೃಶಂ||

04029002a ಅಸಕ್ಯನ್ನಿಕ್ಯತಃ ಪೂರ್ವಂ ಮತ್ಸ್ಯೈಃ ಸಾಲ್ವೀಯಕೈಃ ಸಹ|

04029002c ಸೂತೇನ ಚೈವ ಮತ್ಸ್ಯಸ್ಯ ಕೀಚಕೇನ ಪುನಃ ಪುನಃ||

04029003a ಬಾಧಿತೋ ಬಂಧುಭಿಃ ಸಾರ್ಧಂ ಬಲಾದ್ಭವತಾ ವಿಭೋ|

04029003c ಸ ಕರ್ಣಮಭ್ಯುದೀಕ್ಷ್ಯಾಥ ದುರ್ಯೋಧನಮಭಾಷತ||

ವೈಶಂಪಾಯನನು ಹೇಳಿದನು: “ಪ್ರಭೋ! ಹಿಂದೆ ಮತ್ಸ್ಯರಿಂದಲೂ ಸಾಲ್ವೀಯರಿಂದಲೂ ಕೂಡಿದ ಮತ್ಸ್ಯರಾಜನ ಸೂತ ಕೀಚಕನಿಂದ ಮತ್ತೆ ಮತ್ತೆ ಅನೇಕ ಸಲ ಪರಾಜಿತನಾಗಿದ್ದ ತ್ರಿಗರ್ತರ ರಾಜನೂ ರಥಸಮೂಹದ ಒಡೆಯನೂ ತನ್ನ ಬಂಧುಗಳೊಡನೆ ಆ ಬಲಶಾಲಿಯಿಂದ ಉಗ್ರವಾಗಿ ಬಾಧಿತನಾಗಿದ್ದವನೂ ಆದ

ಸುಶರ್ಮನು ಕರ್ಣನನ್ನು ಕಣ್ಣೆತ್ತಿ ನೋಡಿ, ಆಗ ಈ ಅನೇಕ ಕಾಲೋಚಿತ
ಮಾತುಗಳನ್ನು ಅವಸರವಾಗಿ ದುರ್ಯೋಧನನಿಗೆ ಹೇಳಿದನು:

04029004a ಅಸಕೃನ್ಮತ್ಸ್ಯ ರಾಜ್ಞಾ ಮೇ ರಾಷ್ಟ್ರಂ ಬಾಧಿತಂ ಓಜಸಾ|

04029004c ಪ್ರಣೇತಾ ಕೀಚಕಶ್ಚಾಸ್ಯ ಬಲವಾನಭವತ್ಪುರಾ||

“ನನ್ನ ರಾಷ್ಟ್ರವು ಮತ್ಸ್ಯರಾಜನ ಶಕ್ತಿಯಿಂದ ಎಷ್ಟೋ ಸಲ
ಬಾಧಿತವಾಗಿದೆ. ಬಲಶಾಲಿಯಾದ ಕೀಚಕನು ಹಿಂದೆ ಅವನ
ಸೇನಾಪತಿಯಾಗಿದ್ದನು.

04029005a ಕ್ರೂರೋಽಮರ್ಷೀ ಸ ದುಷ್ಟಾತ್ಮಾ ಭುವಿ ಪ್ರಖ್ಯಾತವಿಕ್ರಮಃ|

04029005c ನಿಹತಸ್ತತ್ರ ಗಂಧರ್ವೈಃ ಪಾಪಕರ್ಮಾ ನೃಶಂಸವಾನ್||

ಕ್ರೂರಿಯೂ ಕೋಪಿಯೂ ದುಷ್ಟಾತ್ಮನೂ ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಪ್ರಖ್ಯಾತ
ಪರಾಕ್ರಮವುಳ್ಳವನೂ ಪಾಪಕರ್ಮನೂ ನಿರ್ದಯನೂ ಆದ ಆ
ಕೀಚಕನು ಅಲ್ಲಿ ಗಂಧರ್ವರಿಂದ ಹತನಾಗಿದ್ದಾನೆ.

04029006a ತಸ್ಮಿಂಶ್ಚ ನಿಹತೇ ರಾಜನ್ ಹೀನದರ್ಶೋ ನಿರಾಶ್ರಯಃ|

04029006c ಭವಿಷ್ಯತಿ ನಿರುತ್ಸಾಹೋ ವಿರಾಟ ಇತಿ ಮೇ ಮತಿಃ||

ರಾಜ ! ಅವನು ಹತನಾಗಲು ದರ್ಪ ಹೀನನೂ ನಿರಾಶ್ರಯನೂ ಆದ
ವಿರಾಟನು ನಿರುತ್ಸಾಹಗೊಂಡಿದ್ದಾನೆ ಎಂದು ನನ್ನ ಅನಿಸಿಕೆ.

04029007a ತತ್ರ ಯಾತ್ರಾ ಮಮ ಮತಾ ಯದಿ ತೇ ರೋಚತೇಽನಘ|

04029007c ಕೌರವಾಣಾಂ ಚ ಸರ್ವೇಷಾಂ ಕರ್ಣಸ್ಯ ಚ ಮಹಾತ್ಮನಃ||

ಪಾಪರಹಿತನೇ! ನಿನಗೆ, ಎಲ್ಲ ಕೌರವರಿಗೂ, ಮಹಾತ್ಮನಾದ
ಕರ್ಣನಿಗೂ ಇಷ್ಟವಾಗುವುದಾದರೆ ಅಲ್ಲಿಗೆ ದಾಳಿ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು
ನನ್ನ ಅಭಿಪ್ರಾಯ.

04029008a ಏತತ್ಪ್ರಾಪ್ತಮಹಂ ಮನ್ಯೇ ಕಾರ್ಯಮಾತ್ಮಯಿಕಂ ಹಿತಂ|

04029008c ರಾಷ್ಟ್ರಂ ತಸ್ಯಾಭಿಯಾತ್ವಾಶು ಬಹುಧಾನ್ಯಸಮಾಕುಲಂ||

ತುರ್ತಾದ ನಮಗೆ ಹಿತಕರವಾದ ಕಾರ್ಯವೀಗ ಒದಗಿದೆಯೆಂದು
ಭಾವಿಸುತ್ತೇನೆ. ಬಹುಧಾನ್ಯಭರಿತವಾದ ಅವನ ದೇಶಕ್ಕೆ ಕೂಡಲೇ
ಹೋಗೋಣ.

04029009a ಆದದಾಮೋಽಸ್ಯ ರತ್ನಾನಿ ವಿವಿಧಾನಿ ವಸೂನಿ ಚ|

04029009c ಗ್ರಾಮಾನ್ರಾಷ್ಟ್ರಾಣಿ ವಾ ತಸ್ಯ ಹರಿಷ್ಯಾಮೋ ವಿಭಾಗಶಃ||

ಅವನ ರತ್ನಗಳನ್ನೂ, ವಿವಿಧ ಸಂಪತ್ತನ್ನೂ ವಶಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳೋಣ.
ಅವನ ಗ್ರಾಮಗಳನ್ನೂ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳನ್ನೂ ಒಂದೊಂದಾಗಿ
ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳೋಣ.

04029010a ಅಥ ವಾ ಗೋಸಹಸ್ರಾಣಿ ಬಹೂನಿ ಚ ಶುಭಾನಿ ಚ|

04029010c ವಿವಿಧಾನಿ ಹರಿಷ್ಯಾಮಃ ಪ್ರತಿಪೀಡ್ಯ ಪುರಂ ಬಲಾತ್||

ಅಥವಾ ಅವನ ಪುರವನ್ನು ಬಲಾತ್ಕಾರದಿಂದ ಹಾಳುಗಡವಿ ವಿವಿಧ
ಜಾತಿಯ ಅನೇಕ ಸಾವಿರ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಗೋವುಗಳನ್ನು ಅಪಹರಿಸೋಣ.

04029011a ಕೌರವೈಃ ಸಹ ಸಂಗಮ್ಯ ತ್ರಿಗರ್ತ್ವೇಶ್ಚ ವಿಶಾಂ ಪತೇ|

04029011c ಗಾಸ್ತಸ್ಯಾಪಹರಾಮಾಶು ಸಹ ಸರ್ವೈಃ ಸುಸಂಹತಾಃ||

ರಾಜ ! ಕೌರವರೂ ತ್ರಿಗರ್ತರೂ ಎಲ್ಲರೂ ಒಟ್ಟಾಗಿ ಸೇರಿ ಅವನ
ಗೋವುಗಳನ್ನು ಬೇಗ ಅಪಹರಿಸೋಣ.

04029012a ಸಂಧಿಂ ವಾ ತೇನ ಕೃತ್ವಾ ತು ನಿಬದ್ಧೀಮೋಽಸ್ಯ ಪೌರುಷಂ|

04029012c ಹತ್ವಾ ಚಾಸ್ಯ ಚಮೂಂ ಕೃತ್ಸುಂ ವಶಮನ್ವಾನಯಾಮಹೇ||

ಅವನೊಂದಿಗೆ ಸಂಧಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಅವನ ಪೌರುಷವನ್ನು
ತಡೆಯೋಣ ಅಥವಾ ಅವನ ಸೈನ್ಯವನ್ನು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ
ನಾಶಮಾಡಿ ಅವನನ್ನು ವಶಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳೋಣ.

04029013a ತಂ ವಶೇ ನ್ಯಾಯತಃ ಕೃತ್ವಾ ಸುಖಂ ವತ್ಸ್ಯಾ ಮಹೇ ವಯಂ|

04029013c ಭವತೋ ಬಲವೃದ್ಧಿಶ್ಚ ಭವಿಷ್ಯತಿ ನ ಸಂಶಯಃ||

ನ್ಯಾಯಮರ್ಗದಿಂದ ಅವನನ್ನು ವಶಮಾಡಿಕೊಂಡು ನಾವು ಸುಖವಾಗಿ
ಇರೋಣ; ನಿಸ್ಸಂಶಯವಾಗಿ ನಿನ್ನ ಬಲವೂ ಹೆಚ್ಚುತ್ತದೆ.”

04029014a ತಚ್ಚು ತ್ವಾ ವಚನಂ ತಸ್ಯ ಕರ್ಣೋ ರಾಜಾನಮಬ್ರವೀತ್|

04029014c ಸೂಕ್ತಂ ಸುಶರ್ಮಣಾ ವಾಕ್ಯಂ ಪ್ರಾಪ್ತಕಾಲಂ ಹಿತಂ ಚ ನಃ||

ಅವನ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿ ಕರ್ಣನು ದೊರೆಗೆ ಹೇಳಿದನು: “ಸುಶರ್ಮನು
ಕಾಲೋಚಿತವೂ ನಮಗೆ ಹಿತಕರವೂ ಆದ ಮಾತನ್ನು ಚೆನ್ನಾಗಿ
ಆಡಿದ್ದಾನೆ.

04029015a ತಸ್ಮಾತ್ಕ್ಷಿಪ್ರಂ ವಿನಿರ್ಯಾಮೋ ಯೋಜಯಿತ್ವಾ ವರೂಢಿನೀಂ|

04029015c ವಿಭಜ್ಯ ಚಾಪ್ಯನೀಕಾನಿ ಯಥಾ ವಾ ಮನ್ಯಸೇಽನಘ||

ಆದ್ದರಿಂದ ಪಾಪರಹಿತನೇ! ಸ್ಮೃತ್ಯವನ್ನು ಯೋಚಿಸಿ, ವಿಭಾಗಿಸಿ,
ಶೀಘ್ರವಾಗಿ ಹೊರಡೋಣ. ಅಥವಾ ನಿನ್ನ ಅಭಿಪ್ರಾಯದಂತೆ ಆಗಲಿ.

04029016a ಪ್ರಜ್ಞಾವಾನ್ಕುರುವೃದ್ಧೋಽಯಂ ಸರ್ವೇಷಾಂ ನಃ ಪಿತಾಮಹಃ|

04029016c ಆಚಾರ್ಯಶ್ಚ ತಥಾ ದ್ರೋಣಃ ಕೃಪಃ ಶಾರದ್ವತಸ್ತಥಾ||

04029017a ಮನ್ಯಂತೇ ತೇ ಯಥಾ ಸರ್ವೇ ತಥಾ ಯಾತ್ರಾ ವಿಧೀಯತಾಂ|

04029017c ಸಮ್ಮಂತ್ರ್ಯ ಚಾಶು ಗಚ್ಛಾಮಃ ಸಾಧನಾರ್ಥಂ ಮಹೀಪತೇಃ||

ನಮ್ಮೆಲ್ಲರ ಪಿತಾಮಹ ಈ ಪ್ರಜ್ಞಾವಂತ ಕುರುವೃದ್ಧ, ಅಂತೆಯೇ
ಆಚಾರ್ಯ ದ್ರೋಣ, ಶಾರದ್ವತ ಕೃಪ - ಇವರೆಲ್ಲ ಆಲೋಚಿಸುವ ಹಾಗೆ
ದಾಳಿ ನಡೆಯಲಿ. ಇವರೊಡನೆ ಮಂತ್ರಾಲೋಚನೆ ಮಾಡಿ ದೊರೆಯ
ಗುರಿ ಸಾಧಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಬೇಗ ಹೋಗೋಣ.

04029018a ಕಿಂ ಚ ನಃ ಪಾಂಡವೈಃ ಕಾರ್ಯಂ ಹೀನಾರ್ಥಬಲಪೌರುಷೈಃ|

04029018c ಅತ್ಯರ್ಥಂ ವಾ ಪ್ರನಷ್ಟಾಸ್ತೇ ಪ್ರಾಪ್ತಾ ವಾಪಿ ಯಮಕ್ಷಯಂ||

ಅರ್ಥ, ಬಲ, ಪೌರುಷಗಳಿಲ್ಲದ ಪಾಂಡವರೊಡನೆ ನಮಗೇನು ಕೆಲಸ?
ಅವರು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಹಾಳಾಗಿದ್ದಾರೆ ಅಥವಾ ಯಮಸದನವನ್ನು
ಸೇರಿದ್ದಾರೆ.

04029019a ಯಾಮೋ ರಾಜನ್ನನುದ್ವಿಗ್ನಾ ವಿರಾಟವಿಷಯಂ ವಯಂ|

04029019c ಆದಾಸ್ಯಾಮೋ ಹಿ ಗಾಸ್ತಸ್ಯ ವಿವಿಧಾನಿ ವಸೂನಿ ಚ||

ರಾಜ ! ನಾವು ನಿರ್ಭಯನಾಗಿ ವಿರಾಟನ ದೇಶಕ್ಕೆ ಹೋಗೋಣ. ಅವನ
ಗೋವುಗಳನ್ನೂ ವಿವಿಧ ಸಂಪತ್ತನ್ನೂ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳೋಣ.”

04029020a ತತೋ ದುರ್ಯೋಧನೋ ರಾಜಾ ವಾಕ್ಯಮಾದಾಯ ತಸ್ಯ ತತ್|

04029020c ವೈಕರ್ತನಸ್ಯ ಕರ್ಣಸ್ಯ ಕ್ಷಿಪ್ರಮಾಜ್ಞಾಪಯತ್ಸ್ವಯಂ||

04029021a ಶಾಸನೇ ನಿತ್ಯಸಮ್ಯಕ್ತಂ ದುಃಶಾಸನಮನಂತರಂ|

04029021c ಸಹ ವೃದ್ಧೈಸ್ತು ಸಮ್ಮಂತ್ರೈ ಕ್ಷಿಪ್ರಂ ಯೋಜಯ ವಾಹಿನೀಂ||

ಬಳಿಕ ರಾಜ ದುರ್ಯೋಧನನು ಸೂರ್ಯಪುತ್ರ ಕರ್ಣನ ಮಾತನ್ನು ಒಪ್ಪಿ
ತನ್ನ ಆಜ್ಞೆಯನ್ನು ಯಾವಾಗಲೂ ಪಾಲಿಸುವ ತಮ್ಮ ದುಃಶಾಸನನಿಗೆ
“ಹಿರಿಯರೊಡನೆ ಸಮಾಲೋಚಿಸಿ ಸೈನ್ಯವನ್ನು ಬೇಗ ಯೋಜಿಸು !”
ಎಂದು ಸ್ವತಃ ಅಪ್ಪಣೆ ಮಾಡಿದನು.

04029022a ಯಥೋದ್ದೇಶಂ ಚ ಗಚ್ಛಾಮಃ ಸಹಿತಾಃ ಸರ್ವಕೌರವೈಃ|

04029022c ಸುಶರ್ಮಾ ತು ಯಥೋದ್ದಿಷ್ಟಂ ದೇಶಂ ಯಾತು ಮಹಾರಥಃ||

04029023a ತ್ರಿಗರ್ತ್ಯಃ ಸಹಿತೋ ರಾಜಾ ಸಮಗ್ರಬಲವಾಹನಃ|

04029023c ಪ್ರಾಗೇವ ಹಿ ಸುಸಂವೀತೋ ಮತ್ಸ್ಯಸ್ಯ ವಿಷಯಂ ಪ್ರತಿ||

“ಎಲ್ಲ ಕೌರವರೊಡನೆ ಗೊತ್ತುಪಡಿಸಿದ ಸ್ಥಳಕ್ಕೆ ಹೋಗೋಣ.

ಮಹಾರಥ ರಾಜ ಸುಶರ್ಮನು ಸಮಗ್ರ ಸೈನ್ಯ ಮತ್ತು
ವಾಹನಸಮೇತನಾಗಿ ತ್ರಿಗರ್ತರೊಡನೆ ಕೂಡಿ ಮತ್ಸ್ಯನ ದೇಶಕ್ಕೆ
ಮೊದಲೇ ಹೋಗಲಿ.

04029024a ಜಘನ್ಯತೋ ವಯಂ ತತ್ರ ಯಾಸ್ಯಾಮೋ ದಿವಸಾಂತರಂ|

04029024c ವಿಷಯಂ ಮತ್ಸ್ಯ ರಾಜಸ್ಯ ಸುಸಮೃದ್ಧಂ ಸುಸಂಹತಾಃ||

ಅವನ ಹಿಂದೆ, ಮರುದಿವಸ ನಾವು ಒಗ್ಗಟ್ಟಾಗಿ ಮತ್ಸ್ಯ ರಾಜನ ಸುಸಮೃದ್ಧ ದೇಶಕ್ಕೆ ಹೋಗೋಣ.

04029025a ತೇ ಯಾತ್ವಾ ಸಹಸಾ ತತ್ರ ವಿರಾಟನಗರಂ ಪ್ರತಿ|

04029025c ಕ್ಷಿಪ್ರಂ ಗೋಪಾನ್ಸಮಾಸಾದ್ಯ ಗೃಹ್ಣಂತು ವಿಪುಲಂ ಧನಂ||

ಅವರು ವಿರಾಟನಗರಕ್ಕೆ ಥಟ್ಟನೇ ಹೋಗಿ, ಬೇಗ ಗೋಪಾಲಕರನ್ನು ಆಕ್ರಮಿಸಿ ವಿಪುಲ ಗೋಧನವನ್ನು ಹಿಡಿಯಲಿ.

04029026a ಗವಾಂ ಶತಸಹಸ್ರಾಣಿ ಶ್ರೀಮಂತಿ ಗುಣವಂತಿ ಚ|

04029026c ವಯಮಪಿ ನಿಗೃಹ್ಣೀಮೋ ದ್ವಿಧಾ ಕೃತ್ವಾ ವರೂಢಿನೀಂ||

ನಾವು ಕೂಡ ಸೈನ್ಯವನ್ನು ಎರಡು ಭಾಗ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಶುಭಲಕ್ಷಣ ಸಂಪನ್ನವೂ ಉತ್ತಮವೂ ಆದ ಶತ ಸಹಸ್ರ ಗೋವುಗಳನ್ನು ಹಿಡಿಯೋಣ.”

04029027a ಸ ಸ್ಮ ಗತ್ವಾ ಯಥೋದ್ದಿಷ್ಟಾಂ ದಿಶಂ ವಹ್ನೇರ್ಮಹೀಪತಿಃ|

04029027c ಆದತ್ತ ಗಾಃ ಸುಶರ್ಮಾಥ ಘರ್ಮಪಕ್ಷಸ್ಯ ಸಪ್ತಮೀಂ||

ಅನಂತರ ದೊರೆ ಸುಶರ್ಮನು ಗೊತ್ತೊಪಡಿಸಿದಂತೆ ಕೃಷ್ಣಪಕ್ಷದ ಸಪ್ತಮಿಯಂದು ಆಗ್ನೇಯ ದಿಕ್ಕಿಗೆ ಹೋಗಿ ಗೋವುಗಳನ್ನು ಹಿಡಿದನು.

04029028a ಅಪರಂ ದಿವಸಂ ಸರ್ವೇ ರಾಜನ್ಸಂಭೂಯ ಕೌರವಾಃ|

04029028c ಅಷ್ಟಮ್ಯಾಂ ತಾನ್ಯಗೃಹ್ಣಂತ ಗೋಕುಲಾನಿ ಸಹಸ್ರಶಃ||

ರಾಜ ! ಮರುದಿವಸ ಅಷ್ಟಮಿಯಂದು ಕೌರವರೆಲ್ಲರೂ ಸೇರಿ ಆ ಸಾವಿರ ಸಾವಿರ ಗೋವುಗಳ ಹಿಂಡನ್ನು ಹಿಡಿದರು.”

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ವಿರಾಟ ಪರ್ವಣಿ ಗೋಹರಣ ಪರ್ವಣಿ

ದಕ್ಷಿಣಗೋಗ್ರಹೇ ಏಕೋನತ್ರಿಂಶೋಽಧ್ಯಾಯಃ|

ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ವಿರಾಟ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಗೋಹರಣ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ದಕ್ಷಿಣಗೋಗ್ರಹದಲ್ಲಿ ಇಪ್ಪತ್ತೊಂಭತ್ತನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು.

೩೦

ವಿರಾಟನ ಸೇನೆಯು ತ್ರಿಗರ್ತರೊಡನೆ

ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ಸಜ್ಜಾಗಿದ್ದುದು

ಸುಶರ್ಮನನ್ನು ಎದುರಿಸಲು ಮತ್ಸ್ಯಸೇನೆಯು ಸಿದ್ಧವಾದುದು (೧-

೧೮). ವೇಷ ಮರೆಸಿಕೊಂಡಿದ್ದ ಪಾಂಡವರೂ ಸೇನೆಯನ್ನು

ಸೇರಬೇಕೆಂದು ವಿರಾಟನು ಆಜ್ಞಾಪಿಸಿದುದು (೧೯-೨೫).

ಮತ್ಸ್ಯಸೇನೆಯು ತ್ರಿಗರ್ತಸೇನೆಯನ್ನು ಬೆನ್ನಟ್ಟಿ ಹೋದುದು (೨೬-೩೦).

04030001 ವೈಶಂಪಾಯನ ಉವಾಚ|

04030001a ತತಸ್ತೇಷಾಂ ಮಹಾರಾಜ ತತ್ರೈವಾಮಿತತೇಜಸಾಂ|

04030001c ಚದ್ಮಲಿಂಗಪ್ರವಿಷ್ಟಾನಾಂ ಪಾಂಡವಾನಾಂ ಮಹಾತ್ಮನಾಂ||

04030002a ವ್ಯತೀತಃ ಸಮಯಃ ಸಮ್ಯಗ್ವಿಸತಾಂ ವೈ ಪುರೋತ್ತಮೇ|

04030002c ಕುರ್ವತಾಂ ತಸ್ಯ ಕರ್ಮಾಣಿ ವಿರಾಟಸ್ಯ ಮಹೀಪತೇಃ||

ವೈಶಂಪಾಯನನು ಹೇಳಿದನು: “ಮಹಾರಾಜ! ಬಳಿಕ
ವೇಷಮರೆಸಿಕೊಂಡು ವಿರಾಟನಗರವನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿ ಆ ಶ್ರೇಷ್ಠ
ನಗರದಲ್ಲಿ ವಿರಾಟರಾಜನ ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ಮಾಡುತ್ತ ವಾಸಿಸುತ್ತಿದ್ದ
ಅಮಿತತೇಜಸ್ವಿ ಮಹಾತ್ಮ ಪಾಂಡವರ ಅಜ್ಞಾತವಾಸದ ಅವಧಿಯು
ಕಳೆಯಿತು.

04030003a ತತಸ್ತ್ರಯೋದಶಸ್ಯಾಂತೇ ತಸ್ಯ ವರ್ಷಸ್ಯ ಭಾರತ|

04030003c ಸುಶರ್ಮಣಾ ಗೃಹೀತಂ ತು ಗೋಧನಂ ತರಸಾ ಬಹು||

ಭಾರತ! ಆಗ ಆ ಹದಿಮೂರನೆಯ ವರ್ಷದ ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ಸುಶರ್ಮನು
ವಿರಾಟನ ಗೋಧನವನ್ನು ವಿಪುಲ ಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಶೀಘ್ರವಾಗಿ ಹಿಡಿದನು.

04030004a ತತೋ ಜವೇನ ಮಹತಾ ಗೋಪಾಃ ಪುರಮಥಾವ್ರಜತ್|

04030004c ಅಪಶ್ಯನ್ಮತ್ಸ್ಯ ರಾಜಂ ಚ ರಥಾತ್ಪ್ರಸ್ಯಂದ್ಯ ಕುಂಡಲೀ||

04030005a ಶೂರೈಃ ಪರಿವೃತಂ ಯೋಧೈಃ ಕುಂಡಲಾಂಗದಧಾರಿಭಿಃ|

04030005c ಸದ್ಭಿಶ್ಚ ಮಂತ್ರಿಭಿಃ ಸಾರ್ಧಂ ಪಾಂಡವೈಶ್ಚ ನರರ್ಷಭೈಃ||

ಆಗ ಗೋಪಾಲಕರು ಮಹಾವೇಗದಿಂದ ನಗರಕ್ಕೆ ಬಂದರು.
ಕುಂಡಲಧಾರಿಯಾದ ಒಬ್ಬನು ರಥದಿಂದ ಕೆಳಕ್ಕೆ ನೆಗೆದು ಅಂಗದ
ಕುಂಡಲಗಳನ್ನು ಧರಿಸಿದ ಶೂರ ಯೋಧರಿಂದಲೂ, ಸಜ್ಜನ
ಮಂತ್ರಿಗಳಿಂದಲೂ, ನರಶ್ರೇಷ್ಠ ಪಾಂಡವರಿಂದಲೂ ಪರಿವೃತನಾಗಿದ್ದ
ಮತ್ಸ್ಯ ರಾಜನನ್ನು ಕಂಡನು.

04030006a ತಂ ಸಭಾಯಾಂ ಮಹಾರಾಜಮಾಸೀನಂ ರಾಷ್ಟ್ರ ವರ್ಧನಂ|

04030006c ಸೋಽಬ್ರವೀದುಪಸಂಗಮ್ಯ ವಿರಾಟಂ ಪ್ರಣತಸ್ತದಾ||

ಆ ಬಳಿಕ ಅವನು ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಕುಳಿತಿದ್ದ ರಾಷ್ಟ್ರ ವರ್ಧನ ಆ ವಿರಾಟ ಮಹಾರಾಜನ ಬಳಿಗೆ ಬಂದು ನಮಸ್ಕರಿಸಿ ಹೀಗೆ ಹೇಳಿದನು:

04030007a ಅಸ್ಮಾನ್ಯುಧಿ ವಿನಿರ್ಜಿತ್ಯ ಪರಿಭೂಯ ಸಬಾಂಧವಾನ್|

04030007c ಗವಾಂ ಶತಸಹಸ್ರಾಣಿ ತ್ರಿಗರ್ತಾಃ ಕಾಲಯಂತಿ ತೇ|

04030007e ತಾನ್ವರೀಪ್ಸ ಮನುಷ್ಯೇಂದ್ರ ಮಾ ನೇಶುಃ ಪಶವಸ್ತವ||

“ರಾಜ ! ತ್ರಿಗರ್ತರು ನಮ್ಮ ಬಾಂಧವರೊಡನೆ ನಮ್ಮನ್ನು ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಸೋಲಿಸಿ ಅವಮಾನಿಸಿ ನಿನ್ನ ನೂರಾರು ಸಾವಿರಾರು ಗೋವುಗಳನ್ನು ಹಿಡಿಯುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಅವುಗಳನ್ನು ರಕ್ಷಿಸು. ನಿನ್ನ ಗೋವುಗಳು ನಷ್ಟವಾಗದಿರಲಿ.”

04030008a ತಚ್ಚು ತ್ವಾ ನೃಪತಿಃ ಸೇನಾಂ ಮತ್ಸ್ಯಾ ನಾಂ ಸಮಯೋಜಯತ್|

04030008c ರಥನಾಗಾಶ್ವಕಲಿಲಾಂ ಪತ್ತಿಧ್ವಜಸಮಾಕುಲಾಂ||

ಅದನ್ನು ಕೇಳಿ ದೊರೆಯು ರಥ, ಆನೆ, ಕುದುರೆಗಳಿಂದಲೂ ಪದಾತಿ ಧ್ವಜಗಳಿಂದಲೂ ತುಂಬಿದ ಮತ್ಸ್ಯ ಸೇನೆಯನ್ನು ಸಜ್ಜುಗೊಳಿಸಿದನು.

04030009a ರಾಜಾನೋ ರಾಜಪುತ್ರಾಶ್ಚ ತನುತ್ರಾಣ್ಯತ್ರ ಭೇಜಿರೇ|

04030009c ಭಾನುಮಂತಿ ವಿಚಿತ್ರಾಣಿ ಸೂಪಸೇವ್ಯಾನಿ ಭಾಗಶಃ||

ರಾಜರು ಮತ್ತು ರಾಜಪುತ್ರರು ಪ್ರಕಾಶಮಾನವೂ ಸುಂದರವೂ

ಧರಿಸಲು ಯೋಗ್ಯವೂ ಆದ ಕವಚಗಳನ್ನು ಸ್ಥಾನೋಚಿತವಾಗಿ
ಧರಿಸಿದರು.

04030010a ಸವಜ್ರಾಯಸಗರ್ಭಂ ತು ಕವಚಂ ತಪ್ತಕಾಂಚನಂ|

04030010c ವಿರಾಟಸ್ಯ ಪ್ರಿಯೋ ಭ್ರಾತಾ ಶತಾನೀಕೋಽಭ್ಯಹಾರಯತ್||

ವಿರಾಟನ ಪ್ರಿಯ ಸೋದರ ಶತಾನೀಕನು ವಜ್ರಸಹಿತವಾದ ಉಕ್ಕಿನ
ಒಳಭಾಗವನ್ನುಳ್ಳ ಪುಟವಿಟ್ಟು ಚಿನ್ನದ ಕವಚವನ್ನು ಧರಿಸಿದನು.

04030011a ಸರ್ವಪಾರಸವಂ ವರ್ಮ ಕಲ್ಯಾಣಪಟಲಂ ದೃಢಂ|

04030011c ಶತಾನೀಕಾದವರಜೋ ಮದಿರಾಶ್ವೋಽಭ್ಯಹಾರಯತ್||

ಶತಾನೀಕನ ತಮ್ಮ ಮದಿರಾಶ್ವನು ಸುಂದರ ಹೊದಿಕೆಯನ್ನುಳ್ಳ,
ಪೂರ್ತಿಯಾಗಿ ಉಕ್ಕಿನಿಂದ ಮಾಡಿದ್ದ ಗಟ್ಟಿ ಕವಚವನ್ನು ಧರಿಸಿದನು.

04030012a ಶತಸೂರ್ಯಂ ಶತಾವರ್ತಂ ಶತಬಿಂದು ಶತಾಕ್ಷಿಮತ್|

04030012c ಅಭೇದ್ಯಕಲ್ಪಂ ಮತ್ಸ್ಯಾನಾಂ ರಾಜಾ ಕವಚಮಾಹರತ್||

ಮತ್ಸ್ಯ ರಾಜನು ನೂರು ಸೂರ್ಯ, ನೂರು ಸುಳಿ, ನೂರು ಚುಕ್ಕಿ, ಮತ್ತು
ನೂರು ಕಣ್ಣಿನ ಆಕೃತಿಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ ಅಭೇದ್ಯ ಕವಚವನ್ನು
ಧರಿಸಿದನು.

04030013a ಉತ್ತೇಧೇ ಯಸ್ಯ ಪದ್ಮಾನಿ ಶತಂ ಸೌಗಂಧಿಕಾನಿ ಚ|

04030013c ಸುವರ್ಣಪೃಷ್ಠಂ ಸೂರ್ಯಾಭಂ ಸೂರ್ಯದತ್ತೋಽಭ್ಯಹಾರಯತ್||

ಉಬ್ಬಿದ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ನೂರು ಸೌಗಂಧಿಕ ಕಮಲಪುಷ್ಪಗಳನ್ನು

ಹೊಂದಿದ್ದ, ಸುವರ್ಣ ಖಚಿತವೂ ಸೂರ್ಯಸಮಾನವೂ ಆದ
ಕವಚವನ್ನು ಸೂರ್ಯದತ್ತನು ತೊಟ್ಟನು.

04030014a ದೃಢಮಾಯಸಗರ್ಭಂ ತು ಶ್ವೇತಂ ವರ್ಮ ಶತಾಕ್ಷಿಮತ್|

04030014c ವಿರಾಟಸ್ಯ ಸುತೋ ಜ್ಯೇಷ್ಠೋ ವೀರಃ ಶಂಖೋಽಭ್ಯಹಾರಯತ್||

ವಿರಾಟನ ಹಿರಿಯ ಮಗ ವೀರ ಶಂಖನು ದೃಢವೂ, ಉಕ್ಕಿನಿಂದ
ನಿರ್ಮಿತವೂ, ನೂರು ಕಣ್ಣುಗಳುಳ್ಳದ್ದೂ ಆದ ಬಿಳಿಯ ಕವಚವನ್ನು
ತೊಟ್ಟನು.

04030015a ಶತಶಶ್ಚ ತನುತ್ರಾಣಿ ಯಥಾಸ್ವಾನಿ ಮಹಾರಥಾಃ|

04030015c ಯೋತ್ಸ್ಯ ಮಾನಾಭ್ಯನಹ್ಯಂತ ದೇವರೂಪಾಃ ಪ್ರಹಾರಿಣಃ||

ಹೀಗೆ ಆ ನೂರಾರು ದೇವಸದೃಶ ಮಹಾರಥಿ ಯೋಧರು
ಯುದ್ಧೋತ್ಸಾಹವುಳ್ಳವರಾಗಿ ತಮತಮಗೆ ತಕ್ಕ ಕವಚಗಳನ್ನು
ತೊಟ್ಟರು.

04030016a ಸೂಪಸ್ಯುರೇಷು ಶುಭ್ರೇಷು ಮಹತ್ನು ಚ ಮಹಾರಥಾಃ|

04030016c ಪೃಥಕ್ಕಾಂಚನಸಂನಾಹಾನ್ರಥೇಷ್ಟಶ್ವಾನಯೋಜಯನ್||

ಆ ಮಹಾರಥರು ಯುದ್ಧ ಸಾಮಗ್ರಿಗಳಿಂದ ತುಂಬಿದ ಶುಭ್ರ, ಶ್ರೇಷ್ಠ
ರಥಗಳಿಗೆ ಚಿನ್ನದ ಕವಚಗಳ ಕುದುರೆಗಳನ್ನು ಹೂಡಿದರು.

04030017a ಸೂರ್ಯ ಚಂದ್ರಪ್ರತೀಕಾಶೋ ರಥೇ ದಿವ್ಯೇ ಹಿರಣ್ಮಯಃ|

04030017c ಮಹಾನುಭಾವೋ ಮತ್ಸ್ಯಸ್ಯ ಧ್ವಜ ಉಚ್ಛ್ರಿಯೇ ತದಾ||

ಆಗ ವಿರಾಟನ ದಿವ್ಯ ರಥದ ಮೇಲೆ ಸೂರ್ಯ-ಚಂದ್ರ ಸಮಾನ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಚಿನ್ನದ ಬಾವುಟವನ್ನು ಹಾರಿಸಲಾಯಿತು.

04030018a ಅಥಾನ್ಯಾನ್ವಿವಿಧಾಕಾರಾನ್ವ ಜಾನ್ ಹೇಮವಿಭೂಷಿತಾನ್|

04030018c ಯಥಾಸ್ವಂ ಕ್ಷತ್ರಿಯಾಃ ಶೂರಾ ರಥೇಷು ಸಮಯೋಜಯನ್||

ಬಳಿಕ ಆ ಕ್ಷತ್ರಿಯ ಶೂರರು ಚಿನ್ನದಿಂದ ಅಲಂಕೃತವಾದ ವಿವಿಧಾಕಾರಗಳ ಇತರ ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಬಾವುಟಗಳನ್ನು ರಥಗಳ ಮೇಲೆ ಕಟ್ಟಿದರು.

04030019a ಅಥ ಮತ್ಸ್ಯೋಽಬ್ರವೀದ್ರಾಜಾ ಶತಾನೀಕಂ ಜಘನ್ಯಜಂ|

04030019c ಕಂಕಬಲ್ಲವಗೋಪಾಲಾ ದಾಮಗ್ರನ್ಥಿಶ್ಚ ವೀರ್ಯವಾನ್|

04030019e ಯುಧ್ಯೇಯುರಿತಿ ಮೇ ಬುದ್ಧಿವರ್ತತೇ ನಾತ್ರ ಸಂಶಯಃ||

ಅನಂತರ ಮತ್ಸ್ಯ ರಾಜನು ತಮ್ಮ ಶತಾನೀಕನಿಗೆ ಹೇಳಿದನು: “ಕಂಕ, ವಲ್ಲವ, ಗೋಪಾಲ, ವೀರ್ಯವಂತ ದಾಮಗ್ರಂಥಿ ಇವರೂ ಕೂಡ ಯುದ್ಧಮಾಡುವವರೆಂದು ನನ್ನ ಬುದ್ಧಿಗೆ ತೋರುತ್ತದೆ. ಇದರಲ್ಲಿ ಸಂಶಯವಿಲ್ಲ.

04030020a ಏತೇಷಾಮಪಿ ದೀಯಂತಾಂ ರಥಾ ಧ್ವಜಪತಾಕಿನಃ|

04030020c ಕವಚಾನಿ ವಿಚಿತ್ರಾಣಿ ದೃಢಾನಿ ಚ ಮೃದೂನಿ ಚ|

04030020e ಪ್ರತಿಮುಂಚಂತು ಗಾತ್ರೇಷು ದೀಯಂತಾಮಾಯುಧಾನಿ ಚ||

ಧ್ವಜಪತಾಕೆಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ ರಥಗಳನ್ನು ಅವರಿಗೂ ಕೊಡು.

ಸುಂದರವೂ ದೃಢವೂ ಮೃದುವೂ ಆದ ಕವಚಗಳನ್ನು ಅವರು

ಶರೀರಗಳಲ್ಲಿ ಧರಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಿ. ಅವರಿಗೆ ಆಯುಧಗಳನ್ನೂ ಕೊಡು.

04030021a ವೀರಾಂಗರೂಪಾಃ ಪುರುಷಾ ನಾಗರಾಜಕರೋಪಮಾಃ|

04030021c ನೇಮೇ ಜಾತು ನ ಯುಧೈರನ್ನಿತಿ ಮೇ ಧೀಯತೇ ಮತಿಃ||

ವೀರೋಚಿತವಾದ ಅಂಗ ಮತ್ತು ರೂಪವುಳ್ಳವರೂ, ಗಜರಾಜನ ಸೊಂಡಿಲಿನಂತಹ ತೋಳುಗಳುಳ್ಳವರೂ ಆದ ಆ ಪುರುಷರು ಯುದ್ಧಮಾಡಲಾರರೆಂದು ನನ್ನ ಬುದ್ಧಿಗೆ ತೋರುವುದಿಲ್ಲ.”

04030022a ಏತಚ್ಚು ತ್ವಾ ತು ನೃಪತೇರ್ವಾ ಕ್ಯಂ ತ್ವರಿತಮಾನಸಃ|

04030022c ಶತಾನೀಕಸ್ತು ಪಾರ್ಥೇ ಭ್ಯೋ ರಥಾನ್ರಾಜನ್ಸಮಾದಿಶತ್|

04030022e ಸಹದೇವಾಯ ರಾಜ್ಞೇ ಚ ಭೀಮಾಯ ನಕುಲಾಯ ಚ||

ರಾಜ ! ದೊರೆಯ ಆ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿದ ಶೀಘ್ರಬುದ್ಧಿ ಶತಾನೀಕನು ಪಾಂಡವರಿಗೆ - ಸಹದೇವ, ರಾಜ ಯುಧಿಷ್ಠಿರ, ಭೀಮ ಮತ್ತು ನಕುಲರಿಗೆ ರಥಗಳನ್ನು ಕೊಡುವಂತೆ ಆಜ್ಞಾಪಿಸಿದನು.

04030023a ತಾನ್ಪ್ರಹೃಷ್ಟಾಸ್ತತಃ ಸೂತಾ ರಾಜಭಕ್ತಿಪುರಸ್ಕೃತಾಃ|

04030023c ನಿರ್ದಿಷ್ಟಾನ್ನರದೇವೇನ ರಥಾಂ ಶೀಘ್ರಮಯೋಜಯನ್||

ಬಳಿಕ ಸೂತರು ಹರ್ಷಿತರಾಗಿ, ರಾಜಭಕ್ತಿಪುರಸ್ಕರವಾಗಿ, ದೊರೆಯು ನಿರ್ದಿಷ್ಟಪಡಿಸಿದ ರಥಗಳನ್ನು ಬೇಗ ಸಜ್ಜುಗೊಳಿಸಿದರು.

04030024a ಕವಚಾನಿ ವಿಚಿತ್ರಾಣಿ ದೃಢಾನಿ ಚ ಮೃದೂನಿ ಚ|

04030024c ವಿರಾಟಃ ಪ್ರಾದಿಶದ್ಯಾನಿ ತೇಷಾಮಕ್ಲಿಷ್ಟಕರ್ಮಣಾಂ|

04030024e ತಾನ್ಯಾಮುಚ್ಯ ಶರೀರೇಷು ದಂಶಿತಾಸ್ತೇ ಪರಂತಪಾಃ||

ಸುಂದರವೂ ದೃಢವೂ ಮೃದುವೂ ಆದ ಕವಚಗಳನ್ನು
ಅನಾಯಾಸವಾಗಿ ಕೆಲಸಮಾಡಬಲ್ಲಂಥ ಆ ಪಾಂಡವರಿಗೆ ಕೊಡುವಂತೆ
ವಿರಾಟನು ಅಪ್ಪಣೆ ಮಾಡಿದನು. ಅವುಗಳನ್ನು ಬಿಚ್ಚಿ ಆ ಶತ್ರುನಾಶಕರ
ಮೈಗಳಿಗೆ ತೊಡಿಸಲಾಯಿತು.

04030025a ತರಸ್ವಿನಶ್ಚ ನ್ನರೂಪಾಃ ಸರ್ವೇ ಯುದ್ಧವಿಶಾರದಾಃ|

04030025c ವಿರಾಟಮನ್ವಯುಃ ಪಶ್ಚಾತ್ಸಹಿತಾಃ ಕುರುಪುಂಗವಾಃ|

04030025e ಚತ್ವಾರೋ ಭ್ರಾತರಃ ಶೂರಾಃ ಪಾಂಡವಾಃ ಸತ್ಯವಿಕ್ರಮಾಃ||

ವೇಷ ಮರೆಸಿಕೊಂಡವರೂ, ಶಕ್ತರೂ, ಯುದ್ಧವಿಶಾರದರೂ,
ಕುರುಶ್ರೇಷ್ಠರೂ, ಶೂರರೂ, ಸತ್ಯವಿಕ್ರಮರೂ ಆದ ಆ ಎಲ್ಲ ನಾಲ್ವರು
ಪಾಂಡವ ಸಹೋದರರು ಒಟ್ಟಿಗೆ ವಿರಾಟನನ್ನು ಹಿಂಬಾಲಿಸಿದರು.

04030026a ಭೀಮಾಶ್ಚ ಮತ್ತಮಾತಂಗಾಃ ಪ್ರಭಿನ್ನಕರಟಾಮುಖಾಃ|

04030026c ಕ್ಷರಂತ ಇವ ಜೀಮೂತಾಃ ಸುದಂತಾಃ ಷಷ್ಟಿಹಾಯನಾಃ||

04030027a ಸ್ವಾರೂಢಾ ಯುದ್ಧಕುಶಲೈಃ ಶಿಕ್ಷಿತೈರ್ಹಸ್ತಿಸಾದಿಭಿಃ|

04030027c ರಾಜಾನಮನ್ವಯುಃ ಪಶ್ಚಾಚ್ಚಲಂತ ಇವ ಪರ್ವತಾಃ||

ಆಮೇಲೆ, ಭಯಂಕರವಾದ, ಒಳ್ಳೆಯ ದಂತಗಳನ್ನುಳ್ಳ, ಅರುವತ್ತು
ವರ್ಷ ತುಂಬಿದ, ಒಡೆದ ಕಪೋಲಗಳ ಮದ್ದಾನೆಗಳು ಮೋಡಗಳಂತೆ
ಮದೋದಕವನ್ನು ಸುರಿಸುತ್ತ ತಮ್ಮ ಮೇಲೇರಿದ
ಯುದ್ಧಕುಶಲರಿಂದಲೂ ಸುಶಿಕ್ಷಿತರಾದ ಮಾವಟಿಗರಿಂದಲೂ ಕೂಡಿ

ಚಲಿಸುವ ಪರ್ವತಗಳಂತೆ ರಾಜನನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿದವು.

04030028a ವಿಶಾರದಾನಾಂ ವಶ್ಯಾನಾಂ ಹೃಷ್ಯಾನಾಂ ಚಾನುಯಾಯಿನಾಂ|

04030028c ಅಷ್ಟೌ ರಥಸಹಸ್ರಾಣಿ ದಶ ನಾಗಶತಾನಿ ಚ|

04030028e ಷಷ್ಟಿಶ್ಚ ಶ್ವಸಹಸ್ರಾಣಿ ಮತ್ಸ್ಯಾನಾಮಭಿನಿಯಯಃ||

ವಿಶಾರದರೂ, ವಿಧೇಯರೂ, ಸಂತುಷ್ಟರೂ ಆದ ಮತ್ಸ್ಯನ ಅನುಯಾಯಿಗಳಿಗೆ ಸೇರಿದ ಎಂಟುಸಾವಿರ ರಥಗಳೂ, ಒಂದು ಸಾವಿರ ಆನೆಗಳೂ, ಅರವತ್ತು ಸಾವಿರ ಕುದುರೆಗಳೂ ಹಿಂದೆ ಸಾಗಿದವು.

04030029a ತದನೀಕಂ ವಿರಾಟಸ್ಯ ಶುಶುಭೇ ಭರತರ್ಷಭ|

04030029c ಸಂಪ್ರಯಾತಂ ಮಹಾರಾಜ ನಿನೀಷಂತಂ ಗವಾಂ ಪದಂ||

ಭರತರ್ಷಭ! ಮಹಾರಾಜ! ಗೋವುಗಳ ಹೆಜ್ಜೆಗಳನ್ನು ಅನುಸರಿಸುತ್ತಾ ಸಾಗುತ್ತಿದ್ದ ವಿರಾಟನ ಆ ಸೈನ್ಯವು ಶೋಭಿಸುತ್ತಿತ್ತು.

04030030a ತದ್ಬಲಾಗ್ರ್ಯಂ ವಿರಾಟಸ್ಯ ಸಂಪ್ರಸ್ಥಿತಮಶೋಭತ|

04030030c ದೃಢಾಯುಧಜನಾಕೀರ್ಣಂ ಗಜಾಶ್ವರಥಸಂಕುಲಂ||

ಮುಂದೆ ಸಾಗುತ್ತಿದ್ದ ವಿರಾಟನ ಆ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಸೈನ್ಯವು ದೃಢ ಆಯುಧಗಳನ್ನು ಹಿಡಿದ ಜನರಿಂದಲೂ ಆನೆ ಕುದುರೆ ರಥಗಳಿಂದಲೂ ತುಂಬಿ ಕಂಗೊಳಿಸುತ್ತಿತ್ತು.”

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ವಿರಾಟ ಪರ್ವಣಿ ಗೋಹರಣ ಪರ್ವಣಿ ದಕ್ಷಿಣಗೋಗ್ರಹೇ ಮತ್ಸ್ಯರಾಜರಣೋದ್ಯೋಗೇ ತ್ರಿಂಶೋಽಧ್ಯಾಯಃ|

ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ವಿರಾಟ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಗೋಹರಣ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ದಕ್ಷಿಣಗೋಗ್ರಹದಲ್ಲಿ ಮತ್ಸ್ಯ ರಾಜರಣೋದ್ಯೋಗದಲ್ಲಿ ಮೂವತ್ತನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು.

೩೧

ತ್ರಿಗರ್ತ ಮತ್ಸ್ಯ ವಿರಾಟರ ನಡುವೆ ಯುದ್ಧ
ವಿರಾಟ ಮತ್ತು ಸುಶರ್ಮ ಸೇನೆಗಳ ನಡುವೆ ನಡೆದ ಯುದ್ಧ (೧-೨೪).

04031001 ವೈಶಂಪಾಯನ ಉವಾಚ|

04031001a ನಿಯಾಯ ನಗರಾಚ್ಚೂರಾ ವ್ಯೂಥಾನೀಕಾಃ ಪ್ರಹಾರಿಣಃ|

04031001c ತ್ರಿಗರ್ತನಸ್ಪೃಶನ್ಮತ್ಸ್ಯಃ ಸೂರ್ಯೇ ಪರಿಣತೇ ಸತಿ||

ವೈಶಂಪಾಯನನು ಹೇಳಿದನು: ಮತ್ಸ್ಯ ದೇಶದ ಶೂರ ಯೋಧರು ನಗರದಿಂದ ಹೊರಟು ಸೈನ್ಯವ್ಯೂಹವನ್ನು ರಚಿಸಿಕೊಂಡು, ಹೊತ್ತು ಇಳಿದಾಗ ತ್ರಿಗರ್ತರನ್ನು ತಾಗಿದರು.

04031002a ತೇ ತ್ರಿಗರ್ತಶ್ಚ ಮತ್ಸ್ಯಶ್ಚ ಸಂರಬ್ಧಾ ಯುದ್ಧದುರ್ಮದಾಃ|

04031002c ಅನ್ಯೋನ್ಯಮಭಿಗರ್ಜಂತೋ ಗೋಷು ಗೃಧ್ಧಾ ಮಹಾಬಲಾಃ||

ಕೋಪೋದ್ರಿಕ್ತರೂ, ಗೋವುಗಳ ಮೇಲೆ ಆಶೆಯುಳ್ಳವರೂ, ಯುದ್ಧೋನ್ಮತ್ತರೂ, ಮಹಾಬಲರೂ ಆದ ಆ ತ್ರಿಗರ್ತರು ಮತ್ತು ಮತ್ಸ್ಯರು ಪರಸ್ಪರ ಗರ್ಜನೆ ಮಾಡಿದರು.

04031003a ಭೀಮಾಶ್ಚ ಮತ್ತಮಾತಂಗಾಸ್ತೋಮರಾಮ್ಕುಶಚೋದಿತಾಃ|

04031003c ಗ್ರಾಮಣೀಯೈಃ ಸಮಾರೂಢಾಃ ಕುಶಲೈರ್ಹಸ್ತಿಸಾದಿಭಿಃ||

ಆಗ ಸೈನ್ಯ ವಿಭಾಗ ಪ್ರಮುಖರೂ ಕುಶಲ ಗಜಾರೋಹಕರೂ ಏರಿ
ಕುಳಿತ ಭಯಂಕರ ಮದಗಜಗಳು ತೋಮರಗಳಿಂದಲೂ
ಅಂಕುಶಗಳಿಂದಲೂ ಪ್ರಚೋದಿತಗೊಂಡವು.

04031004a ತೇಷಾಂ ಸಮಾಗಮೋ ಘೋರಸ್ತುಮಲೋ ಲೋಮಹರ್ಷಣಃ|

04031004c ದೇವಾಸುರಸಮೋ ರಾಜನ್ನಾಸೀತ್ಸೂರ್ಯೇ ವಿಲಂಬತಿ||

ರಾಜ ! ಹೊತ್ತು ಇಳಿಯುವ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಅವರ ಘೋರ ಮತ್ತು
ರೋಮಾಂಚಕಾರಿ ತುಮುಲಯುದ್ಧವು ದೇವಾಸುರರ ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ
ಸಮಾನವಾಗಿತ್ತು.

04031005a ಉದತಿಷ್ಠದ್ರಜೋ ಭೌಮಂ ನ ಪ್ರಜ್ಞಾಯತ ಕಿಂ ಚನ|

04031005c ಪಕ್ಷಿಣಶ್ಚಾಪತನ್ಭೂಮೌ ಸೈನ್ಯೇನ ರಜಸಾವೃತಾಃ||

ನೆಲದ ಧೂಳು ಮೇಲೆದ್ದಿತು; ಅದರಿಂದಾಗಿ ಏನೊಂದೂ
ಗೊತ್ತಾಗುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಸೈನ್ಯದ ಧೂಳು ಕವಿದ ಪಕ್ಷಿಗಳು ನೆಲಕ್ಕೆ ಬಿದ್ದವು.

04031006a ಇಷುಭಿವ್ಯತಿ ಸಮ್ಯದ್ಭಿರಾದಿತ್ಯೋಽಂತರಧೀಯತ|

04031006c ಖಿದ್ಯೋತ್ಪೈರಿವ ಸಮ್ಯುಕ್ತಮಂತರಿಕ್ಷಂ ವ್ಯರಾಜತ||

ಪ್ರಯೋಗಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಬಾಣಗಳಿಂದ ಸೂರ್ಯನು ಕಣ್ಮರೆಯಾದನು.
ಆಕಾಶವು ಮಿಂಚು ಹುಳುಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದಂತೆ ವಿರಾಜಿಸಿತು.

04031007a ರುಕ್ಮಪೃಷ್ಠಾನಿ ಚಾಪಾನಿ ವ್ಯತಿಷಕ್ತಾನಿ ಧನ್ವಿನಾಂ|

04031007c ಪತತಾಂ ಲೋಕವೀರಾಣಾಂ ಸವ್ಯದಕ್ಷಿಣಮಸ್ಯತಾಂ||

ಬಲಗೈ, ಎಡಗೈಗಳಿಂದ ಬಾಣ ಬಿಡುತ್ತಿದ್ದ ಲೋಕಪ್ರಸಿದ್ಧ ವೀರ
ಬಿಲ್ಗಾರರು ಬಿದ್ದಾಗ, ಚಿನ್ನದ ಹಿಂಬಾಗವುಳ್ಳ ಅವರ ಬಿಲ್ಲುಗಳು
ಪರಸ್ಪರ ತೊಡರಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದವು.

04031008a ರಥಾ ರಥೈಃ ಸಮಾಜಗ್ಮುಃ ಪಾದಾತ್ಯೈಶ್ಚ ಪದಾತಯಃ|

04031008c ಸಾದಿಭಿಃ ಸಾದಿನಶ್ಚೈವ ಗಜೈಶ್ಚಾಪಿ ಮಹಾಗಜಾಃ||

ರಥಗಳು ರಥಗಳನ್ನೂ, ಪದಾತಿಗಳು ಪದಾತಿಗಳನ್ನೂ, ಮಾವುತರು
ಮಾವುತರನ್ನೂ, ಗಜಗಳು ಮಹಾಗಜಗಳನ್ನೂ ಎದುರಿಸಿದವು.

04031009a ಅಸಿಭಿಃ ಪಟ್ಟಿಶೈಃ ಪ್ರಾಸೈಃ ಶಕ್ತಿಭಿಸ್ತೋಮರೈರಪಿ|

04031009c ಸಂರಬ್ಧಾಃ ಸಮರೇ ರಾಜನ್ನಿಜಘ್ನುರಿತರೇತರಂ||

ರಾಜ ! ಕೃದ್ಧರಾದ ಆ ಯೋಧರು ಕತ್ತಿಗಳಿಂದಲೂ, ಪಟ್ಟಿಶ, ಭರ್ಜಿ,
ಶಕ್ತಿ, ತೋಮರಗಳಿಂದಲೂ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬರನ್ನೊಬ್ಬರು ಹೊಡೆದರು.

04031010a ನಿಘ್ನಂತಃ ಸಮರೇಽನ್ಯೋನ್ಯಂ ಶೂರಾಃ ಪರಿಘಬಾಹವಃ|

04031010c ನ ಶೇಕುರಭಿಸಂರಬ್ಧಾಃ ಶೂರಾನ್ಯರ್ತುಂ ಪರಾಂಜ್ಮುಖಾನ್||

ಪರಿಘದಂಧಹ ತೋಳುಗಳನ್ನುಳ್ಳ ಆ ಶೂರರು ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಕುಪಿತರಾಗಿ
ಪರಸ್ಪರ ಹೊಡೆದಾಡುತ್ತಿದ್ದರೂ ಒಂದು ಪಕ್ಷದ ಶೂರರು ಮತ್ತೊಂದು
ಪಕ್ಷದ ಶೂರರನ್ನು ವಿಮುಖರಾಗುವಂತೆ ಮಾಡಲು ಸಮರ್ಥರಾಗಲಿಲ್ಲ.

04031011a ಕೋಪ್ತರೋಷ್ಠಂ ಸುನಸಂ ಕ್ಲಪ್ತಕೇಶಮಲಂಕೃತಂ|

04031011c ಅದೃಶ್ಯತ ಶಿರಶ್ಚಿನ್ನಂ ರಜೋಧ್ವಸ್ತಂ ಸಕುಂಡಲಂ||

ಮೇಲ್ದಟ್ಟಿ ಹರಿದುಹೋದ, ಸುಸ್ಥಿತವಾದ ಮೂಗಿನ, ಅಲಂಕೃತವಾದ ಕೂದಲು ಕತ್ತರಿಸಿಹೋದ, ಕುಂಡಲ ಸಹಿತವಾಗಿ ಧೂಳು ಮುಚ್ಚಿದ ರುಂಡಗಳು ಅಲ್ಲಿ ಕಂಡು ಬರುತ್ತಿದ್ದವು.

04031012a ಅದೃಶ್ಯಂಸ್ತತ್ರ ಗಾತ್ರಾಣಿ ಶರೈಶ್ಚಿನ್ನಾನಿ ಭಾಗಶಃ|

04031012c ಶಾಲಸ್ಯಂಧನಿಕಾಶಾನಿ ಕ್ಷತ್ರಿಯಾಣಾಂ ಮಹಾಮೃಧೇ||

ಆ ಮಹಾಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಬಾಣಗಳಿಂದ ತುಂಡುತುಂಡಾಗಿ ಕತ್ತರಿಸಿಹೋದ ಕ್ಷತ್ರಿಯರ ದೇಹಗಳು ಶಾಲವೃಕ್ಷದ ಕಾಂಡಗಳಂತೆ ಕಾಣುತ್ತಿದ್ದವು.

04031013a ನಾಗಭೋಗನಿಕಾಶೈಶ್ಚ ಬಾಹುಭಿಶ್ಚಂದನೋಕ್ಷಿತೈಃ|

04031013c ಆಕೀರ್ಣಾ ವಸುಧಾ ತತ್ರ ಶಿರೋಭಿಶ್ಚ ಸಕುಂಡಲೈಃ||

ಹಾವಿನ ಹೆಡೆಗಳಿಗೆ ಸಮಾನ ಚಂದನ ಲೇಪಿತ ಬಾಹುಗಳಿಂದಲೂ, ಕುಂಡಲಸಹಿತ ತಲೆಗಳಿಂದಲೂ ಆ ರಣಭೂಮಿಯು ತುಂಬಿಹೋಗಿತ್ತು.

04031014a ಉಪಶಾಮ್ಯದ್ರಜೋ ಭೌಮಂ ರುಧಿರೇಣ ಪ್ರಸರ್ಪತಾ|

04031014c ಕಶ್ಮಲಂ ಪ್ರಾವಿಶದ್ಭೋರಂ ನಿರ್ಮರ್ಯಾದಮವರ್ತತ||

ಹರಿಯುತ್ತಿದ್ದ ರಕ್ತದಲ್ಲಿ ನೆಲದ ಧೂಳು ಅಡಗಿಹೋಯಿತು. ಅದರಿಂದ ಘೋರವೂ ಅಪರಿಮಿತವೂ ಆದ ಕೆಸರುಂಟಾಯಿತು.

04031015a ಶತಾನೀಕಃ ಶತಂ ಹತ್ವಾ ವಿಶಾಲಾಕ್ಷಶ್ಚ ತುಃಶತಂ|

04031015c ಪ್ರವಿಷ್ಟೌ ಮಹತೀಂ ಸೇನಾಂ ತ್ರಿಗರ್ತಾನಾಂ ಮಹಾರಥೌ|

04031015e ಆಚ್ಛೇತಾಂ ಬಹುಸಂರಬ್ಧೌ ಕೇಶಾಕೇಶಿ ನಖಾನಖಿ||

ಶತಾನೀಕನು ನೂರುಮಂದಿ ಶತ್ರುಗಳನ್ನೂ, ವಿಶಾಲಾಕ್ಷನು
ನಾನೂರುಮಂದಿಯನ್ನೂ ಕೊಂದು ಆ ಇಬ್ಬರು ಮಹಾರಥರು
ತ್ರಿಗರ್ತರ ಮಹಾಸೇನೆಯನ್ನು ಹೊಕ್ಕರು. ಬಹು ರೋಷಾವೇಶದಿಂದ
ಕೇಶಾಕೇಶಿಯಾಗಿ ನಖಾನಖಿಯಾಗಿ ಶತ್ರುಗಳೊಡನೆ ಕಾದಾಡಿದರು.

04031016a ಲಕ್ಷಯಿತ್ವಾ ತ್ರಿಗರ್ತಾನಾಂ ತೌ ಪ್ರವಿಷ್ಟೌ ರಥವ್ರಜಂ|

04031016c ಜಗ್ಮತುಃ ಸೂರ್ಯದತ್ತಶ್ಚ ಮದಿರಾಶ್ವಶ್ಚ ಪೃಷ್ಠತಃ||

ಅವರು ತ್ರಿಗರ್ತರ ರಥಸಮೂಹವನ್ನು ಲಕ್ಷಿಸಿ ನುಗ್ಗಿದರು; ಅವರ ಹಿಂದೆ
ಸೂರ್ಯದತ್ತನೂ ಮದಿರಾಶ್ವನೂ ಹೋದರು.

04031017a ವಿರಾಟಸ್ತತ್ರ ಸಂಗ್ರಾಮೇ ಹತ್ವಾ ಪಂಚಶತಾನೃಥಾನ್|

04031017c ಹಯಾನಾಂ ಚ ಶತಾನ್ಯತ್ರ ಹತ್ವಾ ಪಂಚ ಮಹಾರಥಾನ್||

04031018a ಚರನ್ನ ವಿವಿಧಾನ್ಮಾರ್ಗಾನ್ರಥೇಷು ರಥಯೂಥಪಃ|

04031018c ತ್ರಿಗರ್ತಾನಾಂ ಸುಶರ್ಮಾಣಮಾಚ್ಛ್ಯ ದ್ರುಕ್ಮರಥಂ ರಣೇ||

ರಥ ಸೇನಾನಿ ವಿರಾಟನು ರಥದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತು ವಿವಿಧ ಮಾರ್ಗಗಳಲ್ಲಿ
ಸಂಚರಿಸುತ್ತ ಆ ರಣದಲ್ಲಿ ಐನೂರು ರಥಗಳನ್ನು ನಾಶಮಾಡಿ, ನೂರು
ಕುದರೆಗಳನ್ನೂ, ಐವರು ಮಹಾರಥರನ್ನೂ ಕೊಂದು, ತ್ರಿಗರ್ತರ ರಾಜ
ಸುಶರ್ಮನ ಸುವರ್ಣರಥವನ್ನು ಎದುರಿಸಿದನು.

04031019a ತೌ ವ್ಯಾವಹರತಾಂ ತತ್ರ ಮಹಾತ್ಮಾನೌ ಮಹಾಬಲೌ|

04031019c ಅನ್ನೋನ್ನಮಭಿಗರ್ಜಂತೌ ಗೋಷ್ಠೇ ಗೋವೃಷಭಾವಿವ||

ಅಲ್ಲಿ ಮಹಾತ್ಮರೂ, ಮಹಾಬಲರೂ ಆದ ಅವರಿಬ್ಬರೂ
ಹೋರಾಡುತ್ತಾ, ಕೊಟ್ಟಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಎರಡು ಗೂಳಿಗಳು ಗರ್ಜಿಸುವಂತೆ
ಪರಸ್ಪರ ಗರ್ಜನೆ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು.

04031020a ತತೋ ರಥಾಭ್ಯಾಂ ರಥಿನೌ ವೃತ್ತಿಯಾಯ ಸಮಂತತಃ|

04031020c ಶರಾನ್ವ್ಯಸೃಜತಾಂ ಶೀಘ್ರಂ ತೋಯಧಾರಾ ಘನಾವಿವ||

ಬಳಿಕ ಆ ರಥಿಕರು ರಥಗಳಲ್ಲಿ ಕುಳಿತು ಸುತ್ತಲೂ ತಿರುಗುತ್ತ,
ಮೋಡಗಳು ಮಳೆಯ ಧಾರೆಯನ್ನು ಕರೆಯುವಂತೆ ಶೀಘ್ರ ಬಾಣಗಳನ್ನು
ಸುರಿಸಿದರು.

04031021a ಅನ್ನೋನ್ನಂ ಚಾತಿಸಂರಬ್ಧೌ ವಿಚೇರತುರಮರ್ಷಣೌ|

04031021c ಕೃತಾಸ್ತ್ರೌ ನಿಶಿತೈರ್ಬಾಣೈರಸಿಶಕ್ತಿಗದಾಭೃತೌ||

ಪರಸ್ಪರ ಅತಿ ಕೋಪಾವಿಷ್ಟರೂ ಅಸಹನೆಯುಳ್ಳವರೂ ಆದ, ಖಡ್ಗ,
ಶಕ್ತಿ ಗದೆಗಳನ್ನು ಧರಿಸಿದ ಅ ಅಸ್ತ್ರ ವಿಶಾರದರು ಹರಿತ ಬಾಣಗಳನ್ನು
ಪ್ರಯೋಗಿಸುತ್ತಾ ಚಲಿಸುತ್ತಿದ್ದರು.

04031022a ತತೋ ರಾಜಾ ಸುಶರ್ಮಾಣಂ ವಿವ್ಯಾಧ ದಶಭಿಃ ಶರೈಃ|

04031022c ಪಂಚಭಿಃ ಪಂಚಭಿಶ್ಚಾಸ್ಯ ವಿವ್ಯಾಧ ಚತುರೋ ಹಯಾನ್||

ಅನಂತರ ವಿರಾಟರಾಜನು ಸುಶರ್ಮನನ್ನು ಹತ್ತು ಬಾಣಗಳಿಂದ
ಘಾತಿಸಿದನು; ಅವನ ನಾಲ್ಕು ಕುದುರೆಗಳನ್ನು ಐದೈದು ಬಾಣಗಳಿಂದ

ಭೇದಿಸಿದನು.

04031023a ತಥೈವ ಮತ್ಸ್ಯ ರಾಜಾನಂ ಸುಶರ್ಮಾ ಯುದ್ಧದುರ್ಮದಃ|

04031023c ಪಂಚಾಶತಾ ಶಿತೈರ್ಬಾಣೈರ್ವಿವ್ಯಾಧ ಪರಮಾಸ್ತ್ರವಿತೌ||

ಹಾಗೆಯೇ, ಯುದ್ಧೋನ್ಮತ್ತನೂ, ಪರಮಾಸ್ತ್ರವಿದನೂ ಆದ ಸುಶರ್ಮನು ಮತ್ಸ್ಯ ರಾಜನನ್ನು ಐವತ್ತು ನಿಶಿತ ಬಾಣಗಳಿಂದ ಹೊಡೆದನು.

04031024a ತತಃ ಸೈನ್ಯಂ ಸಮಾವೃತ್ಯ ಮತ್ಸ್ಯ ರಾಜಸುಶರ್ಮಣೋಃ|

04031024c ನಾಭ್ಯಜಾನಂಸ್ತದಾನ್ಯೋನ್ಯಂ ಪ್ರದೋಷೇ ರಜಸಾವೃತೇ||

ಆಗ ಧೂಳು ಮುಸುಕಿದ ಸಂಜೆಯಲ್ಲಿ ಮತ್ಸ್ಯ ರಾಜ ಸುಶರ್ಮರ ಸೇನೆಗಳು ಒಂದನ್ನೊಂದು ಅವರಿಸಿಕೊಂಡು ಪರಸ್ಪರ ಗುರುತಿಸಲಾಗುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ.”

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ವಿರಾಟ ಪರ್ವಣಿ ಗೋಹರಣ ಪರ್ವಣಿ ದಕ್ಷಿಣಗೋಗ್ರಹೇ ವಿರಾಟಸುಶರ್ಮಯುದ್ಧೇ ಏಕತ್ರಿಂಶೋಽಧ್ಯಾಯಃ|
ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ವಿರಾಟ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಗೋಹರಣ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ದಕ್ಷಿಣಗೋಗ್ರಹದಲ್ಲಿ ವಿರಾಟಸುಶರ್ಮಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಮೂವತ್ತೊಂದನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು.

೨೨

ಸೆರೆಯಾದ ವಿರಾಟನನ್ನು ಪಾಂಡವರು

ಮುಕ್ತಗೊಳಿಸಿದ್ದು

ಸುಶರ್ಮನಿಂದ ವಿರಾಟನ ಸೆರೆ (೧-೯). ಪಾಂಡವರು ವಿರಾಟನನ್ನು
ಬಿಡಿಸಿದುದು (೧೦-೩೩). ವಿರಾಟನು ಪಾಂಡವರನ್ನು,
ಅವರ್ಯಾರೆಂದು ಇನ್ನೂ ತಿಳಿಯದೇ, ಗೌರವಿಸಿದುದು (೩೪-೪೫).
ತನ್ನ ವಿಜಯವಾರ್ತೆಯನ್ನು ವಿರಾಟನು ಪುರಕ್ಕೆ ಕಳುಹಿಸಿದುದು (೪೬-
೫೦).

04032001 ವೈಶಂಪಾಯನ ಉವಾಚ|

04032001a ತಮಸಾಭಿಪ್ಲುತೇ ಲೋಕೇ ರಜಸಾ ಚೈವ ಭಾರತ|

04032001c ವ್ಯತಿಷ್ಠನ್ವೈ ಮುಹೂರ್ತಂ ತು ವ್ಯೂಥಾನೀಕಾಃ ಪ್ರಹಾರಿಣಃ||

ವೈಶಂಪಾಯನನು ಹೇಳಿದನು: “ಭಾರತ! ಲೋಕವು ಕತ್ತಲೆಯಿಂದಲೂ
ಧೂಳಿನಿಂದಲೂ ತುಂಬಿ ಹೋಗಲು ಸೈನ್ಯವ್ಯೂಹದಲ್ಲಿದ್ದ ಯೋಧರು
ಮುಹೂರ್ತಕಾಲ ಹಾಗೆಯೇ ನಿಂತರು.

04032002a ತತೋಽಂಧಕಾರಂ ಪ್ರಣುದನ್ನುದತಿಷ್ಠತ ಚಂದ್ರಮಾಃ|

04032002c ಕುರ್ವಾಣೋ ವಿಮಲಾಂ ರಾತ್ರಿಂ ನಂದಯನ್ ಕ್ಷತ್ರಿಯಾನ್ಯುಧಿ||

ಬಳಿಕ ಚಂದ್ರನು ಕತ್ತಲೆಯನ್ನು ಹೋಗಲಾಡಿಸಿ, ರಾತ್ರಿಯನ್ನು
ನಿರ್ಮಲಗೊಳಿಸಿ, ರಣದಲ್ಲಿ ಕ್ಷತ್ರಿಯರನ್ನು ಸಂತೋಷಗೊಳಿಸಿ
ಉದಿಸಿದನು.

04032003a ತತಃ ಪ್ರಕಾಶಮಾಸಾದ್ಯ ಪುನರ್ಯುದ್ಧಮವರ್ತತ|

04032003c ಘೋರರೂಪಂ ತತಸ್ತೇ ಸ್ಮ ನಾವೇಕ್ಷಂತ ಪರಸ್ಪರಂ||

ಬೆಳಕು ಬರಲು ಘೋರರೂಪ ಯುದ್ಧವು ಮತ್ತೆ ಮುಂದುವರೆಯಿತು.
ಆಗ ಅವರು ಒಬ್ಬರನ್ನೊಬ್ಬರು ನೋಡಲಾಗುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ.

04032004a ತತಃ ಸುಶರ್ಮಾ ತ್ರೈಗರ್ತಃ ಸಹ ಭ್ರಾತ್ರಾ ಯವೀಯಸಾ|

04032004c ಅಭ್ಯದ್ರವನ್ಮತ್ಸ್ಯ ರಾಜಂ ರಥವ್ರಾತೇನ ಸರ್ವಶಃ||

ಬಳಿಕ, ತ್ರಿಗರ್ತ ಸುಶರ್ಮನು ತಮ್ಮನೊಡನೆ ಎಲ್ಲ
ರಥಸಮೂಹದೊಡನೆ ಮತ್ಸ್ಯ ರಾಜನತ್ತ ನುಗ್ಗಿದನು.

04032005a ತತೋ ರಥಾಭ್ಯಾಂ ಪ್ರಸ್ಕಂದ್ಯ ಭ್ರಾತರೌ ಕ್ಷತ್ರಿಯರ್ಷಭೌ|

04032005c ಗದಾಪಾಣೀ ಸುಸಂರಬ್ಧೌ ಸಮಭ್ಯದ್ರವತಾಂ ಹಯಾನ್||

ಆ ಕ್ಷತ್ರಿಯಶ್ರೇಷ್ಠ ಗದಾಪಾಣಿ ಸೋದರರು ರಥಗಳಿಂದ ಧುಮುಕಿ
ಕೋಪಾವಿಶದಿಂದ ಶತ್ರುವಿನ ಕುದುರೆಗಳತ್ತ ನುಗ್ಗಿದರು.

04032006a ತಥೈವ ತೇಷಾಂ ತು ಬಲಾನಿ ತಾನಿ|

ಕ್ರುದ್ಧಾನ್ಯಥಾನ್ಯೋನ್ಯಮಭಿದ್ರವಂತಿ|

04032006c ಗದಾಸಿಖಿಡ್ಗೈಶ್ಚ ಪರಶ್ವಧೈಶ್ಚ|

ಪ್ರಾಸೈಶ್ಚ ತೀಕ್ಷ್ಣಾಗ್ರಸುಪೀತಧಾರೈಃ||

ಅಂತೆಯೆ ಅವರ ಆ ಸೈನ್ಯಗಳೂ ಕೂಡ ಕ್ರೋಧಗೊಂಡು
ಗದೆಗಳಿಂದಲೂ, ಹದಗೊಳಿಸಿದ, ಚೂಪಾದ ಮೊನೆ ಮತ್ತು ಹರಿತ
ಅಲಗುಗಳನ್ನುಳ್ಳ ಖಿಡ್ಗ, ಗಂಡು ಗೊಡಲಿ, ಭರ್ಜಿಗಳಿಂದಲೂ

ಪರಸ್ಪರರ ಆಕ್ರಮಣ ಮಾಡಿದವು.

04032007a ಬಲಂ ತು ಮತ್ಸ್ಯ ಸ್ಯ ಬಲೇನ ರಾಜಾ|

ಸರ್ವಂ ತ್ರಿಗರ್ತಾಧಿಪತಿಃ ಸುಶರ್ಮಾ|

04032007c ಪ್ರಮಥ್ಯ ಜಿತ್ವಾ ಚ ಪ್ರಸಹ್ಯಯ ಮತ್ಸ್ಯಂ|

ವಿರಾಟಂ ಓಜಸ್ವಿನಮಭ್ಯಧಾವತ್||

ತ್ರಿಗರ್ತಾಧಿಪತಿ ರಾಜ ಸುಶರ್ಮನು ತನ್ನ ಸೈನ್ಯದಿಂದ ಮತ್ಸ್ಯರಾಜನ ಸಮಸ್ತ ಸೈನ್ಯವನ್ನೂ ಅತಿಯಾಗಿ ಕಲಕಿ ಗೆದ್ದು, ಬಲಶಾಲಿ ಮತ್ಸ್ಯ ವಿರಾಟನತ್ತ ನುಗ್ಗಿದನು.

04032008a ತೌ ನಿಹತ್ಯ ಪೃಥಗ್ಧರ್ಯಾವುಭೌ ಚ ಪಾರ್ಷ್ಣಿಸಾರಥೀ|

04032008c ವಿರಥಂ ಮತ್ಸ್ಯ ರಾಜಾನಂ ಜೀವಗ್ರಾಹಮಗೃಹ್ಣತಾಂ||

ಅವರಿಬ್ಬರೂ ಎದುರಾಳಿಯ ಎರಡು ಕುದುರೆಗಳನ್ನೂ, ಕುದುರೆಗಳ ಸಾರಥಿಗಳನ್ನೂ ಕೊಂದು ವಿರಥನಾದ ಮತ್ಸ್ಯರಾಜನನ್ನು ಜೀವಂತವಾಗಿ ಸೆರೆಹಿಡಿದರು.

04032009a ತಮುನ್ಮಥ್ಯ ಸುಶರ್ಮಾ ತು ರುದತೀಂ ವಧುಕಾಮಿವ|

04032009c ಸ್ಯಂದನಂ ಸ್ಯಂ ಸಮಾರೋಪ್ಯ ಪ್ರಯಯೌ ಶೀಘ್ರವಾಹನಃ||

ಸುಶರ್ಮನು ಅಳುತ್ತಿರುವ ಯುವತಿಯನ್ನು ಎಳೆದೊಯ್ಯುವಂತೆ ಅವನನ್ನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಧಳಿಸಿ ತನ್ನ ರಥದ ಮೇಲೇರಿಸಿಕೊಂಡು ಶೀಘ್ರವಾಗಿ ಹೊರಟುಹೋದನು.

04032010a ತಸ್ಮಿನ್ಸ್ಯಹೀತೇ ವಿರಥೇ ವಿರಾಟೇ ಬಲವತ್ತರೇ|

04032010c ಪ್ರಾದ್ರವಂತ ಭಯಾನ್ಮತ್ಸ್ಯಾಸ್ತ್ರೈಗರ್ತ್ಯೇರದಿತಾ ಭೃಶಂ||

ಬಲಶಾಲಿ ವಿರಾಟನು ವಿರಥನಾಗಿ ಸೆರೆಸಿಕ್ಕಲಾಗಿ ಮತ್ಸ್ಯರು
ತ್ರಿಗರ್ತರಿಂದ ಬಹಳ ಬಾಧಿತರಾಗಿ ಭಯಗೊಂಡು
ಚೆಲ್ಲಾಪಿಲ್ಲಿಯಾದರು.

04032011a ತೇಷು ಸಂತ್ರಾಸ್ಯಮಾನೇಷು ಕುಂತೀಪುತ್ರೋ ಯುಧಿಷ್ಠಿರಃ|

04032011c ಅಭ್ಯಭಾಷನ್ಮಹಾಬಾಹುಂ ಭೀಮಸೇನಮರಿಂದಮಂ||

ಅವರು ಹಾಗೆ ಭಯಗ್ರಸ್ತರಾಗಲು ಕುಂತೀಪುತ್ರ ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು
ಮಹಾಬಾಹು ಶತ್ರುನಾಶಕ ಭೀಮಸೇನನಿಗೆ ಹೇಳಿದನು:

04032012a ಮತ್ಸ್ಯ ರಾಜಃ ಪರಾಮೃಷ್ಟಸ್ತ್ರೈಗರ್ತ್ಯೇನ ಸುಶರ್ಮಣಾ|

04032012c ತಂ ಮೋಕ್ಷಯ ಮಹಾಬಾಹೋ ನ ಗಚ್ಛೇದ್ವಿಷತಾಂ ವಶಂ||

“ಮತ್ಸ್ಯ ರಾಜನು ತ್ರಿಗರ್ತ ಸುಶರ್ಮನ ಹಿಡಿತಕ್ಕೆ ಸಿಕ್ಕಿದ್ದಾನೆ.
ಮಹಾಬಾಹು! ಅವನನ್ನು ಬಿಡಿಸು. ಅವನು ಶತ್ರುಗಳಿಗೆ
ವಶನಾಗಬಾರದು.

04032013a ಉಷಿತಾಃ ಸ್ಮಃ ಸುಖಂ ಸರ್ವೇ ಸರ್ವಕಾಮೈಃ ಸುಪೂಜಿತಾಃ|

04032013c ಭೀಮಸೇನ ತ್ವಯಾ ಕಾರ್ಯಾ ತಸ್ಯ ವಾಸಸ್ಯ ನಿಷ್ಕೃತಿಃ||

ವಿರಾಟನಗರದಲ್ಲಿ ನಾವೆಲ್ಲರೂ ಎಲ್ಲ ಬಯಕೆಗಳನ್ನೂ ತೀರಿಸಿಕೊಂಡು
ವಾಸಿಸಿದ್ದೇವೆ. ಭೀಮಸೇನ! ಆ ನಮ್ಮ ವಾಸದ ಋಣವನ್ನು

ತೀರಿಸುವುದು ನಿನ್ನ ಕರ್ತವ್ಯ.”

04032014 ಭೀಮಸೇನ ಉವಾಚ|

04032014a ಅಹಮೇನಂ ಪರಿತ್ರಾಸ್ಯೇ ಶಾಸನಾತ್ತವ ಪಾರ್ಥಿವ|

04032014c ಪಶ್ಯ ಮೇ ಸುಮಹತ್ಕರ್ಮ ಯುಧ್ಯತಃ ಸಹ ಶತ್ರುಭಿಃ||

04032015a ಸ್ವಬಾಹುಬಲಮಾಶ್ರಿತ್ಯ ತಿಷ್ಠ ತ್ವಂ ಭ್ರಾತೃಭಿಃ ಸಹ|

04032015c ಏಕಾಂತಮಾಶ್ರಿತೋ ರಾಜನ್ವಶ್ಯ ಮೇಽದ್ಯ ಪರಾಕ್ರಮಂ||

ಭೀಮಸೇನನು ಹೇಳಿದನು: “ರಾಜ ! ನಿನ್ನ ಆಜ್ಞೆಯಂತೆ ಅವನನ್ನು ನಾನು ರಕ್ಷಿಸುತ್ತೇನೆ. ಸ್ವಬಾಹುಬಲವನ್ನು ನೆಮ್ಮಿ ಶತ್ರುಗಳೊಡನೆ ಯುದ್ಧಮಾಡುವ ನನ್ನ ಸಾಹಸವನ್ನು ನೋಡು. ರಾಜ ! ಸಹೋದರರೊಡನೆ ಒಂದು ಕಡೆ ನಿಂತು ನನ್ನ ಪರಾಕ್ರಮವನ್ನಿಂದು ನೋಡು.

04032016a ಸುಸ್ಕಂಧೋಽಯಂ ಮಹಾವೃಕ್ಷೋ ಗದಾರೂಪ ಇವ ಸ್ಥಿತಃ|

04032016c ಏನಮೇವ ಸಮಾರುಜ್ಯ ದ್ರಾವಯಿಷ್ಯಾಮಿ ಶಾತ್ರವಾನ್||

ದೊಡ್ಡ ಕಾಂಡವನ್ನುಳ್ಳ ಈ ಮಹಾವೃಕ್ಷವು ಗದೆಯಂತೆ ನಿಂತಿದೆ. ಇದನ್ನು ಕಿತ್ತು ಪ್ರಯೋಗಿಸಿ ವೈರಿಗಳನ್ನು ಓಡಿಸಿಬಿಡುತ್ತೇನೆ.”

04032017 ವೈಶಂಪಾಯನ ಉವಾಚ|

04032017a ತಂ ಮತ್ತಮಿವ ಮಾತಂಗಂ ವೀಕ್ಷಮಾಣಂ ವನಸ್ಪತಿಂ|

04032017c ಅಬ್ರವೀದ್ಭ್ರಾತರಂ ವೀರಂ ಧರ್ಮರಾಜೋ ಯುಧಿಷ್ಠಿರಃ||

ವೈಶಂಪಾಯನನು ಹೇಳಿದನು: “ಮದಗಜದಂತೆ ಮರವನ್ನು

ನೋಡುತ್ತಿದ್ದ ಆ ವೀರ ಸೋದರನಿಗೆ ಧರ್ಮರಾಜ ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು ಹೇಳಿದನು:

04032018a ಮಾ ಭೀಮ ಸಾಹಸಂ ಕಾರ್ಪಿ ಸ್ತಿಷ್ಠತ್ವೇಷ ವನಸ್ಪತಿಃ|

04032018c ಮಾ ತ್ವಾ ವೃಕ್ಷೇಣ ಕರ್ಮಾಣಿ ಕುರ್ವಾಣಮತಿಮಾನುಷಂ|

04032018e ಜನಾಃ ಸಮವಬುದ್ಧ್ಯೇರನ್ವೀಮೋಽಯಮಿತಿ ಭಾರತ||

“ಭೀಮ ! ಈ ಸಾಹಸವನ್ನು ಮಾಡಬೇಡ. ಆ ಮರ ಅಲ್ಲಿಯೇ ಇರಲಿ. ಮರದ ಮೂಲಕ ಅತಿಮಾನುಷ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ನೀನು ಮಾಡಕೂಡದು. ಏಕೆಂದರೆ ಭಾರತ ! ಇವನು ಭೀಮನೆಂದು ಜನ ನಿನ್ನನ್ನು ಗುರುತು ಹಿಡಿದು ಬಿಟ್ಟಾರು !

04032019a ಅನ್ಯದೇವಾಯುಧಂ ಕಿಂ ಚಿತ್ತ್ವ ತಿಪದ್ಯಸ್ವ ಮಾನುಷಂ|

04032019c ಚಾಪಂ ವಾ ಯದಿ ವಾ ಶಕ್ತಿಂ ನಿಸ್ತಿಸಂಶಂ ವಾ ಪರಶ್ವಧಂ||

ಬೇರೆ ಯಾವುದಾದರೂ ಮಾನುಷ ಆಯುಧವನ್ನು - ಬಿಲ್ಲು ಅಥವಾ ಶಕ್ತ್ಯಾಯುಧ ಅಥವಾ ಖಡ್ಗ, ಅಥವಾ ಗಂಡುಗೊಡಲಿಯನ್ನು - ತೆಗೆದುಕೋ !

04032020a ಯದೇವ ಮಾನುಷಂ ಭೀಮ ಭವೇದನ್ವೈರಲಕ್ಷಿತಂ|

04032020c ತದೇವಾಯುಧಮಾದಾಯ ಮೋಕ್ಷಯಾಶು ಮಹೀಪತಿಂ||

ಭೀಮ ! ಮಾನುಷ ಆಯುಧವನ್ನೇ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಬೇರೆಯವರು ಗಮನಿಸದಂತೆ ದೊರೆಯನ್ನು ಬೇಗ ಬಿಡಿಸು.

04032021a ಯಮೌ ಚ ಚಕ್ರರಕ್ಷೌ ತೇ ಭವಿತಾರೌ ಮಹಾಬಲೌ|

04032021c ವ್ಯೂಹತಃ ಸಮರೇ ತಾತ ಮತ್ಸ್ಯ ರಾಜಂ ಪರೀಪ್ಸತಃ||

ಅಯ್ಯಾ! ಮಹಾಬಲ ಯಮಳರು ನಿನ್ನ ಪಡೆಗಳನ್ನು ರಕ್ಷಿಸುವರು.
ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ನೀವು ಒಟ್ಟುಗೂಡಿ ಮತ್ಸ್ಯ ರಾಜನನ್ನು ಬಿಡಿಸಿ.”

04032022a ತತಃ ಸಮಸ್ತಾಸ್ತೇ ಸರ್ವೇ ತುರಗಾನಭ್ಯಚೋದಯನ್|

04032022c ದಿವ್ಯಮಸ್ತ್ರಂ ವಿಕುರ್ವಾಣಾಸ್ತಿಗರ್ತಾನ್ವ ತ್ರ್ಯಮರ್ಷಣಾಃ||

ಬಳಿಕ ಅವರೆಲ್ಲರೂ ಕುದುರೆಗಳನ್ನು ಪ್ರಚೋದಿಸಿದರು. ಕೋಪದಿಂದ
ದಿವ್ಯಾಸ್ತ್ರವನ್ನು ತ್ರಿಗರ್ತರ ಮೇಲೆ ಪ್ರಯೋಗಿಸಿದರು.

04032023a ತಾನಿವೃತ್ತರಥಾನ್ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಪಾಂಡವಾನ್ಸಾ ಮಹಾಚಮೂಃ|

04032023c ವೈರಾಟೇ ಪರಮಕ್ರುದ್ಧಾ ಯುಯುಧೇ ಪರಮಾದ್ಭುತಂ||

ರಥವನ್ನು ಹೊರಡಿಸಿದ ಪಾಂಡವರನ್ನು ನೋಡಿ ವಿರಾಟನ ಆ
ಮಹಾಸೈನ್ಯವು ಬಹಳ ಕೋಪದಿಂದ ಅತ್ಯದ್ಭುತವಾಗಿ
ಯುದ್ಧಮಾಡಿತು.

04032024a ಸಹಸ್ರಂ ನೃವಧೀತ್ತತ್ರ ಕುಂತೀಪುತ್ರೋ ಯುಧಿಷ್ಠಿರಃ|

04032024c ಭೀಮಃ ಸಪ್ತಶತಾನ್ಯೋಧಾನ್ವರಲೋಕಮದರ್ಶಯತ್|

04032024e ನಕುಲಶ್ಚಾಪಿ ಸಪ್ತೈವ ಶತಾನಿ ಪ್ರಾಹಿಣೋಚ್ಚರೈಃ||

ಕುಂತೀಪುತ್ರ ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು ಅಲ್ಲಿ ಸಾವಿರ ಯೋಧರನ್ನು ಕೊಂದನು;
ಭೀಮನು ಏಳುನೂರು ಮಂದಿ ಯೋಧರಿಗೆ ಪರಲೋಕವನ್ನು

ತೋರಿಸಿದನು; ನಕುಲನೂ ಬಾಣಗಳಿಂದ ಏಳುನೂರು ಮಂದಿಯನ್ನು
ಪರಲೋಕಕ್ಕೆ ಕಳುಹಿಸಿದನು.

04032025a ಶತಾನಿ ತ್ರೀಣಿ ಶೂರಾಣಾಂ ಸಹದೇವಃ ಪ್ರತಾಪವಾನ್|

04032025c ಯುಧಿಷ್ಠಿರಸಮಾದಿಷ್ಟೋ ನಿಜಘ್ನೇ ಪುರುಷರ್ಷಭಃ|

04032025e ಭಿತ್ತ್ವಾ ತಾಂ ಮಹತೀಂ ಸೇನಾಂ ತ್ರಿಗರ್ತಾನಾಂ ನರರ್ಷಭ||

ನರಶ್ರೇಷ್ಠ! ಯುಧಿಷ್ಠಿರನಿಂದ ಆಜ್ಞೆಗೊಂಡ ಪುರುಷಶ್ರೇಷ್ಠ,
ಪ್ರತಾಪಶಾಲಿ ಸಹದೇವನು ತಿಗರ್ತರ ಆ ಮಹಾಸೈನ್ಯವನ್ನು ಭೇದಿಸಿ
ಮುನ್ನೂರು ಮಂದಿ ಶೂರರನ್ನು ಕೊಂದನು.

04032026a ತತೋ ಯುಧಿಷ್ಠಿರೋ ರಾಜಾ ತ್ವರಮಾಣೋ ಮಹಾರಥಃ|

04032026c ಅಭಿದ್ರುತ್ಯ ಸುಶರ್ಮಾಣಂ ಶರೈರಭ್ಯತುದದ್ಭೃಶಂ||

ಬಳಿಕ ಮಹಾರಥಿ ರಾಜ ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು ಸುಶರ್ಮನತ್ತ ತ್ವರೆಯಿಂದ
ನುಗ್ಗಿ, ಬಾಣಗಳಿಂದ ಅವನನ್ನು ಬಹುವಾಗಿ ಹೊಡೆದನು.

04032027a ಸುಶರ್ಮಾಪಿ ಸುಸಂಕ್ರುದ್ಧಸ್ತ್ವ ರಮಾಣೋ ಯುಧಿಷ್ಠಿರಂ|

04032027c ಅವಿದ್ಯನ್ನವಭಿರ್ಬಾಣೈಶ್ಚ ತುರ್ಭಿಶ್ಚ ತುರೋ ಹಯಾನ್||

ಸುಶರ್ಮನೂ ಕೃದ್ಧನಾಗಿ ತ್ವರೆಯಿಂದ ಯುಧಿಷ್ಠಿರನನ್ನು ಒಂಭತ್ತು
ಬಾಣಗಳಿಂದಲೂ, ಅವನ ನಾಲ್ಕು ಕುದುರೆಗಳನ್ನು ನಾಲ್ಕು
ಬಾಣಗಳಿಂದಲೂ ಹೊಡೆದನು.

04032028a ತತೋ ರಾಜನ್ನಾಶುಕಾರೀ ಕುಂತೀಪುತ್ರೋ ವೃಕೋದರಃ|

04032028c ಸಮಾಸಾದ್ಯ ಸುಶರ್ಮಾಣಮಶ್ವಾನಸ್ಯ ವ್ಯಪೋಧಯತ್||

ರಾಜ ! ಆಗ ಶೀಘ್ರಕರ್ಮಿ ಕುಂತೀಪುತ್ರ ವ್ಯಕೋದರನು ಸುಶರ್ಮನ ಬಳಿಸಾರಿ ಅವನ ಕುದುರೆಗಳನ್ನು ಜಜ್ಜಿ ಹಾಕಿದನು.

04032029a ಪೃಷ್ಠಗೋಪೌ ಚ ತಸ್ಯಾಥ ಹತ್ವಾ ಪರಮಸಾಯಕೈಃ|

04032029c ಅಥಾಸ್ಯ ಸಾರಥಿಂ ಕ್ರುದ್ಧೋ ರಥೋಪಸ್ಥಾದಪಾಹರತ್||

ಅಲ್ಲದೇ ಅವನ ಬೆಂಗಾಲಿನವರನ್ನು ಮಹಾಬಾಣಗಳಿಂದ ಕೊಂದು, ಅನಂತರ ಕೋಪದಿಂದ ಅವನ ಸಾರಥಿಯನ್ನು ರಥದ ಒಳಗಿನಿಂದ ಎಳೆದು ಹಾಕಿದನು.

04032030a ಚಕ್ರರಕ್ಷಶ್ಚ ಶೂರಶ್ಚ ಶೋಣಾಶ್ವೋ ನಾಮ ವಿಶ್ರುತಃ|

04032030c ಸ ಭಯಾದ್ವೈರಥಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ತ್ರೈಗರ್ತಂ ಪ್ರಾಜಹತ್ತದಾ||

ಆಗ ತ್ರಿಗರ್ತರಾಜನು ವಿರಥನಾದುದನ್ನು ಕಂಡು ಶೂರನೂ ಪ್ರಸಿದ್ಧನೂ ಆದ ಶೋಣಾಶ್ವನೆಂಬ ಅವನ ಚಕ್ರ ರಕ್ಷಕನು ಭಯದಿಂದ ರಣವನ್ನು ಬಿಟ್ಟೋಡಿದನು.

04032031a ತತೋ ವಿರಾಟಃ ಪ್ರಸ್ಕಂದ್ಯ ರಥಾದಥ ಸುಶರ್ಮಾಣಃ|

04032031c ಗದಾಮಸ್ಯ ಪರಾಮೃಶ್ಯ ತಮೇವಾಜಘ್ನಿವಾನ್ಬಲೀ|

04032031e ಸ ಚಚಾರ ಗದಾಪಾಣಿವೃದ್ಧೋಽಪಿ ತರುಣೋ ಯಥಾ||

ಬಳಿಕ ಬಲಶಾಲಿ ವಿರಾಟನು ಸುಶರ್ಮನ ರಥದಿಂದ ಧುಮುಕಿ, ಅವನ ಗದೆಯನ್ನು ಕಿತ್ತುಕೊಂಡು ಅವನನ್ನು ಹೊಡೆದನು. ಅವನು

ವೃದ್ಧನಾಗಿದ್ದರೂ ತರುಣನಂತೆ ಗದಾಪಾಣಿಯಾಗಿ ರಣರಂಗದಲ್ಲಿ
ಸಂಚರಿಸಿದನು.

04032032a ಭೀಮಸ್ತು ಭೀಮಸಂಕಾಶೋ ರಥಾತ್ಪ್ರಸ್ಯಂದ್ಯ ಕುಂಡಲೀ|

04032032c ತ್ರಿಗರ್ತರಾಜಮಾದತ್ತ ಸಿಂಹಃ ಕ್ಷುದ್ರಮೃಗಂ ಯಥಾ||

ಭಯಂಕರವಾಗಿ ಮೆರೆಯುತ್ತಿದ್ದ ಕುಂಡಲಧಾರಿ ಭೀಮನಾದರೋ ತನ್ನ
ರಥದಿಂದ ಧುಮುಕಿ, ಸಿಂಹವು ಜಿಂಕೆಮರಿಯನ್ನು ಹಿಡಿಯುವಂತೆ
ತ್ರಿಗರ್ತರಾಜನನ್ನು ಹಿಡಿದನು.

04032033a ತಸ್ಮಿನ್ಸಹೀತೇ ವಿರಥೇ ತ್ರಿಗರ್ತಾನಾಂ ಮಹಾರಥೇ|

04032033c ಅಭಜ್ಯತ ಬಲಂ ಸರ್ವಂ ತ್ರೈಗರ್ತಂ ತದ್ಭಯಾತುರಂ||

ವಿರಥನಾದ ಆ ತ್ರಿಗರ್ತರ ಮಹಾರಥನು ಹಾಗೆ ಹಿಡಿತಕ್ಕೆ ಸಿಗಲು,
ಭೀಮನು ತ್ರಿಗರ್ತರ ಆ ಭಯಗ್ರಸ್ತ ಸೈನ್ಯವನ್ನೆಲ್ಲ ಭಗ್ನಗೊಳಿಸಿದನು.

04032034a ನಿವರ್ತ್ಯ ಗಾಸ್ತತಃ ಸರ್ವಾಃ ಪಾಂಡುಪುತ್ರಾ ಮಹಾಬಲಾಃ|

04032034c ಅವಜಿತ್ಯ ಸುಶರ್ಮಾಣಂ ಧನಂ ಚಾದಾಯ ಸರ್ವಶಃ||

04032035a ಸ್ವಬಾಹುಬಲಸಂಪನ್ನಾ ಹ್ರೀನಿಷೇಧಾ ಯತವ್ರತಾಃ|

04032035c ಸಂಗ್ರಾಮಶಿರಸೋ ಮಧ್ಯೇ ತಾಂ ರಾತ್ರಿಂ ಸುಖಿನೋಽವಸನ್||

ಅನಂತರ, ಮಹಾಬಲರೂ, ಸ್ವಬಾಹು ಬಲಸಂಪನ್ನರೂ,
ವಿನಯಶೀಲರೂ, ವ್ರತನಿರತರೂ ಆದ ಪಾಂಡುಪುತ್ರರೆಲ್ಲರೂ
ಸುಶರ್ಮನನ್ನು ಸೋಲಿಸಿ, ಗೋವುಗಳೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಮರಳಿಸಿ, ಅವರ ಎಲ್ಲ
ಧನವನ್ನೂ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು, ಮುಖ್ಯ ಯುದ್ಧ ಭೂಮಿಯ ಮಧ್ಯೆ

ಅಂದಿನಿರುಳು ಸುಖವಾಗಿದ್ದರು.

04032036a ತತೋ ವಿರಾಟಃ ಕೌಂತೇಯಾನತಿಮಾನುಷವಿಕ್ರಮಾನ್|

04032036c ಅರ್ಚಯಾಮಾಸ ವಿತ್ತೇನ ಮಾನೇನ ಚ ಮಹಾರಥಾನ್||

ಬಳಿಕ, ವಿರಾಟನು ಅತಿಮಾನುಷ ಪರಾಕ್ರಮಿ ಮಹಾರಥ

ಕೌಂತೇಯರನ್ನು ಧನ-ಸನ್ಮಾನಗಳಿಂದ ಗೌರವಿಸಿದನು.

04032037 ವಿರಾಟ ಉವಾಚ|

04032037a ಯಥೈವ ಮಮ ರತ್ನಾನಿ ಯುಷ್ಮಾಕಂ ತಾನಿ ವೈ ತಥಾ|

04032037c ಕಾರ್ಯಂ ಕುರುತ ತೈಃ ಸರ್ವೇ ಯಥಾಕಾಮಂ ಯಥಾಸುಖಂ||

ವಿರಾಟನು ಹೇಳಿದನು: “ರತ್ನಗಳು ಹೇಗೆ ನನ್ನವೋ ಹಾಗೆ ನಿಮ್ಮವೂ ಕೂಡ. ಅವುಗಳಿಂದ ನಿಮ್ಮ ನಿಮ್ಮ ಬಯಕೆಗೆ ಸುಖಕ್ಕೆ ತಕ್ಕಂತೆ ಎಲ್ಲರೂ ಕಾರ್ಯ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಿ.

04032038a ದದಾನ್ಯಲಂಕೃತಾಃ ಕನ್ಯಾ ವಸೂನಿ ವಿವಿಧಾನಿ ಚ|

04032038c ಮನಸಶ್ಚಾಪ್ಯಭಿಪ್ರೇತಂ ಯದ್ವಃ ಶತ್ರುನಿಬರ್ಹಣಾಃ||

ಶತ್ರುನಾಶಕರೇ! ಅಲಂಕೃತ ಕನ್ಯೆಯರನ್ನೂ, ವಿವಿಧ ಸಂಪತ್ತುಗಳನ್ನೂ, ನಿಮ್ಮ ಮನಸ್ಸು ಬಯಸಿದುದನ್ನೂ ಕೊಡುತ್ತೇನೆ.

04032039a ಯುಷ್ಮಾಕಂ ವಿಕ್ರಮಾದದ್ಯ ಮುಕ್ತೋಽಹಂ ಸ್ವಸ್ತಿಮಾನಿಹ|

04032039c ತಸ್ಮಾದ್ಭವಂತೋ ಮತ್ಸ್ಯಾ ನಾಮೀಶ್ವರಾಃ ಸರ್ವ ಏವ ಹಿ||

ನಿಮ್ಮ ಪರಾಕ್ರಮದಿಂದ ನಾನಿಂದು ಬಿಡುಗಡೆಗೊಂಡು ಇಲ್ಲಿ

ಕುಶಲದಿಂದಿದ್ದೇನೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ನೀವೆಲ್ಲರೂ ಮತ್ಸ್ಯ ರಿಗೆ ಒಡೆಯರು.””

04032040 ವೈಶಂಪಾಯನ ಉವಾಚ|

04032040a ತಥಾಭಿವಾದಿನಂ ಮತ್ಸ್ಯಂ ಕೌರವೇಯಾಃ ಪೃಥಕ್ ಪೃಥಕ್|

04032040c ಊಚುಃ ಪ್ರಾಂಜಲಯಃ ಸರ್ವೇ ಯುಧಿಷ್ಠಿರಪುರೋಗಮಾಃ||

ವೈಶಂಪಾಯನನು ಹೇಳಿದನು: “ಹಾಗೆ ಹೇಳಿದ ಮತ್ಸ್ಯ ರಾಜನಿಗೆ ಆ ಪಾಂಡವರೆಲ್ಲರೂ ಯುಧಿಷ್ಠಿರನನ್ನು ಮುಂದುಮಾಡಿಕೊಂಡು ಒಬ್ಬೊಬ್ಬರೂ ಕೈಮುಗಿದು ಹೇಳಿದರು:

04032041a ಪ್ರತಿನಂದಾಮ ತೇ ವಾಕ್ಯಂ ಸರ್ವಂ ಚೈವ ವಿಶಾಂ ಪತೇ|

04032041c ಏತೇನೈವ ಪ್ರತೀತಾಃ ಸ್ಮೋ ಯತ್ತ್ವಂ ಮುಕ್ತೋಽದ್ಯ ಶತ್ರುಭಿಃ||

“ರಾಜ ! ನಿನ್ನೆಲ್ಲ ಮಾತಿನಿಂದ ನಾವು ಆನಂದಿತರಾಗಿದ್ದೇವೆ. ನೀನಿಂದು ಹಗೆಗಳಿಂದ ಮುಕ್ತನಾದೆ. ಅದರಿಂದಲೇ ನಾವು ಸಂತುಷ್ಟರಾಗಿದ್ದೇವೆ.”

04032042a ಅಥಾಬ್ರವೀತ್ತೀತಮನಾ ಮತ್ಸ್ಯ ರಾಜೋ ಯುಧಿಷ್ಠಿರಂ|

04032042c ಪುನರೇವ ಮಹಾಬಾಹುರ್ವಿರಾಟೋ ರಾಜಸತ್ತಮಃ|

04032042e ಏಹಿ ತ್ವಾಮಭಿಷೇಕ್ಷ್ಯಾಮಿ ಮತ್ಸ್ಯ ರಾಜೋಽಸ್ತು ನೋ ಭವಾನ್||

ಆಗ ಮಹಾಬಾಹು, ರಾಜಶ್ರೇಷ್ಠ ಮತ್ಸ್ಯ ರಾಜ ವಿರಾಟನು ಮತ್ತೆ ಯುಧಿಷ್ಠಿರನಿಗೆ ಸಂತುಷ್ಟನಾಗಿ ಹೇಳಿದನು: “ಬಾ ! ನಿನಗೆ ಅಭಿಷೇಕ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ, ನೀನು ನಮ್ಮ ಮತ್ಸ್ಯಕ್ಕೆ ರಾಜನಾಗು !

04032043a ಮನಸಶ್ಚಾಪ್ಯಭಿಪ್ರೇತಂ ಯತ್ತೇ ಶತ್ರುನಿಬರ್ಹಣ|

04032043c ತತ್ತೇಹಂ ಸಂಪ್ರದಾಸ್ಯಾಮಿ ಸರ್ವಮರ್ಹತಿ ನೋ ಭವಾನ್||

ಶತ್ರುನಾಶಕನೇ ! ನೀನು ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಇಷ್ಟಪಟ್ಟುದನ್ನು ಕೊಡುತ್ತೇನೆ.
ನಮ್ಮ ದೆಲೆಕ್ಕೂ ನೀನು ಅರ್ಹನಾಗಿರುವೆ.

04032044a ರತ್ನಾನಿ ಗಾಃ ಸುವರ್ಣಂ ಚ ಮಣಿಮುಕ್ತಮಥಾಪಿ ವಾ|

04032044c ವೈಯಾಘ್ರಪದ್ಯ ವಿಪ್ರೇಂದ್ರ ಸರ್ವಥೈವ ನಮೋಽಸ್ತು ತೇ||

ವೈಯಾಘ್ರಪದ ಗೋತ್ರದ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಶ್ರೇಷ್ಠನೇ ! ರತ್ನಗಳು,
ಗೋವುಗಳು, ಚಿನ್ನ, ಮಣಿ, ಮತ್ತು ಮುಂತಾದುದೆಲ್ಲವನ್ನೂ ನಿನಗೆ
ಕೊಡುತ್ತೇನೆ. ನಿನಗೆ ಎಲ್ಲ ರೀತಿಯಲ್ಲೂ ನಮಸ್ಕಾರ !

04032045a ತ್ವತ್ಕೃತೇ ಹ್ಯದ್ಯ ಪಶ್ಯಾಮಿ ರಾಜ್ಯಮಾತ್ಮಾನಮೇವ ಚ|

04032045c ಯತಶ್ಚ ಜಾತಃ ಸಂರಂಭಃ ಸ ಚ ಶತ್ರುವಶಂ ಗತಃ||

ನಿನ್ನಿಂದಾಗಿಯೇ ನಾನಿಂದು ಮತ್ತೆ ನನ್ನ ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಕಾಣುತ್ತಿದ್ದೇನೆ.
ನನಗೆ ಕಳವಳವನ್ನುಂಟುಮಾಡಿದ ಆ ಶತ್ರುವು ಈಗ ನನ್ನ
ವಶನಾಗಿದ್ದಾನೆ.”

04032046a ತತೋ ಯುಧಿಷ್ಠಿರೋ ಮತ್ಸ್ಯಂ ಪುನರೇವಾಭ್ಯಭಾಷತ|

04032046c ಪ್ರತಿನಂದಾಮಿ ತೇ ವಾಕ್ಯಂ ಮನೋಜ್ಞಂ ಮತ್ಸ್ಯ ಭಾಷಸೇ||

ಆಗ ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು ಮತ್ಸ್ಯನಿಗೆ ಮತ್ತೆ ಹೇಳಿದನು: “ಮತ್ಸ್ಯ ! ನಿನ್ನ
ಮಾತಿನಿಂದ ನನಗೆ ಸಂತೋಷವಾಗುತ್ತಿದೆ. ನೀನು ಮನೋಜ್ಞನಾಗಿ
ಮಾತನಾಡುತ್ತಿರುವೆ.

04032047a ಆನೃಶಂಸ್ಯಪರೋ ನಿತ್ಯಂ ಸುಸುಖಃ ಸತತಂ ಭವ|

04032047c ಗಚ್ಛಂತು ದೂತಾಸ್ವ ರಿತಂ ನಗರಂ ತವ ಪಾರ್ಥಿವ|

04032047e ಸುಹೃದಾಂ ಪ್ರಿಯಮಾಖ್ಯಾತುಂ ಘೋಷಯಂತು ಚ ತೇ ಜಯಂ||

ಯಾವಾಗಲೂ ದಯಾಪರನಾಗಿದ್ದುಕೊಂಡು ನಿತ್ಯ ಸುಖಿಯಾಗಿರು.

ರಾಜ ! ಮಿತ್ರರಿಗೆ ಪ್ರಿಯವನ್ನು ತಿಳಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ ದೂತರು ಬೇಗ ನಿನ್ನ ನಗರಕ್ಕೆ ಹೋಗಲಿ. ನಿನ್ನ ಜಯವನ್ನು ಸಾರಲಿ.”

04032048a ತತಸ್ತದ್ವಚನಾನ್ಮತ್ಸ್ಯೋ ದೂತಾನ್ರಾಜಾ ಸಮಾದಿಶತ್|

04032048c ಆಚಕ್ಷದ್ಧಂ ಪುರಂ ಗತ್ವಾ ಸಂಗ್ರಾಮೇ ವಿಜಯಂ ಮಮ||

ಬಳಿಕ, ಆ ಮಾತಿನಂತೆ ಮತ್ಸ್ಯ ರಾಜನು ದೂತರಿಗೆ ಅಪ್ಪಣೆಮಾಡಿದನು: “ಪುರಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ಗೆಲುವನ್ನು ಸಾರಿರಿ.

04032049a ಕುಮಾರಾಃ ಸಮಲಂಕೃತ್ಯ ಪರ್ಯಾಗಚ್ಛಂತು ಮೇ ಪುರಾತ್|

04032049c ವಾದಿತ್ರಾಣಿ ಚ ಸರ್ವಾಣಿ ಗಣಿಕಾಶ್ಚ ಸ್ವಲಂಕೃತಾಃ||

ಕುಮಾರರು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಅಲಂಕರಿಸಿಕೊಂಡು ನನ್ನ ಪುರದಿಂದ ಹೊರಬರಲಿ. ಎಲ್ಲ ವಾದ್ಯಗಳೂ, ಚೆನ್ನಾಗಿ ಸಿಂಗರಿಸಿಕೊಂಡ ವೇಶ್ಯೆಯರೂ ಬರಲಿ.”

04032050a ತೇ ಗತ್ವಾ ಕೇವಲಾಂ ರಾತ್ರಿಮಥ ಸೂರ್ಯೋದಯಂ ಪ್ರತಿ|

04032050c ವಿರಾಟಸ್ಯ ಪುರಾಭ್ಯಾಶೇ ದೂತಾ ಜಯಮಘೋಷಯನ್||

ಆ ದೂತರು ಒಂದೇ ರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗಿ ಸೂರ್ಯೋದಯದಲ್ಲಿ

ವಿರಾಟ ನಗರದ ಸಮೀಪದಲ್ಲಿ ಜಯವನ್ನು ಘೋಷಿಸಿದರು.”

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ವಿರಾಟ ಪರ್ವಣಿ ಗೋಹರಣ ಪರ್ವಣಿ
ದಕ್ಷಿಣಗೋಗ್ರಹೇ ವಿರಾಟಜಯಘೋಷೇ ದ್ವಾತ್ರಿಂಶೋಽಧ್ಯಾಯಃ|
ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ವಿರಾಟ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಗೋಹರಣ
ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ದಕ್ಷಿಣಗೋಗ್ರಹದಲ್ಲಿ ವಿರಾಟಜಯಘೋಷದಲ್ಲಿ
ಮೂವತ್ತೆರಡನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು.

೩೩

ಕುರುಗಳಿಂದ ವಿರಾಟನ ಗೋಗ್ರಹಣ

ಕೌರವರು ಉತ್ತರದಿಕ್ಕಿನಿಂದ ಬಂದು ವಿರಾಟನ ಗೋವುಗಳನ್ನು
ಹಿಡಿದುದು (೧-೫). ಗೋಪಾಲಕನು ವಿಷಯವನ್ನು ಅರಮನೆಯ
ಸ್ತ್ರೀಯರ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿದ್ದ ವಿರಾಟನ ಮಗ ಭೂಮಿಂಜಯನಿಗೆ
ನಿವೇದಿಸುವುದು (೬-೨೧).

04033001 ವೈಶಂಪಾಯನ ಉವಾಚ|

04033001a ಯಾತೇ ತ್ರಿಗರ್ತಂ ಮತ್ಸ್ಯೇ ತು ಪಶೂಂಸ್ತಾನ್ವಾನ್ವರೀಪ್ಸತಿ|

04033001c ದುರ್ಯೋಧನಃ ಸಹಾಮಾತ್ಯೋ ವಿರಾಟಮುಪಯಾದಥ||

ವೈಶಂಪಾಯನನು ಹೇಳಿದನು: “ಮತ್ಸ್ಯ ರಾಜನು ಆ ತನ್ನ ಹಸುಗಳನ್ನು
ಬಿಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕಾಗಿ ತ್ರಿಗರ್ತರಾಜನೆಡೆಗೆ ಹೋಗಿರಲು, ಇತ್ತ
ದುರ್ಯೋಧನನು ಮಂತ್ರಿಗಳೊಡನೆ ವಿರಾಟನ ಮೇಲೆ

ಧಾಳಿಮಾಡಿದನು.

04033002a ಭೀಷ್ಮೋ ದ್ರೋಣಶ್ಚ ಕರ್ಣಶ್ಚ ಕೃಪಶ್ಚ ಪರಮಾಸ್ತ್ರವಿತ್|

04033002c ದ್ರಾಣಿಶ್ಚ ಸೌಬಲಶ್ಚೈವ ತಥಾ ದುಃಶಾಸನಃ ಪ್ರಭುಃ||

04033003a ವಿವಿಂಶತಿವಿರ್ಕರ್ಣಶ್ಚ ಚಿತ್ರಸೇನಶ್ಚ ವೀರ್ಯವಾನ್|

04033003c ದುರ್ಮುಖೋ ದುಃಸಹಶ್ಚೈವ ಯೇ ಚೈವಾನ್ಯೇ ಮಹಾರಥಾಃ||

04033004a ಏತೇ ಮತ್ಸ್ಯಾ ನುಪಾಗಮ್ಯ ವಿರಾಟಸ್ಯ ಮಹೀಪತೇಃ|

04033004c ಘೋಷಾನ್ವಿದ್ರಾವ್ಯ ತರಸಾ ಗೋಧನಂ ಜಹ್ನುರೋಜಸಾ||

ಭೀಷ್ಮ, ದ್ರೋಣ, ಕರ್ಣ, ಶ್ರೇಷ್ಠ ಅಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ಬಲ್ಲ ಕೃಪ, ಅಶ್ವತ್ಥಾಮ,
ಸೌಬಲ, ಪ್ರಭು ದುಃಶಾಸನ, ವಿವಿಂಶತಿ, ವಿಕರ್ಣ, ವೀರ್ಯವಂತ
ಚಿತ್ರಸೇನ, ದುರ್ಮುಖಿ, ದುಃಸಹ, ಮತ್ತು ಇತರ ಮಹಾರಥರು
ಇವರೆಲ್ಲರೂ ಮತ್ಸ್ಯ ದ ಮೇಲೆ ಎರಗಿ, ವಿರಾಟರಾಜನ
ತುರುಹಟ್ಟಿಗಳನ್ನು ತ್ವರಿತವಾಗಿ ಆಕ್ರಮಿಸಿ, ಗೋಧನವನ್ನು
ಬಲಾತ್ಕಾರವಾಗಿ ವಶಪಡಿಸಿಕೊಂಡರು.

04033005a ಷಷ್ಠಿಂ ಗವಾಂ ಸಹಸ್ರಾಣಿ ಕುರವಃ ಕಾಲಯಂತಿ ತೇ|

04033005c ಮಹತಾ ರಥವಂಶೇನ ಪರಿವಾಯೇ ಸಮಂತತಃ||

ಆ ಕುರುಗಳು ದೊಡ್ಡ ರಥಸಮೂಹದೊಡನೆ ಸುತ್ತಲೂ ಮುತ್ತಿ ಅರವತ್ತು
ಸಾವಿರ ಗೋವುಗಳನ್ನು ಹಿಡಿದುಕೊಂಡರು.

04033006a ಗೋಪಾಲಾನಾಂ ತು ಘೋಷೇಷು ಹನ್ಯತಾಂ ತೈರ್ಮಹಾರಥೈಃ|

04033006c ಆರಾವಃ ಸುಮಹಾನಾಸೀತ್ಸಂಪ್ರಹಾರೇ ಭಯಂಕರೇ||

ಭಯಂಕರ ಹೊಡೆದಾಟದಲ್ಲಿ ಆ ಮಹಾರಥರಿಂದ ಪೆಟ್ಟು ತಿಂದ
ಗೋಪಾಲರ ಬೊಬ್ಬೆ ತುರುಹಟ್ಟಿಗಳಲ್ಲಿ ಜೋರಾಯಿತು.

04033007a ಗವಾಧ್ಯಕ್ಷಸ್ತು ಸಂತ್ರಸ್ತೋ ರಥಮಾಸ್ಥಾಯ ಸತ್ವರಃ|

04033007c ಜಗಾಮ ನಗರಾಯೈವ ಪರಿಕ್ರೋಶಂಸ್ತದಾರ್ತವತ್||

ಆಗ ಹೆದರಿದ ಗೋಮುಖ್ಯಸ್ಥನಾದರೋ ಬೇಗ ರಥವನ್ನೇರಿ,
ಆರ್ತನಂತೆ ಹುಯ್ಯಲಿಡುತ್ತಾ ನಗರಕ್ಕೆ ಹೋದನು.

04033008a ಸ ಪ್ರವಿಶ್ಯ ಪುರಂ ರಾಜ್ಞೋ ನೃಪವೇಶ್ಮಾಭ್ಯಯಾತ್ತತಃ|

04033008c ಅವತೀರ್ಯ ರಥಾತ್ಪೂರ್ಣಮಾಖ್ಯಾತುಂ ಪ್ರವಿವೇಶ ಹ||

ಅವನು ರಾಜನ ಪುರವನ್ನು ಹೊಕ್ಕು, ಅರಮನೆಗೆ ಹೋಗಿ, ಬಳಿಕ
ರಥದಿಂದ ಬೇಗ ಇಳಿದು, ನಡೆದುದೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಹೇಳಲು ಒಳಹೊಕ್ಕನು.

04033009a ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಭೂಮಿಂಜಯಂ ನಾಮ ಪುತ್ರಂ ಮತ್ಸ್ಯಸ್ಯ ಮಾನಿನಂ|

04033009c ತಸ್ಮೈ ತತ್ಸರ್ವಮಾಚಷ್ಟ್ಯ ರಾಷ್ಟ್ರಸ್ಯ ಪಶುಕರ್ಷಣಂ||

ಭೂಮಿಂಜಯನೆಂಬ ಹೆಸರಿನ ಮತ್ಸ್ಯ ರಾಜನ ಮಾನವಂತ ಮಗನನ್ನು
ಕಂಡು ಅವನಿಗೆ ನಾಡಿನ ಗೋವುಗಳ ಸೂರೆಯ ಕುರಿತು ಎಲ್ಲವನ್ನೂ
ತಿಳಿಸಿದನು:

04033010a ಷಷ್ಟಿಂ ಗವಾಂ ಸಹಸ್ರಾಣಿ ಕುರವಃ ಕಾಲಯಂತಿ ತೇ|

04033010c ತದ್ವಿಜೇತುಂ ಸಮುತ್ತಿಷ್ಠ ಗೋಧನಂ ರಾಷ್ಟ್ರವರ್ಧನಂ||

“ಕುರುಗಳು ನಿನ್ನ ಅರವತ್ತು ಸಾವಿರ ಗೋವುಗಳನ್ನು
ಹಿಡಿದೊಯ್ಯುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ರಾಷ್ಟ್ರವರ್ಧಕ ಆ ಗೋಧನವನ್ನು ಗೆದ್ದು ತರಲು
ಎದ್ದೇಳು !

04033011a ರಾಜಪುತ್ರ ಹಿತಪ್ರೇಪ್ಸುಃ ಕ್ಷಿಪ್ರಂ ನಿಯಾಹಿ ವೈ ಸ್ವಯಂ|

04033011c ತ್ವಾಂ ಹಿ ಮತ್ಸ್ಯೋ ಮಹೀಪಾಲಃ ಶೂನ್ಯಪಾಲಮಿಹಾಕರೋತ್||

ರಾಜಪುತ್ರ! ರಾಜ್ಯದ ಹಿತಾಕಾಂಕ್ಷಿಯಾಗಿ ನೀನು ಸ್ವತಃ ಬೇಗ
ಹೊರಡು. ದೊರೆ ಮತ್ಸ್ಯನು ನಿನ್ನನ್ನಿಲ್ಲಿ ಶೂನ್ಯನಗರಕ್ಕೆ ರಕ್ಷಕನನ್ನಾಗಿ
ಮಾಡಿದ್ದಾನೆ.

04033012a ತ್ವಯಾ ಪರಿಷದೋ ಮಧ್ಯೇ ಶ್ಲಾಘತೇ ಸ ನರಾಧಿಪಃ|

04033012c ಪುತ್ರೋ ಮಮಾನುರೂಪಶ್ಚ ಶೂರಶ್ಚೇತಿ ಕುಲೋದ್ವಹಃ||

04033013a ಇಷ್ಟಸ್ರೇ ನಿಪುಣೋ ಯೋಧಃ ಸದಾ ವೀರಶ್ಚ ಮೇ ಸುತಃ|

04033013c ತಸ್ಯ ತತ್ಸತ್ಯಮೇವಾಸ್ತು ಮನುಷ್ಯೇಂದ್ರಸ್ಯ ಭಾಷಿತಂ||

ಆ ರಾಜನು ಸಭೆಯ ನಡುವೆ ನನ್ನ ಮಗ ನನಗೆ ಅನುರೂಪನಾದವನು.
ಶೂರ, ಕುಲೋದ್ಧಾರಕ, ಬಾಣಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಅಸ್ತ್ರಗಳಲ್ಲಿಯೂ
ನಿಪುಣನಾದ ಯೋಧ. ನನ್ನ ಮಗ ಯಾವಾಗಲೂ ವೀರ ಎಂದು
ನಿನ್ನನ್ನು ಹೊಗಳುತ್ತಿರುತ್ತಾನೆ. ದೊರೆಯ ಆ ಮಾತು ಸತ್ಯವೇ ಆಗಲಿ.

04033014a ಆವರ್ತಯ ಕುರೂಂ ಜಿತ್ವಾ ಪಶೂನ್ವಶುಮತಾಂ ವರ|

04033014c ನಿರ್ದಹ್ಯೆಷಾಮನೀಕಾನಿ ಭೀಮೇನ ಶರತೇಜಸಾ||

ಗೋಸಂಪತ್ತುಗಳುಳ್ಳವರಲ್ಲಿ ಶ್ರೇಷ್ಠನೇ! ಕುರುಗಳನ್ನು ಗೆದ್ದು

ಗೋವುಗಳನ್ನು ಮರಳಿಸು. ನಿನ್ನ ಭಯಂಕರ ಶರತೇಜಸ್ಸಿನಿಂದ ಅವರ
ಸೈನ್ಯವನ್ನು ಸುಟ್ಟುಹಾಕು !

04033015a ಧನುಶ್ಚು ತೈ ರುಕ್ಮಪುಂಖೈಃ ಶರೈಃ ಸಂನತಪರ್ವಭಿಃ|

04033015c ದ್ವಿಷತಾಂ ಭಿಂಧ್ಯನೀಕಾನಿ ಗಜಾನಾಮಿವ ಯೂಥಪಃ||

ಬಿಲ್ಲಿನಿಂದ ಬಿಟ್ಟು, ಚಿನ್ನದ ಗರಿಯುಳ್ಳ, ಗೆಣ್ಣನ್ನು ನೇರ ಮಾಡಿದ
ಬಾಣಗಳಿಂದ ಶತ್ರುಸೈನ್ಯಗಳನ್ನು ಗಜೇಂದ್ರನಂತೆ ಭೇದಿಸು.

04033016a ಪಾಶೋಪಧಾನಾಂ ಜ್ಯಾತಂತ್ರಿಂ ಚಾಪದಂಡಾಂ ಮಹಾಸ್ವನಾಂ|

04033016c ಶರವರ್ಣಾಂ ಧನುರ್ವೀಣಾಂ ಶತ್ರುಮಧ್ಯೇ ಪ್ರವಾದಯ||

ಎರಡು ತುಡಿಗಟ್ಟುಗಳೇ ಉಪಧಾನವಾಗಿರುವ, ಹೆದೆಯೆಂಬ
ತಂತಿಯನ್ನೂ, ಚಾಪವೆಂಬ ದಂಡವನ್ನೂ, ಬಾಣಗಳೆಂಬ
ವರ್ಣಗಳನ್ನೂ ಉಳ್ಳ ಮಹಾನಾದವನ್ನುಂಟುಮಾಡುವ ನಿನ್ನ
ಧನುಸ್ಸೆಂಬ ವೀಣೆಯನ್ನು ವೈರಿಗಳ ನಡುವೆ ಮಿಡಿಸು.

04033017a ಶ್ವೇತಾ ರಜತಸಂಕಾಶಾ ರಥೇ ಯುಜ್ಯಂತು ತೇ ಹಯಾಃ|

04033017c ಧ್ವಜಂ ಚ ಸಿಂಹಂ ಸೌವರ್ಣಮುಚ್ಛ್ರಯಂತು ತವಾಭಿಭೋಃ||

ಪ್ರಭೂ ! ಬೆಳ್ಳಿಯಂತಹ ನಿನ್ನ ಬಿಳಿಯ ಕುದುರೆಗಳನ್ನು ರಥಕ್ಕೆ ಹೂಡು.
ಅದರ ಮೇಲೆ ನಿನ್ನ ಚಿನ್ನದ ಸಿಂಹಧ್ವಜವನ್ನು ಹಾರಿಸು.

04033018a ರುಕ್ಮಪುಂಖಾಃ ಪ್ರಸನ್ನಾಗ್ರಾ ಮುಕ್ತಾ ಹಸ್ತವತಾ ತ್ವಯಾ|

04033018c ಚಾದಯಂತು ಶರಾಃ ಸೂರ್ಯಂ ರಾಜ್ಞಾಮಾಯುರ್ನಿರೋಧಿನಃ||

ನಿನ್ನ ದೃಢ ಬಾಹುಗಳಿಂದ ಬಿಟ್ಟು ಚಿನ್ನದ ಗರಿಗಳುಳ್ಳ, ಹೊಳೆಯುವ
ಮೊನೆಗಳನ್ನುಳ್ಳ, ರಾಜರ ಆಯುಷ್ಯವನ್ನು ಮುಗಿಸುವ ಬಾಣಗಳು
ಸೂರ್ಯನನ್ನು ಮುಚ್ಚಲಿ.

04033019a ರಣೇ ಜಿತ್ವಾ ಕುರೂನ್ಸರ್ವಾನ್ವಜ್ರಪಾಣಿರಿವಾಸುರಾನ್|

04033019c ಯಶೋ ಮಹದವಾಪ್ಯ ತ್ವಂ ಪ್ರವಿಶೇದಂ ಪುರಂ ಪುನಃ||

ಇಂದ್ರನು ರಾಕ್ಷಸರನ್ನು ಗೆದ್ದಂತೆ ಕುರುಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಗೆದ್ದು
ಮಹಾಯಶವನ್ನು ಪಡೆದು ಮತ್ತೆ ಈ ಪುರವನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸು.

04033020a ತ್ವಂ ಹಿ ರಾಷ್ಟ್ರಸ್ಯ ಪರಮಾ ಗತಿರ್ಮತ್ಸ್ಯ ಪತೇಃ ಸುತಃ|

04033020c ಗತಿಮಂತೋ ಭವಂತ್ವದ್ಯ ಸರ್ವೇ ವಿಷಯವಾಸಿನಃ||

ಮತ್ಸ್ಯ ರಾಜ ಪುತ್ರನಾದ ನೀನೇ ಈಗ ರಾಷ್ಟ್ರಕ್ಕೆ ಪರಮಗತಿ.
ದೇಶವಾಸಿಗಳೆಲ್ಲ ಇಂದು ಗತಿಯುಳ್ಳವರಾಗಲಿ.”

04033021a ಸ್ತ್ರೀಮಧ್ಯ ಉಕ್ತಸ್ತೇನಾಸೌ ತದ್ವಾಕ್ಯಮಭಯಂಕರಂ|

04033021c ಅಂತಃಪುರೇ ಶ್ಲಾಘಮಾನ ಇದಂ ವಚನಮಬ್ರವೀತ್||

ಅಂತಃಪುರದಲ್ಲಿ ಹೆಂಗಸರ ನಡುವೆ ಅವನು ಹೀಗೆ ಹೇಳಲು,
ಭೂಮಿಂಜಯನು ಧೈರ್ಯಕೊಡುವ ಆ ಮಾತನ್ನು ಹೊಗಳುತ್ತಾ, ಈ
ಮಾತುಗಳನ್ನಾಡಿದನು.

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ವಿರಾಟ ಪರ್ವಣಿ ಗೋಹರಣ ಪರ್ವಣಿ
ಉತ್ತರಗೋಗ್ರಹೇ ಗೋಪವಾಕ್ಯೇ ತ್ರಯಸ್ತ್ರಿಂಶೋಽಧ್ಯಾಯಃ|

ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ವಿರಾಟ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಗೋಹರಣ
ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಉತ್ತರಗೋಗ್ರಹದಲ್ಲಿ ಗೋಪವಾಕ್ಯದಲ್ಲಿ
ಮೂವತ್ತೂರನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು.

೩೪

ಸ್ತ್ರೀಯರ ಮುಂದೆ ಉತ್ತರನ ಪೌರುಷ

ಸಮರ್ಥ ಸಾರಥಿಯಿದ್ದರೆ ತನ್ನ ಪರಾಕ್ರಮದಿಂದ ಗೋವುಗಳನ್ನು
ಬಿಡಿಸಿಕೊಂಡು ಬರುತ್ತಿದ್ದೆ ಎಂದು ಭೂಮಿಂಜಯ ಉತ್ತರನು ತನ್ನ
ಪೌರುಷವನ್ನು ಕೊಚ್ಚಿ ಕೊಳ್ಳುವುದು (೧-೯). ಅದನ್ನು ನೋಡಿ
ಸೈರಿಸಲಾರದೇ ಸೈರಂದ್ರಿಯು ಅಂತಃಪುರದಲ್ಲಿದ್ದ ಬೃಹನ್ನಡೆಯು
ಅರ್ಜುನನ ಸಾರಥಿಯಾಗಿದ್ದನೆನ್ನಲು (೧೦-೧೭), ಉತ್ತರನು
ಬೃಹನ್ನಡೆಯನ್ನು ಕರೆತರಲು ತಂಗಿ ಉತ್ತರೆಯನ್ನು ಕಳುಹಿಸಿದುದು
(೧೮-೧೯).

04034001 ಉತ್ತರ ಉವಾಚ|

04034001a ಅದ್ಯಾಹಮನುಗಚ್ಛೇಯಂ ದೃಢಧನ್ವಾ ಗವಾಂ ಪದಂ|

04034001c ಯದಿ ಮೇ ಸಾರಥಿಃ ಕಶ್ಚಿ ದ್ಭವೇದಶ್ವೇಷು ಕೋವಿದಃ||

ಉತ್ತರನು ಹೇಳಿದನು: “ಅಶ್ವಕೋವಿದನಾದ ಯಾವನಾದರೂ ನನಗೆ
ಸಾರಥಿಯಾಗುವುದಾದರೆ ದೃಢಧನುರ್ಧರನಾದ ನಾನು ಈ ದಿವಸವೇ
ಹಸುಗಳ ಜಾಡನ್ನು ಅನುಸರಿಸುತ್ತೇನೆ.

04034002a ತಮೇವ ನಾಧಿಗಚ್ಛಾಮಿ ಯೋ ಮೇ ಯಂತಾ ಭವೇನ್ನರಃ|

04034002c ಪಶ್ಯದ್ಧಂ ಸಾರಥಿಂ ಕ್ಷಿಪ್ರಂ ಮಮ ಯುಕ್ತಂ ಪ್ರಯಾಸ್ಯತಃ||

ನನಗೆ ಸಾರಥಿಯಾಗುವ ವ್ಯಕ್ತಿಯನ್ನೇ ನಾನು ಅರಿಯೆನಲ್ಲ! ಆದ್ದರಿಂದ
ಹೊರಟಿರುವ ನನಗೆ ತಕ್ಕ ಸಾರಥಿಯನ್ನು ಬೇಗ ಹುಡುಕಿ!

04034003a ಅಷ್ಟಾವಿಂಶತಿರಾತ್ರಂ ವಾ ಮಾಸಂ ವಾ ನೂನಮಂತತಃ|

04034003c ಯತ್ತದಾಸೀನ್ಮಹದ್ಯುದ್ಧಂ ತತ್ರ ಮೇ ಸಾರಥಿಹೃತಃ||

ಇಪ್ಪತ್ತೆಂಟು ರಾತ್ರಿಯೋ ಒಂದು ತಿಂಗಳೋ ನಡೆದ ಮಹಾಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ
ನನ್ನ ಸಾರಥಿ ಹತನಾದುದು ನಿಶ್ಚಯವಷ್ಟೇ!

04034004a ಸ ಲಭೇಯಂ ಯದಿ ತ್ವನ್ಯಂ ಹಯಯಾನವಿದಂ ನರಂ|

04034004c ತ್ವರಾವಾನದ್ಯ ಯಾತ್ವಾಹಂ ಸಮುಚ್ಛ್ರಿತಮಹಾಧ್ವಜಂ||

04034005a ವಿಗಾಹ್ಯ ತತ್ಪರಾನೀಕಂ ಗಜವಾಜಿರಥಾಕುಲಂ|

04034005c ಶಸ್ತ್ರಪ್ರತಾಪನಿವೀರ್ಯಾನ್ಕುರೂಂ ಜಿತ್ವಾನಯೇ ಪಶೂನ್||

ರಥವನ್ನು ನಡೆಸಬಲ್ಲ ಮತ್ತೊಬ್ಬ ವ್ಯಕ್ತಿ ಸಿಗುವುದಾದಲ್ಲಿ, ನಾನಿಂದು
ಮಹಾಧ್ವಜವನ್ನೇರಿಸಿ, ಶೀಘ್ರವಾಗಿ ಹೋಗಿ, ಆನೆ, ಕುದುರೆ ರಥಗಳಿಂದ
ಕಿಕ್ಕಿರಿದ ಆ ಶತ್ರುಸೈನ್ಯವನ್ನು ಹೊಕ್ಕು, ಶಸ್ತ್ರ-ಪ್ರತಾಪಗಳಲ್ಲಿ
ನಿವೀರ್ಯ ಕುರುಗಳನ್ನು ಗೆದ್ದು ಹಸುಗಳನ್ನು ಬಿಡಿಸಿ ತರುತ್ತೇನೆ.

04034006a ದುರ್ಯೋಧನಂ ಶಾಂತನವಂ ಕರ್ಣಂ ವೈಕರ್ತನಂ ಕೃಪಂ|

04034006c ದ್ರೋಣಂ ಚ ಸಹ ಪುತ್ರೇಣ ಮಹೇಷ್ಟಾಸಾನ್ಸಮಾಗತಾನ್||

04034007a ವಿತ್ರಾಸಯಿತ್ವಾ ಸಂಗ್ರಾಮೇ ದಾನವಾನಿವ ವಜ್ರಭೃತಃ|

04034007c ಅನೇನೈವ ಮುಹೂರ್ತೇನ ಪುನಃ ಪ್ರತ್ಯಾನಯೇ ಪಶೂನ್||

ಅಲ್ಲಿ ಸೇರಿರುವ ದುರ್ಯೋಧನ, ಭೀಷ್ಮ, ಸೂರ್ಯಪುತ್ರ ಕರ್ಣ, ಕೃಪ, ಪುತ್ರಸಹಿತ ದ್ರೋಣ - ಈ ಎಲ್ಲ ದೊಡ್ಡ ಬಿಲ್ಲಾರರನ್ನೂ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಇಂದ್ರನು ರಾಕ್ಷಸರನ್ನು ಹೆದರಿಸಿದಂತೆ ಹೆದರಿಸಿ, ಈ ಗಳಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಹಸುಗಳನ್ನು ಮರಳಿ ತರುತ್ತೇನೆ.

04034008a ಶೂನ್ಯಮಾಸಾದ್ಯ ಕುರವಃ ಪ್ರಯಾಂತ್ಯಾದಾಯ ಗೋಧನಂ|

04034008c ಕಿಂ ನು ಶಕ್ಯಂ ಮಯಾ ಕರ್ತುಂ ಯದಹಂ ತತ್ರ ನಾಭವಂ||

ಯಾರೂ ಇಲ್ಲದಿರುವುದನ್ನು ಕಂಡು ಕುರುಗಳು ನಮ್ಮ ಗೋಧನವನ್ನು ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಅಲ್ಲಿಲ್ಲದಿರುವಾಗ ನಾನು ಏನು ತಾನೆ ಮಾಡುವುದು ಸಾಧ್ಯ?

04034009a ಪಶ್ಯೇಯುರದ್ಯ ಮೇ ವೀರ್ಯಂ ಕುರವಸ್ತೇ ಸಮಾಗತಾಃ|

04034009c ಕಿಂ ನು ಪಾರ್ಥೋಽರ್ಜುನಃ ಸಾಕ್ಷಾದಯಮಸ್ಮಾನ್ಪ್ರ ಬಾಧತೇ||

ನಮ್ಮನ್ನು ಬಾಧಿಸುತ್ತಿರುವ ಇವನು ಸಾಕ್ಷಾತ್ ಕುಂತೀಪುತ್ರ ಅರ್ಜುನನೇನು? ಎಂದು ನೆರೆದಿರುವ ಕೌರವರು ಮಾತನಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾ ನನ್ನ ಪರಾಕ್ರಮವನ್ನಿಂದು ಕಾಣುವರು.”

04034010 ವೈಶಂಪಾಯನ ಉವಾಚ|

04034010a ತಸ್ಯ ತದ್ವಚನಂ ಸ್ತ್ರೀಷು ಭಾಷತಃ ಸ್ಮ ಪುನಃ ಪುನಃ|

04034010c ನಾಮರ್ಷಯತ ಪಾಂಚಾಲೀ ಬೀಭತ್ಸೋಃ ಪರಿಕೀರ್ತನಂ||

ವೈಶಂಪಾಯನನು ಹೇಳಿದನು: “ಸ್ತ್ರೀಯರ ನಡುವೆ ಮತ್ತೆ ಮತ್ತೆ
ಆಡುತ್ತಿದ್ದ ಅವನ ಆ ಮಾತನ್ನೂ ಅವನು ಅರ್ಜುನನ
ಹೆಸರನ್ನೆತ್ತಿದುದನ್ನೂ ದ್ರೌಪದಿಯು ಸೈರಿಸದಾದಳು.

04034011a ಅಥೈನಮುಪಸಂಗಮ್ಯ ಸ್ತ್ರೀಮಧ್ಯಾತ್ಸಾ ತಪಸ್ವಿನೀ|

04034011c ವ್ರೀಡಮಾನೇವ ಶನಕೈರಿದಂ ವಚನಮಬ್ರವೀತ್||

ಬಳಿಕ ಆ ಬಡಪಾಯಿಯು ಸ್ತ್ರೀಮಧ್ಯದಿಂದ ಎದ್ದು ಬಂದು,
ಲಜ್ಜೆಯಿಂದೆಂಬಂತೆ ಮೆಲ್ಲಗೆ ಈ ಮಾತುಗಳನ್ನಾಡಿದಳು:

04034012a ಯೋಽಸೌ ಬೃಹದ್ವಾರಣಾಭೋ ಯುವಾ ಸುಪ್ರಿಯದರ್ಶನಃ|

04034012c ಬೃಹನ್ನಡೇತಿ ವಿಖ್ಯಾತಃ ಪಾರ್ಥಸ್ಯಾಸೀತ್ಸ ಸಾರಥಿಃ||

“ದೊಡ್ಡ ಆನೆಯಂತಿರುವವನೂ, ಸುಂದರನೂ ಆದ ಬೃಹನ್ನಡೆ ಎಂಬ
ಈ ಯುವಕನು ಪಾರ್ಥನ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಸಾರಥಿಯಾಗಿದ್ದನು.

04034013a ಧನುಷ್ಯನವರಶ್ಚಾ ಸೀತ್ತಸ್ಯ ಶಿಷ್ಯೋ ಮಹಾತ್ಮನಃ|

04034013c ದೃಷ್ಟಪೂರ್ವೋ ಮಯಾ ವೀರ ಚರಂತ್ಯಾ ಪಾಂಡವಾನ್ಪತಿ||

ವೀರ! ಆ ಮಹಾತ್ಮನ ಶಿಷ್ಯನೂ ಧನುರ್ವಿದ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಯಾರಿಗೂ
ಕಡಿಮೆಯಿಲ್ಲದವನೂ ಆದ ಇವನನ್ನು ಹಿಂದೆ ನಾನು
ಪಾಂಡವರೊಡನಿದ್ದಾಗ ನೋಡಿದ್ದೆ.

04034014a ಯದಾ ತತ್ಪಾವಕೋ ದಾವಮದಹತ್ಪಾಂಡವಂ ಮಹತ್|

04034014c ಅರ್ಜುನಸ್ಯ ತದಾನೇನ ಸಂಗೃಹೀತಾ ಹಯೋತ್ತಮಾಃ||

ಆ ದೊಡ್ಡ ಖಾಂಡವವನವನ್ನು ದಾವಾಗ್ನಿಯು ಸುಟ್ಟು ಹಾಕಿದಾಗ
ಅರ್ಜನನ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಕುದುರೆಗಳನ್ನು ಹಿಡಿದಿದ್ದವನು ಇವನೇ !

04034015a ತೇನ ಸಾರಥಿನಾ ಪಾರ್ಥಃ ಸರ್ವಭೂತಾನಿ ಸರ್ವಶಃ|

04034015c ಅಜಯತ್ಪಾಂಡವಪ್ರಸ್ಥೇ ನ ಹಿ ಯಂತಾಸ್ತಿ ತಾದೃಶಃ||

ಈ ಸಾರಥಿಯೊಡನೆಯೇ ಪಾರ್ಥನು ಖಾಂಡವಪ್ರಸ್ಥದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲ
ಜೀವಿಗಳನ್ನೂ ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಗೆದ್ದನು. ಇವನಿಗೆ ಸದೃಶನಾದ
ಸಾರಥಿಯಿಲ್ಲ.

04034016a ಯೇಯಂ ಕುಮಾರೀ ಸುಶ್ರೋಣೀ ಭಗಿನೀ ತೇ ಯವೀಯಸೀ|

04034016c ಅಸ್ಯಾಃ ಸ ವಚನಂ ವೀರ ಕರಿಷ್ಯತಿ ನ ಸಂಶಯಃ||

ವೀರ ! ನಿನ್ನ ಈ ಕುಮಾರಿ ಸುಂದರಿ ತಂಗಿಯ ಮಾತನ್ನು ಅವನು
ನಿಸ್ಸಂದೇಹವಾಗಿ ನಡೆಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ.

04034017a ಯದಿ ವೈ ಸಾರಥಿಃ ಸ ಸ್ಯಾತ್ಕುರೂನ್ಸರ್ವಾನಸಂಶಯಂ|

04034017c ಜಿತ್ವಾ ಗಾಶ್ಚ ಸಮಾದಾಯ ಧ್ರುವಮಾಗಮನಂ ಭವೇತ್||

ಅವನು ನಿನಗೆ ಸಾರಥಿಯಾದರೆ ನೀನು ಎಲ್ಲ ಕೌರವರನ್ನೂ
ನಿಸ್ಸಂಶಯವಾಗಿ ಗೆದ್ದು ಗೋವುಗಳನ್ನು ಖಂಡಿತವಾಗಿಯೂ ಮರಳಿ
ಪಡೆದು ಹಿಂದಿರುಗುವೆ.”

04034018a ಏವಮುಕ್ತಃ ಸ ಸೈರಂಧ್ರ್ಯಾ ಭಗಿನೀಂ ಪ್ರತ್ಯಭಾಷತ|

04034018c ಗಚ್ಛ ತ್ವಮನವದ್ಯಾಂಗಿ ತಾಮಾನಯ ಬೃಹನ್ನಡಾಂ||

ಸೈರಂದ್ರಿಯು ಹೀಗೆ ಹೇಳಲು ಅವನು ಸೋದರಿಗೆ ನುಡಿದನು:
“ಸುಂದರಿ! ನೀನು ಹೋಗು! ಆ ಬೃಹನ್ನಡೆಯನ್ನು ಕರೆದು ತಾ!”

04034019a ಸಾ ಭ್ರಾತ್ರಾ ಪ್ರೇಷಿತಾ ಶೀಘ್ರಮಗಚ್ಛನ್ನರ್ತನಾಗೃಹಂ|

04034019c ಯತ್ರಾಸ್ತೇ ಸ ಮಹಾಬಾಹುಶ್ಚನ್ನಃ ಸತ್ರೇಣ ಪಾಂಡವಃ||

ಸೋದರನಿಂದ ಕಳುಹಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಅವಳು ಆ ಮಹಾಬಾಹು ಅರ್ಜುನನು
ವೇಷಮರೆಸಿಕೊಂಡು ವಾಸಿಸುತ್ತಿದ್ದ ನರ್ತನಗೃಹಕ್ಕೆ ಶೀಘ್ರವಾಗಿ
ಹೋದಳು.”

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ವಿರಾಟ ಪರ್ವಣಿ ಗೋಹರಣ ಪರ್ವಣಿ
ಉತ್ತರಗೋಗ್ರಹೇ ಬೃಹನ್ನಲಾಸಾರಥ್ಯಕಥನೇ ಚತುಸ್ತ್ರಿಂಶೋಽಧ್ಯಾಯಃ|

ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ವಿರಾಟ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಗೋಹರಣ
ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಉತ್ತರಗೋಗ್ರಹದಲ್ಲಿ ಬೃಹನ್ನಲಾಸಾರಥ್ಯಕಥನದಲ್ಲಿ
ಮೂವತ್ತಾಲ್ಕನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು.

೩೫

ಅರ್ಜುನನು ಉತ್ತರನಿಗೆ

ಸಾರಥಿಯಾದುದು

ಉತ್ತರೆಯು ಬೃಹನ್ನಡೆಯನ್ನು ಒತ್ತಾಯಿಸಿ ಅಣ್ಣನಿದ್ದಲ್ಲಿಗೆ
ಕರೆದುಕೊಂಡು ಬರುವುದು (೧-೯). ಉತ್ತರನು ಬೃಹನ್ನಡೆಯನ್ನು ತನ್ನ

ಸಾರಥಿಯನ್ನಾಗಿ ನಿಯೋಜಿಸುವುದು (೧೦-೧೬). ಕವಚವನ್ನು ತೊಡುವಾಗ ಬೃಹನ್ನಡೆಯ ವಿನೋದದಿಂದ ನಡೆದುಕೊಂಡಿದ್ದು (೧೭-೨೧). ಗೊಂಬೆಗಳಿಗೆ ಕೌರವರ ಬಣ್ಣ ಬಣ್ಣದ ವಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಬನ್ನಿ ಎಂದು ಉತ್ತರೆಯು ಹೇಳಿಕಳುಹಿಸುವುದು (೨೨-೨೬).

04035001 ವೈಶಂಪಾಯನ ಉವಾಚ|

04035001a ಸ ತಾಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ವಿಶಾಲಾಕ್ಷೀಂ ರಾಜಪುತ್ರೀಂ ಸಖೀಂ ಸಖಾ|

04035001c ಪ್ರಹಸನ್ನಬ್ರವೀದ್ರಾಜನ್ಯುತ್ರಾಗಮನಮಿತ್ಯುತ||

ವೈಶಂಪಾಯನನು ಹೇಳಿದನು: “ರಾಜ! ತನ್ನ ಸಖಿ ಆ ವಿಶಾಲಾಕ್ಷಿ ರಾಜಪುತ್ರಿಯನ್ನು ಕಂಡು ಅವಳ ಮಿತ್ರ ಅರ್ಜುನನು ನಗುತ್ತ “ಬಂದುದೇಕೆ?” ಎಂದು ಕೇಳಿದನು.

04035002a ತಮಬ್ರವೀದ್ರಾಜಪುತ್ರೀ ಸಮುಪೇತ್ಯ ನರರ್ಷಭಂ|

04035002c ಪ್ರಣಯಂ ಭಾವಯಂತೀ ಸ್ಮ ಸಖೀಮಧ್ಯ ಇದಂ ವಚಃ||

ರಾಜಪುತ್ರಿಯು ಆ ನರಶ್ರೇಷ್ಠನನ್ನು ಸಮೀಪಿಸಿ ವಿನಯವನ್ನು ತೋರುತ್ತಾ ಸಖಿಯರ ನಡುವೆ ಈ ಮಾತನ್ನಾಡಿದಳು:

04035003a ಗಾವೋ ರಾಷ್ಟ್ರಸ್ಯ ಕುರುಭಿಃ ಕಾಲ್ಯಂತೇ ನೋ ಬೃಹನ್ನಡೇ|

04035003c ತಾನ್ವಿಜೇತುಂ ಮಮ ಭ್ರಾತಾ ಪ್ರಯಾಸ್ಯತಿ ಧನುರ್ಧರಃ||

“ಬೃಹನ್ನಡೇ! ನಮ್ಮ ನಾಡಿನ ಗೋವುಗಳನ್ನು ಕುರುಗಳು

ಒಯ್ಯುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಅವರನ್ನು ಗೆಲ್ಲಲು ನನ್ನ ಸೋದರನು ಧನುರ್ಧರನಾಗಿ ಹೋಗುವನು.

04035004a ನಚಿರಂ ಚ ಹತಸ್ತಸ್ಯ ಸಂಗ್ರಾಮೇ ರಥಸಾರಥಿಃ|

04035004c ತೇನ ನಾಸ್ತಿ ಸಮಃ ಸೂತೋ ಯೋಽಸ್ಯ ಸಾರಥ್ಯಮಾಚರೇತ್||

ಅವನ ರಥದ ಸಾರಥಿಯು ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಸ್ವಲ್ಪ ಹಿಂದೆ ಹತನಾದನು. ಅವನಿಗೆ ಸಮನಾದ ಇವನ ಸಾರಥ್ಯವನ್ನು ಮಾಡುವ ಸೂತನು ಬೇರೆಯಿಲ್ಲ.

04035005a ತಸ್ಮೈ ಪ್ರಯತಮಾನಾಯ ಸಾರಥ್ಯರ್ಥಂ ಬೃಹನ್ನಡೇ|

04035005c ಆಚಚಕ್ಷೇ ಹಯಜ್ಞಾನೇ ಸೈರಂದ್ರೀ ಕೌಶಲಂ ತವ||

ಬೃಹನ್ನಡೇ! ಸಾರಥಿಗಾಗಿ ಪ್ರಯತ್ನಿಸುತ್ತಿರುವ ಅವನಿಗೆ, ಅಶ್ವಜ್ಞಾನದಲ್ಲಿ ನಿನಗಿರುವ ಕೌಶಲವನ್ನು ಸೈರಂದ್ರಿಯು ತಿಳಿಸಿದಳು.

04035006a ಸಾ ಸಾರಥ್ಯಂ ಮಮ ಭ್ರಾತುಃ ಕುರು ಸಾಧು ಬೃಹನ್ನಡೇ|

04035006c ಪುರಾ ದೂರತರಂ ಗಾವೋ ಹ್ರಿಯಂತೇ ಕುರುಭಿರ್ಹಿ ನಃ||

ಬೃಹನ್ನಡೇ! ನನ್ನ ಸೋದರನ ಸಾರಥ್ಯವನ್ನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಮಾಡು. ನಮ್ಮ ಗೋವುಗಳನ್ನು ಕುರುಗಳು ಇಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಬಹುದೂರ ಅಟ್ಟಿಕೊಂಡು ಹೋಗಿರುತ್ತಾರೆ.

04035007a ಅಥೈತದ್ವಚನಂ ಮೇಽದ್ಯ ನಿಯುಕ್ತಾ ನ ಕರಿಷ್ಯಸಿ|

04035007c ಪ್ರಣಯಾದುಚ್ಯಮಾನಾ ತ್ವಂ ಪರಿತ್ಯಕ್ತ್ವಾ ಮಿ ಜೀವಿತಂ||

ವಿಶ್ವಾಸದಿಂದ ನಾನು ನಿಯೋಜಿಸಿ ಹೇಳುತ್ತಿರುವ ಮಾತನ್ನು ನೀನು
ನಡೆಸಿಕೊಡದಿದ್ದರೆ ನಾನು ಪ್ರಾಣತ್ಯಾಗ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ.”

04035008a ಏವಮುಕ್ತಸ್ತು ಸುಶ್ರೋಣ್ಯಾ ತಯಾ ಸಖ್ಯಾ ಪರಂತಪಃ|

04035008c ಜಗಾಮ ರಾಜಪುತ್ರಸ್ಯ ಸಕಾಶಮಮಿತೌಜಸಃ||

ಆ ಸುಂದರ ಗೆಳತಿಯು ಹೀಗೆ ಹೇಳಲು ಶತ್ರುನಾಶಕ ಅರ್ಜುನನು
ಅಮಿತ ಶಕ್ತಿಶಾಲಿ ರಾಜಪುತ್ರನ ಬಳಿ ಹೋದನು.

04035009a ತಂ ಸಾ ವ್ರಜಂತಂ ತ್ವರಿತಂ ಪ್ರಭಿನ್ನಮಿವ ಕುಂಜರಂ|

04035009c ಅನ್ವಗಚ್ಛ ದ್ವಿಶಾಲಾಕ್ಷೀ ಶಿಶುರ್ಗಜವಧೂರಿವ||

ಒಡೆದ ಗಂಡಸ್ಥಲವುಳ್ಳ ಆನೆಯಂತೆ ವೇಗವಾಗಿ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದ
ಅವನನ್ನು ಹೆಣ್ಣಾನೆಯನ್ನು ಅನುಸರಿಸುವ ಮರಿಯಂತೆ ಆ
ವಿಶಾಲಾಕ್ಷಿಯು ಅನುಸರಿಸಿದಳು.

04035010a ದೂರಾದೇವ ತು ತಂ ಪ್ರೇಕ್ಷ್ಯ ರಾಜಪುತ್ರೋಽಭ್ಯಭಾಷತ|

04035010c ತ್ವಯಾ ಸಾರಥಿನಾ ಪಾರ್ಥಃ ಖಾಂಡವೇಽಗ್ನಿಮತರ್ಪಯತ್||

ಅವನನ್ನು ದೂರದಿಂದಲೇ ನೋಡಿ ರಾಜಪುತ್ರನು ಹೇಳಿದನು:

“ನಿನ್ನನ್ನು ಸಾರಥಿಯನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಪಾರ್ಥನು ಖಾಂಡವದಲ್ಲಿ
ಅಗ್ನಿಯನ್ನು ತೃಪ್ತಿಪಡಿಸಿದನು.

04035011a ಪೃಥಿವೀಮಜಯತ್ಕೃತ್ಸ್ಯಾಂ ಕುಂತೀಪುತ್ರೋ ಧನಂಜಯಃ|

04035011c ಸೈರಂದ್ರೀ ತ್ವಾಂ ಸಮಾಚಷ್ಟ ಸಾ ಹಿ ಜಾನಾತಿ ಪಾಂಡವಾನ್||

ಅಲ್ಲದೇ ಕುಂತೀಪುತ್ರ ಧನಂಜಯನು ಪೃಥ್ವಿಯನ್ನು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಜಯಿಸಿದನು ಎಂದು ಸೈರಂದ್ರಿಯು ನಿನ್ನ ಕುರಿತು ಹೇಳಿದ್ದಾಳೆ. ಅವಳಿಗೆ ಪಾಂಡವರು ಗೊತ್ತು.

04035012a ಸಮ್ಯಕ್ಚೈ ಮಾಮಕಾನಶ್ವಾಂಸ್ತಥೈವ ತ್ವಂ ಬೃಹನ್ನಡೇ|

04035012c ಕುರುಭಿಯೋತ್ಸ್ಯ ಮಾನಸ್ಯ ಗೋಧನಾನಿ ಪರೀಪ್ಸತಃ||

ಆದ್ದರಿಂದ ಬೃಹನ್ನಡೇ! ಗೋಧನವನ್ನು ಮತ್ತೆ ತರಲು ಕುರುಗಳೊಡನೆ ಹೋರಾಡುವ ನನ್ನ ಕುದುರೆಗಳನ್ನು ನೀನು ಹಿಂದೆನಂತೆಯೇ ನಡೆಸು.

04035013a ಅರ್ಜುನಸ್ಯ ಕಿಲಾಸೀಸ್ತ್ವಂ ಸಾರಥಿದರ್ಯಿತಃ ಪುರಾ|

04035013c ತ್ವಯಾಜಯತ್ಸಹಾಯೇನ ಪೃಥಿವೀಂ ಪಾಂಡವರ್ಷಭಃ||

ಹಿಂದೆ ನೀನು ಅರ್ಜುನನ ಪ್ರಿಯ ಸಾರಥಿಯಾಗಿದ್ದೆಯಷ್ಟೆ! ನಿನ್ನ ಸಹಾಯದಿಂದ ಆ ಪಾಂಡವಶ್ರೇಷ್ಠನು ಲೋಕವನ್ನು ಜಯಿಸಿದನು.”

04035014a ಏವಮುಕ್ತಾ ಪ್ರತ್ಯುವಾಚ ರಾಜಪುತ್ರಂ ಬೃಹನ್ನಡಾ|

04035014c ಕಾ ಶಕ್ತಿರ್ಮಮ ಸಾರಥ್ಯಂ ಕರ್ತುಂ ಸಂಗ್ರಾಮಮೂರ್ಧನಿ||

ಉತ್ತರನು ಹೀಗೆ ಹೇಳಲು ಬೃಹನ್ನಡೆಯು ರಾಜಪುತ್ರನಿಗೆ ಮರುನುಡಿದಳು: “ಯುದ್ಧರಂಗದಲ್ಲಿ ಸಾರಥ್ಯಮಾಡಲು ನನಗಾವ ಶಕ್ತಿಯಿದೆ?

04035015a ಗೀತಂ ವಾ ಯದಿ ವಾ ನೃತ್ತಂ ವಾದಿತ್ರಂ ವಾ ಪೃಥಗ್ವಿಧಂ|

04035015c ತತ್ಕುರಿಷ್ಯಾಮಿ ಭದ್ರಂ ತೇ ಸಾರಥ್ಯಂ ತು ಕುತೋ ಮಯಿ||

ಗೀತವೋ ನೃತ್ಯವೋ ವಾದ್ಯವೋ ಮತ್ತಾವುದೋ ಆದರೆ ನಾನು ನಿರ್ವಹಿಸಬಲ್ಲೆ. ನನಗೆ ಸಾರಥ್ಯವೆಲ್ಲಿಯದು? ನಿನಗೆ ಮಂಗಳವಾಗಲಿ.”

04035016 ಉತ್ತರ ಉವಾಚ|

04035016a ಬೃಹನ್ನಡೇ ಗಾಯನೋ ವಾ ನರ್ತನೋ ವಾ ಪುನರ್ಭವ|

04035016c ಕ್ಷಿಪ್ರಂ ಮೇ ರಥಮಾಸ್ಥಾಯ ನಿಗೃಹ್ಣೀಷ್ಟ ಹಯೋತ್ತಮಾನ್||

ಉತ್ತರನು ಹೇಳಿದನು: “ಬೃಹನ್ನಡೇ! ಮತ್ತೆ ನೀನು ಗಾಯಕನೋ ನರ್ತಕನೋ ಆಗುವೆಯಂತೆ. ಸದ್ಯಕ್ಕೆ ಈಗ ಬೇಗ ನನ್ನ ರಥವನ್ನೇರಿ ಉತ್ತಮಾಶ್ವಗಳನ್ನು ನಿಯಂತ್ರಿಸು.””

04035017 ವೈಶಂಪಾಯನ ಉವಾಚ|

04035017a ಸ ತತ್ರ ನರ್ಮಸಮ್ಯಕ್ತಮಕರೋತ್ಪಾಂಡವೋ ಬಹು|

04035017c ಉತ್ತರಾಯಾಃ ಪ್ರಮುಖಿತಃ ಸರ್ವಂ ಜಾನನ್ನರಿಂದಮ||

ವೈಶಂಪಾಯನನು ಹೇಳಿದನು: “ಶತ್ರುನಾಶಕನೇ! ಆ ಪಾಂಡವನು ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಅರಿತಿದ್ದರೂ ಉತ್ತರೆಯ ಮುಂದೆ ವಿನೋದದಿಂದ ನಡೆದುಕೊಂಡನು.

04035018a ಊರ್ಧ್ವಮುತ್ಕ್ಷಿಪ್ಯ ಕವಚಂ ಶರೀರೇ ಪ್ರತ್ಯಮುಂಚತ|

04035018c ಕುಮಾರ್ಯಸ್ತತ್ರ ತಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಪ್ರಾಹಸನ್ಪ್ರಥುಲೋಚನಾಃ||

ಅವನು ಕವಚವನ್ನು ಮಗುಚಿ ಮೈಗೆ ತೊಟ್ಟುಕೊಂಡನು. ಅದನ್ನು ನೋಡಿ ಅಲ್ಲಿದ್ದ ಬೊಗಸೆಗಣ್ಣಿನ ಕುಮಾರಿಯರು ನಕ್ಕುಬಿಟ್ಟರು.

04035019a ಸ ತು ದೃಷ್ಟ್ವಾ ವಿಮುಹ್ಯಂತಂ ಸ್ವಯಮೇವೋತ್ತರಸ್ವತಃ|

04035019c ಕವಚೇನ ಮಹಾರ್ಹೇಣ ಸಮನಹ್ಯದ್ಭೃಹನ್ನಡಾಂ||

ಆಗ ಅವನು ಗೊಂದಲಗೊಂಡಿದ್ದುದನ್ನು ಕಂಡು ಸ್ವತಃ ಉತ್ತರನು ಬೆಲೆಬಾಳುವ ಕವಚವನ್ನು ಬೃಹನ್ನಡೆಗೆ ತೊಡಿಸಿದನು.

04035020a ಸ ಬಿಭ್ರತ್ಯವಚಂ ಚಾಗ್ರ್ಯಂ ಸ್ವಯಮಪ್ಯಂಶುಮತ್ಪ್ರಭಂ|

04035020c ಧ್ವಜಂ ಚ ಸಿಂಹಮುಚ್ಛ್ರಿತ್ಯ ಸಾರಥ್ಯೇ ಸಮಕಲ್ಪಯತ್||

ಅವನು ಸ್ವತಃ ಸೂರ್ಯಪ್ರಭೆಯುಳ್ಳ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಕವಚವನ್ನು ಧರಿಸಿ, ಸಿಂಹಧ್ವಜವನ್ನೇರಿಸಿ, ಬೃಹನ್ನಡೆಯನ್ನು ಸಾರಥ್ಯದಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿಸಿದನು.

04035021a ಧನೂಂಷಿ ಚ ಮಹಾರ್ಹಾಣಿ ಬಾಣಾಂಶ್ಚ ರುಚಿರಾನ್ಬಹೂನ್|

04035021c ಆದಾಯ ಪ್ರಯಯೌ ವೀರಃ ಸ ಬೃಹನ್ನಡಸಾರಥಿಃ||

ಆ ವೀರನು ಬೃಹನ್ನಡೆಯನ್ನು ಸಾರಥಿಯನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಅನರ್ಘ್ಯ ಬಿಲ್ಲುಗಳನ್ನೂ, ಹೊಳೆಹೊಳೆಯುವ ಬಹು ಬಾಣಗಳನ್ನೂ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಹೊರಟನು.

04035022a ಅಥೋತ್ತರಾ ಚ ಕನ್ಯಾಶ್ಚ ಸಖ್ಯಿಸ್ತಾಮಬ್ರುವಂಸ್ತದಾ|

04035022c ಬೃಹನ್ನಡೇ ಆನಯೇಥಾ ವಾಸಾಂಸಿ ರುಚಿರಾಣಿ ನಃ||

04035023a ಪಾಂಚಾಲಿಕಾರ್ಥಂ ಸೂಕ್ಷ್ಮಾಣಿ ಚಿತ್ರಾಣಿ ವಿವಿಧಾನಿ ಚ|

04035023c ವಿಜಿತ್ಯ ಸಂಗ್ರಾಮಗತಾನ್ಭೀಷ್ಮದ್ರೋಣಮುಖಾನ್ಕುರೂನ್||

ಅಗ ಉತ್ತರೆಯೂ ಸಖೀ ಕನ್ಯೆಯರೂ ಅವನಿಗೆ ಹೇಳಿದರು:

“ಬೃಹನ್ನಡೇ! ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ಬಂದಿರುವ ಭೀಷ್ಮ-ದ್ರೋಣ ಪ್ರಮುಖ
ಕುರುಗಳನ್ನು ಗೆದ್ದು, ನಮ್ಮ ಗೊಂಬೆಗಳಿಗಾಗಿ ಸುಂದರ ಸೂಕ್ಷ್ಮ
ಬಣ್ಣಬಣ್ಣದ ವಿವಿಧ ವಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಬಾ.”

04035024a ಅಥ ತಾ ಬ್ರುವತೀಃ ಕನ್ಯಾಃ ಸಹಿತಾಃ ಪಾಂಡುನಂದನಃ|

04035024c ಪ್ರತ್ಯುವಾಚ ಹಸನ್ವಾರ್ಥೋ ಮೇಘದುಂದುಭಿನಿಸ್ವನಃ||

ಬಳಿಕ, ಪಾಂಡುಪುತ್ರ ಪಾರ್ಥನು ನಗುತ್ತ ಹಾಗೆ ನುಡಿಯುತ್ತಿರುವ
ಕನ್ಯೆಯರ ಗುಂಪಿಗೆ ಮೇಘ ದುಂದುಭಿ ಧ್ವನಿಯಿಂದ ಮರುನುಡಿದನು:

04035025a ಯದ್ಯುತ್ತರೋಽಯಂ ಸಂಗ್ರಾಮೇ ವಿಜೇಷ್ಯತಿ ಮಹಾರಥಾನ್|

04035025c ಅಥಾಹರಿಷ್ಯೇ ವಾಸಾಂಸಿ ದಿವ್ಯಾನಿ ರುಚಿರಾಣಿ ಚ||

“ಈ ಉತ್ತರನು ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಮಹಾರಥರನ್ನು ಗೆದ್ದರೆ ನಾನು ಆ ದಿವ್ಯ
ಸುಂದರ ವಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ತರುತ್ತೇನೆ.”

04035026a ಏವಮುಕ್ತ್ವಾ ತು ಬೀಭತ್ಸುಸ್ತತಃ ಪ್ರಾಚೋದಯದ್ಧಯಾನ್|

04035026c ಕುರೂನಭಿಮುಖಾಂ ಶೂರೋ ನಾನಾಧ್ವಜಪತಾಕಿನಃ||

ಹೀಗೆ ನುಡಿದು ಶೂರ ಅರ್ಜುನನು ನಾನಾಧ್ವಜ ಪತಾಕೆಗಳಿಂದ
ಕೂಡಿದ ಕುರುಸೇನೆಗೆ ಅಭಿಮುಖವಾಗಿ ಕುದುರೆಗಳನ್ನು
ಪ್ರಚೋದಿಸಿದನು.”

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ವಿರಾಟ ಪರ್ವಣಿ ಗೋಹರಣ ಪರ್ವಣಿ
ಉತ್ತರಗೋಗ್ರಹೇ ಉತ್ತರನಿಯಾಣೇ ಪಂಚತ್ರಿಂಶೋಽಧ್ಯಾಯಃ|

ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ವಿರಾಟ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಗೋಹರಣ
ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಉತ್ತರಗೋಗ್ರಹದಲ್ಲಿ ಉತ್ತರನಿಯಾಣದಲ್ಲಿ
ಮೂವತ್ತೈದನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು.

೩೬

ಕುರುಸೇನೆಯನ್ನು ಎದುರಿಸದೆ ಪಲಾಯನ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ ಉತ್ತರನನ್ನು ಅರ್ಜುನನು ಪುನಃ ರಥವನ್ನೇರಿಸಿದುದು

ಉತ್ತರನು ಕೌರವಸೇನೆಯನ್ನು ನೋಡಿದುದು (೧-೮). ಯುದ್ಧ
ಮಾಡಲು ಹೆದರಿ, ಬೃಹನ್ನಡೆಯು ತಡೆದರೂ, ಉತ್ತರನು
ರಥದಿಂದಿಳಿದು ಪಲಾಯನ ಮಾಡಿದುದು (೯-೨೫).

ರಾಜಕುಮಾರನನ್ನು ಬೆನ್ನಟ್ಟಿ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದ ಬೃಹನ್ನಡೆಯನ್ನು ನೋಡಿ
ಅವನು ವೇಷಮರೆಸಿಕೊಂಡಿರುವ ಅರ್ಜುನನಿರಬಹುದೇ ಎಂದು
ಕೌರವ ಸೇನೆಯು ಶಂಕಿಸುವುದು (೨೬-೩೬). ಓಡಿಹೋಗುತ್ತಿದ್ದ
ಉತ್ತರನನ್ನು ಹಿಡಿದು ರಥದ ಬಳಿ ಎಳೆತಂದು ಅರ್ಜುನನು ಅವನಿಗೆ
ತನ್ನ ಸಾರಥಿಯಾಗೆಂದೂ ತಾನು ಯುದ್ಧಮಾಡಿ ಗೋವುಗಳನ್ನು
ಬಿಡಿಸಿಕೊಡುತ್ತೇನೆಂದೂ ಹೇಳಿ, ಉತ್ತರನನ್ನು ಸಾರಥಿಯನ್ನಾಗಿ
ನಿಯೋಜಿಸುವುದು (೩೭-೪೭).

04036001 ವೈಶಂಪಾಯನ ಉವಾಚ|

04036001a ಸ ರಾಜಧಾನ್ಯಾ ನಿಯಾಯ ವೈರಾಟಿಃ ಪೃಥಿವೀಂಜಯಃ|

04036001c ಪ್ರಯಾಹೀತ್ಯಬ್ರವೀತ್ಸೂತಂ ಯತ್ರ ತೇ ಕುರವೋ ಗತಾಃ||

ವೈಶಂಪಾಯನನು ಹೇಳಿದನು: “ಆ ವಿರಾಟಪುತ್ರ ಭೂಮಿಂಜಯನು ರಾಜಧಾನಿಯಿಂದ ಹೊರಟು, “ಕೌರವರು ಹೋಗಿರುವ ಕಡೆ ನಡೆ!” ಎಂದು ಸೂತನಿಗೆ ಹೇಳಿದನು.

04036002a ಸಮವೇತಾನ್ಕುರೂನ್ಯಾವಜ್ಜಿ ಗೀಷೂನವಜಿತ್ಯ ವೈ|

04036002c ಗಾಶ್ಚೈಷಾಂ ಕ್ಷಿಪ್ರಮಾದಾಯ ಪುನರಾಯಾಮಿ ಸ್ವಂ ಪುರಂ||

“ಜಯಾಕಾಂಕ್ಷೆಯಿಂದ ನೆರೆದಿರುವ ಕೌರವರನ್ನು ಗೆದ್ದು ಗೋವುಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಬೇಗನೆ ಪಟ್ಟಣಕ್ಕೆ ಹಿಂದಿರುಗುತ್ತೇನೆ.”

04036003a ತತಸ್ತಾಂಶ್ಚೋದಯಾಮಾಸ ಸದಶ್ವಾನ್ಪಾಂಡುನಂದನಃ|

04036003c ತೇ ಹಯಾ ನರಸಿಂಹೇನ ಚೋದಿತಾ ವಾತರಂಹಸಃ|

04036003e ಆಲಿಖಂತ ಇವಾಕಾಶಮೂಹುಃ ಕಾಂಚನಮಾಲಿನಃ||

ಬಳಿಕ ಅರ್ಜುನನು ಆ ಉತ್ತಮ ಕುದುರೆಗಳನ್ನು ಪ್ರಚೋದಿಸಿದನು. ಕಾಂಚನಮಾಲೆಗಳನ್ನು ಧರಿಸಿದ್ದ ವಾಯುವೇಗದ ಕುದುರೆಗಳು ಆ ನರಶ್ರೇಷ್ಠನಿಂದ ಪ್ರಚೋದಿತಗೊಂಡು ಆಕಾಶವನ್ನು ತೀಡುತ್ತಾ ಅವರನ್ನು ಹೊತ್ತೊಯ್ದವು.

04036004a ನಾತಿದೂರಮಥೋ ಯಾತ್ವಾ ಮತ್ಸ್ಯ ಪುತ್ರಧನಂಜಯೌ|

04036004c ಅವೇಕ್ಷೇತಾಮಮಿತ್ರಘ್ನೌ ಕುರೂಣಾಂ ಬಲಿನಾಂ ಬಲಂ|

04036004e ಶೃಶಾನಮಭಿತೋ ಗತ್ವಾ ಆಸಸಾದ ಕುರೂನಥ||

ಅನಂತರ ಶತ್ರುನಾಶಕರಾದ ಉತ್ತರ-ಧನಂಜಯರು ಸ್ವಲ್ಪ ದೂರ ಹೋಗಿ ಬಲಶಾಲಿ ಕುರುಸೇನೆಯನ್ನು ಕಂಡರು. ಆಮೇಲೆ, ಶೃಶಾನಾಭಿಮುಖವಾಗಿ ಸಾಗಿ ಕುರುಗಳನ್ನು ಸಮೀಪಿಸಿದರು.

04036005a ತದನೀಕಂ ಮಹತ್ತೇಷಾಂ ವಿಬಭೌ ಸಾಗರಸ್ವನಂ|

04036005c ಸರ್ಪಮಾಣಮಿವಾಕಾಶೇ ವನಂ ಬಹುಲಪಾದಪಂ||

ಸಾಗರ ಘೋಷವುಳ್ಳ ಅವರ ಆ ಮಹಾಸೇನೆಯು ಆಕಾಶದಲ್ಲಿ ಚಲಿಸುವ ವೃಕ್ಷಸಮೃದ್ಧ ವನದಂತೆ ಶೋಭಿಸುತ್ತಿತ್ತು.

04036006a ದದೃಶೇ ಪಾರ್ಥಿವೋ ರೇಣುರ್ಜನಿತಸ್ತೇನ ಸರ್ಪತಾ|

04036006c ದೃಷ್ಟಿಪ್ರಣಾಶೋ ಭೂತಾನಾಂ ದಿವಸ್ಪೃಂ ನರಸತ್ತಮ||

ನರಶ್ರೇಷ್ಠ! ಅದರ ಚಲನೆಯಿಂದುಂಟಾದ ನೆಲದ ಧೂಳು ಪ್ರಾಣಿಗಳ ಕಣ್ಣನ್ನು ಕುರುಡು ಮಾಡಿ ಮೇಲೆದ್ದು ಆಕಾಶವನ್ನು ಮುಟ್ಟುವಂತೆ ಕಂಡಿತು.

04036007a ತದನೀಕಂ ಮಹದ್ಧೃಷ್ಟ್ವಾ ಗಜಾಶ್ವರಥಸಂಕುಲಂ|

04036007c ಕರ್ಣದುರ್ಯೋಧನಕೃಪೈರ್ಗುಪ್ತಂ ಶಾಂತನವೇನ ಚ||

04036008a ದ್ರೋಣೇನ ಚ ಸಪುತ್ರೇಣ ಮಹೇಷ್ವಾಸೇನ ಧೀಮತಾ|

04036008c ಹೃಷ್ಯರೋಮಾ ಭಯೋದ್ವಿಗ್ನಃ ಪಾರ್ಥಂ ವೈರಾಟಿರಬ್ರವೀತ್||

ಆನೆ, ಕುದುರೆ ಮತ್ತು ರಥಗಳಿಂದ ತುಂಬಿದ, ಕರ್ಣ, ದುರ್ಯೋಧನ,

ಕೃಪ, ಭೀಷ್ಮರಿಂದಲೂ, ಪುತ್ರಸಹಿತನಾಗಿದ್ದ ಮಹಾಧನುರ್ಧರ
ಧೀಮಂತ ದ್ರೋಣನಿಂದಲೂ ರಕ್ಷಿತವಾದ ಆ ಮಹಾಸೈನ್ಯವನ್ನು
ಕಂಡು ಉತ್ತರನು ರೋಮಾಂಚಿತನೂ ಭಯೋದ್ವಿಗ್ನನೂ ಆಗಿ
ಪಾರ್ಥನಿಗೆ ಹೇಳಿದನು:

04036009a ನೋತ್ಸಹೇ ಕುರುಭಿಯೋದ್ಧಂ ರೋಮಹರ್ಷಂ ಹಿ ಪಶ್ಯ ಮೇ|

04036009c ಬಹುಪ್ರವೀರಮತ್ಯುಗ್ರಂ ದೇವೈರಪಿ ದುರಾಸದಂ|

04036009e ಪ್ರತಿಯೋದ್ಧಂ ನ ಶಕ್ಷ್ಯಾಮಿ ಕುರುಸೈನ್ಯಮನಂತಕಂ||

“ಕುರುಗಳೊಡನೆ ನಾನು ಕಾದಲಾರೆ! ನನ್ನ ಶರೀರದ
ರೋಮಾಂಚನವನ್ನು ನೋಡು. ಬಹುವೀರರಿಂದ ಕೂಡಿದ,
ದೇವತೆಗಳಿಗೂ ಎದುರಿಸಲಾಗದ ಈ ಅತ್ಯುಗ್ರ ಅನಂತ
ಕುರುಸೇನೆಯೊಂದಿಗೆ ನಾನು ಹೋರಾಡಲಾರೆ!

04036010a ನಾಶಂಸೇ ಭಾರತೀಂ ಸೇನಾಂ ಪ್ರವೇಷ್ಟುಂ ಭೀಮಕಾರ್ಮುಕಾಂ|

04036010c ರಥನಾಗಾಶ್ವಕಲಿಲಾಂ ಪತ್ತಿಧ್ವಜಸಮಾಕುಲಾಂ|

04036010e ದೃಷ್ಟ್ವೈವ ಹಿ ಪರಾನಾಜಾವಾತ್ಮಾ ಪ್ರವ್ಯಥತೀವ ಮೇ||

ಭಯಂಕರ ಬಿಲ್ಲುಗಳನ್ನು ಹಿಡಿದ, ಆನೆ, ಕುದುರೆ ಮತ್ತು ರಥಗಳಿಂದ
ತುಂಬಿದ, ಪದಾತಿ ಮತ್ತು ಧ್ವಜಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ ಭಾರತಸೇನೆಯನ್ನು
ನಾನು ಪ್ರವೇಶಿಸಲಾರೆ. ಯುದ್ಧರಂಗದಲ್ಲಿ ವೈರಿಗಳನ್ನು ನೋಡಿಯೇ
ನನ್ನ ಜೀವ ನಡುಗುತ್ತಿದೆ.

04036011a ಯತ್ರ ದ್ರೋಣಶ್ಚ ಭೀಷ್ಮಶ್ಚ ಕೃಪಃ ಕರ್ಣೋ ವಿವಿಂಶತಿಃ|

04036011c ಅಶ್ವತ್ಥಾಮಾ ವಿಕರ್ಣಶ್ಚ ಸೋಮದತ್ತೋಽಥ ಬಾಹ್ಲಿಕಃ||

04036012a ದುರ್ಯೋಧನಸ್ತಥಾ ವೀರೋ ರಾಜಾ ಚ ರಥಿನಾಂ ವರಃ|

04036012c ದ್ಯುತಿಮಂತೋ ಮಹೇಷ್ಟಾಸಾಃ ಸರ್ವೇ ಯುದ್ಧವಿಶಾರದಾಃ||

ಅಲ್ಲಿರುವ ದ್ರೋಣ, ಭೀಷ್ಮ, ಕೃಪ, ಕರ್ಣ, ವಿವಿಂಶತಿ, ಅಶ್ವತ್ಥಾಮ, ವಿಕರ್ಣ, ಸೋಮದತ್ತ, ಬಾಹ್ಲಿಕ, ರಥಿಕಶ್ರೇಷ್ಠ ವೀರರಾಜ ದುರ್ಯೋಧನ - ಈ ಎಲ್ಲರೂ ಹೊಳೆಯುವ ಮಹಾಧನುರ್ಧರರು ಮತ್ತು ಯುದ್ಧ ವಿಶಾರದರು.

04036013a ದೃಷ್ಟೈಶ್ಚೈವ ಹಿ ಕುರುನೇತಾನ್ವ್ಯಾ ಧಾನೀಕಾನ್ವಪ್ರಹಾರಿಣಃ|

04036013c ಹೃಷಿತಾನಿ ಚ ರೋಮಾಣಿ ಕಶ್ಮಲಂ ಚಾಗತಂ ಮಮ||

ಯುದ್ಧಸನ್ನದ್ಧರಾದ ಈ ಕುರುಯೋಧರನ್ನು ನೋಡಿಯೇ ನನಗೆ ರೋಮಾಂಚನವಾಗಿದೆ. ನನಗೆ ಮೂರ್ಛೆ ಬಂದಂತೆ ಆಗುತ್ತಿದೆ.”

04036014 ವೈಶಂಪಾಯನ ಉವಾಚ|

04036014a ಅವಿಯಾತೋ ವಿಯಾತಸ್ಯ ಮೌರ್ಖ್ಯಾದ್ಧೂರ್ತಸ್ಯ ಪಶ್ಯತಃ|

04036014c ಪರಿದೇವಯತೇ ಮಂದಃ ಸಕಾಶೇ ಸವ್ಯಸಾಚಿನಃ||

ವೈಶಂಪಾಯನನು ಹೇಳಿದನು: “ಆ ಹೇಡಿ ಮಂದಬುದ್ಧಿ ಉತ್ತರನು ಧೃಷ್ಟ ಧೈರ್ಯಶಾಲಿ ಸವ್ಯಸಾಚಿಯ ಎದಿರು ಮೂರ್ಖತನದಿಂದ ಪ್ರಲಾಪಿಸತೊಡಗಿದನು.

04036015a ತ್ರಿಗರ್ತಾನ್ಮೈ ಪಿತಾ ಯಾತಃ ಶೂನ್ಯೇ ಸಂಪ್ರಣಿಧಾಯ ಮಾಂ|

04036015c ಸರ್ವಾಂ ಸೇನಾಮುಪಾದಾಯ ನ ಮೇ ಸಂತೀಹ ಸೈನಿಕಾಃ||

“ನನ್ನ ತಂದೆಯು ಸೇನೆಯನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಶೂನ್ಯ ನಗರದಲ್ಲಿ
ನನ್ನನ್ನಿರಿಸಿ ತ್ರಿಗರ್ತರನ್ನು ಎದುರಿಸಲು ಹೊರಟುಹೋದನು. ನನಗಿಲ್ಲಿ
ಸೈನಿಕರಿಲ್ಲ.

04036016a ಸೋಽಹಮೇಕೋ ಬಹೂನ್ಬಾಲಃ ಕೃತಾಸ್ತ್ರಾನಕೃತಶ್ರಮಃ|

04036016c ಪ್ರತಿಯೋದ್ಧಂ ನ ಶಕ್ಷ್ಯಾಮಿ ನಿವರ್ತಸ್ವ ಬೃಹನ್ನಡೇ||

ಬೃಹನ್ನಡೇ! ಏಕಾಂಗಿಯೂ ಅಸ್ತ್ರಪರಿಶ್ರಮವಿಲ್ಲದ ಬಾಲಕನೂ ಆದ
ನಾನು ಅಸ್ತ್ರವಿಶಾರದ ಬಹುಯೋಧರೊಡನೆ ಕಾದಲಾರೆ. ಆದ್ದರಿಂದ
ರಥವನ್ನು ಹಿಂದಿರುಗಿಸು.”

04036017 ಅರ್ಜುನ ಉವಾಚ|

04036017a ಭಯೇನ ದೀನರೂಪೋಽಸಿ ದ್ವಿಷತಾಂ ಹರ್ಷವರ್ಧನಃ|

04036017c ನ ಚ ತಾವತ್ಕೃತಂ ಕಿಂ ಚಿತ್ಪರೈಃ ಕರ್ಮ ರಣಾಜಿರೇ||

ಅರ್ಜುನನು ಹೇಳಿದನು: “ಭಯದಿಂದ ದೀನರೂಪಿಯಾಗಿ ಶತ್ರುಗಳ
ಹರ್ಷವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುತ್ತಿರುವೆ. ರಣರಂಗದಲ್ಲಿ ಶತ್ರುಗಳು ಇನ್ನೂ
ಏನನ್ನೂ ಮಾಡಿಯೇ ಇಲ್ಲ.

04036018a ಸ್ವಯಮೇವ ಚ ಮಾಮಾತ್ಥ ವಹ ಮಾಂ ಕೌರವಾನ್ಪ್ರತಿ|

04036018c ಸೋಽಹಂ ತ್ವಾಂ ತತ್ರ ನೇಷ್ಯಾಮಿ ಯತ್ಕೃತೇ ಬಹುಲಾ ಧ್ವಜಾಃ||

ನನ್ನನ್ನು ಕೌರವರೆಡೆಗೆ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗು ಎಂದು ನನಗೆ
ಹೇಳಿದವನು ನೀನೆ. ಅಸಂಖ್ಯ ಧ್ವಜಗಳಿರುವಡೆಗೆ ನಾನು ನಿನ್ನನ್ನು
ಒಯ್ಯುವೆನು.

04036019a ಮಧ್ಯಮಾಮಿಷಗೃಧ್ರಾಣಾಂ ಕುರೂಣಾಮಾತತಾಯಿನಾಂ|

04036019c ನೇಷ್ಯಾಮಿ ತ್ವಾಂ ಮಹಾಬಾಹೋ ಪೃಥಿವ್ಯಾಮಪಿ ಯುಧ್ಯತಾಂ||

ಮಹಾಬಾಹೋ! ಮಾಂಸಕ್ಕಾಗಿ ಬಾಯಿಬಿಡುವ ಹದ್ದುಗಳಾಗಿ ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ನಿಂತು ಯುದ್ಧಮಾಡುತ್ತಿರುವ ಪಾಪಿಷ್ಠ ಕೌರವರ ನಡುವೆ ನಿನ್ನನ್ನು ಒಯ್ಯುವೆನು.

04036020a ತಥಾ ಸ್ತ್ರೀಷು ಪ್ರತಿಶ್ರುತ್ಯ ಪೌರುಷಂ ಪುರುಷೇಷು ಚ|

04036020c ಕರ್ತಮಾನೋಽಭಿನಿರ್ಯಾಯ ಕಿಮರ್ಥಂ ನ ಯುಯುತ್ಸಸೇ||

ಹಾಗೆ ಸ್ತ್ರೀಯರ ಮುಂದೆ ಪ್ರತಿಜ್ಞೆಮಾಡಿ ಪುರುಷರ ಮುಂದೆ ಪೌರುಷವನ್ನು ಕೊಚ್ಚಿಕೊಂಡು ಹೊರಟುಬಂದು ಈಗ ನೀನು ಏಕೆ ಯುದ್ಧಮಾಡಬಯಸದಿರುವೆ?

04036021a ನ ಚೇದ್ವಿಜಿತ್ಯ ಗಾಸ್ತಾಸ್ತ್ವಂ ಗೃಹಾನ್ವೈ ಪ್ರತಿಯಾಸ್ಯಸಿ|

04036021c ಪ್ರಹಸಿಷ್ಯಂತಿ ವೀರ ತ್ವಾಂ ನರಾ ನಾರ್ಯಶ್ಚ ಸಂಗತಾಃ||

ವೀರ! ಆ ಗೋವುಗಳನ್ನು ಗೆಲ್ಲದೇ ನೀನು ಮನೆಗೆ ಮರಳಿದರೆ ಸ್ತ್ರೀಯರೂ ಪುರುಷರೂ ಒಟ್ಟುಗೂಡಿ ನಿನ್ನನ್ನು ಅಪಹಾಸ್ಯಮಾಡುತ್ತಾರೆ.

04036022a ಅಹಮಪ್ಯತ್ರ ಸ್ಮೈರಂಧ್ರ್ಯಾ ಸ್ತುತಃ ಸಾರಥ್ಯಕರ್ಮಣಿ|

04036022c ನ ಹಿ ಶಕ್ಷ್ಯಾಮ್ಯನಿರ್ಜಿತ್ಯ ಗಾಃ ಪ್ರಯಾತುಂ ಪುರಂ ಪ್ರತಿ||

ಸಾರಥ್ಯಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ಸ್ಮೈರಂಧ್ರಿಯಿಂದ ಹೊಗಳಿಸಿಕೊಂಡ ಈ ನಾನು ಕೂಡ ಗೋವುಗಳನ್ನು ಗೆದ್ದುಕೊಳ್ಳದೆ ಪುರಕ್ಕೆ ಹಿಂದಿರುಗಲಾರೆ.

04036023a ಸ್ತೋತ್ರೇಣ ಚೈವ ಸೈರಂಧ್ರ್ಯಾಸ್ತವ ವಾಕ್ಯೇನ ತೇನ ಚ|

04036023c ಕಥಂ ನ ಯುಧ್ಯೇಯಮಹಂ ಕುರೂನ್ಸರ್ವಾನ್ನ್ಯ ರೋ ಭವ||

ಸೈರಂದ್ರಿಯ ಸ್ತುತಿಯಿಂದ ಮತ್ತು ನಿನ್ನ ಆ ಮಾತಿನಿಂದ
ಪ್ರೇರಿತನಾಗಿರುವ ನಾನು ಎಲ್ಲ ಕುರುಗಳೊಡನೆ ಹೇಗೆ
ಹೋರಾಡದಿರಲಿ? ನೀನು ಸ್ಥಿರನಾಗು.”

04036024 ಉತ್ತರ ಉವಾಚ|

04036024a ಕಾಮಂ ಹರಂತು ಮತ್ಸ್ಯಾ ನಾಂ ಭೂಯಾಂಸಂ ಕುರವೋ ಧನಂ|

04036024c ಪ್ರಹಸಂತು ಚ ಮಾಂ ನಾರ್ಯೋ ನರಾ ವಾಪಿ ಬೃಹನ್ನಡೇ||

ಉತ್ತರನು ಹೇಳಿದನು: “ಬೃಹನ್ನಡೇ! ಬೇಕಾದರೆ ಕುರುಗಳು ಮತ್ಸ್ಯರ
ವಿಪುಲ ಧನವನ್ನು ಒಯ್ಯಲಿ. ನನ್ನನ್ನು ಕುರಿತು ಸ್ತ್ರೀಯರು ಅಥವಾ
ಪುರುಷರು ನಗಲಿ.””

04036025 ವೈಶಂಪಾಯನ ಉವಾಚ|

04036025a ಇತ್ಯುಕ್ತ್ವಾ ಪ್ರಾದ್ರವದ್ಭೀತೋ ರಥಾತ್ಪ್ರಸ್ಯಂದ್ಯ ಕುಂಡಲೀ|

04036025c ತ್ಯಕ್ತ್ವಾ ಮಾನಂ ಸ ಮಂದಾತ್ಮಾ ವಿಸೃಜ್ಯ ಸಶರಂ ಧನುಃ||

ವೈಶಂಪಾಯನನು ಹೇಳಿದನು: “ಭೀತನೂ ಮಂದಾತ್ಮನೂ ಆದ ಅ
ಕುಂಡಲಧಾರಿಯು ಹೀಗೆ ಹೇಳಿ, ಮಾನವನ್ನು ತೊರೆದು, ಬಾಣಸಹಿತ
ಬಿಲ್ಲನ್ನು ಬಿಸುಟು, ರಥದಿಂದ ಧುಮುಕಿ ಓಡತೊಡಗಿದನು.

04036026 ಬೃಹನ್ನಡೋವಾಚ|

04036026a ನೈಷ ಪೂರ್ವೈಃ ಸ್ಮೃತೋ ಧರ್ಮಃ ಕ್ಷತ್ರಿಯಸ್ಯ ಪಲಾಯನಂ|

04036026c ಶ್ರೀಯಸ್ತೇ ಮರಣಂ ಯುದ್ಧೇ ನ ಭೀತಸ್ಯ ಪಲಾಯನಂ||

ಬ್ರಹ್ಮನ್ನಡೆಯು ಹೇಳಿದಳು: “ಪಲಾಯನವು ಕ್ಷತ್ರಿಯನ ಧರ್ಮವೆಂದು ಹಿಂದಿನವರು ವಿಧಿಸಿಲ್ಲ. ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಮರಣಹೊಂದುವುದು ನಿನಗೆ ಶ್ರೀಯಸ್ಕರ; ಭೀತಿಯಿಂದ ಪಲಾಯನಮಾಡುವುದಲ್ಲ!”

04036027 ವೈಶಂಪಾಯನ ಉವಾಚ|

04036027a ಏವಮುಕ್ತ್ವಾ ತು ಕೌಂತೇಯಃ ಸೋಽವಪ್ಲುತ್ಯ ರಥೋತ್ತಮಾತ್|

04036027c ತಮನ್ವಧಾವದ್ಧಾವಂತಂ ರಾಜಪುತ್ರಂ ಧನಂಜಯಃ|

04036027e ದೀರ್ಘಾಂ ವೇಣೀಂ ವಿಧುನ್ವಾನಃ ಸಾಧು ರಕ್ತೇ ಚ ವಾಸಸೀ||

ವೈಶಂಪಾಯನನು ಹೇಳಿದನು: “ಕೌಂತೇಯ ಧನಂಜಯನು ಹೀಗೆ ನುಡಿದು ತನ್ನ ನೀಳ ಜಡೆಯೂ ಕೆಂಪುವಸ್ತ್ರಗಳೂ ಹಾರಾಡುತ್ತಿರಲು, ಉತ್ತಮ ರಥದಿಂದ ನೆಗೆದು ಓಡಿಹೋಗುತ್ತಿದ್ದ ಆ ರಾಜಕುಮಾರನನ್ನು ಬೆನ್ನಟ್ಟಿದನು.

04036028a ವಿಧೂಯ ವೇಣೀಂ ಧಾವಂತಮಜಾನಂತೋಽರ್ಜುನಂ ತದಾ|

04036028c ಸೈನಿಕಾಃ ಪ್ರಾಹಸನ್ಯೇ ಚಿತ್ತಧಾರೂಪಮವೇಕ್ಷ್ಯ ತಂ||

ಜಡೆಯನ್ನು ಹಾರಾಡಿಸಿಕೊಂಡು ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದ ಅರ್ಜುನನನ್ನು ಗುರುತುಹಿಡಿಯಲಾರದೇ ಕೆಲವು ಸೈನಿಕರು ಅವನ ಅಂತಹ ರೂಪವನ್ನು ನೋಡಿ ನಕ್ಕರು.

04036029a ತಂ ಶೀಘ್ರಮಭಿಧಾವಂತಂ ಸಂಪ್ರೇಕ್ಷ್ಯ ಕುರವೋಽಬ್ರುವನ್|

04036029c ಕ ಏಷ ವೇಷಪ್ರಚ್ಛನ್ನೋ ಭಸ್ಮನೇವ ಹುತಾಶನಃ||

ವೇಗವಾಗಿ ಹಾಗೆ ಓಡುತ್ತಿದ್ದ ಅವನನ್ನು ನೋಡಿ ಕುರುಗಳು
ಮಾತನಾಡಿಕೊಂಡರು: “ಬೂದಿ ಮುಚ್ಚಿರುವ ಬೆಂಕಿಯಂತೆ
ವೇಷಮರೆಸಿಕೊಂಡಿರುವ ಈತನಾರು?”

04036030a ಕಿಂ ಚಿದಸ್ಯ ಯಥಾ ಪುಂಸಃ ಕಿಂ ಚಿದಸ್ಯ ಯಥಾ ಸ್ತ್ರಿಯಃ|

04036030c ಸಾರೂಪ್ಯಮರ್ಜುನಸ್ಯೇವ ಕ್ಲೇಬರೂಪಂ ಬಿಭರ್ತಿ ಚ||

ಇವನ ರೂಪ ಸ್ವಲ್ಪಮಟ್ಟಿಗೆ ಗಂಡಸಿನಂತೆ, ಸ್ವಲ್ಪಮಟ್ಟಿಗೆ ಹೆಂಗಸಿನಂತೆ.
ರೂಪ ಅರ್ಜುನನಂತೆಯೇ ಇದೆ. ಆದರೆ ನಪುಂಸಕರೂಪವನ್ನು
ಧರಿಸಿದ್ದಾನೆ.

04036031a ತದೇವೈತಚ್ಚಿರೋಗ್ರೀವಂ ತೌ ಬಾಹೂ ಪರಿಘೋಪಮೌ|

04036031c ತದ್ವದೇವಾಸ್ಯ ವಿಕ್ರಾಂತಂ ನಾಯಮನ್ಯೋ ಧನಂಜಯಾತ್||

ಅದೇ ತಲೆ, ಅದೇ ಕೊರಳು, ಲಾಳಮುಂಡಿಗೆಯಂತಹ ಅವೇ
ತೋಳುಗಳು, ಅಂಥದೇ ನಡುಗೆ ಇವನವು. ಇವನು ಧನಂಜಯನಲ್ಲದೇ
ಬೇರೆಯವನಲ್ಲ.

04036032a ಅಮರೇಷ್ಟಿವ ದೇವೇಂದ್ರೋ ಮಾನುಷೇಷು ಧನಂಜಯಃ|

04036032c ಏಕಃ ಕೋಽಸ್ಮಾನುಪಾಯಾಯಾದನ್ಯೋ ಲೋಕೇ ಧನಂಜಯಾತ್||

ದೇವತೆಗಳಲ್ಲಿ ದೇವೇಂದ್ರನಂತೆ ಮಾನವರಲ್ಲಿ ಧನಂಜಯ. ಲೋಕದಲ್ಲಿ
ಧನಂಜಯನಲ್ಲದೆ ಮತ್ತಾವನು ಒಂಟಿಯಾಗಿ ನಮ್ಮನ್ನು
ಎದುರಿಸುತ್ತಾನೆ?

04036033a ಏಕಃ ಪುತ್ರೋ ವಿರಾಟಸ್ಯ ಶೂನ್ಯೇ ಸನ್ನಿಹಿತಃ ಪುರೇ|

04036033c ಸ ಏಷ ಕಿಲ ನಿಯಾತೋ ಬಾಲಭಾವಾನ್ನ ಪೌರುಷಾತ್||

ವಿರಾಟನ ಒಬ್ಬನೇ ಮಗನನ್ನು ನಿರ್ಜನ ಪಟ್ಟಣದಲ್ಲಿ ಇರಿಸಲಾಯಿತು. ಅವನು ಹುಡುಗತನದಿಂದ ಹೊರಬಂದಿದ್ದಾನೆ. ಪೌರುಷದಿಂದಲ್ಲ.

04036034a ಸತ್ರೇಣ ನೂನಂ ಚನ್ನಂ ಹಿ ಚರಂತಂ ಪಾರ್ಥಮರ್ಜುನಂ|

04036034c ಉತ್ತರಃ ಸಾರಥಿಂ ಕೃತ್ವಾ ನಿಯಾತೋ ನಗರಾದ್ಬಹಿಃ||

ಆ ಉತ್ತರನು ನಿಶ್ಚಿತವಾಗಿಯೂ ಗುಪ್ತವೇಷದಲ್ಲಿ ಚರಿಸುತ್ತಿರುವ ಕುಂತೀಪುತ್ರ ಅರ್ಜುನನನ್ನು ಸಾರಥಿಯನ್ನಾಗಿಸಿಕೊಂಡು ನಗರದಿಂದ ಹೊರಬಿದ್ದಿದ್ದಾನೆ.

04036035a ಸ ನೋ ಮನ್ಯೇ ಧ್ವಜಾನ್ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಭೀತ ಏಷ ಪಲಾಯತಿ|

04036035c ತಂ ನೂನಮೇಷ ಧಾವಂತಂ ಜಿಘೃಕ್ಷತಿ ಧನಂಜಯಃ||

ನಮ್ಮ ಬಾವುಟಗಳನ್ನು ನೋಡಿ ಹೆದರಿ ಇಗೋ ಪಲಾಯನ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾನೆಂದು ತೋರುತ್ತದೆ. ಓಡುತ್ತಿರುವ ಅವನನ್ನು ಹಿಡಿಯಲು ಈ ಧನಂಜಯನು ಇಚ್ಛಿಸುತ್ತಿರುವುದು ಖಂಡಿತ.”

04036036a ಇತಿ ಸ್ಮ ಕುರವಃ ಸರ್ವೇ ವಿಮೃಶಂತಃ ಪ್ರಥಕ್ ಪ್ರಥಕ್|

04036036c ನ ಚ ವ್ಯವಸಿತುಂ ಕಿಂ ಚಿದುತ್ತರಂ ಶಕ್ನುವಂತಿ ತೇ|

04036036e ಚನ್ನಂ ತಥಾ ತಂ ಸತ್ರೇಣ ಪಾಂಡವಂ ಪ್ರೇಕ್ಷ್ಯ ಭಾರತ||

ಭಾರತ ! ಮಾರುವೇಷದಲ್ಲಿದ್ದ ಆ ಪಾಂಡವನನ್ನು ಕಂಡು

ಕುರುಗಳೆಲ್ಲರೂ ಹೀಗೆ ಬೇರೆಬೇರೆಯಾಗಿ ಆಲೋಚಿಸಿದರು. ಆದರೆ ಅವರು ಯಾವುದೇ ನಿರ್ಣಯಕ್ಕೆ ಬರಲು ಸಮರ್ಥರಾಗಲಿಲ್ಲ.

04036037a ಉತ್ತರಂ ತು ಪ್ರಧಾವಂತಮನುದ್ರುತ್ಯ ಧನಂಜಯಃ|

04036037c ಗತ್ವಾ ಪದಶತಂ ತೂರ್ಣಂ ಕೇಶಪಕ್ಷೇ ಪರಾಮೃಶತ್||

ಧನಂಜಯನು ಓಡಿಹೋಗುತ್ತಿದ್ದ ಉತ್ತರನನ್ನು ಬೆನ್ನುಹತ್ತಿ ನೂರು ಹೆಜ್ಜೆ ಹೋಗಿ ಅವನ ಜುಟ್ಟನ್ನು ಹಿಡಿದುಕೊಂಡನು.

04036038a ಸೋಽರ್ಜುನೇನ ಪರಾಮೃಷ್ಟಃ ಪರ್ಯದೇವಯದಾರ್ತವತ್|

04036038c ಬಹುಲಂ ಕೃಪಣಂ ಚೈವ ವಿರಾಟಸ್ಯ ಸುತಸ್ತದಾ||

ಅರ್ಜುನನು ಹಿಡಿದ ಉತ್ತರನು ಆಗ ಆರ್ತನಂತೆ ದೀನನಾಗಿ ಬಹುವಾಗಿ ಪ್ರಲಾಪಿಸತೊಡಗಿದನು.

04036039a ಶಾತಕುಂಭಸ್ಯ ಶುದ್ಧಸ್ಯ ಶತಂ ನಿಷ್ಕಾನ್ದದಾಮಿ ತೇ|

04036039c ಮಣೀನಷ್ಟೌ ಚ ವೈಡೂರ್ಯನ್ ಹೇಮಬದ್ಧಾನ್ಮಹಾಪ್ರಭಾನ್||

04036040a ಹೇಮದಂಡಪ್ರತಿಚ್ಛನ್ನಂ ರಥಂ ಯುಕ್ತಂ ಚ ಸುವ್ರಜೈಃ|

04036040c ಮತ್ತಾಂಶ್ಚ ದಶ ಮಾತಂಗಾನ್ಮುಂಚ ಮಾಂ ತ್ವಂ ಬೃಹನ್ನಡೇ||

“ಶುದ್ಧ ಚಿನ್ನದ ನೂರು ನಾಣ್ಯಗಳನ್ನೂ, ಸುವರ್ಣ ಖಚಿತ ಮಹಾಪ್ರಕಾಶದ ಎಂಟು ವೈಡೂರ್ಯ ಮಣಿಗಳನ್ನೂ, ಚಿನ್ನದ ದಂಡವುಳ್ಳ ವೇಗದ ಕುದುರೆಗಳನ್ನು ಹೂಡಿದ ರಥವನ್ನೂ, ಹತ್ತು ಮದಗಜಗಳನ್ನೂ ನಿನಗೆ ಕೊಡುತ್ತೇನೆ. ನನ್ನನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಬಿಡು ಬೃಹನ್ನಡೇ!”

04036041 ವೈಶಂಪಾಯನ ಉವಾಚ|

04036041a ಏವಮಾದೀನಿ ವಾಕ್ಯಾನಿ ವಿಲಪಂತಮಚೇತಸಂ|

04036041c ಪ್ರಹಸ್ಯ ಪುರುಷವ್ಯಾಘ್ರೋ ರಥಸ್ಯಾಂತಿಕಮಾನಯತ್||

ವೈಶಂಪಾಯನನು ಹೇಳಿದನು: “ಇವೇ ಮುಂತಾದ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಎಚ್ಚರತಪ್ಪಿ ಆಡುತ್ತಿದ್ದ ಆ ಉತ್ತರನನ್ನು ಆ ಪುರುಷಶ್ರೇಷ್ಠನು ನಗುತ್ತಾ ರಥದ ಬಳಿಗೆ ತಂದನು.

04036042a ಅಥೈನಮಬ್ರವೀತ್ಪಾರ್ಥೋ ಭಯಾರ್ತಂ ನಷ್ಟಚೇತಸಂ|

04036042c ಯದಿ ನೋತ್ಸಹಸೇ ಯೋದ್ಧಂ ಶತ್ರುಭಿಃ ಶತ್ರುಕರ್ಶನ|

04036042e ಏಹಿ ಮೇ ತ್ವಂ ಹಯಾನ್ಯಚ್ಛ ಯುಧ್ಯಮಾನಸ್ಯ ಶತ್ರುಭಿಃ||

ಬಳಿಕ ಪಾರ್ಥನು ಭಯಾರ್ತನೂ ಪ್ರಜ್ಞಾಹೀನನೂ ಆದ ಉತ್ತರನಿಗೆ ಹೀಗೆಂದನು: “ಶತ್ರುನಾಶಕ! ಶತ್ರುಗಳೊಡನೆ ನೀನು

ಕಾದಲಾರೆಯಾದರೆ ಬಾ. ನನ್ನ ಕುದುರೆಗಳನ್ನು ನಡೆಸು. ಶತ್ರುಗಳೊಡನೆ ನಾನು ಹೋರಾಡುತ್ತೇನೆ.

04036043a ಪ್ರಯಾಹ್ಯೇತದ್ರಥಾನೀಕಂ ಮದ್ಬಾಹುಬಲರಕ್ಷಿತಃ|

04036043c ಅಪ್ರಧೃಷ್ಯತಮಂ ಘೋರಂ ಗುಪ್ತಂ ವೀರೈರ್ಮಹಾರಥೈಃ||

ನನ್ನ ಬಾಹುಬಲದ ರಕ್ಷಣೆಯನ್ನು ಪಡೆದು ಅತ್ಯಂತ ಅದಮ್ಯವೂ ಘೋರವೂ ಮಹಾರಥಿ ವೀರರಿಂದ ರಕ್ಷಿತವೂ ಆದ ಈ ರಥಸೇನೆಯೊಳಗೆ ನುಗ್ಗು !

04036044a ಮಾ ಭೈಸ್ತ್ವಂ ರಾಜಪುತ್ರಾಗ್ರ್ಯ ಕ್ಷತ್ರಿಯೋಽಸಿ ಪರಂತಪ|

04036044c ಅಹಂ ವೈ ಕುರುಭಿಯೋತ್ಸ್ಯಾ ಮ್ಯವಜೇಷ್ಯಾಮಿ ತೇ ಪಶೂನಾ||

ಶತ್ರುನಾಶಕ! ರಾಜಪುತ್ರ! ಶ್ರೇಷ್ಠ! ಹೆದರಬೇಡ! ನೀನು
ಕ್ಷತ್ರಿಯನಾಗಿರುವೆ. ನಾನು ಕುರುಗಳೊಡನೆ ಯುದ್ಧಮಾಡಿ ನಿನ್ನ
ಹಸುಗಳನ್ನು ಗೆದ್ದುಕೊಡುವೆನು.

04036045a ಪ್ರವಿಶ್ವೈತದ್ರಥಾನೀಕಮಪ್ರಧೃಷ್ಯಂ ದುರಾಸದಂ|

04036045c ಯಂತಾ ಭೂಸ್ತ್ವಂ ನರಶ್ರೇಷ್ಠ ಯೋತ್ಸ್ಯೇಹಂ ಕುರುಭಿಃ ಸಹ||

ಈ ಅಜೇಯ ಅಸಾಧ್ಯ ರಥಸೈನ್ಯವನ್ನು ಹೊಕ್ಕು ನಾನು ಕುರುಗಳೊಡನೆ
ಕಾದುತ್ತೇನೆ. ನರಶ್ರೇಷ್ಠ! ನೀನು ನನಗೆ ಸಾರಥಿಯಾಗು!”

04036046a ಏವಂ ಬ್ರುವಾಣೋ ಬೀಭತ್ಸುವೈರಾಟಿಮಪರಾಜಿತಃ|

04036046c ಸಮಾಶ್ವಾಸ್ಯ ಮುಹೂರ್ತಂ ತಮುತ್ತರಂ ಭರತರ್ಷಭ||

04036047a ತತ ಏನಂ ವಿಚೇಷ್ಟಂತಮಕಾಮಂ ಭಯಪೀಡಿತಂ|

04036047c ರಥಮಾರೋಪಯಾಮಾಸ ಪಾರ್ಥಃ ಪ್ರಹರತಾಂ ವರಃ||

ಭರತಶ್ರೇಷ್ಠ! ಆ ಅಪರಾಜಿತ ಯೋಧಶ್ರೇಷ್ಠ ಕುಂತೀಪುತ್ರ ಅರ್ಜುನನು
ವಿರಾಟಪುತ್ರ ಉತ್ತರನಿಗೆ ಹೀಗೆ ನುಡಿಯುತ್ತ ಅವನನ್ನು
ಮುಹೂರ್ತಕಾಲದಲ್ಲಿ ಸಮಾಧಾನಪಡಿಸಿ ಭಯಪೀಡಿತನಾಗಿ,
ಯುದ್ಧದ ಆಸೆಯಿಲ್ಲದೇ ಪರದಾಡುತ್ತಿದ್ದ ಅವನನ್ನು ಎತ್ತಿ
ರಥದಲ್ಲೇರಿಸಿದನು.”

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ವಿರಾಟ ಪರ್ವಣಿ ಗೋಹರಣ ಪರ್ವಣಿ

ಉತ್ತರಗೋಗ್ರಹೇ ಉತ್ತರಾಶ್ವಾಸನೇ ಷಟ್‌ತ್ರಿಂಶೋಽಧ್ಯಾಯಃ|
ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ವಿರಾಟ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಗೋಹರಣ
ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಉತ್ತರಗೋಗ್ರಹದಲ್ಲಿ ಉತ್ತರಾಶ್ವಾಸನದಲ್ಲಿ
ಮೂವತ್ತಾರನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು.

೩೭

ಕುರುಸೇನೆಯಲ್ಲಿ ಗೊಂದಲ

ನಪುಂಸಕ ವೇಷದಲ್ಲಿರುವವನು ಅರ್ಜುನನೇ ಇರಬೇಕೆಂದು ಮತ್ತು
ಕಾಣುವ ಉತ್ಪಾತಗಳು ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ತಮಗೆ ಸೋಲನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತವೆ
ಎಂದು ದ್ರೋಣನು ನುಡಿದುದು (೧-೧೨). ಅವನು ಅರ್ಜುನನೇ
ಆಗಿದ್ದರೆ ಗುರುತು ಸಿಕ್ಕಿದ ಪಾಂಡವರು ಮತ್ತೆ ಹನ್ನೆರಡು ವರ್ಷ
ಕಾಡಿನಲ್ಲಿ ಅಲೆಯ ಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ ಎಂದು ದುರ್ಯೋಧನನು
ನುಡಿದುದು (೧೩-೧೬).

04037001 ವೈಶಂಪಾಯನ ಉವಾಚ|

04037001a ತಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಕ್ಲಿಬವೇಷೇಣ ರಥಸ್ಥಂ ನರಪುಂಗವಂ|

04037001c ಶಮೀಮಭಿಮುಖಿಂ ಯಾಂತಂ ರಥಮಾರೋಪ್ಯ ಚೋತ್ತರಂ||

04037002a ಭೀಷ್ಮ ದ್ರೋಣಮುಖಾಸ್ತತ್ರ ಕುರೂಣಾಂ ರಥಸತ್ತಮಾಃ|

04037002c ವಿತ್ರಸ್ತಮನಸಃ ಸರ್ವೇ ಧನಂಜಯಕೃತಾದ್ಭಯಾತ್||

ವೈಶಂಪಾಯನನು ಹೇಳಿದನು: “ಉತ್ತರನನ್ನು ರಥದ ಮೇಲೆ

ಕುಳ್ಳಿರಿಸಿಕೊಂಡು ಬನ್ನಿ ಮರದತ್ತ ರಥದಲ್ಲಿ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದ ಆ ನಪುಂಸಕ
ವೇಷದ ನರಶ್ರೇಷ್ಠನನ್ನು ನೋಡಿ, ಭೀಷ್ಮ-ದ್ರೋಣಮುಖ್ಯ ಕುರುಗಳ
ರಥಿಕ ಶ್ರೇಷ್ಠರೆಲ್ಲ ಧನಂಜಯನಿಂದುಂಟಾದ ಭಯದಿಂದ ತಲ್ಲಣಿಸಿದರು.

04037003a ತಾನವೇಕ್ಷ್ಯ ಹತೋತ್ಸಾಹಾನುತ್ಪಾತಾನಪಿ ಚಾದ್ಭುತಾನ್|

04037003c ಗುರುಃ ಶಸ್ತ್ರಭೃತಾಂ ಶ್ರೇಷ್ಠೋ ಭಾರದ್ವಾಜೋಽಭ್ಯಭಾಷತ||

ಆ ಉತ್ಸಾಹಹೀನರನ್ನೂ ಅದ್ಭುತ ಉತ್ಪಾತಗಳನ್ನೂ ನೋಡಿ
ಶಸ್ತ್ರಧರರಲ್ಲಿ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಗುರು ದ್ರೋಣನು ನುಡಿದನು:

04037004a ಚಲಾಶ್ಚ ವಾತಾಃ ಸಂವಾಂತಿ ರೂಕ್ಷಾಃ ಪರುಷನಿಃಸ್ವನಾಃ|

04037004c ಭಸ್ಮವರ್ಣಪ್ರಕಾಶೇನ ತಮಸಾ ಸಂವೃತಂ ನಭಃ||

“ವೇಗವಾದ ಕೋರ ಶಬ್ದವುಳ್ಳ ಭಯಂಕರ ಗಾಳಿಯು ಬೀಸುತ್ತಿದೆ;
ಬೂದಿಯ ಬಣ್ಣದ ಪ್ರಕಾಶದ ಕತ್ತಲು ಆಗಸವನ್ನು ಆವರಿಸಿದೆ.

04037005a ರೂಕ್ಷವರ್ಣಾಶ್ಚ ಜಲದಾ ದೃಶ್ಯಂತೇಽದ್ಭುತದರ್ಶನಾಃ|

04037005c ನಿಃಸರಂತಿ ಚ ಕೋಶೇಭ್ಯಃ ಶಸ್ತ್ರಾಣಿ ವಿವಿಧಾನಿ ಚ||

ರೂಕ್ಷವರ್ಣದ ಮೋಡಗಳು ಅದ್ಭುತವಾಗಿ ತೋರುತ್ತಿವೆ; ನಮ್ಮ
ವಿವಿಧ ಶಸ್ತ್ರಗಳು ತಮ್ಮ ಕೋಶಗಳಿಂದ ಹೊರಬರುತ್ತಿವೆ.

04037006a ಶಿವಾಶ್ಚ ವಿನದಂತೈತಾ ದೀಪ್ತಾಯಾಂ ದಿಶಿ ದಾರುಣಾಃ|

04037006c ಹಯಾಶ್ಚಾಶ್ರುಣಿ ಮುಂಚಂತಿ ಧ್ವಜಾಃ ಕಂಪಂತ್ಯಕಂಪಿತಾಃ||

ಇದೋ ! ಉರಿಯುತ್ತಿರುವ ದಿಕ್ಕುಗಳಲ್ಲಿ ನರಿಗಳು ದಾರುಣವಾಗಿ

ಊಳಿಡುತ್ತಿವೆ; ಕುದುರೆಗಳು ಕಣ್ಣೀರಿಡುತ್ತಿವೆ; ಅಲ್ಲಾಡಿಸದಿದ್ದರೂ
ಬಾವುಟಗಳು ಅಲ್ಲಾಡುತ್ತಿವೆ.

04037007a ಯಾದೃಶಾನ್ಯತ್ರ ರೂಪಾಣಿ ಸಂದೃಶ್ಯಂತೇ ಬಹುನ್ಯಪಿ|

04037007c ಯತ್ತಾ ಭವಂತಸ್ತಿಷ್ಠಂತು ಸ್ಯಾದ್ಯದ್ಧಂ ಸಮುಪಸ್ಥಿತಂ||

ಇಲ್ಲಿ ಈ ಅಶುಭ ಚಿಹ್ನೆಗಳು ಬಹುವಾಗಿ ಕಂಡುಬರುತ್ತಿರುವುದರಿಂದ
ನೀವು ಎಚ್ಚರಿಕೆಯಿಂದ ನಿಲ್ಲಿ! ಪ್ರಾಯಃ ಯುದ್ಧವು ಒದಗಿಬಂದಿದೆ.

04037008a ರಕ್ಷಧ್ವಮಪಿ ಚಾತ್ಮಾನಂ ವ್ಯೂಹಧ್ವಂ ವಾಹಿನೀಮಪಿ|

04037008c ವೈಶಸಂ ಚ ಪ್ರತೀಕ್ಷಧ್ವಂ ರಕ್ಷಧ್ವಂ ಚಾಪಿ ಗೋಧನಂ||

ನಿಮ್ಮನ್ನು ರಕ್ಷಿಸಿಕೊಳ್ಳಿ; ಸೈನ್ಯವನ್ನು ವ್ಯೂಹಗೊಳಿಸಿ. ನಡೆಯಲಿರುವ
ಕಗ್ಗೊಲೆಯನ್ನು ನಿರೀಕ್ಷಿಸಿ. ಗೋಧನವನ್ನು ರಕ್ಷಿಸಿಕೊಳ್ಳಿ.

04037009a ಏಷ ವೀರೋ ಮಹೇಷ್ವಾಸಃ ಸರ್ವಶಸ್ತ್ರಭೃತಾಂ ವರಃ|

04037009c ಆಗತಃ ಕ್ಲೀಬವೇಷೇಣ ಪಾರ್ಥೋ ನಾಸ್ತೃತ್ರ ಸಂಶಯಃ||

ಮಹಾ ಬಿಲ್ಲಾರನೂ ಸರ್ವಶಸ್ತ್ರಧರರಲ್ಲಿ ಶ್ರೇಷ್ಠನೂ ಸಪುಂಸಕವೇಷದಲ್ಲಿ
ಬಂದಿರುವವನೂ ಆದ ಈ ವೀರನು ಪಾರ್ಥನೆಂಬುವುದರಲ್ಲಿ
ಸಂಶಯವಿಲ್ಲ.

04037010a ಸ ಏಷ ಪಾರ್ಥೋ ವಿಕ್ರಾಂತಃ ಸವ್ಯಸಾಚೀ ಪರಂತಪಃ|

04037010c ನಾಯುದ್ಧೇನ ನಿವರ್ತೇತ ಸರ್ವೈರಪಿ ಮರುದ್ಗಣೈಃ||

ಶತ್ರುನಾಶಕನೂ ಸವ್ಯಸಾಚಿಯೂ ಆದ ಈ ವೀರ ಪಾರ್ಥನು ಸಕಲ

ದೇವತಾ ಸಮೂಹದೊಡನೆ ಕೂಡ ಯುದ್ಧ ಮಾಡದೆ

ಹಿಮ್ಮೆಟ್ಟುವುದಿಲ್ಲ.

04037011a ಕ್ಲೇಶಿತಶ್ಚ ವನೇ ಶೂರೋ ವಾಸವೇನ ಚ ಶಿಕ್ಷಿತಃ|

04037011c ಅಮರ್ಷವಶಮಾಪನ್ನೋ ಯೋತ್ಸ್ಯತೇ ನಾತ್ರ ಸಂಶಯಃ||

ವನದಲ್ಲಿ ಕ್ಲೇಶಪಟ್ಟವನೂ ಇಂದ್ರನಿಂದ ಶಿಕ್ಷಣಪಡೆದವನೂ ಆದ ಈ ಶೂರನು ಕೋಪವಶನಾಗಿ ಬಂದಿದ್ದಾನೆ; ಇವನು ಯುದ್ಧಮಾಡುವುದರಲ್ಲಿ ಸಂಶಯವಿಲ್ಲ.

04037012a ನೇಹಾಸ್ಯ ಪ್ರತಿಯೋದ್ಧಾರಮಹಂ ಪಶ್ಯಾಮಿ ಕೌರವಾಃ|

04037012c ಮಹಾದೇವೋಽಪಿ ಪಾರ್ಥೇನ ಶ್ರೂಯತೇ ಯುಧಿ ತೋಷಿತಃ||

ಕೌರವರೆ! ಅವನಿಗಿಲ್ಲಿ ಎದುರಾಗಿ ಕಾದುವವರು ಯಾರೂ ನನಗೆ ಕಾಣುತ್ತಿಲ್ಲ. ಪಾರ್ಥನು ಮಹಾದೇವನನ್ನೂ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಸಂತೋಷಗೊಳಿಸಿದನೆಂದು ಕೇಳಿದ್ದೇವೆ.”

04037013 ಕರ್ಣ ಉವಾಚ|

04037013a ಸದಾ ಭವಾನ್ಫಲ್ಗುನಸ್ಯ ಗುಣೈರಸ್ಮಾನ್ವಿಕತ್ಥಸೇ|

04037013c ನ ಚಾರ್ಜುನಃ ಕಲಾ ಪೂರ್ಣಾ ಮಮ ದುರ್ಯೋಧನಸ್ಯ ವಾ||

ಕರ್ಣನು ಹೇಳಿದನು: “ನೀವು ಯಾವಾಗಲೂ ಫಲ್ಗುಣನ ಗುಣಗಳನ್ನು ಹೊಗಳುವುದರ ಮೂಲಕ ನಮ್ಮನ್ನು ನಿಂದಿಸುತ್ತೀರಿ. ಆ ಅರ್ಜುನನು ನನಗಾಗಲೀ ದುರ್ಯೋಧನನಿಗಾಗಲೀ ಹದಿನಾರನೆಯ ಒಂದು ಪೂರ್ಣಾಂಶದಷ್ಟೂ ಸಮಾನನಲ್ಲ.”

04037014 ದುರ್ಯೋಧನ ಉವಾಚ|

04037014a ಯದ್ಯೇಷ ಪಾರ್ಥೋ ರಾಧೇಯ ಕೃತಂ ಕಾರ್ಯಂ ಭವೇನ್ನಮ|

04037014c ಜ್ಞಾತಾಃ ಪುನಶ್ಚ ರಿಷ್ಯಂತಿ ದ್ವಾದಶಾನ್ಯಾನ್ ಹಿ ವತ್ಸರಾನ್||

ದುರ್ಯೋಧನನು ಹೇಳಿದನು: “ಕರ್ಣ ! ಇವನು ಪಾರ್ಥನಾಗಿದ್ದರೆ ನನ್ನ ಕಾರ್ಯವಾಯಿತು ! ಗುರುತು ಸಿಕ್ಕಿದ ಪಾಂಡವರು ಮತ್ತೆ ಹನ್ನೆರಡು ವರ್ಷ ಕಾಡಿನಲ್ಲಿ ಅಲೆಯ ಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ.

04037015a ಅಥೈಷ ಕಶ್ಚಿದೇವಾನ್ಯಃ ಕ್ಲಿಬವೇಷೇಣ ಮಾನವಃ|

04037015c ಶರೈರೇನಂ ಸುನಿಶಿತೈಃ ಪಾತಯಿಷ್ಯಾಮಿ ಭೂತಲೇ||

ಇವನು ನಪುಂಸಕ ವೇಷದ ಬೇರೆ ಯಾವನೋ ಮನುಷ್ಯನಾಗಿದ್ದರೆ ಇವನನ್ನು ಹರಿತವಾದ ಬಾಣಗಳಿಂದ ನೆಲಕ್ಕೆ ಕೆಡಹುತ್ತೇನೆ.”

04037016 ವೈಶಂಪಾಯನ ಉವಾಚ|

04037016a ತಸ್ಮಿನ್ನು ವತಿ ತದ್ವಾಕ್ಯಂ ಧಾರ್ತರಾಷ್ಟ್ರೇ ಪರಂತಪೇ|

04037016c ಭೀಷ್ಮೋ ದ್ರೋಣಃ ಕೃಪೋ ದ್ರೋಣಿಃ ಪೌರುಷಂ ತದಪೂಜಯನ್||

ವೈಶಂಪಾಯನನು ಹೇಳಿದನು: “ಶತ್ರುನಾಶಕ ದುರ್ಯೋಧನನು ಆ ಮಾತನ್ನಾಡಲು ಭೀಷ್ಮ-ದ್ರೋಣ-ಅಶ್ವತ್ಥಾಮರು ಅವನ ಆ ಪೌರುಷವನ್ನು ಹೊಗಳಿದರು.”

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ವಿರಾಟ ಪರ್ವಣಿ ಗೋಹರಣ ಪರ್ವಣಿ ಉತ್ತರಗೋಗ್ರಹೇ ಅರ್ಜುನಪ್ರಶಂಸಾಯಾಂ ಸಪ್ತತ್ರಿಂಶೋಽಧ್ಯಾಯಃ|
ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ವಿರಾಟ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಗೋಹರಣ

ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಉತ್ತರಗೋಗ್ರಹದಲ್ಲಿ ಅರ್ಜುನಪ್ರಶಂಸೆಯಲ್ಲಿ
ಮೂವತ್ತೆಳನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು.

೩೮

ಶಮೀವೃಕ್ಷದಿಂದ ಆಯುಧಗಳನ್ನು ಹಿಂತೆಗೆದುಕೊಂಡಿದ್ದು

ಬನ್ನೀ ಮರವನ್ನು ಹತ್ತಿ ಪಾಂಡವರ ಆಯುಧಗಳನ್ನು ಕೆಳಗಿಳಿಸೆಂದು
ಬೃಹನ್ನಡೆಯ ಉತ್ತರನಿಗೆ ಹೇಳಿದುದು (೧-೮). ಬಹಳ ಒತ್ತಾಯದ
ನಂತರ ಉತ್ತರನು ಮರವನ್ನು ಹತ್ತಿ ಕಟ್ಟನ್ನು ಕಳಚಿ ಹೊಳೆಯುತ್ತಿರುವ
ದೊಡ್ಡ ಬಿಲ್ಲುಗಳನ್ನು ನೋಡಿ ಭಯೋದ್ವಿಗ್ನನಾದುದು (೯-೧೯).
ಅಲ್ಲಿದ್ದ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಆಯುಧವೂ ಯಾರದ್ದೆಂದು ಬೃಹನ್ನಡೆಯನ್ನು
ಕೇಳಿದುದು (೨೦-೩೫). ಬೃಹನ್ನಡೆಯ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಆಯುಧವೂ
ಯಾರದ್ದೆಂದು ಉತ್ತರನಿಗೆ ಪರಿಚಯಿಸುವುದು (೩೬-೫೮).

04038001 ವೈಶಂಪಾಯನ ಉವಾಚ|

04038001a ತಾಂ ಶಮೀಮುಪಸಂಗಮ್ಯ ಪಾರ್ಥೋ ವೈರಾಟಿಮಬ್ರವೀತ್|

04038001c ಸುಕುಮಾರಂ ಸಮಾಜ್ಞಾತಂ ಸಂಗ್ರಾಮೇ ನಾತಿಕೋವಿದಂ||

ವೈಶಂಪಾಯನನು ಹೇಳಿದನು: “ಪಾರ್ಥನು ಆ ಬನ್ನೀಮರವನ್ನು
ತಲುಪಿ ಉತ್ತರನು ಸುಕುಮಾರನೆಂದೂ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಬಹಳ
ಕೋವಿದನಲ್ಲವೆಂದೂ ಅರಿತು ಆ ವಿರಾಟಪುತ್ರನಿಗೆ ನುಡಿದನು:

04038002a ಸಮಾದಿಷ್ಟೋ ಮಯಾ ಕ್ಷಿಪ್ರಂ ಧನೂಂಷ್ಯವಹರೋತ್ತರ|

04038002c ನೇಮಾನಿ ಹಿ ತ್ವದೀಯಾನಿ ಸೋಡುಂ ಶಕ್ಷ್ಯಂತಿ ಮೇ ಬಲಂ||

04038003a ಭಾರಂ ವಾಪಿ ಗುರುಂ ಹರ್ತುಂ ಕುಂಜರಂ ವಾ ಪ್ರಮದಿತುಂ|

04038003c ಮಮ ವಾ ಬಾಹುವಿಕ್ಷೇಪಂ ಶತ್ರುನಿಹ ವಿಜೇಷ್ಯತಃ||

“ಉತ್ತರ! ನನ್ನ ಆದೇಶದಂತೆ ನೀನು ಬಿಲ್ಲುಗಳನ್ನು ಬೇಗ ಮರದಿಂದ ತೆಗೆದು ಕೊಂಡು ಬಾ. ನಿನ್ನ ಈ ಬಿಲ್ಲುಗಳು ನನ್ನ ಬಲವನ್ನು ತಡೆದುಕೊಳ್ಳಲು ಶಕ್ತವಾಗಿಲ್ಲ. ಇವು ಶತ್ರುಗಳನ್ನು ಗೆಲ್ಲುವಾಗ ಮಹಾಭಾರವನ್ನು ಹೊರಲಾಗಲಿ ಆನೆಯನ್ನು ಕೊಲ್ಲಲಾಗಲಿ ನನ್ನ ತೋಳುಬೀಸನ್ನಾಗಲಿ ತಾಳಿಕೊಳ್ಳಲು ಸಮರ್ಥವಲ್ಲ.

04038004a ತಸ್ಮಾದ್ಭೂಮಿಂಜಯಾರೋಹ ಶಮೀಮೇತಾಂ ಪಲಾಶಿನೀಂ|

04038004c ಅಸ್ಯಾಂ ಹಿ ಪಾಂಡುಪುತ್ರಾಣಾಂ ಧನೂಂಷಿ ನಿಹಿತಾನ್ಯುತ||

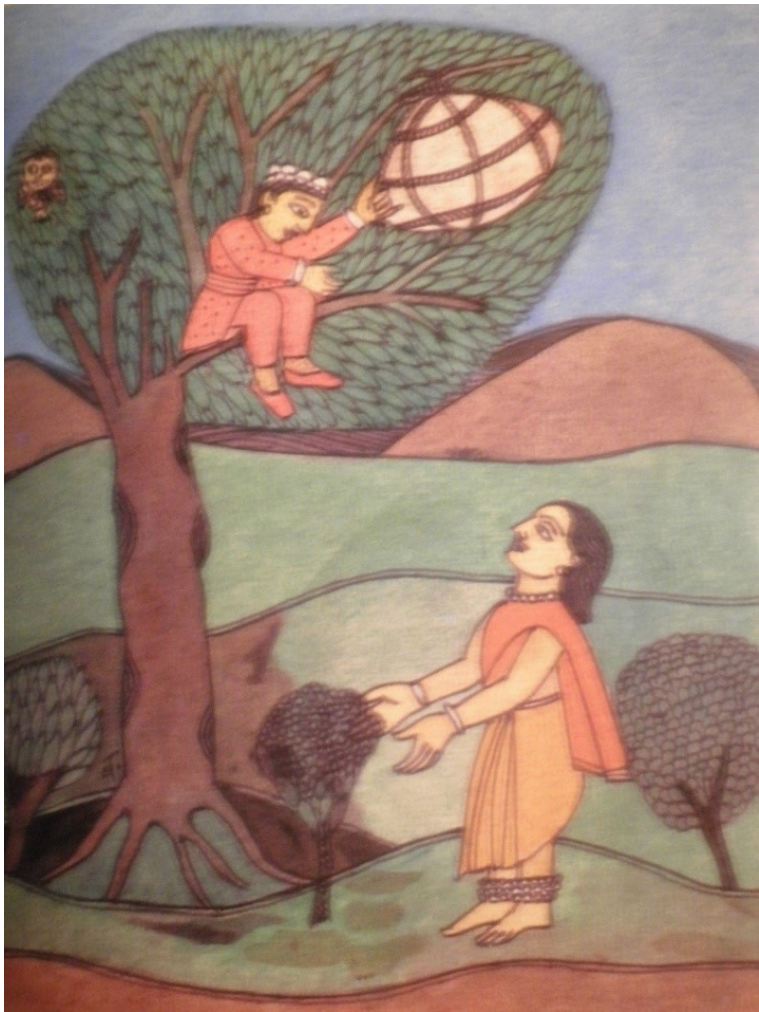
04038005a ಯುಧಿಷ್ಠಿರಸ್ಯ ಭೀಮಸ್ಯ ಬೀಭತ್ಸೋರ್ಯಮಯೋಸ್ತಥಾ|

04038005c ಧ್ವಜಾಃ ಶರಾಶ್ಚ ಶೂರಾಣಾಂ ದಿವ್ಯಾನಿ ಕವಚಾನಿ ಚ||

ಆದ್ದರಿಂದ ಭೂಮಿಂಜಯ! ದಟ್ಟವಾದ ಎಲೆಗಳಿರುವ ಈ ಬನ್ನಿಮರವನ್ನು ಹತ್ತು. ಇದರಲ್ಲಿ ಶೂರ ಪಾಂಡುಪುತ್ರರ - ಯುಧಿಷ್ಠಿರ, ಭೀಮ, ಅರ್ಜುನ ಮತ್ತು ಯಮಳರ - ಬಿಲ್ಲು, ಬಾಣ, ಬಾವುಟ ಹಾಗೂ ದಿವ್ಯ ಕವಚಗಳನ್ನು ಅಡಗಿಸಿಡಲಾಗಿದೆ.

04038006a ಅತ್ರ ಚೈತನ್ಮಹಾವೀರ್ಯಂ ಧನುಃ ಪಾರ್ಥಸ್ಯ ಗಾಂಡಿವಂ|

04038006c ಏಕಂ ಶತಸಹಸ್ರೇಣ ಸಮ್ಮಿತಂ ರಾಷ್ಟ್ರವರ್ಧನಂ||

ಅಲ್ಲಿ ಮಹಾಸತ್ವವುಳ್ಳ, ಒಂದೇ ಆದರೂ ಲಕ್ಷಬಿಲ್ಲುಗಳಿಗೆ ಸಮನಾದ, ರಾಷ್ಟ್ರವರ್ಧನಕರವಾದ ಪಾರ್ಥನ ಗಾಂಡೀವಧನುವಿದೆ.

04038007a ವ್ಯಾಯಾಮಸಹಮತ್ಯರ್ಥಂ ತೃಣರಾಜಸಮಂ ಮಹತ್|

04038007c ಸರ್ವಾಯುಧಮಹಾಮಾತ್ರಂ ಶತ್ರುಸಂಬಾಧಕಾರಕಂ||

ಅದು ಒತ್ತಡವನ್ನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ತಡೆದುಕೊಳ್ಳಬಲ್ಲದು. ತಾಳೆ ಮರದಂತೆ ದೊಡ್ಡದು. ಎಲ್ಲ ಆಯುಧಗಳಿಗಿಂತಲೂ ಬೃಹತ್ತಾದದು, ಶತ್ರುಗಳಿಗೆ ಬಾಧೆಯುಂಟು ಮಾಡುವಂಥದು.

04038008a ಸುವರ್ಣವಿಕೃತಂ ದಿವ್ಯಂ ಶ್ಲಕ್ಷ್ಮಮಾಯತಮವ್ರಣಂ|

04038008c ಅಲಂ ಭಾರಂ ಗುರುಂ ವೋಢುಂ ದಾರುಣಂ ಚಾರುದರ್ಶನಂ|

04038008e ತಾದೃಶಾನ್ಯೇವ ಸರ್ವಾಣಿ ಬಲವಂತಿ ದೃಢಾನಿ ಚ||

ಸುವರ್ಣಖಚಿತ, ದಿವ್ಯವಾದ, ನುಣುಪಾದ, ವಿಸ್ತಾರವಾದ, ಗಂಟಿಲ್ಲದ, ದೊಡ್ಡ ಭಾರವನ್ನು ಸಹಿಸಿಕೊಳ್ಳುವಂಥ, ವೈರಿಗಳಿಗೆ ಭಯಂಕರವಾದ, ನೋಡುವುದಕ್ಕೆ ಸುಂದರವಾದ ಅದರಂತೆಯೇ ಉಳಿದವರ ಎಲ್ಲ ಬಿಲ್ಲುಗಳೂ ಬಲ ಮತ್ತು ದೃಢತೆಯನ್ನುಳ್ಳವು.”

04038009 ಉತ್ತರ ಉವಾಚ|

04038009a ಅಸ್ಮಿನ್ಪೂಕ್ಷೇ ಕಿಲೋದ್ಬದ್ಧಂ ಶರೀರಮಿತಿ ನಃ ಶ್ರುತಂ|

04038009c ತದಹಂ ರಾಜಪುತ್ರಃ ಸನ್ಸ್ಪೃಶೇಯಂ ಪಾಣಿನಾ ಕಥಂ||

ಉತ್ತರನು ಹೇಳಿದನು: “ಈ ಮರಕ್ಕೆ ಒಂದು ಮೃತಶರೀರವನ್ನು ಕಟ್ಟಲಾಗಿದೆಯೆಂದು ಕೇಳಿದ್ದೇನೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ರಾಜಪುತ್ರನಾದ ನಾನು

ಅದನ್ನೆಂತು ಕೈಯಿಂದ ಮುಟ್ಟಲಿ?

04038010a ನೈವಂವಿಧಂ ಮಯಾ ಯುಕ್ತಮಾಲಬ್ಧಂ ಕ್ಷತ್ರಯೋನಿನಾ|

04038010c ಮಹತಾ ರಾಜಪುತ್ರೇಣ ಮಂತ್ರಯಜ್ಞವಿದಾ ಸತಾ||

ಕ್ಷತ್ರಿಯನಾಗಿ ಹುಟ್ಟಿದ, ಮಹಾರಾಜಪುತ್ರ, ಮಂತ್ರಯಜ್ಞವಿದ,
ಸತ್ತುರುಷನಾದ ನಾನು ಹೀಗೆ ಶವವನ್ನು ಮುಟ್ಟುವುದು ಸರಿಯಲ್ಲ.

04038011a ಸ್ಪೃಷ್ಟವಂತಂ ಶರೀರಂ ಮಾಂ ಶವವಾಹಮಿವಾಶುಚಿಂ|

04038011c ಕಥಂ ವಾ ವ್ಯವಹಾರ್ಯಂ ವೈ ಕುರ್ವೀಥಾಸ್ವಂ ಬೃಹನ್ನಡೇ||

ಬೃಹನ್ನಡೇ! ಮೃತಶರೀರವನ್ನು ನಾನು ಮುಟ್ಟಿದರೆ ಶವವಾಹಕನಂತೆ
ಅಶುಚಿಯಾದ ನನ್ನೊಡನೆ ಹೇಗೆ ತಾನೆ ನೀನು ವ್ಯವಹರಿಸೀಯೆ?"

04038012 ಬೃಹನ್ನಡೋವಾಚ|

04038012a ವ್ಯವಹಾರ್ಯಶ್ಚ ರಾಜೇಂದ್ರ ಶುಚಿಶ್ಚೈವ ಭವಿಷ್ಯಸಿ|

04038012c ಧನೂಂಷ್ಯೇತಾನಿ ಮಾ ಭೈಸ್ವಂ ಶರೀರಂ ನಾತ್ರ ವಿದ್ಯತೇ||

ಬೃಹನ್ನಡೆಯು ಹೇಳಿದಳು: "ರಾಜೇಂದ್ರ! ವ್ಯವಹರಿಸಲು ಯೋಗ್ಯನೂ
ಆಗುವೆ; ಶುಚಿಯಾಗಿಯೂ ಉಳಿಯುವೆ. ಹೆದರಬೇಡ! ಇವು
ಬಿಲ್ಲುಗಳು. ಇಲ್ಲಿ ಮೃತಶರೀರವಿಲ್ಲ.

04038013a ದಾಯಾದಂ ಮತ್ಸ್ಯ ರಾಜಸ್ಯ ಕುಲೇ ಜಾತಂ ಮನಸ್ವಿನಂ|

04038013c ಕಥಂ ತ್ವಾ ನಿಂದಿತಂ ಕರ್ಮ ಕಾರಯೇಯಂ ನೃಪಾತ್ಮಜ||

ರಾಜಪುತ್ರ! ಮತ್ಸ್ಯ ರಾಜನ ಉತ್ತರಾಧಿಕಾರಿಯೂ ಉನ್ನತ ಕುಲದಲ್ಲಿ

ಹುಟ್ಟಿದ ದೃಢಮನಸ್ಕನೂ ಆದ ನಿನ್ನಿಂದ ನಾನು ನಿಂದ್ಯವಾದ ಈ ಕಾರ್ಯವನ್ನೇಕೆ ಮಾಡಿಸಲಿ?”

04038014 ವೈಶಂಪಾಯನ ಉವಾಚ|

04038014a ಏವಮುಕ್ತಃ ಸ ಪಾರ್ಥೇನ ರಥಾತ್ಪ್ರಸ್ಯಂದ್ಯ ಕುಂಡಲೀ|

04038014c ಆರುರೋಹ ಶಮೀವೃಕ್ಷಂ ವೈರಾಟಿರವಶಸ್ತದಾ||

ವೈಶಂಪಾಯನನು ಹೇಳಿದನು: “ಪಾರ್ಥನು ಹೀಗೆ ಹೇಳಲು ಕುಂಡಲಧಾರಿ ಆ ವಿರಾಟಪುತ್ರನು ರಥದಿಂದಿಳಿದು ವಿವಶನಾಗಿ ಶಮೀವೃಕ್ಷವನ್ನು ಹತ್ತಿದನು.

04038015a ತಮನ್ವಶಾಸಚ್ಚ ತ್ರುಘ್ನೋ ರಥೇ ತಿಷ್ಠನ್ಧನಂಜಯಃ|

04038015c ಪರಿವೇಷ್ಟನಮೇತೇಷಾಂ ಕ್ಷಿಪ್ರಂ ಚೈವ ವ್ಯಪಾನುದ||

ಶತ್ರುನಾಶಕ ಧನಂಜಯನು ರಥದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತು “ಆ ಕಟ್ಟನ್ನು ಬೇಗ ಬಿಚ್ಚು!” ಎಂದು ಆಜ್ಞಾಪಿಸಿದನು.

04038016a ತಥಾ ಸಂನಹನಾನ್ಯೇಷಾಂ ಪರಿಮುಚ್ಯ ಸಮಂತತಃ|

04038016c ಅಪಶ್ಯದ್ಗಾಂಡೀವಂ ತತ್ರ ಚತುರ್ಭಿರಪರೈಃ ಸಹ||

ಉತ್ತರನು ಅಂತೆಯೇ ಅವುಗಳ ಕಟ್ಟುಗಳನ್ನು ಸುತ್ತಲೂ ಬಿಚ್ಚಿ, ಅಲ್ಲಿ ಬೇರೆ ನಾಲ್ಕು ಬಿಲ್ಲುಗಳೊಡನೆ ಇದ್ದ ಗಾಂಡೀವವನ್ನು ನೋಡಿದನು.

04038017a ತೇಷಾಂ ವಿಮುಚ್ಯಮಾನಾನಾಂ ಧನುಷಾಮರ್ಕವರ್ಚಸಾಂ|

04038017c ವಿನಿಶ್ಚೇರುಃ ಪ್ರಭಾ ದಿವ್ಯಾ ಗ್ರಹಾಣಾಮುದಯೇಷ್ಟಿವ||

ಕಟ್ಟನ್ನು ಕಳಚುತ್ತಿರಲು, ಸೂರ್ಯತೇಜಸ್ಸುಗಳನ್ನುಳ್ಳ ಆ ಬಿಲ್ಲುಗಳ
ದಿವ್ಯಪ್ರಭೆ ಗ್ರಹಗಳ ಉದಯಕಾಲದ ಪ್ರಭೆಯಂತೆ ಹೊಮ್ಮಿತು.

04038018a ಸ ತೇಷಾಂ ರೂಪಮಾಲೋಕ್ಯ ಭೋಗಿನಾಮಿವ ಜ್ಯಂಭತಾಂ|

04038018c ಹೃಷ್ಯರೋಮಾ ಭಯೋದ್ವಿಗ್ನಃ ಕ್ಷಣೇನ ಸಮಪದ್ಯತ||

ವಿಜ್ಯಂಭಿಸುವ ಸರ್ಪಗಳ ರೂಪದಂತಹ ಅವುಗಳ ರೂಪವನ್ನು ಕಂಡ
ಅವನು ಕ್ಷಣಮಾತ್ರದಲ್ಲಿ ರೋಮಾಂಚನಗೊಂಡು
ಭಯೋದ್ವಿಗ್ನನಾದನು.

04038019a ಸಂಸ್ಪೃಶ್ಯ ತಾನಿ ಚಾಪಾನಿ ಭಾನುಮಂತಿ ಬೃಹಂತಿ ಚ|

04038019c ವೈರಾಟಿರರ್ಜುನಂ ರಾಜನ್ನಿದಂ ವಚನಮಬ್ರವೀತ್||

ರಾಜನ್! ಹೊಳೆಹೊಳೆಯುತ್ತಿರುವ ಆ ದೊಡ್ಡ ಬಿಲ್ಲುಗಳನ್ನು ಉತ್ತರನು
ಮುಟ್ಟಿ ಈ ಮಾತನ್ನಾಡಿದನು.

04038020 ಉತ್ತರ ಉವಾಚ|

04038020a ಬಿಂದವೋ ಜಾತರೂಪಸ್ಯ ಶತಂ ಯಸ್ಮಿನ್ನಿಪಾತಿತಾಃ|

04038020c ಸಹಸ್ರಕೋಟಿ ಸೌವರ್ಣಾಃ ಕಸ್ಮೈತದ್ಧನುರುತ್ತಮಂ||

ಉತ್ತರನು ಹೇಳಿದನು: “ಚಿನ್ನದ ನೂರು ಚಿಕ್ಕೆಗಳನ್ನುಳ್ಳ, ಸಾವಿರಕೋಟಿ
ಸುವರ್ಣಗಳ ಈ ಉತ್ತಮ ಬಿಲ್ಲು ಯಾರದ್ದು ?

04038021a ವಾರಣಾ ಯಸ್ಯ ಸೌವರ್ಣಾಃ ಪೃಷ್ಠೇ ಭಾಸಂತಿ ದಂಶಿತಾಃ|

04038021c ಸುಪಾರ್ಶ್ವಂ ಸುಗ್ರಹಂ ಚೈವ ಕಸ್ಮೈತದ್ಧನುರುತ್ತಮಂ||

ಬೆನ್ನಿನ ಮೇಲೆ ಹೊಳೆಯುವ ಚಿನ್ನದ ಸಲಗಗಳನ್ನು ಕೆತ್ತಿರುವ ಒಳ್ಳೆಯ
ಅಂಚು-ಹಿಡಿಗಳನ್ನುಳ್ಳ ಈ ಉತ್ತಮ ಬಿಲ್ಲು ಯಾರದ್ದು?

04038022a ತಪನೀಯಸ್ಯ ಶುದ್ಧಸ್ಯ ಷಷ್ಟಿಯಸ್ಯೇಂದ್ರಗೋಪಕಾಃ|

04038022c ಪೃಷ್ಠೇ ವಿಭಕ್ತಾಃ ಶೋಭಂತೇ ಕಸ್ಮೈತದ್ಧನುರುತ್ತಮಂ||

ಬೆನ್ನಿನ ಮೇಲೆ ಬಿಡಿಸಿರುವ ಶುದ್ಧ ಸುವರ್ಣದ ಅರವತ್ತು ಇಂದ್ರಗೋಪ
(ಚಿಟ್ಟಿಗಳು) ಗಳು ಶೋಭಿಸುತ್ತಿರುವ ಈ ಉತ್ತಮ ಬಿಲ್ಲು ಯಾರದ್ದು?

04038023a ಸೂರ್ಯಾ ಯತ್ರ ಚ ಸೌವರ್ಣಾಸ್ತ್ರಯೋ ಭಾಸಂತಿ ದಂಶಿತಾಃ|

04038023c ತೇಜಸಾ ಪ್ರಜ್ವಲಂತೋ ಹಿ ಕಸ್ಮೈತದ್ಧನುರುತ್ತಮಂ||

ತೇಜಸ್ಸಿನಿಂದ ಪ್ರಜ್ವಲಿಸುತ್ತಿರುವ ಮೂರು ಸುವರ್ಣ ಸೂರ್ಯರನ್ನು
ಕೆತ್ತಿರುವ ಈ ಉತ್ತಮ ಬಿಲ್ಲು ಯಾರದ್ದು?

04038024a ಶಾಲಭಾ ಯತ್ರ ಸೌವರ್ಣಾಸ್ತಪನೀಯವಿಚಿತ್ರಿತಾಃ|

04038024c ಸುವರ್ಣಮಣಿಚಿತ್ರಂ ಚ ಕಸ್ಮೈತದ್ಧನುರುತ್ತಮಂ||

ಪುಟವಿಟ್ಟು ಚಿನ್ನದ ಚಿಟ್ಟಿಗಳನ್ನು ಚಿತ್ರಿಸಿರುವ ಬಂಗಾರ ಮತ್ತು
ಮಣಿಗಳನ್ನು ಬಿಡಿಸಿದ ಈ ಉತ್ತಮ ಬಿಲ್ಲು ಯಾರದ್ದು?

04038025a ಇಮೇ ಚ ಕಸ್ಯ ನಾರಾಚಾಃ ಸಹಸ್ರಾ ಲೋಮವಾಹಿನಃ|

04038025c ಸಮಂತಾತ್ಕಲಧೌತಾಗ್ರಾ ಉಪಾಸಂಗೇ ಹಿರಣ್ಮಯೇ||

ಸುತ್ತಲೂ ಗರಿಗಳಿಂದ, ಚಿನ್ನದ ಮೊನೆಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ ಮತ್ತು ಚಿನ್ನದ
ಬತ್ತಳಿಕೆಯಲ್ಲಿರುವ ಈ ಸಾವಿರ ಬಾಣಗಳು ಯಾರವು?

04038026a ವಿಪಾಲಾಃ ಪೃಥವಃ ಕಸ್ಯ ಗಾರ್ಧಪತ್ರಾಃ ಶಿಲಾಶಿತಾಃ|

04038026c ಹಾರಿದ್ರವರ್ಣಾಃ ಸುನಸಾಃ ಪೀತಾಃ ಸರ್ವಾಯಸಾಃ ಶರಾಃ||

ಉದ್ದವೂ, ದಪ್ಪವೂ, ಹದ್ದಿನ ಗರಿಗಳುಳ್ಳವೂ, ಕಲ್ಲಿನ ಮೇಲೆ
ಮಸೆದವೂ, ಹಳದಿ ಬಣ್ಣದವೂ, ಒಳ್ಳೆಯ ತುದಿಗಳುಳ್ಳವೂ,
ಹದಗೊಳಿಸಿದವೂ, ಉಕ್ಕಿನಿಂದ ಮಾಡಿದವೂ ಆದ ಈ ಬಾಣಗಳು
ಯಾರವು?

04038027a ಕಸ್ಯಾಯಮಸಿತಾವಾಪಃ ಪಂಚಶಾರ್ದೂಲಲಕ್ಷಣಃ|

04038027c ವರಾಹಕರ್ಣವ್ಯಾಮಿಶ್ರಃ ಶರಾನ್ಧಾರಯತೇ ದಶ||

ಐದು ಹುಲಿಗಳ ಗುರುತುಗಳನ್ನುಳ್ಳ, ಹಂದಿಯ ಕಿವಿಯನ್ನು ಹೋಲುವ
ಮತ್ತು ಹತ್ತು ಬಾಣಗಳನ್ನು ಹೂಡಬದುದಾಗಿರುವ ಈ ಕಪ್ಪು ಬಿಲ್ಲು
ಯಾರದ್ದು?

04038028a ಕಸ್ಯೇಮೇ ಪೃಥವೋ ದೀರ್ಘಾಃ ಸರ್ವಪಾರಶವಾಃ ಶರಾಃ|

04038028c ಶತಾನಿ ಸಪ್ತ ತಿಷ್ಠಂತಿ ನಾರಾಚಾ ರುಧಿರಾಶನಾಃ||

ರಕ್ತವನ್ನು ಕುಡಿಯುವಂತಹ, ಪೂರ್ತಿ ಉಕ್ಕಿನಿಂದ ಮಾಡಿದ, ಈ ದಪ್ಪ,
ಉದ್ದ, ಏಳು ನೂರು ಬಾಣಗಳು ಯಾರವು?

04038029a ಕಸ್ಯೇಮೇ ಶುಕಪತ್ರಾಭೈಃ ಪೂರ್ವೈರಧೈಃ ಸುವಾಸಸಃ|

04038029c ಉತ್ತರೈರಾಯಸೈಃ ಪೀತೈರ್ಹೇಮಪುಂಖೈಃ ಶಿಲಾಶಿತೈಃ||

ಪೂರ್ವಾರ್ಧದಲ್ಲಿ ಗಿಣಿಯ ರೆಕ್ಕೆಯಂಥ ಬಣ್ಣದ ಹೊದಿಕೆಯನ್ನುಳ್ಳವೂ,

ಉತ್ತರಾರ್ಧದಲ್ಲಿ ಹದಗೊಳಿಸಿದವೂ, ಚಿನ್ನದ ಗರಿಗಳನ್ನುಳ್ಳವೂ, ಉಕ್ಕಿನಿಂದಾದವೂ, ಕಲ್ಲಿನ ಮೇಲೆ ಮಸೆದವೂ ಆದ ಈ ಬಾಣಗಳು ಯಾರವು?

04038030a ಕಸ್ಯಾಯಂ ಸಾಯಕೋ ದೀರ್ಘಃ ಶಿಲೀಪೃಷ್ಠಃ ಶಿಲೀಮುಖಿಃ|

04038030c ವೈಯಾಘ್ರಕೋಶೇ ನಿಹಿತೋ ಹೇಮಚಿತ್ರತ್ಸರುರ್ಮಹಾನ್||

ನೆಲಗಪ್ಪೆಯಂತ ಹಿಂಬಾಗ ಮುಂಬಾಗಗಳನ್ನುಳ್ಳ, ವ್ಯಾಘ್ರಚರ್ಮದ ಚೀಲದಲ್ಲಿರಿಸಲಾದ, ಸುಂದರ ಚಿನ್ನದ ಹಿಡಿಯನ್ನುಳ್ಳ ಈ ದೀರ್ಘ ಮಹಾಖಡ್ಗವು ಯಾರದ್ದು?

04038031a ಸುಫಲಶ್ಚಿತ್ರಕೋಶಶ್ಚ ಕಿಂಕಿಣೀಸಾಯಕೋ ಮಹಾನ್|

04038031c ಕಸ್ಯ ಹೇಮತ್ಸರುರ್ದಿವ್ಯಃ ಖಡ್ಗಃ ಪರಮನಿವೃಣಃ||

ಒಳ್ಳೆಯ ಅಲಗುಳ್ಳದ್ದೂ, ಸುಂದರ ಚೀಲದಲ್ಲಿರುವ ಕಿರುಗೆಜ್ಜೆಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ ಚಿನ್ನದ ಹಿಡಿಯುಳ್ಳ, ತುಂಬ ನುಣುಪಾದ ಈ ದಿವ್ಯ ಮಹಾ ಖಡ್ಗವು ಯಾರದ್ದು?

04038032a ಕಸ್ಯಾಯಂ ವಿಮಲಃ ಖಡ್ಗೋ ಗವ್ಯೇ ಕೋಶೇ ಸಮರ್ಪಿತಃ|

04038032c ಹೇಮತ್ಸರುರನಾಧೃಷ್ಯೋ ನೈಷಧ್ಯೋ ಭಾರಸಾಧನಃ||

ಗೋವಿನ ಚರ್ಮದ ಚೀಲದಲ್ಲಿರಿಸಿದ, ಚಿನ್ನದ ಹಿಡಿಯುಳ್ಳ, ಮುರಿಯಲಾಗದ, ನಿಷಧ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಮಾಡಿದ, ಯಾವುದೇ ಕಾರ್ಯವನ್ನೂ ನಿರ್ವಹಿಸಬಲ್ಲ ಈ ವಿಮಲ ಖಡ್ಗವು ಯಾರದ್ದು?

04038033a ಕಸ್ಯ ಪಾಂಚನಖೇ ಕೋಶೇ ಸಾಯಕೋ ಹೇಮವಿಗ್ರಹಃ|

04038033c ಪ್ರಮಾಣರೂಪಸಂಪನ್ನಃ ಪೀತ ಆಕಾಶಸಂನಿಭಃ||

ಆಡಿನ ಚರ್ಮದ ಚೀಲದಲ್ಲಿರುವ, ಸುವರ್ಣ ಖಚಿತವಾದ, ಸರಿಯಾದ ಅಳತೆ ಮತ್ತು ಆಕಾರದ, ಹದಗೊಳಿಸಿದ, ಆಕಾಶದ ಬಣ್ಣದ ಈ ಕತ್ತಿ ಯಾರದ್ದು ?

04038034a ಕಸ್ಯ ಹೇಮಮಯೇ ಕೋಶೇ ಸುತಪ್ತೇ ಪಾವಕಪ್ರಭೇ|

04038034c ನಿಸ್ತ್ರಿಯೋಽಯಂ ಗುರುಃ ಪೀತಃ ಸೈಕ್ಯಃ ಪರಮನಿವೃಣಃ||

ಚೆನ್ನಾಗಿ ಉರಿಯುತ್ತಿರುವ ಅಗ್ನಿಯ ಪ್ರಭೆಯುಳ್ಳ, ಪುಟವಿಟ್ಟು ಚಿನ್ನದ ಓರೆಯ, ಭಾರವಾದ, ಹದಗೊಳಿಸಿದ, ತುಂಬಾ ನುಣುಪಾಗಿರುವ, ಎಲ್ಲಿಯೂ ಭಿನ್ನವಾಗಿರದ ಉದ್ದವಾದ ಈ ಕತ್ತಿ ಯಾರದ್ದು ?

04038035a ನಿರ್ದಿಶಸ್ವ ಯಥಾತತ್ತ್ವಂ ಮಯಾ ಪೃಷ್ಠಾ ಬೃಹನ್ನಡೇ|

04038035c ವಿಸ್ಮಯೋ ಮೇ ಪರೋ ಜಾತೋ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಸರ್ವಮಿದಂ ಮಹತ್||

ಬೃಹನ್ನಡೆ! ನಾನು ಕೇಳಿದ ಈ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ದಿಟವಾದ ಉತ್ತರ ಕೊಡು. ಈ ಮಹತ್ತಾದುದೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಕಂಡು ನನಗೆ ಪರಮ ವಿಸ್ಮಯವಾಗಿದೆ.”

04038036 ಬೃಹನ್ನಡೋವಾಚ|

04038036a ಯನ್ಮಾಂ ಪೂರ್ವಮಿಹಾಪೃಚ್ಛಃ ಶತ್ರುಸೇನಾನಿಬರ್ಹಣಂ|

04038036c ಗಾಂಡೀವಮೇತತ್ಪಾರ್ಥಸ್ಯ ಲೋಕೇಷು ವಿದಿತಂ ಧನುಃ||

ಬೃಹನ್ನಡೆಯು ಹೇಳಿದಳು: “ನನ್ನನ್ನು ನೀನು ಮೊದಲು ಕೇಳಿದ ಬಿಲ್ಲು

ಪಾರ್ಥನ ಲೋಕಪ್ರಸಿದ್ಧವೂ ಶತ್ರುಸೇನಾನಾಶಕವೂ ಆದ
ಗಾಂಡೀವವೆಂಬ ಧನುಸ್ಸು.

04038037a ಸರ್ವಾಯುಧಮಹಾಮಾತ್ರಂ ಶಾತಕುಂಭಪರಿಷ್ಕೃತಂ|

04038037c ಏತತ್ತದರ್ಜುನಸ್ಯಾಸೀದ್ಗಾಂಡೀವಂ ಪರಮಾಯುಧಂ||

ಎಲ್ಲ ಆಯುಧಗಳಲ್ಲಿ ದೊಡ್ಡದೂ ಸುವರ್ಣಾಲಂಕೃತವೂ ಆದ ಈ
ಗಾಂಡೀವವು ಅರ್ಜುನನ ಪರಮಾಯುಧವಾಗಿತ್ತು.

04038038a ಯತ್ತಚ್ಚತಸಹಸ್ರೇಣ ಸಮ್ಮಿತಂ ರಾಷ್ಟ್ರವರ್ಧನಂ|

04038038c ಯೇನ ದೇವಾನ್ಮನುಷ್ಯಾಂಶ್ಚ ಪಾರ್ಥೋ ವಿಷಹತೇ ಮೃಧೇ||

ಸಾವಿರ ಆಯುಧಗಳಿಗೆ ಸಮನಾದ, ರಾಷ್ಟ್ರವರ್ಧಕವಾದ ಇದರಿಂದ
ಪಾರ್ಥನು ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ದೇವತೆಗಳನ್ನೂ ಮನುಷ್ಯರನ್ನೂ ಗೆಲ್ಲುತ್ತಾನೆ.

04038039a ದೇವದಾನವಗಂಧರ್ವೈಃ ಪೂಜಿತಂ ಶಾಶ್ವತೀಃ ಸಮಾಃ|

04038039c ಏತದ್ವರ್ಷಸಹಸ್ರಂ ತು ಬ್ರಹ್ಮಾ ಪೂರ್ವಮಧಾರಯತ್||

ದೇವ-ದಾನವ-ಗಂಧರ್ವರಿಂದ ಬಹುಕಾಲ ಪೂಜಿತವಾದ ಇದನ್ನು
ಬ್ರಹ್ಮನು ಸಾವಿರ ವರ್ಷ ಧರಿಸಿದ್ದನು.

04038040a ತತೋಽನಂತರಮೇವಾಥ ಪ್ರಜಾಪತಿರಧಾರಯತ್|

04038040c ತ್ರೀಣಿ ಪಂಚಶತಂ ಚೈವ ಶಕ್ರೋಽಶೀತಿ ಚ ಪಂಚ ಚ||

ಅನಂತರ ಇದನ್ನು ಪ್ರಜಾಪತಿಯು ಐನೂರಾ ಮೂರು ವರ್ಷಗಳು
ಮತ್ತು ಬಳಿಕ ಶಕ್ರನು ಎಂಬತ್ತೈದು ವರ್ಷ ಧರಿಸಿದ್ದರು.

04038041a ಸೋಮಃ ಪಂಚಶತಂ ರಾಜಾ ತಥೈವ ವರುಣಃ ಶತಂ|

04038041c ಪಾರ್ಥಃ ಪಂಚ ಚ ಷಷ್ಠಿಂ ಚ ವರ್ಷಾಣಿ ಶ್ವೇತವಾಹನಃ||

ಆಮೇಲೆ ಚಂದ್ರನು ಐನೂರು ವರ್ಷ, ರಾಜ ವರುಣನು ನೂರುವರ್ಷ ಧರಿಸಿದರು. ಕಡೆಗೆ ಶ್ವೇತವಾಹನ ಪಾರ್ಥನು ಇದನ್ನು ಅರುವತ್ತೈದು ವರ್ಷ ಧರಿಸಿದ್ದಾನೆ.

04038042a ಮಹಾವೀರ್ಯಂ ಮಹದ್ಧಿವ್ಯಮೇತತ್ತದ್ಧನುರುತ್ತಮಂ|

04038042c ಪೂಜಿತಂ ಸುರಮರ್ತ್ಯೇಷು ಬಿಭರ್ತಿ ಪರಮಂ ವಪುಃ||

ಮಹಾ ಸತ್ವವುಳ್ಳದ್ದೂ, ಮಹದ್ಧಿವ್ಯವೂ, ಉತ್ತಮವೂ, ಸುರಮರ್ತ್ಯರಲ್ಲಿ ಪೂಜಿತವೂ ಆದ ಈ ಧನುಸ್ಸು ಶ್ರೇಷ್ಠ ಆಕಾರದಲ್ಲಿದೆ.

04038043a ಸುಪಾರ್ಶ್ವಂ ಭೀಮಸೇನಸ್ಯ ಜಾತರೂಪಗ್ರಹಂ ಧನುಃ|

04038043c ಯೇನ ಪಾರ್ಥೋಽಜಯತ್ಕೃತ್ಸಾಂ ದಿಶಂ ಪ್ರಾಚೀಂ ಪರಂತಪಃ||

ಒಳ್ಳೆಯ ಪಕ್ಕಗಳನ್ನೂ ಚಿನ್ನದ ಹಿಡಿಯನ್ನೂ ಹೊಂದಿದ ಈ ಮತ್ತೊಂದು ಬಿಲ್ಲು ಭೀಮಸೇನನದು. ಇದರಿಂದ ಆ ಶತ್ರುನಾಶಕ ಭೀಮನು ಪೂರ್ವ ದಿಕ್ಕನ್ನು ಗೆದ್ದನು.

04038044a ಇಂದ್ರಗೋಪಕಚಿತ್ರಂ ಚ ಯದೇತಚ್ಚಾರುವಿಗ್ರಹಂ|

04038044c ರಾಜ್ಞೋ ಯುಧಿಷ್ಠಿರಸ್ಮೈತದ್ವೈರಾಟೇ ಧನುರುತ್ತಮಂ||

ವಿರಾಟಪುತ್ರ! ಇಂದ್ರಗೋಪಗಳನ್ನು ಬಿಡಿಸಿದ ಸುಂದರವಾದ ಆಕೃತಿಯನ್ನುಳ್ಳ ಈ ಉತ್ತಮ ಬಿಲ್ಲು ರಾಜ ಯುಧಿಷ್ಠಿರನದು.

04038045a ಸೂರ್ಯಾ ಯಸ್ಮಿಂಸ್ತು ಸೌವರ್ಣಾಃ ಪ್ರಭಾಸಂತೇ ಪ್ರಭಾಸಿನಃ|

04038045c ತೇಜಸಾ ಪ್ರಜ್ವಲಂತೋ ವೈ ನಕುಲಸ್ಮೈತದಾಯುಧಂ||

ಯಾವುದರಲ್ಲಿ ತೇಜಸ್ಸಿನಿಂದ ಹೊಳೆಯುತ್ತಿರುವ ಮಿರುಗುವ ಚಿನ್ನದ ಸೂರ್ಯರು ಪ್ರಕಾಶಿಸುತ್ತಾರೋ ಆ ಆಯುಧವು ನಕುಲನದು.

04038046a ಶಲಭಾ ಯತ್ರ ಸೌವರ್ಣಾಸ್ತಪನೀಯವಿಚಿತ್ರಿತಾಃ|

04038046c ಏತನ್ಮಾದ್ರೀಸುತಸ್ಯಾಪಿ ಸಹದೇವಸ್ಯ ಕಾರ್ಮುಕಂ||

ಸುವರ್ಣ ಪತಂಗಗಳು ಚಿತ್ರಿತವಾದ ಈ ಪುಟವಿಟ್ಟು ಚಿನ್ನದ ಬಿಲ್ಲು ಮಾದ್ರೀಸುತ ಸಹದೇವನದು.

04038047a ಯೇ ತ್ವಿಮೇ ಕ್ಷುರಸಂಕಾಶಾಃ ಸಹಸ್ರಾ ಲೋಮವಾಹಿನಃ|

04038047c ಏತೇಽರ್ಜುನಸ್ಯ ವೈರಾಟೇ ಶರಾಃ ಸರ್ಪವಿಷೋಪಮಾಃ||

ವಿರಾಟಪುತ್ರ! ಗರಿಗಳನ್ನುಳ್ಳ, ಕತ್ತಿಯಂತಿರುವ, ಸರ್ಪದ ವಿಷದಂತೆ ಮಾರಕವಾದ ಈ ಸಾವಿರ ಬಾಣಗಳು ಅರ್ಜುನನವು.

04038048a ಏತೇ ಜ್ವಲಂತಃ ಸಂಗ್ರಾಮೇ ತೇಜಸಾ ಶೀಘ್ರಗಾಮಿನಃ|

04038048c ಭವಂತಿ ವೀರಸ್ಯಾಕ್ಷಯ್ಯಾ ವ್ಯೂಹತಃ ಸಮರೇ ರಿಪೂನ್||

ರಣದಲ್ಲಿ ತೇಜಸ್ಸಿನಿಂದ ಪ್ರಜ್ವಲಿಸುವ ಶೀಘ್ರಗಾಮಿಗಳಾದ ಈ ಬಾಣಗಳು ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ವೀರನು ಶತ್ರುಗಳ ಮೇಲೆ ಪ್ರಯೋಗಿಸಿದಾಗ ಅಕ್ಷಯವಾಗುತ್ತವೆ.

04038049a ಯೇ ಚೇಮೇ ಪೃಥವೋ ದೀರ್ಘಾಶ್ಚಂದ್ರಬಿಂಬಾರ್ಥದರ್ಶನಾಃ|

04038049c ಏತೇ ಭೀಮಸ್ಯ ನಿಶಿತಾ ರಿಪುಕ್ಷಯಕರಾಃ ಶರಾಃ||

ದಪ್ಪವೂ ಉದ್ದವೂ ಅರ್ಧಚಂದ್ರಬಿಂಬದಂತೆ ಕಾಣಿಸುವ
ಶತ್ರುನಾಶಕವಾದ ಈ ಹರಿತ ಬಾಣಗಳು ಭೀಮನವು.

04038050a ಹಾರಿದ್ರವರ್ಣಾ ಯೇ ತ್ವೇತೇ ಹೇಮಪುಂಖಾಃ ಶಿಲಾಶಿತಾಃ|

04038050c ನಕುಲಸ್ಯ ಕಲಾಪೋಽಯಂ ಪಂಚಶಾರ್ದೂಲಲಕ್ಷಣಃ||

ಹಳದಿ ಬಣ್ಣದ ಚಿನ್ನದ ಗರಿಗಳನ್ನುಳ್ಳ, ಕಲ್ಲಿನ ಮೇಲೆ ಮಸೆದು
ಹರಿತಗೊಳಿಸಿದ ಬಾಣಗಳುಳ್ಳ, ಐದು ಹುಲಿಗಳ ಚಿಹ್ನೆಗಳನ್ನುಳ್ಳ ಈ
ಬತ್ತಳಿಕೆ ನಕುಲನದು.

04038051a ಯೇನಾಸೌ ವ್ಯಜಯತ್ಕೃತ್ಸಾಂ ಪ್ರತೀಚೀಂ ದಿಶಮಾಹವೇ|

04038051c ಕಲಾಪೋ ಹ್ಯೇಷ ತಸ್ಯಾಸೀನ್ಮಾದ್ರೀಪುತ್ರಸ್ಯ ಧೀಮತಃ||

ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಪಶ್ಚಿಮ ದಿಕ್ಕನ್ನೆಲ್ಲ ಗೆದ್ದ ಈ ಬಾಣ ಸಮೂಹವು ಧೀಮಂತ
ಮಾದ್ರೀಪುತ್ರನದಾಗಿತ್ತು.

04038052a ಯೇ ತ್ವಿಮೇ ಭಾಸ್ಕರಾಕಾರಾಃ ಸರ್ವಪಾರಶವಾಃ ಶರಾಃ|

04038052c ಏತೇ ಚಿತ್ರಾಃ ಕ್ರಿಯೋಪೇತಾಃ ಸಹದೇವಸ್ಯ ಧೀಮತಃ||

ಸೂರ್ಯನ ಆಕಾರವುಳ್ಳ ಪೂರ್ತಿ ಉಕ್ಕಿನಿಂದ ಮಾಡಿದ ಸುಂದರ
ಕ್ರಿಯಾತ್ಮಕ ಈ ಬಾಣಗಳು ಧೀಮಂತ ಸಹದೇವನವು.

04038053a ಯೇ ತ್ವಿಮೇ ನಿಶಿತಾಃ ಪೀತಾಃ ಪೃಥವೋ ದೀರ್ಘವಾಸಸಃ|

04038053c ಹೇಮಪುಂಖಾಸ್ತ್ರಿಪರ್ವಾಣೋ ರಾಜ್ಞ ಏತೇ ಮಹಾಶರಾಃ||

ಹರಿತವೂ, ಹದಗೊಳಿಸಿದವೂ, ದೊಡ್ಡವೂ, ಉದ್ದವೂ ಆದ, ಚಿನ್ನದ
ಗರಿಗಳನ್ನುಳ್ಳ, ಮೂರು ಗೆಣ್ಣುಗಳುಳ್ಳ ಈ ಮಹಾಶರಗಳು ರಾಜ
ಯುಧಿಷ್ಠಿರನವು.

04038054a ಯಸ್ತ್ವ ಯಂ ಸಾಯಕೋ ದೀರ್ಘಃ ಶಿಲೀಪೃಷ್ಠಃ ಶಿಲೀಮುಖಃ|

04038054c ಅರ್ಜುನಸೈಷ ಸಂಗ್ರಾಮೇ ಗುರುಭಾರಸಹೋ ದೃಢಃ||

ಉದ್ದ ನೆಲಗಪ್ಪೆಯಂಥ ಹಿಂಬದಿ ಮತ್ತು ಮೂತಿಯುಳ್ಳ, ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ
ಮಹಾಭಾರವನ್ನು ಸಹಿಸಬಲ್ಲ, ಈ ದೃಢ ಕತ್ತಿಯು ಅರ್ಜುನನದು.

04038055a ವೈಯಾಘ್ರಕೋಶಸ್ತು ಮಹಾನ್ಭೀಮಸೇನಸ್ಯ ಸಾಯಕಃ|

04038055c ಗುರುಭಾರಸಹೋ ದಿವ್ಯಃ ಶಾತ್ರವಾಣಾಂ ಭಯಂಕರಃ||

ವ್ಯಾಘ್ರಚರ್ಮದ ಒರೆಯನ್ನುಳ್ಳ, ಮಹಾಭಾರವನ್ನು ಸಹಿಸಬಲ್ಲ,
ಶತ್ರುಗಳಿಗೆ ಭಯಂಕರವಾದ ಈ ದಿವ್ಯ ಮಹಾಖಡ್ಗವು
ಭೀಮಸೇನನದು.

04038056a ಸುಫಲಶ್ಚಿತ್ರಕೋಶಶ್ಚ ಹೇಮತ್ಸರುರನುತ್ತಮಃ|

04038056c ನಿಸ್ತ್ರಿಂಶಃ ಕೌರವಸೈಷ ಧರ್ಮರಾಜಸ್ಯ ಧೀಮತಃ||

ಒಳ್ಳೆಯ ಅಲಗುಳ್ಳ, ಸುಂದರ ಒರೆಯಲ್ಲಿರುವ, ಅತ್ಯುತ್ತಮ ಚಿನ್ನದ
ಹಿಡಿಯುಳ್ಳ ಈ ಖಡ್ಗವು ಧೀಮಂತ ಕುರುಪುತ್ರ ಧರ್ಮರಾಜನದು.

04038057a ಯಸ್ತು ಪಾಂಚನಖೇ ಕೋಶೇ ನಿಹಿತಶ್ಚಿತ್ರಸೇವನೇ|

04038057c ನಕುಲಸೈಷ ನಿಸ್ತ್ರಿಂಶೋ ಗುರುಭಾರಸಹೋ ದೃಢಃ||

ಆಡಿನ ಚರ್ಮದ ಒರೆಯಲ್ಲಿರಿಸಿದ, ವಿಚಿತ್ರ ಬಳಕೆಗೆ ಬರುವ,
ಮಹಾಭಾರವನ್ನು ಸಹಿಸಬಲ್ಲ ದೃಢವಾದ ಈ ಖಡ್ಗವು ನಕುಲನದು.

04038058a ಯಸ್ತ್ವ ಯಂ ವಿಮಲಃ ಖಡ್ಗೋ ಗವ್ಯೇ ಕೋಶೇ ಸಮರ್ಪಿತಃ|

04038058c ಸಹದೇವಸ್ಯ ವಿದ್ಧೇನಂ ಸರ್ವಭಾರಸಹಂ ದೃಢಂ||

ಗೋವಿನ ಚರ್ಮದ ಒರೆಯಲ್ಲಿರಿಸಿದ ಸರ್ವಭಾರವನ್ನೂ ಸಹಿಸಬಲ್ಲ
ಈ ದೃಢ ವಿಮಲ ಖಡ್ಗವು ಸಹದೇವನದೆಂದು ತಿಳಿ.”

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ವಿರಾಟ ಪರ್ವಣಿ ಗೋಹರಣ ಪರ್ವಣಿ
ಉತ್ತರಗೋಗ್ರಹೇ ಆಯುಧವರ್ಣನೇ ಅಷ್ಟತ್ರಿಂಶೋಽಧ್ಯಾಯಃ|
ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ವಿರಾಟ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಗೋಹರಣ
ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಉತ್ತರಗೋಗ್ರಹದಲ್ಲಿ ಆಯುಧವರ್ಣನದಲ್ಲಿ
ಮೂವತ್ತೆಂಟನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು.

೩೯

ಬೃಹನ್ನಡೆಯು ತನ್ನ ನಿಜರೂಪವನ್ನು ಉತ್ತರನಿಗೆ ತಿಳಿಸಿದುದು

ಅರ್ಜುನನು ವೇಷಮರೆಸಿಕೊಂಡು ಅಜ್ಞಾತವಾಸ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ ತನ್ನ,
ಸಹೋದರರ ಮತ್ತು ದ್ರೌಪದಿಯ ಕುರುಹನ್ನು ಉತ್ತರನಿಗೆ ಹೇಳುವುದು
(೧-೬). ಅದನ್ನು ನಂಬದೇ ಕೇಳಿದ ಉತ್ತರನಿಗೆ ಬೃಹನ್ನಡೆಯು

ಅರ್ಜುನನಿಗಿರುವ ಹತ್ತು ಹೆಸರುಗಳನ್ನೂ ಅವುಗಳ ಅರ್ಥದೊಂದಿಗೆ
ವಿವರಿಸುವುದು (೭-೨೦). ಇದನ್ನು ಕೇಳಿ ಉತ್ತರನು ಅರ್ಜುನನಲ್ಲಿ
ಕ್ಷಮೆಯನ್ನು ಕೇಳುವುದು (೨೧-೨೩).

04039001 ಉತ್ತರ ಉವಾಚ|

04039001a ಸುವರ್ಣ ವಿಕೃತಾನೀಮಾನ್ಯಾಯಧಾನಿ ಮಹಾತ್ಮನಾ|

04039001c ರುಚಿರಾಣಿ ಪ್ರಕಾಶಂತೇ ಪಾರ್ಥಾನಾಮಾಶುಕಾರಿಣಾಂ||

ಉತ್ತರನು ಹೇಳಿದನು: “ಮಹಾತ್ಮರೂ, ಶೀಘ್ರಕರ್ಮಿಗಳೂ ಆದ
ಪಾಂಡವರ ಈ ಚಿನ್ನದಿಂದ ಮಾಡಿದ ಸುಂದರ ಆಯುಧಗಳು
ಪ್ರಕಾಶಿಸುತ್ತಿವೆ.

04039002a ಕ್ವ ನು ಸ್ವಿದರ್ಜುನಃ ಪಾರ್ಥಃ ಕೌರವ್ಯೋ ವಾ ಯುಧಿಷ್ಠಿರಃ|

04039002c ನಕುಲಃ ಸಹದೇವಶ್ಚ ಭೀಮಸೇನಶ್ಚ ಪಾಂಡವಃ||

ಆದರೆ ಕುಂತೀಸುತ ಅರ್ಜುನನಲ್ಲಿ? ಕೌರವ್ಯ ಯುಧಿಷ್ಠಿರನಲ್ಲಿ? ನಕುಲ
ಸಹದೇವರಲ್ಲಿ? ಪಾಂಡವ ಭೀಮಸೇನನಲ್ಲಿ?

04039003a ಸರ್ವ ಏವ ಮಹಾತ್ಮಾನಃ ಸರ್ವಾಮಿತ್ರವಿನಾಶನಾಃ|

04039003c ರಾಜ್ಯಮಕ್ಷೈಃ ಪರಾಕೀರ್ಯ ನ ಶ್ರುಯಂತೇ ಕದಾ ಚನ||

ಪಗಡೆಯಾಟದಿಂದ ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡ ನಂತರ ಆ
ಸರ್ವ ಶತ್ರುನಾಶಕ ಮಹಾತ್ಮರ ವಿಷಯವು ಎಂದೂ ಕೇಳಿಬಂದಿಲ್ಲ.

04039004a ದ್ರೌಪದೀ ಕ್ವ ಚ ಪಾಂಚಾಲೀ ಸ್ತ್ರೀರತ್ನಮಿತಿ ವಿಶ್ರುತಾ|

04039004c ಜಿತಾನಕ್ಷೈಸ್ತದಾ ಕೃಷ್ಣಾ ತಾನೇವಾನ್ವಗಮದ್ವನಂ||

ಸ್ತ್ರೀರತ್ನವೆಂದು ಹೆಸರಾದ ಪಾಂಚಾಲಿ ದ್ರೌಪದಿಯಲ್ಲಿ? ಆಗ ಕೃಷ್ಣೆಯು ಪಗಡೆಯಾಟದಲ್ಲಿ ಸೋತ ಆ ಪಾಂಡವರನ್ನೇ ಅನುಸರಿಸಿ ಕಾಡಿಗೆ ಹೋದಳಷ್ಟೆ?”

04039005 ಅರ್ಜುನ ಉವಾಚ|

04039005a ಅಹಮಸ್ಯೈರ್ಜುನಃ ಪಾರ್ಥಃ ಸಭಾಸ್ತಾರೋ ಯುಧಿಷ್ಠಿರಃ|

04039005c ಬಲ್ಲವೋ ಭೀಮಸೇನಸ್ತು ಪಿತುಸ್ತೇ ರಸಪಾಚಕಃ||

04039006a ಅಶ್ವಬಂಧೋಽಥ ನಕುಲಃ ಸಹದೇವಸ್ತು ಗೋಕುಲೇ|

04039006c ಸೈರಂದ್ರೀಂ ದ್ರೌಪದೀಂ ವಿಧಿ ಯತ್ಕೃತೇ ಕೀಚಕಾ ಹತಾಃ||

ಅರ್ಜುನನು ಹೇಳಿದನು: “ನಾನೇ ಕುಂತೀಪುತ್ರ ಅರ್ಜುನ. ಆಸ್ಥಾನಿಕನೇ ಯುಧಿಷ್ಠಿರ. ನಿನ್ನ ತಂದೆಗೆ ರುಚಿಕರ ಆಡುಗೆ ಮಾಡುವ ಬಲ್ಲವನೇ ಭೀಮಸೇನ. ಅಶ್ವಪಾಲಕನೇ ನಕುಲ. ಗೋಶಾಲೆಯಲ್ಲಿರುವವನೇ ಸಹದೇವ, ಯಾರಿಗಾಗಿ ಕೀಚಕರು ಹತರಾದರೋ ಆ ಸೈರಂದ್ರಿಯೇ ದ್ರೌಪದಿಯೆಂದು ತಿಳಿ.”

04039007 ಉತ್ತರ ಉವಾಚ|

04039007a ದಶ ಪಾರ್ಥಸ್ಯ ನಾಮಾನಿ ಯಾನಿ ಪೂರ್ವಂ ಶ್ರುತಾನಿ ಮೇ|

04039007c ಪ್ರಬ್ರೂಯಾಸ್ತಾನಿ ಯದಿ ಮೇ ಶ್ರದ್ಧಧ್ಯಾಂ ಸರ್ವಮೇವ ತೇ||

ಉತ್ತರನು ಹೇಳಿದನು: “ನಾನು ಹಿಂದೆ ಕೇಳಿದ್ದ ಪಾರ್ಥನ ಹತ್ತು ಹೆಸರುಗಳನ್ನು ನೀನು ಹೇಳುವುದಾದರೆ ನಿನ್ನ ಹೇಳಿಕೆಯೆಲ್ಲವನ್ನೂ

ನಂಬುತ್ತೇನೆ.”

04039008 ಅರ್ಜುನ ಉವಾಚ|

04039008a ಹಂತ ತೇಽಹಂ ಸಮಾಚಕ್ಷೇ ದಶ ನಾಮಾನಿ ಯಾನಿ ಮೇ|

04039008c ಅರ್ಜುನಃ ಫಲ್ಲುನೋ ಜಿಷ್ಣುಃ ಕಿರೀಟೀ ಶ್ವೇತವಾಹನಃ|

04039008e ಬೀಭತ್ಸುರ್ವಿಜಯಃ ಕೃಷ್ಣಃ ಸವ್ಯಸಾಚೀ ಧನಂಜಯಃ||

ಅರ್ಜುನನು ಹೇಳಿದನು: “ನನ್ನ ಹತ್ತು ಹೆಸರುಗಳನ್ನೂ ನಿನಗೆ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ: ಅರ್ಜುನ, ಫಲ್ಲುನ, ಜಿಷ್ಣು, ಕಿರೀಟಿ, ಶ್ವೇತವಾಹನ, ಬೀಭತ್ಸು, ವಿಜಯ, ಕೃಷ್ಣ, ಸವ್ಯಸಾಚಿ ಮತ್ತು ಧನಂಜಯ.”

04039009 ಉತ್ತರ ಉವಾಚ|

04039009a ಕೇನಾಸಿ ವಿಜಯೋ ನಾಮ ಕೇನಾಸಿ ಶ್ವೇತವಾಹನಃ|

04039009c ಕಿರೀಟೀ ನಾಮ ಕೇನಾಸಿ ಸವ್ಯಸಾಚೀ ಕಥಂ ಭವಾನ್||

04039010a ಅರ್ಜುನಃ ಫಲ್ಲುನೋ ಜಿಷ್ಣುಃ ಕೃಷ್ಣೋ ಬೀಭತ್ಸುರೇವ ಚ|

04039010c ಧನಂಜಯಶ್ಚ ಕೇನಾಸಿ ಪ್ರಬ್ರೂಹಿ ಮಮ ತತ್ತ್ವತಃ||

04039010e ಶ್ರುತಾ ಮೇ ತಸ್ಯ ವೀರಸ್ಯ ಕೇವಲಾ ನಾಮಹೇತವಃ||

ಉತ್ತರನು ಹೇಳಿದನು: “ಯಾವುದರಿಂದ ನೀನು ವಿಜಯನೆಂದಾದೆ? ಏತರಿಂದ ಶ್ವೇತವಾಹನನಾದೆ? ಏತರಿಂದ ಕಿರೀಟಿ ಎಂದಾದೆ? ಸವ್ಯಸಾಚಿ ಹೇಗಾದೆ? ಏತರಿಂದ ಅರ್ಜುನ, ಫಲ್ಲುನ, ಜಿಷ್ಣು, ಕೃಷ್ಣ, ಬೀಭತ್ಸು, ಧನಂಜಯ ಎಂದೆನಿಸಿಕೊಂಡೆ? ನನಗೆ ನಿಜವಾಗಿ ಹೇಳು. ಆ ವೀರನ ಹೆಸರುಗಳಿಗೆ ಕಾರಣಗಳನ್ನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಕೇಳಿ ಬಲ್ಲೆ.”

04039011 ಅರ್ಜುನ ಉವಾಚ|

04039011a ಸರ್ವಾಂ ಜನಪದಾಂ ಜಿತ್ವಾ ವಿತ್ತಮಾಚ್ಛಿದ್ಯ ಕೇವಲಂ|

04039011c ಮಧ್ಯೇ ಧನಸ್ಯ ತಿಷ್ಠಾಮಿ ತೇನಾಹುರ್ಮಾಂ ಧನಂಜಯಂ||

ಅರ್ಜುನನು ಹೇಳಿದನು: “ನಾನು ಎಲ್ಲ ದೇಶಗಳನ್ನೂ ಗೆದ್ದು
ಐಶ್ವರ್ಯವನ್ನೆಲ್ಲ ಸುಲಿದುಕೊಂಡು ಸಂಪತ್ತಿನ ನಡುವೆ ಇರುತ್ತೇನೆ.
ಆದುದರಿಂದ ನನ್ನನ್ನು ಧನಂಜಯನೆಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ.

04039012a ಅಭಿಪ್ರಯಾಮಿ ಸಂಗ್ರಾಮೇ ಯದಹಂ ಯುದ್ಧದುರ್ಮದಾನ್|

04039012c ನಾಜಿತ್ವಾ ವಿನಿವರ್ತಾಮಿ ತೇನ ಮಾಂ ವಿಜಯಂ ವಿದುಃ||

ನಾನು ಯುದ್ಧದುರ್ಮದರನ್ನು ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಎದುರಿಸಿದಾಗ ಅವರನ್ನು
ಗೆಲ್ಲದೇ ಹಿಂದಿರುಗುವುದಿಲ್ಲ. ಆದುದರಿಂದ ನನ್ನನ್ನು ವಿಜಯನೆಂದು
ತಿಳಿಯುತ್ತಾರೆ.

04039013a ಶ್ವೇತಾಃ ಕಾಂಚನಸಂನಾಹಾ ರಥೇ ಯುಜ್ಯಂತಿ ಮೇ ಹಯಾಃ|

04039013c ಸಂಗ್ರಾಮೇ ಯುಧ್ಯಮಾನಸ್ಯ ತೇನಾಹಂ ಶ್ವೇತವಾಹನಃ||

ನಾನು ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಕಾದುವಾಗ ಚಿನ್ನದ ಕವಚವುಳ್ಳ
ಬಿಳಿಯಕುದುರೆಗಳನ್ನು ನನ್ನ ರಥಕ್ಕೆ ಹೂಡಲಾಗುತ್ತದೆ. ಅದರಿಂದ
ನಾನು ಶ್ವೇತವಾಹನ.

04039014a ಉತ್ತರಾಭ್ಯಾಂ ಚ ಪೂರ್ವಾಭ್ಯಾಂ ಫಲ್ಗುನೀಭ್ಯಾಮಹಂ ದಿವಾ|

04039014c ಜಾತೋ ಹಿಮವತಃ ಪೃಷ್ಠೇ ತೇನ ಮಾಂ ಫಲ್ಗುನಂ ವಿದುಃ||

ನಾನು ಉತ್ತರ ಮತ್ತು ಪೂರ್ವ ಫಲ್ಗುನೀ ನಕ್ಷತ್ರದಂದು
ಹಿಮವತ್ಸರ್ವತದ ತಪ್ಪಲಿನಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದೆ. ಆದುದರಿಂದ ನನ್ನನ್ನು
ಫಲ್ಗುನನೆಂದು ತಿಳಿಯುತ್ತಾರೆ.

04039015a ಪುರಾ ಶಕ್ರೇಣ ಮೇ ದತ್ತಂ ಯುಧ್ಯತೋ ದಾನವರ್ಷಭೈಃ|

04039015c ಕಿರೀಟಂ ಮೂರ್ಧ್ನಿ ಸೂರ್ಯಾಭಂ ತೇನ ಮಾಹುಃ ಕಿರೀಟಿನಂ||

ಹಿಂದೆ ದಾನವಶ್ರೇಷ್ಠರೊಡನೆ ಯುದ್ಧಮಾಡುವಾಗ ಇಂದ್ರನು
ಸೂರ್ಯಸಮಾನ ಕಿರೀಟವನ್ನು ನನ್ನ ತಲೆಗಿಟ್ಟನು. ಆದುದರಿಂದ
ನನ್ನನ್ನು ಕಿರೀಟಿಯೆನ್ನುತ್ತಾರೆ.

04039016a ನ ಕುರ್ಯಾಂ ಕರ್ಮ ಬೀಭತ್ಸಂ ಯುಧ್ಯಮಾನಃ ಕಥಂ ಚನ|

04039016c ತೇನ ದೇವಮನುಷ್ಯೇಷು ಬೀಭತ್ಸುರಿತಿ ಮಾಂ ವಿದುಃ||

ನಾನು ಯುದ್ಧಮಾಡುವಾಗ ಎಂದೂ ಬೀಭತ್ಸವಾದ
ಕರ್ಮವನ್ನೆಸಗುವುದಿಲ್ಲ. ಅದರಿಂದ ದೇವ-ಮಾನವರು ನನ್ನನ್ನು
ಬೀಭತ್ಸುವೆಂದು ತಿಳಿಯುತ್ತಾರೆ.

04039017a ಉಭೌ ಮೇ ದಕ್ಷಿಣೌ ಪಾಣೀ ಗಾಂಡೀವಸ್ಯ ವಿಕರ್ಷಣೇ|

04039017c ತೇನ ದೇವಮನುಷ್ಯೇಷು ಸವ್ಯಸಾಚೀತಿ ಮಾಂ ವಿದುಃ||

ಗಾಂಡೀವವನ್ನು ಸೆಳೆಯುವಾಗ ನನ್ನ ಎರಡು ಕೈಗಳೂ ಬಲಗೈಗಳೇ.
ಅದರಿಂದ ದೇವ-ಮಾನವರು ನನ್ನನ್ನು ಸವ್ಯಸಾಚಿಯೆಂದು
ತಿಳಿಯುತ್ತಾರೆ.

04039018a ಪೃಥಿವ್ಯಾಂ ಚತುರಂತಾಯಾಂ ವರ್ಣೋ ಮೇ ದುರ್ಲಭಃ ಸಮಃ|

04039018c ಕರೋಮಿ ಕರ್ಮ ಶುಕ್ಲಂ ಚ ತೇನ ಮಾಮರ್ಜುನಂ ವಿದುಃ||

ಚತುಃಸಮುದ್ರಪರ್ಯಂತವಾದ ಈ ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಬಣ್ಣಕ್ಕೆ ಸಮಾನವಾದ ಬಣ್ಣ ದುರ್ಲಭ. ಅಲ್ಲದೆ ನಾನು ನಿರ್ಮಲವಾದ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತೇನೆ. ಅದರಿಂದ ನನ್ನನ್ನು ಅರ್ಜುನನೆಂದು ತಿಳಿಯುತ್ತಾರೆ.

04039019a ಅಹಂ ದುರಾಪೋ ದುರ್ಧರ್ಷೋ ದಮನಃ ಪಾಕಶಾಸನಿ|

04039019c ತೇನ ದೇವಮನುಷ್ಯೇಷು ಜಿಷ್ಣುನಾಮಾಸ್ಮಿ ವಿಶ್ರುತಃ||

ಪಾಕಶಾಸನನ ಮಗನಾದ ನಾನು ಸಮೀಪಿಸಲಾಗದವನು; ಎದುರಿಸಲಾಗದವನು, ಶತ್ರುಗಳನ್ನು ದಮನಮಾಡತಕ್ಕವನು. ಅದರಿಂದ ದೇವ-ಮಾನವರಲ್ಲಿ ನಾನು ಜಿಷ್ಣುವೆಂದು ಪ್ರಸಿದ್ಧನಾಗಿದ್ದೇನೆ.

04039020a ಕೃಷ್ಣ ಇತ್ಯೇವ ದಶಮಂ ನಾಮ ಚಕ್ರೇ ಪಿತಾ ಮಮ|

04039020c ಕೃಷ್ಣಾವದಾತಸ್ಯ ಸತಃ ಪ್ರಿಯತ್ವಾದ್ಬಾಲಕಸ್ಯ ವೈ||

ಬಾಲ್ಯದಲ್ಲಿ ನಾನು ಕಪ್ಪು ಬಣ್ಣದಿಂದ ಕೂಡಿ ಹೊಳೆಯುತ್ತಿದ್ದುದರಿಂದಲೂ, ತಂದೆಗೆ ಪ್ರಿಯನಾಗಿದ್ದುದರಿಂದಲೂ ನನ್ನ ತಂದೆಯು ನನಗೆ ಕೃಷ್ಣನೆಂಬ ಹತ್ತನೆಯ ಹೆಸರನ್ನಿಟ್ಟನು.”

04039021 ವೈಶಂಪಾಯನ ಉವಾಚ|

04039021a ತತಃ ಪಾರ್ಥಂ ಸ ವೈರಾಟಿರಭ್ಯವಾದಯದಂತಿಕಾತ್|

04039021c ಅಹಂ ಭೂಮಿಂಜಯೋ ನಾಮ ನಾಂನಾಹಮಪಿ ಚೋತ್ತರಃ||

ವೈಶಂಪಾಯನನು ಹೇಳಿದನು: “ಬಳಿಕ ಆ ವಿರಾಟಪುತ್ರನು
ಪಾರ್ಥನನ್ನು ಸಮೀಪಿಸಿ ಅಭಿವಾದನ ಮಾಡಿ ಹೇಳಿದನು: “ನಾನು
ಭೂಮಿಂಜಯ. ಉತ್ತರನೆಂಬ ಹೆಸರೂ ನನಗುಂಟು.

04039022a ದಿಷ್ಟ್ಯಾ ತ್ವಾಂ ಪಾರ್ಥ ಪಶ್ಯಾಮಿ ಸ್ವಾಗತಂ ತೇ ಧನಂಜಯ|

04039022c ಲೋಹಿತಾಕ್ಷ ಮಹಾಬಾಹೋ ನಾಗರಾಜಕರೋಪಮ|

04039022e ಯದಜ್ಞಾನಾದವೋಚಂ ತ್ವಾಂ ಕ್ಷಂತುಮರ್ಹಸಿ ತನ್ನಮ||

ಪಾರ್ಥ ! ಅದೃಷ್ಟವಶಾತ್ ನಾನು ನಿನ್ನನ್ನು ನೋಡುತ್ತಿದ್ದೇನೆ.

ಧನಂಜಯ ! ನಿನಗೆ ಸ್ವಾಗತ ! ಕೆಂಪು ಕಣ್ಣುಳ್ಳವನೇ ! ಗಜರಾಜನ
ಸೊಂಡಿಲಿನಂಥ ಮಹಾಬಾಹುಗಳುಳ್ಳವನೇ ! ಅಜ್ಞಾನದಿಂದ ನಾನು
ನಿನ್ನ ಬಗ್ಗೆ ನುಡಿದುದನ್ನು ಕ್ಷಮಿಸು.

04039023a ಯತಸ್ತ್ವಯಾ ಕೃತಂ ಪೂರ್ವಂ ವಿಚಿತ್ರಂ ಕರ್ಮ ದುಷ್ಕರಂ|

04039023c ಅತೋ ಭಯಂ ವ್ಯತೀತಂ ಮೇ ಪ್ರೀತಿಶ್ಚ ಪರಮಾ ತ್ವಯಿ||

ನೀನು ಹಿಂದೆ ಅದ್ಭುತವೂ ದುಷ್ಕರವೂ ಆದ ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು
ಮಾಡಿದ್ದವನಾದ್ದರಿಂದ ನನ್ನ ಹೆದರಿಕೆ ಕಳೆಯಿತು. ನಿನ್ನಲ್ಲಿ ನನಗೆ
ಪರಮ ಪ್ರೀತಿಯುಂಟಾಗಿದೆ.”

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ವಿರಾಟ ಪರ್ವಣಿ ಗೋಹರಣ ಪರ್ವಣಿ

ಉತ್ತರಗೋಗ್ರಹೇ ಅರ್ಜುನಪರಿಚಯೇ

ಏಕೋನಚತ್ವಾರಿಂಶೋಽಧ್ಯಾಯಃ|

ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ವಿರಾಟ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಗೋಹರಣ

ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಉತ್ತರಗೋಗ್ರಹದಲ್ಲಿ ಅರ್ಜುನಪರಿಚಯದಲ್ಲಿ
ಮೂವತ್ತೊಂಭತ್ತನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು.

೪೦

ಉತ್ತರನು ಅರ್ಜುನನ ಸಾರಥಿಯಾದುದು

ಅರ್ಜುನನಿಗೆ ನಪುಂಸಕತ್ವವು ಹೇಗುಂಟಾಯಿತೆಂದು ಉತ್ತರನು
ಕೇಳಲು ತಾನು ಅಣ್ಣನ ಆಜ್ಞೆಯಂತೆ ಧರ್ಮಯುಕ್ತನಾಗಿ ಒಂದು
ವರ್ಷದ ಬ್ರಹ್ಮಚರ್ಯವ್ರತವನ್ನು ಕೈಗೊಂಡಿರುವವನೆಂದು
ಅರ್ಜುನನು ಹೇಳುವುದು (೧-೧೩). ಅರ್ಜುನನು ಯುದ್ಧ ಸನ್ನದ್ಧನಾಗಿ
ಗಾಂಡೀವವನ್ನು ಟೀಂಕರಿಸುವುದು (೧೪-೨೨).

04040001 ಉತ್ತರ ಉವಾಚ|

04040001a ಆಸ್ಥಾಯ ವಿಪುಲಂ ವೀರ ರಥಂ ಸಾರಥಿನಾ ಮಯಾ|

04040001c ಕತಮಂ ಯಾಸ್ಯಸೇನೀಕಮುಕ್ತೋ ಯಾಸ್ಯಾಮ್ಯಹಂ ತ್ವಯಾ||

ಉತ್ತರನು ಹೇಳಿದನು: “ವೀರ! ನಾನು ಸಾರಥಿಯಾಗಿರುವ ಈ ದೊಡ್ಡ
ರಥದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತು ನೀನು ಯಾವ ಸೈನ್ಯದತ್ತ ಹೋಗಬಯಸಿ
ಹೇಳುತ್ತೀಯೋ ಅಲ್ಲಿಗೆ ನಿನ್ನನ್ನು ಒಯ್ಯುತ್ತೇನೆ.”

04040002 ಅರ್ಜುನ ಉವಾಚ|

04040002aಪ್ರೀತೋಽಸ್ಮಿ ಪುರುಷವ್ಯಾಘ್ರ ನ ಭಯಂ ವಿದ್ಯತೇ ತವ|

04040002c ಸರ್ವಾ ನ್ನುದಾಮಿ ತೇ ಶತ್ರುನ್ರಣೇ ರಣವಿಶಾರದ||

ಅರ್ಜುನನು ಹೇಳಿದನು: “ಪುರುಷಶ್ರೇಷ್ಠ! ನಿನ್ನ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ
ಸಂತುಷ್ಟನಾಗಿದ್ದೇನೆ. ನಿನಗಿನ್ನು ಭಯವಿಲ್ಲ. ಯುದ್ಧವಿಶಾರದನೇ!
ರಣದಲ್ಲಿ ನಿನ್ನ ವೈರಿಗಳನ್ನು ಓಡಿಸಿಬಿಡುತ್ತೇನೆ.

04040003a ಸ್ವಸ್ಥೋ ಭವ ಮಹಾಬುದ್ಧೇ ಪಶ್ಯ ಮಾಂ ಶತ್ರುಭಿಃ ಸಹ|
04040003c ಯುದ್ಧಮಾನಂ ವಿಮದೇಽಸ್ಮಿನ್ಕುರ್ವಾಣಂ ಭೈರವಂ ಮಹತ್||

ಮಹಾಬುದ್ಧಿಶಾಲಿ! ಸ್ವಸ್ಥನಾಗಿರು. ನಾನು ಈ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ
ಬಯಂಕರವೂ ಮಹತ್ತೂ ಆದುದನ್ನು ಸಾಧಿಸುತ್ತಾ ಶತ್ರುಗಳೊಡನೆ
ಹೋರಾಡುವುದನ್ನು ನೋಡು.

04040004a ಏತಾನ್ಸರ್ವಾನುಪಾಸಂಗಾನ್ ಕ್ಷಿಪ್ರಂ ಬದ್ಧೀಹಿ ಮೇ ರಥೇ|
04040004c ಏತಂ ಚಾಹರ ನಿಸ್ತ್ರಿಂಶಂ ಜಾತರೂಪಪರಿಷ್ಕೃತಂ|
04040004e ಅಹಂ ವೈ ಕುರುಭಿಯೋತ್ಸ್ಯಾ ಮ್ಯವಜೇಷ್ಯಾಮಿ ತೇ ಪಶೂನ್||

ಈ ಎಲ್ಲ ಬತ್ತಳಿಕೆಗಳನ್ನೂ ನನ್ನ ರಥಕ್ಕೆ ಬೇಗ ಬಿಗಿ. ಈ
ಸುವರ್ಣ ಖಚಿತ ಕತ್ತಿಯನ್ನು ತೆಗೆದುಕೋ. ನಾನು ಕುರುಗಳೊಡನೆ
ಹೋರಾಡುತ್ತೇನೆ. ನಿನ್ನ ಗೋವುಗಳನ್ನು ಗೆದ್ದು ಕೊಡುತ್ತೇನೆ.

04040005a ಸಂಕಲ್ಪಪಕ್ಷವಿಕ್ಷೇಪಂ ಬಾಹುಪ್ರಾಕಾರತೋರಣಂ|
04040005c ತ್ರಿದಂಡತೂಣಸಂಬಾಧಮನೇಕಧ್ವಜಸಂಕುಲಂ||
04040006a ಜ್ಯಾಕ್ಷೇಪಣಂ ಕ್ರೋಧಕೃತಂ ನೇಮೀನಿನದದುಂದುಭಿ|
04040006c ನಗರಂ ತೇ ಮಯಾ ಗುಪ್ತಂ ರಥೋಪಸ್ಥಂ ಭವಿಷ್ಯತಿ||

ನಿನ್ನ ನಗರವು ಈ ರಥದ ಮಧ್ಯಭಾಗದಲ್ಲಿ ಇದೆಯೋ ಎಂಬಂತೆ

ನನ್ನಿಂದ ರಕ್ಷಿತವಾಗಿದೆ. ನನ್ನ ಸಂಕಲ್ಪವೇ ನಗರದ ದಾರಿಗಳು ಮತ್ತು
 ಓಣಿಗಳು. ಬಾಹುಗಳೇ ಕೋಟೆ ಮತ್ತು ಹೆಬ್ಬಾಗಿಲುಗಳು. ರಥದ
 ಮೂರು ದಂಡಗಳೇ ಮೂರುಬಗೆಯ ಸೇನೆಗಳು. ಬತ್ತಳಿಕೆಯೇ
 ರಕ್ಷಣಸಾಮಗ್ರಿ. ನನ್ನ ಈ ಧ್ವಜವೇ ನಗರದ ಧ್ವಜಸಮೂಹ. ಈ ನನ್ನ
 ಬಿಲ್ಲಿನ ಹೆದೆಯೇ ನಗರ ರಕ್ಷಣೆಯ ಫಿರಂಗಿ. ಶತ್ರುನಾಶಕ ಕೋಪವೇ
 ದೃಢಚಿತ್ತ ಕಾರ್ಯ. ರಥಚಕ್ರದ ಶಬ್ದವೇ ನಗರದ ದುಂದುಭಿಗಳು.

04040007a ಅಧಿಷ್ಠಿತೋ ಮಯಾ ಸಂಖ್ಯೇ ರಥೋ ಗಾಂಡೀವಧನ್ವನಾ|

04040007c ಅಜೇಯಃ ಶತ್ರುಸೈನ್ಯಾನಾಂ ವೈರಾಟೇ ವೈತು ತೇ ಭಯಂ||

ವಿರಾಟಪುತ್ರ! ಗಾಂಡೀವ ಧನುವನ್ನುಳ್ಳ ನಾನು ಕುಳಿತಿರುವ ಈ
 ರಥವು ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಶತ್ರುಸೇನೆಗೆ ಅಜೇಯವಾದುದು. ನಿನ್ನ
 ಹೆದರಿಕೆಯು ತೊಲಗಲಿ.”

04040008 ಉತ್ತರ ಉವಾಚ|

04040008a ಬಿಭೇಮಿ ನಾಹಮೇತೇಷಾಂ ಜಾನಾಮಿ ತ್ವಾಂ ಸ್ಥಿರಂ ಯುಧಿ|

04040008c ಕೇಶವೇನಾಪಿ ಸಂಗ್ರಾಮೇ ಸಾಕ್ಷಾದಿಂದ್ರೇಣ ವಾ ಸಮಂ||

ಉತ್ತರನು ಹೇಳಿದನು: “ಇವರಿಗೆ ನಾನು ಇನ್ನು ಹೆದರುವುದಿಲ್ಲ.
 ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ನೀನು ಸ್ಥಿರನೆಂಬುವುದನ್ನು ನಾನು ಬಲ್ಲೆ. ಸಂಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ
 ನೀನು ಸಾಕ್ಷಾತ್ ಕೇಶವನಿಗೆ ಅಥವಾ ಇಂದ್ರನಿಗೆ ಸಮಾನನೆಂದೂ ಬಲ್ಲೆ.

04040009a ಇದಂ ತು ಚಿಂತಯನ್ನೇವ ಪರಿಮುಹ್ಯಾಮಿ ಕೇವಲಂ|

04040009c ನಿಶ್ಚಯಂ ಚಾಪಿ ದುರ್ಮೇಧಾ ನ ಗಚ್ಛಾಮಿ ಕಥಂ ಚನ||

ಆದರೆ ಇದನ್ನು ಆಲೋಚಿಸುತ್ತ ನಾನು ಸಂಪೂರ್ಣ
ದಿಗ್ಭ್ರಾಂತನಾಗುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ಮಂದ ಬುದ್ಧಿಯವನಾದ ನಾನು ಯಾವುದೇ
ನಿರ್ಧಾರಕ್ಕೆ ಬರಲಾರದವನಾಗಿದ್ದೇನೆ.

04040010a ಏವಂ ವೀರಾಂಗರೂಪಸ್ಯ ಲಕ್ಷಣೈರುಚಿತಸ್ಯ ಚ|

04040010c ಕೇನ ಕರ್ಮವಿಪಾಕೇನ ಕ್ಲೀಬತ್ವಮಿದಮಾಗತಂ||

ಇಂಥಹ ವೀರಾಂಗಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ ರೂಪವುಳ್ಳ ಮತ್ತು
ಸುಲಕ್ಷಣಗಳಿಂದ ಶ್ಲಾಘ್ಯನಾದ ನಿನಗೆ ಯಾವ ಕರ್ಮವಿಪಾಕದಿಂದ ಈ
ನಪುಂಸಕತ್ವವು ಉಂಟಾಯಿತು?

04040011a ಮನ್ಯೇ ತ್ವಾಂ ಕ್ಲೀಬವೇಷೇಣ ಚರಂತಂ ಶೂಲಪಾಣಿನಂ|

04040011c ಗಂಧರ್ವರಾಜಪ್ರತಿಮಂ ದೇವಂ ವಾಪಿ ಶತಕ್ರತುಂ||

ನಪುಂಸಕ ವೇಶದಲ್ಲಿ ಸಂಚರಿಸುವ ಶೂಲಪಾಣಿಯೆಂದು,
ಗಂಧರ್ವರಾಜಸಮಾನನೆಂದು ಅಥವಾ ದೇವೇಂದ್ರನೆಂದು ನಿನ್ನನ್ನು
ತಿಳಿಯುತ್ತೇನೆ.”

04040012 ಅರ್ಜುನ ಉವಾಚ|

04040012a ಭ್ರಾತುರ್ನಿ ಯೋಗಾಜ್ಞೇಷ್ಯಸ್ಯ ಸಂವತ್ಸರಮಿದಂ ವ್ರತಂ|

04040012c ಚರಾಮಿ ಬ್ರಹ್ಮಚರ್ಯಂ ವೈ ಸತ್ಯಮೇತದ್ಭ್ರವೀಮಿ ತೇ||

ಅರ್ಜುನನು ಹೇಳಿದನು: “ಇದೋ ನಾನು ನಿನಗೆ ಹೇಳುತ್ತಿರುವುದು
ಸತ್ಯ. ಅಣ್ಣನ ಆಜ್ಞೆಯಂತೆ ಈ ಬ್ರಹ್ಮಚರ್ಯವ್ರತವನ್ನು ಒಂದು
ವರ್ಷಕಾಲ ಆಚರಿಸುತ್ತಿದ್ದೇನೆ.

04040013a ನಾಸ್ಮಿ ಕ್ಲೀಬೋ ಮಹಾಬಾಹೋ ಪರವಾನ್ಧರ್ಮಸಮ್ಯುತಃ|

04040013c ಸಮಾಪ್ತವ್ರತಮುತ್ತೀರ್ಣಂ ವಿಧಿ ಮಾಂ ತ್ವಂ ನೃಪಾತ್ಮಜ||

ಮಹಾಬಾಹೋ ! ನಾನು ನಪುಂಸಕನಲ್ಲ. ಪರಾಧೀನನಾಗಿ,
ಧರ್ಮಯುಕ್ತನಾಗಿ ವ್ರತವನ್ನು ಮುಗಿಸಿ ದಡಮುಟ್ಟಿದ
ರಾಜಪುತ್ರನೆಂದು ನೀನು ನನ್ನನ್ನು ತಿಳಿ.”

04040014 ಉತ್ತರ ಉವಾಚ|

04040014a ಪರಮೋಽನುಗ್ರಹೋ ಮೇಽದ್ಯ ಯತ್ಪ್ರತರ್ಕೋ ನ ಮೇ ವೃಥಾ|

04040014c ನ ಹೀದೃಶಾಃ ಕ್ಲೇಬರೂಪಾ ಭವಂತೀಹ ನರೋತ್ತಮಾಃ||

ಉತ್ತರನು ಹೇಳಿದನು: “ನನಗೆ ನೀನಿಂದು
ಪರಮಾನುಗ್ರವನ್ನುಂಟುಮಾಡಿರುವೆ. ನನ್ನ ತರ್ಕ ವ್ಯರ್ಥವಾಗಲಿಲ್ಲ.
ಇಂತಹ ನರೋತ್ತಮರು ಲೋಕದಲ್ಲಿ ನಪುಂಸಕರೂಪದಲ್ಲಿರುವುದಿಲ್ಲ.

04040015a ಸಹಾಯವಾನಸ್ಮಿ ರಣೇ ಯುಧ್ಯೇಯಮಮರೈರಪಿ|

04040015c ಸಾಧ್ವಸಂ ತತ್ಪ್ರನಷ್ಟಂ ಮೇ ಕಿಂ ಕರೋಮಿ ಬ್ರವೀಹಿ ಮೇ||

ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ನನಗೆ ನೀನು ಸಹಾಯಮಾಡುತ್ತೀಯೆ. ಈಗ ನಾನು
ದೇವತೆಗಳೊಡನೆ ಕೂಡ ಹೋರಾಡಬಲ್ಲೆ. ಆ ನನ್ನ ಹೆದರಿಕೆಯು
ಅಳಿದುಹೋಯಿತು. ಮುಂದೆ ಏನು ಮಾಡಲಿ? ನನಗೆ ಹೇಳು.

04040016a ಅಹಂ ತೇ ಸಂಗ್ರಹೀಷ್ಯಾಮಿ ಹಯಾಂ ಶತ್ರುರಥಾರುಜಃ|

04040016c ಶಿಕ್ಷಿತೋ ಹ್ಯಸ್ಮಿ ಸಾರಥ್ಯೇ ತೀರ್ಥತಃ ಪುರುಷರ್ಷಭ||

ಶತ್ರುರಥಗಳನ್ನು ಮುರಿಯಬಲ್ಲ ನಿನ್ನ ಕುದುರೆಗಳನ್ನು ನಾನು
ಹಿಡಿದುಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ. ಪುರುಷಶ್ರೇಷ್ಠ! ಸಾರಥ್ಯದಲ್ಲಿ ನಾನು
ಆಚಾರ್ಯನಿಂದ ಶಿಕ್ಷಣ ಪಡೆದಿದ್ದೇನೆ.

04040017a ದಾರುಕೋ ವಾಸುದೇವಸ್ಯ ಯಥಾ ಶಕ್ರಸ್ಯ ಮಾತಲಿಃ|

04040017c ತಥಾ ಮಾಂ ವಿದ್ಧಿ ಸಾರಥ್ಯೇ ಶಿಕ್ಷಿತಂ ನರಪುಂಗವ||

ನರಶ್ರೇಷ್ಠ! ಸಾರಥ್ಯದಲ್ಲಿ ವಾಸುದೇವನಿಗೆ ದಾರುಕನು ಹೇಗೋ
ಇಂದ್ರನಿಗೆ ಮಾತಲಿಯು ಹೇಗೋ ಹಾಗೆ ನಾನು ನಿನಗೆ ಸುಶಿಕ್ಷಿತ
ಸಾರಥಿ ಎಂದು ತಿಳಿದುಕೋ.

04040018a ಯಸ್ಯ ಯಾತೇ ನ ಪಶ್ಯಂತಿ ಭೂಮೌ ಪ್ರಾಪ್ತಂ ಪದಂ ಪದಂ|

04040018c ದಕ್ಷಿಣಂ ಯೋ ಧುರಂ ಯುಕ್ತಃ ಸುಗ್ರೀವಸದೃಶೋ ಹಯಃ||

ಬಲಗಡೆಯಲ್ಲಿ ನೊಗಕ್ಕೆ ಕಟ್ಟಿದ ಕುದುರೆ ಸುಗ್ರೀವದಂತಿದೆ. ಅದು
ಚಲಿಸುವಾಗ ಹೆಜ್ಜೆಗಳು ಭೂಮಿಯನ್ನು ಸೋಕಿದ್ದು ಕಾಣುವುದಿಲ್ಲ.

04040019a ಯೋಽಯಂ ಧುರಂ ಧುರ್ಯವರೋ ವಾಮಂ ವಹತಿ ಶೋಭನಃ|

04040019c ತಂ ಮನ್ಯೇ ಮೇಘಪುಷ್ಪಸ್ಯ ಜವೇನ ಸದೃಶಂ ಹಯಂ||

ರಥದ ಎಡಗಡೆಯ ನೊಗಕ್ಕೆ ಕಟ್ಟಿದ ಸುಂದರವೂ ಕುದುರೆಗಳಲ್ಲಿ
ಶ್ರೇಷ್ಠವೂ ಆದ ಇನ್ನೊಂದು ಕುದುರೆ ವೇಗದಲ್ಲಿ ಮೇಘಪುಷ್ಪಕ್ಕೆ
ಸಮಾನವಾಗಿದೆಯೆಂದು ಭಾವಿಸುತ್ತೇನೆ.

04040020a ಯೋಽಯಂ ಕಾಂಚನಸನ್ನಾಹಃ ಪಾರ್ಷ್ಣಿಂ ವಹತಿ ಶೋಭನಃ|

04040020c ವಾಮಂ ಸೈನ್ಯಸ್ಯ ಮನೈ ತಂ ಜವೇನ ಬಲವತ್ತರಂ||

ಸುಂದರ ಚಿನ್ನದ ಕವಚವನ್ನುಳ್ಳ, ಹಿಂಬಾಗದಲ್ಲಿ ಎಡಗಡೆಯಿರುವ ವೇಗದಲ್ಲಿ ಬಲವತ್ತರವಾದ ಈ ಮತ್ತೊಂದು ಕುದುರೆಯನ್ನು ಸೈನ್ಯ ಎಂದು ತಿಳಿಯುತ್ತೇನೆ.

04040021a ಯೋಽಯಂ ವಹತಿ ತೇ ಪಾರ್ಷ್ಣಿಂ ದಕ್ಷಿಣಾಮಂಚಿತೋದ್ಯತಃ|

04040021c ಬಲಾಹಕಾದಪಿ ಮತಃ ಸ ಜವೇ ವೀರ್ಯವತ್ತರಃ||

ಹಿಂಬಾಗದಲ್ಲಿ ಬಲಗಡೆಯಿರುವ ಈ ಕುದುರೆ ವೇಗದಲ್ಲಿ ಬಲಾಹಕಕ್ಕಿಂತ ಬಲವತ್ತರವಾದುದೆಂದು ನನ್ನ ಅಭಿಪ್ರಾಯ.

04040022a ತ್ವಾಮೇವಾಯಂ ರಥೋ ವೋಢುಂ ಸಂಗ್ರಾಮೇಽರ್ಹತಿ ಧನ್ವಿನಂ|

04040022c ತ್ವಂ ಚೇಮಂ ರಥಮಾಸ್ಥಾಯ ಯೋದ್ಧುಮಹೋ ಮತೋ ಮಮ||

ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಧನುರ್ಧರನಾದ ನಿನ್ನನ್ನೇ ಹೊರಲು ಈ ರಥ ತಕ್ಕುದಾಗಿದೆ. ನೀನು ಕೂಡ ಈ ರಥದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತು ಯುದ್ಧಮಾಡಲು ತಕ್ಕವನೆಂದು ನನ್ನ ಅಭಿಪ್ರಾಯ.”

04040023 ವೈಶಂಪಾಯನ ಉವಾಚ|

04040023a ತತೋ ನಿರ್ಮುಚ್ಯ ಬಾಹುಭ್ಯಾಂ ವಲಯಾನಿ ಸ ವೀರ್ಯವಾನ್|

04040023c ಚಿತ್ರೇ ದುಂದುಭಿಸಂನಾದೇ ಪ್ರತ್ಯಮುಂಚತ್ತಲೇ ಶುಭೇ||

ವೈಶಂಪಾಯನನು ಹೇಳಿದನು: “ಬಳಿಕ ಆ ಸತ್ವಶಾಲಿ ಅರ್ಜುನನು ತೋಳುಗಳಿಂದ ಬಳೆಗಳನ್ನು ಕಳಚಿ, ಸುಂದರವಾಗಿ ಹೊಳೆಯುವ ದುಂದುಭಿಯಂತೆ ಧ್ವನಿಮಾಡುವ ಕೈಗಾಪುಗಳನ್ನು ತೊಟ್ಟುಕೊಂಡನು.

04040024a ಕೃಷ್ಣಾನ್ಭಂಗೀಮತಃ ಕೇಶಾಂ ಶ್ವೇತೇನೋದ್ಧೃತ್ಯ ವಾಸಸಾ|

04040024c ಅಧಿಜ್ಯಂ ತರಸಾ ಕೃತ್ವಾ ಗಾಂಡೀವಂ ವ್ಯಾಕ್ಷಿಪದ್ಧನುಃ||

ಅನಂತರ ಅವನು ಸುರುಳಿ ಸುರುಳಿಯಾಗಿರುವ ಕಪ್ಪುಗೂದಲನ್ನು
ಬಿಳಿಯ ಬಟ್ಟೆಯಿಂದ ಮೇಲೆತ್ತಿ ಕಟ್ಟಿ, ಗಾಂಡೀವ ಧನುಸ್ಸಿಗೆ ಬೇಗ
ಹೆದೆಯೇರಿಸಿ ಅದನ್ನು ಮಿಡಿದನು.

04040025a ತಸ್ಯ ವಿಕ್ಷಿಪ್ಯಮಾಣಸ್ಯ ಧನುಷೋಽಭೂನ್ಮಹಾಸ್ವನಃ|

04040025c ಯಥಾ ಶೈಲಸ್ಯ ಮಹತಃ ಶೈಲೇನೈವಾಭಿಜಘ್ನುಷಃ||

ಮಹಾಪರ್ವತವು ಮಹಾಪರ್ವತಕ್ಕೆ ತಾಗಿದಂತೆ ಅವನಿಂದ
ಠೇಂಕಾರಗೊಂಡ ಆ ಬಿಲ್ಲು ಮಹಾಧ್ವನಿಯನ್ನುಂಟುಮಾಡಿತು.

04040026a ಸನಿರ್ಘಾತಾಭವದ್ಭೂಮಿದಿಕ್ಷು ವಾಯುರ್ವವೌ ಭೃಶಂ|

04040026c ಭ್ರಾಂತದ್ವಿಜಂ ಖಿಂ ತದಾಸೀತ್ಪ್ರಕಂಪಿತಮಹಾದ್ರುಮಂ||

ಆಗ ಭೂಮಿಯು ನಡುಗಿತು. ದಿಕ್ಕುದಿಕ್ಕುಗಳಲ್ಲಿ ಗಾಳಿ ಬಲವಾಗಿ
ಬೀಸಿತು. ಆಗಸದಲ್ಲಿ ಹಕ್ಕಿಗಳು ದಿಕ್ಕುಗೆಟ್ಟವು. ಮಹಾವೃಕ್ಷಗಳು
ನಡುಗಿದವು.

04040027a ತಂ ಶಬ್ದಂ ಕುರವೋಽಜಾನನ್ವಿಸ್ಫೋಟಮಶನೇರಿವ|

04040027c ಯದರ್ಜುನೋ ಧನುಃಶ್ರೇಷ್ಠಂ ಬಾಹುಭ್ಯಾಮಾಕ್ಷಿಪದ್ರಥೇ||

ಅರ್ಜುನನು ರಥದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತು ಶ್ರೇಷ್ಠವಾದ ಧನುವನ್ನು ತೋಳುಗಳಿಂದ
ಮಿಡಿದುದರಿಂದ ಉಂಟಾದ ಆ ಶಬ್ದವನ್ನು ಸಿಡಿಲಿನ ಆಸ್ಫೋಟವೆಂದು

ಕೌರವರು ಭಾವಿಸಿದರು.”

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ವಿರಾಟ ಪರ್ವಣಿ ಗೋಹರಣ ಪರ್ವಣಿ
ಉತ್ತರಗೋಗ್ರಹೇ ಉತ್ತರಾರ್ಜುನವಾಕ್ಯೇ ಚತ್ವಾರಿಂಶೋಽಧ್ಯಾಯಃ|
ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ವಿರಾಟ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಗೋಹರಣ
ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಉತ್ತರಗೋಗ್ರಹದಲ್ಲಿ ಉತ್ತರಾರ್ಜುನವಾಕ್ಯದಲ್ಲಿ
ನಲ್ವತ್ತನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು.

೪೧

ಅರ್ಜುನನ ಶಂಖನಾದದಿಂದ

ಕುರುಸೇನೆಯು ಸಂಭ್ರಾಂತಿಗೊಂಡಿದ್ದು

ಅರ್ಜುನನು ಮಹಾಶಂಖವನ್ನು ಊದುವುದು (೧-೭). ಶಂಖದ
ಮಹಾಸ್ವನವನ್ನು ಕೇಳಿ ಉತ್ತರನು ನಡುಗಲು, ಅರ್ಜುನನು ಅವನಿಗೆ
ಆಶ್ವಾಸನೆಯನ್ನಿತ್ತು ಇನ್ನೊಮ್ಮೆ ಶಂಖವನ್ನು ಮೊಳಗಿಸುವುದು (೮-
೧೭). ಶಂಖಧ್ವನಿಯನ್ನು ಕೇಳಿ ಕೌರವ ಸೇನೆಯಲ್ಲಿದ್ದ ದ್ರೋಣನು ಅದು
ಅರ್ಜುನನ ಶಂಖಧ್ವನಿಯೇ ಹೌದು ಎಂದೂ, ಕುರುಸೇನೆಗೆ ಆಪತ್ತನ್ನು
ಸೂಚಿಸುವ ಶಕುನಗಳು ಕಾಣಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿವೆ ಎಂದೂ, ಎಲ್ಲರೂ
ಸಾವಧಾನರಾಗಿರಬೇಕೆಂದೂ ಎಚ್ಚರಿಸುವುದು (೧೮-೨೩).

04041001 ವೈಶಂಪಾಯನ ಉವಾಚ|

04041001a ಉತ್ತರಂ ಸಾರಥಿಂ ಕೃತ್ವಾ ಶಮೀಂ ಕೃತ್ವಾ ಪ್ರದಕ್ಷಿಣಂ|

04041001c ಆಯುಧಂ ಸರ್ವಮಾದಾಯ ತತಃ ಪ್ರಾಯಾದ್ಧನಂಜಯಃ||

ವೈಶಂಪಾಯನನು ಹೇಳಿದನು: “ಬಳಿಕ ಧನಂಜಯನು ಎಲ್ಲ ಆಯುಧಗಳನ್ನೂ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು, ಉತ್ತರನನ್ನು ಸಾರಥಿಯನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡು, ಶಮೀವೃಕ್ಷಕ್ಕೆ ಪ್ರದಕ್ಷಿಣೆ ಹಾಕಿ ಹೊರಟನು.

04041002a ಧ್ವಜಂ ಸಿಂಹಂ ರಥಾತ್ಸ್ಮಾದಪನೀಯ ಮಹಾರಥಃ|

04041002c ಪ್ರಣಿಧಾಯ ಶಮೀಮೂಲೇ ಪ್ರಾಯಾದುತ್ತರಸಾರಥಿಃ||

ಆ ರಥದಿಂದ ಮಹಾರಥನು ಸಿಂಹಧ್ವಜವನ್ನು ತೆಗೆದು ಶಮೀವೃಕ್ಷದ ಬುಡದಲ್ಲಿರಿಸಿ ಆ ಉತ್ತರ ಸಾರಥಿಯು ಹೊರಟನು.

04041003a ದೈವೀಂ ಮಾಯಾಂ ರಥೇ ಯುಕ್ತ್ವಾ ವಿಹಿತಾಂ ವಿಶ್ವಕರ್ಮಣಾ|

04041003c ಕಾಂಚನಂ ಸಿಂಹಲಾಂಗೂಲಂ ಧ್ವಜಂ ವಾನರಲಕ್ಷಣಂ||

04041004a ಮನಸಾ ಚಿಂತಯಾಮಾಸ ಪ್ರಸಾದಂ ಪಾವಕಸ್ಯ ಚ|

04041004c ಸ ಚ ತಚ್ಚಿಂತಿತಂ ಜ್ಞಾತ್ವಾ ಧ್ವಜೇ ಭೂತಾನ್ಯಚೋದಯತ್||

ಅವನು ಸಿಂಹದಂತೆ ಬಾಲವುಳ್ಳ, ವಾನರನ ಚಿಹ್ನೆಯ ತನ್ನ ಕಾಂಚನ ಧ್ವಜವನ್ನು - ವಿಶ್ವಕರ್ಮನಿಂದ ನಿರ್ಮಿತವಾದ ದೈವಮಾಯೆಯನ್ನು - ಆ ರಥಕ್ಕೆ ಕಟ್ಟಿ ಅಗ್ನಿಯ ಕೃಪೆಯನ್ನು ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ನೆನೆದನು. ಅಗ್ನಿಯು ಅವನ ಬಯಕೆಯನ್ನು ಅರಿತು ಧ್ವಜದಲ್ಲಿ ನೆಲೆಸುವಂತೆ ಭೂತಗಳನ್ನು ಪ್ರೇರಿಸಿದನು.

04041005a ಸಪತಾಕಂ ವಿಚಿತ್ರಾಂಗಂ ಸೋಪಾಸಂಗಂ ಮಹಾರಥಃ|

04041005c ರಥಮಾಸ್ಥಾಯ ಬೀಭತ್ಸುಃ ಕೌಂತೇಯಃ ಶ್ವೇತವಾಹನಃ||

ಆ ಮಹಾರಥ ಬೀಭತ್ಸು, ಶ್ವೇತವಾಹನ ಕುಂತೀಪುತ್ರನು ಪತಾಕೆ ಮತ್ತು ಎತ್ತರ ಪೀಠದಿಂದ ಕೂಡಿದ ಸುಂದರ ರಥದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತನು.

04041006a ಬದ್ಧಾಸಿಃ ಸತನುತ್ರಾಣಃ ಪ್ರಗೃಹೀತಶರಾಸನಃ|

04041006c ತತಃ ಪ್ರಾಯಾದುದೀಚೀಂ ಸ ಕಪಿಪ್ರವರಕೇತನಃ||

ಆಮೇಲೆ ಆ ಕಪಿವರಧ್ವಜನು ಖಡ್ಗವನ್ನು ಸೊಂಟಕ್ಕೆ ಬಿಗಿದು, ಕವಚವನ್ನು ಧರಿಸಿ, ಬಿಲ್ಲನ್ನು ಹಿಡಿದು ಉತ್ತರ ದಿಕ್ಕಿಗೆ ಹೊರಟನು.

04041007a ಸ್ವನವಂತಂ ಮಹಾಶಂಖಂ ಬಲವಾನರಿಮರ್ದನಃ|

04041007c ಪ್ರಾಧಮದ್ಬಲಮಾಸ್ಥಾಯ ದ್ವಿಷತಾಂ ಲೋಮಹರ್ಷಣಂ||

ಆ ಶತ್ರುನಾಶಕ ಬಲಶಾಲಿಯು ಭಾರಿ ಶಬ್ದಮಾಡುವ, ಶತ್ರುಗಳಿಗೆ ರೋಮಾಂಚನವನ್ನುಂಟುಮಾಡುವ ಮಹಾಶಂಖವನ್ನು ಬಲವನ್ನೆಲ್ಲ ಬಿಟ್ಟು ಊದಿದನು.

04041008a ತತಸ್ತೇ ಜವನಾ ಧುರ್ಯಾ ಜಾನುಭ್ಯಾಮಗಮನ್ಮಹೀಂ|

04041008c ಉತ್ತರಶ್ಚಾಪಿ ಸಂತ್ರಸ್ತೋ ರಥೋಪಸ್ಥ ಉಪಾವಿಶತ್||

ಅನಂತರ ಆ ವೇಗಗಾಮಿ ಕುದುರೆಗಳು ನೆಲಕ್ಕೆ ಮೊಣಕಾಲೂರಿದವು. ಉತ್ತರನೂ ಹೆದರಿ ರಥದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತುಬಿಟ್ಟನು.

04041009a ಸಂಸ್ಥಾಪ್ಯ ಚಾಶ್ವಾನೌಂತೇಯಃ ಸಮುದ್ಯಮ್ಯ ಚ ರಶ್ಮಿಭಿಃ|

04041009c ಉತ್ತರಂ ಚ ಪರಿಷ್ವಜ್ಯ ಸಮಾಶ್ವಾಸಯದರ್ಜುನಃ||

ಕುಂತೀಪುತ್ರ ಅರ್ಜುನನು ಕುದುರೆಗಳನ್ನು ಎಬ್ಬಿಸಿ ನಿಲ್ಲಿಸಿ
ಕಡಿವಾಣಗಳನ್ನು ಎಳೆದು ಉತ್ತರನನ್ನು ತಬ್ಬಿಕೊಂಡು ಹೀಗೆ
ಸಮಾಧಾನಗೊಳಿಸಿದನು:

04041010a ಮಾ ಭೈಸ್ವಂ ರಾಜಪುತ್ರಾಗ್ರ್ಯ ಕ್ಷತ್ರಿಯೋಽಸಿ ಪರಂತಪ|

04041010c ಕಥಂ ಪುರುಷಶಾರ್ದೂಲ ಶತ್ರುಮಧ್ಯೇ ವಿಷೀದಸಿ||

“ಶ್ರೇಷ್ಠ ರಾಜಪುತ್ರ! ಹೆದರಬೇಡ! ಶತ್ರುನಾಶಕ! ನೀನು ಕ್ಷತ್ರಿಯ.
ಪುರುಷಶ್ರೇಷ್ಠ! ವೈರಿಗಳ ನಡುವೆ ನೀನು ಹೇಗೆ ಎದೆಗುಂದುವೆ?

04041011a ಶ್ರುತಾಸ್ತೇ ಶಂಖಶಬ್ದಾಶ್ಚ ಭೇರೀಶಬ್ದಾಶ್ಚ ಪುಷ್ಕಲಾಃ|

04041011c ಕುಂಜರಾಣಾಂ ಚ ನದತಾಂ ವ್ಯೂಥಾನೀಕೇಷು ತಿಷ್ಠತಾಂ||

ಶಂಖಗಳ ಶಬ್ದವನ್ನೂ, ಭೇರಿಗಳ ಶಬ್ದವನ್ನೂ, ಸೇನಾವ್ಯೂಹಗಳ
ನಡುವೆ ನಿಂತ ಆನೆಗಳ ಗರ್ಜನೆಯನ್ನೂ ನೀನೂ ಬೇಕಾದಷ್ಟು
ಕೇಳಿದ್ದೀಯೆ.

04041012a ಸ ತ್ವಂ ಕಥಮಿಹಾನೇನ ಶಂಖಶಬ್ದೇನ ಭೀಷಿತಃ|

04041012c ವಿಷಣ್ಣರೂಪೋ ವಿತ್ರಸ್ತಃ ಪುರುಷಃ ಪ್ರಾಕೃತೋ ಯಥಾ||

ಅಂತಹ ನೀನು ಇಲ್ಲಿ ಹೆದರಿದ ಸಾಮಾನ್ಯ ಮನುಷ್ಯನಂತೆ ಹೇಗೆ ಈ
ಶಂಖದ ಶಬ್ದದಿಂದ ಭೀತಿಗೊಂಡು ವಿಷಣ್ಣನಾಗಿರುವೆ?”

04041013 ಉತ್ತರ ಉವಾಚ|

04041013a ಶ್ರುತಾ ಮೇ ಶಂಖಶಬ್ದಾಶ್ಚ ಭೇರೀಶಬ್ದಾಶ್ಚ ಪುಷ್ಕಲಾಃ|

04041013c ಕುಂಜರಾಣಾಂ ಚ ನಿನದಾ ವ್ಯೂಢಾನೀಕೇಷು ತಿಷ್ಠತಾಂ||

ಉತ್ತರನು ಹೇಳಿದನು: “ಶಂಖಗಳ ಶಬ್ದವನ್ನೂ ಭೇರಿಗಳ ಶಬ್ದವನ್ನೂ ಸೇನಾವ್ಯೂಹಗಳ ಮಧ್ಯೆ ನಿಂತಿರುವ ಆನೆಗಳ ಗರ್ಜನೆಯನ್ನೂ ನಾನು ಬೇಕಾದಷ್ಟು ಕೇಳಿದ್ದೇನೆ.

04041014a ನೈವಂವಿಧಃ ಶಂಖಶಬ್ದಃ ಪುರಾ ಜಾತು ಮಯಾ ಶ್ರುತಃ|

04041014c ಧ್ವಜಸ್ಯ ಚಾಪಿ ರೂಪಂ ಮೇ ದೃಷ್ಟಪೂರ್ವಂ ನ ಹೀದೃಶಂ|

04041014e ಧನುಷಶ್ಚೈವ ನಿಘೋಷಃ ಶ್ರುತಪೂರ್ವೋ ನ ಮೇ ಕ್ವ ಚಿತ್||

ಆದರೆ ಇಂತಹ ಶಂಖಶಬ್ದವನ್ನು ಹಿಂದೆ ನಾನೆಂದೂ ಕೇಳಿರಲಿಲ್ಲ. ಇಂತಹ ಧ್ವಜರೂಪವನ್ನು ಹಿಂದೆಂದೂ ನಾನು ಕಂಡಿಲ್ಲ. ಇಂತಹ ಬಿಲ್ಲಿನ ಘೋಷವನ್ನು ಹಿಂದೆ ನಾನು ಎಲ್ಲಿಯೂ ಕೇಳಿಲ್ಲ.

04041015a ಅಸ್ಯ ಶಂಖಸ್ಯ ಶಬ್ದೇನ ಧನುಷೋ ನಿಸ್ವನೇನ ಚ|

04041015c ರಥಸ್ಯ ಚ ನಿನಾದೇನ ಮನೋ ಮುಹ್ಯತಿ ಮೇ ಭೃಶಂ||

ಈ ಶಂಖದ ಶಬ್ದದಿಂದಲೂ ಬಿಲ್ಲಿನ ಧ್ವನಿಯಿಂದಲೂ ರಥದ ಘೋಷದಿಂದಲೂ ನನ್ನ ಮನಸ್ಸು ಬಹಳ ದಿಗ್ಭ್ರಮೆಗೊಳ್ಳುತ್ತಿದೆ.

04041016a ವ್ಯಾಕುಲಾಶ್ಚ ದಿಶಃ ಸರ್ವಾ ಹೃದಯಂ ವ್ಯಥತೀವ ಮೇ|

04041016c ಧ್ವಜೇನ ಪಿಹಿತಾಃ ಸರ್ವಾ ದಿಶೋ ನ ಪ್ರತಿಭಾಂತಿ ಮೇ|

04041016e ಗಾಂಡೀವಸ್ಯ ಚ ಶಬ್ದೇನ ಕರ್ಣೋ ಮೇ ಬಧಿರೀಕೃತೌ||

ನನ್ನ ಪಾಲಿಗೆ ದಿಕ್ಕುಗಳೆಲ್ಲ ಗೊಂದಲಗೊಂಡಿವೆ; ನನ್ನ ಹೃದಯ

ವ್ಯಥೆಗೊಂಡಿದೆ; ಬಾಪುಟದಿಂದ ಮುಚ್ಚಿಹೋಗಿ ದಿಕ್ಕುಗಳೆಲ್ಲ ನನಗೆ ಕಾಣುತ್ತಿಲ್ಲ. ಗಾಂಡೀವದ ಶಬ್ದದಿಂದ ನನ್ನ ಕಿವಿಗಳು ಕಿವುಡಾಗಿವೆ.”

04041017 ಅರ್ಜುನ ಉವಾಚ|

04041017a ಏಕಾಂತೇ ರಥಮಾಸ್ಥಾಯ ಪದ್ಭ್ಯಾಂ ತ್ವಮವಪೀಡಯ|

04041017c ದೃಢಂ ಚ ರಶ್ಮಿನ್ಸಮ್ಯಕ್ಶ್ಚ ಶಂಖಂ ಧ್ಮಾಸ್ಯಾಮ್ಯಹಂ ಪುನಃ||

ಅರ್ಜುನನು ಹೇಳಿದನು: “ನೀನು ರಥವನ್ನು ಒಂದುಕಡೆ ನಿಲ್ಲಿಸಿಕೊಂಡು ಪಾದಗಳನ್ನು ಊರಿಕೊಂಡು ನಿಂತು ಕಡಿವಾಣಗಳನ್ನು ಬಲವಾಗಿ ಹಿಡಿದುಕೋ. ನಾನು ಮತ್ತೆ ಶಂಖವನ್ನೊಡುತ್ತೇನೆ.”

04041018 ವೈಶಂಪಾಯನ ಉವಾಚ|

04041018a ತಸ್ಯ ಶಂಖಸ್ಯ ಶಬ್ದೇನ ರಥನೇಮಿಸ್ವನೇನ ಚ|

04041018c ಗಾಂಡೀವಸ್ಯ ಚ ಘೋಷೇಣ ಪ್ರಥಿವೀ ಸಮಕಂಪತ||

ವೈಶಂಪಾಯನನು ಹೇಳಿದನು: “ಆ ಶಂಖದ ಶಬ್ದದಿಂದಲೂ ರಥಚಕ್ರದ ಧ್ವನಿಯಿಂದಲೂ ಗಾಂಡೀವದ ಘೋಷದಿಂದಲೂ ಭೂಮಿಯು ನಡುಗಿತು.

04041019 ದ್ರೋಣ ಉವಾಚ|

04041019a ಯಥಾ ರಥಸ್ಯ ನಿರ್ಘೋಷೋ ಯಥಾ ಶಂಖ ಉದೀರ್ಯತೇ|

04041019c ಕಂಪತೇ ಚ ಯಥಾ ಭೂಮಿರ್ನೈಷೋಽನ್ಯಃ ಸವ್ಯಸಾಚಿನಃ||

ದ್ರೋಣನು ಹೇಳಿದನು: “ರಥನಿರ್ಘೋಷದ ರೀತಿ, ಶಂಖಶಬ್ದದ ರೀತಿ, ಭೂಕಂಪನದ ರೀತಿ ಇವುಗಳಿಂದ ಹೇಳುವುದಾದರೆ ಇವನು

ಅರ್ಜುನನಲ್ಲದೇ ಬೇರೆಯಲ್ಲ.

04041020a ಶಸ್ತ್ರಾಣಿ ನ ಪ್ರಕಾಶಂತೇ ನ ಪ್ರಹೃಷ್ಯಂತಿ ವಾಜಿನಃ|

04041020c ಅಗ್ನಯಶ್ಚ ನ ಭಾಸಂತೇ ಸಮಿದ್ಧಾಸ್ತನ್ನ ಶೋಭನಂ||

ಶಸ್ತ್ರಗಳು ಹೊಳೆಯುತ್ತಿಲ್ಲ; ಕುದುರೆಗಳು ಹರ್ಷಿಸುತ್ತಿಲ್ಲ; ಚೆನ್ನಾಗಿ ಹೊತ್ತಿಸಿದ ಬೆಂಕಿಯೂ ಜ್ವಲಿಸುತ್ತಿಲ್ಲ. ಇದು ಒಳ್ಳೆಯದಲ್ಲ.

04041021a ಪ್ರತ್ಯಾದಿತ್ಯಂ ಚ ನಃ ಸರ್ವೇ ಮೃಗಾ ಘೋರಪ್ರವಾದಿನಃ|

04041021c ಧ್ವಜೇಷು ಚ ನಿಲೀಯಂತೇ ವಾಯಸಾಸ್ತನ್ನ ಶೋಭನಂ|

04041021e ಶಕುನಾಶ್ಚಾಪಸವ್ಯಾ ನೋ ವೇದಯಂತಿ ಮಹದ್ಭಯಂ||

ನಮ್ಮ ಪ್ರಾಣಿಗಳೆಲ್ಲ ಸೂರ್ಯನಿಗೆ ಎದುರಾಗಿ ಘೋರವಾಗಿ ಕೂಗಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿವೆ. ಕಾಗೆಗಳು ಧ್ವಜಗಳ ಮೇಲೆ ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿವೆ. ಇದು ಒಳ್ಳೆಯದಲ್ಲ. ಬಲಕ್ಕೆ ಹೋಗುತ್ತಿರುವ ಪಕ್ಷಿಗಳು ಮಹಾಭಯವನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತಿವೆ.

04041022a ಗೋಮಾಯುರೇಷ ಸೇನಾಯಾ ರುವನ್ಮಧ್ಯೇನುಧಾವತಿ|

04041022c ಅನಾಹತಶ್ಚ ನಿಷ್ಕ್ರಾಂತೋ ಮಹದ್ವೇದಯತೇ ಭಯಂ|

04041022e ಭವತಾಂ ರೋಮಕೂಪಾಣಿ ಪ್ರಹೃಷ್ವಾನ್ಯುಪಲಕ್ಷಯೇ||

ಈ ನರಿಯು ಸೇನೆಯ ನಡುವೆ ಒರಲುತ್ತ ಓಡಿಹೋಗುತ್ತಿದೆ. ಹೊಡೆತಕ್ಕೆ ಸಿಕ್ಕದೇ ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಂಡು ಓಡುತ್ತಿರುವ ಅದು ಮಹಾಭಯವನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತಿದೆ. ನಿಮ್ಮ ರೋಮಗಳು ನಿಮಿರಿ ನಿಂತಿರುವುದನ್ನು ಕಾಣುತ್ತಿದ್ದೇನೆ.

04041023a ಪರಾಭೂತಾ ಚ ವಃ ಸೇನಾ ನ ಕಶ್ಚಿದ್ಯೋದ್ಧಮಿಚ್ಛತಿ|
 04041023c ವಿವರ್ಣಮುಖಭೂಯಿಷ್ಠಾಃ ಸರ್ವೇ ಯೋಧಾ ವಿಚೇತಸಃ|
 04041023e ಗಾಃ ಸಂಪ್ರಸ್ಥಾಪ್ಯ ತಿಷ್ಠಾಮೋ ವ್ಯೂಢಾನೀಕಾಃ ಪ್ರಹಾರಿಣಃ||

ನಿಮ್ಮ ಸೇನೆ ಇದಾಗಲೇ ಪರಾಭವಗೊಂಡಂತಿದೆ. ಯಾರೂ ಯುದ್ಧಮಾಡಲು ಇಚ್ಛಿಸುತ್ತಿಲ್ಲ. ಎಲ್ಲ ಯೋಧರ ಮುಖಗಳೂ ಅತಿಯಾಗಿ ಬಿಳಿಚಿಕೊಂಡಿವೆ; ಭ್ರಾಂತರಂತೆ ಆಗಿದ್ದಾರೆ. ಗೋವುಗಳನ್ನು ಮುಂದೆ ಕಳುಹಿಸಿ, ವ್ಯೂಹವನ್ನು ರಚಿಸಿ ಆಯುಧಸನ್ನದ್ಧರಾಗಿ ನಿಲ್ಲೋಣ.”

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ವಿರಾಟ ಪರ್ವಣಿ ಗೋಹರಣ ಪರ್ವಣಿ ಉತ್ತರಗೋಗ್ರಹೇ ಔತ್ಪಾತಿಕೇ ಏಕಚತ್ವಾರಿಂಶೋಽಧ್ಯಾಯಃ|
 ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ವಿರಾಟ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಗೋಹರಣ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಉತ್ತರಗೋಗ್ರಹದಲ್ಲಿ ಔತ್ಪಾತಿಕದಲ್ಲಿ ನಲ್ವತ್ತೊಂದನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು.

೪೨

ದುರ್ಯೋಧನನ ಮಾತು

ದುರ್ಯೋಧನನು ಭೀಷ್ಮ-ದ್ರೋಣ-ಕೃಪರನ್ನುದ್ದೇಶಿಸಿ ಹದಿಮೂರನೆಯ ವರ್ಷವು ಮುಗಿಯುವುದರ ಒಳಗೇ ಪಾಂಡವರು ಕಾಣಿಸಿಕೊಂಡಿರುವುದರಿಂದ ಒಪ್ಪಂದದ ಪ್ರಕಾರ ಅವರು ಇನ್ನೂ

ಹನ್ನೆರಡು ವರ್ಷ ವನಕ್ಕೆ ಹೋಗಬೇಕೆಂದೂ (೧-೬), ಅರ್ಜುನನು
ಬಂದಿದ್ದಾನೆಂದು ಯಾರೂ ಹಿಂದೆ ತಿರುಗಬೇಕಾಗಿಲ್ಲವೆಂದೂ (೭-೧೫),
ಅರ್ಜುನನ ಮೇಲೆ ಅತಿ ಪ್ರೀತಿಯಿರುವ ದ್ರೋಣರನ್ನು ಬಿಟ್ಟು
ಯುದ್ಧನೀತಿಯನ್ನು ಮಾಡಬೇಕೆಂದು (೧೬-೩೧) ಹೇಳುವುದು.

04042001 ವೈಶಂಪಾಯನ ಉವಾಚ|

04042001a ಅಥ ದುರ್ಯೋಧನೋ ರಾಜಾ ಸಮರೇ ಭೀಷ್ಮ ಮಬ್ರವೀತ್|

04042001c ದ್ರೋಣಂ ಚ ರಥಶಾರ್ದೂಲಂ ಕೃಪಂ ಚ ಸುಮಹಾರಥಂ||

ವೈಶಂಪಾಯನನು ಹೇಳಿದನು: “ಬಳಿಕ ರಾಜ ದುರ್ಯೋಧನನು
ಯುದ್ಧರಂಗದಲ್ಲಿ ಭೀಷ್ಮ ನಿಗೂ ರಥಿಕಶ್ರೇಷ್ಠ ದ್ರೋಣನಿಗೂ
ಸುಮಹಾರಥ ಕೃಪನಿಗೂ ಹೇಳಿದನು:

04042002a ಉಕ್ತೋಽಯಮರ್ಥ ಆಚಾರ್ಯೋ ಮಯಾ ಕರ್ಣೇನ ಚಾಸಕೃತ್|

04042002c ಪುನರೇವ ಚ ವಕ್ಷ್ಯಾಮಿ ನ ಹಿ ತೃಪ್ಯಾಮಿ ತಂ ಬ್ರುವನ್||

“ಈ ವಿಷಯವನ್ನು ಅಚಾರ್ಯನಿಗೆ ನಾನೂ ಕರ್ಣನೂ ಅನೇಕಸಲ
ಹೇಳಿದ್ದೇವೆ. ಅದನ್ನು ಹೇಳಿ ತೃಪ್ತನಾಗದೇ ಮತ್ತೆ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದೇನೆ.

04042003a ಪರಾಜಿತೈರ್ಹಿ ವಸ್ತವ್ಯಂ ತೈಶ್ಚ ದ್ವಾದಶ ವತ್ಸರಾನ್|

04042003c ವನೇ ಜನಪದೇಽಜ್ಞಾತೈರೇಷ ಏವ ಪಣೋ ಹಿ ನಃ||

ಅವರು ಜೂಜಿನಲ್ಲಿ ಸೋತರೆ ಹನ್ನೆರಡು ವರ್ಷ ಕಾಡಿನಲ್ಲಿಯೂ ಒಂದು
ವರ್ಷ ಅಜ್ಞಾತರಾಗಿ ಯಾವುದಾದರೂ ದೇಶದಲ್ಲಿಯೂ

ವಾಸಮಾಡತಕ್ಕದ್ದು - ಇದೇ ಅಲ್ಲವೇ ನಮ್ಮ ಪಣ.

04042004a ತೇಷಾಂ ನ ತಾವನ್ನಿವೃತ್ತಂ ವರ್ತತೇ ತು ತ್ರಯೋದಶಂ|

04042004c ಅಜ್ಞಾತವಾಸಂ ಬೀಭತ್ಸುರಥಾಸ್ಮಾಭಿಃ ಸಮಾಗತಃ||

ಅವರ ಅಜ್ಞಾತವಾಸದ ಹದಿಮೂರನೆಯ ವರ್ಷ ಮುಗಿದಿಲ್ಲ; ಇನ್ನೂ ನಡೆಯುತ್ತಿದೆ. ಆದರೆ ಅರ್ಜುನನು ನಮ್ಮೆದುರು ಬಂದಿದ್ದಾನೆ.

04042005a ಅನಿವೃತ್ತೇ ತು ನಿರ್ವಾಸೇ ಯದಿ ಬೀಭತ್ಸುರಾಗತಃ|

04042005c ಪುನರ್ವಾದಶ ವರ್ಷಾಣಿ ವನೇ ವತ್ಸ್ಯಂತಿ ಪಾಂಡವಾಃ||

ಅಜ್ಞಾತವಾಸ ಮುಗಿಯದಿರುವಾಗ ಅರ್ಜುನನು ಬಂದಿದ್ದ ಪಕ್ಷದಲ್ಲಿ ಪಾಂಡವರು ಮತ್ತೆ ಹನ್ನೆರಡು ವರ್ಷ ಕಾಡಿನಲ್ಲಿ ವಾಸಮಾಡಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ.

04042006a ಲೋಭಾದ್ವಾ ತೇ ನ ಜಾನೀಯುರಸ್ಮಾನ್ವಾ ಮೋಹ ಆವಿಶತ್|

04042006c ಹೀನಾತಿರಿಕ್ತಮೇತೇಷಾಂ ಭೀಷ್ಮೋ ವೇದಿತುಮರ್ಹತಿ||

ಅವರು ರಾಜ್ಯ ಲೋಭದಿಂದ ಅವಧಿಯನ್ನು ಮರೆತಿದ್ದಾರೆಯೋ ಅಥವಾ ನಮಗೇ ಭ್ರಾಂತಿಯುಂಟಾಗಿದೆಯೋ ಅವರ ಅವಧಿಯ ಹೆಚ್ಚು ಕಡಿಮೆಗಳನ್ನು ಲೆಕ್ಕಹಾಕಿ ತಿಳಿಸಲು ಭೀಷ್ಮರು ಸಮರ್ಥರು.

04042007a ಅರ್ಥಾನಾಂ ತು ಪುನರ್ವೈಧೇ ನಿತ್ಯಂ ಭವತಿ ಸಂಶಯಃ|

04042007c ಅನ್ಯಥಾ ಚಿಂತಿತೋ ಹ್ಯರ್ಥಃ ಪುನರ್ಭವತಿ ಚಾನ್ಯಥಾ||

ವಿಷಯಕ್ಕೆ ಎರಡು ಮುಖಗಳಿರುವಲ್ಲಿ ಯಾವುದು ಸರಿಯೆಂಬುದರ ಬಗ್ಗೆ

ಯಾವಾಗಲೂ ಸಂಶಯವುಂಟಾಗುತ್ತದೆ. ಒಂದು ರೀತಿಯಲ್ಲಿ
ಚಿಂತಿತವಾದ ವಿಷಯವು ಕೆಲವೊಮ್ಮೆ ಮತ್ತೊಂದು ರೀತಿಯಲ್ಲಿ
ಪರಿಣಮಿಸುತ್ತದೆ.

04042008a ಉತ್ತರಂ ಮಾರ್ಗಮಾಣಾನಾಂ ಮತ್ಸ್ಯಸೇನಾಂ ಯುಯುತ್ಸತಾಂ|

04042008c ಯದಿ ಬೀಭತ್ಸುರಾಯಾತಸ್ತೇಷಾಂ ಕಃ ಸ್ಯಾತ್ಪರಾಜ್ಞುಃ||

ಮತ್ಸ್ಯಸೇನೆಯೊಡನೆ ಹೋರಾಡುತ್ತಾ ಉತ್ತರನನ್ನು ನಿರೀಕ್ಷಿಸುತ್ತಿದ್ದ
ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಯಾರುತಾನೆ ಅರ್ಜುನನು ಬಂದನೆಂದು
ಬೆನ್ನುತಿರುಗಿಸಿಯಾರು?

04042009a ತ್ರಿಗರ್ತಾನಾಂ ವಯಂ ಹೇತೋರ್ಮತ್ಸ್ಯಾನ್ಯೋದ್ಧಮಿಹಾಗತಾಃ|

04042009c ಮತ್ಸ್ಯಾನಾಂ ವಿಪ್ರಕಾರಾಂಸ್ತೇ ಬಹೂನಸ್ಮಾನಕೀರ್ತಯನ್||

ತ್ರಿಗರ್ತರಿಗಾಗಿ ಮತ್ಸ್ಯರೊಂದಿಗೆ ಯುದ್ಧಮಾಡಲು ನಾವು ಇಲ್ಲಿಗೆ
ಬಂದೆವು. ಮತ್ಸ್ಯರು ಮಾಡಿದ ಕೆಡಕುಗಳನ್ನು ತ್ರಿಗರ್ತರು ನಮಗೆ
ಬಹುವಾಗಿ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದರು.

04042010a ತೇಷಾಂ ಭಯಾಭಿಪನ್ನಾನಾಂ ತದಸ್ಮಾಭಿಃ ಪ್ರತಿಶ್ರುತಂ|

04042010c ಪ್ರಥಮಂ ತೈರ್ಗ್ರಹೀತವ್ಯಂ ಮತ್ಸ್ಯಾನಾಂ ಗೋಧನಂ ಮಹತ್||

04042011a ಸಪ್ತಮೀಮಪರಾಕ್ಷೇ ವೈ ತಥಾ ನಸ್ತೈಃ ಸಮಾಹಿತಂ|

04042011c ಅಷ್ಟಮ್ಯಾಂ ಪುನರಸ್ಮಾಭಿರಾದಿತ್ಯಸ್ಯೋದಯಂ ಪ್ರತಿ||

ಭಯಗ್ರಸ್ತರಾದ ಅವರಿಗೆ ನಾವು ನೆರವಿನ ಭರವಸೆ ಕೊಟ್ಟೆವು.
ಮೊದಲು ಅವರು ಮತ್ಸ್ಯರ ದೊಡ್ಡ ಗೋಧನವನ್ನು ಸಪ್ತಮಿಯಂದು

ಅಪರಾಹ್ಲದಲ್ಲಿ ಹಿಡಿಯತಕ್ಕದ್ದೆಂದೂ ನಾವು ಅಷ್ಟಮಿಯಂದು
ಸೂರ್ಯೋದಯದ ಹೊತ್ತಿಗೆ ಇನ್ನಷ್ಟು ಗೋಧನವನ್ನು
ಹಿಡಿಯತಕ್ಕದ್ದೆಂದೂ ಅವರಿಗೂ ನಮಗೂ ಒಪ್ಪಂದವಾಗಿತ್ತು.

04042012a ತೇ ವಾ ಗಾವೋ ನ ಪಶ್ಯಂತಿ ಯದಿ ವ ಸ್ಯುಃ ಪರಾಜಿತಾಃ|

04042012c ಅಸ್ಮಾನ್ವಾಪ್ಯತಿಸಂಧಾಯ ಕುರ್ಯುರ್ಮತ್ಸ್ಯೇನ ಸಂಗತಂ||

ಅವರಿಗೆ ಗೋವುಗಳು ಸಿಕ್ಕದಿರಬಹುದು ಅಥವಾ ಅವರು ಸೋತಿದ್ದರೆ
ನಮ್ಮನ್ನು ವಂಚಿಸಿ ಮತ್ಸ್ಯ ರಾಜನೊಡನೆ ಸಂಧಿ
ಮಾಡಿಕೊಂಡಿರಬಹುದು.

04042013a ಅಥ ವಾ ತಾನುಪಾಯಾತೋ ಮತ್ಸ್ಯೋ ಜಾನಪದೈಃ ಸಹ|

04042013c ಸರ್ವಯಾ ಸೇನಯಾ ಸಾರ್ಥಮಸ್ಮಾನ್ಯೋದ್ಧಮುಪಾಗತಃ||

ಅಥವಾ ಮತ್ಸ್ಯ ನು ಜಾನಪದರೊಡನೆ ಸೇರಿ ಅವರನ್ನೋಡಿಸಿ ಎಲ್ಲ
ಸೇನೆಯ ಸಹಿತ ನಮ್ಮೊಡನೆ ಯುದ್ಧ ಮಾಡಲು ಬಂದಿರಬಹುದು.

04042014a ತೇಷಾಮೇವ ಮಹಾವೀರ್ಯಃ ಕಶ್ಚಿದೇವ ಪುರಃಸರಃ|

04042014c ಅಸ್ಮಾಂ ಜೇತುಮಿಹಾಯಾತೋ ಮತ್ಸ್ಯೋ ವಾಪಿ ಸ್ವಯಂ ಭವೇತ್||

ಅವರಲ್ಲಿ ಯಾರೋ ಒಬ್ಬ ಮಹಾಪರಾಕ್ರಮಶಾಲಿ ಮೊದಲು ನಮ್ಮನ್ನು
ಜಯಿಸಲು ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದಿದ್ದಾನೆ. ಅಥವಾ ಸ್ವಯಂ ಮತ್ಸ್ಯ ರಾಜನೇ
ಇರಬಹುದು.

04042015a ಯದ್ಯೇಷ ರಾಜಾ ಮತ್ಸ್ಯಾನಾಂ ಯದಿ ಬೀಭತ್ಸುರಾಗತಃ|

04042015c ಸರ್ವೈರ್ಯೋಧ್ಯವ್ಯಮಸ್ಮಾಭಿರಿತಿ ನಃ ಸಮಯಃ ಕೃತಃ||

ಬಂದಿರುವವನು ಮತ್ಸ್ಯ ರಾಜನೇ ಆಗಿರಲಿ ಅಥವಾ ಅರ್ಜುನನೇ ಆಗಿರಲಿ, ನಾವೆಲ್ಲರೂ ಅವನೊಡನೆ ಹೋರಾಡಬೇಕೆಂಬುದು ನಾವು ಮಾಡಿಕೊಂಡಿರುವ ಒಪ್ಪಂದ.

04042016a ಅಥ ಕಸ್ಮಾತ್ಕ್ಲಿ ತಾ ಹ್ಯೇತೇ ರಥೇಷು ರಥಸತ್ತಮಾಃ|

04042016c ಭೀಷ್ಮೋ ದ್ರೋಣಃ ಕೃಪಶ್ಚೈವ ವಿಕರ್ಣೋ ದ್ರಾಣಿರೇವ ಚ||

ಭೀಷ್ಮ, ದ್ರೋಣ, ಕೃಪ, ವಿಕರ್ಣ, ಅಶ್ವತ್ಥಾಮ - ಈ ರಥಿಕ ಶ್ರೇಷ್ಠರು ಏತಕ್ಕೆ ರಥಗಳಲ್ಲಿ ಸುಮ್ಮನೆ ನಿಂತುಬಿಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ?

04042017a ಸಂಭ್ರಾಂತಮನಸಃ ಸರ್ವೇ ಕಾಲೇ ಹ್ಯಸ್ಮಿನ್ನ್ಮಹಾರಥಾಃ|

04042017c ನಾನೃತ್ರ ಯುದ್ಧಾಚ್ಛ್ರೇಯೋಽಸ್ತಿ ತಥಾತ್ಮಾ ಪ್ರಣಿಧೀಯತಾಂ||

ಎಲ್ಲ ಮಹಾರಥರೂ ಈಗ ಸಂಭ್ರಾಂತಚಿತ್ತರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಯುದ್ಧಕ್ಕಿಂತ ಶ್ರೇಯಸ್ಕರವಾದುದು ಬೇರೆಯಿಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದ ನಾವೆಲ್ಲರೂ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಗಟ್ಟಿ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳೋಣ.

04042018a ಆಚ್ಛಿನ್ನೇ ಗೋಧನೇಽಸ್ಮಾ ಕಮಪಿ ದೇವೇನ ವಜ್ರಿಣಾ|

04042018c ಯಮೇನ ವಾಪಿ ಸಂಗ್ರಾಮೇ ಕೋ ಹಾಸ್ತಿನಪುರಂ ವ್ರಜೇತ್||

ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ದೇವೇಂದ್ರನಾಗಲಿ ಯಮನಾಗಲಿ ಗೋಧನವನ್ನು ನಮ್ಮಿಂದ ಕಿತ್ತುಕೊಂಡರೆ ಯಾರುತಾನೆ ಹಸ್ತಿನಾಪುರಕ್ಕೆ ಓಡಿಹೋಗುತ್ತಾರೆ?

04042019a ಶರೈರಭಿಪ್ರಣುನ್ನಾನಾಂ ಭಗ್ನಾನಾಂ ಗಹನೇ ವನೇ|

04042019c ಕೋ ಹಿ ಜೀವೇತ್ಪದಾತೀನಾಂ ಭವೇದಶ್ವೇಷು ಸಂಶಯಃ|

04042019e ಆಚಾರ್ಯಂ ಪೃಷ್ಠತಃ ಕೃತ್ವಾ ತಥಾ ನೀತಿವಿಧೀಯತಾಂ||

ಅಶ್ವಸೇನೆಯು ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಸಂಶಯಾಸ್ಪದವಾಗಿರುವಾಗ
ಬಾಣಗಳು ಹಿಂದಿನಿಂದ ಇರಿಯುತ್ತಿರಲು ಭಗ್ನವಾದ ಪದಾತಿಗೆ
ಯಾರುತಾನೆ ದಟ್ಟವಾದ ಕಾಡಿನಲ್ಲಿ ಹೋಗಿ ಬದುಕಿಯಾರು?
ಆಚಾರ್ಯನನ್ನು ಹಿಂದಿಕ್ಕಿ ಯುದ್ಧನೀತಿಯನ್ನು ರೂಪಿಸತಕ್ಕದ್ದು.

04042020a ಜಾನಾತಿ ಹಿ ಮತಂ ತೇಷಾಮತಸ್ತ್ರಾಸಯತೀವ ನಃ|

04042020c ಅರ್ಜುನೇನಾಸ್ಯ ಸಂಪ್ರೀತಿಮಧಿಕಾಮುಪಲಕ್ಷಯೇ||

ಅವನು ಆ ಪಾಂಡವರ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ಬಲ್ಲವನಾಗಿದ್ದು ನಮಗೆ
ಹೆದರಿಕೆಯುಂಟುಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾನೆ. ಅರ್ಜುನನ ಮೇಲೆ ಅವನಿಗೆ
ಮಿಗಿಲಾದ ಪ್ರೀತಿಯಿರುವುದು ನನಗೆ ಗೊತ್ತು.

04042021a ತಥಾ ಹಿ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಬೀಭತ್ಸುಮುಪಾಯಾಂತಂ ಪ್ರಶಂಸತಿ|

04042021c ಯಥಾ ಸೇನಾ ನ ಭಜ್ಯೇತ ತಥಾ ನೀತಿವಿಧೀಯತಾಂ||

ಏಕೆಂದರೆ ಅರ್ಜುನನು ಬರುತ್ತಿರುವುದನ್ನು ನೋಡಿಯೇ ಅವನು
ಹೊಗಳತೊಡಗುತ್ತಾನೆ. ಸೈನ್ಯ ಭಗ್ನವಾಗದಂತೆ ಯುದ್ಧನೀತಿಯನ್ನು
ರೂಪಿಸತಕ್ಕದ್ದು.

04042022a ಅದೇಶಿಕಾ ಮಹಾರಣ್ಯೇ ಗ್ರೀಷ್ಮೈ ಶತ್ರುವಶಂ ಗತಾ|

04042022c ಯಥಾ ನ ವಿಭ್ರಮೇತ್ಸೇನಾ ತಥಾ ನೀತಿವಿಧೀಯತಾಂ||

ಈ ಬೇಸಗೆಯ ಮಹಾರಣ್ಯದಲ್ಲಿ ಸ್ವದೇಶದಲ್ಲಿನ ಸೇನೆ ಶತ್ರುವಶವಾಗಿ
ಗಾಬರಿಗೊಳ್ಳದಂತೆ ಯುದ್ಧನೀತಿಯನ್ನು ರೂಪಿಸತಕ್ಕದ್ದು.

04042023a ಅಶ್ವಾನಾಂ ಹೇಷಿತಂ ಶ್ರುತ್ವಾ ಕಾ ಪ್ರಶಂಸಾ ಭವೇತ್ಪರೇ|

04042023c ಸ್ಥಾನೇ ವಾಪಿ ವ್ರಜಂತೋ ವಾ ಸದಾ ಹೇಷಂತಿ ವಾಜಿನಃ||

ಕುದುರೆಗಳ ಕೆನೆತವನ್ನು ಕೇಳಿಯೇ ವೈರಿಯ ವಿಷದಲ್ಲಿ ಎಂಥ
ಹೊಗಳಿಕೆ! ನಿಂತಿರಲಿ ಅಥವಾ ಓಡುತ್ತಿರಲಿ, ಕುದುರೆಗಳು
ಯಾವಾಗಲೂ ಕೆನೆಯುತ್ತವೆ.

04042024a ಸದಾ ಚ ವಾಯವೋ ವಾಂತಿ ನಿತ್ಯಂ ವರ್ಷತಿ ವಾಸವಃ|

04042024c ಸ್ತನಯಿತ್ನೋಶ್ಚ ನಿರ್ಘೋಷಃ ಶ್ರುಯತೇ ಬಹುಶಸ್ತಥಾ||

ಗಾಳಿ ಯಾವಾಗಲೂ ಬೀಸುತ್ತದೆ. ಇಂದ್ರ ಯಾವಾಗಲೂ
ಮಳೆಗರೆಯುತ್ತಾನೆ. ಅಂತೆಯೇ ಮೋಡಗಳ ಮೊಳಗು ಮೇಲಿಂದ ಮೇಲೆ
ಕೇಳಿ ಬರುತ್ತದೆ.

04042025a ಕಿಮತ್ರ ಕಾರ್ಯಂ ಪಾರ್ಥಸ್ಯ ಕಥಂ ವಾ ಸ ಪ್ರಶಸ್ಯತೇ|

04042025c ಅನ್ಯತ್ರ ಕಾಮಾದ್ವೇಷಾದ್ವಾ ರೋಷಾದ್ವಾಸ್ಮಾಸು ಕೇವಲಾತ್||

ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಪಾರ್ಥನದೇನು ಕೆಲಸ? ಏತಕ್ಕಾಗಿ ಅವನನ್ನು
ಹೊಗಳಬೇಕು? ಇದೆಲ್ಲ ಕೇವಲ ಅರ್ಜುನನ ಮೇಲಿನ ಪ್ರೀತಿಯಿಂದಾಗಿ
ಅಥವಾ ನಮ್ಮ ಮೇಲಿನ ದ್ವೇಷ ಇಲ್ಲವೆ ಕೋಪದಿಂದ ಅಷ್ಟೆ.

04042026a ಆಚಾರ್ಯಾ ವೈ ಕಾರುಣಿಕಾಃ ಪ್ರಾಜ್ಞಾಶ್ಚಾಪಾಯದರ್ಶಿನಃ|

04042026c ನೈತೇ ಮಹಾಭಯೇ ಪ್ರಾಪ್ತೇ ಸಂಪ್ರಷ್ಠವ್ಯಾಃ ಕಥಂ ಚನ||

ಆಚಾರ್ಯರು ಕರುಣಾಳುಗಳು, ಜ್ಞಾನಿಗಳು. ಮುಂಬರುವ
ಅಪಾಯಗಳನ್ನು ಕಾಣುವವರು. ಮಹಾಭಯ ಒದಗಿರುವಾಗ
ಅವರನ್ನೆಂದೂ ಕೇಳಬಾರದು.

04042027a ಪ್ರಾಸಾದೇಷು ವಿಚಿತ್ರೇಷು ಗೋಷ್ಠೀಷ್ಟಾವಸಥೇಷು ಚ|

04042027c ಕಥಾ ವಿಚಿತ್ರಾಃ ಕುರ್ವಾಣಾಃ ಪಂಡಿತಾಸ್ತತ್ರ ಶೋಭನಾಃ||

ಪಂಡಿತರು ಸುಂದರವಾದ ಅರಮನೆಗಳಲ್ಲಿ ಗೋಷ್ಠಿಗಳಲ್ಲಿ ಮತ್ತು
ಶಾಲೆಗಳಲ್ಲಿ ವಿಚಿತ್ರವಾದ ಕಥೆಗಳನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಾ ಇದ್ದರೆ
ಶೋಭಿಸುತ್ತಾರೆ.

04042028a ಬಹುನ್ಯಾಶ್ಚ ಯುರೂಪಾಣಿ ಕುರ್ವಂತೋ ಜನಸಂಸದಿ|

04042028c ಇಷ್ಟಸ್ರೇ ಚಾರುಸಂಧಾನೇ ಪಂಡಿತಾಸ್ತತ್ರ ಶೋಭನಾಃ||

ಪಂಡಿತರು ಬಹಳ ಆಶ್ಚರ್ಯಕರವಾದ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಾ
ಜನರ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಬಿಲ್ಲಿಗೆ ಬಾಣವನ್ನು ಸರಿಯಾಗಿ ಸೇರಿಸುವಲ್ಲಿ
ಶೋಭಿಸುತ್ತಾರೆ.

04042029a ಪರೇಷಾಂ ವಿವರಜ್ಞಾನೇ ಮನುಷ್ಯಾಚರಿತೇಷು ಚ|

04042029c ಅನ್ನಸಂಸ್ಕಾರದೋಷೇಷು ಪಂಡಿತಾಸ್ತತ್ರ ಶೋಭನಾಃ||

ಪಂಡಿತರು ಇತರರ ದೋಷಗಳನ್ನು ಪತ್ತೆ ಹಚ್ಚುವಲ್ಲಿ, ಮನುಷ್ಯ
ಸ್ವಭಾವವನ್ನು ಅರಿಯುವಲ್ಲಿ, ಅನ್ನಸಂಸ್ಕಾರ ದೋಷಗಳನ್ನು

ಕಂಡುಹಿಡಿಯುವಲ್ಲಿ ಶೋಭಿಸುತ್ತಾರೆ.

04042030a ಪಂಡಿತಾನ್ವೃಷ್ಟತಃ ಕೃತ್ವಾ ಪರೇಷಾಂ ಗುಣವಾದಿನಃ|

04042030c ವಿಧೀಯಂತಾಂ ತಥಾ ನೀತಿಯರ್ಥಾ ವಧ್ಯೇತ ವೈ ಪರಃ||

ಅನ್ಯರ ಗುಣಗಳನ್ನು ಹೊಗಳುವ ಪಂಡಿತರನ್ನು ಅಲಕ್ಷಿಸಿ, ವೈರಿಯನ್ನು ವಧಿಸುವಂತಹ ಯುದ್ಧನೀತಿಯನ್ನು ರೂಪಿಸತಕ್ಕದ್ದು.

04042031a ಗಾವಶ್ಚೈವ ಪ್ರತಿಷ್ಠಂತಾಂ ಸೇನಾಂ ವ್ಯೂಹಂತು ಮಾಚಿರಂ|

04042031c ಆರಕ್ಷಾಶ್ಚ ವಿಧೀಯಂತಾಂ ಯತ್ರ ಯೋತ್ಸ್ಯಾ ಮಹೇ ಪರಾನ್||

ಗೋವುಗಳನ್ನು ಸುರಕ್ಷಿತವಾಗಿ ಇರಿಸತಕ್ಕದ್ದು. ಸೇನೆ ಬೇಗ ವ್ಯೂಹಗೊಳ್ಳಲಿ. ಶತ್ರುಗಳೊಡನೆ ನಾವು ಹೋರಾಡುವ ಎಡೆಗಳಲ್ಲಿ ಕಾವಲುಗಳೆಡೆ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮಾಡತಕ್ಕದ್ದು.”

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ವಿರಾಟ ಪರ್ವಣಿ ಗೋಹರಣ ಪರ್ವಣಿ ಉತ್ತರಗೋಗ್ರಹೇ ದುರ್ಯೋಧನವಾಕ್ಯೇ ದ್ವಿಚತ್ವಾರಿಂಶೋಽಧ್ಯಾಯಃ|
ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ವಿರಾಟ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಗೋಹರಣ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಉತ್ತರಗೋಗ್ರಹದಲ್ಲಿ ದುರ್ಯೋಧನವಾಕ್ಯದಲ್ಲಿ ನಲ್ವತ್ತೆರಡನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು.

೪೩

ಕರ್ಣನ ಆತ್ಮ ಶ್ಲಾಘನೆ

ಕರ್ಣನು ತಾನು ಅರ್ಜುನನನ್ನು ಎದುರಿಸಿ ಸೋಲಿಸುವೆನೆಂದು
ಪೌರುಷವನ್ನು ಕೊಚ್ಚಿ ಕೊಳ್ಳುವುದು (೧-೨೧).

04043001 ಕರ್ಣ ಉವಾಚ|

04043001a ಸರ್ವಾನಾಯುಷ್ಮತೋ ಭೀತಾನ್ಸಂತ್ರಸ್ತಾನಿವ ಲಕ್ಷಯೇ|

04043001c ಅಯುದ್ಧಮನಸಶ್ಚೈವ ಸರ್ವಾಂಶ್ಚೈವಾನವಸ್ಥಿತಾನ್||

ಕರ್ಣನು ಹೇಳಿದನು: “ಈ ಎಲ್ಲ ಆಯುಷ್ಮಂತರೂ ಹೆದರಿದವರಂತೆ,
ತಲ್ಲಣಗೊಂಡವರಂತೆ, ಯುದ್ಧಮಾಡಲು ಮನಸ್ಸಿಲ್ಲದವರಂತೆ ಮತ್ತು
ಅಸ್ಥಿರರಂತೆ ಕಂಡು ಬರುತ್ತಿದ್ದಾರೆ.

04043002a ಯದ್ಯೇಷ ರಾಜಾ ಮತ್ಸ್ಯಾನಾಂ ಯದಿ ಬೀಭತ್ಸುರಾಗತಃ|

04043002c ಅಹಮಾವಾರಯಿಷ್ಯಾಮಿ ವೇಲೇವ ಮಕರಾಲಯಂ||

ಬಂದಿರುವವನು ಮತ್ಸ್ಯನಾಗಿರಲಿ ಅಥವಾ ಅರ್ಜುನನಾಗಿರಲಿ,
ಅವನನ್ನು ದಡವು ಸಮುದ್ರವನ್ನು ತಡೆಯುವಂತೆ ನಾನು ತಡೆಯುತ್ತೇನೆ.

04043003a ಮಮ ಚಾಪಪ್ರಮುಕ್ತಾನಾಂ ಶರಾಣಾಂ ನತಪರ್ವಣಾಂ|

04043003c ನಾವೃತ್ತಿರ್ಗಚ್ಛತಾಮಸ್ತಿ ಸರ್ಪಾಣಾಮಿವ ಸರ್ಪತಾಂ||

ನನ್ನ ಬಿಲ್ಲಿನಿಂದ ಹೊರಟ, ನೇರಗೊಳಿಸಿದ ಗೆಣ್ಣುಗಳನ್ನುಳ್ಳ,
ಸರ್ಪಗಳಂತೆ ಹರಿಯುವ ಬಾಣಗಳು ಎಂದೂ ವ್ಯರ್ಥವಾಗಿ
ಹಿಂದಿರುಗಿ ಬರುವುದಿಲ್ಲ.

04043004a ರುಕ್ಮಪುಂಖಾಃ ಸುತೀಕ್ಷ್ಣಾಗ್ರಾ ಮುಕ್ತಾ ಹಸ್ತವತಾ ಮಯಾ|

04043004c ಚಾದಯಂತು ಶರಾಃ ಪಾರ್ಥಂ ಶಲಭಾ ಇವ ಪಾದಪಂ||

ನನ್ನ ಪಳಗಿದ ಕೈಗಳಿಂದ ಹೊರಡುವ ಚಿನ್ನದ ಗರಿಯ ಚೂಪು
ಮೊನೆಯ ಬಾಣಗಳು ಮರವನ್ನು ಕವಿಯುವ ಮಿಡತೆಗಳಂತೆ
ಪಾರ್ಥನನ್ನು ಕವಿಯಲಿ.

04043005a ಶರಾಣಾಂ ಪುಂಖಿಸಕ್ತಾನಾಂ ಮೌರ್ವ್ಯಾಭಿಹತಯಾ ದೃಢಂ|

04043005c ಶ್ರುಯತಾಂ ತಲಯೋಃ ಶಬ್ದೋ ಭೇರ್ಯೋರಾಹತಯೋರಿವ||

ಗರಿಗಳುಳ್ಳ ಬಾಣಗಳ ಮೇಲೆ ಬಲವಾಗಿ ಅಪ್ಪಳಿಸಿದ ಹೆದೆಯಿಂದ ನನ್ನ
ಕೈಗಾಪಿನ ಮೇಲೆ ಉಂಟಾಗುವ ಭೇರಿ ಬಾರಿಸಿದಂಥ ಶಬ್ದವನ್ನು
ಶತ್ರುಗಳು ಕೇಳಲಿ.

04043006a ಸಮಾಹಿತೋ ಹಿ ಬೀಭತ್ಸುರ್ವರ್ಷಾಣ್ಯಷ್ಟ್ವೈ ಚ ಪಂಚ ಚ|

04043006c ಜಾತಸ್ನೇಹಶ್ಚ ಯುದ್ಧಸ್ಯ ಮಯಿ ಸಂಪ್ರಹರಿಷ್ಯತಿ||

ಹದಿಮೂರು ವರ್ಷ ಸಂಯಮದಿಂದಿದ್ದ ಅರ್ಜುನನು ಈಗ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ
ಆಸಕ್ತಿಯುಳ್ಳವನಾಗಿ ನನ್ನನ್ನು ಬಲವಾಗಿಯೇ ಹೊಡೆಯುತ್ತಾನೆ.

04043007a ಪಾತ್ರೀಭೂತಶ್ಚ ಕೌಂತೇಯೋ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ಗುಣವಾನಿವ|

04043007c ಶರೌಘಾನ್ವ ತಿಗೃಹ್ಣಾತು ಮಯಾ ಮುಕ್ತಾನ್ಸಹಸ್ರಶಃ||

ಗುಣಶಾಲಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನಂತೆ ದಾನಪಾತ್ರನಾಗಿರುವ ಆ ಕುಂತೀಪುತ್ರನು
ನಾನು ಬಿಡುವ ಸಾವಿರಾರು ಬಾಣಗಳ ಸಮೂಹವನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಲಿ.

04043008a ಏಷ ಚೈವ ಮಹೇಷ್ವಾಸಸ್ತಿಷು ಲೋಕೇಷು ವಿಶ್ರುತಃ|

04043008c ಅಹಂ ಚಾಪಿ ಕುರುಶ್ರೇಷ್ಠಾ ಅರ್ಜುನಾನ್ನಾವರಃ ಕ್ವ ಚಿತ್||

ಇವನು ಮೂರುಲೋಕಗಳಲ್ಲೂ ಪ್ರಸಿದ್ಧನಾದ ದೊಡ್ಡ ಬಿಲ್ಲುಗಾರ.
ಕುರುಶ್ರೇಷ್ಠರೇ! ನಾನು ಕೂಡ ಈ ಅರ್ಜುನನಿಗೆ ಯಾವ ರೀತಿಯಲ್ಲೂ
ಕಡಿಮೆಯಿಲ್ಲ.

04043009a ಇತಶ್ಚೇತಶ್ಚ ನಿರ್ಮುಕ್ತೈಃ ಕಾಂಚನೈರ್ಗಾರ್ಧ್ರವಾಜಿತೈಃ|

04043009c ದೃಶ್ಯತಾಮದ್ಯ ವೈ ವ್ಯೋಮ ಖಿದ್ಯೋತೈರಿವ ಸಂವೃತಂ||

ನಾನು ಎಲ್ಲ ಕಡೆಗಳಲ್ಲೂ ಬಿಡುವ ಹದ್ದಿನ ಗರಿಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ ಚಿನ್ನದ
ಬಾಣಗಳಿಂದ ಆಕಾಶವು ಮಿಂಚು ಹುಳುಗಳಿಂದ
ತುಂಬಿದಂತಾಗುವುದನ್ನು ಇಂದು ನೋಡಿರಿ.

04043010a ಅದ್ಯಾಹಮೃಣಮಕ್ಷಯ್ಯಂ ಪುರಾ ವಾಚಾ ಪ್ರತಿಶ್ರುತಂ|

04043010c ಧಾರ್ತರಾಷ್ಟ್ರಸ್ಯ ದಾಸ್ಯಾಮಿ ನಿಹತ್ಯ ಸಮರೇಽರ್ಜುನಂ||

ನಾನಿಂದು ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಅರ್ಜುನನನ್ನು ಕೊಂದು ದುರ್ಯೋಧನನಿಗೆ
ಹಿಂದೆ ಮಾತುಕೊಟ್ಟಿದ್ದಂತೆ ಅಕ್ಷಯವಾದ ಋಣವನ್ನು
ತೀರಿಸಿಬಿಡುತ್ತೇನೆ.

04043011a ಅಂತರಾ ಚಿದ್ಯಮಾನಾನಾಂ ಪುಂಖಾನಾಂ ವ್ಯತಿಶೀರ್ಯತಾಂ|

04043011c ಶಲಭಾನಾಮಿವಾಕಾಶೇ ಪ್ರಚಾರಃ ಸಂಪ್ರದೃಶ್ಯತಾಂ||

ಮಧ್ಯಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ಕಡಿಮೆಹೋಗಿ ಬಾಣಗಳ ಉದುರಿದ ಗರಿಗಳ
ಸಂಚಾರವು ಆಕಾಶದಲ್ಲಿ ಮಿಡತೆಗಳ ಸಂಚಾರದಂತೆ ತೋರಲಿ.

04043012a ಇಂದ್ರಾಶನಿಸಮಸ್ಪರ್ಶಂ ಮಹೇಂದ್ರಸಮತೇಜಸಂ|

04043012c ಅರ್ಧಯಿಷ್ಯಾಪ್ಯಹಂ ಪಾರ್ಥಮುಲ್ಕಾಭಿರಿವ ಕುಂಜರಂ||

ಪಂಜುಗಳು ಆನೆಯನ್ನು ಪೀಡಿಸುವಂತೆ, ಇಂದ್ರನ ವಜ್ರಾಯುಧದಂತೆ
ಕರಿನಸ್ಪರ್ಶದವನೂ ಮಹೇಂದ್ರಸಮಾನವಾದ ತೇಜಸ್ಸುಳ್ಳವನೂ ಆದ
ಆ ಪಾರ್ಥನನ್ನು ಪೀಡಿಸುತ್ತೇನೆ.

04043013a ತಮಗ್ನಿಮಿವ ದುರ್ಧರ್ಷಮಸಿಶಕ್ತಿಶರೇಂಧನಂ|

04043013c ಪಾಂಡವಾಗ್ನಿಮಹಂ ದೀಪ್ತಂ ಪ್ರದಹಂತಮಿವಾಹಿತಾನ್||

ಎದುರಿಸಲಾಗದ, ಖಿಡ್ಗ, ಶಕ್ತಿ, ಶರಗಳನ್ನು ಇಂಧನವಾಗುಳ್ಳ,
ಶತ್ರುಗಳನ್ನು ಸುಟ್ಟುಹಾಕುವಂತೆ ಜ್ವಲಿಸುವ ಪಾಂಡವಾಗ್ನಿಯು ಅವನು.

04043014a ಅಶ್ವವೇಗಪುರೋವಾತೋ ರಥೌಘಸ್ತನಯಿತ್ನುಮಾನ್|

04043014c ಶರಧಾರೋ ಮಹಾಮೇಘಃ ಶಮಯಿಷ್ಯಾಮಿ ಪಾಂಡವಂ||

ಕುದುರೆಗಳ ವೇಗವೇ ಮುಂದೆ ಹೋಗುವ ಗಾಳಿಯಾಗಿರುವ, ರಥಗಳ
ರಭಸವೇ ಗುಡುಗಾಗಿಯೂ ಬಾಣಗಳೇ ಮಳೆಯಾಗಿಯೂ ಉಳ್ಳ
ಮಹಾಮೇಘನಾಗಿ ನಾನು ಆ ಬೆಂಕಿಯಂತಹ ಪಾಂಡವನನ್ನು
ನಂದಿಸುತ್ತೇನೆ.

04043015a ಮತ್ಕಾರ್ಮುಕವಿನಿರ್ಮುಕ್ತಾಃ ಪಾರ್ಥಮಾಶೀವಿಷೋಪಮಾಃ|

04043015c ಶರಾಃ ಸಮಭಿಸರ್ಪಂತು ವಲ್ಮೀಕಮಿವ ಪನ್ನಗಾಃ||

ಹಾವುಗಳು ಹುತ್ತವನ್ನು ಹೊಗುವಂತೆ ನನ್ನ ಬಿಲ್ಲಿನಿಂದ ಹೊರಡುವ

ವಿಷಸರ್ಪ ಸಮಾನ ಬಾಣಗಳು ಪಾರ್ಥನನ್ನು ತಾಗಲಿ.

04043016a ಜಾಮದಗ್ನ್ಯಾ ನ್ಮಯಾ ಹ್ಯಸ್ತ್ರಂ ಯತ್ಪ್ರಾಪ್ತಮೃಷಿಸತ್ತಮಾತ್|

04043016c ತದುಪಾಶ್ರಿತ್ಯ ವೀರ್ಯಂ ಚ ಯುಧೈಯಮಪಿ ವಾಸವಂ||

ಋಷಿಶ್ರೇಷ್ಠ ಪರಶುರಾಮನಿಂದ ಅಸ್ತ್ರವನ್ನು ಪಡೆದಿರುವ ನಾನು ಅದರ ಸತ್ವವನ್ನು ಅವಲಂಬಿಸಿ ದೇವೇಂದ್ರನೊಡನೆ ಕೂಡ ಯುದ್ಧಮಾಡುತ್ತೇನೆ.

04043017a ಧ್ವಜಾಗ್ರೇ ವಾನರಸ್ತಿಷ್ಠನ್ಭಲ್ಲೇನ ನಿಹತೋ ಮಯಾ|

04043017c ಅದ್ಭವ ಪತತಾಂ ಭೂಮೌ ವಿನದನ್ಚೈರವಾನ್ರವಾನ್||

ಅರ್ಜುನನ ಬಾವುಟದ ತುದಿಯಲ್ಲಿರುವ ವಾನರನು ಇಂದೇ ನನ್ನ ಭಲ್ಲೆಯಿಂದ ಹತನಾಗಿ ಭಯಂಕರವಾಗಿ ಶಬ್ದಮಾಡುತ್ತಾ ರಥದಿಂದ ನೆಲಕ್ಕುರಳಲಿ.

04043018a ಶತ್ರೋರ್ಮ ಯಾಭಿಪನ್ನಾನಾಂ ಭೂತಾನಾಂ ಧ್ವಜವಾಸಿನಾಂ|

04043018c ದಿಶಃ ಪ್ರತಿಷ್ಠಮಾನಾನಾಮಸ್ತು ಶಬ್ದೋ ದಿವಂ ಗತಃ||

ದಿಕ್ಕುಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಷ್ಠಿತವಾಗಿರುವ ಮತ್ತು ಶತ್ರುಗಳ ಧ್ವಜಗಳಲ್ಲಿ ಬಂದು ವಾಸಿಸುವ ಭೂತಗಳು ನನ್ನಿಂದ ಬಾಧೆಗೊಂಡು ಹೊರಡಿಸುವ ಚೀತ್ಕಾರವು ಆಗಸವನ್ನು ಮುಟ್ಟಲಿ.

04043019a ಅದ್ಯ ದುರ್ಯೋಧನಸ್ಯಾಹಂ ಶಲ್ಯಂ ಹೃದಿ ಚಿರಸ್ಥಿತಂ|

04043019c ಸಮೂಲಮುದ್ಧರಿಷ್ಯಾಮಿ ಬೀಭತ್ಸುಂ ಪಾತಯನ್ರಥಾತ್||

ಇಂದು ಅರ್ಜುನನನ್ನು ರಥದಿಂದ ಕೆಡವಿ ದುರ್ಯೋಧನನ ಹೃದಯದಲ್ಲಿ ಬಹುಕಾಲದಿಂದ ನಾಟಕೊಂಡಿರುವ ಮುಳ್ಳನ್ನು ಬೇರುಸಹಿತ ಕಿತ್ತು ಹಾಕುತ್ತೇನೆ.

04043020a ಹತಾಶ್ವಂ ವಿರಥಂ ಪಾರ್ಥಂ ಪೌರುಷೇ ಪರ್ಯವಸ್ಥಿತಂ|

04043020c ನಿಃಶ್ವಸಂತಂ ಯಥಾ ನಾಗಮದ್ಯ ಪಶ್ಯಂತು ಕೌರವಾಃ||

ಕುದುರೆಗಳು ಹತವಾಗಿ ರಥಹೀನರಾಗಿ ಪೌರುಷವನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡ ಪಾರ್ಥ ಹಾವಿನಂತೆ ನಿಟ್ಟುಸಿರು ಬಿಡುವುದನ್ನು ಕೌರವರು ಇಂದು ನೋಡಲಿ.

04043021a ಕಾಮಂ ಗಚ್ಛಂತು ಕುರವೋ ಧನಮಾದಾಯ ಕೇವಲಂ|

04043021c ರಥೇಷು ವಾಪಿ ತಿಷ್ಠಂತೋ ಯುದ್ಧಂ ಪಶ್ಯಂತು ಮಾಮಕಂ||

ಬೇಕಾದರೆ ಕೌರವರು ಕೇವಲ ಗೋಧನವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗಿಬಿಡಲಿ ಅಥವಾ ರಥಗಳಲ್ಲಿದ್ದು ನನ್ನ ಯುದ್ಧವನ್ನು ನೋಡಲಿ.”

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ವಿರಾಟ ಪರ್ವಣಿ ಗೋಹರಣ ಪರ್ವಣಿ

ಉತ್ತರಗೋಗ್ರಹೇ ಕರ್ಣ ವಿಕರ್ತನೇ ತ್ರಿಚತ್ವಾರಿಂಶೋಽಧ್ಯಾಯಃ|

ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ವಿರಾಟ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಗೋಹರಣ

ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಉತ್ತರಗೋಗ್ರಹದಲ್ಲಿ ಕರ್ಣ ವಿಕರ್ತನದಲ್ಲಿ ನಲ್ವತ್ತೂರನೆಯ

ಅಧ್ಯಾಯವು.

೪೪

ಕರ್ಣನ ಆತ್ಮಶ್ಲಾಘನೆಗೆ ಕೃಪನ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆ

ಕೃಪನು ಕರ್ಣನ ಪೌರುಷವನ್ನು ನಿಂದಿಸಿ, ಅರ್ಜುನನ ಪರಾಕ್ರಮವನ್ನು ಹೊಗಳುತ್ತಾ, ತಾವೆಲ್ಲ ಷಡ್ರಥರೂ ಒಟ್ಟಾದರೆ ಮಾತ್ರ ಅರ್ಜುನನೊಂದಿಗೆ ಹೋರಾಡಬಲ್ಲೆವು ಎಂದು ಹೇಳಿದನು (೧-೨೧).

04044001 ಕೃಪ ಉವಾಚ|

04044001a ಸದೈವ ತವ ರಾಧೇಯ ಯುದ್ಧೇ ಕ್ರೂರತರಾ ಮತಿಃ|

04044001c ನಾರ್ಥಾನಾಂ ಪ್ರಕೃತಿಂ ವೇತ್ಥ ನಾನುಬಂಧಮವೇಕ್ಷಸೇ||

ಕೃಪನು ಹೇಳಿದನು: “ಕರ್ಣ ! ನಿನ್ನ ಕ್ರೂರತರ ಮನಸ್ಸು ಯಾವಾಗಲೂ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಆಸಕ್ತವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ವಿಷಯಗಳ ಸ್ವರೂಪ ನಿನಗೆ ತಿಳಿಯದು. ಅವುಗಳ ಪರಿಣಾಮವೂ ನಿನಗೆ ಕಾಣುವುದಿಲ್ಲ.

04044002a ನಯಾ ಹಿ ಬಹವಃ ಸಂತಿ ಶಾಸ್ತ್ರಾಣ್ಯಾಶ್ರಿತ್ಯ ಚಿಂತಿತಾಃ|

04044002c ತೇಷಾಂ ಯುದ್ಧಂ ತು ಪಾಪಿಷ್ಠಂ ವೇದಯಂತಿ ಪುರಾವಿದಃ||

ಶಾಸ್ತ್ರಗಳ ಆಧಾರದಿಂದ ಚಿಂತಿತವಾದ ನೀತಿಗಳು ಬಹಳಷ್ಟುಂಟು. ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಯುದ್ಧವು ಪಾಪಪೂರಿತವಾದುದೆಂದು ಹಿಂದಿನದನ್ನು ಬಲ್ಲವರು ಭಾವಿಸುತ್ತಾರೆ.

04044003a ದೇಶಕಾಲೇನ ಸಮ್ಯಕ್ತಂ ಯುದ್ಧಂ ವಿಜಯದಂ ಭವೇತ್|

04044003c ಹೀನಕಾಲಂ ತದೇವೇಹ ಫಲವನ್ನ ಭವತ್ಯುತ|

04044003e ದೇಶೇ ಕಾಲೇ ಚ ವಿಕ್ರಾಂತಂ ಕಲ್ಯಾಣಾಯ ವಿಧೀಯತೇ||

ದೇಶಕಾಲಗಳು ಕೂಡಿಬಂದಾಗ ಮಾತ್ರ ಯುದ್ಧವು ವಿಜಯವನ್ನು ತರುತ್ತದೆ. ಕೆಟ್ಟ ಕಾಲಗಳಲ್ಲಿ ಅದು ಫಲವನ್ನು ಕೊಡುವುದಿಲ್ಲ. ತಕ್ಕ ದೇಶಕಾಲಗಳಲ್ಲಿ ತೋರುವ ಪರಾಕ್ರಮವು ಕಲ್ಯಾಣವನ್ನುಂಟುಮಾಡುತ್ತದೆ.

04044004a ಆನುಕೂಲೈನ ಕಾರ್ಯಾಣಾಮಂತರಂ ಸಂವಿಧೀಯತಾಂ|

04044004c ಭಾರಂ ಹಿ ರಥಕಾರಸ್ಯ ನ ವ್ಯವಸ್ಯಂತಿ ಪಂಡಿತಾಃ||

ದೇಶಕಾಲಗಳ ಅನುಕೂಲಕ್ಕೆ ತಕ್ಕಂತೆ ಕಾರ್ಯಗಳ ಸಫಲತೆಯನ್ನು ಯೋಚಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ರಥ ತಯಾರಿಸುವವನ ಅಭಿಪ್ರಾಯದಂತೆ ಪಂಡಿತರು ಆದರೆ ಯುದ್ಧ ಯೋಗ್ಯತೆಯನ್ನು ನಿರ್ಧರಿಸುವುದಿಲ್ಲ.

04044005a ಪರಿಚಿಂತ್ಯ ತು ಪಾರ್ಥೇನ ಸಂನಿಪಾತೋ ನ ನಃ ಕ್ಷಮಃ|

04044005c ಏಕಃ ಕುರೂನಭ್ಯರಕ್ಷದೇಕಶ್ಚಾಗ್ನಿಮತರ್ಪಯತ್||

ಇದನ್ನೆಲ್ಲ ಆಲೋಚಿಸಿದರೆ ಪಾರ್ಥನೊಡನೆ ಯುದ್ಧಮಾಡುವುದು ನಮಗೆ ಉಚಿತವಲ್ಲ. ಅವನು ಒಂಟಿಯಾಗಿಯೇ ಕೌರವರನ್ನು ಗಂಧರ್ವರಿಂದ ರಕ್ಷಿಸಿದವನು. ಒಂಟಿಯಾಗಿಯೇ ಅಗ್ನಿಯನ್ನು ತೃಪ್ತಿಗೊಳಿಸಿದನು.

04044006a ಏಕಶ್ಚ ಪಂಚ ವರ್ಷಾಣಿ ಬ್ರಹ್ಮ ಚರ್ಯಮಧಾರಯತ್|

04044006c ಏಕಃ ಸುಭದ್ರಾಮಾರೋಪ್ಯ ದ್ವೈರಥೇ ಕೃಷ್ಣಮಾಹ್ವಯತ್|

04044006e ಅಸ್ಮಿನ್ನೇವ ವನೇ ಕೃಷ್ಣೋ ಹೃತಾಂ ಕೃಷ್ಣಾಮವಾಜಯತ್||

ಅರ್ಜುನನು ಒಂಟಿಯಾಗಿ ಐದು ವರ್ಷ

ಬ್ರಹ್ಮ ಚರ್ಯ ವನ್ನಾಚರಿಸಿದನು. ಸುಭದ್ರೆಯನ್ನು ರಥದಲ್ಲಿ
ಕುಳ್ಳಿರಿಸಿಕೊಂಡು ಒಂಟಿಯಾಗಿಯೇ ಕೃಷ್ಣನನ್ನು ದ್ವಂದ್ವಯುದ್ಧಕ್ಕೆ
ಕರೆದನು. ಈ ವನದಲ್ಲಿಯೇ ಅಪಹೃತಳಾದ ಕೃಷ್ಣೆಯನ್ನು
ಗೆದ್ದುಕೊಂಡನು.

04044007a ಏಕಶ್ಚ ಪಂಚ ವರ್ಷಾಣಿ ಶಕ್ರಾದಸ್ತ್ರಾಣ್ಯಶಿಕ್ಷತ|

04044007c ಏಕಃ ಸಾಮ್ಯಮಿನೀಂ ಜಿತ್ವಾ ಕುರೂಣಾಮಕರೋದ್ಯಶಃ||

ಒಂಟಿಯಾಗಿ ಐದು ವರ್ಷ ಇಂದ್ರನಿಂದ ಅಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ಕಲಿತನು.
ಒಂಟಿಯಾಗಿಯೇ ಶತ್ರುಗಳನ್ನು ಗೆದ್ದು ಕುರುಗಳಿಗೆ
ಯಶವನ್ನುಂಟುಮಾಡಿದನು.

04044008a ಏಕೋ ಗಂಧರ್ವರಾಜಾನಂ ಚಿತ್ರಸೇನಮರಿಂದಮಃ|

04044008c ವಿಜಿಗ್ಯೇ ತರಸಾ ಸಂಖ್ಯೇ ಸೇನಾಂ ಚಾಸ್ಯ ಸುದುರ್ಜಯಾಂ||

ಆ ಶತ್ರುವಿನಾಶಕನು ಗಂಧರ್ವರಾಜ ಚಿತ್ರಸೇನನನ್ನೂ ಅವನ ಅಜೇಯ
ಸೈನ್ಯವನ್ನೂ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಒಂಟಿಯಾಗಿಯೇ ಬೇಗ ಸೋಲಿಸಿದ್ದನು.

04044009a ತಥಾ ನಿವಾತಕವಚಾಃ ಕಾಲಖಿಂಜಾಶ್ಚ ದಾನವಾಃ|

04044009c ದೈವತೈರಪ್ಯವಧ್ಯಾಸ್ತೇ ಏಕೇನ ಯುಧಿ ಪಾತಿತಾಃ||

ಹಾಗೆಯೇ ದೇವತೆಗಳೂ ಕೊಲ್ಲಲಾಗದಿದ್ದ ನಿವಾತಕವಚ ಮತ್ತು
ಕಾಲಖಿಂಜರೆಂಬ ರಾಕ್ಷಸರನ್ನೂ ಅವನೊಬ್ಬನೇ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ
ಉರುಳಿಸಿದನು.

04044010a ಏಕೇನ ಹಿ ತ್ವಯಾ ಕರ್ಣ ಕಿಂ ನಾಮೇಹ ಕೃತಂ ಪುರಾ|

04044010c ಏಕೈಕೇನ ಯಥಾ ತೇಷಾಂ ಭೂಮಿಪಾಲಾ ವಶೀಕೃತಾಃ||

ಕರ್ಣ ! ಆ ಪಾಂಡವರಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬೊಬ್ಬರೇ ಅನೇಕ ರಾಜರನ್ನು
ವಶಪಡಿಸಿಕೊಂಡಂತೆ ನೀನು ಒಂಟಿಯಾಗಿ ಹಿಂದೆ ಏನನ್ನಾದರೂ
ಮಾಡಿರುವೆಯೇನು?

04044011a ಇಂದ್ರೋಽಪಿ ಹಿ ನ ಪಾರ್ಥೇನ ಸಮ್ಯುಗೇ ಯೋದ್ಧಮರ್ಹತಿ|

04044011c ಯಸ್ತೇನಾಶಂಸತೇ ಯೋದ್ಧಂ ಕರ್ತವ್ಯಂ ತಸ್ಯ ಭೇಷಜಂ||

ಇಂದ್ರನೂ ಪಾರ್ಥನೊಡನೆ ಯುದ್ಧಮಾಡಲಾರ. ಅವನೊಡನೆ
ಯುದ್ಧಮಾಡಬಯಸುವವನಿಗೆ ಯಾವುದಾದರೂ ಔಷಧ ಮಾಡಬೇಕು.

04044012a ಆಶೀವಿಷಸ್ಯ ಕ್ರುದ್ಧಸ್ಯ ಪಾಣಿಮುದ್ಯಮ್ಯ ದಕ್ಷಿಣಂ|

04044012c ಅವಿಮೃಶ್ಯ ಪ್ರದೇಶಿನ್ಯಾ ದಂಷ್ಟ್ರಾಮಾದಾತುಮಿಚ್ಛಸಿ||

ನೀನು ವಿಚಾರಮಾಡದೇ ಬಲಗೈಯನ್ನೆತ್ತಿ ತೋರುಬೆರಳನ್ನು ಚಾಚಿ
ರೋಷಗೊಂಡಿರುವ ವಿಷಸರ್ಪದ ಹಲ್ಲನ್ನು ಕೀಳಬಯಸುತ್ತಿರುವೆ.

04044013a ಅಥ ವಾ ಕುಂಜರಂ ಮತ್ತಮೇಕ ಏವ ಚರನ್ವನೇ|

04044013c ಅನಂಕುಶಂ ಸಮಾರುಹ್ಯ ನಗರಂ ಗಂತುಮಿಚ್ಛಸಿ||

ಅಥವಾ ಒಬ್ಬನೇ ಅರಣ್ಯದಲ್ಲಿ ಅಲೆಯುತ್ತ ಅಂಕುಶವಿಲ್ಲದೆ
ಮದಗಜವನ್ನು ಹತ್ತಿ ನಗರಕ್ಕೆ ಹೋಗಬಯಸುತ್ತಿರುವೆ.

04044014a ಸಮಿದ್ಧಂ ಪಾವಕಂ ವಾಪಿ ಘೃತಮೇದೋವಸಾಹುತಂ|

04044014c ಘೃತಾಕ್ತಶ್ಚೀರವಾಸಾಸ್ತ್ವಂ ಮಧ್ಯೇನೋತ್ತರ್ತುಮಿಚ್ಛಸಿ||

ಅಥವಾ ತುಪ್ಪ, ಕೊಬ್ಬು, ಮಜ್ಜೆಗಳ ಆಹುತಿಯಿಂದ ಪ್ರಜ್ವಲಿಸುತ್ತಿರುವ
ಅಗ್ನಿಯನ್ನು ತುಪ್ಪದಲ್ಲಿ ತೊಯ್ದ ವಸ್ತ್ರ ತೊಟ್ಟುಕೊಂಡು
ದಾಟಿಹೋಗಬಯಸುತ್ತಿರುವೆ.

04044015a ಆತ್ಮಾನಂ ಯಃ ಸಮುದ್ಭದ್ಯ ಕಂಠೇ ಬದ್ಧ್ವಾ ಮಹಾಶಿಲಾಂ|

04044015c ಸಮುದ್ರಂ ಪ್ರತರೇದ್ಧೋರ್ಭ್ಯಾಂ ತತ್ರ ಕಿಂ ನಾಮ ಪೌರುಷಂ||

ತನ್ನನ್ನು ಹಗ್ಗದಿಂದ ಬಿಗಿದುಕೊಂಡು ಕೊರಳಿನಲ್ಲಿ ದೊಡ್ಡ ಕಲ್ಲೊಂದನ್ನು
ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡು ತೋಳುಗಳಿಂದ ಈಜಿ ಸಮುದ್ರವನ್ನು ದಾಟುವವನಾರು?
ಇದು ಎಂಥ ಪೌರುಷ?

04044016a ಅಕೃತಾಸ್ತ್ರಃ ಕೃತಾಸ್ತ್ರಂ ವೈ ಬಲವಂತಂ ಸುದುರ್ಬಲಃ|

04044016c ತಾದೃಶಂ ಕರ್ಣ ಯಃ ಪಾರ್ಥಂ ಯೋದ್ಧಮಿಚ್ಛೇತ್ಸ ದುರ್ಮತಿಃ||

ಕರ್ಣ ! ಕೃತಾಸ್ತ್ರನೂ ಬಲಶಾಲಿಯೂ ಆದ ಅಂತಹ ಪಾರ್ಥನೊಡನೆ
ಯುದ್ಧಮಾಡಬಯಸುವ ಅಸ್ತ್ರ ಪರಿಣಿತಿಯಿಲ್ಲದವನೂ ದುರ್ಬಲನೂ
ಆದವನು ದುರ್ಮತಿ.

04044017a ಅಸ್ಮಾಭಿರೇಷ ನಿಕ್ಯತೋ ವರ್ಷಾಣೀಹ ತ್ರಯೋದಶ|

04044017c ಸಿಂಹಃ ಪಾಶವಿನಿರ್ಮುಕ್ತೋ ನ ನಃ ಶೇಷಂ ಕರಿಷ್ಯತಿ||

ನಮ್ಮಿಂದ ಹದಿಮೂರು ವರ್ಷಕಾಲ ವಂಚಿತರಾಗಿ ಈಗ ಪಾಶದಿಂದ
ಬಿಡುಗಡೆಗೊಂಡಿರುವ ಈ ಸಿಂಹವು ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಯಾರನ್ನೂ

ಉಳಿಸುವುದಿಲ್ಲ.

04044018a ಏಕಾಂತೇ ಪಾರ್ಥಮಾಸೀನಂ ಕೂಪೇಽಗ್ನಿಮಿವ ಸಂವೃತಂ|

04044018c ಅಜ್ಞಾನಾದಭ್ಯವಸ್ಕಂದ್ಯ ಪ್ರಾಪ್ತಾಃ ಸ್ಮೋ ಭಯಮುತ್ತಮಂ||

ಬಾವಿಯಲ್ಲಿ ಅಡಗಿರುವ ಬೆಂಕಿಯಂತೆ ಏಕಾಂತದಲ್ಲಿ ಇದ್ದಂತೆ
ಪಾರ್ಥನನ್ನು ಅಜ್ಞಾನದಿಂದ ಎದುರಿಸಿ ನಾವು
ಮಹಾಭಯಕ್ಕೊಳಗಾದೆವು.

04044019a ಸಹ ಯುಧ್ಯಾಮಹೇ ಪಾರ್ಥಮಾಗತಂ ಯುದ್ಧದುರ್ಮದಂ|

04044019c ಸೈನ್ಯಾಸ್ತಿಷ್ಠಂತು ಸಂನದ್ಧಾ ವ್ಯೂಥಾನೀಕಾಃ ಪ್ರಹಾರಿಣಃ||

ಯುದ್ಧೋನ್ಮತ್ತನಾಗಿ ಬಂದಿರುವ ಪಾರ್ಥನೊಡನೆ ನಾವು
ಹೋರಾಡೋಣ. ಸೈನ್ಯ ಸನ್ನದ್ಧವಾಗಿ ನಿಲ್ಲಲಿ. ಯೋಧರು
ವ್ಯೂಹಗೊಳ್ಳಲಿ.

04044020a ದ್ರೋಣೋ ದುರ್ಯೋಧನೋ ಭೀಷ್ಮೋ ಭವಾನ್ಪೌಣಿಸ್ತಥಾ ವಯಂ|

04044020c ಸರ್ವೇ ಯುಧ್ಯಾಮಹೇ ಪಾರ್ಥಂ ಕರ್ಣ ಮಾ ಸಾಹಸಂ ಕೃಥಾಃ||

ದ್ರೋಣ, ದುರ್ಯೋಧನ, ಭೀಷ್ಮ, ನೀನು, ಅಶ್ವತ್ಥಾಮ - ನಾವೆಲ್ಲರೂ
ಪಾರ್ಥನೊಡನೆ ಯುದ್ಧಮಾಡೋಣ ಕರ್ಣ. ನೀನೊಬ್ಬನೇ
ಸಾಹಸಮಾಡಬೇಡ.

04044021a ವಯಂ ವ್ಯವಸಿತಂ ಪಾರ್ಥಂ ವಜ್ರಪಾಣಿಮಿವೋದ್ಯತಂ|

04044021c ಷಡ್ರಥಾಃ ಪ್ರತಿಯುಧ್ಯೇಮ ತಿಷ್ಠೇಮ ಯದಿ ಸಂಹತಾಹಃ|

ಷಡ್ರಥರಾದ ನಾವು ಒಟ್ಟಾಗಿ ನಿಂತರೆ ವಜ್ರಪಾಣಿಯಂತೆ ಸಿದ್ಧವಾಗಿ
ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ನಿಶ್ಚಯಿಸಿರುವ ಪಾರ್ಥನೊಡನೆ ಹೋರಾಡಬಲ್ಲೆವು.

04044022a ವ್ಯೂಢಾನೀಕಾನಿ ಸೈನ್ಯಾನಿ ಯತ್ತಾಃ ಪರಮಧನ್ವಿನಃ|

04044022c ಯುಧ್ಯಾಮಹೇಽರ್ಜುನಂ ಸಂಖ್ಯೇ ದಾನವಾ ವಾಸವಂ ಯಥಾ||

ವ್ಯೂಹಗೊಂಡು ನಿಂತ ಸೈನ್ಯದೊಡಗೂಡಿದ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಧನುರ್ಧರರಾದ
ನಾವು ಎಚ್ಚರಿಕೆಯಿಂದ ರಣದಲ್ಲಿ ದಾನವರು ಇಂದ್ರನೊಡನೆ
ಯುದ್ಧಮಾಡುವಂತೆ ಅರ್ಜುನನೊಡನೆ ಯುದ್ಧಮಾಡೋಣ.”

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ವಿರಾಟ ಪರ್ವಣಿ ಗೋಹರಣ ಪರ್ವಣಿ
ಉತ್ತರಗೋಗ್ರಹೇ ಕೃಪವಾಕ್ಯೇ ಚತುಶ್ಚತ್ವಾರಿಂಶೋಽಧ್ಯಾಯಃ|
ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ವಿರಾಟ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಗೋಹರಣ
ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಉತ್ತರಗೋಗ್ರಹದಲ್ಲಿ ಕೃಪವಾಕ್ಯದಲ್ಲಿ ನಲ್ವತ್ನಾಲ್ಕನೆಯ
ಅಧ್ಯಾಯವು.

೪೫

ದ್ರೌಣಿ ವಾಕ್ಯ

ಅಶ್ವತ್ಥಾಮನು ಆತ್ಮಶ್ಲಾಘನೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದ ಕರ್ಣನನ್ನು ನಿಂದಿಸಿ,
ಕುಪಿತನಾದ ಅರ್ಜುನನು ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ನಾಶಮಾಡುತ್ತಾನೆಂದೂ, ತಾನು
ಅವನೊಂದಿಗೆ ಯುದ್ಧಮಾಡುವುದಿಲ್ಲವೆಂದೂ ಹೇಳುವುದು (೧-೨೬).

04045001 ಅಶ್ವತ್ಥಾಮೋವಾಚೆ|

04045001a ನ ಚ ತಾವಜ್ಜಿತಾ ಗಾವೋ ನ ಚ ಸೀಮಾಂತರಂ ಗತಾಃ|

04045001c ನ ಹಾಸ್ತಿನಪುರಂ ಪ್ರಾಪ್ತಾಸ್ವಂ ಚ ಕರ್ಣ ವಿಕರ್ತಸೇ||

ಅಶ್ವತ್ಥಾಮನು ಹೇಳಿದನು: “ಕರ್ಣ ! ಗೋವುಗಳನ್ನು ಇನ್ನೂ ಗೆದ್ದುಕೊಂಡಿಲ್ಲ. ಅವು ಇನ್ನೂ ಗಡಿದಾಟಿಲ್ಲ ಮತ್ತು ಹಸ್ತಿನಾಪುರವನ್ನು ಸೇರಿಲ್ಲ. ಆಗಲೇ ನೀನು ಜಂಬ ಕೊಚ್ಚಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿರುವೆ !

04045002a ಸಂಗ್ರಾಮಾನ್ಸುಬಹೂನ್ವಿತ್ವಾ ಲಬ್ಧ್ವಾ ಚ ವಿಪುಲಂ ಧನಂ|

04045002c ವಿಜಿತ್ಯ ಚ ಪರಾಂ ಭೂಮಿಂ ನಾಹುಃ ಕಿಂ ಚನ ಪೌರುಷಂ||

ಹಲವಾರು ಯುದ್ಧಗಳನ್ನು ಗೆದ್ದು ವಿಪುಲ ಧನವನ್ನು ಗಳಿಸಿ ಶತ್ರುರಾಜ್ಯವನ್ನು ಜಯಿಸಿದರೂ ನಿಜವಾದ ಶೂರರು ಪೌರುಷವನ್ನು ಸ್ವಲ್ಪವೂ ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳುವುದಿಲ್ಲ.

04045003a ಪಚತ್ಯಗ್ನಿರವಾಕ್ಯಸ್ತು ತೂಷ್ಟೀಂ ಭಾತಿ ದಿವಾಕರಃ|

04045003c ತೂಷ್ಟೀಂ ಧಾರಯತೇ ಲೋಕಾನ್ವಸುಧಾ ಸಚರಾಚರಾನ್||

ಅಗ್ನಿ ಮಾತಿಲ್ಲದೇ ಬೇಯಿಸುತ್ತಾನೆ, ಸೂರ್ಯ ಸದ್ದಿಲ್ಲದೇ ಬೆಳಗುತ್ತಾನೆ. ಭೂಮಿ ಸದ್ದಿಲ್ಲದೇ ಸಚರಾಚರ ಸೃಷ್ಟಿಯನ್ನು ಹೊರುತ್ತದೆ.

04045004a ಚಾತುರ್ವರ್ಣ್ಯಸ್ಯ ಕರ್ಮಾಣಿ ವಿಹಿತಾನಿ ಮನೀಷಿಭಿಃ|

04045004c ಧನಂ ಯೈರಧಿಗಂತವ್ಯಂ ಯಚ್ಚ ಕುರ್ವನ್ನ ದುಷ್ಯತಿ||

ವಿದ್ವಾಂಸರು ನಾಲ್ಕು ವರ್ಣಗಳಿಗೂ ಅವು ಮಾಡಬೇಕಾದ

ಕರ್ಮಗಳನ್ನು ವಿಧಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಅವುಗಳನ್ನು ಅ ವರ್ಣಗಳು ಯಾವುದೇ ದೋಷಕ್ಕೊಳಗಾಗದಂತೆ ಆಚರಿಸಿ ಧನವನ್ನು ಪಡೆಯಬೇಕು.

04045005a ಅಧೀತ್ಯ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ವೇದಾನ್ಯಾಜಯೇತ ಯಜೇತ ಚ|

04045005c ಕ್ಷತ್ರಿಯೋ ಧನುರಾಶ್ವಿತ್ಯ ಯಜೇತ್ಯವ ನ ಯಾಜಯೇತ್|

04045005e ವೈಶ್ಯೋಽಧಿಗಮ್ಯ ದ್ರವ್ಯಾಣಿ ಬ್ರಹ್ಮಕರ್ಮಾಣಿ ಕಾರಯೇತ್||

ಬ್ರಾಹ್ಮಣನು ವೇದಾಧ್ಯಯಮಾಡಿ ಯಜ್ಞಗಳನ್ನು ಮಾಡಬೇಕು ಮತ್ತು ಮಾಡಿಸಬೇಕು. ಕ್ಷತ್ರಿಯನು ಧನುಸ್ಸನ್ನು ಆಶ್ರಯಿಸಿ ಯಜ್ಞಗಳನ್ನು ಸ್ವತಃ ಮಾಡಬೇಕು. ಮಾಡಿಸತಕ್ಕದ್ದಲ್ಲ. ವೈಶ್ಯನು ದ್ರವ್ಯವನ್ನು ಆರ್ಜಿಸಿ, ಬ್ರಹ್ಮಕರ್ಮಗಳನ್ನು ಮಾಡಿಸಬೇಕು.

04045006a ವರ್ತಮಾನಾ ಯಥಾಶಾಸ್ತ್ರಂ ಪ್ರಾಪ್ಯ ಚಾಪಿ ಮಹೀಮಿಮಾಂ|

04045006c ಸತ್ಕುರ್ವಂತಿ ಮಹಾಭಾಗಾ ಗುರೂನ್ಸವಿಗುಣಾನಪಿ||

ಮಹಾಭಾಗ್ಯಶಾಲಿಗಳಾದವರು ಶಾಸ್ತ್ರಾನುಗುಣವಾಗಿ ನಡೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತ ಈ ಭೂಮಿಯನ್ನು ಪಡೆದು ಕೂಡ ಗುರುಗಳನ್ನು ಗುಣವಿಹೀನರಾಗಿದ್ದರೂ ಸತ್ಕರಿಸುತ್ತಾರೆ.

04045007a ಪ್ರಾಪ್ಯ ದ್ಯೂತೇನ ಕೋ ರಾಜ್ಯಂ ಕ್ಷತ್ರಿಯಸ್ತೋಷ್ಟುಮರ್ಹತಿ|

04045007c ತಥಾ ನೃಶಂಸರೂಪೇಣ ಯಥಾನ್ಯಃ ಪ್ರಾಕೃತೋ ಜನಃ||

ಬೇರೆ ಯಾವ ಕ್ಷತ್ರಿಯನು ತಾನೇ ಸಾಮಾನ್ಯನಂತೆ ಕ್ರೂರ ಜೂಜಿನಿಂದ ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಪಡೆದು ಸಂತೋಷಪಡಬಲ್ಲ?

04045008a ತಥಾವಾಪ್ತೇಷು ವಿತ್ತೇಷು ಕೋ ವಿಕರ್ಥೇದ್ವಿಚಕ್ಷಣಃ|

04045008c ನಿಕೃತ್ಯಾ ವಂಚನಾಯೋಗೈಶ್ಚ ರನ್ವೈತಂಸಿಕೋ ಯಥಾ||

ಈ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಕಟುಕತನದಿಂದ ವಂಚನೆಗಳ ಆಶ್ರಯದಿಂದ ಧನವನ್ನು ಸಂಪಾದಿಸಿ ಯಾವ ವಿಚಕ್ಷಣನು ತಾನೇ ಬೇಡನಂತೆ ಜಂಬ ಕೊಚ್ಚುತ್ತಾನೆ?

04045009a ಕತಮದ್ವೈರಥಂ ಯುದ್ಧಂ ಯತ್ರಾಜೈಷೀರ್ಧನಂಜಯಂ|

04045009c ನಕುಲಂ ಸಹದೇವಂ ಚ ಧನಂ ಯೇಷಾಂ ತ್ವಯಾ ಹೃತಂ||

ಯಾವ ದ್ವಂದ್ವರಥಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ನೀನು ಧನಂಜಯನನ್ನಾಗಲೀ, ನಕುಲನನ್ನಾಗಲೀ ಸಹದೇವನನ್ನಾಗಲೀ ಜಯಿಸಿದ್ದೀಯೆ? ಆದರೆ ಅವರ ಸಂಪತ್ತನ್ನು ನೀನು ಅಪಹರಿಸಿರುವೆ.

04045010a ಯುಧಿಷ್ಠಿರೋ ಜಿತಃ ಕಸ್ಮಿನ್ನೀಮಶ್ಚ ಬಲಿನಾಂ ವರಃ|

04045010c ಇಂದ್ರಪ್ರಸ್ಥಂ ತ್ವಯಾ ಕಸ್ಮಿನ್ಸಂಗ್ರಾಮೇ ನಿರ್ಜಿತಂ ಪುರಾ||

ಯಾವ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ನೀನು ಯುಧಿಷ್ಠಿರನನ್ನೂ ಬಲಶಾಲಿಗಳಲ್ಲಿ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಭೀಮನನ್ನೂ ಗೆದ್ದಿದ್ದೀಯೆ? ಯಾವುದರಿಂದ ಹಿಂದೆ ಇಂದ್ರಪ್ರಸ್ಥವನ್ನು ಜಯಿಸಿದೆ?

04045011a ತಥೈವ ಕತಮಂ ಯುದ್ಧಂ ಯಸ್ಮಿನ್ಕೃಷ್ಣಾ ಜಿತಾ ತ್ವಯಾ|

04045011c ಏಕವಸ್ತ್ರಾ ಸಭಾಂ ನೀತಾ ದುಷ್ಟಕರ್ಮನೃಜಸ್ವಲಾ||

ಅಂತೆಯೇ ಕೃಷ್ಣೆಯನ್ನು ನೀನು ಗೆದ್ದುದು ಯಾವ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ?

ದುಷ್ಟಕರ್ಮಿ ! ಏಕವಸ್ತ್ರವುಳ್ಳವಳೂ ರಜಸ್ವಲೆಯೂ ಆದ ಅವಳನ್ನು
ಸಭೆಗೆ ಎಳೆದು ತರಲಾಯಿತು.

04045012a ಮೂಲಮೇಷಾಂ ಮಹತ್ಕೃತ್ತಂ ಸಾರಾರ್ಥಿ ಚಂದನಂ ಯಥಾ|

04045012c ಕರ್ಮ ಕಾರಯಿಥಾಃ ಶೂರ ತತ್ರ ಕಿಂ ವಿದುರೋಽಬ್ರವೀತ್||

ಸಾರವನ್ನು ಬಯಸುವವನು ಚಂದನ ವೃಕ್ಷವನ್ನು ಕಡಿಯುವಂತೆ ನೀನು
ಅವರ ದೊಡ್ಡ ಬೇರನ್ನೇ ಕತ್ತರಿಸಿಹಾಕಿದೆ. ಶೂರ ! ಆ ಕಾರ್ಯವನ್ನು
ನೀನು ಮಾಡಿಸಿದೆ. ಆಗ ವಿದುರನು ಹೇಳಿದ್ದೇನು?

04045013a ಯಥಾಶಕ್ತಿ ಮನುಷ್ಯಾಣಾಂ ಶಮಮಾಲಕ್ಷಯಾಮಹೇ|

04045013c ಅನ್ಯೇಷಾಂ ಚೈವ ಸತ್ತ್ವಾನಾಮಪಿ ಕೀಟಪಿಪೀಲಿಕೇ||

ಮನುಷ್ಯರು ಮತ್ತು ಇತರ ಜೀವಿಗಳಲ್ಲೂ ಹುಳು ಮತ್ತು
ಇರುವೆಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಸಾಧ್ಯವಾದ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಸಹನೆ ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ.

04045014a ದ್ರೌಪದ್ಯಾಸ್ತಂ ಪರಿಕ್ಲೇಶಂ ನ ಕ್ಷಂತುಂ ಪಾಂಡವೋಽರ್ಹತಿ|

04045014c ದುಃಖಾಯ ಧಾರ್ತರಾಷ್ಟ್ರಾಣಾಂ ಪ್ರಾದುರ್ಭೂತೋ ಧನಂಜಯಃ||

ಆದರೆ ದ್ರೌಪದಿಯ ಆ ಪರಿಕ್ಲೇಶವನ್ನು ಪಾಂಡವನು ಕ್ಷಮಿಸಲಾರನು.
ಧನಂಜಯನು ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರ ಪುತ್ರರಿಗೆ
ದುಃಖವನ್ನುಂಟುಮಾಡುವುದಕ್ಕಾಗಿಯೇ ಬಂದಿದ್ದಾನೆ.

04045015a ತ್ವಂ ಪುನಃ ಪಂಡಿತೋ ಭೂತ್ವಾ ವಾಚಂ ವಕ್ತುಮಿಹೇಚ್ಛಸಿ|

04045015c ವೈರಾಂತಕರಣೋ ಜಿಷ್ಣುರ್ನ ನಃ ಶೇಷಂ ಕರಿಷ್ಯತಿ||

ಮತ್ತೆ ನೀನು ಪಂಡಿತನಾಗಿ ಇಲ್ಲಿ ಮಾತನಾಡಬಯಸುತ್ತಿರುವೆ.
ವೈರವನ್ನು ಕೊನೆಗೊಳಿಸುವ ಅರ್ಜುನನು ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಯಾರನ್ನೂ
ಉಳಿಸುವುದಿಲ್ಲ.

04045016a ನೈಷ ದೇವಾನ್ ಗಂಧರ್ವಾನ್ನಾಸುರಾನ್ ಚ ರಾಕ್ಷಸಾನ್|
04045016c ಭಯಾದಿಹ ನ ಯುಧ್ಯೇತ ಕುಂತೀಪುತ್ರೋ ಧನಂಜಯಃ||

ದೇವತೆಗಳೊಡೆಯನಾಗಲೀ ಗಂಧರ್ವರೊಡೆಯನಾಗಲೀ
ಅಸುರರೊಡೆಯನಾಗಲೀ, ರಾಕ್ಷಸರೊಡೆಯನಾಗಲೀ ಕುಂತೀಪುತ್ರ ಈ
ಧನಂಜಯನು ಹೆದರಿ ಯುದ್ಧಮಾಡದಿರುವುದಿಲ್ಲ.

04045017a ಯಂ ಯಮೇಷೋಽಭಿಸಂಕ್ರುದ್ಧಃ ಸಂಗ್ರಾಮೇಽಭಿಪತಿಷ್ಯತಿ|
04045017c ವೃಕ್ಷಂ ಗರುಡವೇಗೇನ ವಿನಿಹತ್ಯ ತಮೇಷ್ಯತಿ||

ಇವನು ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಕ್ರುದ್ಧನಾಗಿ ಯಾರ ಯಾರ ಮೇಲೆ ಬೀಳುತ್ತಾನೋ
ಅವರನ್ನು ಗರುಡನ ವೇಗದಿಂದ ಮರವನ್ನು ಹೇಗೋ ಹಾಗೆ ಹೊಡೆದು
ಹೋಗುತ್ತಾನೆ.

04045018a ತ್ವತ್ತೋ ವಿಶಿಷ್ಟಂ ವೀರ್ಯೇಣ ಧನುಷ್ಯಮರರಾಟ್ಸಮಂ|
04045018c ವಾಸುದೇವಸಮಂ ಯುದ್ಧೇ ತಂ ಪಾರ್ಥಂ ಕೋ ನ ಪೂಜಯೇತ್||

ಶೌರ್ಯದಲ್ಲಿ ನಿನಗಿಂತ ಮೇಲಾದ, ಬಿಲ್ಕಾರಿಕೆಯಲ್ಲಿ ದೇವೇಂದ್ರನಿಗೆ
ಸಮಾನನಾದ, ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ವಾಸುದೇವನಿಗೆಣೆಯಾದ ಆ ಪಾರ್ಥನನ್ನು
ಯಾರು ತಾನೇ ಗೌರವಿಸುವುದಿಲ್ಲ?

04045019a ದೈವಂ ದೈವೇನ ಯುಧ್ಯೇತ ಮಾನುಷೇಣ ಚ ಮಾನುಷಂ|

04045019c ಅಸ್ತ್ರೇಣಾಸ್ತ್ರಂ ಸಮಾಹನ್ಯಾತ್ಕೋಽರ್ಜುನೇನ ಸಮಃ ಪುಮಾನ್||

ದೈವಾಸ್ತ್ರವನ್ನು ದೈವಾಸ್ತ್ರದಿಂದ, ಮಾನುಷಾಸ್ತ್ರವನ್ನು
ಮಾನುಷಾಸ್ತ್ರದಿಂದ ನಿಗ್ರಹಿಸುವ ಅರ್ಜುನನಿಗೆ ಸಮಾನ ಗಂಡಸು
ಯಾರು?

04045020a ಪುತ್ರಾದನಂತರಃ ಶಿಷ್ಯ ಇತಿ ಧರ್ಮವಿದೋ ವಿದುಃ|

04045020c ಏತೇನಾಪಿ ನಿಮಿತ್ತೇನ ಪ್ರಿಯೋ ದ್ರೋಣಸ್ಯ ಪಾಂಡವಃ||

ಮಗನಿಗೂ ಶಿಷ್ಯನಿಗೂ ಅಂತರವಿಲ್ಲವೆಂದು ಧರ್ಮಜ್ಞರು ತಿಳಿಯುತ್ತಾರೆ.
ಈ ಕಾರಣದಿಂದಲೂ ಪಾಂಡವ ಅರ್ಜುನನು ದ್ರೋಣನಿಗೆ
ಪ್ರಿಯನಾಗಿದ್ದಾನೆ.

04045021a ಯಥಾ ತ್ವಮಕರೋದ್ಯೂತಮಿಂದ್ರಪ್ರಸ್ಥಂ ಯಥಾಹರಃ|

04045021c ಯಥಾನೈಷೀಃ ಸಭಾಂ ಕೃಷ್ಣಾಂ ತಥಾ ಯುಧ್ಯಸ್ವ ಪಾಂಡವಂ||

ನೀನು ಹೇಗೆ ಜೂಜನ್ನಾಡಿದೆಯೋ, ಇಂದ್ರಪ್ರಸ್ಥವನ್ನು ಹೇಗೆ
ಕಿತ್ತುಕೊಂಡೆಯೋ, ಕೃಷ್ಣೆಯನ್ನು ಹೇಗೆ ಸಭೆಗೆಳೆದುತಂದೆಯೋ
ಹಾಗೆಯೇ ಅರ್ಜುನನೊಡನೆ ಯುದ್ಧ ಮಾಡು !

04045022a ಅಯಂ ತೇ ಮಾತುಲಃ ಪ್ರಾಜ್ಞಃ ಕ್ಷತ್ರಧರ್ಮಸ್ಯ ಕೋವಿದಃ|

04045022c ದುದ್ಯೂತದೇವೀ ಗಾಂಧಾರಃ ಶಕುನಿಯುಧ್ಯತಾಮಿಹ||

ಪ್ರಾಜ್ಞನೂ, ಕ್ಷತ್ರಧರ್ಮದಲ್ಲಿ ಕೋವಿದನೂ, ಕೆಟ್ಟ ಜೂಜಿನಲ್ಲಿ

ಚತುರನೂ, ಗಾಂಧರದೇಶವನೂ ಆದ ಈ ನಿನ್ನ ಮಾವ ಶಕುನಿಯು
ಈಗ ಯುದ್ಧಮಾಡಲಿ.

04045023a ನಾಕ್ಷಾನ್ ಕ್ಷಿಪತಿ ಗಾಂಡೀವಂ ನ ಕೃತಂ ದ್ವಾಪರಂ ನ ಚ|

04045023c ಜ್ವಲತೋ ನಿಶಿತಾನ್ಬಾಣಾಂಸ್ತೀಕ್ಷ್ಣಾನ್ ಕ್ಷಿಪತಿ ಗಾಂಡೀವಂ||

ಗಾಂಡೀವ ಧನುಸ್ಸು ಕೃತ-ದ್ವಾಪರವೆಂಬ ದಾಳಗಳನ್ನು
ಎಸೆಯುವುದಿಲ್ಲ. ಅದು ನಿಶಿತವೂ ತೀಕ್ಷ್ಣವೂ ಆದ ಉರಿಯುವ
ಬಾಣಗಳನ್ನು ಎಸೆಯುತ್ತದೆ.

04045024a ನ ಹಿ ಗಾಂಡೀವನಿರ್ಮುಕ್ತಾ ಗಾರ್ಧ್ರಪತ್ರಾಃ ಸುತೇಜನಾಃ|

04045024c ಅಂತರೇಷ್ಟವತಿಷ್ಠಂತಿ ಗಿರೀಣಾಮಪಿ ದಾರಣಾಃ||

ಗಾಂಡೀವದಿಂದ ಬಿಡಲಾಗುವ ಹದ್ದಿನ ಗರಿಗಳನ್ನುಳ್ಳ ಪರ್ವತಗಳನ್ನೂ
ಸೀಳಿಹಾಕುವ ತೀಕ್ಷ್ಣ ಬಾಣಗಳು ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿಯೇ ನಿಂತುಬಿಡುವುದಿಲ್ಲ.

04045025a ಅಂತಕಃ ಶಮನೋ ಮೃತ್ಯುಸ್ತಥಾಗ್ನಿವರ್ಷವಾಮುಖಿಃ|

04045025c ಕುರ್ಯುರೇತೇ ಕ್ವ ಚಿಚ್ಛೇಷಂ ನ ತು ಕ್ರುದ್ಧೋ ಧನಂಜಯಃ||

ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ನಾಶಮಾಡುವ ಅಂತಕ ಮೃತ್ಯು ಮತ್ತು ಬಡಬಾಗ್ನಿ ಇವರು
ಸ್ವಲ್ಪವನ್ನಾದರೂ ಉಳಿಸುತ್ತಾರೆ. ಆದರೆ ಕೋಪಗೊಂಡ ಧನಂಜಯನು
ಏನನ್ನೂ ಉಳಿಸುವುದಿಲ್ಲ.

04045026a ಯುಧ್ಯತಾಂ ಕಾಮಮಾಚಾರ್ಯೋ ನಾಹಂ ಯೋತ್ಸ್ಯೇ ಧನಂಜಯಂ|

04045026c ಮತ್ಸ್ಯೋ ಹ್ಯಸ್ಮಾಭಿರಾಯೋಧ್ಯೋ ಯದ್ಯಾಗಚ್ಛೇದ್ಧವಾಂ ಪದಂ||

ಇಷ್ಟವಿದ್ದರೆ ಆಚಾರ್ಯರು ಯುದ್ಧಮಾಡಲಿ. ನಾನು
ಧನಂಜಯನೊಡನೆ ಯುದ್ಧಮಾಡುವುದಿಲ್ಲ. ಮತ್ಸ್ಯರಾಜನೇನಾದರೂ
ಹಸುಗಳ ಹಾದಿಗೆ ಬಂದರೆ ಅವನೊಡನೆ ನಾವು ಹೋರಾಡಬೇಕು.”

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ವಿರಾಟ ಪರ್ವಣಿ ಗೋಹರಣ ಪರ್ವಣಿ
ಉತ್ತರಗೋಗ್ರಹೇ ದ್ರೋಣಿವಾಕ್ಯೇ ಪಂಚಚತ್ವಾರಿಂಶೋಽಧ್ಯಾಯಃ|
ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ವಿರಾಟ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಗೋಹರಣ
ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಉತ್ತರಗೋಗ್ರಹದಲ್ಲಿ ದ್ರೋಣಿವಾಕ್ಯದಲ್ಲಿ ನಲ್ವತ್ತೈದನೆಯ
ಅಧ್ಯಾಯವು.

೪೬

ದ್ರೋಣನಲ್ಲಿ ಕ್ಷಮೆ

ತಮ್ಮ ತಮ್ಮಲ್ಲಿ ಭಿನ್ನಾಭಿಪ್ರಾಯಗಳು ಬರಬಾರದೆಂದು ಭೀಷ್ಮನು
ಹೇಳಲು (೧-೧೧), ದುರ್ಯೋಧನನು ದ್ರೋಣನ ಕ್ಷಮೆ ಬೇಡಿದುದು
(೧೨-೧೩). ದ್ರೋಣನು ಪ್ರಸನ್ನನಾದುದು (೧೪-೧೮).

04046001 ಭೀಷ್ಮ ಉವಾಚ|

04046001a ಸಾಧು ಪಶ್ಯತಿ ವೈ ದ್ರೋಣಃ ಕೃಪಃ ಸಾಧ್ವನುಪಶ್ಯತಿ|

04046001c ಕರ್ಣಸ್ತು ಕ್ಷತ್ರಧರ್ಮೇಣ ಯಥಾವದ್ಯೋದ್ಧಮಿಚ್ಛತಿ||

ಭೀಷ್ಮನು ಹೇಳಿದನು: “ದ್ರೋಣನು ಹೇಳಿದ್ದು ಸರಿ. ಕೃಪನು ಹೇಳಿದ್ದೂ
ಸರಿ. ಕರ್ಣನಾದರೂ ಕ್ಷತ್ರಧರ್ಮದಿಂದ ಪ್ರೇರಿತನಾಗಿ

ಯಥೋಚಿತವಾಗಿ ಯುದ್ಧಮಾಡಬಯಸುತ್ತಾನೆ.

04046002a ಆಚಾರ್ಯೋ ನಾಭಿಷಕ್ತವ್ಯಃ ಪುರುಷೇಣ ವಿಜಾನತಾ|

04046002c ದೇಶಕಾಲೌ ತು ಸಂಪ್ರೇಕ್ಷ್ಯ ಯೋಧ್ಯವ್ಯಮಿತಿ ಮೇ ಮತಿಃ||

ತಿಳಿದವರು ಆಚಾರ್ಯನನ್ನು ತೆಗಳಲಾಗದು. ಆದರೆ ದೇಶಕಾಲಗಳನ್ನು ಪರಿಗಣಿಸಿ ಯುದ್ಧಮಾಡಬೇಕೆಂಬುದು ನನ್ನ ಅಭಿಪ್ರಾಯ.

04046003a ಯಸ್ಯ ಸೂರ್ಯಸಮಾಃ ಪಂಚ ಸಪತ್ನಾಃ ಸ್ಯುಃ ಪ್ರಹಾರಿಣಃ|

04046003c ಕಥಮಭ್ಯುದಯೇ ತೇಷಾಂ ನ ಪ್ರಮುಹ್ಯೇತ ಪಂಡಿತಃ||

ಸೂರ್ಯಸಮಾನರೂ ವೀರರೂ ಆದ ಐವರು ಶತ್ರುಗಳನ್ನುಳ್ಳ ಪಂಡಿತನು ಅವರ ಅಭ್ಯುದಯದ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಹೊಯ್ದಾಡದಿರುವುದು ಹೇಗೆ?

04046004a ಸ್ವಾರ್ಥೇ ಸರ್ವೇ ವಿಮುಹ್ಯಂತಿ ಯೇಽಪಿ ಧರ್ಮವಿದೋ ಜನಾಃ|

04046004c ತಸ್ಮಾದ್ರಾಜನ್ಯವೀಮ್ಯೇಷ ವಾಕ್ಯಂ ತೇ ಯದಿ ರೋಚತೇ||

ರಾಜ ! ಧರ್ಮವಿದರಾದರೂ ಕೂಡ ಎಲ್ಲ ಜನರೂ ಸ್ವಾರ್ಥದ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಚಂಚಲರಾಗುತ್ತಾರೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ನಿನಗೆ ಹಿಡಿಸುವುದಾದರೆ ಈ ಮಾತನ್ನು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ.

04046005a ಕರ್ಣೋ ಯದಭ್ಯವೋಚನ್ನಸ್ತೇಜಃಸಂಜನನಾಯ ತತ್|

04046005c ಆಚಾರ್ಯಪುತ್ರಃ ಕ್ಷಮತಾಂ ಮಹತ್ಕಾರ್ಯಮುಪಸ್ಥಿತಂ||

ಕರ್ಣನು ಆಡಿದ ಮಾತು ನಮ್ಮನ್ನು ಹುರಿದುಂಬಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಅಷ್ಟೆ.

ಆಚಾರ್ಯ ಪುತ್ರನು ಕ್ಷಮಿಸಿಬಿಡಲಿ. ಏಕೆಂದರೆ ಮಹತ್ಕಾರ್ಯ
ಒದಗಿಬಂದಿದೆ.

04046006a ನಾಯಂ ಕಾಲೋ ವಿರೋಧಸ್ಯ ಕೌಂತೇಯೇ ಸಮುಪಸ್ಥಿತೇ|

04046006c ಕ್ಷಂತವ್ಯಂ ಭವತಾ ಸರ್ವಮಾಚಾರ್ಯೇಣ ಕೃಪೇಣ ಚ||

ಅರ್ಜುನನು ಬಂದಿರುವಾಗ ಇದು ವಿರೋಧಕ್ಕೆ ಕಾಲವಲ್ಲ. ನೀನೂ
ಆಚಾರ್ಯನೂ ಕೃಪನೂ ಎಲ್ಲವನ್ನು ಕ್ಷಮಿಸಬೇಕು.

04046007a ಭವತಾಂ ಹಿ ಕೃತಾಸ್ತತ್ತ್ವಂ ಯಥಾದಿತ್ಯೇ ಪ್ರಭಾ ತಥಾ|

04046007c ಯಥಾ ಚಂದ್ರಮಸೋ ಲಕ್ಷ್ಮ ಸರ್ವಥಾ ನಾಪಕೃಷ್ಯತೇ|

04046007e ಏವಂ ಭವತ್ಸು ಬ್ರಾಹ್ಮಣ್ಯಂ ಬ್ರಹ್ಮಾಸ್ತ್ರಂ ಚ ಪ್ರತಿಷ್ಠಿತಂ||

ಸೂರ್ಯನಲ್ಲಿ ಪ್ರಭೆಯಿರುವಂತೆ ನಿಮ್ಮಲ್ಲಿ ಅಸ್ತ್ರಪರಿಣಿತಿಯಿದೆ.

ಚಂದ್ರನಿಂದ ಕಲೆ ಹೇಗೆ ಎಂದೂ ಬೇರೆಯಾಗುವುದಿಲ್ಲವೋ ಹಾಗೆ
ನಿಮ್ಮಲ್ಲಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ್ಯವೂ ಬ್ರಹ್ಮಾಸ್ತ್ರವೂ ನೆಲೆಗೊಂಡಿವೆ.

04046008a ಚತ್ವಾರ ಏಕತೋ ವೇದಾಃ ಕ್ಷಾತ್ರಮೇಕತ್ರ ದೃಶ್ಯತೇ|

04046008c ನೈತತ್ಸಮಸ್ತಮುಭಯಂ ಕಸ್ಮಿಂಶ್ಚಿದನುಶುಶ್ರುಮಃ||

04046009a ಅನ್ಯತ್ರ ಭಾರತಾಚಾರ್ಯಾತ್ಸಪುತ್ರಾದಿತಿ ಮೇ ಮತಿಃ|

04046009c ಬ್ರಹ್ಮಾಸ್ತ್ರಂ ಚೈವ ವೇದಾಶ್ಚ ನೈತದನ್ಯತ್ರ ದೃಶ್ಯತೇ||

ನಾಲ್ಕು ವೇದಗಳು ಒಂದು ಕಡೆ ಇರುತ್ತವೆ; ಕ್ಷಾತ್ರ ಒಂದು ಕಡೆ

ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ. ಭಾರತಾಚಾರ್ಯನನ್ನೂ ಅವನ ಮಗನನ್ನೂ ಬಿಟ್ಟರೆ,
ಇವೆರಡೂ ಒಬ್ಬನಲ್ಲೇ ಇನ್ನೆಲ್ಲಿಯಾದರೂ ಇರುವುದನ್ನು ನಾವು ಕೇಳಿಲ್ಲ.

ಬ್ರಹ್ಮಾಸ್ತ್ರವೂ ವೇದಗಳೂ ಒಟ್ಟಿಗೆ ಮತ್ತೆಲ್ಲಿಯೂ
ಕಂಡುಬರುವುದಿಲ್ಲವೆಂದು ನನ್ನ ಅಭಿಪ್ರಾಯ.

04046010a ಆಚಾರ್ಯಪುತ್ರಃ ಕ್ಷಮತಾಂ ನಾಯಂ ಕಾಲಃ ಸ್ವಭೇದನೇ|

04046010c ಸರ್ವೇ ಸಂಹತ್ಯ ಯುಧ್ಯಾಮಃ ಪಾಕಶಾಸನಿಮಾಗತಂ||

ಆಚಾರ್ಯಪುತ್ರನು ಕ್ಷಮಿಸಬೇಕು. ನಮ್ಮ ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಒಡಕಿಗೆ ಇದು
ಕಾಲವಲ್ಲ. ನಾವೆಲ್ಲರೂ ಸೇರಿ ಬಂದಿರುವ ಅರ್ಜುನನೊಡನೆ
ಕಾದೋಣ.

04046011a ಬಲಸ್ಯ ವ್ಯಸನಾನೀಹ ಯಾನ್ಯುಕ್ತಾನಿ ಮನೀಷಿಭಿಃ|

04046011c ಮುಖ್ಯೋ ಭೇದೋ ಹಿ ತೇಷಾಂ ವೈ ಪಾಪಿಷ್ಠೋ ವಿದುಷಾಂ ಮತಃ||

ವಿದ್ವಾಂಸರು ಹೇಳಿರುವ ಸೈನ್ಯದ ವಿಪತ್ತುಗಳಲ್ಲಿ ಮುಖ್ಯವೂ ಕೆಟ್ಟುದೂ
ಆದುದು ಯಾವುದೆಂದರೆ ಅದರ ಅನೈಕಮತ್ಯ ಎಂಬುದು ಬಲ್ಲವರ
ಅಭಿಪ್ರಾಯ.”

04046012 ಅಶ್ವತ್ಥಾಮೋವಾಚ|

04046012a ಆಚಾರ್ಯ ಏವ ಕ್ಷಮತಾಂ ಶಾಂತಿರತ್ರ ವಿಧೀಯತಾಂ|

04046012c ಅಭಿಷಜ್ಯಮಾನೇ ಹಿ ಗುರೌ ತದ್ವೃತ್ತಂ ರೋಷಕಾರಿತಂ||

ಅಶ್ವತ್ಥಾಮನು ಹೇಳಿದನು: “ಆಚಾರ್ಯನೇ ಕ್ಷಮಿಸಲಿ; ಇಲ್ಲಿ
ಶಾಂತಿಯುಂಟಾಗಲಿ. ಗುರುವನ್ನು ನಿಂದಿಸಲಾಗಿ ಅವರ ಆ ನಡತೆ
ರೋಷದಿಂದುಂಟಾಯಿತು.””

04046013 ವೈಶಂಪಾಯನ ಉವಾಚ|

04046013a ತತೋ ದುರ್ಯೋಧನೋ ದ್ರೋಣಂ ಕ್ಷಮಯಾಮಾಸ ಭಾರತ|

04046013c ಸಹ ಕರ್ಣೇನ ಭೀಷ್ಮೇಣ ಕೃಪೇಣ ಚ ಮಹಾತ್ಮನಾ||

ವೈಶಂಪಾಯನನು ಹೇಳಿದನು: “ಭಾರತ! ಅನಂತರ ದುರ್ಯೋಧನನು ಕರ್ಣ, ಭೀಷ್ಮ ಹಾಗೂ ಮಹಾತ್ಮ ಕೃಪನೊಡನೆ ದ್ರೋಣನ ಕ್ಷಮೆ ಬೇಡಿದನು.

04046014 ದ್ರೋಣ ಉವಾಚ|

04046014a ಯದೇವ ಪ್ರಥಮಂ ವಾಕ್ಯಂ ಭೀಷ್ಮಃ ಶಾಂತನವೋಽಬ್ರವೀತ್|

04046014c ತೇನೈವಾಹಂ ಪ್ರಸನ್ನೋ ವೈ ಪರಮತ್ರ ವಿಧೀಯತಾಂ||

ದ್ರೋಣನು ಹೇಳಿದನು: “ಶಂತನು ಪುತ್ರ ಭೀಷ್ಮನು ಆಡಿದ ಮೊದಲ ಮಾತಿನಿಂದಲೇ ನಾನು ಪ್ರಸನ್ನನಾದೆನು. ಈಗ ಮುಂದಿನದನ್ನು ಮಾಡಬೇಕು.

04046015a ಯಥಾ ದುರ್ಯೋಧನೇಽಯತ್ತೇ ನಾಗಃ ಸ್ಪೃಶತಿ ಸೈನಿಕಾನ್|

04046015c ಸಾಹಸಾದ್ಯದಿ ವಾ ಮೋಹಾತ್ತಥಾ ನೀತಿರ್ವಿಧೀಯತಾಂ||

ದುರ್ಯೋಧನನು ನಮ್ಮನ್ನು ಅವಲಂಬಿಸಿರಲಾಗಿ ಸಾಹಸದಿಂದಾಗಲೀ ಭ್ರಾಂತಿಯಿಂದಾಗಲೀ ಯಾವುದೇ ವಿಪತ್ತು ಸೈನಿಕರನ್ನು ಸಮೀಪಿಸದಂತೆ ಯುದ್ಧನೀತಿಯನ್ನು ರೂಪಿಸಬೇಕು.

04046016a ವನವಾಸೇ ಹ್ಯನಿರ್ವೃತ್ತೇ ದರ್ಶಯೇನ್ನ ಧನಂಜಯಃ|

04046016c ಧನಂ ವಾಲಭಮಾನೋಽತ್ರ ನಾದ್ಯ ನಃ ಕ್ಷಂತುಮರ್ಹತಿ||

ಪನವಾಸದ ಅವಧಿ ಮುಗಿಯದೆ ಧನಂಜಯನು ಕಾಣಿಸಿಕೊಂಡಿಲ್ಲ.
ಅಥವಾ ಗೋಧನವನ್ನು ಪಡೆಯದೇ ನಮ್ಮನ್ನು ಅವನಿಂದು
ಕ್ಷಮಿಸಲಾರ.

04046017a ಯಥಾ ನಾಯಂ ಸಮಾಯುಜ್ಯಾದ್ಧಾರ್ಷ್ಯಾನ್ಯಥಂ ಚನ|

04046017c ಯಥಾ ಚ ನ ಪರಾಜಯ್ಯಾತ್ತಥಾ ನೀತಿರ್ವಿಧೀಯತಾಂ||

ಅವನು ಯವುದೇ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರ ಪುತ್ರರನ್ನು ಆಕ್ರಮಿಸದಂತೆ
ಮತ್ತು ನಮಗೆ ಪರಾಜಯವಾಗದಂತೆ ಯುದ್ಧ ನೀತಿಯನ್ನು
ರೂಪಿಸತಕ್ಕದ್ದು.

04046018a ಉಕ್ತಂ ದುರ್ಯೋಧನೇನಾಪಿ ಪುರಸ್ತಾದ್ವಾಕ್ಯಮೀದೃಶಂ|

04046018c ತದನುಸ್ಮೃತ್ಯ ಗಾಂಗೇಯ ಯಥಾವದ್ವಕ್ತುಮರ್ಹಸಿ||

ದುರ್ಯೋಧನನು ಹಿಂದೆ ಇಂಥ ಮಾತನ್ನೇ ಹೇಳಿದ್ದನು. ಭೀಷ್ಮ !
ಅದನ್ನು ನೆನೆದು ಉಚಿತವಾದುದನ್ನು ಹೇಳಲು ನೀನು ತಕ್ಕವನು.”

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ವಿರಾಟ ಪರ್ವಣಿ ಗೋಹರಣ ಪರ್ವಣಿ
ಉತ್ತರಗೋಗ್ರಹೇ ದ್ರೋಣವಾಕ್ಯೇ ಷಟ್‌ಚತ್ವಾರಿಂಶೋಽಧ್ಯಾಯಃ|
ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ವಿರಾಟ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಗೋಹರಣ
ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಉತ್ತರಗೋಗ್ರಹದಲ್ಲಿ ದ್ರೋಣವಾಕ್ಯದಲ್ಲಿ ನಲ್ವತ್ತಾರನೆಯ
ಅಧ್ಯಾಯವು.

೪೨

ಭೀಷ್ಮನಿಂದ ಸೈನ್ಯವ್ಯೂಹ

ಲೆಕ್ಕ ಹಾಕಿದರೆ ಹದಿಮೂರುವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ಐದು ತಿಂಗಳುಗಳೂ ಹನ್ನೆರಡು ರಾತ್ರಿಗಳೂ ಅಧಿಕವಾಗಿ ಬಂದಿವೆಯೆಂದೂ, ಪಾಂಡವರು ತಮ್ಮ ಪ್ರತಿಜ್ಞೆಯನ್ನು ಯಥಾವತ್ತಾಗಿ ಮಾಡಿ ಮುಗಿಸಿದ್ದಾರೆಂದೂ (೧-೫), ಅರ್ಜುನನನ್ನು ಎದುರಿಸಲು ಯುದ್ಧ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ರೂಪಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದು ಭೀಷ್ಮನು ಹೇಳಿದುದು (೬-೧೪). ಪಾಂಡವರಿಗೆ ತಾನು ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಕೊಡುವುದಿಲ್ಲವಾದುದರಿಂದ ಯುದ್ಧೋಚಿತ ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಬೇಗನೇ ಕೈಗೊಳ್ಳಿ ಎಂದು ದುರ್ಯೋಧನನು ಕೇಳಿಕೊಳ್ಳಲು ಭೀಷ್ಮನು ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಸೂಚಿಸುವುದು (೧೫-೧೯).

04047001 ಭೀಷ್ಮ ಉವಾಚ|

04047001a ಕಲಾಂಶಾಸ್ತಾತ ಯುಜ್ಯಂತೇ ಮುಹೂರ್ತಾಶ್ಚ ದಿನಾನಿ ಚ|

04047001c ಅರ್ಧಮಾಸಾಶ್ಚ ಮಾಸಾಶ್ಚ ನಕ್ಷತ್ರಾಣಿ ಗ್ರಹಾಸ್ತಥಾ||

04047002a ಋತವಶ್ಚಾಪಿ ಯುಜ್ಯಂತೇ ತಥಾ ಸಂವತ್ಸರಾ ಅಪಿ|

04047002c ಏವಂ ಕಾಲವಿಭಾಗೇನ ಕಾಲಚಕ್ರಂ ಪ್ರವರ್ತತೇ||

ಭೀಷ್ಮನು ಹೇಳಿದನು: “ಅಯ್ಯಾ! ಕಲೆಗಳು, ಮುಹೂರ್ತಗಳು, ದಿನಗಳು, ಅರ್ಧಮಾಸಗಳು, ಮಾಸಗಳು, ನಕ್ಷತ್ರಗಳು, ಗ್ರಹಗಳು, ಋತುಗಳು, ಸಂವತ್ಸರಗಳು - ಈ ಕಾಲವಿಭಾಗಗಳಿಂದ ಕೂಡಿ ಕಾಲಚಕ್ರವು ಉರುಳುತ್ತದೆ.

04047003a ತೇಷಾಂ ಕಾಲಾತಿರೇಕೇಣ ಜ್ಯೋತಿಷಾಂ ಚ ವ್ಯತಿಕ್ರಮಾತ್|

04047003c ಪಂಚಮೇ ಪಂಚಮೇ ವರ್ಷೇ ದ್ವೌ ಮಾಸಾವುಪಜಾಯತಃ||

ಅವುಗಳ ಕಾಲಾತಿರೇಕದಿಂದಲೂ ಗ್ರಹನಕ್ಷತ್ರಗಳ ವ್ಯತಿಕ್ರಮದಿಂದಲೂ
ಐದೈದು ವರ್ಷಕ್ಕೊಮ್ಮೆ ಎರಡು ಮಾಸಗಳು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಬರುತ್ತವೆ.

04047004a ತೇಷಾಮಭ್ಯಧಿಕಾ ಮಾಸಾಃ ಪಂಚ ದ್ವಾದಶ ಚ ಕ್ಷಪಾಃ|

04047004c ತ್ರಯೋದಶಾನಾಂ ವರ್ಷಾಣಾಮಿತಿ ಮೇ ವರ್ತತೇ ಮತಿಃ||

ಹೀಗೆ ಲೆಕ್ಕ ಹಾಕಿದರೆ ಹದಿಮೂರುವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ಐದು ತಿಂಗಳುಗಳೂ
ಹನ್ನೆರಡು ರಾತ್ರಿಗಳೂ ಅಧಿಕವಾಗಿ ಬಂದಿವೆಯೆಂದು ನನ್ನ ಬುದ್ಧಿಗೆ
ತೋರುತ್ತದೆ.

04047005a ಸರ್ವಂ ಯಥಾವಚ್ಚ ರಿತಂ ಯದ್ಯದೇಭಿಃ ಪರಿಶ್ರುತಂ|

04047005c ಏವಮೇತದ್ಭ್ರುವಂ ಜ್ಞಾತ್ವಾ ತತೋ ಬೀಭತ್ಸುರಾಗತಃ||

ಈ ಪಾಂಡವರು ಮಾಡಿದ ಪ್ರತಿಜ್ಞೆಯನ್ನೆಲ್ಲಾ ಯಥಾವತ್ತಾಗಿ
ನೆರವೇರಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಇದು ಹೀಗೆಯೇ ಸರಿ ಎಂದು ನಿಶ್ಚಿತವಾಗಿ
ತಿಳಿದುಕೊಂಡೇ ಅರ್ಜುನನು ಬಂದಿದ್ದಾನೆ.

04047006a ಸರ್ವೇ ಚೈವ ಮಹಾತ್ಮಾನಃ ಸರ್ವೇ

ಧರ್ಮಾರ್ಥಕೋವಿದಾಃ|

04047006c ಯೇಷಾಂ ಯುಧಿಷ್ಠಿರೋ ರಾಜಾ

ಕಸ್ಮಾದ್ಧರ್ಮೇಽಪರಾಧ್ನುಯಃ||

ಅವರೆಲ್ಲರೂ ಮಹಾತ್ಮರು; ಎಲ್ಲರೂ ಧರ್ಮಾರ್ಥಕೋವಿದರು.
ಅವರಿಗೆ ಯುಧಿಷ್ಠಿರನೇ ರಾಜನಾಗಿರುವಾಗ, ಅವರು ಧರ್ಮದ
ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ತಪ್ಪು ಮಾಡುವುದಾದರೂ ಹೇಗೆ?

04047007a ಅಲುಬ್ಧಾಶ್ಚೈವ ಕೌಂತೇಯಾಃ ಕೃತವಂತಶ್ಚ ದುಷ್ಕರಂ|

04047007c ನ ಚಾಪಿ ಕೇವಲಂ ರಾಜ್ಯಮಿಚ್ಛೇಯುಸ್ತೇಽನುಪಾಯತಃ||

ಪಾಂಡವರು ಲೋಭರಹಿತರು; ದುಷ್ಕರವಾದುದನ್ನು ಸಾಧಿಸಿದವರು.
ಮಾರ್ಗವಿಲ್ಲದೆ ಅವರು ಸುಮ್ಮನೆ ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಬಯಸುವವರಲ್ಲ.

04047008a ತದೈವ ತೇ ಹಿ ವಿಕ್ರಾಂತುಮೀಷುಃ ಕೌರವನಂದನಾಃ|

04047008c ಧರ್ಮಪಾಶನಿಬದ್ಧಾಸ್ತು ನ ಚೇಲುಃ ಕ್ಷತ್ರಿಯವ್ರತಾತ್||

ಆ ಕೌರವನಂದನರು ಆಗಲೇ ಮೇಲೆರಗಬಯಸಿದ್ದರು. ಆದರೆ
ಧರ್ಮಪಾಶಬದ್ಧರಾಗಿ ಕ್ಷತ್ರಿಯ ವ್ರತದಿಂದ ಕದಲಲಿಲ್ಲ.

04047009a ಯಚ್ಚಾನೃತ ಇತಿ ಖ್ಯಾಯೇದ್ಯಚ್ಚ ಗಚ್ಛೇತ್ಪರಾಭವಂ|

04047009c ವೃಣುಯುರ್ಮರಣಂ ಪಾರ್ಥಾ ನಾನೃತತ್ವಂ ಕಥಂ ಚನ||

ಸುಳ್ಳುಗಾರನೆನಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು, ಪರಾಭವಗೊಳ್ಳುವುದು
ಇವುಗಳಲ್ಲೊಂದನ್ನು ನಿರ್ಧರಿಸಬೇಕಾದಲ್ಲಿ ಪಾಂಡವರು
ಮರಣವನ್ನಾದರೂ ಅಪ್ಪಿಯಾರು, ಆದರೆ ಯಾವರೀತಿಯಲ್ಲೂ
ಸುಳ್ಳುಗಾರಿಕೆಯನ್ನಪ್ಪುವುದಿಲ್ಲ.

04047010a ಪ್ರಾಪ್ತೇ ತು ಕಾಲೇ ಪ್ರಾಪ್ತವ್ಯಂ ನೋತ್ಸ್ರಜೇಯುರ್ನ ರರ್ಷಭಾಃ|

04047010c ಅಪಿ ವಜ್ರಭೃತಾ ಗುಪ್ತಂ ತಥಾವೀರ್ಯಾ ಹಿ ಪಾಂಡವಾಃ||

ತಕ್ಕ ಕಾಲ ಬಂದಿರುವಾಗ ಅಂತಹ ವೀರ್ಯಶಾಲಿಗಳೂ ನರಶ್ರೇಷ್ಠರೂ ಆದ ಪಾಂಡವರು ತಮಗೆ ಬರಬೇಕಾದುದನ್ನು - ಇಂದ್ರನೇ ಅದನ್ನು ರಕ್ಷಿಸುತ್ತಿದ್ದರೂ ಕೂಡ - ಬಿಡುವುದಿಲ್ಲ.

04047011a ಪ್ರತಿಯುಧ್ಯಾಮ ಸಮರೇ ಸರ್ವಶಸ್ತ್ರಭೃತಾಂ ವರಂ|

04047011c ತಸ್ಮಾದ್ಯದತ್ರ ಕಲ್ಯಾಣಂ ಲೋಕೇ ಸದ್ಭಿರನುಷ್ಠಿತಂ|

04047011e ತತ್ಸಂವಿಧೀಯತಾಂ ಕ್ಷಿಪ್ರಂ ಮಾ ನೋ ಹ್ಯರ್ಥೋಽತಿಗಾತ್ವರಾಣ್||

ಎಲ್ಲ ಶಸ್ತ್ರಧರರಲ್ಲಿ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಅರ್ಜುನನನ್ನು ನಾವು ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಎದುರಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಸಜ್ಜನರು ಅನುಸರಿಸುವ ಶುಭಕರ ಕ್ರಮವನ್ನು ಬೇಗ ಕೈಗೊಳ್ಳೋಣ. ನಮ್ಮ ಗೋಧನವು ಶತ್ರುಗಳಿಗೆ ಸೇರದಿರಲಿ.

04047012a ನ ಹಿ ಪಶ್ಯಾಮಿ ಸಂಗ್ರಾಮೇ ಕದಾ ಚಿದಪಿ ಕೌರವ|

04047012c ಏಕಾಂತಸಿದ್ಧಿಂ ರಾಜೇಂದ್ರ ಸಂಪ್ರಾಪ್ತಶ್ಚ ಧನಂಜಯಃ||

ಕೌರವ! ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಸಂಪೂರ್ಣ ಗೆಲುವಿನ ಭರವಸೆಯಿರುವುದನ್ನು ಎಂದೂ ನಾನು ಕಂಡಿಲ್ಲ. ಅದರಲ್ಲೂ ಈಗ ಬಂದಿರುವವನು ಧನಂಜಯ.

04047013a ಸಂಪ್ರವೃತ್ತೇ ತು ಸಂಗ್ರಾಮೇ ಭಾವಾಭಾವೌ ಜಯಾಜಯೌ|

04047013c ಅವಶ್ಯಮೇಕಂ ಸ್ಪೃಶತೋ ದೃಷ್ಟಮೇತದಸಂಶಯಂ||

ಯುದ್ಧವೊದಗಿದಾಗ ಲಾಭ-ನಷ್ಟಗಳು, ಜಯಾಪಜಯಗಳು ಒಂದು ಪಕ್ಷಕ್ಕೆ ಅವಶ್ಯವಾಗಿ ತಟ್ಟಲೇಬೇಕು. ಇದು ನಿಸ್ಸಂದೇಹವಾಗಿ ಕಂಡದ್ದು.

04047014a ತಸ್ಮಾದ್ಯುದ್ಧಾವಚರಿಕಂ ಕರ್ಮ ವಾ ಧರ್ಮಸಂಹಿತಂ|

04047014c ಕ್ರಿಯತಾಮಾಶು ರಾಜೇಂದ್ರ ಸಂಪ್ರಾಪ್ತೋ ಹಿ ಧನಂಜಯಃ||

ಆದ್ದರಿಂದ, ರಾಜೇಂದ್ರ! ಈಗ ನಾವು ಯುದ್ಧೋಚಿತವಾದ ಅಥವಾ ಧರ್ಮಸಮ್ಮತವಾದ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಬೇಗ ಮಾಡಬೇಕು. ಧನಂಜಯನು ಬಂದುಬಿಟ್ಟಿದ್ದಾನೆ.”

04047015 ದುರ್ಯೋಧನ ಉವಾಚ|

04047015a ನಾಹಂ ರಾಜ್ಯಂ ಪ್ರದಾಸ್ಯಾಮಿ ಪಾಂಡವಾನಾಂ ಪಿತಾಮಹ|

04047015c ಯುದ್ಧಾವಚಾರಿಕಂ ಯತ್ತು ತಚ್ಚೀಪ್ರಂ ಸಂವಿಧೀಯತಾಂ||

ದುರ್ಯೋಧನನು ಹೇಳಿದನು: “ಅಜ್ಜ ! ಪಾಂಡವರಿಗೆ ನಾನು ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಕೊಡುವುದಿಲ್ಲ. ಅದ್ದರಿಂದ ಯುದ್ಧೋಚಿತವಾದುದನ್ನು ಶೀಘ್ರವಾಗಿ ಕೈಕೊಳ್ಳಿ.”

04047016 ಭೀಷ್ಮ ಉವಾಚ|

04047016a ಅತ್ರ ಯಾ ಮಾಮಕೀ ಬುದ್ಧಿಃ ಶ್ರೂಯತಾಂ ಯದಿ ರೋಚತೇ|

04047016c ಕ್ಷಿಪ್ರಂ ಬಲಚತುರ್ಭಾಗಂ ಗೃಹ್ಯ ಗಚ್ಛ ಪುರಂ ಪ್ರತಿ|

04047016e ತತೋಽಪರಶ್ಚ ತುರ್ಭಾಗೋ ಗಾಃ ಸಮಾದಾಯ ಗಚ್ಛತು||

ಭೀಷ್ಮನು ಹೇಳಿದನು: “ನಿನಗೆ ರುಚಿಸುವುದಾದರೆ ಈಗ ನಾನು ಹೇಳುವ ಬುದ್ಧಿವಚನವನ್ನು ಕೇಳು. ಸೈನ್ಯದ ನಾಲ್ಕನೆಯ ಒಂದು

ಭಾಗವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಬೇಗ ನಗರಕ್ಕೆ ಹೋಗು. ಅನಂತರ ಇನ್ನೊಂದು ನಾಲ್ಕನೆಯ ಒಂದು ಭಾಗ ಗೋವುಗಳನ್ನಟ್ಟಿಕೊಂಡು ಹೋಗಲಿ.

04047017a ವಯಂ ತ್ವರ್ಧೇನ ಸೈನ್ಯೇನ ಪ್ರತಿಯೋತ್ಸ್ಯಾ ಮ ಪಾಂಡವಂ|

04047017c ಮತ್ಸ್ಯಂ ವಾ ಪುನರಾಯಾತಮಥ ವಾಪಿ ಶತಕೃತುಂ||

ಅರ್ಧ ಸೈನ್ಯ ಸಹಿತ ನಾವು ಅರ್ಜುನನೊಡನೆ ಯುದ್ಧಮಾಡುತ್ತೇವೆ. ಮತ್ತೆ ಮತ್ಸ್ಯನೇ ಬರಲಿ ಅಥವಾ ದೇವೇಂದ್ರನೇ ಬರಲಿ ಅವನೊಡನೆ ಯುದ್ಧಮಾಡುತ್ತೇವೆ.

04047018a ಆಚಾರ್ಯೋ ಮಧ್ಯತಸ್ತಿಷ್ಠತ್ವಶ್ವತ್ಥಾಮಾ ತು ಸವ್ಯತಃ|

04047018c ಕೃಪಃ ಶಾರದ್ವತೋ ಧೀಮಾನ್ಪಾರ್ಶ್ವಂ ರಕ್ಷತು ದಕ್ಷಿಣಂ||

ಆಚಾರ್ಯನು ನಡುವೆ ನಿಲ್ಲಲಿ, ಅಶ್ವತ್ಥಾಮನು ಎಡಗಡೆ ನಿಲ್ಲಲಿ. ಶಾರದ್ವತ ಧೀಮಂತ ಕೃಪನು ಬಲಗಡೆಯಲ್ಲಿ ರಕ್ಷಿಸಲಿ.

04047019a ಅಗ್ರತಃ ಸೂತಪುತ್ರಸ್ತು ಕರ್ಣಸ್ತಿಷ್ಠತು ದಂಶಿತಃ|

04047019c ಅಹಂ ಸರ್ವಸ್ಯ ಸೈನ್ಯಸ್ಯ ಪಶ್ಚಾತ್ಕಾ ಸ್ಯಾಮಿ ಪಾಲಯನ್||

ಸೂತಪುತ್ರ ಕರ್ಣನು ಕವಚಧಾರಿಯಾಗಿ ಮುಂದುಗಡೆ ನಿಲ್ಲಲಿ. ನಾನು ಎಲ್ಲ ಸೈನ್ಯದ ಹಿಂದೆ ಅದನ್ನು ರಕ್ಷಿಸುತ್ತ ನಿಲ್ಲುತ್ತೇನೆ.”

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ವಿರಾಟ ಪರ್ವಣಿ ಗೋಹರಣ ಪರ್ವಣಿ ಉತ್ತರಗೋಗ್ರಹೇ ಭೀಷ್ಮಸೈನ್ಯವ್ಯೂಹೇ ಸಪ್ತಚತ್ವಾರಿಂಶೋಽಧ್ಯಾಯಃ|

ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ವಿರಾಟ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಗೋಹರಣ
ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಉತ್ತರಗೋಗ್ರಹದಲ್ಲಿ ಭೀಷ್ಮಸೈನ್ಯವ್ಯೂಹದಲ್ಲಿ
ನಲ್ವತ್ತೇಳನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು.

೪೮

ಅರ್ಜುನನು ಗೋವುಗಳನ್ನು

ಹಿಂದಿರುಗಿಸಿದುದು

ಅರ್ಜುನನು ಕುರುಸೇನೆಯಲ್ಲಿ ದುರ್ಯೋಧನನನ್ನು ಕಾಣದೇ, ಅವನು
ಗೋವುಗಳನ್ನು ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹಸ್ತಿನಾವತಿಗೆ ಹಿಂದಿರುಗಿ
ಹೋಗುತ್ತಿರುವುದನ್ನು ನೋಡಿ ಅವನ ಮೇಲೆ ಧಾಳಿಮಾಡಿ
ಗೋವುಗಳನ್ನು ವಿರಾಟನಗರಿಯ ಕಡೆ ಹಿಂದಿರುಗುವಂತೆ ಮಾಡಿದುದು
(೧-೨೩).

04048001 ವೈಶಂಪಾಯನ ಉವಾಚ|

04048001a ತಥಾ ವ್ಯೂಢೇಷ್ಟನೀಕೇಷು ಕೌರವೇಯೈರ್ಮಹಾರಥೈಃ|

04048001c ಉಪಾಯಾದರ್ಜುನಸ್ತೂರ್ಣಂ ರಥಘೋಷೇಣ ನಾದಯನ್||

ವೈಶಂಪಾಯನನು ಹೇಳಿದನು: “ಹಾಗೆ ಮಹಾರಥಿ ಕೌರವರು
ಸೈನ್ಯವ್ಯೂಹವನ್ನು ರಚಿಸಲು ಅರ್ಜುನನು ರಥಘೋಷದಿಂದ
ದಿಕ್ಕುಗಳನ್ನು ಮೊಳಗಿಸುತ್ತಾ ಶೀಘ್ರವಾಗಿ ಹತ್ತಿರಕ್ಕೆ ಬಂದೇಬಿಟ್ಟನು.

04048002a ದದೃಶುಸ್ತೇ ಧ್ವಜಾಗ್ರಂ ವೈ ಶುಶ್ರುವುಶ್ಚ ರಥಸ್ವನಂ|

04048002c ದೋಧೂಯಮಾನಸ್ಯ ಭೃಶಂ ಗಾಂಡೀವಸ್ಯ ಚ ನಿಸ್ವನಂ||

ಅವರು ಅವನ ಬಾವುಟದ ತುದಿಯನ್ನು ನೋಡಿದರು ಮತ್ತು ರಥದ ಶಬ್ದವನ್ನೂ. ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಮಿಡಿಯುತ್ತಿದ್ದ ಗಾಂಡೀವದ ಶಬ್ದವನ್ನೂ ಕೇಳಿದರು.

04048003a ತತಸ್ತತ್ರರ್ವಮಾಲೋಕ್ಯ ದ್ರೋಣೋ ವಚನಮಬ್ರವೀತ್|

04048003c ಮಹಾರಥಮನುಪ್ರಾಪ್ತಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಗಾಂಡೀವಧನ್ವಿನಂ||

ಆಗ ದ್ರೋಣನು ಅದನ್ನೆಲ್ಲ ನೋಡಿ ಗಾಂಡೀವಧನುರ್ಧರ ಮಹಾರಥನು ಬಂದಿದ್ದುದನ್ನು ಕಂಡು ಈ ಮಾತನ್ನಾಡಿದನು:

04048004a ಏತದ್ಧ್ವಜಾಗ್ರಂ ಪಾರ್ಥಸ್ಯ ದೂರತಃ ಸಂಪ್ರಕಾಶತೇ|

04048004c ಏಷ ಘೋಷಃ ಸಜಲದೋ ರೋರವೀತಿ ಚ ವಾನರಃ||

“ಪಾರ್ಥನ ಬಾವುಟದ ತುದಿ ಅದೋ ಅಲ್ಲಿ ಹೊಳೆಯುತ್ತಿದೆ. ಈ ರಥದ ಶಬ್ದ ಮೋಡದ ಗುಡುಗಿನಂತಿದೆ. ವಾನರನು ಗರ್ಜಿಸುತ್ತಿದ್ದಾನೆ.

04048005a ಏಷ ತಿಷ್ಠನ್ನಥಶ್ರೇಷ್ಠೋ ರಥೇ ರಥವರಪ್ರಣುತ್|

04048005c ಉತ್ಕರ್ಷತಿ ಧನುಃಶ್ರೇಷ್ಠಂ ಗಾಂಡೀವಮಶನಿಸ್ವನಂ||

ರಥಿಕರಲ್ಲಿ ಶ್ರೇಷ್ಠ, ರಥನಡೆಸುವವರಲ್ಲಿ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಅರ್ಜುನನು ರಥದಲ್ಲಿ ಶ್ರೇಷ್ಠವೂ ಸಿಡಿಲಿನಂತೆ ಧ್ವನಿಯುಳ್ಳದ್ದೂ ಆದ ಗಾಂಡೀವವನ್ನು ಸೆಳೆಯುತ್ತಿದ್ದಾನೆ.

04048006a ಇಮೌ ಹಿ ಬಾಣೌ ಸಹಿತೌ ಪಾದಯೋರ್ಮೇ ವ್ಯವಸ್ಥಿತೌ|

04048006c ಅಪರೌ ಚಾಪ್ಯತಿಕ್ರಾಂತೌ ಕರ್ಣೌ ಸಂಸ್ಪೃಶ್ಯ ಮೇ ಶರೌ||

ಈ ಎರಡು ಬಾಣಗಳು ಒಟ್ಟಿಗೇ ಬಂದು ನನ್ನ ಪಾದಗಳಲ್ಲಿ ಬೀಳುತ್ತಿವೆ.
ಉಳಿದ ಬಾಣಗಳು ನನ್ನ ಕಿವಿಗಳನ್ನು ಸೋಕಿ ಮುಂದೆ ಹೋಗುತ್ತಿವೆ.

04048007a ನಿರುಷ್ಯ ಹಿ ವನೇ ವಾಸಂ ಕೃತ್ವಾ ಕರ್ಮಾತಿಮಾನುಷಂ|

04048007c ಅಭಿವಾದಯತೇ ಪಾರ್ಥಃ ಶ್ರೋತ್ರೇ ಚ ಪರಿಪೃಚ್ಛತಿ||

ಪಾರ್ಥನು ವನವಾಸವನ್ನು ಮಾಡಿ, ಅತಿಮಾನುಷ ಕಾರ್ಯವನ್ನು
ಎಸಗಿ, ನನಗೆ ಅಭಿನಂದಿಸುತ್ತಿದ್ದಾನೆ ಮತ್ತು ಕಿವಿಯಲ್ಲಿ ಕುಶಲವನ್ನು
ಕೇಳುತ್ತಿದ್ದಾನೆ.”

04048008 ಅರ್ಜುನ ಉವಾಚ|

04048008a ಇಷುಪಾತೇ ಚ ಸೇನಾಯಾ ಹಯಾನ್ಸಮ್ಯಚ್ಛ ಸಾರಥೇ|

04048008c ಯಾವತ್ಸಮೀಕ್ಷೇ ಸೈನ್ಯೇಽಸ್ಮಿನ್ಮಾಸೌ ಕುರುಕುಲಾಧಮಃ||

ಅರ್ಜುನನು ಹೇಳಿದನು: “ಸಾರಥಿ! ನನ್ನ ಬಾಣಗಳು ಸೇನೆಯ ಮೇಲೆ
ಬೀಳುವಷ್ಟು ದೂರದಲ್ಲಿ ಕುದುರೆಗಳನ್ನು ಬಿಗಿಹಿಡಿ. ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಆ
ಕುರುಕುಲಾಧಮನು ಈ ಸೈನ್ಯದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲಿದ್ದಾನೆಂಬುದನ್ನು
ನೋಡುತ್ತೇನೆ.”

04048009a ಸರ್ವಾನನ್ಯಾನನಾದೃತ್ಯ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ತಮತಿಮಾನಿನಂ|

04048009c ತಸ್ಯ ಮೂರ್ಧ್ನಿ ಪತಿಷ್ಯಾಮಿ ತತ ಏತೇ ಪರಾಜಿತಾಃ||

ಇತರ ಎಲ್ಲರನ್ನೂ ಅಲಕ್ಷಿಸಿ, ಆ ಅತಿ ಅಹಂಕಾರಿಯನ್ನು ಕಂಡು ಅವನ ತಲೆಯ ಮೇಲೆರಗುತ್ತೇನೆ. ಬಳಿಕ ಇವರೆಲ್ಲರೂ ಸೋತಂತೆಯೇ.

04048010a ಏಷ ವ್ಯವಸ್ಥಿತೋ ದ್ರೋಣೋ ದ್ರೋಣಿಶ್ಚ ತದನಂತರಂ|

04048010c ಭೀಷ್ಮಃ ಕೃಪಶ್ಚ ಕರ್ಣಶ್ಚ ಮಹೇಷ್ವಾಸಾ ವ್ಯವಸ್ಥಿತಾಃ||

ಇಗೋ! ದ್ರೋಣನೂ, ಅನಂತರ ಅಶ್ವತ್ಥಾಮನೂ, ದೊಡ್ಡ ಬಿಲ್ಲಾರರಾದ ಭೀಷ್ಮ, ಕೃಪ, ಕರ್ಣರೂ ಅಣಿಯಾಗಿದ್ದಾರೆ.

04048011a ರಾಜಾನಂ ನಾತ್ರ ಪಶ್ಯಾಮಿ ಗಾಃ ಸಮಾದಾಯ ಗಚ್ಛತಿ|

04048011c ದಕ್ಷಿಣಂ ಮಾರ್ಗಮಾಸ್ಥಾಯ ಶಂಕೇ ಜೀವಪರಾಯಣಃ||

ಆದರೆ ದೊರೆಯು ಅಲ್ಲಿ ಕಾಣುತ್ತಿಲ್ಲ. ಅವನು ಜೀವದ ಮೇಲಿನ ಆಸೆಯಿಂದ ಹಸುಗಳನ್ನಟ್ಟಿಕೊಂಡು ಬಲಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದಾನೆಂದು ನನ್ನ ಸಂದೇಹ.

04048012a ಉತ್ಸ್ರಜ್ಞೈತದ್ರಥಾನೀಕಂ ಗಚ್ಛ ಯತ್ರ ಸುಯೋಧನಃ|

04048012c ತತ್ರೈವ ಯೋತ್ಸ್ಯೇ ವೈರಾಟೇ ನಾಸ್ತಿ ಯುದ್ಧಂ ನಿರಾಮಿಷಂ|

04048012e ತಂ ಜಿತ್ವಾ ವಿನಿವರ್ತಿಷ್ಯೇ ಗಾಃ ಸಮಾದಾಯ ವೈ ಪುನಃ||

ಈ ರಥಸೈನ್ಯವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಸುಯೋಧನನಿರುವಲ್ಲಿಗೆ ನಡೆ. ಉತ್ತರ! ಅಲ್ಲಿಯೇ ನಾನು ಯುದ್ಧ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ. ಆಮಿಷವಿಲ್ಲದ ಯುದ್ಧವಿಲ್ಲ. ಅವನನ್ನು ಗೆದ್ದು ಗೋವುಗಳನ್ನು ಹೊಡೆದುಕೊಂಡು ಹಿಂದಿರುಗುತ್ತೇನೆ.””

04048013 ವೈಶಂಪಾಯನ ಉವಾಚ|

04048013a ಏವಮುಕ್ತಃ ಸ ವೈರಾಟಿಹರ್ಯಾನ್ಸಂಯಮ್ಯ ಯತ್ನತಃ|

04048013c ನಿಯಮ್ಯ ಚ ತತೋ ರಶ್ಮಿನ್ಯತ್ರ ತೇ ಕುರುಪುಂಗವಾಃ|

04048013e ಅಚೋದಯತ್ತತೋ ವಾಹಾನ್ಯತೋ ದುರ್ಯೋಧನಸ್ತತಃ||

ವೈಶಂಪಾಯನನು ಹೇಳಿದನು: “ಅರ್ಜುನನು ಹೀಗೆ ಹೇಳಲು ಉತ್ತರನು ಕಡಿವಾಣಗಳನ್ನು ಬಿಗಿಡಿದು ಕುದುರೆಗಳನ್ನು ಯತ್ನಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ನಿಯಂತ್ರಿಸಿದನು. ಅನಂತರ ಆ ಕುರುಶ್ರೇಷ್ಠ ದುರ್ಯೋಧನನಿದ್ದೆಡೆಗೆ ಕುದುರೆಗಳನ್ನು ಪ್ರಚೋದಿಸಿದನು.

04048014a ಉತ್ಸ್ರಜ್ಯ ರಥವಂಶಂ ತು ಪ್ರಯಾತೇ ಶ್ವೇತವಾಹನೇ|

04048014c ಅಭಿಪ್ರಾಯಂ ವಿದಿತ್ವಾಸ್ಯ ದ್ರೋಣೋ ವಚನಮಬ್ರವೀತ್||

ಅರ್ಜುನನು ಆ ರಥಸಮೂಹವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಹೊರಟುಹೋಗಲು ದ್ರೋಣನು ಅವನ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ತಿಳಿದು ಈ ಮಾತನ್ನಾಡಿದನು:

04048015a ನೈಷೋಽಂತರೇಣ ರಾಜಾನಂ ಬೀಭತ್ಸುಃ ಸ್ಥಾತುಮಿಚ್ಛತಿ|

04048015c ತಸ್ಯ ಪಾರ್ಷ್ಣಿಂ ಗ್ರಹೀಷ್ಯಾಮೋ ಜವೇನಾಭಿಪ್ರಯಾಸ್ಯತಃ||

“ಈ ಅರ್ಜುನನು ರಾಜ ದುರ್ಯೋಧನನನ್ನು ಕಾಣದೇ ನಿಲ್ಲುವುದಿಲ್ಲ. ವೇಗವಾಗಿ ಹೋಗುತ್ತಿರುವ ಅವನ ಬೆನ್ನುಹತ್ತೋಣ.

04048016a ನ ಹ್ಯೇನಮಭಿಸಂಕ್ರುದ್ಧಮೇಕೋ ಯುಧ್ಯೇತ ಸಂಯುಗೇ|

04048016c ಅನ್ಯೋ ದೇವಾತ್ಸಹಸ್ರಾಕ್ಷಾತ್ಕೃಷ್ಣಾದ್ವಾ ದೇವಕೀಸುತಾತ್||

ಕೋಪಗೊಂಡ ಈ ಅರ್ಜುನನನ್ನು ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ದೇವೇಂದ್ರ ಅಥವಾ ದೇವಕೀಪುತ್ರ ಕೃಷ್ಣನ ಹೊರತು ಬೇರೆ ಯಾರೂ ಏಕಾಕಿಯಾಗಿ ಎದುರಿಸಲಾರರು.

04048017a ಕಿಂ ನೋ ಗಾವಃ ಕರಿಷ್ಯಂತಿ ಧನಂ ವಾ ವಿಪುಲಂ ತಥಾ|

04048017c ದುರ್ಯೋಧನಃ ಪಾರ್ಥಜಲೇ ಪುರಾ ನೌರಿವ ಮಜ್ಜತಿ||

ನೌಕೆಯಂತೆ ಮೊದಲು ದುರ್ಯೋಧನನೇ ಪಾರ್ಥನೆಂಬ ಜಲದಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಿಹೋದರೆ, ಗೋವುಗಳಿಂದಾಗಲೀ ವಿಪುಲ ಧನದಿಂದಾಗಲೀ ನಮಗೆ ಏನು ಪ್ರಯೋಜನ?”

04048018a ತಥೈವ ಗತ್ವಾ ಬೀಭತ್ಸುರ್ನಾಮ ವಿಶ್ರಾವ್ಯ ಚಾತ್ಮನಃ|

04048018c ಶಲಭೈರಿವ ತಾಂ ಸೇನಾಂ ಶರೈಃ ಶೀಘ್ರಮವಾಕಿರತ್||

ಅಂತೆಯೇ ಅರ್ಜುನನು ಆ ಎಡೆಗೆ ಹೋಗಿ ತನ್ನ ಹೆಸರನ್ನು ಘೋಷಿಸಿ ಮಿಡತೆಗಳಂತಹ ತನ್ನ ಬಾಣಗಳಿಂದ ಆ ಸೇನೆಯನ್ನು ಬೇಗ ಮುಸುಕಿದನು.

04048019a ಕೀರ್ಯಮಾಣಾಃ ಶರೌಘೈಸ್ತು ಯೋಧಾಸ್ತೇ ಪಾರ್ಥಚೋದಿತೈಃ|

04048019c ನಾಪಶ್ಯನ್ನಾವೃತಾಂ ಭೂಮಿಮಂತರಿಕ್ಷಂ ಚ ಪತ್ರಿಭಿಃ||

ಪಾರ್ಥನು ಬಿಟ್ಟು ಬಾಣಸಮೂಹದಿಂದ ಮುಚ್ಚಿಹೋದ ಆ ಯೋಧರಿಗೆ ಬಾಣಗಳಿಂದ ಆವೃತವಾದ ಭೂಮಿಯೂ ಆಕಾಶವೂ ಕಾಣದಂತಾದವು.

04048020a ತೇಷಾಂ ನಾತ್ಮನಿನೋ ಯುದ್ಧೇ ನಾಪಯಾನೇಽಭವನ್ಮತಿಃ|

04048020c ಶೀಘ್ರತ್ವಮೇವ ಪಾರ್ಥಸ್ಯ ಪೂಜಯಂತಿ ಸ್ಮ ಚೇತಸಾ||

ಅವರಿಗೆ ಯುದ್ಧಮಾಡಬೇಕೆಂಬ ಅಥವಾ ಪಲಾಯನ ಮಾಡಬೇಕೆಂಬ ಬುದ್ಧಿಯೇ ಹುಟ್ಟಲಿಲ್ಲ. ಅವರು ಪಾರ್ಥನ ಬಾಣಪ್ರಯೋಗದ ವೇಗವನ್ನು ಮನಃಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಮೆಚ್ಚಿಕೊಂಡರು.

04048021a ತತಃ ಶಂಖಂ ಪ್ರದಧ್ಮಾ ಸ ದ್ವಿಷತಾಂ ಲೋಮಹರ್ಷಣಂ|

04048021c ವಿಸ್ಫಾರ್ಯ ಚ ಧನುಃಶ್ರೇಷ್ಠಂ ಧ್ವಜೇ ಭೂತಾನ್ಯಚೋದಯತ್||

ಅನಂತರ ಆ ಅರ್ಜುನನು ವೈರಿಗಳಿಗೆ ಪುಳಕವನ್ನುಂಟುಮಾಡುವ ಶಂಖವನ್ನು ಊದಿದನು. ಶ್ರೇಷ್ಠ ಬಿಲ್ಲನ್ನು ಮಿಡಿದು ಧ್ವಜದಲ್ಲಿದ್ದ ಭೂತಗಳನ್ನು ಪ್ರೇರಿಸಿದನು.

04048022a ತಸ್ಯ ಶಂಖಸ್ಯ ಶಬ್ದೇನ ರಥನೇಮಿಸ್ವನೇನ ಚ|

04048022c ಅಮಾನುಷಾಣಾಂ ತೇಷಾಂ ಚ ಭೂತಾನಾಂ ಧ್ವಜವಾಸಿನಾಂ||

04048023a ಊರ್ಧ್ವಂ ಪುಚ್ಛಾನ್ವಿಧುನ್ವಾನಾ ರೇಭಮಾಣಾಃ ಸಮಂತತಃ|

04048023c ಗಾವಃ ಪ್ರತಿನ್ಯವರ್ತಂತ ದಿಶಮಾಸ್ಥಾಯ ದಕ್ಷಿಣಾಂ||

ಅವನ ಶಂಖದ ಶಬ್ದದಿಂದಲೂ, ರಥಚಕ್ರದ ಶಬ್ದದಿಂದಲೂ, ಆ ಧ್ವಜವಾಸಿ ಅಮಾನುಷ ಭೂತಗಳ ಗರ್ಜನೆಯಿಂದಲೂ ಎಲ್ಲ ಕಡೆಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಬೆದರಿದ ಗೋವುಗಳು ಬಾಲಗಳನ್ನು ಮೇಲೆತ್ತಿ ಆಡಿಸುತ್ತಾ ಅರಚುತ್ತಾ ದಕ್ಷಿಣದಿಕ್ಕನ್ನು ಹಿಡಿದು ಮರಳಿದವು.”

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ವಿರಾಟ ಪರ್ವಣಿ ಗೋಹರಣ ಪರ್ವಣಿ
 ಉತ್ತರಗೋಗ್ರಹೇ ಗೋನಿವರ್ತನೇ ಅಷ್ಟಚತ್ವಾರಿಂಶೋಽಧ್ಯಾಯಃ|
 ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ವಿರಾಟ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಗೋಹರಣ
 ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಉತ್ತರಗೋಗ್ರಹದಲ್ಲಿ ಗೋನಿವರ್ತನದಲ್ಲಿ ನಲ್ವತ್ತೆಂಟನೆಯ
 ಅಧ್ಯಾಯವು.

೪೯

ಅರ್ಜುನ-ಕರ್ಣರ ಯುದ್ಧ

ಕುರುಸೇನೆಯ ಮಧ್ಯ ಪ್ರವೇಶಿಸಿ ಅರ್ಜುನನು ಧ್ವಂಸಗೊಳಿಸುತ್ತಾ,
 ಕರ್ಣನನ್ನು ಪಲಾಯನಗೈಯುವಂತೆ ಮಾಡಿದುದು (೧-೨೩).

04049001 ವೈಶಂಪಾಯನ ಉವಾಚ|

04049001a ಸ ಶತ್ರುಸೇನಾಂ ತರಸಾ ಪ್ರಣುದ್ಯ|

ಗಾಸ್ತಾ ವಿಜಿತ್ಯಾಥ ಧನುರ್ಧರಾಗ್ರ್ಯಃ|

04049001c ದುರ್ಯೋಧನಾಯಾಭಿಮುಖಂ ಪ್ರಯಾತೋ|

ಭೂಯೋಽರ್ಜುನಃ ಪ್ರಿಯಮಾಜೌ ಚಿಕೀರ್ಷನೌ||

ವೈಶಂಪಾಯನನು ಹೇಳಿದನು: “ಧನುರ್ಧರರಲ್ಲಿ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಆ
 ಅರ್ಜುನನು ಶತ್ರುಸೈನ್ಯವನ್ನು ಕೂಡಲೆ ಚೆಲ್ಲಾಪಿಲ್ಲಿಮಾಡಿ ಆ
 ಗೋವುಗಳನ್ನು ಗೆದ್ದು ಅನಂತರ ಮತ್ತೆ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಪ್ರಿಯವಾದುದನ್ನು
 ಮಾಡಬಯಸಿ, ದುರ್ಯೋಧನನತ್ತ ಹೊರಟನು.

04049002a ಗೋಷು ಪ್ರಯಾತಾಸು ಜವೇನ ಮತ್ಸ್ಯಾನ್|

ಕಿರೀಟಿನಂ ಕೃತಕಾರ್ಯಂ ಚ ಮತ್ವಾ|

04049002c ದುರ್ಯೋಧನಾಯಾಭಿಮುಖಂ ಪ್ರಯಾಂತಂ|

ಕುರುಪ್ರವೀರಾಃ ಸಹಸಾಭಿಪೇತುಃ||

ಗೋವುಗಳು ವೇಗವಾಗಿ ಮತ್ಸ್ಯ ನಗರದತ್ತ ಹೋಗುತ್ತಿರಲು ಅರ್ಜುನನು ಕೃತಕೃತ್ಯನಾದನೆಂದು ತಿಳಿದು ಕುರುವೀರರು ದುರ್ಯೋಧನನತ್ತ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದ ಅವನ ಮೇಲೆ ಥಟ್ಟನೆ ಎರಗಿದರು.

04049003a ತೇಷಾಮನೀಕಾನಿ ಬಹೂನಿ ಗಾಢಂ|

ವ್ಯೂಢಾನಿ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಬಹುಲಧ್ವಜಾನಿ|

04049003c ಮತ್ಸ್ಯಸ್ಯ ಪುತ್ರಂ ದ್ವಿಷತಾಂ ನಿಹಂತಾ|

ವೈರಾಟಿಮಾಮಂತ್ರೈ ತತೋಽಭ್ಯುವಾಚ||

ಆಗ ದಟ್ಟವಾಗಿ ವ್ಯೂಹಗೊಂಡಿದ್ದ ಬಹಳ ಬಾವುಟಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ್ದ ಅವರ ಬಹುಸೇನೆಯನ್ನು ನೋಡಿ ಶತ್ರುನಾಶಕ ಅರ್ಜುನನು ಮತ್ಸ್ಯ ರಾಜ ವಿರಾಟನ ಮಗನನ್ನು ಕುರಿತು ಹೀಗೆಂದನು:

04049004a ಏತೇನ ತೂರ್ಣಂ ಪ್ರತಿಪಾದಯೇಮಾಂ|

ಶ್ವೇತಾನ್ ಹಯಾನ್ಕಾಂಚನರಶ್ಮಿಯೋಕ್ತಾನ್|

04049004c ಜವೇನ ಸರ್ವೇಣ ಕುರು ಪ್ರಯತ್ನಂ|

ಆಸಾದಯೈತದ್ರಥಸಿಂಹವೃಂದಂ||

“ಚಿನ್ನದ ಕಡಿವಾಣಗಳನ್ನು ಬಿಗಿದ ಈ ಕುದುರೆಗಳನ್ನು ಇದೇ

ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ವೇಗವಾಗಿ ಓಡಿಸು. ಸರ್ವ ವೇಗದಿಂದಲೂ ಪ್ರಯತ್ನಿಸು.
ಆ ರಥಿಕಸಿಂಹ ಸಮೂಹವನ್ನು ಹಿಡಿ.

04049005a ಗಜೋ ಗಜೇನೇವ ಮಯಾ ದುರಾತ್ಮಾ |
ಯೋ ಯೋದ್ಧಮಾಕಾಮ್ನುತಿ ಸೂತಪುತ್ರಃ |
04049005c ತಮೇವ ಮಾಂ ಪ್ರಾಪಯ ರಾಜಪುತ್ರ |
ದುರ್ಯೋಧನಾಪಾಶ್ರಯಜಾತದರ್ಪಂ ||

ರಾಜಪುತ್ರ! ಆನೆಯು ಆನೆಯೊಡನೆ ಹೋರಾಡಬಯಸುವಂತೆ
ನನ್ನೊಡನೆ ಹೋರಾಡಬಯಸುವ, ದುರ್ಯೋಧನನ ಆಶ್ರಯದಿಂದ
ದರ್ಪಿಷ್ಠನಾಗಿರುವ, ಆ ದುರಾತ್ಮ ಕರ್ಣನಲ್ಲಿಗೇ ನನ್ನನ್ನು ಕರೆದೊಯ್ಯಿ.”

04049006a ಸ ತೈರ್ಹಯೈರ್ವಾತಜವೈರ್ಬೃಹದ್ಭಿಃ |
ಪುತ್ರೋ ವಿರಾಟಸ್ಯ ಸುವರ್ಣಕಕ್ಷೈಃ |
04049006c ವಿಧ್ವಂಸಯಂಸ್ತದ್ರಥಿನಾಮನೀಕಂ |
ತತೋಽವಹತ್ಪಾಂಡವಮಾಜಿಮಧ್ಯೇ ||

ವಿರಾಟಪುತ್ರನು ಗಾಳಿಯ ವೇಗವನ್ನುಳ್ಳ, ಚಿನ್ನದ ಜೀನುಗಳನ್ನು
ಹೊದಿಸಿದ ದೊಡ್ಡ ಕುದುರೆಗಳಿಂದ ಆ ರಥಿಕರ ಸೇನೆಯನ್ನು
ಧ್ವಂಸಮಾಡಿ ಆಮೇಲೆ ಅರ್ಜುನನನ್ನು ರಣರಂಗದ ಮಧ್ಯಕ್ಕೆ ಒಯ್ದನು.

04049007a ತಂ ಚಿತ್ರಸೇನೋ ವಿಶಿಖೈರ್ವಿಪಾಠೈಃ |
ಸಂಗ್ರಾಮಜಿಚ್ಛತ್ಪ್ರಸಹೋ ಜಯಶ್ಚ |
04049007c ಪ್ರತ್ಯುದ್ಯಯುರ್ಭಾರತಮಾಪತಂತಂ |

ಮಹಾರಥಾಃ ಕರ್ಣಮಭೀಪ್ಸಮಾನಾಃ||

ಚಿತ್ರಸೇನ, ಸಂಗ್ರಾಮಜಿತ್, ಶತ್ರುಸಹ, ಜಯ - ಈ ಮಹಾರಥರು
ಕರ್ಣನಿಗೆ ನೆರವಾಗ ಬಯಸಿ ಮೇಲೆ ಬೀಳುತ್ತಿದ್ದ ಅರ್ಜುನನತ್ತ ವಿಶಿಖ
ವಿಪಾಠಗಳೆಂಬ ಬಾಣಗಳನ್ನು ಹಿಡಿದು ಧಾವಿಸಿದರು.

04049008a ತತಃ ಸ ತೇಷಾಂ ಪುರುಷಪ್ರವೀರಃ|

ಶರಾಸನಾರ್ಚಿಃ ಶರವೇಗತಾಪಃ|

04049008c ವ್ರಾತಾನ್ರಥಾನಾಮದಹತ್ಸ ಮನ್ಯುರ್|

ವನಂ ಯಥಾಗ್ನಿಃ ಕುರುಪುಂಗವಾನಾಂ||

ಆ ಪುರುಷಶ್ರೇಷ್ಠನು ಕೋಪಗೊಂಡು ಬಿಲ್ಲೆಂಬ ಬೆಂಕಿಯಿಂದಲೂ
ಶರವೇಗವೆಂಬ ತಾಪದಿಂದಲೂ ಕೂಡಿದವನಾಗಿ ಅಗ್ನಿಯು ವನವನ್ನು
ಸುಡುವಂತೆ ಕುರುಶ್ರೇಷ್ಠರ ರಥಸಮೂಹವನ್ನು ಸುಟ್ಟುಹಾಕಿದನು.

04049009a ತಸ್ಮಿಂಸ್ತು ಯುದ್ಧೇ ತುಮುಲೇ ಪ್ರವೃತ್ತೇ|

ಪಾರ್ಥಂ ವಿಕರ್ಣೋಽತಿರಥಂ ರಥೇನ|

04049009c ವಿಪಾಠವರ್ಷೇಣ ಕುರುಪ್ರವೀರೋ|

ಭೀಮೇನ ಭೀಮಾನುಜಮಾಸಸಾದ||

ಅನಂತರ ತುಮುಲ ಯುದ್ಧವು ಮೊದಲಾಗಲು ಕುರುವೀರ ವಿಕರ್ಣನು
ರಥದ ಮೇಲೆ ಕುಳಿತು ಭಯಂಕರ ಕವಲುಬಾಣಗಳ ಮಳೆಗರೆಯುತ್ತ
ಅತಿರಥ ಅರ್ಜುನನನ್ನು ಸಮೀಪಿಸಿದನು.

04049010a ತತೋ ವಿಕರ್ಣಸ್ಯ ಧನುರ್ವಿಕೃಷ್ಯ|

ಜಾಂಬೂನದಾಗ್ನೋಪಚಿತಂ ದೃಢಜ್ಯಂ|

04049010c ಅಪಾತಯದ್ಧ್ವಜಮಸ್ಯ ಪ್ರಮಥ್ಯ|

ಚಿನ್ನಧ್ವಜಃ ಸೋಽಪ್ಯಪಯಾಜ್ಜವೇನ||

ಆಗ ಅರ್ಜುನನು ದೃಢ ಹೆದೆಯಿಂದಲೂ ಚಿನ್ನದ ತುದಿಗಳಿಂದಲೂ ಕೂಡಿದ ವಿಕರ್ಣನ ಬಿಲ್ಲನ್ನು ಸೆಳೆದುಕೊಂಡು ಅವನ ಬಾವುಟವನ್ನು ಚಿಂದಿಮಾಡಿ ಬೀಳಿಸಿದನು. ಬಾವುಟವು ಚಿಂದಿಯಾಗಲು ಆ ವಿಕರ್ಣನು ವೇಗವಾಗಿ ಪಲಾಯನಮಾಡಿದನು.

04049011a ತಂ ಶಾತ್ರವಾಣಾಂ ಗಣಬಾಧಿತಾರಂ|

ಕರ್ಮಾಣಿ ಕುರ್ವಾಣಮಮಾನುಷಾಣಿ|

04049011c ಶತ್ರುಂತಪಃ ಕೋಪಮಮೃಷ್ಯಮಾಣಃ|

ಸಮರ್ಪಯತ್ಕೂರ್ಮನಖೇನ ಪಾರ್ಥಂ||

ಆಮೇಲೆ ಶತ್ರುಂತಪನು ಕೋಪವನ್ನು ತಡೆಯಲಾರದೆ ಶತ್ರುಗಣಬಾಧಕ ಅತಿಮಾನುಷ ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದ ಆ ಪಾರ್ಥನ ಮೇಲೆ ಕೂರ್ಮನಖ ಬಾಣಗಳನ್ನು ಪ್ರಯೋಗಿಸತೊಡಗಿದನು.

04049012a ಸ ತೇನ ರಾಜ್ಞಾತಿರಥೇನ ವಿದ್ಧೋ|

ವಿಗಾಹಮಾನೋ ಧ್ವಜಿನೀಂ ಕುರೂಣಾಂ|

04049012c ಶತ್ರುಂತಪಂ ಪಂಚಭಿರಾಶು ವಿದ್ಧ್ವಾ|

ತತೋಽಸ್ಯ ಸೂತಂ ದಶಭಿರ್ಜಘಾನ||

ಆ ಅತಿರಥ ರಾಜನಿಂದ ಹೊಡೆಯಲ್ಪಟ್ಟು, ಕುರುಸೈನ್ಯದಲ್ಲಿ

ಮುಳುಗಿಹೋದ ಅರ್ಜುನನು ಶತ್ರುಂತ್ಪನನ್ನು ಬೇಗ ಐದು
ಬಾಣಗಳಿಂದ ಭೇದಿಸಿ ಅನಂತರ ಅವನ ಸಾರಥಿಯನ್ನು ಹತ್ತು
ಬಾಣಗಳಿಂದ ಕೊಂದನು.

04049013a ತತಃ ಸ ವಿದ್ಧೋ ಭರತರ್ಷಭೇಣ|
ಬಾಣೇನ ಗಾತ್ರಾವರಣಾತಿಗೇನ|

04049013c ಗತಾಸುರಾಜೌ ನಿಪಪಾತ ಭೂಮೌ|
ನಗೋ ನಗಾಗ್ರಾದಿವ ವಾತರುಗ್ಣಃ||

ಆಗ ಭರತಶ್ರೇಷ್ಠ ಅರ್ಜುನನು ಕವಚವನ್ನು ಭೇದಿಸಬಲ್ಲ ಬಾಣದಿಂದ
ಆ ವಿಕರ್ಣನನ್ನು ಹೊಡೆಯಲು ಬಿರುಗಾಳಿಯಿಂದ ಮುರಿದು ಬಿಟ್ಟದ
ತುದಿಯಿಂದ ಉರುಳುವ ಮರದಂತೆ ಅವನು ರಣರಂಗದಲ್ಲಿ ನೆಲದ
ಮೇಲೆ ಸತ್ತುಬಿದ್ದನು.

04049014a ರಥರ್ಷಭಾಸ್ತೇ ತು ರಥರ್ಷಭೇಣ|
ವೀರಾ ರಣೇ ವೀರತರೇಣ ಭಗ್ನಾಃ|

04049014c ಚಕಂಪಿರೇ ವಾತವಶೇನ ಕಾಲೇ|
ಪ್ರಕಂಪಿತಾನೀವ ಮಹಾವನಾನಿ||

ಆ ರಥಿಕಶ್ರೇಷ್ಠ ವೀರರು ಆ ರಥಿಕಶ್ರೇಷ್ಠ ವೀರತರನಿಂದ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ
ಭಗ್ನರಾಗಿ ಪ್ರಳಯ ಕಾಲದ ಬಿರುಗಾಳಿಗೆ ಸಿಕ್ಕಿ ಕಂಪಿಸುವ ಮಹಾ
ವನಗಳಂತೆ ಕಂಪಿಸಿದರು.

04049015a ಹತಾಸ್ತು ಪಾರ್ಥೇನ ನರಪ್ರವೀರಾ|

ಭೂಮೌ ಯುವಾನಃ ಸುಷುಪುಃ ಸುವೇಷಾಃ|

04049015c ವಸುಪ್ರದಾ ವಾಸವತುಲ್ಯವೀರ್ಯಾಃ|

ಪರಾಜಿತಾ ವಾಸವಜೇನ ಸಂಖ್ಯೇ|

04049015e ಸುವರ್ಣ ಕಾಷ್ಣಾ ಯಸವರ್ಮನದ್ಧಾ|

ನಾಗಾ ಯಥಾ ಹೈಮವತಾಃ ಪ್ರವೃದ್ಧಾಃ||

ಐಶ್ವರ್ಯವನ್ನು ಕೊಡತಕ್ಕವರೂ, ದೇವೇಂದ್ರಸಮಾನ
ವೀರ್ಯವುಳ್ಳವರೂ, ಸುವರ್ಣಖಚಿತ ಉಕ್ಕಿನ ಕವಚಗಳನ್ನು
ತೊಟ್ಟವರೂ, ಒಳ್ಳೆಯ ವಸ್ತ್ರಧರಿಸಿದವರೂ, ವೀರಶ್ರೇಷ್ಠರೂ ಆದ ಆ
ತರುಣರು ದೇವೇಂದ್ರಪುತ್ರ ಪಾರ್ಥನಿಂದ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಪರಾಜಿತರೂ
ಹತರೂ ಆಗಿ ಹಿಮಾಲಯದ ದೊಡ್ಡ ಆನೆಗಳಂತೆ ನೆಲದ
ಮೇಲೊರಗಿದರು.

04049016a ತಥಾ ಸ ಶತ್ರುನ್ಸಮರೇ ವಿನಿಘ್ನನ್|

ಗಾಂಡೀವಧನ್ವಾ ಪುರುಷಪ್ರವೀರಃ|

04049016c ಚಚಾರ ಸಂಖ್ಯೇ ಪ್ರದಿಶೋ ದಿಶಶ್ಚ|

ದಹನ್ನಿವಾಗ್ನಿವನಮಾತಪಾಂತೇ||

ಹಾಗೆ ಆ ಗಾಂಡೀವಧನುರ್ಧಾರಿ ವೀರಶ್ರೇಷ್ಠ ಅರ್ಜುನನು ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ
ಶತ್ರುಗಳನ್ನು ಕೊಲ್ಲುತ್ತ ಬೇಸಗೆಯ ಕಡೆಯಲ್ಲಿ ವನವನ್ನು ಸುಡುವ
ಬೆಂಕಿಯಂತೆ ರಣರಂಗದಲ್ಲಿ ದಿಕ್ಕು ದಿಕ್ಕುಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಸಂಚರಿಸುತ್ತಿದ್ದನು.

04049017a ಪ್ರಕೀರ್ಣ ಪರ್ಣಾನಿ ಯಥಾ ವಸಂತೇ|

ವಿಶಾತಯಿತ್ವಾತ್ಯನಿಲೋ ನುದನ್ವೇ|

04049017c ತಥಾ ಸಪತ್ನಾನ್ವಿಕಿರನ್ವಿರೀಟೀ|

ಚಚಾರ ಸಂಖ್ಯೇತಿರಥೋ ರಥೇನ||

ವಸಂತದಲ್ಲಿ ಬಿರುಗಾಳಿಯು ಉದುರಿದ ಎಲೆಗಳನ್ನು ಆಗಸಕ್ಕೆ ಹಾರಿಸಿ
ಚದುರಿಸುವಂತೆ ಆ ಅತಿರಥ ಅರ್ಜುನನು ರಥದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತು
ಶತ್ರುಗಳನ್ನು ಚೆಲ್ಲಾಪಿಲ್ಲಿ ಮಾಡುತ್ತಾ ರಣರಂಗದಲ್ಲಿ ಸಂಚರಿಸುತ್ತಿದ್ದನು.

04049018a ಶೋಣಾಶ್ವವಾಹಸ್ಯ ಹಯಾನ್ನಿಹತ್ಯ|

ವೈಕರ್ತನಭ್ರಾತುರದೀನಸತ್ತ್ವಃ|

04049018c ಏಕೇನ ಸಂಗ್ರಾಮಜಿತಃ ಶರೇಣ|

ಶಿರೋ ಜಹಾರಾಥ ಕಿರೀಟಮಾಲೀ||

ಆ ಮಹಾಸತ್ತ್ವ ಕಿರೀಟಧಾರಿ ಅರ್ಜುನನು ಕರ್ಣನ ಸೋದರ
ಸಂಗ್ರಾಮಜಿತ್ತಿನ ಕೆಂಪು ರಥಕ್ಕೆ ಕಟ್ಟಿದ ಕುದುರೆಗಳನ್ನು ಕೊಂದು,
ಅನಂತರ ಅವನ ತಲೆಯನ್ನು ಒಂದೇ ಬಾಣದಿಂದ ಹಾರಿಸಿದನು.

04049019a ತಸ್ಮಿನ್ ಹತೇ ಭ್ರಾತರಿ ಸೂತಪುತ್ರೋ|

ವೈಕರ್ತನೋ ವೀರ್ಯಮಥಾದದಾನಃ|

04049019c ಪ್ರಗೃಹ್ಯ ದಂತಾವಿವ ನಾಗರಾಜೋ|

ಮಹರ್ಷಭಂ ವ್ಯಾಘ್ರ ಇವಾಭ್ಯಧಾವತ್||

ತನ್ನ ಆ ಸೋದರನು ಹತನಾಗಲು ಸೂರ್ಯಪುತ್ರ ಕರ್ಣನು ತನ್ನ
ಬಲವನ್ನು ಒಗ್ಗೂಡಿಸಿಕೊಂಡು ದಂತಗಳನ್ನು ಮುಂಚಾಚಿ ನುಗ್ಗುವ

ಗಜರಾಜನಂತೆ, ದೊಡ್ಡ ಗೂಳಿಯತ್ತ ಧಾವಿಸುವ ಹುಲಿಯಂತೆ
ಅರ್ಜುನನತ್ತ ಧಾವಿಸಿದನು.

04049020a ಸ ಪಾಂಡವಂ ದ್ವಾದಶಭಿಃ ಪೃಷತ್ಕೈರ್ |
ವೈಕರ್ತನಃ ಶೀಘ್ರಮುಪಾಜಘಾನ |

04049020c ವಿವ್ಯಾಧ ಗಾತ್ರೇಷು ಹಯಾಂಶ್ಚ ಸರ್ವಾನ್ |
ವಿರಾಟಪುತ್ರಂ ಚ ಶರೈರ್ನಿಜಘ್ನೇ ||

ಕರ್ಣನು ಅರ್ಜುನನನ್ನು ಹನ್ನೆರಡು ಬಾಣಗಳಿಂದ ಶೀಘ್ರವಾಗಿ
ಹೊಡೆದನು. ಎಲ್ಲ ಕುದುರೆಗಳ ಶರೀರಗಳಿಗೂ ಬಾಣಗಳಿಂದ
ಹೊಡೆದನು. ಉತ್ತರನನ್ನೂ ಬಾಣಗಳಿಂದ ಘಾತಿಸಿದನು.

04049021a ಸ ಹಸ್ತಿನೇವಾಭಿಹತೋ ಗಜೇಂದ್ರಃ |
ಪ್ರಗೃಹ್ಯ ಭಲ್ಲಾನ್ನಶಿತಾನ್ನಿಷಂಗಾತ್ |

04049021c ಆಕರ್ಣಪೂರ್ಣಂ ಚ ಧನುರ್ವಿಕೃಷ್ಯ |
ವಿವ್ಯಾಧ ಬಾಣೈರಥ ಸೂತಪುತ್ರಂ ||

ಅರ್ಜುನನು ಸಾಮಾನ್ಯ ಆನೆಯಿಂದ ಪೆಟ್ಟುತಿಂದ ಗಜೇಂದ್ರನಂತೆ
ಬತ್ತಳಿಕೆಯಿಂದ ಹರಿತ ಭಲ್ಲವೆಂಬ ಬಾಣಗಳನ್ನು ತೆಗೆದು
ಕಿವಿಯವರೆಗೂ ಬಿಲ್ಲನ್ನೆಳೆದು ಕರ್ಣನನ್ನು ಆ ಬಾಣಗಳಿಂದ
ಹೊಡೆದನು.

04049022a ಅಥಾಸ್ಯ ಬಾಹೂರುಶಿರೋಲಲಾಟಂ |
ಗ್ರೀವಾಂ ರಥಾಂಗಾನಿ ಪರಾವಮದೀ |

04049022c ಸ್ಥಿತಸ್ಯ ಬಾಣೈರ್ಯುಧಿ ನಿರ್ಬಿಭೇದ|

ಗಾಂಡೀವಮುಕ್ತೈರಶನಿಪ್ರಕಾಶೈಃ||

ಅನಂತರ ಆ ಶತ್ರುನಾಶಕನು ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಸಿಡಿಲಿನ ಕಾಂತಿಯ ಬಾಣಗಳನ್ನು ಗಾಂಡೀವದಿಂದ ಬಿಟ್ಟು ರಣದಲ್ಲಿದ್ದ ಕರ್ಣನ ತೋಳು, ತೊಡೆ, ತಲೆ, ಹಣೆ, ಕೊರಳುಗಳನ್ನೂ, ರಥದ ಚಕ್ರಗಳನ್ನೂ ಭೇದಿಸಿದನು.

04049023a ಸ ಪಾರ್ಥಮುಕ್ತೈರ್ವಿಶಿಖೈಃ ಪ್ರಣುನ್ನೋ|

ಗಜೋ ಗಜೇನೇವ ಜಿತಸ್ತರಸ್ವೀ|

04049023c ವಿಹಾಯ ಸಂಗ್ರಾಮಶಿರಃ ಪ್ರಯಾತೋ|

ವೈಕರ್ತನಃ ಪಾಂಡವಬಾಣತಪ್ತಃ||

ಪಾರ್ಥನು ಬಿಟ್ಟು ಬಾಣಗಳಿಂದ ಅಲ್ಲಾಡಿಹೋದ, ಪಾಂಡವ ಬಾಣತಪ್ತ ಕರ್ಣನು ಆನೆಗೆ ಸೋತುಹೋದ ಆನೆಯಂತೆ ಯುದ್ಧದ ಮಂಚೂಣಿಯನ್ನು ತೊರೆದು ಬೇಗ ಹೊರಟುಹೋದನು.”

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ವಿರಾಟ ಪರ್ವಣಿ ಗೋಹರಣ ಪರ್ವಣಿ

ಉತ್ತರಗೋಗ್ರಹೇ ಕರ್ಣಾಪಯಾನೇ

ಏಕೋನಪಂಚಾಶತ್ತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ|

ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ವಿರಾಟ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಗೋಹರಣ

ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಉತ್ತರಗೋಗ್ರಹದಲ್ಲಿ ಕರ್ಣಾಪಯಾನದಲ್ಲಿ

ನಲ್ವತ್ತೊಂಭತ್ತನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು.

೫೦

ಅರ್ಜುನನು ಕುರುಯೋಧರನ್ನು ಉತ್ತರನಿಗೆ ಪರಿಚಯಿಸಿದುದು

ಅರ್ಜುನನು ಉತ್ತರನಿಗೆ ಕುರುಸೇನೆಯಲ್ಲಿರುವ ಷಡ್ರಥರಾದ ಕೃಪ, ದ್ರೋಣ, ಅಶ್ವತ್ಥಾಮ, ದುರ್ಯೋಧನ, ಕರ್ಣ ಮತ್ತು ಭೀಷ್ಮರ ಪರಿಚಯ ಮಾಡಿಕೊಡುವುದು (೧-೨೩).

04050001 ವೈಶಂಪಾಯನ ಉವಾಚ|

04050001a ಅಪಯಾತೇ ತು ರಾಧೇಯೇ ದುರ್ಯೋಧನಪುರೋಗಮಾಃ|

04050001c ಅನೀಕೇನ ಯಥಾಸ್ವೇನ ಶರೈರಾಚ್ಛಂತ ಪಾಂಡವಂ||

ವೈಶಂಪಾಯನನು ಹೇಳಿದನು: “ಕರ್ಣನು ಹೊರಟುಹೋಗಲು ಉಳಿದವರು ದುರ್ಯೋಧನನನ್ನು ಮುಂದಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಸೈನ್ಯದೊಡನೆ ಕೂಡಿ ಅರ್ಜುನನನ್ನು ಬಾಣಗಳಿಂದ ಹೊಡೆದರು.

04050002a ಬಹುಧಾ ತಸ್ಯ ಸೈನ್ಯಸ್ಯ ವ್ಯೂಢಸ್ಯಾಪತತಃ ಶರೈಃ|

04050002c ಅಭಿಯಾನೀಯಮಾಜ್ಞಾಯ ವೈರಾಟಿರಿದಮಬ್ರವೀತ್||

ವ್ಯೂಹಗೊಂಡು ಬಹುಪ್ರಕಾರವಾಗಿ ಬಾಣಗಳಿಂದ ಎರಗುತ್ತಿದ್ದ ಆ ಸೈನ್ಯದ ಮೇಲೆ ಬೀಳಬೇಕೆಂಬ ಅರ್ಜುನನ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ತಿಳಿದು ಉತ್ತರನು ಹೀಗೆ ಹೇಳಿದನು:

04050003a ಆಸ್ಥಾಯ ರುಚಿರಂ ಜಿಷ್ಣೋ ರಥಂ ಸಾರಥಿನಾ ಮಯಾ|

04050003c ಕತಮದ್ಯಾಸ್ಯಸೇಽನೀಕಮುಕ್ತೋ ಯಾಸ್ಯಾಮ್ಯಹಂ ತ್ವಯಾ||

“ಅರ್ಜುನ! ಈ ಸುಂದರ ರಥದಲ್ಲಿ ನನ್ನನ್ನು ಸಾರಥಿಯನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಕುಳಿತಿರುವ ನೀನು ಈಗ ಯಾವ ಸೈನ್ಯದತ್ತ ಹೋಗಬಯಸುವೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಹೇಳಿದರೆ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಕರೆದೊಯ್ಯುತ್ತೇನೆ.”

04050004 ಅರ್ಜುನ ಉವಾಚ|

04050004a ಲೋಹಿತಾಕ್ಷಮರಿಷ್ವಂ ಯಂ ವೈಯಾಘ್ರಮನುಪಶ್ಯಸಿ|

04050004c ನೀಲಾಂ ಪತಾಕಾಮಾಶ್ರಿತ್ಯ ರಥೇ ತಿಷ್ಠಂತಮುತ್ತರ||

ಅರ್ಜುನನು ಹೇಳಿದನು: “ಉತ್ತರ! ಆ ಕೆಂಪುಕಣ್ಣುಳ್ಳ, ಅಜೇಯ, ವ್ಯಾಘ್ರಚರ್ಮವನ್ನು ಧರಿಸಿದ, ನೀಲಿಬಣ್ಣದ ಬಾವುಟದ ರಥದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತ, ನಿನಗೆ ಕಾಣಿಸುತ್ತಿರುವ ಅವನಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗಬೇಕು.

04050005a ಕೃಪಸ್ತ್ವೈತದ್ರಥಾನೀಕಂ ಪ್ರಾಪಯಸ್ವೈತದೇವ ಮಾಂ|

04050005c ಏತಸ್ಯ ದರ್ಶಯಿಷ್ಯಾಮಿ ಶೀಘ್ರಾಸ್ತ್ರಂ ದೃಢಧನ್ವಿನಃ||

ಅದು ಕೃಪನ ರಥಸೈನ್ಯ. ಅಲ್ಲಿಗೇ ನನ್ನನ್ನು ಕರೆದೊಯ್ಯಿ. ಆ ದೃಢಧನುರ್ಧರನಿಗೆ ನನ್ನ ಅಸ್ತ್ರವೇಗವನ್ನು ತೋರಿಸುತ್ತೇನೆ.

04050006a ಕಮಂಡಲುರ್ಧ್ವಜೇ ಯಸ್ಯ ಶಾತಕುಂಭಮಯಃ ಶುಭಃ|

04050006c ಆಚಾರ್ಯ ಏಷ ವೈ ದ್ರೋಣಃ ಸರ್ವಶಸ್ತ್ರಭೃತಾಂ ವರಃ||

ಧ್ವಜದಲ್ಲಿ ಸುವರ್ಣಮಯ ಶುಭ ಕಮಂಡಲು ಇರುವ ಈತನೇ

ಸರ್ವ ಶಸ್ತ್ರಧರರಲ್ಲಿ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಆಚಾರ್ಯ ದ್ರೋಣ.

04050007a ಸುಪ್ರಸನ್ನಮನಾ ವೀರ ಕುರುಷ್ವೈನಂ ಪ್ರದಕ್ಷಿಣಂ|

04050007c ಅತ್ರೈವ ಚಾವಿರೋಧೇನ ಏಷ ಧರ್ಮಃ ಸನಾತನಃ||

ವೀರ ! ಇಲ್ಲಿಯೇ ಸುಪ್ರಸನ್ನಚಿತ್ತದಿಂದ ವಿರೋಧವಿಲ್ಲದೇ ಇವನಿಗೆ ಪ್ರದಕ್ಷಿಣೆ ಹಾಕು. ಇದು ಸನಾತನ ಧರ್ಮ.

04050008a ಯದಿ ಮೇ ಪ್ರಥಮಂ ದ್ರೋಣಃ ಶರೀರೇ ಪ್ರಹರಿಷ್ಯತಿ|

04050008c ತತೋಽಸ್ಯ ಪ್ರಹರಿಷ್ಯಾಮಿ ನಾಸ್ಯ ಕೋಪೋ ಭವಿಷ್ಯತಿ||

ಮೊದಲು ದ್ರೋಣನು ನನಗೆ ಹೊಡೆದನೆಂದರೆ ನಂತರ ನಾನು ಅವನಿಗೆ ಹೊಡೆಯುತ್ತೇನೆ. ಆಗ ಅವನಿಗೆ ಕೋಪ ಬರುವುದಿಲ್ಲ.

04050009a ಅಸ್ಯಾವಿದೂರೇ ತು ಧನುರ್ಧ್ವಜಾಗ್ರೇ ಯಸ್ಯ ದೃಶ್ಯತೇ|

04050009c ಆಚಾರ್ಯಸ್ತ್ವಿಷ ಪುತ್ರೋ ವೈ ಅಶ್ವತ್ಥಾಮಾ ಮಹಾರಥಃ||

ಅವನಿಗೆ ಹತ್ತಿರದಲ್ಲಿ ಕಾಣಿಸುತ್ತಿರುವ, ಧ್ವಜಾಗ್ರದಲ್ಲಿ ಧನುವಿನ ಚಿಹ್ನೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿದ ಇವನೇ ಆಚಾರ್ಯಪುತ್ರ ಮಹಾರಥ ಅಶ್ವತ್ಥಾಮ.

04050010a ಸದಾ ಮಮೈಷ ಮಾನ್ಯಶ್ಚ ಸರ್ವ ಶಸ್ತ್ರಭೃತಾಮಪಿ|

04050010c ಏತಸ್ಯ ತ್ವಂ ರಥಂ ಪ್ರಾಪ್ಯ ನಿವರ್ತೇಥಾಃ ಪುನಃ ಪುನಃ||

ಇವನು ಯಾವಾಗಲೂ ನನಗೆ ಮತ್ತು ಎಲ್ಲ ಶಸ್ತ್ರಧರರಿಗೆ ಮಾನ್ಯನಾದವನು. ಇವನ ರಥವನ್ನು ಸಮೀಪಿಸಿದಾಗ ಅಲ್ಲಿಂದ ಮತ್ತೆ

ಮತ್ತೆ ಹಿಮ್ಮೆಟ್ಟು.

04050011a ಯ ಏಷ ತು ರಥಾನೀಕೇ ಸುವರ್ಣಕವಚಾವೃತಃ|

04050011c ಸೇನಾಗ್ರ್ಯೇಣ ತೃತೀಯೇನ ವ್ಯವಹಾರ್ಯೇಣ ತಿಷ್ಠತಿ||

04050012a ಯಸ್ಯ ನಾಗೋ ಧ್ವಜಾಗ್ರೇ ವೈ ಹೇಮಕೇತನಸಂಶ್ರಿತಃ|

04050012c ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರಾತ್ಮಜಃ ಶ್ರೀಮಾನೇಷ ರಾಜಾ ಸುಯೋಧನಃ||

ರಥಸೈನ್ಯದಲ್ಲಿ ಸುವರ್ಣಕವಚವನ್ನು ಧರಿಸಿ, ಸೇನೆಯ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಮೂರನೆಯ ಒಂದು ಭಾಗದಿಂದ ಪರಿವೃತನಾಗಿ, ಧ್ವಜಾಗ್ರದಲ್ಲಿ ಚಿನ್ನದಲ್ಲಿ ಕೆತ್ತಿದ ಆನೆಯುಳ್ಳವನಾಗಿರುವ ಈತನೇ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರಪುತ್ರ ಶ್ರೀಯುತ ರಾಜ ಸುಯೋಧನ.

04050013a ಏತಸ್ಯಾಭಿಮುಖಂ ವೀರ ರಥಂ ಪರರಥಾರುಜಃ|

04050013c ಪ್ರಾಪಯಸ್ವೈಷ ತೇಜೋಭಿಪ್ರಮಾಥೀ ಯುದ್ಧದುರ್ಮದಃ||

ವೀರ! ರಥವನ್ನು ಇವನ ಮುಂದಕ್ಕೆ ಒಯ್ಯಿ. ಇವನು ಶತ್ರುರಥಗಳನ್ನು ಧ್ವಂಸಮಾಡುವವನು, ಶತ್ರುಗಳ ತೇಜಸ್ಸನ್ನು ಕೆಡಿಸುವವನು ಮತ್ತು ಯುದ್ಧದುರ್ಮದವುಳ್ಳವನು.

04050014a ಏಷ ದ್ರೋಣಸ್ಯ ಶಿಷ್ಯಾಣಾಂ ಶೀಘ್ರಾಸ್ತ್ರಃ ಪ್ರಥಮೋ ಮತಃ|

04050014c ಏತಸ್ಯ ದರ್ಶಯಿಷ್ಯಾಮಿ ಶೀಘ್ರಾಸ್ತ್ರಂ ವಿಪುಲಂ ಶರೈಃ||

ಇವನು ದ್ರೋಣನ ಶಿಷ್ಯರಲ್ಲೆಲ್ಲ ಅಸ್ತ್ರವೇಗದಲ್ಲಿ ಮೊದಲಿಗನೆಂದು ತಿಳಿಯಲಾಗಿದೆ. ಇವನಿಗೆ ವಿಪುಲ ಶರಗಳಿಂದ ನನ್ನ ಅಸ್ತ್ರವೇಗವನ್ನು ತೋರಿಸುತ್ತೇನೆ.

04050015a ನಾಗಕಕ್ಷ್ಯಾ ತು ರುಚಿರಾ ಧ್ವಜಾಗ್ರೇ ಯಸ್ಯ ತಿಷ್ಠತಿ|

04050015c ಏಷ ವೈಕರ್ತನಃ ಕರ್ಣೋ ವಿದಿತಃ ಪೂರ್ವಮೇವ ತೇ||

ಧ್ವಜಾಗ್ರದಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಾಶಮಾನವಾದ ಆನೆಗೆ ಕಟ್ಟುವ ಹಗ್ಗವನ್ನುಳ್ಳ
ಈತನೇ ಸೂರ್ಯಪುತ್ರ ಕರ್ಣ. ಇವನನ್ನು ಹಿಂದೆಯೇ ನೀನು
ತಿಳಿದಿರುವೆ.

04050016a ಏತಸ್ಯ ರಥಮಾಸ್ಥಾಯ ರಾಧೇಯಸ್ಯ ದುರಾತ್ಮನಃ|

04050016c ಯತ್ತೋ ಭವೇಥಾಃ ಸಂಗ್ರಾಮೇ ಸ್ಪರ್ಧತ್ಯೇಷ ಮಯಾ ಸದಾ||

ಈ ದುರಾತ್ಮ ಕರ್ಣನ ರಥವನ್ನು ಸಮೀಪಿಸಿದಾಗ ಜಾಗರೂಕನಾಗಿರು.
ಇವನು ಯಾವಾಗಲೂ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ನನ್ನೊಡನೆ ಸ್ಪರ್ಧಿಸುತ್ತಾನೆ.

04050017a ಯಸ್ತು ನೀಲಾನುಸಾರೇಣ ಪಂಚತಾರೇಣ ಕೇತುನಾ|

04050017c ಹಸ್ತಾವಾಪೀ ಬೃಹದ್ಧನ್ವಾ ರಥೇ ತಿಷ್ಠತಿ ವೀರ್ಯವಾನ್||

ಇವನು ನೀಲಿಬಣ್ಣದ ಐದು ನಕ್ಷತ್ರಗಳ ಬಾವುಟವುಳ್ಳವನು. ದೊಡ್ಡ
ಬಿಲ್ಲನ್ನು ಕೈಯಲ್ಲಿ ಹಿಡಿದು ರಥದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತ ಪರಾಕ್ರಮಿ.

04050018a ಯಸ್ಯ ತಾರಾರ್ಕ ಚಿತ್ರೋಽಸೌ ರಥೇ ಧ್ವಜವರಃ ಸ್ಥಿತಃ|

04050018c ಯಸ್ಯೈತತ್ಪಾಂಡುರಂ ಚತ್ರಂ ವಿಮಲಂ ಮೂರ್ಧ್ನಿ ತಿಷ್ಠತಿ||

ಇವನ ರಥದ ಮೇಲೆ ಸೂರ್ಯ ಮತ್ತು ನಕ್ಷತ್ರಗಳ ಚಿತ್ರವುಳ್ಳ ಶ್ರೇಷ್ಠ
ಧ್ವಜವಿದೆ. ಇವನ ತಲೆಯ ಮೇಲೆ ವಿಮಲ ಬೆಳ್ಳೊಡೆಯಿದೆ.

04050019a ಮಹತೋ ರಥವಂಶಸ್ಯ ನಾನಾಧ್ವಜಪತಾಕಿನಃ|

04050019c ಬಲಾಹಕಾಗ್ರೇ ಸೂರ್ಯೋ ವಾ ಯ ಏಷ ಪ್ರಮುಖೇ ಸ್ಥಿತಃ||

ಇವನು ಮೋಡಗಳ ಮುಂದೆ ನಿಂತ ಸೂರ್ಯನೆಂಬಂತೆ ನಾನಾ
ಧ್ವಜಪತಾಕೆಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ ದೊಡ್ಡ ರಥಸಮೂಹದ ಮುಂದೆ
ನಿಂತಿದ್ದಾನೆ.

04050020a ಹೈಮಂ ಚಂದ್ರಾರ್ಕಸಂಕಾಶಂ ಕವಚಂ ಯಸ್ಯ ದೃಶ್ಯತೇ|

04050020c ಜಾತರೂಪಶಿರಸ್ತ್ರಾಣಸ್ತ್ರಾಸಯನ್ನಿವ ಮೇ ಮನಃ||

ಇವನ ಕವಚವು ಸೂರ್ಯ-ಚಂದ್ರರಂತೆ ಹೊಳೆಯುತ್ತಿದೆ. ಇವನು
ಚಿನ್ನದ ತಲೆಗಾಪನ್ನುಳ್ಳವನು. ನನ್ನ ಮನಸ್ಸಿಗೆ
ಅಂಜಿಕೆಯನ್ನುಂಟುಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾನೆ.

04050021a ಏಷ ಶಾಂತನವೋ ಭೀಷ್ಮಃ ಸರ್ವೇಷಾಂ ನಃ ಪಿತಾಮಹಃ|

04050021c ರಾಜಶ್ರಿಯಾವಬದ್ಧಸ್ತು ದುರ್ಯೋಧನವಶಾನುಗಃ||

ಇವನೇ ಶಾಂತನುಪುತ್ರ ಭೀಷ್ಮ. ನಮ್ಮೆಲ್ಲರ ಅಜ್ಜ. ರಾಜೈಶ್ವರ್ಯಕ್ಕೆ
ಕಟ್ಟುಬಿದ್ದು ದುರ್ಯೋಧನನ ವಶವರ್ತಿಯಾಗಿದ್ದಾನೆ.

04050022a ಪಶ್ಚಾದೇಷ ಪ್ರಯಾತವ್ಯೋ ನ ಮೇ ವಿಘ್ನಕರೋ ಭವೇತ್|

04050022c ಏತೇನ ಯುಧ್ಯಮಾನಸ್ಯ ಯತ್ತಃ ಸಂಯಚ್ಛ ಮೇ ಹಯಾನ್||

ಕಡೆಯಲ್ಲಿ ಇವನ ಬಳಿ ಹೋಗಬೇಕು. ಏಕೆಂದರೆ ಇವನಿಂದ ನನಗೆ
ವಿಘ್ನವಾಗಬಾರದು. ಇವನೊಡನೆ ಯುದ್ಧಮಾಡುವಾಗ ನನ್ನ
ಕುದುರೆಗಳನ್ನು ಎಚ್ಚರಿಕೆಯಿಂದ ನಡೆಸು.”

04050023a ತತೋಽಭ್ಯವಹದವ್ಯಗ್ರೋ ವೈರಾಟಿಃ ಸವ್ಯಸಾಚಿನಂ|

04050023c ಯತ್ರಾತಿಷ್ಠತ್ಕೃ ಪೋ ರಾಜನ್ಯೋತ್ಸ್ಯ ಮಾನೋ ಧನಂಜಯಂ||

ರಾಜ ! ಅನಂತರ ಉತ್ತರನು ಉದ್ವೇಗವಿಲ್ಲದೇ ಸವ್ಯಸಾಚಿ ಧನಂಜಯನನ್ನು ಯುದ್ಧಮಾಡಲು ಉತ್ಸುಕನಾಗಿ ನಿಂತಿದ್ದ ಕೃಪನಲ್ಲಿಗೆ ಕರೆದೊಯ್ದನು.”

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ವಿರಾಟ ಪರ್ವಣಿ ಗೋಹರಣ ಪರ್ವಣಿ
ಉತ್ತರಗೋಗ್ರಹೇ ಅರ್ಜುನಕೃಪಸಂಗ್ರಾಮೇ

ಪಂಚಾಶತ್ತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ|

ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ವಿರಾಟ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಗೋಹರಣ
ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಉತ್ತರಗೋಗ್ರಹದಲ್ಲಿ ಅರ್ಜುನಕೃಪಸಂಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ
ಐವತ್ತನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು.

೫೧

ಯುದ್ಧವನ್ನು ವೀಕ್ಷಿಸಲು ದೇವಗಣಗಳು
ಆಗಸದಲ್ಲಿ ನೆರೆದುರು

ಕೌರವಸೇನೆಯೊಡನೆ ಅರ್ಜುನನ ಯುದ್ಧವನ್ನು ವೀಕ್ಷಿಸಲು ಇಂದ್ರನು
ದೇವಗಣಗಳೊಡನೆ ಮತ್ತು ವಿಶ್ವೇದೇವತೆಗಳು, ಅಶ್ವಿನಿಗಳ ಹಾಗೂ
ಮರುತರ ಸಮೂಹಗಳೊಡನೆ ಬಂದು ಆಗಸದಲ್ಲಿ ನೆರೆದುರು (೧-

೧೭).

04051001 ವೈಶಂಪಾಯನ ಉವಾಚ|

04051001a ತಾನ್ಯನೀಕಾನ್ಯದೃಶ್ಯಂತ ಕುರೂಣಾಮುಗ್ರಧನ್ವಿನಾಂ|

04051001c ಸಂಸರ್ಪಂತೋ ಯಥಾ ಮೇಘಾ ಘರ್ಮಾಂತೇ ಮಂದಮಾರುತಾಃ||

ವೈಶಂಪಾಯನನು ಹೇಳಿದನು: “ಆ ಉಗ್ರಧನುರ್ಧರ ಕೌರವರ ಸೇನೆಗಳು ಬೇಸಗೆಯ ಕಡೆಯಲ್ಲಿ ಮಂದಮಾರುತದಿಂದ ಚಲಿಸುವ ಮೋಡಗಳಂತೆ ತೋರಿದವು.

04051002a ಅಭ್ಯಾಶೇ ವಾಜಿನಸ್ತಸ್ಥುಃ ಸಮಾರೂಢಾಃ ಪ್ರಹಾರಿಭಿಃ|

04051002c ಭೀಮರೂಪಾಶ್ಚ ಮಾತಂಗಾಸ್ತೋಮರಾಮ್ಕುಶಚೋದಿತಾಃ||

ಹತ್ತಿರದಲ್ಲಿ ಯೋಧರು ಏರಿದ್ದ ಕುದುರೆಗಳೂ ತೋಮರ ಮತ್ತು ಅಂಕುಶಗಳಿಂದ ಪ್ರಚೋದಿತವಾದ ಭಯಂಕರ ರೂಪದ ಆನೆಗಳೂ ಇದ್ದವು.

04051003a ತತಃ ಶಕ್ರಃ ಸುರಗಣೈಃ ಸಮಾರುಹ್ಯ ಸುದರ್ಶನಂ|

04051003c ಸಹೋಪಾಯಾತ್ತದಾ ರಾಜನ್ವಿಶ್ವಾಶ್ವಿಮರುತಾಂ ಗಣೈಃ||

ರಾಜ ! ಅನಂತರ ಇಂದ್ರನು ಸುದರ್ಶನ ರಥವನ್ನೇರಿ ದೇವಗಣಗಳೊಡನೆ ಮತ್ತು ವಿಶ್ವೇದೇವತೆಗಳು, ಅಶ್ವಿನಿಗಳ ಹಾಗೂ ಮರುತರ ಸಮೂಹಗಳೊಡನೆ ಆಗ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದನು.

04051004a ತದ್ದೇವಯಕ್ಷಗಂಧರ್ವಮಹೋರಗಸಮಾಕುಲಂ|

04051004c ಶುಶುಭೇಽಭ್ರವಿನಿರ್ಮುಕ್ತಂ ಗ್ರಹೈರಿವ ನಭಸ್ತಲಂ||

ಮೋಡಗಳಿಲ್ಲದ ಆಕಾಶವು ಗ್ರಹಗಳಿಂದ ಶೋಭಿಸುವಂತೆ ಆ ದೇವ-
ಯಕ್ಷ-ಗಂಧರ್ವ-ಮಹೋರಗರಿಂದ ತುಂಬಿ ಶೋಭಿಸುತ್ತಿತ್ತು.

04051005a ಅಸ್ತ್ರಾಣಾಂ ಚ ಬಲಂ ತೇಷಾಂ ಮಾನುಷೇಷು ಪ್ರಯುಜ್ಯತಾಂ|

04051005c ತಚ್ಚ ಘೋರಂ ಮಹದ್ಯುದ್ಧಂ ಭೀಷ್ಮಾರ್ಜುನಸಮಾಗಮೇ||

ಮನುಷ್ಯರು ಪ್ರಯೋಗಿಸುವ ತಮ್ಮ ಅಸ್ತ್ರಗಳ ಬಲವನ್ನೂ,
ಭೀಷ್ಮಾರ್ಜುನರು ಸೇರಿದಾಗ ನಡೆಯುವ ಮಹಾಯುದ್ಧವನ್ನೂ
ನೋಡಲು ಅವರು ಬಂದರು.

04051006a ಶತಂ ಶತಸಹಸ್ರಾಣಾಂ ಯತ್ರ ಸ್ಥೂಣಾ ಹಿರಣ್ಮಯಾಃ|

04051006c ಮಣಿರತ್ನಮಯಾಶ್ಚಾನ್ಯಾಃ ಪ್ರಾಸಾದಮುಪಧಾರಯನ್||

04051007a ತತ್ರ ಕಾಮಗಮಂ ದಿವ್ಯಂ ಸರ್ವರತ್ನವಿಭೂಷಿತಂ|

04051007c ವಿಮಾನಂ ದೇವರಾಜಸ್ಯ ಶುಶುಭೇ ಖೇಚರಂ ತದಾ||

ಆಗ ಸುವರ್ಣಮಯ ಮತ್ತು ಮಣಿರತ್ನಮಯ ಒಂದು ಕೋಟಿ
ಕಂಬಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ ಪ್ರಾಸಾದವುಳ್ಳ, ಇಚ್ಛೆಯಂತೆ ಎಲ್ಲಿಗೆ
ಬೇಕಾದರೂ ಹೋಗಬಲ್ಲ, ದಿವ್ಯ, ಸರ್ವರತ್ನ ವಿಭೂಷಿತ, ಗಗನ
ಸಂಚಾರಿ, ದೇವೇಂದ್ರನ ವಿಮಾನವು ಶೋಭಿಸಿತು.

04051008a ತತ್ರ ದೇವಾಸ್ತ್ರಯಸ್ತ್ರಿಂಶತ್ತಿಷ್ಠಂತಿ ಸಹವಾಸವಾಃ|

04051008c ಗಂಧರ್ವಾ ರಾಕ್ಷಸಾಃ ಸರ್ಪಾಃ ಪಿತರಶ್ಚ ಮಹರ್ಷಿಭಿಃ||

ಇಂದ್ರನೊಡನೆ ಮೂವತ್ತಮೂರು ದೇವತೆಗಳೂ, ಮಹರ್ಷಿಗಳೊಂದಿಗೆ
ಗಂಧರ್ವ-ರಾಕ್ಷಸ-ಸರ್ಪರೂ, ಪಿತೃಗಳೂ ಅಲ್ಲಿದ್ದರು.

04051009a ತಥಾ ರಾಜಾ ವಸುಮನಾ ಬಲಾಕ್ಷಃ ಸುಪ್ರತರ್ದನಃ|

04051009c ಅಷ್ಟಕಶ್ಚ ಶಿಬಿಶ್ಚೈವ ಯಯಾತಿರ್ನಹುಷೋ ಗಯಃ||

04051010a ಮನುಃ ಕ್ಷುಷೋ ರಘುರ್ಭಾನುಃ ಕೃಶಾಶ್ವಃ ಸಗರಃ ಶಲಃ|

04051010c ವಿಮಾನೇ ದೇವರಾಜಸ್ಯ ಸಮದೃಶ್ಯಂತ ಸುಪ್ರಭಾಃ||

ಹಾಗೆಯೇ ರಾಜ ವಸುಮನ, ಬಲಾಕ್ಷ, ಸುಪ್ರತರ್ದನ, ಅಷ್ಟಕ, ಶಿಬಿ, ಯಯಾತಿ, ನಹುಷ, ಗಯ, ಮನು, ಕ್ಷುಷ, ರಘು, ಭಾನು, ಕೃಶಾಶ್ವ, ಸಗರ, ಶಲ ಇವರು ಪ್ರಕಾಶಮಾನರಾಗಿ ದೇವೇಂದ್ರನ ವಿಮಾನದಲ್ಲಿ ಕಾಣಿಸಿಕೊಂಡರು.

04051011a ಅಗ್ನೇರಿಶಸ್ಯ ಸೋಮಸ್ಯ ವರುಣಸ್ಯ ಪ್ರಜಾಪತೇಃ|

04051011c ತಥಾ ಧಾತುರ್ವಿಧಾತುಶ್ಚ ಕುಬೇರಸ್ಯ ಯಮಸ್ಯ ಚ||

04051012a ಅಲಂಬುಸೋಗ್ರಸೇನಸ್ಯ ಗಂಧರ್ವಸ್ಯ ಚ ತುಂಬುರೋಃ|

04051012c ಯಥಾಭಾಗಂ ಯಥೋದ್ದೇಶಂ ವಿಮಾನಾನಿ ಚಕಾಶಿರೇ||

ಅಗ್ನಿ, ಈಶ, ಸೋಮ, ವರುಣ, ಪ್ರಜಾಪತಿ, ಧಾತ್ಯ, ವಿಧಾತ್ಯ, ಕುಬೇರ, ಯಮ, ಅಲಂಬುಸ, ಉಗ್ರಸೇನ, ಗಂಧರ್ವ ತುಂಬುರ ಇವರ ವಿಮಾನಗಳು ತಕ್ಕ ತಕ್ಕ ವಿಭಾಗಸ್ಥಾನಗಳಲ್ಲಿ ಕಂಗೊಳಿಸಿದವು.

04051013a ಸರ್ವದೇವನಿಕಾಯಾಶ್ಚ ಸಿದ್ಧಾಶ್ಚ ಪರಮರ್ಷಯಃ|

04051013c ಅರ್ಜುನಸ್ಯ ಕುರೂಣಾಂ ಚ ದ್ರಷ್ಟುಂ ಯುದ್ಧಮುಪಾಗತಾಃ||

ಎಲ್ಲ ದೇವ ಸಮೂಹಗಳೂ, ಸಿದ್ಧರೂ, ಪರಮ ಋಷಿಗಳೂ ಅರ್ಜುನನ ಮತ್ತು ಕೌರವರ ಯುದ್ಧವನ್ನು ನೋಡಲು ಬಂದರು.

04051014a ದಿವ್ಯಾನಾಂ ತತ್ರ ಮಾಲ್ಯಾನಾಂ ಗಂಧಃ ಪುಣ್ಯೋಽಥ ಸರ್ವಶಃ|

04051014c ಪ್ರಸಸಾರ ವಸಂತಾಗ್ರೇ ವನಾನಾಮಿವ ಪುಷ್ಪಿತಾಂ||

ಅಲ್ಲಿ ದಿವ್ಯಮಾಲೆಗಳ ಪುಣ್ಯಗಂಧವು ವಸಂತಾಗಮನವಾದಾಗ
ಕುಸುಮಿಸುವ ವನಗಳ ಗಂಧದಂತೆ ಎಲ್ಲೆಡೆ ಹರಡಿತ್ತು.

04051015a ರಕ್ತಾರಕ್ತಾನಿ ದೇವಾನಾಂ ಸಮದೃಶ್ಯಂತ ತಿಷ್ಠತಾಂ|

04051015c ಆತಪತ್ರಾಣಿ ವಾಸಾಂಸಿ ಸ್ತಜಶ್ಚ ವ್ಯಜನಾನಿ ಚ||

ಅಲ್ಲಿದ್ದ ದೇವತೆಗಳ ಕಡುಗೆಂಪಾದ ಕೊಡೆಗಳೂ, ವಸ್ತ್ರಗಳೂ,
ಮಾಲೆಗಳೂ, ಚಾಮರಗಳೂ, ಚೆನ್ನಾಗಿ ಕಂಡುಬಂದವು.

04051016a ಉಪಶಾಮ್ಯದ್ರಜೋ ಭೌಮಂ ಸರ್ವಂ ವ್ಯಾಪ್ತಂ ಮರೀಚಿಭಿಃ|

04051016c ದಿವ್ಯಾನ್ಗಂಧಾನುಪಾದಾಯ ವಾಯುರ್ಯೋಧಾನಸೇವತ||

ನೆಲದ ಧೂಳೆಲ್ಲ ಅಡಗಿಹೋಯಿತು. ಎಲ್ಲೆಡೆಯೂ ಕಾಂತಿ ವ್ಯಾಪಿಸಿ,
ದಿವ್ಯಗಂಧವನ್ನು ಹೊತ್ತ ಗಾಳಿ ಯೋಧರನ್ನು ತಣಿಸಿತು.

04051017a ಪ್ರಭಾಸಿತಮಿವಾಕಾಶಂ ಚಿತ್ರರೂಪಮಲಂಕೃತಂ|

04051017c ಸಂಪತದ್ಭಿಃ ಸ್ಥಿತೈಶ್ಚೈವ ನಾನಾರತ್ನಾವಭಾಸಿತೈಃ|

04051017e ವಿಮಾನೈರ್ವಿವಿಧೈಶ್ಚಿತ್ರೈರುಪಾನೀತೈಃ ಸುರೋತ್ತಮೈಃ||

ಬರುತ್ತಿದ್ದ ಮತ್ತು ಆಗಲೇ ಬಂದಿದ್ದ, ನಾನಾ ರತ್ನಗಳಿಂದ
ಹೊಳೆಯುತ್ತಿದ್ದ ದೇವಶ್ರೇಷ್ಠರು ತಂದಿದ್ದ ವಿವಿಧ ವಿಚಿತ್ರ
ವಿಮಾನಗಳಿಂದ ಅಲಂಕೃತ ಆಕಾಶವು ಚಿತ್ರರೂಪವಾಗಿ

ಶೋಭಿಸುತ್ತಿತ್ತು.”

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ವಿರಾಟ ಪರ್ವಣಿ ಗೋಹರಣ ಪರ್ವಣಿ
ಉತ್ತರಗೋಗ್ರಹೇ ದೇವಾಗಮನೇ ಏಕಪಂಚಾಶತ್ತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ|
ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ವಿರಾಟ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಗೋಹರಣ
ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಉತ್ತರಗೋಗ್ರಹದಲ್ಲಿ ದೇವಾಗಮನದಲ್ಲಿ
ಐವತ್ತೊಂದನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು.

೫೨

ಕೃಪ-ಅರ್ಜುನರ ಯುದ್ಧ

ಅರ್ಜುನನು ಕೃಪನನ್ನು ತನ್ನ ಸ್ಥಾನದಿಂದ ಉರುಳಿಸಿದುದು (೧-೯).

ವಿರಥನಾದ ಕೃಪನು ರಣದಿಂದ ವಿಮುಖನಾದನು (೧೦-೨೮).

04052001 ವೈಶಂಪಾಯನ ಉವಾಚ|

04052001a ಏತಸ್ಮಿನ್ನಂತರೇ ತತ್ರ ಮಹಾವೀರ್ಯಪರಾಕ್ರಮಃ|

04052001c ಆಜಗಾಮ ಮಹಾಸತ್ತ್ವಃ ಕೃಪಃ ಶಸ್ತ್ರಭೃತಾಂ ವರಃ|

04052001e ಅರ್ಜುನಂ ಪ್ರತಿ ಸಂಯೋದ್ಧಂ ಯುದ್ಧಾರ್ಥಿ ಸ ಮಹಾರಥಃ||

ವೈಶಂಪಾಯನನು ಹೇಳಿದನು: “ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಮಹಾವೀರ್ಯ ಪರಾಕ್ರಮಿ,
ಮಹಾಸತ್ತ್ವಶಾಲಿ, ಶಸ್ತ್ರಧಾರಿಗಳಲ್ಲಿ ಶ್ರೇಷ್ಠ, ಮಹಾರಥಿ ಕೃಪನು
ಯುದ್ಧಾಪೇಕ್ಷಿಯಾಗಿ ಅರ್ಜುನನೊಡನೆ ಹೋರಾಡಲು ಅಲ್ಲಿಗೆ
ಬಂದನು.

04052002a ತೌ ರಥೌ ಸೂರ್ಯಸಂಕಾಶೌ ಯೋತ್ಸ್ಯ ಮಾನೌ ಮಹಾಬಲೌ|

04052002c ಶಾರದಾವಿವ ಜೀಮೂತೌ ವ್ಯರೋಚೇತಾಂ ವ್ಯವಸ್ಥಿತೌ||

ವ್ಯವಸ್ಥಿತರಾಗಿ ನಿಂತು ಯುದ್ಧಸನ್ನದ್ಧರಾಗಿದ್ದ ಆ ಸೂರ್ಯಸಮಾನ ರಥಿಕ ಮಹಾಬಲರು ಶರತ್ಕಾಲದ ಮೋಡಗಳಂತೆ ಹೊಳೆಯುತ್ತಿದ್ದರು.

04052003a ಪಾರ್ಥೋಽಪಿ ವಿಶ್ರುತಂ ಲೋಕೇ ಗಾಂಡೀವಂ ಪರಮಾಯುಧಂ|

04052003c ವಿಕೃಷ್ಯ ಚಿಕ್ಷೇಪ ಬಹುನ್ನಾರಾಚಾನ್ಮರ್ಮಭೇದಿನಃ||

ಪಾರ್ಥನು ಲೋಕಪ್ರಸಿದ್ಧ ಪರಮಾಯುಧ ಗಾಂಡೀವವನ್ನೆಳೆದು ಮರ್ಮಭೇದಕ ಬಹಳ ಬಾಣಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟನು.

04052004a ತಾನಪ್ರಾಪ್ತಾಂ ಶಿತೈರ್ಬಾಣೈರ್ನಾರಾಚಾನ್ಮರ್ಮಭೇದನಾನ್|

04052004c ಕೃಪಶ್ಚಿ ಚ್ಛೇದ ಪಾರ್ಥಸ್ಯ ಶತಶೋಽಥ ಸಹಸ್ರಶಃ||

ಪಾರ್ಥನ ಆ ರಕ್ತಕುಡಿಯುವ ಬಾಣಗಳನ್ನು, ಅವು ಬರುವುದಕ್ಕೆ ಮೊದಲೇ ಕೃಪನು ಹರಿತ ಬಾಣಗಳಿಂದ ನೂರಾಗಿ ಸಾವಿರವಾಗಿ ಕಡಿದುಹಾಕಿದನು.

04052005a ತತಃ ಪಾರ್ಥಶ್ಚ ಸಂಕ್ರುದ್ಧಶ್ಚಿತ್ರಾನ್ಮಾರ್ಗಾನ್ವದರ್ಶಯನ್|

04052005c ದಿಶಃ ಸಂಚಾದಯನ್ಬಾಣೈಃ ಪ್ರದಿಶಶ್ಚ ಮಹಾರಥಃ||

ಬಳಿಕ ಕೋಪಗೊಂಡ ಮಹಾರಥಿ ಪಾರ್ಥನು ವಿಚಿತ್ರ ತಂತ್ರಗಳನ್ನು ಪ್ರದರ್ಶಿಸುತ್ತಾ ಬಾಣಗಳಿಂದ ದಿಕ್ಕುದಿಕ್ಕುಗಳನ್ನೂ ಮುಚ್ಚಿದನು.

04052006a ಏಕಚ್ಛಾಯಮಿವಾಕಾಶಂ ಪ್ರಕುರ್ವನ್ನರ್ವತಃ ಪ್ರಭುಃ|

04052006c ಪ್ರಚ್ಛಾದಯದಮೇಯಾತ್ಮಾ ಪಾರ್ಥಃ ಶರಶತೈಃ ಕೃಪಂ||

ಆ ಅಮಿತಾತ್ಮ ಪ್ರಭು ಪಾರ್ಥನು ಆಕಾಶವನ್ನೆಲ್ಲ ಕವಿದುಕೊಳ್ಳುವಂತೆ
ಮಾಡಿ ಕೃಪನನ್ನು ನೂರಾರು ಬಾಣಗಳಿಂದ ಮುಸುಕಿದನು.

04052007a ಸ ಶರೈರರ್ಪಿತಃ ಕ್ರುದ್ಧಃ ಶಿತೈರಗ್ನಿಶಿಖೋಪಮೈಃ|

04052007c ತೂರ್ಣಂ ಶರಸಹಸ್ರೇಣ ಪಾರ್ಥಮಪ್ರತಿಮೌಜಸಂ|

04052007e ಅರ್ಪಯಿತ್ವಾ ಮಹಾತ್ಮಾನಂ ನನಾದ ಸಮರೇ ಕೃಪಃ||

ಅಗ್ನಿಜ್ವಾಲೆಗಳಂತಹ ನಿಶಿತ ಬಾಣಗಳಿಂದ ಪೀಡಿತನಾಗಿ
ಕೋಪಗೊಂಡ ಕೃಪನು ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಆ ಅಪ್ರತಿಮ ತೇಜಸ್ವಿ, ಮಹಾತ್ಮ
ಅರ್ಜುನನ ಮೇಲೆ ಸಾವಿರ ಬಾಣಗಳನ್ನು ಬೇಗ ಬಿಟ್ಟು ಗರ್ಜಿಸಿದನು.

04052008a ತತಃ ಕನಕಪುಂಖಾಗ್ರೈರ್ವೀರಃ ಸಂನತಪರ್ವಭಿಃ|

04052008c ತ್ವರನ್ಗಾಂಡೀವನಿರ್ಮುಕ್ತೈರರ್ಜುನಸ್ತಸ್ಯ ವಾಜಿನಃ|

04052008e ಚತುರ್ಭಿಶ್ಚ ತುರಸ್ತೀಕ್ಷ್ಣೈರವಿಧೃತ್ಪರಮೇಷುಭಿಃ||

ಆಮೇಲೆ ವೀರ ಅರ್ಜುನನು ಗಾಂಡೀವದಿಂದ ಬಿಡಲಾದ ಚಿನ್ನದ ಗರಿ
ಮತ್ತು ನೇರ್ಪಡಿಸಿದ ಗಿಣ್ಣುಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ ತೀಕ್ಷ್ಣ, ಶ್ರೇಷ್ಠ
ಬಾಣಗಳಿಂದ ಅವನ ನಾಲ್ಕು ಕುದುರೆಗಳನ್ನೂ ಬೇಗ ಭೇದಿಸಿದನು.

04052009a ತೇ ಹಯಾ ನಿಶಿತೈರ್ವಿದ್ಧಾ ಜ್ವಲದ್ಭಿರಿವ ಪನ್ನಗೈಃ|

04052009c ಉತ್ಪೇತುಃ ಸಹಸಾ ಸರ್ವೇ ಕೃಪಃ ಸ್ಥಾನಾದಥಾಚ್ಯವತ್||

ಸರ್ಪಗಳಂತೆ ಜ್ವಲಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಹರಿತ ಬಾಣಗಳಿಂದ ಭೇದಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಆ

ಕುದುರೆಗಳೆಲ್ಲ ಇದ್ದಕ್ಕಿಂದಂತೆ ಚಿಮ್ಮಿದವು. ಆಗ ಕೃಪನು ತನ್ನ
ಸ್ಥಾನದಿಂದ ಉರುಳಿದನು.

04052010a ಚ್ಯುತಂ ತು ಗೌತಮಂ ಸ್ಥಾನಾತ್ಸಮೀಕ್ಷ್ಯ ಕುರುನಂದನಃ|

04052010c ನಾವಿಧ್ಯತ್ಪರವೀರಘೋ ರಕ್ಷಮಾಣೋಽಸ್ಯ ಗೌರವಂ||

ಕೃಪನು ತನ್ನ ಸ್ಥಾನದಿಂದ ಉರುಳಿದುದನ್ನು ನೋಡಿ ಶತ್ರುವೀರರನ್ನು
ಕೊಲ್ಲುವ, ಕುರುನಂದನ ಅರ್ಜುನನು ಅವನ ಗೌರವವನ್ನು
ಕಾಯುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಅವನನ್ನು ಬಾಣಗಳಿಂದ ಭೇದಿಸಲಿಲ್ಲ.

04052011a ಸ ತು ಲಬ್ಧ್ವಾ ಪುನಃ ಸ್ಥಾನಂ ಗೌತಮಃ ಸವ್ಯಸಾಚಿನಂ|

04052011c ವಿವ್ಯಾಧ ದಶಭಿರ್ಬಾಣೈಸ್ತ್ವ ರಿತಃ ಕಂಕಪತ್ರಿಭಿಃ||

ಕೃಪನಾದರೋ ಮತ್ತೆ ಸ್ವಸ್ಥಾನವನ್ನು ಸೇರಿ, ಕಂಕಪಕ್ಷಿಯ ಗರಿಗಳಿಂದ
ಕೂಡಿದ ಹತ್ತು ಬಾಣಗಳಿಂದ ಅರ್ಜುನನನ್ನು ಬೇಗ ಹೊಡೆದನು.

04052012a ತತಃ ಪಾರ್ಥೋ ಧನುಸ್ತಸ್ಯ ಭಲ್ಲೇನ ನಿಶಿತೇನ ಚ|

04052012c ಚಿಚ್ಛೇದ್ಯೈಕೇನ ಭೂಯಶ್ಚ ಹಸ್ತಾಚ್ಚಾ ಪಮಥಾಹರತ್||

ಬಳಿಕ ಪಾರ್ಥನು ಅವನ ಬಿಲ್ಲನ್ನು ಹರಿತವಾದ ಒಂದೇ ಬಾಣದಿಂದ
ಕತ್ತರಿಸಿದನು ಮತ್ತು ಅವನ ಕೈಯಿಂದ ಬಿಲ್ಲನ್ನು ತೊಲಗಿಸಿದನು.

04052013a ಅಥಾಸ್ಯ ಕವಚಂ ಬಾಣೈರ್ನಿಶಿತೈರ್ಮರ್ಮಭೇದಿಭಿಃ|

04052013c ವ್ಯಧಮನ್ನ ಚ ಪಾರ್ಥೋಽಸ್ಯ ಶರೀರಮವಪೀಡಯತ್||

ಅನಂತರ ಅವನ ಕವಚವನ್ನು ಪಾರ್ಥನು ಮರ್ಮಭೇದಕ ತೀಕ್ಷ್ಣ

ಬಾಣಗಳಿಂದ ಕತ್ತರಿಸಿದನು. ಆದರೆ ಅವನ ಶರೀರವನ್ನು
ನೋಯಿಸಲಿಲ್ಲ.

04052014a ತಸ್ಯ ನಿರ್ಮುಚ್ಯಮಾನಸ್ಯ ಕವಚಾತ್ಕಾಯ ಆಬಭೌ|

04052014c ಸಮಯೇ ಮುಚ್ಯಮಾನಸ್ಯ ಸರ್ಪಸ್ಯೇವ ತನುರ್ಯಥಾ||

ಕವಚಮುಕ್ತವಾದ ಆ ಕೃಪನ ಶರೀರ ಆ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಪೊರೆಬಿಟ್ಟು
ಹಾವಿನ ಶರೀರದಂತೆ ಶೋಭಿಸಿತು.

04052015a ಚಿನ್ನೇ ಧನುಷಿ ಪಾರ್ಥೇನ ಸೋಽನ್ಯದಾದಾಯ ಕಾರ್ಮುಕಂ|

04052015c ಚಕಾರ ಗೌತಮಃ ಸಜ್ಯಂ ತದದ್ಭುತಮಿವಾಭವತ್||

ಪಾರ್ಥನಿಂದ ಬಿಲ್ಲು ಕಡಿದುಹೋಗಲು ಕೃಪನು ಮತ್ತೊಂದು ಬಿಲ್ಲನ್ನು
ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಅದಕ್ಕೆ ಹೆದೆಯೇರಿಸಿದನು. ಅದು ಅದ್ಭುತವಾಗಿತ್ತು.

04052016a ಸ ತದಪ್ಯಸ್ಯ ಕೌಂತೇಯಶ್ಚಿಚ್ಛೇದ ನತಪರ್ವಣಾ|

04052016c ಏವಮನ್ಯಾನಿ ಚಾಪಾನಿ ಬಹೂನಿ ಕೃತಹಸ್ತವತ್||

04052016e ಶಾರದ್ವತಸ್ಯ ಚಿಚ್ಛೇದ ಪಾಂಡವಃ ಪರವೀರಹಾ||

ಅವನ ಆ ಬಿಲ್ಲನ್ನೂ ಕುಂತೀಪುತ್ರನು ನೇರಗಿಣ್ಣಿನ ಬಾಣದಿಂದ ಕತ್ತರಿಸಿ
ಹಾಕಿದನು. ಹಾಗೆಯೇ ಕೃಪನ ಇತರ ಹಲವು ಬಿಲ್ಲುಗಳನ್ನೂ
ಶತ್ರುನಾಶಕ ಆ ಪಾಂಡುಪುತ್ರನು ಕೈ ಚಳಕದಿಂದ ಕಡಿದು ಹಾಕಿದನು.

04052017a ಸ ಚಿನ್ನಧನುರಾದಾಯ ಅಥ ಶಕ್ತಿಂ ಪ್ರತಾಪವಾನ್|

04052017c ಪ್ರಾಹಿಣೋತ್ಪಾಂಡುಪುತ್ರಾಯ ಪ್ರದೀಪ್ತಾಮಶನೀಮಿವ||

ಅನಂತರ ಬಿಲ್ಲುಕತ್ತರಿಸಿಹೋಗಲಾಗಿ ಆ ಪ್ರತಾಪಶಾಲಿ ಕೃಪನು
ಸಿಡಿಲಿನಂತೆ ಉರಿಯುವ ಶಕ್ತ್ಯಾಯುಧವನ್ನು ಅರ್ಜುನನ ಮೇಲೆ
ಪ್ರಯೋಗಿಸಿದನು.

04052018a ತಾಮರ್ಜುನಸ್ತದಾಯಾಂತೀಂ ಶಕ್ತಿಂ ಹೇಮವಿಭೂಷಿತಾಂ|

04052018c ವಿಯದ್ಗತಾಂ ಮಹೋಲ್ಕಾಭಾಂ ಚಿಚ್ಛೇದ ದಶಭಿಃ ಶರೈಃ|

04052018e ಸಾಪತದ್ಧಶಧಾ ಚಿನ್ನಾ ಭೂಮೌ ಪಾರ್ಥೇನ ಧೀಮತಾ||

ತನ್ನೆಡೆಗೆ ಬರುತ್ತಿದ್ದ ಚಿನ್ನದಿಂದ ಅಲಂಕೃತ, ಆಕಾಶಗಾಮಿ ದೊಡ್ಡ
ಉಲೈಯಂತಿದ್ದ ಆ ಶಕ್ತ್ಯಾಯುಧವನ್ನು ಅರ್ಜುನನು ಹತ್ತು
ಬಾಣಗಳಿಂದ ಕತ್ತರಿಸಿದನು. ಧೀಮಂತ ಪಾರ್ಥನಿಂದ ಕತ್ತರಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಆ
ಶಕ್ತ್ಯಾಯುಧವು ಹತ್ತು ತುಂಡುಗಳಾಗಿ ನೆಲಕ್ಕೆ ಬಿದ್ದಿತು.

04052019a ಯುಗಮಧ್ಯೇ ತು ಭಲ್ಲೈಸ್ತು ತತಃ ಸ ಸಧನುಃ ಕೃಪಃ|

04052019c ತಮಾಶು ನಿಶಿತೈಃ ಪಾರ್ಥಂ ಬಿಭೇದ ದಶಭಿಃ ಶರೈಃ||

ಆಮೇಲೆ ಕೃಪನು ಕ್ಷಣಾರ್ಧದಲ್ಲಿಯೇ ಧನುರ್ಧರನಾಗಿ ಹರಿತ
ಭಲ್ಲಗಳೆಂಬ ಹತ್ತು ಬಾಣಗಳಿಂದ ಆ ಪಾರ್ಥನನ್ನು ಬೇಗ ಹೊಡೆದನು.

04052020a ತತಃ ಪಾರ್ಥೋ ಮಹಾತೇಜಾ ವಿಶಿಖಾನಗ್ನಿತೇಜಸಃ|

04052020c ಚಿಕ್ಷೇಪ ಸಮರೇ ಕ್ರುದ್ಧಸ್ತ್ರಯೋದಶ ಶಿಲಾಶಿತಾನ್||

ಬಳಿಕ ಮಹಾತೇಜಸ್ವಿ ಪಾರ್ಥನು ಕೋಪಗೊಂಡು ಸಾಣೆಕಲ್ಲಿನಿಂದ
ಹರಿತಗೊಳಿಸಿದ ಅಗ್ನಿಯಂತೆ ತೇಜಸ್ಸಿನಿಂದ ಕೂಡಿದ ಹದಿಮೂರು
ಬಾಣಗಳನ್ನು ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಪ್ರಯೋಗಿಸಿದನು.

04052021a ಅಧಾಸ್ಯ ಯುಗಮೇಕೇನ ಚತುರ್ಭಿಶ್ಚ ತುರೋ ಹಯಾನ್|

04052021c ಷಷ್ಠೇನ ಚ ಶಿರಃ ಕಾಯಾಚ್ಚ ರೇಣ ರಥಸಾರಥೇಃ||

ಅನಂತರ ಒಂದು ಬಾಣದಿಂದ ಆ ಕೃಪನ ರಥದ ನೊಗವನ್ನೂ, ನಾಲ್ಕು ಬಾಣಗಳಿಂದ ನಾಲ್ಕು ಕುದುರೆಗಳನ್ನೂ ಸೀಳಿ, ಆರನೆಯ ಬಾಣವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ರಥದ ಸಾರಥಿಯ ತಲೆಯನ್ನು ಅವನ ದೇಹದಿಂದ ಬೇರ್ಪಡಿಸಿದನು.

04052022a ತ್ರಿಭಿಸ್ತ್ರಿವೇಣುಂ ಸಮರೇ ದ್ವಾಭ್ಯಾಮಕ್ಷೌ ಮಹಾಬಲಃ|

04052022c ದ್ವಾದಶೇನ ತು ಭಲ್ಲೇನ ಚಕರ್ತಾಸ್ಯ ಧ್ವಜಂ ತಥಾ||

ಹಾಗೆಯೇ ಆ ಮಹಾಬಲಶಾಲಿಯು ಮೂರು ಬಾಣಗಳಿಂದ ರಥದ ಮೂರು ಬಿದಿರಿನ ದಂಡಗಳನ್ನೂ, ಎರಡು ಬಾಣಗಳಿಂದ ರಥದ ಅಚ್ಚನ್ನೂ, ಹನ್ನೆರಡನೆಯ ಬಾಣದಿಂದ ಧ್ವಜವನ್ನೂ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಸೀಳಿಹಾಕಿದನು.

04052023a ತತೋ ವಜ್ರನಿಕಾಶೇನ ಫಲುನಃ ಪ್ರಹಸನ್ನಿವ|

04052023c ತ್ರಯೋದಶೇನೇಂದ್ರಸಮಃ ಕೃಪಂ ವಕ್ಷಸ್ಯತಾಡಯತ್||

ಅನಂತರ ಇಂದ್ರಸಮಾನ ಅರ್ಜುನನು ನಗುತ್ತ, ವಜ್ರಸಮಾನ ಹದಿಮೂರನೆಯ ಬಾಣದಿಂದ ಕೃಪನ ಎದೆಗೆ ಹೊಡೆದನು.

04052024a ಸ ಚಿನ್ನಧನ್ವಾ ವಿರಥೋ ಹತಾಶ್ವೋ ಹತಸಾರಥಿಃ|

04052024c ಗದಾಪಾಣಿರವಪ್ಲುತ್ಯ ತೂರ್ಣಂ ಚಿಕ್ಷೇಪ ತಾಂ ಗದಾಂ||

ಬಿಲ್ಲು ಕತ್ತರಿಸಿ ಹೋಗಿ, ಕುದುರೆಗಳೂ ಸಾರಥಿಯೂ ಸತ್ತು, ವಿರಥನಾದ
ಕೃಪನು ಗದೆಯನ್ನು ಹಿಡಿದು ಬೇಗ ಕೆಳಕ್ಕೆ ನೆಗೆದು ಆ ಗದೆಯನ್ನು
ಅರ್ಜುನನ ಮೇಲೆ ಎಸೆದನು.

04052025a ಸಾ ತು ಮುಕ್ತಾ ಗದಾ ಗುರ್ವೀ ಕೃಪೇಣ ಸುಪರಿಷ್ಕೃತಾ|

04052025c ಅರ್ಜುನೇನ ಶರೈರ್ನುನ್ನಾ ಪ್ರತಿಮಾರ್ಗಮಥಾಗಮತ್||

ಕೃಪನು ಎಸೆದ, ಚೆನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿದ ಆ ಭಾರ ಗದೆಯು, ಅರ್ಜುನನ
ಬಾಣಗಳಿಂದ ತಡೆಗೊಂಡು ಬೇರೆ ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ಹಿಂದಿರುಗಿತು.

04052026a ತತೋ ಯೋಧಾಃ ಪರೀಪ್ಸಂತಃ ಶಾರದ್ವತಮಮರ್ಷಣಂ|

04052026c ಸರ್ವತಃ ಸಮರೇ ಪಾರ್ಥಂ ಶರವರ್ಷೈರವಾಕಿರನ್||

ಬಳಿಕ ಕೋಪಗೊಂಡ ಕೃಪನನ್ನು ರಕ್ಷಿಸಬಯಸಿದ ಯೋಧರು
ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಪಾರ್ಥನನ್ನು ಸುತ್ತಲೂ ಬಾಣಗಳ ಮಳೆಯಿಂದ
ಮುಸುಕಿದರು.

04052027a ತತೋ ವಿರಾಟಸ್ಯ ಸುತಃ ಸವ್ಯಮಾವೃತ್ಯ ವಾಜಿನಃ|

04052027c ಯಮಕಂ ಮಂಡಲಂ ಕೃತ್ವಾ ತಾನ್ಯೋಧಾನ್ಪ್ರತ್ಯವಾರಯತ್||

ಆಮೇಲೆ ಉತ್ತರನು ಕುದುರೆಗಳನ್ನು ಎಡಕ್ಕೆ ತಿರುಗಿಸಿ ಯಮಕವೆಂಬ
ಮಂಡಲವನ್ನು ರಚಿಸಿ ಆ ಯೋಧರನ್ನು ನಿವಾರಿಸಿದನು.

04052028a ತತಃ ಕೃಪಮುಪಾದಾಯ ವಿರಥಂ ತೇ ನರರ್ಷಭಾಃ|

04052028c ಅಪಾಜಹ್ರುರ್ಮಹಾವೇಗಾಃ ಕುಂತೀಪುತ್ರಾದ್ಧನಂಜಯಾತ್||

ಆಮೇಲೆ ಮಹಾವೇಗವುಳ್ಳ ಆ ನರಶ್ರೇಷ್ಠರು ವಿರಥನಾಗಿದ್ದ ಕೃಪನನ್ನು ಎತ್ತಿಕೊಂಡು ಕುಂತೀಪುತ್ರ ಧನಂಜಯನ ಬಳಿಯಿಂದ ಕೊಂಡೊಯ್ದರು.

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ವಿರಾಟ ಪರ್ವಣಿ ಗೋಹರಣ ಪರ್ವಣಿ ಉತ್ತರಗೋಗ್ರಹೇ ಕೃಪಾಪಯಾನೇ ದ್ವಿಪಂಚಾಶತ್ತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ|
ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ವಿರಾಟ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಗೋಹರಣ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಉತ್ತರಗೋಗ್ರಹದಲ್ಲಿ ಕೃಪಾಪಯಾನದಲ್ಲಿ ಐವತ್ತೆರಡನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು.

೫೩

ದ್ರೋಣಾರ್ಜುನರ ಯುದ್ಧ

ಅರ್ಜುನನು ದ್ರೋಣನನ್ನು ಎದುರಿಸಿದುದು (೧-೯). ಅರ್ಜುನನ ಬಾಣಗಳಿಂದ ಕವಚ ಮತ್ತು ಧ್ವಜಗಳು ಹರಿದು ಹೋಗಿ ಗಾಯಗೊಂಡಿದ್ದ ದ್ರೋಣನು ಯುದ್ಧಬಿಟ್ಟು ಹೊರಟು ಹೋದುದು (೧೦-೬೯).

04053001 ಅರ್ಜುನ ಉವಾಚ|

04053001a ಯತ್ರೈಷಾ ಕಾಂಚನೀ ವೇದೀ ಪ್ರದೀಪ್ತಾಗ್ನಿಶಿಖೋಪಮಾ|

04053001c ಉಚ್ಛ್ರೈತಾ ಕಾಂಚನೇ ದಂಡೇ ಪತಾಕಾಭಿರಲಂಕೃತಾ|

04053001e ತತ್ರ ಮಾಂ ವಹ ಭದ್ರಂ ತೇ ದ್ರೋಣಾನೀಕಾಯ ಮಾರಿಷ||

ಅರ್ಜುನನು ಹೇಳಿದನು: “ಮಿತ್ರ! ಉರಿಯುತ್ತಿರುವ ಅಗ್ನಿಜ್ವಾಲೆಗೆ

ಸಮಾನ ಚಿನ್ನದ ವೇದಿಕೆಯನ್ನುಳ್ಳ, ಎತ್ತರವಾದ ಚಿನ್ನದ ದಂಡದ
ತುದಿಗೆ ಬಿಗಿದಿರುವ ಬಾವುಟಗಳಿಂದ ಅಲಂಕೃತವಾದ
ದ್ರೋಣಸೈನ್ಯದಡೆಗೆ ನನ್ನನ್ನು ಕರೆದೊಯ್ಯಿ. ನಿನಗೆ ಮಂಗಳವಾಗಲಿ.

04053002a ಅಶ್ವಾಃ ಶೋಣಾಃ ಪ್ರಕಾಶಂತೇ ಬೃಹಂತಶ್ಚಾರುವಾಹಿನಃ|

04053002c ಸ್ನಿಗ್ಧವಿದ್ರುಮಸಂಕಾಶಾಸ್ತಾಮ್ರಾಸ್ಯಾಃ ಪ್ರಿಯದರ್ಶನಾಃ|

04053002e ಯುಕ್ತಾ ರಥವರೇ ಯಸ್ಯ ಸರ್ವಶಿಕ್ಷಾವಿಶಾರದಾಃ||

ದ್ರೋಣನ ಶ್ರೇಷ್ಠ ರಥಕ್ಕೆ ಹೂಡಿದ ಕುದುರೆಗಳು ಕೆಂಪಗೆ
ಹೊಳೆಯುತ್ತಿವೆ. ಅವು ದೊಡ್ಡವು, ಸುಂದರವಾದವು. ಮಿರುಗುವ
ಹರಣಕ್ಕೆ ಸಮನಾದವು. ತಾಮ್ರವರ್ಣದ ಮುಖವುಳ್ಳವು.
ನೋಡುವುದಕ್ಕೆ ಅಂದವಾದವು ಮತ್ತು ಎಲ್ಲ ತರಬೇತಿಯನ್ನೂ
ಪಡೆದವು.

04053003a ದೀರ್ಘಬಾಹುರ್ಮಹಾತೇಜಾ ಬಲರೂಪಸಮನ್ವಿತಃ|

04053003c ಸರ್ವಲೋಕೇಷು ವಿಖ್ಯಾತೋ ಭಾರದ್ವಾಜಃ ಪ್ರತಾಪವಾನ್||

ದ್ರೋಣನು ಉದ್ದ ತೋಳುಗಳುಳ್ಳವನು. ಮಹಾತೇಜಸ್ವಿ. ಬಲ ಮತ್ತು
ರೂಪವುಳ್ಳವನು. ಪ್ರತಾಪಶಾಲಿ ಮತ್ತು ಸರ್ವಲೋಕಗಳಲ್ಲಿಯೂ
ಪ್ರಸಿದ್ಧ.

04053004a ಬುದ್ಧ್ಯಾ ತುಲ್ಯೋ ಹ್ಯುಶನಸಾ ಬೃಹಸ್ಪತಿಸಮೋ ನಯೇ|

04053004c ವೇದಾಸ್ತಥೈವ ಚತ್ವಾರೋ ಬ್ರಹ್ಮಚರ್ಯಂ ತಥೈವ ಚ||

04053005a ಸಸಂಹಾರಾಣಿ ದಿವ್ಯಾನಿ ಸರ್ವಾಣ್ಯಸ್ತ್ರಾಣಿ ಮಾರಿಷ|

04053005c ಧನುರ್ವೇದಶ್ಚ ಕಾತ್ಯೈನ ಯಸ್ಮಿನ್ನಿತ್ಯಂ ಪ್ರತಿಷ್ಠಿತಃ||

ಅವನು ಬುದ್ಧಿಯಲ್ಲಿ ಶುಕ್ರನಿಗೂ, ನೀತಿಯಲ್ಲಿ ಬೃಹಸ್ಪತಿಗೂ ಸಮಾನ.
ಮಿತ್ರ! ನಾಲ್ಕುವೇದಗಳೂ, ಅಂತೆಯೇ ಬ್ರಹ್ಮಚರ್ಯವೂ,
ಉಪಸಂಹಾರ ವಿಧಿಸಹಿತವಾದ ಸಕಲ ದಿವ್ಯಾಸ್ತ್ರಗಳೂ,
ಧನುರ್ವೇದವೂ, ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಸದಾ ಅವನಲ್ಲಿ ನೆಲೆಸಿವೆ.

04053006a ಕ್ಷಮಾ ದಮಶ್ಚ ಸತ್ಯಂ ಚ ಆನೃಶಂಸ್ಯಮಥಾರ್ಜವಂ|

04053006c ಏತೇ ಚಾನ್ಯೇ ಚ ಬಹವೋ ಗುಣಾ ಯಸ್ಮಿನ್ದ್ವಿ ಜೋತ್ತಮೇ||

ಆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋತ್ತಮನಲ್ಲಿ ಕ್ಷಮೆ, ದಮೆ, ಸತ್ಯ, ದಯೆ, ಪ್ರಾಮಾಣಿಕತೆ -
ಇವೂ, ಇತರ ಹಲವಾರು ಗುಣಗಳೂ, ನೆಲೆಸಿವೆ.

04053007a ತೇನಾಹಂ ಯೋದ್ಧುಮಿಚ್ಛಾಮಿ ಮಹಾಭಾಗೇನ ಸಂಯುಗೇ|

04053007c ತಸ್ಮಾತ್ತ್ವಂ ಪ್ರಾಪಯಾಚಾರ್ಯಂ ಕ್ಷಿಪ್ರಮುತ್ತರ ವಾಹಯ||

ಆ ಮಹಾಭಾಗ್ಯಶಾಲಿಯೊಡನೆ ನಾನು ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಹೋರಾಡ
ಬಯಸುತ್ತೇನೆ. ಆದ್ದರಿಂದ, ಉತ್ತರ! ನನ್ನನ್ನು ಆಚಾರ್ಯನೆಡೆಗೆ ಬೇಗನೆ
ಕರೆದೊಯ್ಯಿ.”

04053008 ವೈಶಂಪಾಯನ ಉವಾಚ|

04053008a ಅರ್ಜುನೇನೈವಮುಕ್ತಸ್ತು ವೈರಾಟಿಹೇರ್ಮಭೂಷಿತಾನ್|

04053008c ಚೋದಯಾಮಾಸ ತಾನಶ್ವಾನ್ಭಾರದ್ವಾಜರಥಂ ಪ್ರತಿ||

ವೈಶಂಪಾಯನನು ಹೇಳಿದನು: “ಅರ್ಜುನನು ಹೀಗೆ ಹೇಳಲು

ಉತ್ತರನು ಚಿನ್ನದಿಂದ ಅಲಂಕೃತವಾದ ಆ ಕುದುರೆಗಳನ್ನು ದ್ರೋಣದ ರಥಕ್ಕೆ ಎದುರಾಗಿ ನಡೆಸಿದನು.

04053009a ತಮಾಪತಂತಂ ವೇಗೇನ ಪಾಂಡವಂ ರಥಿನಾಂ ವರಂ|

04053009c ದ್ರೋಣಃ ಪ್ರತ್ಯುದ್ಯಯೌ ಪಾರ್ಥಂ ಮತ್ತೋ ಮತ್ತಮಿವ ದ್ವಿಪಂ||

ವೇಗವಾಗಿ ನುಗ್ಗಿ ಬರುತ್ತಿದ್ದ ಆ ರಥಿಕಶ್ರೇಷ್ಠ ಪಾಂಡುಪುತ್ರ ಪಾರ್ಥನನ್ನು ದ್ರೋಣನು ಮದ್ದಾನೆಯು ಮದ್ದಾನೆಯನ್ನು ಎದುರಿಸುವಂತೆ ಎದುರಿಸಿದನು.

04053010a ತತಃ ಪ್ರಾಧ್ಮಾಪಯಚ್ಚಂಖಂ ಭೇರಿಶತನಿನಾದಿತಂ|

04053010c ಪ್ರಚುಕ್ಷುಭೇ ಬಲಂ ಸರ್ವಮುದ್ಧೂತ ಇವ ಸಾಗರಃ||

ಅನಂತರ ದ್ರೋಣನು ನೂರು ಭೇರಿಗಳಂತೆ ಶಬ್ದಮಾಡುವ ಶಂಖವನ್ನು ಊದಿದನು. ಆಗ ಸೈನ್ಯವೆಲ್ಲವೂ ಅಲ್ಲೋಲಕಲ್ಲೋಲ ಸಮುದ್ರದಂತೆ ಪ್ರಕ್ಷುಬ್ಧವಾಯಿತು.

04053011a ಅಥ ಶೋಣಾನ್ಸದಶ್ವಾಂಸ್ತಾನ್ ಹಂಸವರ್ಣೈರ್ಮನೋಜವೈಃ|

04053011c ಮಿಶ್ರಿತಾನ್ಸಮರೇ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ವ್ಯಸ್ಮಯಂತ ರಣೇ ಜನಾಃ|

ಆಗ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಅರ್ಜುನನ ಮನೋವೇಗದ ಮತ್ತು ಹಂಸವರ್ಣದ ಕುದುರೆಗಳೊಡನೆ ಕೂಡಿದ ದ್ರೋಣನ ಕೆಂಪು ಕುದುರೆಗಳನ್ನು ನೋಡಿ ರಣರಂಗದಲ್ಲಿದ್ದವರು ವಿಸ್ಮಯಗೊಂಡರು.

04053012a ತೌ ರಥೌ ವೀರ್ಯಸಂಪನ್ನೌ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಸಂಗ್ರಾಮಮೂರ್ಧನಿ|

04053012c ಆಚಾರ್ಯಶಿಷ್ಯಾವಜಿತೌ ಕೃತವಿದ್ಯೌ ಮನಸ್ವಿನೌ||

04053013a ಸಮಾಶ್ಲಿಷ್ಟೌ ತದಾನ್ಯೋನ್ಯಂ ದ್ರೋಣಪಾರ್ಥೌ ಮಹಾಬಲೌ|

04053013c ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಪ್ರಾಕಂಪತ ಮುಹುರ್ಭರತಾನಾಂ ಮಹದ್ಬಲಂ||

ವೀರ್ಯಸಂಪನ್ನರೂ, ಗುರು-ಶಿಷ್ಯರೂ, ಸೋಲದವರೂ,
ವಿದ್ಯಾಪಾರಂಗತರೂ, ಉದಾತ್ತರೂ, ಮಹಾಬಲರೂ ಆದ ಆ ರಥಿಕ
ದ್ರೋಣ-ಪಾರ್ಥರು ಯುದ್ಧರಂಗದಲ್ಲಿ ಪರಸ್ಪರ
ಮಿಳಿತರಾಗಿರುವುದನ್ನು ಕಂಡು ಭಾರತರ ಮಹಾಸೈನ್ಯವು ಮತ್ತೆ ಮತ್ತೆ
ಕಂಪಿಸಿತು.

04053014a ಹರ್ಷಯುಕ್ತಸ್ತಥಾ ಪಾರ್ಥಃ ಪ್ರಹಸನ್ನಿವ ವೀರ್ಯವಾನ್|

04053014c ರಥಂ ರಥೇನ ದ್ರೋಣಸ್ಯ ಸಮಾಸಾದ್ಯ ಮಹಾರಥಃ||

ಆಮೇಲೆ ವೀರ್ಯಶಾಲಿ ಮಹಾರಥ ಪಾರ್ಥನು ಹರ್ಷಗೊಂಡು ನಗುತ್ತ
ತನ್ನ ರಥವನ್ನು ದ್ರೋಣನ ರಥದ ಸಮೀಪ ತಂದನು.

04053015a ಅಭಿವಾದ್ಯ ಮಹಾಬಾಹುಃ ಸಾಂತ್ವಪೂರ್ವಮಿದಂ ವಚಃ|

04053015c ಉವಾಚ ಶ್ಲಕ್ಷ್ಮಯಾ ವಾಚಾ ಕೌಂತೇಯಃ ಪರವೀರಹಾ||

ಆ ಮಹಾಬಾಹು ಶತ್ರುನಾಶಕ ಅರ್ಜುನನು ದ್ರೋಣನಿಗೆ ವಂದಿಸಿ
ವಿನಯಪೂರ್ವಕ ಮಧುರ ಈ ಮಾತುಗಳನ್ನಾಡಿದನು:

04053016a ಉಷಿತಾಃ ಸ್ಮ ವನೇ ವಾಸಂ ಪ್ರತಿಕರ್ಮ ಚಿಕೀರ್ಷವಃ|

04053016c ಕೋಪಂ ನಾರ್ಹಸಿ ನಃ ಕರ್ತುಂ ಸದಾ ಸಮರದುರ್ಜಯ||

“ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಸದಾ ಅಜೇಯನಾದವನೇ! ವನವಾಸಮಾಡಿದ ನಾವು

ಈಗ ಪ್ರತೀಕಾರ ಮಾಡಬಯಸುತ್ತೇವೆ. ನೀನು ನಮ್ಮ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ
ಕೋಪಿಸಿಕೊಳ್ಳಬಾರದು.

04053017a ಅಹಂ ತು ಪ್ರಹೃತೇ ಪೂರ್ವಂ ಪ್ರಹರಿಷ್ಯಾಮಿ ತೇಽನಘ|

04053017c ಇತಿ ಮೇ ವರ್ತತೇ ಬುದ್ಧಿಸ್ತದ್ಭವಾನ್ಕರ್ತುಮರ್ಹತಿ||

ಪಾಪರಹಿತನೇ! ನೀನು ನನ್ನನ್ನು ಹೊದಲು ಹೊಡೆದ ನಂತರ ಮಾತ್ರ
ನಾನು ನಿನ್ನನ್ನು ಹೊಡೆಯುತ್ತೇನೆ ಎಂಬುದು ನನ್ನ ನಿಶ್ಚಯ. ಆದರಿಂದ
ನೀನು ಹಾಗೆ ಮಾಡಬೇಕು.”

04053018a ತತೋಽಸ್ಮೈ ಪ್ರಾಹಿಣೋದ್ರೋಣಃ ಶರಾನಧಿಕವಿಂಶತಿಂ|

04053018c ಅಪ್ರಾಪ್ತಾಂಶ್ಚೈವ ತಾನ್ ಪಾರ್ಥಶ್ಚಿಚ್ಛೇದ ಕೃತಹಸ್ತವತ್||

ಅನಂತರ ದ್ರೋಣನು ಅರ್ಜುನನ ಮೇಲೆ ಇಪ್ಪತ್ತಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚು
ಬಾಣಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟನು. ಅವು ಮುಟ್ಟುವುದಕ್ಕೆ ಮುನ್ನವೇ
ಕೈಚಳಕದಿಂದ ಪಾರ್ಥಗಳನ್ನು ಅವುಗಳನ್ನು ಕತ್ತರಿಸಿದನು.

04053019a ತತಃ ಶರಸಹಸ್ರೇಣ ರಥಂ ಪಾರ್ಥಸ್ಯ ವೀರ್ಯವಾನ್|

04053019c ಅವಾಕಿರತ್ತತೋ ದ್ರೋಣಃ ಶೀಘ್ರಮಸ್ತ್ರಂ ವಿದರ್ಶಯನ್||

ಆಮೇಲೆ ವೀರ್ಯಶಾಲಿ ದ್ರೋಣನು ಅಸ್ತ್ರಕೌಶಲವನ್ನು ಬೇಗ
ತೋರಿಸುತ್ತಾ ಸಾವಿರ ಬಾಣಗಳಿಂದ ಅರ್ಜುನನ ರಥವನ್ನು
ಮುಚ್ಚಿದನು.

04053020a ಏವಂ ಪ್ರವವೃತೇ ಯುದ್ಧಂ ಭಾರದ್ವಾಜಕಿರೀಟಿನೋಃ|

04053020c ಸಮಂ ವಿಮುಂಚತೋಃ ಸಂಖ್ಯೇ ವಿಶಿಖಾನ್ದೀಪ್ತತೇಜಸಃ||

ದ್ರೋಣ ಮತ್ತು ಅರ್ಜುನರಿಗೆ ಹೀಗೆ ಯುದ್ಧ ಮೊದಲಾಯಿತು. ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಉರಿಯುವ ತೇಜಸ್ಸನ್ನುಳ್ಳ ಬಾಣಗಳನ್ನು ಇಬ್ಬರೂ ಸಮನಾಗಿ ಪ್ರಯೋಗಿಸುತ್ತಿದ್ದರು.

04053021a ತಾವುಭೌ ಖ್ಯಾತಕರ್ಮಾಣಾವುಭೌ ವಾಯುಸಮೌ ಜವೇ|

04053021c ಉಭೌ ದಿವ್ಯಾಸ್ತ್ರವಿದುಷಾವುಭಾವುತ್ತಮತೇಜಸೌ|

04053021e ಕ್ಷಿಪಂತೌ ಶರಜಾಲಾನಿ ಮೋಹಯಾಮಾಸತುರ್ನ್ಯಪಾನೌ||

ಇಬ್ಬರೂ ಖ್ಯಾತಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದವರು. ಇಬ್ಬರೂ ವಾಯುಸಮಾನ ವೇಗವುಳ್ಳವರು. ಇಬ್ಬರೂ ದಿವ್ಯಾಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ಬಲ್ಲವರು. ಇಬ್ಬರೂ ಉತ್ತಮ ತೇಜಸ್ಸನ್ನುಳ್ಳವರು. ಅವರು ಬಾಣ ಸಮೂಹಗಳನ್ನು ಪ್ರಯೋಗಿಸುತ್ತಾ ದೊರೆಗಳನ್ನು ಬೆರಗುಗೊಳಿಸಿದರು.

04053022a ವ್ಯಸ್ಮಯಂತ ತತೋ ಯೋಧಾಃ ಸರ್ವೇ ತತ್ರ ಸಮಾಗತಾಃ|

04053022c ಶರಾನ್ವಿಸ್ಯಜತೋಸ್ತೂರ್ಣಂ ಸಾಧು ಸಾಧ್ವಿತಿ ಪೂಜಯನ್||

ಆಗ ಅಲ್ಲಿ ಸೇರಿದ್ದ ಯೋಧರೆಲ್ಲರೂ ವಿಸ್ಮಿತರಾಗಿ ಶೀಘ್ರವಾಗಿ ಬಾಣಪ್ರಯೋಗ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ ಅವರನ್ನು “ಲೇಸು! ಲೇಸು!” ಎಂದು ಹೊಗಳಿದರು.

04053023a ದ್ರೋಣಂ ಹಿ ಸಮರೇ ಕೋಽನ್ಯೋ ಯೋದ್ಧಮರ್ಹತಿ ಫಲ್ಗುನಾತ್|

04053023c ರೌದ್ರಃ ಕ್ಷತ್ರಿಯಧರ್ಮೋಽಯಂ ಗುರುಣಾ ಯದಯುಧ್ಯತ|

04053023e ಇತ್ಯಬ್ರುವಂ ಜನಾಸ್ತತ್ರ ಸಂಗ್ರಾಮಶಿರಸಿ ಸ್ಥಿತಾಃ||

“ಅರ್ಜುನನ ವಿನಾ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ದ್ರೋಣನೊಡನೆ ಹೋರಾಡಬಲ್ಲವರು ಬೇರೆ ಯಾರು? ಈ ಕ್ಷತ್ರಿಯ ಧರ್ಮ ಭಯಂಕರವಾದುದು. ಏಕೆಂದರೆ ಗುರುವಿನೊಡನೆಯೂ ಇವನು ಯುದ್ಧಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾನೆ!” ಎಂದು ಆ ಯುದ್ಧರಂಗದಲ್ಲಿದ್ದ ಜನರು ಮಾತನಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದರು.

04053024a ವೀರೌ ತಾವಪಿ ಸಂರಬ್ಧೌ ಸಂನಿಕ್ಯಷ್ಟ್ವೈ ಮಹಾರಥೌ|

04053024c ಚಾದಯೇತಾಂ ಶರವ್ರಾತ್ಯೈರನ್ಯೋನ್ಯಮಪರಾಜಿತೌ||

ಹತ್ತಿರದಲ್ಲಿದ್ದ, ಮಹಾರಥರಾದ, ಸೋಲದ ಆ ವೀರರಿಬ್ಬರೂ ಕೋಪಾವಿಷ್ಟರಾಗಿ ಬಾಣಗಳ ಸಮೂಹದಿಂದ ಒಬ್ಬರನ್ನೊಬ್ಬರು ಮುಚ್ಚಿ ಬಿಟ್ಟರು.

04053025a ವಿಸ್ಫಾರ್ಯ ಸುಮಹಚ್ಛಾಪಂ ಹೇಮಪೃಷ್ಠಂ ದುರಾಸದಂ|

04053025c ಸಂರಬ್ಧೋಽಥ ಭರದ್ವಾಜಃ ಫಲ್ಗುನಂ ಪ್ರತ್ಯಯುಧ್ಯತ||

ಆಗ ದ್ರೋಣನು ಕೃದ್ಧನಾಗಿ ಚಿನ್ನದ ಬದಿಯನ್ನುಳ್ಳ ದೊಡ್ಡ ಅಜೇಯ ಬಿಲ್ಲನ್ನು ಮಿಡಿದು ಅರ್ಜುನನೊಡನೆ ಯುದ್ಧಮಾಡಿದನು.

04053026a ಸ ಸಾಯಕಮಯೈರ್ಜಾ ಲೈರರ್ಜುನಸ್ಯ ರಥಂ ಪ್ರತಿ|

04053026c ಭಾನುಮದ್ಭಿಃ ಶಿಲಾಧೌತೈರ್ಭಾರ್ನೋಃ ಪ್ರಚ್ಛಾದಯತ್ಪ್ರಭಾಂ||

ಅವನು ಸಾಣೆಕಲ್ಲಿನಿಂದ ಹರಿತಗೊಳಿಸಿ ಹೊಳೆಯುವ ಬಾಣಗಳ ಜಾಲವನ್ನು ಅರ್ಜುನನ ರಥದ ಮೇಲೆ ಪ್ರಯೋಗಿಸಿ ಸೂರ್ಯನ ಪ್ರಭೆಯನ್ನು ಮುಸುಕಿಬಿಟ್ಟನು.

04053027a ಪಾರ್ಥಂ ಚ ಸ ಮಹಾಬಾಹುರ್ಮಹಾವೇಗೈರ್ಮಹಾರಥಃ|

04053027c ವಿವ್ಯಾಧ ನಿಶಿತೈರ್ಬಾಣೈರ್ಮೇಘೋ ವೃಷ್ಟ್ಯೇವ ಪರ್ವತಂ||

ಆ ಮಹಾಬಾಹು ಮಹಾರಥಿ ದ್ರೋಣನು ಮೋಡವು ಮಳೆಯಿಂದ ಪರ್ವತವನ್ನು ಹೊಡೆಯುವಂತೆ ಮಹಾವೇಗವುಳ್ಳ ಹರಿತ ಬಾಣಗಳಿಂದ ಪಾರ್ಥನನ್ನು ಹೊಡೆದನು.

04053028a ತಥೈವ ದಿವ್ಯಂ ಗಾಂಡೀವಂ ಧನುರಾದಾಯ ಪಾಂಡವಃ|

04053028c ಶತ್ರುಘ್ನಂ ವೇಗವದ್ಧೃಷ್ಟೋ ಭಾರಸಾಧನಮುತ್ತಮಂ|

04053028e ವಿಸಸರ್ಜ ಶರಾಂಶ್ಚಿತ್ರಾನ್ಸುವರ್ಣವಿಕೃತಾನ್ಬಹುನಾ||

ಅಂತೆಯೇ ಧೈರ್ಯಶಾಲಿ ಅರ್ಜುನನು ಆ ದಿವ್ಯ, ವೇಗಶಾಲಿ, ಶತ್ರುನಾಶಕ, ಮಹತ್ಕಾರ್ಯಸಾಧಕ, ಉತ್ತಮ ಗಾಂಡೀವ ಧನುಸ್ಸನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಬಹಳ ವಿಚಿತ್ರ ಸುವರ್ಣ ಖಚಿತ ಬಾಣಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟನು.

04053029a ನಾಶಯಂ ಶರವರ್ಷಾಣಿ ಭಾರದ್ವಾಜಸ್ಯ ವೀರ್ಯವಾನ್|

04053029c ತೂರ್ಣಂ ಚಾಪವಿನಿರ್ಮುಕ್ತೈಸ್ತದದ್ಭುತಮಿವಾಭವತ್||

ಆ ವೀರ್ಯಶಾಲಿಯು ಬಿಲ್ಲಿನಿಂದ ಬಿಟ್ಟ ಬಾಣಗಳಿಂದ ದ್ರೋಣನ ಬಾಣಗಳ ಮಳೆಯನ್ನು ಬೇಗ ನಾಶಗೊಳಿಸಿದನು. ಅದು ಅದ್ಭುತವಾಗಿತ್ತು.

04053030a ಸ ರಥೇನ ಚರನ್ನಾರ್ಥಃ ಪ್ರೇಕ್ಷಣೀಯೋ ಧನಂಜಯಃ|

04053030c ಯುಗಪದ್ಧಿಕ್ಷು ಸರ್ವಾಸು ಸರ್ವಶಸ್ತ್ರಾಣ್ಯದರ್ಶಯತ್||

ಆ ಸುಂದರ, ಕುಂತೀಪುತ್ರ ಧನಂಜಯನು ರಥದಲ್ಲಿ ಸಂಚರಿಸುತ್ತ ಏಕ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲ ದಿಕ್ಕುಗಳಲ್ಲಿಯೂ ತನ್ನ ಶಸ್ತ್ರಕೌಶಲವನ್ನು ತೋರಿಸಿದನು.

04053031a ಏಕಚ್ಛಾಯಮಿವಾಕಾಶಂ ಬಾಣೈಶ್ಚಕ್ರೇ ಸಮಂತತಃ|

04053031c ನಾದ್ಯಶ್ಯತ ತದಾ ದ್ರೋಣೋ ನೀಹಾರೇಣೇವ ಸಂವೃತಃ||

ಅವನು ಆಕಾಶವನ್ನು ಎಲ್ಲೆಡೆಯಲ್ಲಿಯೂ ಬಾಣಗಳಿಂದ ಮುಚ್ಚಿ ಒಂದೇ ಸಮನೆ ಕತ್ತಲಾಗುವಂತೆ ಮಾಡಿದನು. ಆಗ ದ್ರೋಣನು ಮಂಜಿನಿಂದ ಆವೃತನಾಗಿ ಕಾಣದಂತಾದನು.

04053032a ತಸ್ಯಾಭವತ್ತದಾ ರೂಪಂ ಸಂವೃತಸ್ಯ ಶರೋತ್ತಮೈಃ|

04053032c ಜಾಜ್ವಲ್ಯಮಾನಸ್ಯ ಯಥಾ ಪರ್ವತಸ್ಯೇವ ಸರ್ವತಃ||

ಆಗ ಸುತ್ತಲೂ ಉತ್ತಮ ಬಾಣಗಳು ಕವಿದ ಅವನ ರೂಪವು ಎಲ್ಲ ಕಡೆಯೂ ಉರಿಯುತ್ತಿರುವ ಪರ್ವತದಂತಾಯಿತು.

04053033a ದೃಷ್ಟ್ವಾ ತು ಪಾರ್ಥಸ್ಯ ರಣೇ ಶರೈಃ ಸ್ವರಥಮಾವೃತಂ|

04053033c ಸ ವಿಸ್ಫಾರ್ಯ ಧನುಶ್ಚಿತ್ರಂ ಮೇಘಸ್ತನಿತನಿಸ್ವನಂ||

ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ತನ್ನ ರಥವು ಪಾರ್ಥನ ಬಾಣಗಳಿಂದ ಆವೃತವಾದುದನ್ನು ಕಂಡು ಆ ದ್ರೋಣನು ಮೋಡದ ಮೊಳಗಿನಂತೆ ಶಬ್ದ ಮಾಡುವ ವಿಚಿತ್ರ ಬಿಲ್ಲನ್ನು ಮಿಡಿದನು.

04053034a ಅಗ್ನಿಚಕ್ರೋಪಮಂ ಘೋರಂ ವಿಕರ್ಷನ್ವರಮಾಯುಧಂ|

04053034c ವ್ಯಶಾತಯಚ್ಚ ರಾಂಸ್ತಾಂಸ್ತು ದ್ರೋಣಃ ಸಮಿತಿಶೋಭನಃ|

04053034e ಮಹಾನಭೂತ್ತತಃ ಶಬ್ದೋ ವಂಶಾನಾಮಿವ ದಃಯತಾಂ||

ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ಭೂಷಣಪ್ರಾಯ ದ್ರೋಣನು ಅಗ್ನಿಚಕ್ರ ಸದೃಶ, ಘೋರ, ಶ್ರೇಷ್ಠ ಆಯುಧವನ್ನು ಸೆಳೆದು ಆ ಬಾಣಗಳನ್ನು ಕತ್ತರಿಸಿದನು. ಆಗ ಸುಟ್ಟುಹೋಗುವ ಬಿದಿರಿನ ಶಬ್ದದಂಥಹ ಮಹಾಶಬ್ದವುಂಟಾಯಿತು.

04053035a ಜಾಂಬೂನದಮಯೈಃ ಪುಂಖೈಶ್ಚಿತ್ರಚಾಪವರಾತಿಗೈಃ|

04053035c ಪ್ರಾಚ್ಛಾದಯದಮೇಯಾತ್ಮಾ ದಿಶಃ ಸೂರ್ಯಸ್ಯ ಚ ಪ್ರಭಾಂ||

ಆ ಅಮಿತಾತ್ಮನು ಶ್ರೇಷ್ಠ ವಿಚಿತ್ರ ಬಿಲ್ಲಿನಿಂದ ಬಿಟ್ಟು ಚಿನ್ನದ ಗರಿಗಳ ಬಾಣಗಳಿಂದ ದಿಕ್ಕುಗಳನ್ನೂ ಸೂರ್ಯನ ಕಾಂತಿಯನ್ನೂ ಮುಚ್ಚಿದನು.

04053036a ತತಃ ಕನಕಪುಂಖಾನಾಂ ಶರಾಣಾಂ ನತಪರ್ವಣಾಂ|

04053036c ವಿಯಚ್ಚರಾಣಾಂ ವಿಯತಿ ದೃಶ್ಯಂತೇ ಬಹುಶಃ ಪ್ರಜಾಃ||

ಆಗ ಚಿನ್ನದ ಗರಿಗಳ, ನೇರ್ಪಡಿಸಿದ ಗಿಣ್ಣುಗಳ, ಆಕಾಶಗಾಮಿ ಬಾಣಗಳಿಂದ ಆಗಸದಲ್ಲಿ ಬಹಳ ಬಾಣಗಳ ಸಂತತಿಯೇ ಗೋಚರಿಸಿತು.

04053037a ದ್ರೋಣಸ್ಯ ಪುಂಖಿಸಕ್ತಾಶ್ಚ ಪ್ರಭವಂತಃ ಶರಾಸನಾತ್|

04053037c ಏಕೋ ದೀರ್ಘ ಇವಾದೃಶ್ಯದಾಕಾಶೇ ಸಂಹತಃ ಶರಃ||

ದ್ರೋಣನ ಬಿಲ್ಲಿನಿಂದ ಪುಂಖಾನುಪುಂಖವಾಗಿ ಹೊಮ್ಮಿದ ಬಾಣಗಳು ಆಕಾಶದಲ್ಲಿ ಒಟ್ಟಿಗೆ ಸೇರಿ ಒಂದೇ ದೀರ್ಘ ಬಾಣದಂತೆ ತೋರಿದವು.

04053038a ಏವಂ ತೌ ಸ್ವರ್ಣವಿಕೃತಾನ್ವಿಮುಂಚಂತೌ ಮಹಾಶರಾನ್|

04053038c ಆಕಾಶಂ ಸಂವೃತಂ ವೀರಾವುಲ್ಕಾಭಿರಿವ ಚಕ್ರತುಃ||

ಹೀಗೆ ಆ ವೀರರಿಬ್ಬರೂ ಚಿನ್ನದಿಂದ ಮಾಡಿದ ಮಹಾಬಾಣಗಳನ್ನು ಬಿಡುತ್ತಾ ಆಕಾಶವು ಉಲ್ಕೆಗಳಿಂದ ಮುಚ್ಚಿ ಹೋಯಿತೆಂಬಂತೆ ಮಾಡಿದರು.

04053039a ಶರಾಸ್ತಯೋಶ್ಚ ವಿಬಭುಃ ಕಂಕಬರ್ಹಿಣವಾಸಸಃ|

04053039c ಪಂಕ್ತಃ ಶರದಿ ಖಸ್ಥಾನಾಂ ಹಂಸಾನಾಂ ಚರತಾಮಿವ||

ಕಂಕಪಕ್ಷಿಗಳ ಹೊದಿಕೆಯ ಗರಿಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ ಅವರ ಆ ಬಾಣಗಳು ಶರತ್ಕಾಲದ ಆಕಾಶದಲ್ಲಿ ಸಂಚರಿಸುವ ಹಂಸಗಳ ಸಾಲುಗಳಂತೆ ಗೋಚರಿಸಿದವು.

04053040a ಯುದ್ಧಂ ಸಮಭವತ್ತತ್ರ ಸುಸಂರಬ್ಧಂ ಮಹಾತ್ಮನೋಃ|

04053040c ದ್ರೋಣಪಾಂಡವಯೋರ್ಘೋರಂ ವೃತ್ರವಾಸವಯೋರಿವ||

ಆ ಮಹಾತ್ಮ ದ್ರೋಣಾರ್ಜುನರ ನಡುವಿನ ಯುದ್ಧವು ವೃತ್ರ ಮತ್ತು ಇಂದ್ರರ ನಡುವೆ ನಡೆದ ಯುದ್ಧದಂತೆ ಪ್ರಕ್ಷುಬ್ಧವೂ ಘೋರವೂ ಆಗಿತ್ತು.

04053041a ತೌ ಗಜಾವಿವ ಚಾಸಾದ್ಯ ವಿಷಾಣಾಗ್ರೈಃ ಪರಸ್ಪರಂ|

04053041c ಶರೈಃ ಪೂರ್ಣಾಯತೋತ್ಸ್ರಷ್ಟೈರನ್ಯೋನ್ಯಮಭಿಜಘ್ನತುಃ||

ದಂತಗಳಿಂದ ಪರಸ್ಪರ ಸೆಣೆಯುವ ಆನೆಗಳಂತೆ ಅವರು ಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಸೆಳೆದು ಬಿಟ್ಟ ಬಾಣಗಳಿಂದ ಒಬ್ಬರನ್ನೊಬ್ಬರು ಹೊಡೆದರು.

04053042a ತೌ ವ್ಯವಾಹರತಾಂ ಶೂರೌ ಸಂರಬ್ಧೌ ರಣಶೋಭಿನೌ|

04053042c ಉದೀರಯಂತೌ ಸಮರೇ ದಿವ್ಯಾನ್ಯಸ್ತ್ರಾಣಿ ಭಾಗಶಃ||

ಕೃದ್ಧರೂ, ರಣರಂಗಕ್ಕೆ ಭೂಷಣಪ್ರಾಯರೂ ಆದ ಆ ವೀರರು
ಒಂದೆಡೆಯಿಂದ ಮತ್ತೊಂದೆಡೆಗೆ ದಿವ್ಯಾಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ಪ್ರಯೋಗಿಸುತ್ತಾ
ನಿಯಮಾನುಸಾರವಾಗಿ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಹೋರಾಡಿದರು.

04053043a ಅಥ ತ್ವಾಚಾರ್ಯಮುಖ್ಯೇನ ಶರಾನ್ಸೃಷ್ಟ್ವಾಂ ಶಿಲಾಶಿತಾನ್|

04053043c ನ್ಯವಾರಯಚ್ಚಿ ತೈರ್ಬಾಣೈರರ್ಜುನೋ ಜಯತಾಂ ವರಃ||

ಆಗ ಆಚಾರ್ಯಮುಖ್ಯನು ಬಿಟ್ಟು ಸಾಣೆಕಲ್ಲಿನಿಂದ ಮಸೆದ
ಬಾಣಗಳನ್ನು ವಿಜಯಿಗಳಲ್ಲಿ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಅರ್ಜುನನು ಹರಿತ ಬಾಣಗಳಿಂದ
ನಿವಾರಿಸಿದನು.

04053044a ದರ್ಶಯನ್ತ್ಯೆಂದ್ರಿರಾತ್ಮಾನಮುಗ್ರಮುಗ್ರಪರಾಕ್ರಮಃ|

04053044c ಇಷುಭಿಸ್ತೂರ್ಣಮಾಕಾಶಂ ಬಹುಭಿಶ್ಚ ಸಮಾವೃಣೋತ್||

ಉಗ್ರಪರಾಕ್ರಮಿ ಅರ್ಜುನನು ತನ್ನ ಉಗ್ರತೆಯನ್ನು ಪ್ರದರ್ಶಿಸುತ್ತಾ
ಬಹಳ ಬಾಣಗಳಿಂದ ಬೇಗ ಆಕಾಶವನ್ನು ಮುಚ್ಚಿ ಬಿಟ್ಟನು.

04053045a ಜಿಘಾಂಸಂತಂ ನರವ್ಯಾಘ್ರಮರ್ಜುನಂ ತಿಗ್ಮತೇಜಸಂ|

04053045c ಆಚಾರ್ಯಮುಖ್ಯಃ ಸಮರೇ ದ್ರೋಣಃ ಶಸ್ತ್ರಭೃತಾಂ ವರಃ|

04053045e ಅರ್ಜುನೇನ ಸಹಾಕ್ರೀಡಚ್ಚರೈಃ ಸಂನತಪರ್ವಭಿಃ||

ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ತನ್ನನ್ನು ಹೊಡೆಯುತ್ತಿದ್ದ ನರಶ್ರೇಷ್ಠ, ತೀವ್ರತೇಜಸ್ವಿ

ಅರ್ಜುನನೊಡನೆ ಆಚಾರ್ಯಮುಖ್ಯ, ಶಸ್ತ್ರಧಾರಿಗಳಲ್ಲಿ ಶ್ರೇಷ್ಠ
ದ್ರೋಣನು ನೇರ್ಪಡಿಸಿದ ಗಿಣ್ಣುಗಳ ಬಾಣಗಳಿಂದ
ಆಟವಾಡುತ್ತಿದ್ದನು.

04053046a ದಿವ್ಯಾನ್ಯಸ್ತ್ರಾಣಿ ಮುಂಚಂತಂ ಭಾರದ್ವಾಜಂ ಮಹಾರಣೇ|
04053046c ಅಸ್ತ್ರೈರಸ್ತ್ರಾಣಿ ಸಂವಾರ್ಯ ಫಲ್ಗುನಃ ಸಮಯೋಧಯತ್||

ಆ ಮಹಾಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ದ್ರೋಣನು ದಿವಾಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ಬಿಡುತ್ತಿರಲು,
ಅರ್ಜುನನು ಆ ಅಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ಅಸ್ತ್ರಗಳಿಂದಲೇ ನಿವಾರಿಸಿ
ಹೋರಾಡುತ್ತಿದ್ದನು.

04053047a ತಯೋರಾಸೀತ್ಸಂಪ್ರಹಾರಃ ಕ್ರುದ್ಧಯೋರ್ನರಸಿಂಹಯೋಃ|
04053047c ಅಮರ್ಷಿಣೋಸ್ತದಾನ್ಯೋನ್ಯಂ ದೇವದಾನವಯೋರಿವ||

ಕುಪಿತರೂ ಅಸಹಿಷ್ಣುಗಳೂ ಆಗಿದ್ದ ಆ ನರಶ್ರೇಷ್ಠರ ನಡುವೆ
ದೇವದಾನವರ ನಡುವಿನಂತೆ ಪರಸ್ಪರ ಯುದ್ಧವು ನಡೆಯಿತು.

04053048a ಐಂದ್ರಂ ವಾಯವ್ಯಮಾಗ್ನೀಯಮಸ್ತ್ರಮಸ್ತ್ರೇಣ ಪಾಂಡವಃ|
04053048c ದ್ರೋಣೇನ ಮುಕ್ತಂ ಮುಕ್ತಂ ತು ಗ್ರಸತೇ ಸ್ಮ ಪುನಃ ಪುನಃ||

ದ್ರೋಣನು ಐಂದ್ರಾಸ್ತ್ರ, ವಾಯವ್ಯಾಸ್ತ್ರ, ಅಗ್ನೀಯಾಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು
ಪ್ರಯೋಗಿಸುತ್ತಿದ್ದಂತೆಲ್ಲ ಅರ್ಜುನನು ಅವುಗಳನ್ನು ಅಸ್ತ್ರಗಳಿಂದ ಪುನಃ
ಪುನಃ ನುಂಗಿಹಾಕುತ್ತಿದ್ದನು.

04053049a ಏವಂ ಶೂರೌ ಮಹೇಷ್ವಾಸೌ ವಿಸೃಜಂತೌ ಶಿತಾಂ ಶರಾನ್|

04053049c ಏಕಚ್ಛಾಯಂ ಚಕ್ರತುಸ್ತಾವಾಕಾಶಂ ಶರವೃಷ್ಟಿಭಿಃ||

ಹೀಗೆ ದೊಡ್ಡ ಬಿಲ್ಲಾರರಾದ ಆ ಶೂರರು ಹರಿತ ಬಾಣಗಳನ್ನು
ಬಿಡುತ್ತಾ ಬಾಣಗಳ ಮಳೆಯಿಂದ ಆಕಾಶವನ್ನು ಒಂದೇಸಮನೆ
ಮುಚ್ಚಿಬಿಟ್ಟರು.

04053050a ತತೋಽರ್ಜುನೇನ ಮುಕ್ತಾನಾಂ ಪತತಾಂ ಚ ಶರೀರಿಷು|

04053050c ಪರ್ವತೇಷ್ಟಿವ ವಜ್ರಾಣಾಂ ಶರಾಣಾಂ ಶ್ರೂಯತೇ ಸ್ವನಃ||

ಶತ್ರು ಶರೀರಗಳ ಮೇಲೆ ಬೀಳುತ್ತಿದ್ದ ಅರ್ಜುನನ ಬಾಣಗಳ ಶಬ್ದವು
ಪರ್ವತಗಳ ಮೇಲೆ ಬಿದ್ದ ಸಿಡಿಲುಗಳ ಶಬ್ದದಂತೆ ಕೇಳಿಬರುತ್ತಿತ್ತು.

04053051a ತತೋ ನಾಗಾ ರಥಾಶ್ಚೈವ ಸಾದಿನಶ್ಚ ವಿಶಾಂ ಪತೇ|

04053051c ಶೋಣಿತಾಕ್ತಾ ವ್ಯದೃಶ್ಯಂತ ಪುಷ್ಪಿತಾ ಇವ ಕಿಂಶುಕಾಃ||

ರಾಜನ್! ಆಗ ರಕ್ತದಿಂದ ತೊಯ್ದ ಆನೆಗಳೂ, ರಥಿಕರೂ, ಮತ್ತು
ಮಾವುತರೂ ಹೂಬಿಟ್ಟ ಮುತ್ತುಗದ ಮರಗಳಂತೆ ತೋರುತ್ತಿದ್ದರು.

04053052a ಬಾಹುಭಿಶ್ಚ ಸಕೇಯೂರೈರ್ವಿ ಚಿತ್ರೈಶ್ಚ ಮಹಾರಥೈಃ|

04053052c ಸುವರ್ಣ ಚಿತ್ರೈಃ ಕವಚೈರ್ಧ್ವಜೈಶ್ಚ ವಿನಿಪಾತಿತೈಃ||

04053053a ಯೋಧೈಶ್ಚ ನಿಹತೈಸ್ತತ್ರ ಪಾರ್ಥ ಬಾಣಪ್ರಪೀಡಿತೈಃ|

04053053c ಬಲಮಾಸೀತ್ಸಮುದ್ಭ್ರಾಂತಂ ದ್ರೋಣಾರ್ಜುನಸಮಾಗಮೇ||

ಆ ದ್ರೋಣಾರ್ಜುನರ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಪಾರ್ಥನ ಬಾಣಗಳಿಂದ
ಕತ್ತರಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಕೇಯೂರಗಳ ತೋಳುಗಳಿಂದಲೂ, ಬಣ್ಣ ಬಣ್ಣದ

ಮಹಾರಥರಿಂದಲೂ, ಸ್ವರ್ಣ ಖಚಿತ ಕವಚಗಳಿಂದಲೂ, ಬಿದ್ದ
ಬಾವುಟಗಳಿಂದಲೂ, ಹತರಾದ ಯೋಧರಿಂದಲೂ, ಕುರುಸೈನ್ಯವು
ದಿಗ್ಭ್ರಾಂತವಾಯಿತು.

04053054a ವಿಧುನ್ವಾನೌ ತು ತೌ ವೀರೌ ಧನುಷೀ ಭಾರಸಾಧನೇ|

04053054c ಆಚ್ಛಾದಯೇತಾಮನ್ಯೋನ್ಯಂ ತಿತಕ್ಷಂತೌ ರಣೇಷುಭಿಃ||

ಒತ್ತಡವನ್ನು ತಡೆಯಬಲ್ಲ ಬಿಲ್ಲುಗಳನ್ನು ಮಿಡಿಯುತ್ತ ಆ ವೀರರು
ತಾಗುಬಾಣಗಳಿಂದ ತಡೆದುಕೊಳ್ಳಬಯಸಿ ಒಬ್ಬರನ್ನೊಬ್ಬರು
ಮುಸುಕಿದರು.

04053055a ಅಥಾಂತರಿಕ್ಷೇ ನಾದೋಽಭೂದ್ಧ್ರೋಣಂ ತತ್ರ ಪ್ರಶಂಸತಾಂ|

04053055c ದುಷ್ಕರಂ ಕೃತವಾನ್ಧ್ರೋಣೋ ಯದರ್ಜುನಮಯೋಧಯತ್||

04053056a ಪ್ರಮಾಥಿನಂ ಮಹಾವೀರ್ಯಂ ದೃಢಮುಷ್ಠಿಂ ದುರಾಸದಂ|

04053056c ಜೇತಾರಂ ದೇವದೈತ್ಯಾನಾಂ ಸರ್ಪಾಣಾಂ ಚ ಮಹಾರಥಂ||

ಅನಂತರ ಆಕಾಶದಲ್ಲಿ ದ್ರೋಣನನ್ನು ಹೊಗಳುವವರ ದನಿಯೊಂದು
ಕೇಳಿಬಂದಿತು: “ಶತ್ರುನಾಶಕ, ಮಹಾವೀರ್ಯಶಾಲಿ,

ದೃಢಮುಷ್ಠಿಯುಳ್ಳ, ಎದುರಿಸಲಾಗದ, ದೇವದೈತ್ಯಸರ್ಪರನ್ನು ಗೆದ್ದ,
ಮಹಾರಥಿ ಅರ್ಜುನನೊಡನೆ ಯುದ್ಧಮಾಡಿದ ದ್ರೋಣನು
ದುಷ್ಕರವಾದುದನ್ನೇ ಮಾಡಿದ್ದಾನೆ.”

04053057a ಅವಿಶ್ರಮಂ ಚ ಶಿಕ್ಷಾಂ ಚ ಲಾಘವಂ ದೂರಪಾತಿತಾಂ|

04053057c ಪಾರ್ಥಸ್ಯ ಸಮರೇ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ದ್ರೋಣಸ್ಯಾಭೂಚ್ಚ ವಿಸ್ಮಯಃ||

ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಪಾರ್ಥನ ಅನಾಯಾಸವನ್ನೂ, ಶಿಕ್ಷಣವನ್ನೂ,
ಕೈಚಳಕವನ್ನೂ, ಬಾಣಗಳ ದೂರಪ್ರಯೋಗವನ್ನೂ ನೋಡಿ
ದ್ರೋಣನಿಗೆ ವಿಸ್ಮಯವಾಯಿತು.

04053058a ಅಥ ಗಾಂಡೀವಮುದ್ಯಮ್ಯ ದಿವ್ಯಂ ಧನುರಮರ್ಷಣಃ|

04053058c ವಿಚಕರ್ಷ ರಣೇ ಪಾರ್ಥೋರ್ ಬಾಹುಭ್ಯಾಂ ಭರತರ್ಷಭ||

ಭರತರ್ಷಭ! ಆಮೇಲೆ ರಣದಲ್ಲಿ ಪಾರ್ಥನು ಕೋಪಗೊಂಡು ದಿವ್ಯ
ಗಾಂಡೀವ ಧನುವನ್ನೆತ್ತಿ ತೋಳುಗಳಿಂದ ಸೆಳೆದನು.

04053059a ತಸ್ಯ ಬಾಣಮಯಂ ವರ್ಷಂ ಶಲಭಾನಾಮಿವಾಯತಂ|

04053059c ನ ಚ ಬಾಣಾಂತರೇ ವಾಯುರಸ್ಯ ಶಕ್ಷೋತಿ ಸರ್ಪಿತುಂ||

ಅವನ ಬಾಣಗಳ ಮಳೆ ಮಿಡಿತೆಗಳ ಸಮೂಹದಂತೆ ವಿಸ್ತಾರವಾಗಿತ್ತು.
ಅವನ ಬಾಣಗಳ ನಡುವೆ ಗಾಳಿಯೂ ಚಲಿಸಲಾಗಲಿಲ್ಲ.

04053060a ಅನಿಶಂ ಸಂದಧಾನಸ್ಯ ಶರಾನುತ್ಸ್ರಜತಸ್ತದಾ|

04053060c ದದೃಶೇ ನಾಂತರಂ ಕಿಂ ಚಿತ್ಪಾರ್ಥಸ್ಯಾದದತೋಽಪಿ ಚ||

ಆಗ ಪಾರ್ಥನು ನಿರಂತರವಾಗಿ ಬಾಣಗಳನ್ನು ತೆಗೆದು ಹೂಡಿ
ಬಿಡುತ್ತಿರಲಾಗಿ ನಡುವೆ ಸ್ವಲ್ಪವೂ ಅಂತರವು ಕಾಣುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ.

04053061a ತಥಾ ಶೀಘ್ರಾಸ್ತ್ರಯುದ್ಧೇ ತು ವರ್ತಮಾನೇ ಸುದಾರುಣೇ|

04053061c ಶೀಘ್ರಾಚ್ಚೀಘ್ರತರಂ ಪಾರ್ಥಃ ಶರಾನನ್ಯಾನುದೀರಯತ್||

ಅನಂತರ ಭಯಂಕರ ಶೀಘ್ರಾಸ್ತ್ರಯುದ್ಧವು ನಡೆಯುತ್ತಿರಲು ಪಾರ್ಥನು

ಮೊದಲಿಗಿಂತಲೂ ಶೀಘ್ರವಾಗಿ ಬೇರೆ ಬಾಣಗಳನ್ನು ಪ್ರಯೋಗಿಸಿದನು.

04053062a ತತಃ ಶತಸಹಸ್ರಾಣಿ ಶರಾಣಾಂ ನತಪರ್ವಣಾಂ|

04053062c ಯುಗಪತ್ಪ್ರಾಪತಂಸ್ತತ್ರ ದ್ರೋಣಸ್ಯ ರಥಮಂತಿಕಾತ್||

ಬಳಿಕ ನೇರಗೊಳಿಸಿದ ಗಿಣ್ಣುಗಳನ್ನುಳ್ಳ ಲಕ್ಷಾಂತರ ಬಾಣಗಳು ಒಟ್ಟಿಗೇ ದ್ರೋಣನ ರಥದ ಸಮೀಪದಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದವು.

04053063a ಅವಕೀರ್ಯಮಾಣೇ ದ್ರೋಣೇ ತು ಶರೈರ್ಗಾಂಡೀವಧನ್ವನಾ|

04053063c ಹಾಹಾಕಾರೋ ಮಹಾನಾಸೀತ್ಸ್ವನ್ಯಾನಾಂ ಭರತರ್ಷಭ||

ಭರತರ್ಷಭ! ಗಾಂಡೀವಧನುರ್ಧರನು ಬಾಣಗಳಿಂದ ದ್ರೋಣನನ್ನು ಮುಚ್ಚಿಹಾಕಲು ಸೈನ್ಯದಲ್ಲಿ ದೊಡ್ಡ ಹಾಹಾಕಾರವುಂಟಾಯಿತು.

04053064a ಪಾಂಡವಸ್ಯ ತು ಶೀಘ್ರಾಸ್ತ್ರಂ ಮಘವಾನ್ಸಮಪೂಜಯತ್|

04053064c ಗಂಧರ್ವಾಪ್ಸರಸಶ್ಚೈವ ಯೇ ಚ ತತ್ರ ಸಮಾಗತಾಃ||

ಇಂದ್ರನೂ ಮತ್ತು ಅಲ್ಲಿ ಬಂದು ಸೇರಿದ ಗಂಧರ್ವಾಪ್ಸರೆಯರೂ ಅರ್ಜುನನ ಶೀಘ್ರಾಸ್ತ್ರ ಪ್ರಯೋಗವನ್ನು ಹೊಗಳಿದರು.

04053065a ತತೋ ವೃಂದೇನ ಮಹತಾ ರಥಾನಾಂ ರಥಯೂಥಪಃ|

04053065c ಆಚಾರ್ಯಪುತ್ರಃ ಸಹಸಾ ಪಾಂಡವಂ ಪ್ರತ್ಯವಾರಯತ್||

ಆಮೇಲೆ, ರಥಸೈನ್ಯಕ್ಕೆ ಅಧಿಪತಿಯಾದ ಆಚಾರ್ಯಪುತ್ರನು ದೊಡ್ಡ ರಥಸಮೂಹದಿಂದ ಅರ್ಜುನನನ್ನು ಇದ್ದಕ್ಕಿದ್ದಂತೆ ತಡೆದನು.

04053066a ಅಶ್ವತ್ಥಾಮಾ ತು ತತ್ಕರ್ಮ ಹೃದಯೇನ ಮಹಾತ್ಮನಃ|

04053066c ಪೂಜಯಾಮಾಸ ಪಾರ್ಥಸ್ಯ ಕೋಪಂ ಚಾಸ್ಯಾಕರೋದ್ಭೂಶಂ||

ಅಶ್ವತ್ಥಾಮನು ಮಹಾತ್ಮ ಪಾರ್ಥನ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ
ಹೊಗಳಿದರೂ ಅವನ ಮೇಲೆ ಬಹಳ ಕೋಪಮಾಡಿಕೊಂಡನು.

04053067a ಸ ಮನ್ಯುವಶಮಾಪನ್ನಃ ಪಾರ್ಥಮಭ್ಯದ್ರವದ್ರಣೇ|

04053067c ಕಿರಂ ಶರಸಹಸ್ರಾಣಿ ಪರ್ಜನ್ಯ ಇವ ವೃಷ್ಟಿಮಾನ್||

ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಅವನು ಕೋಪವಶನಾಗಿ ಮಳೆಗರೆಯುವ ಮೋಡದಂತೆ
ಪಾರ್ಥನನ್ನು ಸಾವಿರ ಬಾಣಗಳಿಂದ ಮುಚ್ಚಿ ಅವನತ್ತ ನುಗ್ಗಿದನು.

04053068a ಆವೃತ್ಯ ತು ಮಹಾಬಾಹುರ್ಯತೋ ದ್ರೋಣಿಸ್ತತೋ ಹಯಾನ್|

04053068c ಅಂತರಂ ಪ್ರದದೌ ಪಾರ್ಥೋ ದ್ರೋಣಸ್ಯ ವ್ಯಪಸರ್ಪಿತುಂ||

ಮಹಾಬಾಹು ಪಾರ್ಥನು ದ್ರೋಣಪುತ್ರನಿದ್ದೆಡೆಗೆ ತನ್ನ ಕುದುರೆಗಳನ್ನು
ತಿರುಗಿಸಿ, ದ್ರೋಣನು ಜಾರಿಕೊಳ್ಳಲು ಅವಕಾಶ ಮಾಡಿಕೊಟ್ಟನು.

04053069a ಸ ತು ಲಬ್ಧ್ವಾಂತರಂ ತೂರ್ಣಮಪಾಯಾಜ್ಜವನೈರ್ಹಯೈಃ|

04053069c ಚಿನ್ನವರ್ಮಧ್ವಜಃ ಶೂರೋ ನಿಕೃತ್ತಃ ಪರಮೇಷುಭಿಃ||

ಅರ್ಜುನನ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಬಾಣಗಳಿಂದ ಕವಚ ಮತ್ತು ಧ್ವಜಗಳು ಹರಿದು
ಹೋಗಿ ಗಾಯಗೊಂಡಿದ್ದ ಆ ಶೂರ ದ್ರೋಣನು ಆ ಅವಕಾಶವನ್ನು
ಬಳಸಿಕೊಂಡು ವೇಗಗಾಮಿ ಕುದುರೆಗಳ ನೆರವಿನಿಂದ ಬೇಗ
ಹೊರಟುಹೋದನು.”

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ವಿರಾಟ ಪರ್ವಣಿ ಗೋಹರಣ ಪರ್ವಣಿ

ಉತ್ತರಗೋಗ್ರಹೇ ದ್ರೋಣಾಪಯಾನೇ ತ್ರಿಪಂಚಾಶತ್ತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ|
ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ವಿರಾಟ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಗೋಹರಣ
ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಉತ್ತರಗೋಗ್ರಹದಲ್ಲಿ ದ್ರೋಣಾಪಯಾನದಲ್ಲಿ
ಐವತ್ತೂರನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು.

೫೪

ಅರ್ಜುನ-ಅಶ್ವತ್ಥಾಮರ ಯುದ್ಧ

ಅಶ್ವತ್ಥಾಮನು ಅರ್ಜುನನೊಡನೆ ಯುದ್ಧಮಾಡುತ್ತಿರುವಾಗ ಅವನ
ಬಾಣಗಳು ಬರಿದಾದುದು (೧-೧೪). ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿದ್ದ ಕರ್ಣನ ಮೇಲೆ
ಅರ್ಜುನನು ತನ್ನ ಕೋಪವನ್ನು ಹಾಯಿಸಿದುದು (೧೫-೨೦).

04054001 ವೈಶಂಪಾಯನ ಉವಾಚ|

04054001a ತಂ ಪಾರ್ಥಃ ಪ್ರತಿಜಗ್ರಾಹ ವಾಯುವೇಗಮಿವೋದ್ಧತಂ|

04054001c ಶರಜಾಲೇನ ಮಹತಾ ವರ್ಷಮಾಣಮಿವಾಂಬುದಂ||

ವೈಶಂಪಾಯನನು ಹೇಳಿದನು: “ವಾಯುವೇಗದಂತೆ ಉದ್ಧತ,
ಮಳೆಗರೆಯುವ ಮೋಡದಂಥ ಆ ಅಶ್ವತ್ಥಾಮನನ್ನು ಪಾರ್ಥನು
ಬಾಣಗಳ ದೊಡ್ಡ ಸಮೂಹದಿಂದ ಎದುರಿಸಿದನು.

04054002a ತಯೋರ್ದೇವಾಸುರಸಮಃ ಸಂನಿಪಾತೋ ಮಹಾನಭೂತ್|

04054002c ಕಿರತೋಃ ಶರಜಾಲಾನಿ ವೃತ್ರವಾಸವಯೋರಿವ||

ಬಾಣಗಳ ಸಮೂಹವನ್ನು ಬೀರುತ್ತಿದ್ದ ಅವರಲ್ಲಿ ವೃತ್ರ-ದೇವೇಂದ್ರರಿಗೆ

ನಡೆದಂತೆ ದೇವಾಸುರ ಸಮಾನ ಮಹಾಯುದ್ಧವು ನಡೆಯಿತು.

04054003a ನ ಸ್ಮ ಸೂರ್ಯಸ್ತದಾ ಭಾತಿ ನ ಚ ವಾತಿ ಸಮೀರಣಃ|

04054003c ಶರಗಾಢೇ ಕೃತೇ ವ್ಯೋಮ್ನಿ ಚಾಯಾಭೂತೇ ಸಮಂತತಃ||

ಆಗ ಆಕಾಶವು ಬಾಣಗಳ ದಟ್ಟಣೆಯಿಂದ ಕವಿದುಹೋಗಲು,
ಸೂರ್ಯನು ಹೊಳೆಯಲ್ಲಿಲ್ಲ ಮತ್ತು ಗಾಳಿಯು ಬೀಸಲಿಲ್ಲ.

04054004a ಮಹಾಂಶ್ಚ ಟಚಟಾಶಬ್ಧೋ ಯೋಧಯೋರ್ಹನ್ಯಮಾನಯೋಃ|

04054004c ದಹ್ಯತಾಮಿವ ವೇಣೂನಾಮಾಸೀತ್ಪರಪುರಂಜಯ||

ಪರಪುರಂಜಯ ! ಪರಸ್ಪರರನ್ನು ಹೊಡೆಯುತ್ತಿದ್ದ ಆ ಯೋಧರಿಂದ,
ಉರಿಯುತ್ತಿರುವ ಬಿದಿರಿನಂತೆ, ಜೋರಾದ ಜಟಪಟ ಶಬ್ದವು
ಉಂಟಾಯಿತು.

04054005a ಹಯಾನಸ್ಯಾರ್ಜುನಃ ಸರ್ವಾನ್ಕೃತವಾನಲ್ಪಜೀವಿತಾನ್|

04054005c ಸ ರಾಜನ್ ಪ್ರಜಾನಾತಿ ದಿಶಂ ಕಾಂ ಚನ ಮೋಹಿತಃ||

ರಾಜನ್ ! ಅರ್ಜುನನು ಅವನ ಕುದುರೆಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಕೊಂದುಹಾಕಲು,
ಅಶ್ವತ್ಥಾಮನಿಗೆ ದಿಕ್ಕು ತೋರಲಿಲ್ಲ.

04054006a ತತೋ ದ್ರೌಣಿರ್ಮಹಾವೀರ್ಯಃ ಪಾರ್ಥಸ್ಯ ವಿಚರಿಷ್ಯತಃ|

04054006c ವಿವರಂ ಸೂಕ್ಷ್ಮಮಾಲೋಕ್ಯ ಜ್ಯಾಂ ಚಿಚ್ಛೇದ ಕ್ಷುರೇಣ ಹ|

04054006e ತದಸ್ಯಾಪೂಜಯನ್ದೇವಾಃ ಕರ್ಮ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ತಿಮಾನುಷಂ||

ಅನಂತರ ಮಹಾವೀರ್ಯಶಾಲಿ ದ್ರೋಣಪುತ್ರನು ಚಲಿಸುತ್ತಿದ್ದ

ಪಾರ್ಥನ ತುಸು ಅಜಾಕರೂಕತೆಯನ್ನು ಗಮನಿಸಿ ಕಿರುಗತ್ತಿಯಿಂದ ಅವನ ಬಿಲ್ಲಿನ ಹಗ್ಗವನ್ನು ಕತ್ತರಿಸಿದನು. ದೇವತೆಗಳು ಅವನ ಈ ಅತಿಮಾನುಷ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ನೋಡಿ ಹೊಗಳಿದರು.

04054007a ತತೋ ದ್ರೋಣಿರ್ಧನೂಂಷ್ಯಷ್ಟೈ ವ್ಯಪಕ್ರಮ್ಯ ನರರ್ಷಭಂ|

04054007c ಪುನರಭ್ಯಾಹನತ್ಪಾರ್ಥಂ ಹೃದಯೇ ಕಂಕಪತ್ರಿಭಿಃ||

ಆಮೇಲೆ ಅಶ್ವತ್ಥಾಮನು ಎಂಟು ಬಿಲ್ಲುಗಳ ಅಳತೆಯಷ್ಟು ಹಿಂದಕ್ಕೆ ಸರಿದು ಕಂಕ ಪಕ್ಷಿಯ ಗರಿಗಳ ಬಾಣಗಳಿಂದ ನರಶ್ರೇಷ್ಠ ಪಾರ್ಥನ ಎದೆಗೆ ಮತ್ತೆ ಹೊಡೆದನು.

04054008a ತತಃ ಪಾರ್ಥೋ ಮಹಾಬಾಹುಃ ಪ್ರಹಸ್ಯ ಸ್ವನವತ್ತದಾ|

04054008c ಯೋಜಯಾಮಾಸ ನವಯಾ ಮೌರ್ವ್ಯಾ ಗಾಂಡೀವಂ ಓಜಸಾ||

ಆಗ ಆ ಮಹಾನುಭಾವ ಪಾರ್ಥನು ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ ನಗುತ್ತಾ ಹೊಸದಾದ ಹಗ್ಗವನ್ನು ಗಾಂಡೀವಕ್ಕೆ ಬಲವಾಗಿ ಬಿಗಿದನು.

04054009a ತತೋಽರ್ಧಚಂದ್ರಮಾವೃತ್ಯ ತೇನ ಪಾರ್ಥಃ ಸಮಾಗಮತ್|

04054009c ವಾರಣೇನೇವ ಮತ್ತೇನ ಮತ್ತೋ ವಾರಣಯೂಥಪಃ||

ಆಮೇಲೆ ಪಾರ್ಥನು ಅರ್ಧಚಂದ್ರಾಕಾರವಾಗಿ ತಿರುಗಿ, ಮದಿಸಿದ ಸಲಗವು ಮದ್ದಾನೆಯನ್ನು ಸಂಧಿಸುವಂತೆ, ಅವನನ್ನು ಸಂಧಿಸಿದನು.

04054010a ತತಃ ಪ್ರವವೃತೇ ಯುದ್ಧಂ ಪೃಥಿವ್ಯಾಮೇಕವೀರಯೋಃ|

04054010c ರಣಮಧ್ಯೇ ದ್ವಯೋರೇವ ಸುಮಹಲ್ಲೋಮಹರ್ಷಣಂ||

ಆಗ ರಣರಂಗದ ನಡುವೆ ಆ ಲೋಕೈಕವೀರರಿಬ್ಬರಿಗೂ
ರೋಮಾಂಚನಕಾರಿ ಮಹಾಯುದ್ಧವು ನಡೆಯಿತು.

04054011a ತೌ ವೀರೌ ಕುರವಃ ಸರ್ವೇ ದದೃಶುವಿಸ್ಮಯಾನ್ವಿತಾಃ|

04054011c ಯುಧ್ಯಮಾನೌ ಮಹಾತ್ಮಾನೌ ಯುಧಪಾವಿವ ಸಂಗತೌ||

ಸಲಗಗಳಂತೆ ತೊಡಕಿಕೊಂಡು ಹೋರಾಡುತ್ತಿದ್ದ ಆ ಮಹಾತ್ಮ
ವೀರರನ್ನು ಕುರುಯೋಧರೆಲ್ಲರೂ ಆಶ್ಚರ್ಯದಿಂದ ನೋಡುತ್ತಿದ್ದರು.

04054012a ತೌ ಸಮಾಜಘ್ನತುವೀರಾವನ್ಯೋನ್ಯಂ ಪುರುಷರ್ಷಭೌ|

04054012c ಶರೈರಾಶೀವಿಷಾಕಾರೈರ್ಜ್ವಲದ್ಭಿರಿವ ಪನ್ನಗೈಃ||

ಆ ಪುರುಷಶ್ರೇಷ್ಠ ವೀರರು ಸರ್ಪಾಕಾರದ, ಉರಗಗಳಂತೆ ಜ್ವಲಿಸುವ
ಬಾಣಗಳಿಂದ ಒಬ್ಬರನ್ನೊಬ್ಬರು ಪ್ರಹರಿಸಿದರು.

04054013a ಅಕ್ಷಯ್ಯಾವಿಷುಧೀ ದಿವ್ಯೌ ಪಾಂಡವಸ್ಯ ಮಹಾತ್ಮನಃ|

04054013c ತೇನ ಪಾರ್ಥೋ ರಣೇ ಶೂರಸ್ತಸೌ ಗಿರಿರಿವಾಚಲಃ||

ಮಹಾತ್ಮ ಅರ್ಜುನನಲ್ಲಿ ಎರಡು ಅಕ್ಷಯ ದಿವ್ಯ ಬತ್ತಳಿಕೆಗಳಿದ್ದುದರಿಂದ
ಶೂರ ಪಾರ್ಥನು ರಣದಲ್ಲಿ ಪರ್ವತದಂತೆ ಅಚಲನಾಗಿದ್ದನು.

04054014a ಅಶ್ವತ್ಥಾಮ್ನಃ ಪುನರ್ಬಾಣಾಃ ಕ್ಷಿಪ್ರಮಭ್ಯಸ್ಯತೋ ರಣೇ|

04054014c ಜಗ್ಮುಃ ಪರಿಕ್ಷಯಂ ಶೀಘ್ರಮಭೂತ್ತೇನಾಧಿಕೋಽರ್ಜುನಃ||

ಅಶ್ವತ್ಥಾಮನಾದರೋ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಬಾಣಗಳನ್ನು ಬೇಗ ಬೇಗ
ಬಿಡುತ್ತಿದ್ದುದರಿಂದ ಅವು ಬೇಗ ಬರಿದಾದವು. ಆದ್ದರಿಂದ

ಅರ್ಜುನನದೇ ಮೇಲುಗೈಯಾಯಿತು.

04054015a ತತಃ ಕರ್ಣೋ ಮಹಚ್ಚಾಪಂ ವಿಕೃಷ್ಯಾಭ್ಯಧಿಕಂ ರುಷಾ|

04054015c ಅವಾಕ್ಷಿಪತ್ತತಃ ಶಬ್ದೋ ಹಾಹಾಕಾರೋ ಮಹಾನಭೂತ್||

ಆಗ ಕರ್ಣನು ರೋಷದಿಂದ ದೊಡ್ಡ ಬಿಲ್ಲನ್ನೆಳೆದು ಬಲವಾಗಿ
ಮಿಡಿದನು. ಆಗ ದೊಡ್ಡ ಹಾಹಾಕಾರ ಶಬ್ದವುಂಟಾಯಿತು.

04054016a ತತ್ರ ಚಕ್ಷುರ್ದಧೇ ಪಾರ್ಥೋ ಯತ್ರ ವಿಸ್ಫಾರ್ಯತೇ ಧನುಃ|

04054016c ದದರ್ಶ ತತ್ರ ರಾಧೇಯಂ ತಸ್ಯ ಕೋಪೋಽತ್ಯವೀವೃಧತ್||

ಬಿಲ್ಲುಮಿಡಿದ ಕಡೆ ಪಾರ್ಥನು ಕಣ್ಣುಹಾಯಿಸಲು, ಅಲ್ಲಿ ಕರ್ಣನನ್ನು
ಕಂಡು ಅವನ ಕೋಪವು ಇನ್ನು ಬಹಳವಾಯಿತು.

04054017a ಸ ರೋಷವಶಮಾಪನ್ನಃ ಕರ್ಣಮೇವ ಜಿಘಾಂಸಯಾ|

04054017c ಅವೈಕ್ಷತ ವಿವೃತ್ತಾಭ್ಯಾಂ ನೇತ್ರಾಭ್ಯಾಂ ಕುರುಪುಂಗವಃ||

ಆ ಕುರುಶ್ರೇಷ್ಠನು ರೋಷವಶನಾಗಿ ಕರ್ಣನನ್ನೇ ಕೊಲ್ಲಬಯಸಿ
ಕಣ್ಣುತಿರುಗಿಸಿ ಅವನನ್ನು ದಿಟ್ಟಿಸಿದನು.

04054018a ತಥಾ ತು ವಿಮುಖೇ ಪಾರ್ಥೇ ದ್ರೋಣಪುತ್ರಸ್ಯ ಸಾಯಕಾನ್|

04054018c ತ್ವರಿತಾಃ ಪುರುಷಾ ರಾಜನ್ನುಪಾಜಹುಃ ಸಹಸ್ರಶಃ||

ರಾಜನ್! ಪಾರ್ಥನು ಹಾಗೆ ಮುಖತಿರುಗಿಸಲು ತೀವ್ರಗಾಮಿ
ಯೋಧರು ಸಾವಿರಾರು ಬಾಣಗಳನ್ನು ಅಶ್ವತ್ಥಾಮನಿಗೆ ತಂದುಕೊಟ್ಟರು.

04054019a ಉತ್ಸ್ರಜ್ಯ ಚ ಮಹಾಬಾಹುದ್ರೋಣಪುತ್ರಂ ಧನಂಜಯಃ|

04054019c ಅಭಿದುದ್ರಾವ ಸಹಸಾ ಕರ್ಣಮೇವ ಸಪತ್ನಜಿತ್||

ಮಹಾಬಾಹು ಶತ್ರುವಿಜೇತನ ಧನಂಜಯನು ಆಗ ಅಶ್ವತ್ಥಾಮನನ್ನು
ಬಿಟ್ಟು ಇದ್ದಕ್ಕಿದ್ದಂತಲೇ ಕರ್ಣನತ್ತಲೇ ನುಗ್ಗಿದನು.

04054020a ತಮಭಿದ್ರುತ್ಯ ಕೌಂತೇಯಃ ಕ್ರೋಧಸಂರಕ್ತಲೋಚನಃ|

04054020c ಕಾಮಯನ್ಸ್ವೈರಥೇ ಯುದ್ಧಮಿದಂ ವಚನಮಬ್ರವೀತ್||

ಕೋಪದಿಂದ ಕಣ್ಣು ಕೆಂಪು ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಅವನತ್ತ ನುಗ್ಗಿದ
ಅರ್ಜುನನು ದ್ವಂದ್ವಯುದ್ಧವನ್ನು ಬಯಸಿ ಈ ಮಾತನ್ನಾಡಿದನು.

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ವಿರಾಟ ಪರ್ವಣಿ ಗೋಹರಣ ಪರ್ವಣಿ
ಉತ್ತರಗೋಗ್ರಹೇ ಅರ್ಜುನಾಶ್ವತ್ಥಾಮಯುದ್ಧೇ
ಚತುಃಪಂಚಾಶತ್ತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ|

ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ವಿರಾಟ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಗೋಹರಣ
ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಉತ್ತರಗೋಗ್ರಹದಲ್ಲಿ ಅರ್ಜುನಾಶ್ವತ್ಥಾಮಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ
ಐವತ್ತಾಲ್ಕನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು.

೫೫

ಅರ್ಜುನ-ಕರ್ಣರ ಪುನರ್ಯುದ್ಧ

ರಣರಂಗದಲ್ಲಿ ಎದುರಾದ ಕರ್ಣಾರ್ಜುನರ ಸಂವಾದ (೧-೧೪).
ಅರ್ಜುನನ ಬಾಣದ ಹೊಡೆತದ ವೇದನೆಯನ್ನು ತಡೆಯಲಾರದೇ
ಕರ್ಣನು ರಣದಿಂದ ಓಡಿ ಹೋದನು (೧೫-೨೫).

04055001 ಅರ್ಜುನ ಉವಾಚ|

04055001a ಕರ್ಣ ಯತ್ತೇ ಸಭಾಮಧ್ಯೇ ಬಹು ವಾಚಾ ವಿಕಠ್ಠಿತಂ|

04055001c ನ ಮೇ ಯುಧಿ ಸಮೋಽಸ್ತೀತಿ ತದಿದಂ ಪ್ರತ್ಯುಪಸ್ಥಿತಂ||

ಅರ್ಜುನನು ಹೇಳಿದನು: “ಕರ್ಣ ! ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ನನಗೆ ಸರಿಸಮಾನರಿಲ್ಲ ಎಂದು ನೀನು ಸಭೆಯ ನಡುವೆ ಬಹಳ ಮಾತುಗಳಿಂದ ಜಂಬ ಕೊಚ್ಚಿ ದೆಯಲ್ಲ ! ಆ ಕಾಲವು ಇದೋ ಬಂದಿದೆ !

04055002a ಅವೋಚಃ ಪರುಷಾ ವಾಚೋ ಧರ್ಮಮತ್ಸ್ರಜ್ಯ ಕೇವಲಂ|

04055002c ಇದಂ ತು ದುಷ್ಕರಂ ಮನ್ಯೇ ಯದಿದಂ ತೇ ಚಿಕೀರ್ಷಿತಂ||

ನೀನು ಧರ್ಮವನ್ನು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ತೊರೆದು ಕಠಿಣ ಮಾತುಗಳನ್ನಾಡಿದೆ. ನೀನು ಮಾಡಬಯಸುತ್ತಿರುವ ಈ ಕಾರ್ಯವು ನಿನಗೆ ದುಷ್ಕರವೆಂದು ಭಾವಿಸುತ್ತೇನೆ.

04055003a ಯತ್ತ್ವಯಾ ಕಥಿತಂ ಪೂರ್ವಂ ಮಾಮನಾಸಾದ್ಯ ಕಿಂ ಚನ|

04055003c ತದದ್ಯ ಕುರು ರಾಧೇಯ ಕುರುಮಧ್ಯೇ ಮಯಾ ಸಹ||

ಕರ್ಣ ! ನನ್ನನ್ನು ಎದುರಿಸುವ ಮುನ್ನವೇ ಕೌರವರ ನಡುವೆ ನೀನು ಏನೋ ಆಡಿದ್ದೆಯಲ್ಲ. ಅದನ್ನೀಗ ನನ್ನೊಡನೆ ಮಾಡಿ ತೋರಿಸು !

04055004a ಯತ್ಸಭಾಯಾಂ ಸ್ಮ ಪಾಂಚಾಲೀಂ ಕ್ಷಿಶ್ಯಮಾನಾಂ ದುರಾತ್ಮಭಿಃ|

04055004c ದೃಷ್ಟ್ವಾನಸಿ ತಸ್ಯಾದ್ಯ ಫಲಮಾಪ್ನುಹಿ ಕೇವಲಂ||

ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ದ್ರೌಪದಿಯು ದುರಾತ್ಮರಿಂದ ಕ್ಲೇಶಗೊಂಡಿದುದನ್ನು ನೀನು

ನೋಡಿದೆ. ಅದರ ಫಲವನ್ನೀಗ ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಅನುಭವಿಸು.

04055005a ಧರ್ಮಪಾಶನಿಬದ್ಧೇನ ಯನ್ಮಯಾ ಮರ್ಷಿತಂ ಪುರಾ|

04055005c ತಸ್ಯ ರಾಧೇಯ ಕೋಪಸ್ಯ ವಿಜಯಂ ಪಶ್ಯ ಮೇ ಮೃಧೇ||

ಕರ್ಣ ! ಹಿಂದೆ ನಾನು ಧರ್ಮಪಾಶಕ್ಕೆ ಕಟ್ಟುಬಿದ್ದು ಸಹಿಸಿಕೊಂಡ
ಕೋಪದ ಗೆಲುವನ್ನು ಈಗ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ನೋಡು.

04055006a ಏಹಿ ಕರ್ಣ ಮಯಾ ಸಾರ್ಥಂ ಪ್ರತಿಪದ್ಯಸ್ವ ಸಂಗರಂ|

04055006c ಪ್ರೇಕ್ಷಕಾಃ ಕುರವಃ ಸರ್ವೇ ಭವಂತು ಸಹಸೈನಿಕಾಃ||

ಬಾ ಕರ್ಣ ! ನನ್ನೊಡನೆ ಯುದ್ಧಮಾಡಲು ಒಪ್ಪಿಕೋ ! ಕೌರವರೆಲ್ಲರೂ
ಸೈನಿಕರ ಸಹಿತ ಪ್ರೇಕ್ಷಕರಾಗಲಿ.”

04055007 ಕರ್ಣ ಉವಾಚ|

04055007a ಬ್ರವೀಷಿ ವಾಚಾ ಯತ್ಪಾರ್ಥ ಕರ್ಮಣಾ ತತ್ರಮಾಚರ|

04055007c ಅತಿಶೇತೇ ಹಿ ವೈ ವಾಚಂ ಕರ್ಮೇತಿ ಪ್ರಥಿತಂ ಭುವಿ||

ಕರ್ಣನು ಹೇಳಿದನು: “ಪಾರ್ಥ ! ಮಾತಿನಲ್ಲಿ ಆಡಿದುದನ್ನು
ಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ಮಾಡಿತೋರು. ಕಾರ್ಯವು ಮಾತಿಗಿಂತ
ಮಿಗಿಲಾಗಿದುದೆಂದು ಲೋಕಪ್ರಸಿದ್ಧವಾಗಿದೆ.

04055008a ಯತ್ತ್ವಯಾ ಮರ್ಷಿತಂ ಪೂರ್ವಂ ತದಶಕ್ತೇನ ಮರ್ಷಿತಂ|

04055008c ಇತಿ ಗೃಹ್ಣಾಮಿ ತತ್ಪಾರ್ಥ ತವ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಪರಾಕ್ರಮಂ||

ಪಾರ್ಥ ! ನಿನ್ನ ಹೇಡಿತನವನ್ನು ನೋಡಿ ಹಿಂದೆ ನೀನು ಕೋಪವನ್ನು

ಸಹಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದು ಅಶಕ್ತಿಯಿಂದ ಎಂದು ನನಗನ್ನಿಸುತ್ತದೆ.

04055009a ಧರ್ಮಪಾಶನಿಬದ್ಧೇನ ಯದಿ ತೇ ಮರ್ಷಿತಂ ಪುರಾ|

04055009c ತಥೈವ ಬದ್ಧಮಾತ್ಮಾನಮಬದ್ಧಮಿವ ಮನ್ಯಸೇ||

ಧರ್ಮಪಾಶಕ್ಕೆ ಬದ್ಧನಾಗಿ ಹಿಂದೆ ನೀನು ಕೋಪವನ್ನು
ಸಹಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದೆಯಾದರೆ ಈಗಲೂ ನೀನು ಅದೇರೀತಿ
ಬದ್ಧನಾಗಿದ್ದೀಯೆ. ಆದರೆ ನೀನು ಸ್ವತಂತ್ರನೆಂದು ಭಾವಿಸಿದ್ದೀಯೆ.

04055010a ಯದಿ ತಾವದ್ವನೇ ವಾಸೋ ಯಥೋಕ್ತಶ್ಚ ರಿತಸ್ತ್ವಯಾ|

04055010c ತತ್ತ್ವಂ ಧರ್ಮಾರ್ಥವಿತ್ಯಿಷ್ಟಃ ಸಮಯಂ ಭೇತ್ತುಮಿಚ್ಛಸಿ||

ನೀನು ಹೇಳಿದಂತೆ ವನದಲ್ಲಿ ವಾಸಮಾಡಿದ್ದ ಪಕ್ಷದಲ್ಲಿ,
ಧರ್ಮಾರ್ಥವಿದ ಕ್ಲೇಶಪೀಡಿತ ನೀನು ಹೇಗೆತಾನೆ ಪ್ರತಿಜ್ಞೆಯನ್ನು
ಮುರಿಯಬಯಸುವೆ?

04055011a ಯದಿ ಶಕ್ರಃ ಸ್ವಯಂ ಪಾರ್ಥ ಯುಧ್ಯತೇ ತವ ಕಾರಣಾತ್|

04055011c ತಥಾಪಿ ನ ವ್ಯಥಾ ಕಾ ಚಿನ್ಮಮ ಸ್ಯಾದ್ವಿಕ್ರಮಿಷ್ಯತಃ||

ಪಾರ್ಥ ! ಸ್ವಯಂ ದೇವೇಂದ್ರನೇ ನಿನಗಾಗಿ ಯುದ್ಧಮಾಡಿದರೂ
ಗೆಲ್ಲಲಿರುವ ನನಗೆ ಸ್ವಲ್ಪವೂ ವ್ಯಥೆಯಿಲ್ಲ.

04055012a ಅಯಂ ಕೌಂತೇಯ ಕಾಮಸ್ತೇ ನಚಿರಾತ್ಸಮುಪಸ್ಥಿತಃ|

04055012c ಯೋತ್ಸ್ಯಸೇ ತ್ವಂ ಮಯಾ ಸಾರ್ಥಮದ್ಯ ದ್ರಕ್ಷ್ಯಸಿ ಮೇ ಬಲಂ||

ಅರ್ಜುನ ! ನಿನ್ನ ಈ ಬಯಕೆ ಶೀಘ್ರದಲ್ಲಿ ಈಡೇರಲಿ. ನೀನೀಗ

ನನ್ನೊಡನೆ ಹೋರಾಡುತ್ತೀಯೆ ಮತ್ತು ನನ್ನ ಬಲವನ್ನು ನೋಡುತ್ತೀಯೆ.”

04055013 ಅರ್ಜುನ ಉವಾಚ|

04055013a ಇದಾನೀಮೇವ ತಾವತ್ತ್ವ ಮಪಯಾತೋ ರಣಾನ್ಮಮ|

04055013c ತೇನ ಜೀವಸಿ ರಾಧೇಯ ನಿಹತಸ್ತ್ವ ನುಜಸ್ತವ||

ಅರ್ಜುನನು ಹೇಳಿದನು: “ರಾಧೇಯ! ಈಗತಾನೇ ನೀನು ನನ್ನೊಡನೆ ಹೋರಾಡುತ್ತಿದ್ದು ಯುದ್ಧದಿಂದ ಓಡಿಹೋಗಿದ್ದೆ. ಆದ್ದರಿಂದಲೇ ನೀನು ಇನ್ನೂ ಬದುಕಿದ್ದೀಯೆ. ನಿನ್ನ ತಮ್ಮನಾದರೋ ಹತನಾದನು.

04055014a ಭ್ರಾತರಂ ಘಾತಯಿತ್ವಾ ಚ ತ್ಯಕ್ತ್ವಾ ರಣಶಿರಶ್ಚ ಕಃ|

04055014c ತ್ವದನ್ಯಃ ಪುರುಷಃ ಸತ್ಸು ಬ್ರೂಯಾದೇವಂ ವ್ಯವಸ್ಥಿತಃ||

ನೀನಲ್ಲದೆ ಮತ್ತಾರು ತಾನೇ ತನ್ನ ತಮ್ಮನನ್ನು ಕೊಲ್ಲಿಸಿ ರಣರಂಗವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಓಡಿಹೋಗಿ ನಂತರ ಸತ್ತುರುಷರ ನಡುವೆ ನಿಂತು ಹೀಗೆ ಮಾತನಾಡಿಯಾನು?”

04055015 ವೈಶಂಪಾಯನ ಉವಾಚ|

04055015a ಇತಿ ಕರ್ಣಂ ಬ್ರುವನ್ನೇವ ಬೀಭತ್ಸುರಪರಾಜಿತಃ|

04055015c ಅಭ್ಯಯಾದ್ವಿಸೃಜನ್ಬಾಣಾನ್ಕಾಯಾವರಣಭೇದಿನಃ||

ವೈಶಂಪಾಯನನು ಹೇಳಿದನು: “ಸೋಲಿಲ್ಲದ ಅರ್ಜುನನು ಕರ್ಣನಿಗೆ ಹೀಗೆ ನುಡಿಯುತ್ತಲೇ, ಕವಚವನ್ನು ಭೇದಿಸುವಂತ ಬಾಣಗಳನ್ನು ಬಿಡುತ್ತಾ ಮುನ್ನುಗ್ಗಿದನು.

04055016a ಪ್ರತಿಜಗ್ರಹ ತಾನ್ಮರ್ಣಃ ಶರಾನಗ್ನಿಶಿಖೋಪಮಾನ್|

04055016c ಶರವರ್ಷೇಣ ಮಹತಾ ವರ್ಷಮಾಣ ಇವಾಂಬುದಃ||

ಅಗ್ನಿಜ್ವಾಲೆಗಳಂತಹ ಆ ಬಾಣಗಳನ್ನು ಕರ್ಣನು ಮಳೆಗರೆಯುವ
ಮೋಡಗಳಂತಿದ್ದ ದೊಡ್ಡ ಶರವರ್ಷದಿಂದ ಎದುರಿಸಿದನು.

04055017a ಉತ್ಪೇತುಃ ಶರಜಾಲಾನಿ ಘೋರರೂಪಾಣಿ ಸರ್ವಶಃ|

04055017c ಅವಿಧ್ಯದಶ್ವಾನ್ಬಾಹ್ವೋಶ್ಚ ಹಸ್ತಾವಾಪಂ ಪೃಥಕ್ ಪೃಥಕ್||

ಘೋರರೂಪಿ ಬಾಣಸಮೂಹಗಳು ಎಲ್ಲೆಡೆಯಲ್ಲಿಯೂ ಬಿದ್ದು,
ಕುದುರೆಗಳನ್ನೂ, ತೋಳುಗಳನ್ನೂ, ಕೈಗವಸುಗಳನ್ನೂ ಬೇರೆಬೇರೆಯಾಗಿ
ಭೇದಿಸಿದವು.

04055018a ಸೋಽಮೃಷ್ಯಮಾಣಃ ಕರ್ಣಸ್ಯ ನಿಷಂಗಸ್ಯಾವಲಂಬನಂ|

04055018c ಚಿಚ್ಛೇದ ನಿಶಿತಾಗ್ರೇಣ ಶರೇಣ ನತಪರ್ವಣಾ||

ಸಹಿಸಲಾರದ ಅರ್ಜುನನು ಹರಿತ ತುದಿಯುಳ್ಳ ಮತ್ತು ನೇರ್ಪಡಿಸಿದ
ಗಿಣ್ಣುಗಳ ಬಾಣದಿಂದ ಕರ್ಣನ ಬತ್ತಳಿಕೆಯ ದಾರವನ್ನು ಕತ್ತರಿಸಿದನು.

04055019a ಉಪಾಸಂಗಾದುಪಾದಾಯ ಕರ್ಣೋ ಬಾಣಾನಥಾಪರಾನ್|

04055019c ವಿವ್ಯಾಧ ಪಾಂಡವಂ ಹಸ್ತೇ ತಸ್ಯ ಮುಷ್ಟಿರಶೀರ್ಯತ||

ಆಗ ಕರ್ಣನು ಬತ್ತಳಿಕೆಯಿಂದ ಬೇರೆ ಬಾಣಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು
ಅರ್ಜುನನ ಕೈಗೆ ಹೊಡೆದನು. ಅರ್ಜುನನ ಮುಷ್ಟಿ ಸಡಿಲವಾಯಿತು.

04055020a ತತಃ ಪಾರ್ಥೋ ಮಹಾಬಾಹುಃ ಕರ್ಣಸ್ಯ ಧನುರಚ್ಛಿನತ್|

04055020c ಸ ಶಕ್ತಿಂ ಪ್ರಾಹಿಣೋತ್ತಮೈಃ ತಾಂ ಪಾರ್ಥೋ ವ್ಯಧಮಚ್ಚರೈಃ||

ಬಳಿಕ ಮಹಾಬಾಹು ಪಾರ್ಥನು ಕರ್ಣನ ಬಿಲ್ಲನ್ನು ತುಂಡರಿಸಿದನು. ಅವನು ಶಕ್ತಾಯುಧವನ್ನು ಪ್ರಯೋಗಿಸಲು, ಪಾರ್ಥನು ಅದನ್ನು ಬಾಣಗಳಿಂದ ಕತ್ತರಿಸಿದನು.

04055021a ತತೋಽಭಿಪೇತುರ್ಬಹವೋ ರಾಧೇಯಸ್ಯ ಪದಾನುಗಾಃ|

04055021c ತಾಂಶ್ಚ ಗಾಂಡೀವನಿರ್ಮುಕ್ತೈಃ ಪ್ರಾಹಿಣೋದ್ಯಮಸಾದನಂ||

ಅನಂತರ ಕರ್ಣನ ಬಹುಮಂದಿ ಅನುಚರರು ಅವನ ಮೇಲೇರಿ ಬಂದರು. ಅವನು ಅವರನ್ನು ಗಾಂಡೀವದಿಂದ ಬಿಟ್ಟು ಬಾಣಗಳಿಂದ ಯಮಸದನಕ್ಕೆ ಅಟ್ಟಿದನು.

04055022a ತತೋಽಸ್ಯಾಶ್ವಾಂ ಶರೈಸ್ತೀಕ್ಷ್ಣೈರ್ಬೀಭತ್ಸುರ್ಭಾರಸಾಧನೈಃ|

04055022c ಆಕರ್ಣಮುಕ್ತೈರಭ್ಯಘ್ನಂಸ್ತೇ ಹತಾಃ ಪ್ರಾಪತನ್ ಭುವಿ||

ಆಗ ಅರ್ಜುನನು ತೀಕ್ಷ್ಣ ಪರಿಣಾಮಕಾರಿ ಬಾಣಗಳನ್ನು ಕಿವಿಯವರೆಗೂ ಎಳೆದು ಬಿಟ್ಟು ಕರ್ಣನ ಕುದುರೆಗಳಿಗೆ ಹೊಡೆಯಲು, ಅವು ಹತವಾಗಿ ನೆಲದಮೇಲೆ ಬಿದ್ದವು.

04055023a ಅಥಾಪರೇಣ ಬಾಣೇನ ಜ್ವಲಿತೇನ ಮಹಾಭುಜಃ|

04055023c ವಿವ್ಯಾಧ ಕರ್ಣಂ ಕೌಂತೇಯಸ್ತೀಕ್ಷ್ಣೇನೋರಸಿ ವೀರ್ಯವಾನ್||

ಆಗ ವೀರ್ಯಶಾಲಿ ಮಹಾಭುಜ ಅರ್ಜುನನು ಜ್ವಲಿಸುವ ಮತ್ತೊಂದು ತೀಕ್ಷ್ಣ ಬಾಣದಿಂದ ಕರ್ಣನ ಎದೆಗೆ ಹೊಡೆದನು.

04055024a ತಸ್ಯ ಭಿತ್ವಾ ತನುತ್ರಾಣಂ ಕಾಯಮಭ್ಯಪತಚ್ಚ ರಃ|

04055024c ತತಃ ಸ ತಮಸಾವಿಷ್ಟೋ ನ ಸ್ಮ ಕಿಂ ಚಿತ್ಪ ಜಜ್ಞಿವಾನ್||

ಆ ಬಾಣವು ಅವನ ಕವಚವನ್ನು ಭೇದಿಸಿ ಶರೀರವನ್ನು ಹೊಕ್ಕಿತು. ಆಗ ಕತ್ತಲೆ ಕವಿದ ಅವನಿಗೆ ಏನೊಂದೂ ತಿಳಿಯದಾಯಿತು.

04055025a ಸ ಗಾಢವೇದನೋ ಹಿತ್ವಾ ರಣಂ ಪ್ರಾಯಾದುದಮ್ಮುಖಃ|

04055025c ತತೋಽರ್ಜುನ ಉಪಾಕ್ರೋಶದುತ್ತರಶ್ಚ ಮಹಾರಥಃ||

ಗಾಢವೇದನೆಯಿಂದ ಅವನು ಯುದ್ಧವನ್ನು ತ್ಯಜಿಸಿ ಉತ್ತರಕ್ಕೆ ಓಡಿಹೋದನು. ಆಗ ಮಹಾರಥ ಅರ್ಜುನನೂ ಉತ್ತರನೂ ಧಿಕ್ಕಾರಹಾಕಿದರು.”

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ವಿರಾಟ ಪರ್ವಣಿ ಗೋಹರಣ ಪರ್ವಣಿ ಉತ್ತರಗೋಗ್ರಹೇ ಕರ್ಣಾಪಯಾನೇ ಪಂಚಪಂಚಾಶತ್ತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ|

ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ವಿರಾಟ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಗೋಹರಣ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಉತ್ತರಗೋಗ್ರಹದಲ್ಲಿ ಕರ್ಣಾಪಯಾನದಲ್ಲಿ ಐವತ್ತೈದನೆಯ

ಅಧ್ಯಾಯವು.

೫೬

**ದುಃಶಾಸನ, ವಿಕರ್ಣ, ದುಃಸ್ಸಹ ಮತ್ತು
ವಿವಿಂಶತಿಯರೊಂದಿಗೆ ಅರ್ಜುನನ**

ಯುದ್ಧ

ಅರ್ಜುನನು ತನ್ನ ಪೌರುಷವನ್ನು ಹೇಳಿಕೊಂಡು ಭೀಷ್ಮನಲ್ಲಿಗೆ ರಥವನ್ನು ಕೊಂಡೊಯ್ಯಲು ಹೇಳುವುದು (೧-೧೫). ಅರ್ಜುನನು ದುಃಶಾಸನನೊಂದಿಗೆ (೧೬-೨೨), ವಿಕರ್ಣನೊಂದಿಗೆ (೨೩-೨೪), ಮತ್ತು ದುಃಸ್ವಹನೊಂದಿಗೆ ಯುದ್ಧಮಾಡಿ ಸೋಲಿಸಿ ಭೀಷ್ಮನನ್ನು ಸಮೀಪಿಸಿದುದು (೨೫-೨೮).

04056001 ವೈಶಂಪಾಯನ ಉವಾಚ|

04056001a ತತೋ ವೈಕರ್ತನಂ ಜಿತ್ವಾ ಪಾರ್ಥೋ ವೈರಾಟಿಮಬ್ರವೀತ್|

04056001c ಏತನ್ನಾಂ ಪ್ರಾಪಯಾನೀಕಂ ಯತ್ರ ತಾಲೋ ಹಿರಣ್ಮಯಃ||

ವೈಶಂಪಾಯನನು ಹೇಳಿದನು: “ಕರ್ಣನನ್ನು ಗೆದ್ದ ಪಾರ್ಥನು ಉತ್ತರನಿಗೆ ನುಡಿದನು: “ಇದೋ ಚಿನ್ನದ ತಾಳೆಮರದ ಧ್ವಜಚಿಹ್ನೆಯಿರುವ ಸೈನ್ಯದಡೆಗೆ ನನ್ನನ್ನು ಕೊಂಡೊಯ್ಯಿ.

04056002a ಅತ್ರ ಶಾಂತನವೋ ಭೀಷ್ಮೋ ರಥೇಽಸ್ಮಾಕಂ ಪಿತಾಮಹಃ|

04056002c ಕಾಂಕ್ಷಮಾಣೋ ಮಯಾ ಯುದ್ಧಂ ತಿಷ್ಠತ್ಯಮರದರ್ಶನಃ|

04056002e ಆದಾಸ್ಯಾಮ್ಯಹಮೇತಸ್ಯ ಧನುರ್ಜ್ಯಾಮಪಿ ಚಾಹವೇ||

ಅಲ್ಲಿ ಶಂತನುಪುತ್ರ ದೇವಸದೃಶ ನಮ್ಮ ಪಿತಾಮಹ ಭೀಷ್ಮನು ನನ್ನೊಡನೆ ಯುದ್ಧಕಾತುರನಾಗಿ ರಥದಲ್ಲಿದ್ದಾನೆ. ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಅವನ ಬಿಲ್ಲನ್ನೂ ಹೆದೆಯನ್ನೂ ಕತ್ತರಿಸುತ್ತೇನೆ.

04056003a ಅಸ್ಯಂತಂ ದಿವ್ಯಮಸ್ತ್ರಂ ಮಾಂ ಚಿತ್ರಮದ್ಯ ನಿಶಾಮಯ|

04056003c ಶತಹೃದಾಮಿವಾಯಾಂತೀಂ ಸ್ತನಯಿತ್ನೋರಿವಾಂಬರೇ||

ಆಕಾಶದಲ್ಲಿ ಮೋಡದಿಂದ ನೂರಾರು ಮಿಂಚುಗಳು ಹೊಮ್ಮುವಂತೆ
ಇಂದು ದಿವ್ಯಾಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ಅದ್ಭುತವಾಗಿ ಬಿಡುವ ನನ್ನನ್ನು ನೋಡು.

04056004a ಸುವರ್ಣಪೃಷ್ಠಂ ಗಾಂಡೀವಂ ದ್ರಕ್ಷ್ಯಂತಿ ಕುರವೋ ಮಮ|

04056004c ದಕ್ಷಿಣೇನಾಥ ವಾಮೇನ ಕತರೇಣ ಸ್ವಿದಸ್ಯತಿ|

04056004e ಇತಿ ಮಾಂ ಸಂಗತಾಃ ಸರ್ವೇ ತರ್ಕಯಿಷ್ಯಂತಿ ಶತ್ರವಃ||

ಚಿನ್ನದ ಹಿಂಬದಿಯುಳ್ಳ ನನ್ನ ಗಾಂಡೀವವನ್ನು ಕೌರವರು ಇಂದು
ಕಾಣುತ್ತಾರೆ. ಶತ್ರುಗಳೆಲ್ಲ ಸೇರಿ ಬಲಗೈಯಿಂದಲೋ ಅಥವಾ
ಎಡಗೈಯಿಂದಲೋ? ಯಾವುದರಿಂದ ಬಾಣವನ್ನು ಬಿಡುತ್ತಾನೆ?
ಎಂದು ನನ್ನ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ತರ್ಕಿಸುತ್ತಾರೆ.

04056005a ಶೋಣಿತೋದಾಂ ರಥಾವರ್ತಾಂ ನಾಗನಕ್ರಾಂ ದುರತ್ಯಯಾಂ|

04056005c ನದೀಂ ಪ್ರಸ್ಯಂದಯಿಷ್ಯಾಮಿ ಪರಲೋಕಪ್ರವಾಹಿನೀಂ||

ರಕ್ತವೆಂಬ ಜಲವನ್ನೂ, ರಥಗಳೆಂಬ ಸುಳಿಗಳನ್ನೂ, ಆನೆಗಳೆಂಬ
ಮೊಸಳೆಗಳನ್ನೂ ಕೂಡಿದ, ದಾಟಲಾಗದ, ಪರಲೋಕದತ್ತ ಹರಿಯುವ
ನದಿಯೊಂದನ್ನು ನಾನು ಇಂದು ಹರಿಯಿಸುತ್ತೇನೆ.

04056006a ಪಾಣಿಪಾದಶಿರಃಪೃಷ್ಠಬಾಹುಶಾಖಾನಿರಂತರಂ|

04056006c ವನಂ ಕುರೂಣಾಂ ಚೇತ್ಸ್ಯಾಮಿ ಭಲ್ಲೈಃ ಸಂನತಪರ್ವಭಿಃ||

ಕೈ, ಕಾಲು, ಬೆನ್ನು, ತೋಳುಗಳ ಕೊಂಬೆಗಳನ್ನುಳ್ಳ ದಟ್ಟವಾದ
ಕುರುವನವನ್ನು ನೇರ್ಪಡಿಸಿದ ಗಿಣ್ಣಿನ ಭಲ್ಲಿಗಳಿಂದ ಕಡಿದುಹಾಕುತ್ತೇನೆ.

04056007a ಜಯತಃ ಕೌರವೀಂ ಸೇನಾಮೇಕಸ್ಯ ಮಮ ಧನ್ವಿನಃ|

04056007c ಶತಂ ಮಾರ್ಗಾ ಭವಿಷ್ಯಂತಿ ಪಾವಕಸ್ಯೇವ ಕಾನನೇ|

04056007e ಮಯಾ ಚಕ್ರಮಿವಾವಿದ್ಧಂ ಸೈನ್ಯಂ ದ್ರಕ್ಷ್ಯಸಿ ಕೇವಲಂ||

ಬಿಲ್ಲು ಹಿಡಿದು ಕುರು ಸೈನ್ಯವನ್ನು ಒಂಟಿಯಾಗಿ ಗೆಲ್ಲುವ ನನಗೆ
ಕಾಡಿನಲ್ಲಿ ಅಗ್ನಿಗೆ ಹೇಗೋ ಹಾಗೆ ನೂರು ಮಾರ್ಗಗಳು
ಉಂಟಾಗುತ್ತವೆ. ನನ್ನಿಂದ ಹೊಡೆತ ತಿಂದ ಸೈನ್ಯವೆಲ್ಲ ಚಕ್ರದಂತೆ
ಸುತ್ತುವುದನ್ನು ನೀನು ನೋಡುತ್ತೀಯೆ.

04056008a ಅಸಂಭ್ರಾಂತೋ ರಥೇ ತಿಷ್ಠ ಸಮೇಷು ವಿಷಮೇಷು ಚ|

04056008c ದಿವಮಾವೃತ್ಯ ತಿಷ್ಠಂತಂ ಗಿರಿಂ ಭೇತ್ಸ್ಯಾಮಿ ಧಾರಿಭಿಃ||

ನೆಲ ಒಂದೇಸಮನಾಗಿರಲಿ ಅಥವಾ ಹಳ್ಳತಿಟ್ಟುಗಳಿಂದ ಕೂಡಿರಲಿ.
ನೀನು ಗಾಬರಿಕೊಳ್ಳದೆ ರಥದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತಿರು. ಆಕಾಶವನ್ನು ಆವರಿಸಿ
ನಿಂತಿರುವ ಗಿರಿಯನ್ನು ಕೂಡ ನಾನು ಬಾಣಗಳಿಂದ ಭೇದಿಸುತ್ತೇನೆ.

04056009a ಅಹಮಿಂದ್ರಸ್ಯ ವಚನಾತ್ಸಂಗ್ರಾಮೇಽಭ್ಯಹನಂ ಪುರಾ|

04056009c ಪೌಲೋಮಾನ್ಕಾಲಖಿಂಜಾಂಶ್ಚ ಸಹಸ್ರಾಣಿ ಶತಾನಿ ಚ||

ಹಿಂದೆ ನಾನು ಇಂದ್ರನ ಮಾತಿನಂತೆ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ನೂರಾರು
ಸಾವಿರಾರು ಮಂದಿ ಪೌಲೋಮ ಕಾಲಖಿಂಜರನ್ನು ಕೊಂದಿದ್ದೆ.

04056010a ಅಹಮಿಂದ್ರಾದ್ವೈಧಾಂ ಮುಷ್ಟಿಂ ಬ್ರಹ್ಮಣಃ ಕೃತಹಸ್ತತಾಂ|

04056010c ಪ್ರಗಾಢಂ ತುಮುಲಂ ಚಿತ್ರಮತಿವಿದ್ಧಂ ಪ್ರಜಾಪತೇಃ||

ನಾನು ಇಂದ್ರನಿಂದ ದೃಢಮುಷ್ಟಿಯನ್ನೂ, ಬ್ರಹ್ಮನಿಂದ ಕೈಚಳಕವನ್ನೂ,
ಪ್ರಜಾಪತಿಯಿಂದ ಗಾಢ, ಭಯಂಕರ ಅದ್ಭುತ ಭೇದಶಕ್ತಿಯನ್ನೂ
ಪಡೆದಿದ್ದೇನೆ.

04056011a ಅಹಂ ಪಾರೇ ಸಮುದ್ರಸ್ಯ ಹಿರಣ್ಯಪುರಮಾರುಜಂ|

04056011c ಜಿತ್ವಾ ಷಷ್ಟಿಸಹಸ್ರಾಣಿ ರಥಿನಾಮುಗ್ರಧನ್ವಿನಾಂ||

ನಾನು ಸಮುದ್ರದ ಆಚೆಯಿದ್ದ ಅರವತ್ತು ಸಾವಿರ ಉಗ್ರಧನುರ್ಧಾರಿ
ರಥಿಕರನ್ನು ಗೆದ್ದು ಹಿರಣ್ಯಪುರವನ್ನು ನಾಶಮಾಡಿದ್ದೆ.

04056012a ಧ್ವಜವೃಕ್ಷಂ ಪತ್ತಿತ್ರೃಣಂ ರಥಸಿಂಹಗಣಾಯತಂ|

04056012c ವನಮಾದೀಪಯಿಷ್ಯಾಮಿ ಕುರೂಣಾಮಸ್ತುತೇಜಸಾ||

ಬಾವುಟಗಳೆಂಬ ಮರಗಳಿಂದಲೂ, ಪದಾತಿಗಳೆಂಬ ಹುಲ್ಲಿನಿಂದಲೂ,
ರಥಗಳೆಂಬ ಸಿಂಹ ಸಮೂಹದಿಂದಲೂ ಕೂಡಿದ ಕುರುವನವನ್ನು ನನ್ನ
ಅಸ್ತ್ರಗಳ ತೇಜಸ್ಸಿನಿಂದ ಸುಟ್ಟುಹಾಕುತ್ತೇನೆ.

04056013a ತಾನಹಂ ರಥನೀಡೇಭ್ಯಃ ಶರೈಃ ಸಂನತಪರ್ವಭಿಃ|

04056013c ಏಕಃ ಸಂಕಾಲಯಿಷ್ಯಾಮಿ ವಜ್ರಪಾಣಿರಿವಾಸುರಾನ್||

ದೇವೇಂದ್ರನು ರಾಕ್ಷಸರನ್ನು ಅಟ್ಟಿದಂತೆ ನಾನೊಬ್ಬನೇ ನೇರ್ಪಡಿಸಿದ
ಗಿಣ್ಣಿನ ಬಾಣಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಆ ಶತ್ರುಗಳನ್ನು ರಥಗಳೆಂಬ

ಗೂಡುಗಳಿಂದ ಎಳೆದುಹಾಕುತ್ತೇನೆ.

04056014a ರೌದ್ರಂ ರುದ್ರಾದಹಂ ಹ್ಯಸ್ತ್ರಂ ವಾರುಣಂ ವರುಣಾದಪಿ|

04056014c ಅಸ್ತ್ರಮಾಗ್ನೇಯಮಗ್ನೇಶ್ಚ ವಾಯವ್ಯಂ ಮಾತರಿಶ್ವನಃ|

04056014e ವಜ್ರಾದೀನಿ ತಥಾಸ್ತ್ರಾಣಿ ಶಕ್ರಾದಹಮವಾಪ್ತವಾನ್||

ನಾನು ರುದ್ರನಿಂದ ರೌದ್ರಾಸ್ತ್ರವನ್ನೂ, ವರುಣನಿಂದ
ವಾರುಣಾಸ್ತ್ರವನ್ನೂ, ಅಗ್ನಿಯಿಂದ ಆಗ್ನೇಯಾಸ್ತ್ರವನ್ನೂ, ವಾಯುವಿನಿಂದ
ವಾಯುವ್ಯಾಸ್ತ್ರವನ್ನೂ, ಇಂದ್ರನಿಂದ ವಜ್ರಾಯುಧವೇ ಮುಂತಾದ
ಅಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಂಡಿದ್ದೇನೆ.

04056015a ಧಾರ್ತರಾಷ್ಟ್ರವನಂ ಘೋರಂ ನರಸಿಂಹಾಭಿರಕ್ಷಿತಂ|

04056015c ಅಹಮುತ್ಪಾಟಯಿಷ್ಯಾಮಿ ವೈರಾಟೇ ವ್ಯೇತು ತೇ ಭಯಂ||

ಉತ್ತರ! ನರಶ್ರೇಷ್ಠರಿಂದ ರಕ್ಷಿತವಾದ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರಪುತ್ರರೆಂಬ ಈ
ಘೋರ ವನವನ್ನು ನಾನು ಕಿತ್ತುಹಾಕುತ್ತೇನೆ. ನಿನ್ನ ಭಯವು ತೊಲಗಲಿ !-

04056016a ಏವಮಾಶ್ವಾಸಿತಸ್ತೇನ ವೈರಾಟಿಃ ಸವ್ಯಸಾಚಿನಾ|

04056016c ವ್ಯಗಾಹತ ರಥಾನೀಕಂ ಭೀಮಂ ಭೀಷ್ಮಸ್ಯ ಧೀಮತಃ||

ಹೀಗೆ ಆ ಸವ್ಯಸಾಚಿಯಿಂದ ಆಶ್ವಾಸನೆಗೊಂಡ ಉತ್ತರನು ಧೀಮಂತ
ಭೀಷ್ಮನ ಭಯಂಕರ ರಥಸೈನ್ಯವನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿದನು.

04056017a ತಮಾಯಾಂತಂ ಮಹಾಬಾಹುಂ ಜಿಗೀಷಂತಂ ರಣೇ ಪರಾನ್|

04056017c ಅಭ್ಯವಾರಯದವ್ಯಗ್ರಃ ಕ್ರೂರಕರ್ಮಾ ಧನಂಜಯಂ||

ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಶತ್ರುಗಳನ್ನು ಗೆಲ್ಲಬಯಸಿದ ಆ ಮಹಾಬಾಹು
ಧನಂಜಯನನ್ನು ಕ್ರೂರಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದ ಭೀಷ್ಮನು
ಉದ್ವೇಗವಿಲ್ಲದೇ ತಡೆಗಟ್ಟಿದನು.

04056018a ತಂ ಚಿತ್ರಮಾಲ್ಯಾಭರಣಾಃ ಕೃತವಿದ್ಯಾ ಮನಸ್ವಿನಃ|

04056018c ಆಗಚ್ಛನ್ನಿಮಧನ್ವಾನಂ ಮೌರ್ವೀಂ ಪರ್ಯಸ್ಯ ಬಾಹುಭಿಃ||

ಸುಂದರ ಮಾಲೆಗಳನ್ನೂ, ಆಭರಣಗಳನ್ನೂ ಧರಿಸಿದ್ದ ವಿದ್ಯಾಪರಿಣಿತ
ಆ ಚತುರನು ತೋಳುಗಳಿಂದ ಬಿಲ್ಲಿನ ಹೆದೆಯನ್ನು ಮಿಡಿಯುತ್ತ
ಭಯಂಕರ ಧನುರ್ಧರನ ಮೇಲೆರಗಿದನು.

04056019a ದುಃಶಾಸನೋ ವಿಕರ್ಣಶ್ಚ ದುಃಸ್ನಹೋಽಥ ವಿವಿಂಶತಿಃ|

04056019c ಆಗತ್ಯ ಭೀಮಧನ್ವಾನಂ ಬೀಭತ್ಸುಂ ಪರ್ಯವಾರಯನ್||

ದುಃಶಾಸನ, ವಿಕರ್ಣ, ದುಃಸ್ನಹ ಮತ್ತು ವಿವಿಂಶತಿ - ಇವರು ಭಯಂಕರ
ಧನುರ್ಧರ ಅರ್ಜುನನತ್ತ ನುಗ್ಗಿ ಸುತ್ತುಗಟ್ಟಿದರು.

04056020a ದುಃಶಾಸನಸ್ತು ಭಲ್ಲೇನ ವಿದ್ಧ್ವಾ ವೈರಾಟಿಮುತ್ತರಂ|

04056020c ದ್ವಿತೀಯೇನಾರ್ಜುನಂ ವೀರಃ ಪ್ರತ್ಯವಿಧ್ಯತ್ಸ ನಾಂತರೇ||

ವೀರ ದುಃಶಾಸನನು ಭಲ್ಲೆಯಿಂದ ವಿರಾಟಪುತ್ರ ಉತ್ತರನನ್ನು
ಹೊಡೆದು ಇನ್ನೊಂದರಿಂದ ಅರ್ಜುನನ ಎದೆಗೆ ಹೊಡೆದನು.

04056021a ತಸ್ಯ ಜಿಷ್ಣುರುಪಾವೃತ್ಯ ಪೃಥುಧಾರೇಣ ಕಾರ್ಮುಕಂ|

04056021c ಚಕರ್ತ ಗಾರ್ದ್ರಪತ್ರೇಣ ಜಾತರೂಪಪರಿಷ್ಕೃತಂ||

ತಿರುಗಿ ಅರ್ಜುನನು ಹದ್ದಿನ ಗರಿಯ ವಿಶಾಲ ಅಲಗುಗಳ ಬಾಣಗಳಿಂದ ಅವನ ಸುವರ್ಣ ಖಚಿತ ಬಿಲ್ಲನ್ನು ಕತ್ತರಿಸಿದನು.

04056022a ಅಥೈನಂ ಪಂಚಭಿಃ ಪಶ್ಚಾತ್ಪ್ರತ್ಯವಿಧ್ಯತ್ಸ ನಾಂತರೇ|

04056022c ಸೋಽಪಯಾತೋ ರಣಂ ಹಿತ್ವಾ ಪಾರ್ಥಬಾಣಪ್ರಪೀಡಿತಃ||

ಆಮೇಲೆ ಐದು ಬಾಣಗಳಿಂದ ಅವನ ಎದೆಗೆ ಹೊಡೆದನು. ಪಾರ್ಥನ ಬಾಣಗಳಿಂದ ಭಾದಿತನಾದ ಅವನು ಯುದ್ಧರಂಗವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಓಡಿ ಹೋದನು.

04056023a ತಂ ವಿಕರ್ಣಃ ಶರೈಸ್ತೀಕ್ಷ್ಣೈರ್ಗಾರ್ಧ್ವಪತ್ರೈರಜಿಹ್ಮಗೈಃ|

04056023c ವಿವ್ಯಾಧ ಪರವೀರಘ್ನಮರ್ಜುನಂ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರಜಃ||

ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರ ಪುತ್ರ ವಿಕರ್ಣನು ಶತ್ರುವೀರರನ್ನು ಕೊಲ್ಲುವ ಅರ್ಜುನನನ್ನು ಹದ್ದಿನ ಗರಿಗಳ, ಹರಿತ ನೇರಗತಿಯ ಬಾಣಗಳಿಂದ ಹೊಡೆದನು.

04056024a ತತಸ್ತಮಪಿ ಕೌಂತೇಯಃ ಶರೇಣಾನತಪರ್ವಣಾ|

04056024c ಲಲಾಟೇಽಭ್ಯಹನತ್ಕೂರ್ಣಂ ಸ ವಿದ್ಧಃ ಪ್ರಾಪತದ್ರಧಾತ್||

ಆಗ ಅರ್ಜುನನು ನೇರ್ಪಡಿಸಿದ ಗಿಣ್ಣಿನ ಬಾಣದಿಂದ ಬೇಗ ಅವನ ಹಣೆಗೆ ಹೊಡೆದನು. ಪೆಟ್ಟುತಿಂದ ಅವನು ರಥದಿಂದ ಬಿದ್ದನು.

04056025a ತತಃ ಪಾರ್ಥಮಭಿದ್ರುತ್ಯ ದುಃಸ್ಸಹಃ ಸವಿವಿಂಶತಿಃ|

04056025c ಅವಾಕಿರಚ್ಚರೈಸ್ತೀಕ್ಷ್ಣೈಃ ಪರೀಪ್ಸನ್ಭ್ರಾತರಂ ರಣೇ||

ಅನಂತರ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಸೋದರರನ್ನು ರಕ್ಷಿಸ ಬಯಸಿದ ದುಃಸ್ಸಹನು

ವಿವಿಂಶತಿಯೊಡಗೂಡಿ ಪಾರ್ಥನತ್ತ ನುಗ್ಗಿ ತೀಕ್ಷ್ಣಬಾಣಗಳಿಂದ
ಅವನನ್ನು ಮುಚ್ಚಿದನು.

04056026a ತಾವುಭೌ ಗಾರ್ಧ್ರಪತ್ರಾಭ್ಯಾಂ ನಿಶಿತಾಭ್ಯಾಂ ಧನಂಜಯಃ|

04056026c ವಿದ್ಧ್ವಾ ಯುಗಪದವ್ಯಗ್ರಸ್ತಯೋರ್ವಾಹಾನಸೂದಯತ್||

ಧನಂಜಯನು ಉದ್ವಿಗ್ನನಾಗದೇ ಹದ್ದಿನ ಗರಿಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ ಹರಿತ
ಬಾಣಗಳಿಂದ ಅವರಿಬ್ಬರನ್ನೂ ಏಕಕಾಲದಲ್ಲಿ ಹೊಡೆದು ಅವರ
ಕುದುರೆಗಳನ್ನು ಕೊಂದನು.

04056027a ತೌ ಹತಾಶ್ವೌ ವಿವಿದ್ಧಾಂಗೌ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರಾತ್ಮಜಾವುಭೌ|

04056027c ಅಭಿಪತ್ಯ ರಥೈರನೈರಪನೀತೌ ಪದಾನುಗೈಃ||

ಕುದುರೆಗಳು ಸತ್ತು ಅವರ ದೇಹಗಳು ಗಾಯಗೊಳ್ಳಲು ಆ
ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರ ಪುತ್ರರಿಬ್ಬರನ್ನೂ ಅವರ ಕಾಲಾಳುಗಳು ಮುನ್ನುಗ್ಗಿ ಬೇರೆ
ರಥಗಳಲ್ಲಿ ಕೊಂಡೊಯ್ದರು.

04056028a ಸರ್ವಾ ದಿಶಶ್ಚಾ ಭೃಪತದ್ವೀಭತ್ಸುರಪರಾಜಿತಃ|

04056028c ಕಿರೀಟಮಾಲೀ ಕೌಂತೇಯೋ ಲಬ್ಧಲಕ್ಷೋ ಮಹಾಬಲಃ||

ಸೋಲಿಲ್ಲದ, ಕಿರೀಟಧಾರಿ, ಗುರಿತಪ್ಪದ, ಬಹಾಬಲಿ ಅರ್ಜುನನು ಎಲ್ಲ
ದಿಕ್ಕುಗಳನ್ನೂ ಆಕ್ರಮಿಸಿದನು.”

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ವಿರಾಟ ಪರ್ವಣಿ ಗೋಹರಣ ಪರ್ವಣಿ
ಉತ್ತರಗೋಗ್ರಹೇ ಅರ್ಜುನದುಃಶಾಸನಾದಿಯುದ್ಧೇ

ಷಟ್‌ಪಂಚಾಶತ್ತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ|

ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ವಿರಾಟ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಗೋಹರಣ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಉತ್ತರಗೋಗ್ರಹದಲ್ಲಿ ಅರ್ಜುನದುಃಶಾಸನಾದಿಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಐವತ್ತಾರನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು.

೫೭

ಸಂಕುಲಯುದ್ಧ

ಕೌರವ ಮಹಾರಥರೆಲ್ಲ ಒಟ್ಟಾಗಿ ಸೇರಿ ಅರ್ಜುನನನ್ನು ಆಕ್ರಮಿಸಲು, ಅವನು ಕುರುಸೇನೆಯನ್ನು ಧ್ವಂಸಮಾಡಿದುದರ ವರ್ಣನೆ (೧-೧೯).

04057001 ವೈಶಂಪಾಯನ ಉವಾಚ|

04057001a ಅಥ ಸಂಗಮ್ಯ ಸರ್ವೇ ತು ಕೌರವಾಣಾಂ ಮಹಾರಥಾಃ|

04057001c ಅರ್ಜುನಂ ಸಹಿತಾ ಯತ್ತಾಃ ಪ್ರತ್ಯಯುಧ್ಯಂತ ಭಾರತ||

ವೈಶಂಪಾಯನನು ಹೇಳಿದನು: “ಭಾರತ! ಅನಂತರ ಕೌರವ ಮಹಾರಥರೆಲ್ಲ ಒಟ್ಟಾಗಿ ಸೇರಿ ಅರ್ಜುನನ ಮೇಲೆ ಬಲವಾಗಿ ಆಕ್ರಮಣ ಮಾಡಿದರು.

04057002a ಸ ಸಾಯಕಮಯೈರ್ಜಾ ಲೈಃ ಸರ್ವ ತಸ್ತಾನ್ಮಹಾರಥಾನ್|

04057002c ಪ್ರಾಚ್ಛಾದಯದಮೇಯಾತ್ಮಾ ನೀಹಾರ ಇವ ಪರ್ವತಾನ್||

ಮಂಜು ಪರ್ವತಗಳನ್ನು ಕವಿಯುವಂತೆ ಆ ಅಮೇಯಾತ್ಮನು ಆ ಮಹಾರಥರನ್ನೆಲ್ಲಾ ಬಾಣಗಳ ಜಾಲದಿಂದ ಮುಚ್ಚಿ ಬಿಟ್ಟನು.

04057003a ನದದ್ಭಿಶ್ಚ ಮಹಾನಾಗೈರ್ಹೇಷಮಾಣೈಶ್ಚ ವಾಜಿಭಿಃ|

04057003c ಭೇರೀಶಂಖನಿನಾದೈಶ್ಚ ಸ ಶಬ್ದಸ್ತುಮುಲೋಽಭವತ್||

ಮಹಾಗಜಗಳ ಫೀಂಕಾರದಿಂದಲೂ, ಕುದುರೆಗಳ
ಹೇಷಾರವದಿಂದಲೂ, ಭೇರಿ-ಶಂಖಗಳ ನಿನಾದದಿಂದಲೂ ತುಮುಲ
ಶಬ್ದವುಂಟಾಯಿತು.

04057004a ನರಾಶ್ವಕಾಯಾನ್ನಿಭಿದ್ಯ ಲೋಹಾನಿ ಕವಚಾನಿ ಚ|

04057004c ಪಾರ್ಥಸ್ಯ ಶರಜಾಲಾನಿ ವಿನಿಷ್ಟೇತುಃ ಸಹಸ್ರಶಃ||

ಪಾರ್ಥನ ಸಾವಿರಾರು ಬಾಣ ಸಮೂಹಗಳು ಮನುಷ್ಯರ ಮತ್ತು
ಕುದುರೆಗಳ ಶರೀರಗಳನ್ನೂ, ಲೋಹಕವಚಗಳನ್ನೂ ಭೇದಿಸಿ
ಹೊರಬೀಳುತ್ತಿದ್ದವು.

04057005a ತ್ವರಮಾಣಃ ಶರಾನಸ್ಯನ್ಪಾಂಡವಃ ಸ ಬಭೌ ರಣೇ|

04057005c ಮಧ್ಯಂದಿನಗತೋಽರ್ಚಿಷ್ಮಾಂ ಶರದೀವ ದಿವಾಕರಃ||

ತ್ವರೆಯಿಂದ ಬಾಣಗಳನ್ನು ಬಿಡುತ್ತಿದ್ದ ಆ ಅರ್ಜುನನು ಶರತ್ಕಾಲದ
ನಡುಹಗಲಿನಲ್ಲಿ ಜ್ವಲಿಸುವ ಸೂರ್ಯನಂತೆ ಸಮರದಲ್ಲಿ
ಶೋಭಿಸುತ್ತಿದ್ದನು.

04057006a ಉಪಪ್ಲವಂತ ವಿತ್ರಸ್ತಾ ರಥೇಭ್ಯೋ ರಥಿನಸ್ತದಾ|

04057006c ಸಾದಿನಶ್ಚಾಶ್ವಪೃಷ್ಠೇಭ್ಯೋ ಭೂಮೌ ಚಾಪಿ ಪದಾತಯಃ||

ಆಗ ಹೆದರಿದ ರಥಿಕರು ರಥಗಳಿಂದಲೂ, ಅಶ್ವಸೈನಿಕರು

ಕುದುರೆಗಳಿಂದಲೂ ಧುಮುಕುತ್ತಿದ್ದರು ಮತ್ತು ಕಾಲಾಳುಗಳು ನೆಲಕ್ಕೆ ಬೀಳುತ್ತಿದ್ದರು.

04057007a ಶರೈಃ ಸಂತಾಡ್ಯಮಾನಾನಾಂ ಕವಚಾನಾಂ ಮಹಾತ್ಮನಾಂ|

04057007c ತಾಮ್ರರಾಜತಲೋಹಾನಾಂ ಪ್ರಾದುರಾಸೀನ್ಮಹಾಸ್ವನಃ||

ಬಾಣಗಳು ತಾಗಿದ ಮಹಾವೀರರ ತಾಮ್ರ, ಬೆಳ್ಳಿ, ಮತ್ತು ಉಕ್ಕುಗಳ ಕವಚಗಳಿಂದ ಮಹಾ ಶಬ್ದವುಂಟಾಯಿತು.

04057008a ಚನ್ನಮಾಯೋಧನಂ ಸರ್ವಂ ಶರೀರೈರ್ಗತಚೇತಸಾಂ|

04057008c ಗಜಾಶ್ವಸಾದಿಭಿಸ್ತತ್ರ ಶಿತಬಾಣಾತ್ತಜೀವಿತೈಃ||

ಮಡಿದವರ ದೇಹಗಳಿಂದಲೂ, ಹರಿತ ಬಾಣಗಳಿಂದ ಪ್ರಾಣನೀಗಿದ ಗಜಾರೋಹಿ, ಅಶ್ವಾರೋಹಿಗಳಿಂದಲೂ ಆ ರಣರಂಗವೆಲ್ಲ ಮುಸುಕಿಹೋಯಿತು.

04057009a ರಥೋಪಸ್ಥಾಭಿಪತಿತ್ಯರಾಸ್ತುತಾ ಮಾನವೈರ್ಮಹೀ|

04057009c ಪ್ರನೃತ್ಯದಿವ ಸಂಗ್ರಾಮೇ ಚಾಪಹಸ್ತೋ ಧನಂಜಯಃ||

ರಥದಿಂದಿರುಳಿ ಬಿದ್ದ ಮಾನವರಿಂದ ಭೂಮಿಯು ತುಂಬಿಹೋಯಿತು. ಧನಂಜಯನು ಕೈಯಲ್ಲಿ ಬಿಲ್ಲನ್ನು ಹಿಡಿದು ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಕುಣಿಯುತ್ತಿರುವಂತೆ ತೋರುತ್ತಿತ್ತು.

04057010a ಶ್ರುತ್ವಾ ಗಾಂಡೀವನಿರ್ಘೋಷಂ ವಿಸ್ಫೂರ್ಜಿತಮಿವಾಶನೇಃ|

04057010c ತ್ರಸ್ತಾನಿ ಸರ್ವಭೂತಾನಿ ವ್ಯಗಚ್ಛಂತ ಮಹಾಹವಾತ್||

ಸಿಡಿಲಿನ ಶಬ್ದದಂತಿದ್ದ ಗಾಂಡೀವದ ನಿರ್ಘೋಷವನ್ನು ಕೇಳಿ ಎಲ್ಲ
ಜೀವಿಗಳೂ ಆ ಮಹಾಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ಹೆದರಿ ಓಡಿಹೋದವು.

04057011a ಕುಂಡಲೋಷ್ಣೀಷಧಾರೀಣಿ ಜಾತರೂಪಸ್ರಜಾನಿ ಚ|

04057011c ಪತಿತಾನಿ ಸ್ಮ ದೃಶ್ಯಂತೇ ಶಿರಾಂಸಿ ರಣಮೂರ್ಧನಿ||

ಕುಂಡಲ-ಕಿರೀಟಗಳನ್ನೂ, ಚಿನ್ನದ ಹಾರಗಳನ್ನೂ ಧರಿಸಿದ ರುಂಡಗಳು
ರಣರಂಗದಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದಿರುವುದು ಕಂಡುಬರುತ್ತಿದ್ದವು.

04057012a ವಿಶಿಖೋನ್ಮಥಿತೈರ್ಗಾತ್ರೈರ್ಬಾಹುಭಿಶ್ಚ ಸಕಾರ್ಮುಕೈಃ|

04057012c ಸಹಸ್ತಾಭರಣೈಶ್ಚಾನ್ವೈಃ ಪ್ರಚ್ಛನ್ನಾ ಭಾತಿ ಮೇದಿನೀ||

ಬಾಣಗಳಿಂದ ಗಾಸಿಗೊಂಡ ದೇಹಗಳಿಂದಲೂ, ಬಿಲ್ಲುಗಳು ಚುಚ್ಚಲ್ಪಟ್ಟ
ತೋಳುಗಳಿಂದಲೂ, ಆಭರಣಗಳ ಸಹಿತ ಕೈಗಳಿಂದಲೂ ಭೂಮಿಯು
ಮುಚ್ಚಿ ಹೋಗಿ ಶೋಭಿಸುತ್ತಿತ್ತು.

04057013a ಶಿರಸಾಂ ಪಾತ್ಯಮಾನಾನಾಮಂತರಾ ನಿಶಿತೈಃ ಶರೈಃ|

04057013c ಅಶ್ವವೃಷ್ಟಿರಿವಾಕಾಶಾದಭವದ್ ಭರತರ್ಷಭ||

ಭರತರ್ಷಭ! ಆಕಾಶದಿಂದ ಕಲ್ಲುಗಳ ಮಳೆಸುರಿದಂತೆ ಹರಿತ
ಬಾಣಗಳಿಂದ ರುಂಡಗಳು ಸತತವಾಗಿ ಬೀಳುತ್ತಿದ್ದವು.

04057014a ದರ್ಶಯಿತ್ವಾ ತಥಾತ್ಮಾನಂ ರೌದ್ರಂ ರುದ್ರಪರಾಕ್ರಮಃ|

04057014c ಅವರುದ್ಧಶ್ಚರನ್ಪಾರ್ಥೋ ದಶವರ್ಷಾಣಿ ತ್ರೀಣಿ ಚ|

04057014e ಕ್ರೋಧಾಗ್ನಿಮುತ್ಸೂಜದ್ಘೋರಂ ಧಾರ್ತರಾಷ್ಟ್ರೇಷು ಪಾಂಡವಃ||

ಹದಿಮೂರು ವರ್ಷ ತಡೆದುಕೊಂಡಿದ್ದ ರುದ್ರಪರಾಕ್ರಮಿ ಪಾಂಡವ
ಪಾರ್ಥನು ತನ್ನ ರೌದ್ರವನ್ನು ಹಾಗೆ ಪ್ರದರ್ಶಿಸುತ್ತಾ, ಸಂಚರಿಸುತ್ತಾ ಆ
ಭಯಂಕರ ಕೋಪಾಗ್ನಿಯನ್ನು ಧಾರ್ತರಾಷ್ಟ್ರ ರ ಮೇಲೆ ಸುರಿಸಿದನು.

04057015a ತಸ್ಯ ತದ್ಧಹತಃ ಸೈನ್ಯಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಚೈವ ಪರಾಕ್ರಮಂ|

04057015c ಸರ್ವೇ ಶಾಂತಿಪರಾ ಯೋಧಾ ಧಾರ್ತರಾಷ್ಟ್ರಸ್ಯ ಪಶ್ಯತಃ||

ಅವನಿಂದ ಸುಟ್ಟು ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದ ಸೈನ್ಯವನ್ನೂ ಮತ್ತು ಅವನ
ಪರಾಕ್ರಮವನ್ನು ನೋಡಿ ಎಲ್ಲ ಯೋಧರೂ ಧಾರ್ತರಾಷ್ಟ್ರನ
ಕಣ್ಣೆದುರಿಗೇ ಮೂಕರಾದರು.

04057016a ವಿತ್ರಾಸಯಿತ್ವಾ ತತ್ಸೈನ್ಯಂ ದ್ರಾವಯಿತ್ವಾ ಮಹಾರಥಾನ್|

04057016c ಅರ್ಜುನೋ ಜಯತಾಂ ಶ್ರೇಷ್ಠಃ ಪರ್ಯವರ್ತತ ಭಾರತ||

ಭಾರತ! ಜಯಶಾಲಿಗಳಲ್ಲಿ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಅರ್ಜುನನು ಆ ಸೈನ್ಯವನ್ನು
ಹೆದರಿಸುತ್ತಾ, ಮಹಾರಥಿಗಳನ್ನು ಓಡಿಸುತ್ತಾ ಸುತ್ತಾಡಿದನು.

04057017a ಪ್ರಾವರ್ತ ಯನ್ನದೀಂ ಘೋರಾಂ ಶೋಣಿತೌಘತರಂಗಿಣೀಂ|

04057017c ಅಸ್ಥಿಶೈವಲಸಂಬಾಧಾಂ ಯುಗಾಂತೇ ಕಾಲನಿರ್ಮಿತಾಂ||

ರಕ್ತಪ್ರವಾಹದ ಅಲೆಗಳನ್ನುಳ್ಳ, ಮೂಳೆಗಳ ಪಾಚಿಯಿಂದ ತುಂಬಿದ,
ಪ್ರಳಯಕಾಲದಲ್ಲಿ ಯಮನು ನಿರ್ಮಿಸಿದಂತಿದ್ದ ಘೋರ ನದಿಯನ್ನು
ಹರಿಸಿದನು.

04057018a ಶರಚಾಪಪ್ಲವಾಂ ಘೋರಾಂ ಮಾಂಸಶೋಣಿತಕರ್ದಮಾಂ|

04057018c ಮಹಾರಥಮಹಾದ್ವೀಪಾಂ ಶಂಖದುಂದುಭಿನಿಸ್ವನಾಂ|

04057018e ಚಕಾರ ಮಹತೀಂ ಪಾರ್ಥೋ ನದೀಮುತ್ತರಶೋಣಿತಾಂ||

ಬಿಲ್ಲು ಬಾಣಗಳ ದೋಣಿಗಳನ್ನುಳ್ಳ, ರಕ್ತ ಮಾಂಸಗಳ ಕೆಸರನ್ನುಳ್ಳ, ಮಹಾರಥರ ಮಹಾದ್ವೀಪಗಳನ್ನುಳ್ಳ, ಶಂಖದುಂದುಭಿಗಳ ಶಬ್ದಗಳ, ಘೋರವಾಗಿ ಉಕ್ಕುತ್ತಿದ್ದ ನೆತ್ತರ ನದಿಯನ್ನು ಪಾರ್ಥನು ನಿರ್ಮಿಸಿದನು.

04057019a ಆದದಾನಸ್ಯ ಹಿ ಶರಾನ್ಸಂಧಾಯ ಚ ವಿಮುಂಚತಃ|

04057019c ವಿಕರ್ಷತಶ್ಚ ಗಾಂಡೀವಂ ನ ಕಿಂ ಚಿದ್ವ್ಯಶ್ಯತೇಽಂತರಂ||

ಅವನು ಬಾಣಗಳನ್ನು ತೆಗೆಯುವುದಕ್ಕೂ, ಹೂಡುವುದಕ್ಕೂ, ಗಾಂಡೀವವನ್ನೆಳೆದು ಬಿಡುವುದಕ್ಕೂ ನಡುವೆ ಯಾವುದೇ ಅಂತರವು ಕಾಣುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ.”

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ವಿರಾಟ ಪರ್ವಣಿ ಗೋಹರಣ ಪರ್ವಣಿ ಉತ್ತರಗೋಗ್ರಹೇ ಅರ್ಜುನಸಂಕುಲಯುದ್ಧೇ ಸಪ್ತಪಂಚಾಶತ್ತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ|

ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ವಿರಾಟ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಗೋಹರಣ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಉತ್ತರಗೋಗ್ರಹದಲ್ಲಿ ಅರ್ಜುನಸಂಕುಲಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಐವತ್ತೇಳನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು.

೫೮

ಅರ್ಜುನನಿಂದ ಇಂದ್ರಾಸ್ತ್ರ ಪ್ರಯೋಗ

ಅರ್ಜುನನು ಐಂದ್ರಾಸ್ತ್ರವನ್ನು ಪ್ರಯೋಗಿಸಿ ಕುರುಸೇನೆಯನ್ನು
ಅಲ್ಲೋಲಕಲ್ಲೋಲಗೊಳಿಸಿದುದು (೧-೧೩).

04058001 ವೈಶಂಪಾಯನ ಉವಾಚ|

04058001a ಅಥ ದುರ್ಯೋಧನಃ ಕರ್ಣೋ ದುಃಶಾಸನವಿವಿಂಶತೀ|

04058001c ದ್ರೋಣಶ್ಚ ಸಹ ಪುತ್ರೇಣ ಕೃಪಶ್ಚಾ ತಿರಥೋ ರಣೇ||

04058002a ಪುನರೀಯುಃ ಸುಸಂರಬ್ಧಾ ಧನಂಜಯಜಿಘಾಂಸಯಾ|

04058002c ವಿಸ್ಫಾರಯಂತಶ್ಚಾ ಪಾನಿ ಬಲವಂತಿ ದೃಢಾನಿ ಚ||

ವೈಶಂಪಾಯನನು ಹೇಳಿದನು: “ಆಮೇಲೆ ದುರ್ಯೋಧನ, ಕರ್ಣ,
ದುಃಶಾಸನ, ವಿವಿಂಶತಿ, ಪುತ್ರಸಹಿತ ದ್ರೋಣ, ಅತಿರಥ ಕೃಪ ಇವರು
ಬಲವಾದ ದೃಢ ಬಿಲ್ಲುಗಳನ್ನು ಮಿಡಿಯುತ್ತಾ ಧನಂಜಯನನ್ನು
ಕೊಲ್ಲಬೇಕೆಂದು ಕೋಪಾವೇಶದಿಂದ ಮತ್ತೆ ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ಬಂದರು.

04058003a ತಾನ್ಪ್ರ ಕೀರ್ಣಪತಾಕೇನ ರಥೇನಾದಿತ್ಯವರ್ಚಸಾ|

04058003c ಪ್ರತ್ಯುದ್ಯಯೌ ಮಹಾರಾಜ ಸಮಸ್ತಾನ್ವಾನರಧ್ವಜಃ||

ಮಹಾರಾಜ ! ವಾನರಧ್ವಜ ಅರ್ಜುನನು ಹಾರಾಡುವ
ಬಾವುಟಗಳನ್ನುಳ್ಳ ಸೂರ್ಯನಂತೆ ಪ್ರಕಾಶಿಸುವ ರಥದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತು
ಅವರೆಲ್ಲರನ್ನೂ ಎದುರಿಸಿದನು.

04058004a ತತಃ ಕೃಪಶ್ಚ ಕರ್ಣಶ್ಚ ದ್ರೋಣಶ್ಚ ರಥಿನಾಂ ವರಃ|

04058004c ತಂ ಮಹಾಸ್ತ್ರೈರ್ಮಹಾವೀರ್ಯಂ ಪರಿವಾರ್ಯ ಧನಂಜಯಂ||

ಬಳಿಕ ಕೃಪ, ಕರ್ಣ, ಮತ್ತು ರಥಿಗಳಲ್ಲಿ ಶ್ರೇಷ್ಠ ದ್ರೋಣರು
ಮಹಾವೀರ್ಯ ಧನಂಜಯನನ್ನು ಮಹಾಸ್ತ್ರಗಳಿಂದ ತಡೆದರು.

04058005a ಶರೌಘಾನ್ಸಮ್ಯಗಸ್ಯಂತೋ ಜೀಮೂತಾ ಇವ ವಾರ್ಷಿಕಾಃ|

04058005c ವವರ್ಷುಃ ಶರವರ್ಷಾಣಿ ಪ್ರಪತಂತಂ ಕಿರೀಟಿನಂ||

ಮೇಲೆ ಬೀಳುತ್ತಿದ್ದ ಕಿರೀಟಿಯಮೇಲೆ ಮಳೆಸುರಿಸುವ ಮೋಡಗಳಂತೆ
ಬಾಣಗಳ ಮಳೆಗರೆದರು.

04058006a ಇಷುಭಿರ್ಬಹುಭಿಸ್ತೂರ್ಣಂ ಸಮರೇ ಲೋಮವಾಹಿಭಿಃ|

04058006c ಅದೂರಾತ್ಪರ್ಯವಸ್ಥಾಯ ಪೂರಯಾಮಾಸುರಾದೃತಾಃ||

ಆ ಮಾನ್ಯರು ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಅವನ ಹತ್ತಿರವೇ ನಿಂತು ಗರಿಗಳಿಂದ
ಕೂಡಿದ ಬಾಣಗಳಿಂದ ಅವನನ್ನು ಶೀಘ್ರವಾಗಿ ಮುಚ್ಚಿಬಿಟ್ಟರು.

04058007a ತಥಾವಕೀರ್ಣಸ್ಯ ಹಿ ತೈರ್ದಿವ್ಯೈರಸ್ತ್ರೈಃ ಸಮಂತತಃ|

04058007c ನ ತಸ್ಯ ದ್ವ್ಯಂಗುಲಮಪಿ ವಿವೃತಂ ಸಮದೃಶ್ಯತ||

ಹಾಗೆ ಸುತ್ತಲೂ ಆ ದಿವ್ಯಾಸ್ತ್ರಗಳಿಂದ ಮುಚ್ಚಿ ಹೋಗಿದ್ದ ಅವನ
ದೇಹದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಅಂಗುಲದಷ್ಟು ಕೂಡ ಜಾಗವು ಕಾಣುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ.

04058008a ತತಃ ಪ್ರಹಸ್ಯ ಬೀಭತ್ಸುರ್ದಿವ್ಯಮೈಂದ್ರಂ ಮಹಾರಥಃ|

04058008c ಅಸ್ತ್ರಮಾದಿತ್ಯಸಂಕಾಶಂ ಗಾಂಡೀವೇ ಸಮಯೋಜಯತ್||

ಅನಂತರ ಮಹಾರಥಿ ಬೀಭತ್ಸುವು ನಕ್ಕು ಆದಿತ್ಯಸಂಕಾಶ
ಇಂದ್ರಾಸ್ತ್ರವನ್ನು ಗಾಂಡೀವಕ್ಕೆ ಹೂಡಿದನು.

04058009a ಸ ರಶ್ಮಿ ಭಿರಿವಾದಿತ್ಯಃ ಪ್ರತಪನ್ನಮರೇ ಬಲೀ|

04058009c ಕಿರೀಟಮಾಲೀ ಕೌಂತೇಯಃ ಸರ್ವಾನ್ಮಾಚ್ಛಾದಯತ್ಕುರೂನ್||

ಸಮರದಲ್ಲಿ ಬಲಶಾಲಿ, ಕಿರೀಟಮಾಲಿ ಕೌಂತೇಯನು ಸೂರ್ಯನ
ಕಿರಣದಂತೆ ಪ್ರಜ್ವಲಿಸುತ್ತಾ ಕುರುಗಳೆಲ್ಲರನ್ನೂ ಮುಚ್ಚಿಬಿಟ್ಟನು.

04058010a ಯಥಾ ಬಲಾಹಕೇ ವಿದ್ಯುತ್ಪಾವಕೋ ವಾ ಶಿಲೋಚ್ಚಯೇ|

04058010c ತಥಾ ಗಾಂಡೀವಮಭವದಿಂದ್ರಾಯುಧಮಿವಾತತಂ||

ಕಾಮನಬಿಲ್ಲಿನಂತೆ ಬಗ್ಗಿದ್ದ ಗಾಂಡೀವವು ಮೋಡದಲ್ಲಿನ ಮಿಂಚಿನಂತೆ
ಮತ್ತು ಪರ್ವತದ ಮೇಲಿನ ಬೆಂಕಿಯಂತೆ ಪ್ರಜ್ವಲಿಸುತ್ತಿತ್ತು.

04058011a ಯಥಾ ವರ್ಷತಿ ಪರ್ಜನ್ಯೇ ವಿದ್ಯುದ್ವಿಭ್ರಾಜತೇ ದಿವಿ|

04058011c ತಥಾ ದಶ ದಿಶಃ ಸರ್ವಾಃ ಪತದ್ಗಾಂಡೀವಮಾವೃಣೋತ್||

ಮೋಡವು ಮಳೆಗರೆಯವಾಗ ಆಗಸದಲ್ಲಿ ಮಿಂಚು ಹೊಳೆಯುವಂತೆ
ಗಾಂಡೀವವು ಹತ್ತುದಿಕ್ಕುಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಬೆಂಕಿಯನ್ನು ಬೀಳಿಸಿತು.

04058012a ತ್ರಸ್ತಾಶ್ಚ ರಥಿನಃ ಸರ್ವೇ ಬಭೂವುಸ್ತತ್ರ ಸರ್ವಶಃ|

04058012c ಸರ್ವೇ ಶಾಂತಿಪರಾ ಭೂತ್ವಾ ಸ್ವಚಿತ್ತಾನಿ ನ ಲೇಭಿರೇ|

04058012e ಸಂಗ್ರಾಮವಿಮುಖಾಃ ಸರ್ವೇ ಯೋಧಾಸ್ತೇ ಹತಚೇತಸಃ||

ಅಲ್ಲಿ ರಥಿಕರೆಲ್ಲರೂ ಎಲ್ಲೆಡೆಯೂ ತಲ್ಲಣಗೊಂಡರು. ಎಲ್ಲರೂ
ಮೂಕರಾಗಿ, ಚಿತ್ತದ ಸ್ವಾಸ್ಥ್ಯವನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡರು. ಹತಚೇತಸರಾಗಿ
ಯೋಧರೆಲ್ಲರೂ ಸಂಗ್ರಾಮವಿಮುಖರಾದರು.

04058013a ಏವಂ ಸರ್ವಾಣಿ ಸೈನ್ಯಾನಿ ಭಗ್ನಾನಿ ಭರತರ್ಷಭ|

04058013c ಪ್ರಾದ್ರವಂತ ದಿಶಃ ಸರ್ವಾ ನಿರಾಶಾನಿ ಸ್ವಜೀವಿತೇ||

ಭರತರ್ಷಭ! ಹೀಗೆ ಸೇನೆಗಳೆಲ್ಲವೂ ಛಿದ್ರ ಛಿದ್ರವಾಗಿ ತಮ್ಮ ಜೀವದ ಆಸೆಯನ್ನು ತೊರೆದು ಎಲ್ಲ ದಿಕ್ಕುಗಳಿಗೂ ಓಡಿಹೋದವು.”

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ವಿರಾಟ ಪರ್ವಣಿ ಗೋಹರಣ ಪರ್ವಣಿ
ಉತ್ತರಗೋಗ್ರಹೇ ಅರ್ಜುನಸಂಕುಲಯುದ್ಧೇ
ಅಷ್ಟಪಂಚಾಶತ್ತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ|

ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ವಿರಾಟ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಗೋಹರಣ
ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಉತ್ತರಗೋಗ್ರಹದಲ್ಲಿ ಅರ್ಜುನಸಂಕುಲಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ
ಐವತ್ತೆಂಟನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು.

೫೯

ಭೀಷ್ಮಾರ್ಜುನರ ಯುದ್ಧ

ಭೀಷ್ಮಾರ್ಜುನರ ಯುದ್ಧದ ವರ್ಣನೆ, ಅರ್ಜುನನ ಬಾಣಗಳಿಂದ
ಮೂರ್ಛಿತನಾದ ಭೀಷ್ಮನನ್ನು ಸಾರಥಿಯು ರಣದಿಂದ ಆಚೆ
ಕೊಂಡೊಯ್ದು (೧-೪೪).

4059001 ವೈಶಂಪಾಯನ ಉವಾಚ|

04059001a ತತಃ ಶಾಂತನವೋ ಭೀಷ್ಮೋ ದುರಾಧರ್ಷಃ ಪ್ರತಾಪವಾನ್|

04059001c ವಧ್ಯಮಾನೇಷು ಯೋಧೇಷು ಧನಂಜಯಮುಪಾದ್ರವತ್||

ವೈಶಂಪಾಯನನು ಹೇಳಿದನು: “ಆಗ ಯೋಧರು ಹತರಾಗುತ್ತಿರಲು, ದುರಾಧರ್ಷ ಪ್ರತಾಪವಾನ್ ಶಾಂತನವ ಭೀಷ್ಮನು ಧನಂಜಯನೆಡೆಗೆ ನುಗ್ಗಿದನು.

04059002a ಪ್ರಗೃಹ್ಯ ಕಾರ್ಮುಕಶ್ರೇಷ್ಠಂ ಜಾತರೂಪಪರಿಷ್ಕೃತಂ|

04059002c ಶರಾನಾದಾಯ ತೀಕ್ಷ್ಣಾಗ್ರಾನ್ಮರ್ಮಭೇದಪ್ರಮಾಢಿನಃ||

04059003a ಪಾಂಡುರೇಣಾತಪತ್ರೇಣ ದ್ವಿಯಮಾಣೇನ ಮೂರ್ಧನಿ|

04059003c ಶುಶುಭೇ ಸ ನರವ್ಯಾಘ್ರೋ ಗಿರಿಃ ಸೂರ್ಯೋದಯೇ ಯಥಾ||

ಸುವರ್ಣ ಖಚಿತ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಧನುಸ್ಸನ್ನು ಹಿಡಿದು, ಹರಿತ ಮೊನೆಗಳ ಮತ್ತು ಮರ್ಮಭೇದಕ ಶಕ್ತಿಯ ಬಾಣಗಳನ್ನು ಹಿಡಿದು, ತಲೆಯಮೇಲೆ ಬೆಳ್ಳೊಡೆಯನ್ನು ತಳೆದ ಆ ನರಶ್ರೇಷ್ಠನು ಸೂರ್ಯೋದಯದಲ್ಲಿ ಪರ್ವತದಂತೆ ಶೋಭಿಸುತ್ತಿದ್ದನು.

04059004a ಪ್ರಧ್ಮಾಯ ಶಂಖಂ ಗಾಂಗೇಯೋ ಧಾರ್ತರಾಷ್ಟ್ರಾನ್ವಹರ್ಷಯನ್|

04059004c ಪ್ರದಕ್ಷಿಣಮುಪಾವೃತ್ಯ ಬೀಭತ್ಸುಂ ಸಮವಾರಯತ್||

ಆ ಗಾಂಗೇಯನು ಶಂಖವನ್ನೂದಿ ಕೌರವರಿಗೆ ಹರ್ಷವನ್ನುಂಟುಮಾಡಿ, ಬಲಕ್ಕೆ ತಿರುಗಿ ಬೀಭತ್ಸುವನ್ನು ಎದುರಿಸಿದನು.

04059005a ತಮುದ್ವೀಕ್ಷ್ಯ ತಥಾಯಾಂತಂ ಕೌಂತೇಯಃ ಪರವೀರಹಾ|

04059005c ಪ್ರತ್ಯಗೃಹ್ಣಾತ್ಪ್ರಹೃಷ್ಟಾತ್ಮಾ ಧಾರಾಧರಮಿವಾಚಲಃ||

ಹಾಗೆ ಬರುತ್ತಿರುವ ಅವನನ್ನು ಕಂಡು ಪರವೀರಹ ಕೌಂತೇಯನು ಸಂತೋಷಗೊಂಡು ಮೋಡವನ್ನು ಪರ್ವತದಂತೆ ಎದುರಿಸಿದನು.

04059006a ತತೋ ಭೀಷ್ಮಃ ಶರಾನಷ್ಟ್ವಾ ಧ್ವಜೇ ಪಾರ್ಥಸ್ಯ ವೀರ್ಯವಾನ್|

04059006c ಸಮಪರ್ಯನ್ಮಹಾವೇಗಾಂ ಶ್ವಸಮಾನಾನಿವೋರಗಾನ್||

ಆಗ ವೀರ್ಯವಂತ ಭೀಷ್ಮನು ಭುಸುಗುಡುವ ಸರ್ಪಗಳಂತಿರುವ
ಮಹಾವೇಗವುಳ್ಳ ಎಂಟು ಬಾಣಗಳನ್ನು ಪಾರ್ಥನ ಧ್ವಜದ ಮೇಲೆ
ಪ್ರಯೋಗಿಸಿದನು.

04059007a ತೇ ಧ್ವಜಂ ಪಾಂಡುಪುತ್ರಸ್ಯ ಸಮಾಸಾದ್ಯ ಪತತ್ರಿಣಃ|

04059007c ಜ್ವಲಂತಃ ಕಪಿಮಾಜಘ್ನುರ್ಧ್ವಜಾಗ್ರನಿಲಯಾಂಶ್ಚ ತಾನ್||

ಉರಿಯುತ್ತಿದ ಆ ಬಾಣವು ಪಾಂಡುಪುತ್ರನ ಧ್ವಜಕ್ಕೆ ತಾಗಿ ಕಪಿಯನ್ನೂ
ಧ್ವಜಾಗ್ರದಲ್ಲಿ ನೆಲೆಗೊಂಡಿದ್ದವನ್ನೂ ಹೊಡೆದವು.

04059008a ತತೋ ಭಲ್ಲೇನ ಮಹತಾ ಪೃಥುಧಾರೇಣ ಪಾಂಡವಃ|

04059008c ಚತ್ರಂ ಚಿಚ್ಛೇದ ಭೀಷ್ಮಸ್ಯ ತೂರ್ಣಂ ತದಪತದ್ಭುವಿ||

ಆಗ ಪಾಂಡವನು ಅಗಲ ಅಲಗನ್ನುಳ್ಳ ದೊಡ್ಡ ಭಲ್ಲೆಯಿಂದ ಭೀಷ್ಮನ
ಕೊಡೆಯನ್ನು ಕತ್ತರಿದನು ಮತ್ತು ಅದು ತಕ್ಷಣವೇ ನೆಲದಮೇಲೆ ಬಿದ್ದಿತು.

04059009a ಧ್ವಜಂ ಚೈವಾಸ್ಯ ಕೌಂತೇಯಃ ಶರೈರಭ್ಯಹನದ್ಧೃಢಂ|

04059009c ಶೀಘ್ರಕೃದ್ರಥವಾಹಾಂಶ್ಚ ತಥೋಭೌ ಪಾರ್ಷ್ಣಿಸಾರಥೀ||

ಶೀಘ್ರಕರ್ಮಿ ಕೌಂತೇಯನು ಅವನ ದೃಢ ಧ್ವಜವನ್ನೂ, ರಥದ
ಕುದುರೆಗಳನ್ನೂ, ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿದ್ದ ಇಬ್ಬರು ಸಾರಥಿಗಳನ್ನೂ ಬಾಣಗಳಿಂದ
ಹೊಡೆದನು.

04059010a ತಯೋಸ್ತದಭವದ್ಯುದ್ಧಂ ತುಮುಲಂ ಲೋಮಹರ್ಷಣಂ|

04059010c ಭೀಷ್ಮಸ್ಯ ಸಹ ಪಾರ್ಥೇನ ಬಲಿವಾಸವಯೋರಿವ||

ಬಲಿ ಮತ್ತು ವಾಸವನಿಗೆ ನಡೆದಂತೆ ಭೀಷ್ಮ ಪಾರ್ಥರಿಗೆ
ರೋಮಾಂಚನಕಾರಿ ತುಮುಲ ಯುದ್ಧವು ನಡೆಯಿತು.

04059011a ಭಲ್ಯೈರ್ಭಲ್ಲಾಃ ಸಮಾಗಮ್ಯ ಭೀಷ್ಮಪಾಂಡವಯೋರ್ಯುಧಿ|

04059011c ಅಂತರಿಕ್ಷೇ ವ್ಯರಾಜಂತ ಖದ್ಯೋತಾಃ ಪ್ರಾವೃಷೀವ ಹಿ||

ಭೀಷ್ಮಾರ್ಜುನರಿಗೆ ನಡೆದ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಭಲ್ಲೆಗಳು ಭಲ್ಲೆಗಳಿಗೆ ತಾಗಿ
ಮಳೆಗಾಲದ ಮಿಣುಕು ಹುಳುಗಳಂತೆ ಆಕಾಶದಲ್ಲಿ ಹೊಳೆದವು.

04059012a ಅಗ್ನಿಚಕ್ರಮಿವಾವಿದ್ಧಂ ಸವ್ಯದಕ್ಷಿಣಮಸ್ಯತಃ|

04059012c ಗಾಂಡೀವಮಭವದ್ರಾಜನ್ಪಾರ್ಥಸ್ಯ ಸೃಜತಃ ಶರಾನ್||

ರಾಜನ್! ಎಡಗೈ ಮತ್ತು ಬಲಗೈ ಎರಡರಿಂದಲೂ ಶರಗಳನ್ನು
ಬಿಡುತ್ತಿದ್ದ ಪಾರ್ಥನ ಗಾಂಡೀವವು ಅಗ್ನಿಚಕ್ರದಂತಿತ್ತು.

04059013a ಸ ತೈಃ ಸಂಚಾದಯಾಮಾಸ ಭೀಷ್ಮಂ ಶರಶತೈಃ ಶಿತೈಃ|

04059013c ಪರ್ವತಂ ವಾರಿಧಾರಾಭಿಶ್ಚಾದಯನ್ನಿವ ತೋಯದಃ||

ಮಳೆಯಿಂದ ಪರ್ವತವನ್ನು ಮುಚ್ಚಿಬಿಡುವ ಮೋಡದಂತೆ ಅವನು ಆ
ಹರಿತ ನೂರು ಬಾಣಗಳಿಂದ ಭೀಷ್ಮನನ್ನು ಮುಚ್ಚಿಬಿಟ್ಟನು.

04059014a ತಾಂ ಸ ವೇಲಾಮಿವೋದ್ಧೃತಾಂ ಶರವೃಷ್ಟಿಂ ಸಮುತ್ಥಿತಾಂ|

04059014c ವ್ಯಧಮತ್ಸಾಯಕೈರ್ಭೀಷ್ಮೋ ಅರ್ಜುನಂ ಸಂನಿವಾರಯತ್||

ಮೇಲೆದ್ದು ಬರುವ ಅಲೆಯನ್ನು ತಡೆಯುವಂತೆ ಎರಗುವ ಆ ಬಾಣಗಳ
ಮಳೆಯನ್ನು ಭೀಷ್ಮನು ಬಾಣಗಳಿಂದ ಕತ್ತರಿಸಿ ಅರ್ಜುನನನ್ನು
ತಡೆದನು.

04059015a ತತಸ್ತಾನಿ ನಿಕ್ಯತ್ತಾನಿ ಶರಜಾಲಾನಿ ಭಾಗಶಃ|

04059015c ಸಮರೇಽಭಿವ್ಯಶೀರ್ಯಂತ ಫಲ್ಗುನಸ್ಯ ರಥಂ ಪ್ರತಿ||

ಸಮರದಲ್ಲಿ ತುಂಡುತುಂಡಾಗಿ ಕತ್ತರಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಆ ಬಾಣಸಮೂಹಗಳು
ಅರ್ಜುನನ ರಥದ ಮೇಲೆ ಉದುರಿಬಿದ್ದವು.

04059016a ತತಃ ಕನಕಪುಂಖಾನಾಂ ಶರವೃಷ್ಟಿಂ ಸಮುತ್ಥಿತಾಂ|

04059016c ಪಾಂಡವಸ್ಯ ರಥಾತ್ಪೂರ್ಣಂ ಶಲಭಾನಾಮಿವಾಯತಿಂ|

04059016e ವ್ಯಧಮತ್ತಾಂ ಪುನಸ್ತಸ್ಯ ಭೀಷ್ಮಃ ಶರಶತ್ಯೈಃ ಶಿತೈಃ||

ಆಗ ಪಾಂಡವನ ರಥದಿಂದ ಮಿಡಿತೆಗಳ ಹಿಂಡಿನಂತೆ ಚಿನ್ನದ
ಗರಿಗಳನ್ನುಳ್ಳ ಬಾಣಗಳ ಮಳೆಯು ಶೀಘ್ರವಾಗಿ ಹೊಮ್ಮಿತು. ಭೀಷ್ಮನು
ಪುನಃ ಅದನ್ನು ನೂರಾರು ಹರಿತ ಬಾಣಗಳಿಂದ ಕತ್ತರಿಸಿದನು.

04059017a ತತಸ್ತೇ ಕುರವಃ ಸರ್ವೇ ಸಾಧು ಸಾಧ್ವಿತಿ ಚಾಬ್ರುವನ್|

04059017c ದುಷ್ಕರಂ ಕೃತವಾನ್ಭೀಷ್ಮೋ ಯದರ್ಜುನಮಯೋಧಯತ್||

ಆಗ ಕೌರವರೆಲ್ಲರು ನುಡಿದರು: “ಸಾಧು ! ಸಾಧು ! ಅರ್ಜುನನೊಡನೆ
ಯುದ್ಧಮಾಡುತ್ತಿರುವ ಭೀಷ್ಮನು ಅಸಾಧ್ಯವಾದುದನ್ನು ಮಾಡಿದನು.

04059018a ಬಲವಾಂಸ್ತರುಣೋ ದಕ್ಷಃ ಕ್ಷಿಪ್ರಕಾರೀ ಚ ಪಾಂಡವಃ|

04059018c ಕೋಽನ್ಯಃ ಸಮರ್ಥಃ ಪಾರ್ಥಸ್ಯ ವೇಗಂ ಧಾರಯಿತುಂ ರಣೇ||

04059019a ಋತೇ ಶಾಂತನವಾದ್ಭೀಷ್ಮಾತ್ಕೃಷ್ಣಾದ್ವಾ ದೇವಕೀಸುತಾತ್|

04059019c ಆಚಾರ್ಯಪ್ರವರಾದ್ವಾಪಿ ಭಾರದ್ವಾಜಾನ್ಮಹಾಬಲಾತ್||

ಅರ್ಜುನನು ಬಲಶಾಲಿ, ತರುಣ, ದಕ್ಷ ಮತ್ತು ಶೀಘ್ರಕಾರಿ.

ಶಂತನುಪುತ್ರ ಭೀಷ್ಮ, ದೇವಕೀಸುತ ಕೃಷ್ಣ, ಮಹಾಬಲಶಾಲಿ

ಆಚಾರ್ಯಶೇಷ್ಠ ಭಾರದ್ವಾಜನನ್ನು ಬಿಟ್ಟರೆ ಬೇರೆಯಾರು ತಾನೇ

ರಣದಲ್ಲಿ ಪಾರ್ಥನ ವೇಗವನ್ನು ಸಹಿಸಿಕೊಳ್ಳಬಲ್ಲರು?"

04059020a ಅಸ್ತ್ರೈರಸ್ತ್ರಾಣಿ ಸಂವಾರ್ಯ ಕ್ರೀಡತಃ ಪುರುಷರ್ಷಭೌ|

04059020c ಚಕ್ಷೂಂಷಿ ಸರ್ವಭೂತಾನಾಂ ಮೋಹಯಂತೌ ಮಹಾಬಲೌ||

ಮಹಾಬಲಶಾಲಿಗಳಾಗಿದ್ದ ಆ ಪುರುಷಶ್ರೇಷ್ಠರಿರ್ವರೂ ಅಸ್ತ್ರಗಳಿಂದ
ಅಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ತಡೆಗಟ್ಟುತ್ತಾ ಯುದ್ಧಕ್ರೀಡೆಯನ್ನಾಡುತ್ತಾ ಎಲ್ಲ ಜೀವಿಗಳ
ಕಣ್ಣುಗಳನ್ನೂ ಮರುಳುಗೊಳಿಸಿದರು.

04059021a ಪ್ರಾಜಾಪತ್ಯಂ ತಥೈವೈಂದ್ರಮಾಗ್ನೇಯಂ ಚ ಸುದಾರುಣಂ|

04059021c ಕೌಬೇರಂ ವಾರುಣಂ ಚೈವ ಯಾಮ್ಯಂ ವಾಯವ್ಯಮೇವ ಚ|

04059021e ಪ್ರಯಂಜಾನೌ ಮಹಾತ್ಮಾನೌ ಸಮರೇ ತೌ ವಿಚೇರತುಃ||

ಬ್ರಹ್ಮ, ಇಂದ್ರ, ಅಗ್ನಿ, ಕುಬೇರ, ವರುಣ, ಯಮ, ವಾಯು ಇವರಿಂದ

ಪಡೆದ ಭಯಂಕರ ಅಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ಪ್ರಯೋಗಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಆ ಮಹಾತ್ಮರು

ರಣರಂಗದಲ್ಲಿ ಚರಿಸುತ್ತಿದ್ದರು.

04059022a ವಿಸ್ಮಿತಾನ್ಯಥ ಭೂತಾನಿ ತೌ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಸಂಯುಗೇ ತದಾ|

04059022c ಸಾಧು ಪಾರ್ಥ ಮಹಾಬಾಹೋ ಸಾಧು ಭೀಷ್ಮೈತಿ ಚಾಬ್ರುವನೋ||

ಆಗ ಅವರಿಬ್ಬರೂ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿರುವುದನ್ನು ಕಂಡು ಎಲ್ಲ ಜೀವಿಗಳೂ ವಿಸ್ಮಯಗೊಂಡು “ಮಹಾಬಾಹು ಪಾರ್ಥ ! ಲೇಸು ! ಭೀಷ್ಮ ! ಲೇಸು !” ಎಂದು ನುಡಿದವು.

04059023a ನೇದಂ ಯುಕ್ತಂ ಮನುಷ್ಯೇಷು ಯೋಽಯಂ ಸಂದೃಶ್ಯತೇ ಮಹಾನಾ|

04059023c ಮಹಾಸ್ತ್ರಾಣಾಂ ಸಂಪ್ರಯೋಗಃ ಸಮರೇ ಭೀಷ್ಮಪಾರ್ಥಯೋಃ||

“ಭೀಷ್ಮ-ಪಾರ್ಥರ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬರುತ್ತಿರುವ ಈ ಮಹಾಸ್ತ್ರಗಳ ಮಹಾಪ್ರಯೋಗವು ಮನುಷ್ಯರಲ್ಲಿ ಕಾಣತಕ್ಕದ್ದಲ್ಲ!”

04059024a ಏವಂ ಸರ್ವಾಸ್ತ್ರವಿದುಷೋರಸ್ತ್ರಯುದ್ಧಮವರ್ತತ|

04059024c ಅಥ ಜಿಷ್ಟುರುಪಾವೃತ್ಯ ಪೃಥುಧಾರೇಣ ಕಾರ್ಮುಕಂ|

04059024e ಚಕರ್ತ ಭೀಷ್ಮಸ್ಯ ತದಾ ಜಾತರೂಪಪರಿಷ್ಕೃತಂ||

ಹೀಗೆ ಸರ್ವಾಸ್ತ್ರಕೋವಿದರ ನಡುವೆ ಅಸ್ತ್ರಯುದ್ಧವು ನಡೆಯಿತು. ಆಗ ಅರ್ಜುನನು ಪಕ್ಕಕ್ಕೆ ಸರಿದು ಅಗಲ ಅಲಗುಗಳನ್ನುಳ್ಳ ಬಾಣಗಳಿಂದ ಭೀಷ್ಮನ ಸ್ವರ್ಣಖಚಿತ ಬಿಲ್ಲನ್ನು ಕತ್ತರಿಸಿದನು.

04059025a ನಿಮೇಷಾಂತರಮಾತ್ರೇಣ ಭೀಷ್ಮೋಽನ್ಯತ್ಕಾರ್ಮುಕಂ ರಣೇ|

04059025c ಸಮಾದಾಯ ಮಹಾಬಾಹುಃ ಸಜ್ಯಂ ಚಕ್ರೇ ಮಹಾಬಲಃ|

04059025e ಶರಾಂಶ್ಚ ಸುಬಹೂನ್ಯುದ್ಧೋ ಮುಮೋಚಾಶು ಧನಂಜಯೇ||

ಮಹಾಬಾಹು ಮಹಾಬಲಶಾಲಿ ಭೀಷ್ಮನು ಎವೆಯಿಕ್ಕುವಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಬೇರೊಂದು ಬಿಲ್ಲನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಹೆದೆಯೇರಿಸಿ, ಕೋಪದಿಂದ

ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಧನಂಜಯನ ಮೇಲೆ ಬೇಗ ಬಾಣಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟನು.

04059026a ಅರ್ಜುನೋಽಪಿ ಶರಾಂಶ್ಚಿತ್ರಾನ್ಭೀಷ್ಮಾಯ ನಿಶಿತಾನ್ಬಹೂನ್|

04059026c ಚಿಕ್ಷೇಪ ಸುಮಹಾತೇಜಾಸ್ತಥಾ ಭೀಷ್ಮಶ್ಚ ಪಾಂಡವೇ||

ಮಹಾತೇಜಸ್ವಿ ಅರ್ಜುನನೂ ಕೂಡ ಭೀಷ್ಮನ ಮೇಲೆ ವಿಚಿತ್ರವೂ ಹರಿತವೂ ಆದ ಅನೇಕ ಬಾಣಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟನು. ಹಾಗೆಯೇ ಭೀಷ್ಮನೂ ಕೂಡ ಅರ್ಜುನನ ಮೇಲೆ ಬಿಟ್ಟನು.

04059027a ತಯೋರ್ದಿವ್ಯಾಸ್ತ್ರವಿದುಷೋರಸ್ಯತೋರನಿಶಂ ಶರಾನ್|

04059027c ನ ವಿಶೇಷಸ್ತದಾ ರಾಜನ್ಲಕ್ಷ್ಯತೇ ಸ್ಮ ಮಹಾತ್ಮನೋಃ||

ರಾಜನ್! ನಿರಂತರವಾಗಿ ಬಾಣಗಳನ್ನು ಬಿಡುತ್ತಿದ್ದ ಆ ದಿವ್ಯಾಸ್ತ್ರವಿದ ಮಹಾತ್ಮರಲ್ಲಿ ವ್ಯತ್ಯಾಸವೇ ಕಾಣುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ.

04059028a ಅಥಾವೃಣೋದ್ದಶ ದಿಶಃ ಶರೈರತಿರಥಸ್ತದಾ|

04059028c ಕಿರೀಟಮಾಲೀ ಕೌಂತೇಯಃ ಶೂರಃ ಶಾಂತನವಸ್ತಥಾ||

ಆಗ ಕಿರೀಟಮಾಲೀ ಅತಿರಥ ಕುಂತೀಪುತ್ರನು ಹತ್ತು ದಿಕ್ಕುಗಳನ್ನೂ ಬಾಣಗಳಿಂದ ಮುಚ್ಚಿದನು. ಶಾಂತನವನೂ ಹಾಗೆಯೇ ಮಾಡಿದನು.

04059029a ಅತೀವ ಪಾಂಡವೋ ಭೀಷ್ಮಂ ಭೀಷ್ಮಶ್ಚಾತೀವ ಪಾಂಡವಂ|

04059029c ಬಭೂವ ತಸ್ಮಿನ್ನಂಗ್ರಾಮೇ ರಾಜನ್ಲೋಕೇ ತದದ್ಭುತಂ||

ರಾಜನ್! ಆ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಅರ್ಜುನನನ್ನು ಭೀಷ್ಮನೂ, ಭೀಷ್ಮನನ್ನು ಅರ್ಜುನನೂ ಮೀರಿಸಿದಂತಿತ್ತು. ಅದು ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಅದ್ಭುತವಾಯಿತು.

04059030a ಪಾಂಡವೇನ ಹತಾಃ ಶೂರಾ ಭೀಷ್ಮಸ್ಯ ರಥರಕ್ಷಣಃ|

04059030c ಶೇರತೇ ಸ್ಮ ತದಾ ರಾಜನ್ಯಂತೇಯಸ್ಯಾಭಿತೋ ರಥಂ||

ರಾಜನ್! ಆಗ ಭೀಷ್ಮನ ಶೂರ ರಥರಕ್ಷಕರು ಅರ್ಜುನನಿಂದ ಹತರಾಗಿ ಅವನ ರಥದಡೆಯಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದರು.

04059031a ತತೋ ಗಾಂಡೀವನಿರ್ಮುಕ್ತಾ ನಿರಮಿತ್ರಂ ಚಿಕೀರ್ಷವಃ|

04059031c ಆಗಚ್ಛನ್ಪುಂಖಸಂಶ್ಲಿಷ್ಟಾಃ ಶ್ವೇತವಾಹನಪತ್ರಿಣಃ||

ಆಗ ಅರ್ಜುನನ ಗಾಂಡೀವದಿಂದ ಹೊರಬಂದ ಗರಿಸಹಿತ ಬಾಣಗಳು ಹಗೆಯನ್ನು ಇಲ್ಲದಂತೆ ಮಾಡುವ ಬಯಕೆಯಿಂದ ಮುನ್ನುಗ್ಗಿದವು.

04059032a ನಿಷ್ಪತಂತೋ ರಥಾತ್ಸ್ಯ ಧೌತಾ ಹೈರಣ್ಯವಾಸಸಃ|

04059032c ಆಕಾಶೇ ಸಮದೃಶ್ಯಂತ ಹಂಸಾನಾಮಿವ ಪಂಕ್ತಯಃ||

ಅವನ ರಥದಿಂದ ಹೊಮ್ಮುತ್ತಿದ್ದ, ಬೆಳಗುತ್ತಿದ್ದ ಸುವರ್ಣ ಖಚಿತ ಬಾಣಗಳು ಆಕಾಶದಲ್ಲಿ ಹಂಸಗಳ ಸಾಲಿನಂತೆ ಕಾಣುತ್ತಿದ್ದವು.

04059033a ತಸ್ಯ ತದ್ವಿವ್ಯಮಸ್ತ್ರಂ ಹಿ ಪ್ರಗಾಢಂ ಚಿತ್ರಮಸ್ಯತಃ|

04059033c ಪ್ರೇಕ್ಷಂತೇ ಸ್ಮಾಂತರಿಕ್ಷಸ್ಥಾಃ ಸರ್ವೇ ದೇವಾಃ ಸವಾಸವಾಃ||

ಬಲವಾಗಿ ಪ್ರಯೋಗಿಸಲಾದ ಅವನ ಆ ವಿಚಿತ್ರ ದಿವ್ಯಾಸ್ತ್ರವನ್ನು ಇಂದ್ರಸಹಿತರಾಗಿ ಆಕಾಶದಲ್ಲಿ ದೇವತೆಗಳು ನೋಡುತ್ತಿದ್ದರು.

04059034a ತದ್ಧೃಷ್ಟ್ವಾ ಪರಮಪ್ರೀತೋ ಗಂಧರ್ವಶ್ಚಿತ್ರಮದ್ಭುತಂ|

04059034c ಶಶಂಸ ದೇವರಾಜಾಯ ಚಿತ್ರಸೇನಃ ಪ್ರತಾಪವಾನ್||

ವಿಚಿತ್ರವೂ ಅದ್ಭುತವೂ ಆದ ಅದನ್ನು ನೋಡಿ ಬಹಳ
ಸಂತೋಷಗೊಂಡ ಪತಾಪಿ ಗಂಧರ್ವ ಚಿತ್ರಸೇನನು ದೇವೇಂದ್ರನ
ಮುಂದೆ ಅರ್ಜುನನನ್ನು ಹೊಗಳಿದನು.

04059035a ಪಶ್ಯೇಮಾನರಿನಿದಾರಾನ್ಸಂಸಕ್ತಾನಿವ ಗಚ್ಛತಃ|

04059035c ಚಿತ್ರರೂಪಮಿದಂ ಜಿಷ್ಣೋದಿವ್ಯಮಸ್ಮಮುದೀರ್ಯತಃ||

“ಒಂದಕ್ಕೊಂದು ಅಂಟಿಕೊಂಡಂತೆ ಹೋಗುತ್ತಿರುವ ಶತ್ರುಗಳನ್ನು
ಸೀಳುವ ಈ ಬಾಣಗಳನ್ನು ನೋಡು. ಅರ್ಜುನನ ಈ
ದಿವ್ಯಾಸ್ತ್ರಪ್ರಯೋಗವು ಅದ್ಭುತವಾಗಿದೆ.

04059036a ನೇದಂ ಮನುಷ್ಯಾಃ ಶ್ರದ್ಧಧ್ಯುರ್ನ ಹೀದಂ ತೇಷು ವಿದ್ಯತೇ|

04059036c ಪೌರಾಣಾನಾಂ ಮಹಾಸ್ತ್ರಾಣಾಂ ವಿಚಿತ್ರೋಽಯಂ ಸಮಾಗಮಃ||

ಇದನ್ನು ಮಾನವರು ನಂಬುವುದಿಲ್ಲ. ಇದು ಅವರಲ್ಲಿಲ್ಲ. ಪ್ರಾಚೀನ
ಕಾಲದ ಈ ಮಹಾಸ್ತ್ರಗಳ ಕೂಟವು ವಿಚಿತ್ರವಾದುದು.

04059037a ಮಧ್ಯಂದಿನಗತಂ ಸೂರ್ಯಂ ಪ್ರತಪಂತಮಿವಾಂಬರೇ|

04059037c ನ ಶಕ್ನುವಂತಿ ಸೈನ್ಯಾನಿ ಪಾಂಡವಂ ಪ್ರತಿವೀಕ್ಷಿತುಂ||

ಆಕಾಶದಲ್ಲಿ ಜ್ವಲಿಸುತ್ತಿರುವ ಮಧ್ಯಾಹ್ನದ ಸೂರ್ಯನಂತಿರುವ
ಅರ್ಜುನನನ್ನು ಸೈನ್ಯಗಳು ಕಣ್ಣೆತ್ತಿ ನೋಡಲಾರವು.

04059038a ಉಭೌ ವಿಶ್ರುತಕರ್ಮಾಣಾವುಭೌ ಯುದ್ಧವಿಶಾರದೌ|

04059038c ಉಭೌ ಸದ್ಯಶಕರ್ಮಾಣಾವುಭೌ ಯುಧಿ ದುರಾಸದೌ||

ಇವರಿಬ್ಬರೂ ತಮ್ಮ ಕಾರ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಸಿದ್ಧರು. ಇಬ್ಬರೂ
ಯುದ್ಧವಿಶಾರದರು. ಇಬ್ಬರೂ ಕೆಲಸದಲ್ಲಿ ಸಮಾನರು. ಇಬ್ಬರೂ
ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಎದುರಿಸಲಾಗದವರು.”

04059039a ಇತ್ಯುಕ್ತೋ ದೇವರಾಜಸ್ತು ಪಾರ್ಥಭೀಷ್ಮಸಮಾಗಮಂ|

04059039c ಪೂಜಯಾಮಾಸ ದಿವ್ಯೇನ ಪುಷ್ಪವರ್ಷೇಣ ಭಾರತ||

ಭಾರತ! ಚಿತ್ರಸೇನನು ಹೀಗೆ ಹೇಳಲು ದೇವೇಂದ್ರನು ದಿವ್ಯ
ಹೂಮಳೆಯಿಂದ ಆ ಪಾರ್ಥ-ಭೀಷ್ಮರ ಕೂಟವನ್ನು ಗೌರವಿಸಿದನು.

04059040a ತತೋ ಭೀಷ್ಮಃ ಶಾಂತನವೋ ವಾಮೇ ಪಾರ್ಶ್ವೇ ಸಮರ್ಪಯತ್|

04059040c ಅಸ್ಯತಃ ಪ್ರತಿಸಂಧಾಯ ವಿವೃತಂ ಸವ್ಯಸಾಚಿನಃ||

ಆಗ ಶಾಂತನವ ಭೀಷ್ಮನು ಬಾಣಪ್ರಯೋಗಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ
ಅರ್ಜುನನಲ್ಲಿ ಆಸ್ಪದವನ್ನು ಕಂಡು ಎಡಬದಿಗೆ ಹೊಡೆದನು.

04059041a ತತಃ ಪ್ರಹಸ್ಯ ಬೀಭತ್ಸುಃ ಪೃಥುಧಾರೇಣ ಕಾರ್ಮುಕಂ|

04059041c ನ್ಯಕೃಂತದ್ಗಾರ್ಧ್ರಪತ್ರೇಣ ಭೀಷ್ಮಸ್ಯಾಮಿತತೇಜಸಃ||

ಆಗ ಅರ್ಜುನನು ನಕ್ಕು ಬಹು ತೇಜಸ್ವಿ ಭೀಷ್ಮನ ಬಿಲ್ಲನ್ನು ಹದ್ದಿನ
ಗರಿಗಳನ್ನುಳ್ಳ ಅಗಲವಾದ ಅಲಗಿನ ಬಾಣದಿಂದ ಕತ್ತರಿಸಿದನು.

04059042a ಅಥೈನಂ ದಶಭಿರ್ಬಾಣೈಃ ಪ್ರತ್ಯವಿಧ್ಯತ್ಸ್ಮ ನಾಂತರೇ|

04059042c ಯತಮಾನಂ ಪರಾಕ್ರಾಂತಂ ಕುಂತೀಪುತ್ರೋ ಧನಂಜಯಃ||

ಹಾಗೆಯೇ ಕುಂತೀಪುತ್ರ ಧನಂಜಯನು ಪರಾಕ್ರಮದಿಂದ

ಪ್ರಯತ್ನಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಅವನ ಎದೆಗೆ ಹತ್ತು ಬಾಣಗಳಿಂದ ಹೊಡೆದನು.

04059043a ಸ ಪೀಡಿತೋ ಮಹಾಬಾಹುರ್ಗೃಹೀತ್ವಾ ರಥಕೂಬರಂ|

04059043c ಗಾಂಗೇಯೋ ಯುಧಿ ದುರ್ಧರ್ಷಸ್ತಸ್ಥೌ ದೀರ್ಘಮಿವಾತುರಃ||

ಯದ್ಧದಲ್ಲಿ ಎದುರಿಸಲಾಗದ ಮಹಾಬಾಹು ಗಾಂಗೇಯನು
ಪೀಡಿತನಾಗಿ ರಥದ ದಂಡವನ್ನು ಹಿಡಿದು ಅಸ್ವಸ್ಥನಂತೆ ಬಹಳ ಹೊತ್ತು
ಕುಳಿತುಬಿಟ್ಟನು.

04059044a ತಂ ವಿಸಂಜ್ಞಮಪೋವಾಹ ಸಮ್ಯಂತಾ ರಥವಾಜಿನಾಂ|

04059044c ಉಪದೇಶಮನುಸ್ಮೃತ್ಯ ರಕ್ಷಮಾಣೋ ಮಹಾರಥಂ||

ಪ್ರಜ್ಞೆತಪ್ಪಿದ ಆ ಮಹಾರಥನನ್ನು ರಕ್ಷಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ ರಥಾಶ್ವಗಳ
ಸಾರಥಿಯು ಉಪದೇಶವನ್ನು ನೆನೆದು ಅವನನ್ನು ಕೊಂಡೊಯ್ದನು.”

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ವಿರಾಟ ಪರ್ವಣಿ ಗೋಹರಣ ಪರ್ವಣಿ
ಉತ್ತರಗೋಗ್ರಹೇ ಭೀಷ್ಮಾ ಪಯಾನೇ ಏಕೋನಷಷ್ಟಿತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ|
ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ವಿರಾಟ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಗೋಹರಣ
ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಉತ್ತರಗೋಗ್ರಹದಲ್ಲಿ ಭೀಷ್ಮಾ ಪಯಾನದಲ್ಲಿ
ಐವತ್ತೊಂಭತ್ತನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು.

೬೦

ಪಾರ್ಥ -ದುರ್ಯೋಧನರ ಯುದ್ಧ

ಅರ್ಜುನನು ದುರ್ಯೋಧನನನ್ನು ಎದುರಿಸಿ ಅವನನ್ನು ಓಡಿಸಿದುದು
(೧-೧೫). ಅರ್ಜುನನು ದುರ್ಯೋಧನನನ್ನು ಹೀಯಾಳಿಸಿದುದು
(೧೬-೧೯).

04060001 ವೈಶಂಪಾಯನ ಉವಾಚ|

04060001a ಭೀಷ್ಮೈ ತು ಸಂಗ್ರಾಮಶಿರೋ ವಿಹಾಯ|

ಪಲಾಯಮಾನೇ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರ ಪುತ್ರಃ|

04060001c ಉಚ್ಛ್ರೈ ತ್ಯ ಕೇತುಂ ವಿನದನ್ಮಹಾತ್ಮಾ|

ಸ್ವಯಂ ವಿಗೃಹ್ಯಾರ್ಜುನಮಾಸಸಾದ||

ವೈಶಂಪಾಯನನು ಹೇಳಿದನು: “ಭೀಷ್ಮನು ರಣರಂಗವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು
ಓಡಿಹೋಗಲು ಮಹಾತ್ಮ ದುರ್ಯೋಧನನು ಬಾವುಟವನ್ನೇರಿಸಿ ಬಿಲ್ಲು
ಹಿಡಿದು ಗರ್ಜನೆ ಮಾಡುತ್ತಾ ತಾನೇ ಅರ್ಜುನನನ್ನು ಎದುರಿಸಿದನು.

04060002a ಸ ಭೀಮಧನ್ವಾನಮದಗ್ರವೀರ್ಯಂ|

ಧನಂಜಯಂ ಶತ್ರುಗಣೇ ಚರಂತಂ|

04060002c ಆಕರ್ಣಪೂರ್ಣಾಯತಚೋದಿತೇನ|

ಭಲ್ಲೇನ ವಿವ್ಯಾಧ ಲಲಾಟಮಧ್ಯೇ||

ಅವನು ಭಯಂಕರ ಬಿಲ್ಲನ್ನು ಹಿಡಿದ, ಉತ್ತುಂಗ ಪರಾಕ್ರಮವನ್ನುಳ್ಳ,
ಶತ್ರುಸಮೂಹದಲ್ಲಿ ಸಂಚರಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಧನಂಜಯನ ನಡುಹಣೆಗೆ
ಕಿವಿಯವರೆಗೂ ಸೆಳೆದು ಬಿಟ್ಟ, ಭಲ್ಲೆಯಿಂದ ಹೊಡೆದನು.

04060003a ಸ ತೇನ ಬಾಣೇನ ಸಮರ್ಪಿತೇನ|

ಜಾಂಬೂನದಾಭೇನ ಸುಸಂಶಿತೇನ|

04060003c ರರಾಜ ರಾಜನ್ಮಹನೀಯಕರ್ಮಾ|

ಯಥೈಕಪರ್ವಾ ರುಚಿರೈಕಶೃಂಗಃ||

ರಾಜನ್ ! ಮಹಾಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದ ಆ ಅರ್ಜುನನು
ಸುವರ್ಣಸದೃಶವೂ ತೀಕ್ಷ್ಣವೂ ಆದ ಆ ಬಾಣವು ನಾಟಲು,
ಸುಂದರವಾದ ಒಂದೇ ಶಿಖರದ ಒಂದೇ ಸ್ತರದ ಪರ್ವತದಂತೆ
ಶೋಭಿಸಿದನು.

04060004a ಅಥಾಸ್ಯ ಬಾಣೇನ ವಿದಾರಿತಸ್ಯ|

ಪ್ರಾದುರ್ಬಭೂವಾಸ್ಯಗಜಸ್ರಮುಷ್ಟಂ|

04060004c ಸಾ ತಸ್ಯ ಜಾಂಬೂನದಪುಷ್ಟಚಿತ್ರಾ|

ಮಾಲೇವ ಚಿತ್ರಾಭಿವಿರಾಜತೇ ಸ್ಮ||

ಬಾಣದಿಂದ ಸೀಳಿದ ಅವನ ಹಣೆಯಿಂದ ಬೆಚ್ಚನೆಯ ರಕ್ತವು
ಸತತವಾಗಿ ಹೊಮ್ಮಿತು. ಅದು ಚಿನ್ನದ ವಿಚಿತ್ರ ಹೂಮಾಲೆಯಂತೆ
ಸುಂದರವಾಗಿ ಶೋಭಿಸಿತು.

04060005a ಸ ತೇನ ಬಾಣಾಭಿಹತಸ್ತರಸ್ವೀ|

ದುರ್ಯೋಧನೇನೋದ್ಧತಮನ್ಯುವೇಗಃ|

04060005c ಶರಾನುಪಾದಾಯ ವಿಷಾಗ್ನಿಕಲ್ಪಾನ್|

ವಿವ್ಯಾಧ ರಾಜಾನಮದೀನಸತ್ತ್ವಃ||

ರಾಜನ್ ! ದುರ್ಯೋಧನನ ಬಾಣತಾಗಿದ, ಕುಗ್ಗದ ಸತ್ವವುಳ್ಳ ಆ

ಬಲಶಾಲಿಯು ಅತಿಶಯ ಕೋಪಾವೇಷದಿಂದ ವಿಷಾಗ್ನಿಸಮಾನ
ಬಾಣಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಆ ರಾಜನನ್ನು ಹೊಡೆದನು.

04060006a ದುರ್ಯೋಧನಶ್ಚಾಪಿ ತಮುಗ್ರತೇಜಾಃ|
ಪಾರ್ಥಶ್ಚ ದುರ್ಯೋಧನಮೇಕವೀರಃ|

04060006c ಅನ್ಯೋನ್ಯಮಾಜೌ ಪುರುಷಪ್ರವೀರೌ|
ಸಮಂ ಸಮಾಜಘ್ನತುರಾಜಮೀಢೌ||

ಉಗ್ರತೇಜಸ್ವಿ ದುರ್ಯೋಧನನು ಪಾರ್ಥನನ್ನೂ, ಏಕೈಕವೀರನಾದ
ಪಾರ್ಥನು ದುರ್ಯೋಧನನನ್ನೂ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಎದುರಿಸಿದರು.
ಅಜಮೀಢ ವಂಶದ ಆ ವೀರಶ್ರೇಷ್ಠರಿಬ್ಬರೂ ಒಬ್ಬರನ್ನೊಬ್ಬರು
ಸಮಾನವಾಗಿ ಘಾತಿಸಿದರು.

04060007a ತತಃ ಪ್ರಭಿನ್ನೇನ ಮಹಾಗಜೇನ|
ಮಹೀಧರಾಭೇನ ಪುನರ್ವಿಕರ್ಣಃ|

04060007c ರಥೈಶ್ಚ ತುರ್ಭಿರ್ಗಜಪಾದರಕ್ಷೈಃ|
ಕುಂತೀಸುತಂ ಜಿಷ್ಣುಮಥಾಭ್ಯಧಾವತ್||

ಅನಂತರ ವಿಕರ್ಣನು ಮದಿಸಿದ ಪರ್ವತಸಮಾನ ಮಹಾಗಜವನ್ನೇರಿ
ಆನೆಯ ಕಾಲುಗಳನ್ನು ರಕ್ಷಿಸುವ ನಾಲ್ಕು ರಥಗಳೊಂದಿಗೆ ಕುಂತೀಪುತ್ರ
ಅರ್ಜುನನತ್ತ ನುಗ್ಗಿದನು.

04060008a ತಮಾಪತಂತಂ ತ್ವರಿತಂ ಗಜೇಂದ್ರಂ|
ಧನಂಜಯಃ ಕುಂಭವಿಭಾಗಮಧೈ|

04060008c ಆಕರ್ಣಪೂರ್ಣೇನ ದೃಢಾಯಸೇನ|

ಬಾಣೇನ ವಿವ್ಯಾಧ ಮಹಾಜವೇನ||

ಧನಂಜಯನು ಬಿಲ್ಲನ್ನು ಕಿವಿಯವರೆಗೂ ಎಳೆದು ಬಿಟ್ಟು
ಮಹಾವೇಗಶಾಲಿ ಉಕ್ಕಿನ ದೃಢ ಬಾಣದಿಂದ ಶೀಘ್ರವಾಗಿ ಮೇಲೇರಿ
ಬರುತ್ತಿದ್ದ ಆ ಗಜೇಂದ್ರನ ಕುಂಭಸ್ಥಳದ ಮಧ್ಯಭಾಗಕ್ಕೆ ಹೊಡೆದನು.

04060009a ಪಾರ್ಥೇನ ಸೃಷ್ಟ್ಯಃ ಸ ತು ಗಾರ್ಧ್ರಪತ್ರ|

ಆ ಪುಂಖದೇಶಾತ್ಪ್ರವಿವೇಶ ನಾಗಂ|

04060009c ವಿದಾಯ್ ಶೈಲಪ್ರವರಪ್ರಕಾಶಂ|

ಯಥಾಶನಿಃ ಪರ್ವತಮಿಂದ್ರಸೃಷ್ಟ್ಯಃ||

ಇಂದ್ರನು ಪ್ರಯೋಗಿಸಿದ ವಜ್ರಾಯುಧವು ಪರ್ವತವನ್ನು ಭೇದಿಸಿ
ಹೊಕ್ಕಂತೆ ಪಾರ್ಥನು ಬಿಟ್ಟು ಆ ಹದ್ದಿನ ಗರಿಯುಳ್ಳ ಬಾಣವು
ಪರ್ವತಶ್ರೇಷ್ಠ ಸಮಾನ ಆ ಆನೆಯನ್ನು ಭೇದಿಸಿ ಪುಂಖದವರೆಗೂ
ಒಳಹೊಕ್ಕಿತು.

04060010a ಶರಪ್ರತಪ್ತಃ ಸ ತು ನಾಗರಾಜಃ|

ಪ್ರವೇಪಿತಾಂಗೋ ವ್ಯಥಿತಾಂತರಾತ್ಮಾ|

04060010c ಸಂಸೀದಮಾನೋ ನಿಪಪಾತ ಮಃಯಾಂ|

ವಜ್ರಾಹತಂ ಶೃಂಗಮಿವಾಚಲಸ್ಯ||

ಬಾಣದಿಂದ ಬಾಧಿತವಾಗಿ ಮೈ ನಡುಗಿ ಮನನೊಂದು ಕುಸಿತು ಆ
ಶ್ರೇಷ್ಠ ಗಜವು ವಜ್ರಾಯುಧಹತ ಪರ್ವತಶಿಖರದಂತೆ ನೆಲಕ್ಕೆ ಬಿದ್ದಿತು.

04060011a ನಿಪಾತಿತೇ ದಂತಿವರೇ ಪೃಥಿವ್ಯಾಂ|

ತ್ರಾಸಾದ್ವಿಕರ್ಣಃ ಸಹಸಾವತೀರ್ಯ|

04060011c ತೂರ್ಣಂ ಪದಾನ್ಯಷ್ಟಶತಾನಿ ಗತ್ವಾ|

ವಿವಿಂಶತೇಃ ಸ್ಯಂದನಮಾರುರೋಹ||

ಆ ಶ್ರೇಷ್ಠಗಜವು ನೆಲಕ್ಕುರುಳಲು ವಿಕರ್ಣನು ಭಯದಿಂದ ಥಟ್ಟನೇ ಕೆಳಗಿಳಿದು ಬೇಗ ನೂರೆಂಟು ಹೆಜ್ಜೆ ನಡೆದು ವಿವಿಂಶತಿಯ ರಥವನ್ನೇರಿದನು.

04060012a ನಿಹತ್ಯ ನಾಗಂ ತು ಶರೇಣ ತೇನ|

ವಜ್ರೋಪಮೇನಾದ್ರಿವರಾಂಬುದಾಭಂ|

04060012c ತಥಾವಿಧೇನೈವ ಶರೇಣ ಪಾರ್ಥೋ|

ದುರ್ಯೋಧನಂ ವಕ್ಷಸಿ ನಿರ್ಬಿಭೇದ||

ವಜ್ರಾಯುಧಸಮಾನ ಬಾಣದಿಂದ ಮಹಾಪರ್ವತದಂತೆಯೂ ಮೋಡದಂತೆಯೂ ಇದ್ದ ಆ ಆನೆಯನ್ನು ಕೊಂದ ಪಾರ್ಥನು ಅದೇ ರೀತಿಯ ಬಾಣದಿಂದ ದುರ್ಯೋಧನನ ಎದೆಯನ್ನು ಭೇದಿಸಿದನು.

04060013a ತತೋ ಗಜೇ ರಾಜನಿ ಚೈವ ಭಿನ್ನೇ|

ಭಗ್ನೇ ವಿಕರ್ಣೇ ಚ ಸಪಾದರಕ್ಷೇ|

04060013c ಗಾಂಡೀವಮುಕ್ತೈರ್ವಿ ಶಿಖೈಃ ಪ್ರಣುನ್ನಾಸೌ|

ತೇ ಯೋಧಮುಖ್ಯಾಃ ಸಹಸಾಪಜಗ್ಮುಃ||

ಆಗ ರಾಜನೂ ಆನೆಯೂ ಗಾಯಗೊಂಡಿರಲು, ಆನೆಯ ಪಾದಗಳನ್ನು

ರಕ್ಷಿಸುತ್ತಿದ್ದ ರಥಗಳೊಡನೆ ವಿಕರ್ಣನು ಭಗ್ನನಾಗಲು, ಗಾಂಡೀವದಿಂದ
ಬಿಡಲಾದ ಬಾಣಗಳು ತಿವಿಯಲು, ಆ ಯೋಧಮುಖ್ಯರು ಕೂಡಲೇ
ಚದುರಿ ಓಡಿಹೋದರು.

04060014a ದೃಷ್ಟ್ವೈವ ಬಾಣೇನ ಹತಂ ತು ನಾಗಂ|
ಯೋಧಾಂಶ್ಚ ಸರ್ವಾನ್ತ್ರವತೋ ನಿಶಮ್ಯ|

04060014c ರಥಂ ಸಮಾವೃತ್ಯ ಕುರುಪ್ರವೀರೋ|
ರಣಾತ್ಪ್ರದುದ್ರಾವ ಯತೋ ನ ಪಾರ್ಥಃ||

ಆನೆಯು ಬಾಣದಿಂದ ಹತವಾದುದನ್ನೂ, ಯೋಧರೆಲ್ಲರೂ
ಓಡಿಹೋಗುತ್ತಿದ್ದನ್ನೂ ಕಂಡು ಕುರುವೀರ ದುರ್ಯೋಧನನು ರಥವನ್ನು
ತಿರುಗಿಸಿ ಪಾರ್ಥನಿಲ್ಲದೆಡೆಗೆ ರಣದಿಂದ ಓಡಿದನು.

04060015a ತಂ ಭೀಮರೂಪಂ ತ್ವರಿತಂ ದ್ರವಂತಂ|
ದುರ್ಯೋಧನಂ ಶತ್ರುಸಹೋ ನಿಷಂಗೀ|

04060015c ಪ್ರಾಕ್ಷೇಡಯದ್ಯೋದ್ಧಮನಾಃ ಕಿರೀಟೀ|
ಬಾಣೇನ ವಿದ್ಧಂ ರುಧಿರಂ ವಮಂತಂ||

ಭಯಂಕರರೂಪವುಳ್ಳ, ಬೇಗಬೇಗ ಓಡುತ್ತಿದ್ದ, ಬಾಣನಾಟಿ
ರಕ್ತಕಾರುತ್ತಿದ್ದ ದುರ್ಯೋಧನನನ್ನು ನೋಡಿ ಶತ್ರುಗಳನ್ನು ಎದುರಿಸಬಲ್ಲ,
ಬತ್ತಳಿಕೆಯುಳ್ಳ, ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಆಸಕ್ತ ಅರ್ಜುನನು ಗರ್ಜಿಸಿದನು.

04060016 ಅರ್ಜುನ ಉವಾಚ|

04060016a ವಿಹಾಯ ಕೀರ್ತಿಂ ವಿಪುಲಂ ಯಶಶ್ಚ|

ಯುದ್ಧಾತ್ಮರಾವೃತ್ಯ ಪಲಾಯಸೇ ಕಿಂ|

04060016c ನ ತೇಽದ್ಯ ತೂರ್ಯಾಣಿ ಸಮಾಹತಾನಿ|

ಯಥಾವದುದ್ಯಾಂತಿ ಗತಸ್ಯ ಯುದ್ಧೇ||

ಅರ್ಜುನನು ಹೇಳಿದನು: “ಅತಿಶಯ ಕೀರ್ತಿ ಯಶಸ್ಸುಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ಬೆನ್ನು ತಿರುಗಿಸಿ ಏತಕ್ಕೆ ಪಲಾಯನಮಾಡುತ್ತಿದ್ದೀಯೆ? ನಿನ್ನ ತೂರ್ಯಗಳು ನೀನು ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ಹೊರಟಾಗ ಮೊಳಗಿದಂತೆ ಇಂದು ಏಕೆ ಮೊಳಗುತ್ತಿಲ್ಲ?”

04060017a ಯುಧಿಷ್ಠಿರಸ್ಯಾಸ್ಮಿ ನಿರ್ದೇಶಕಾರಿ|

ಪಾರ್ಥಸ್ತುತೀಯೋ ಯುಧಿ ಚ ಸ್ಥಿರೋಽಸ್ಮಿ|

04060017c ತದರ್ಥಮಾವೃತ್ಯ ಮುಖಂ ಪ್ರಯಚ್ಛ|

ನರೇಂದ್ರವೃತ್ತಂ ಸ್ಮರ ಧಾರ್ತರಾಷ್ಟ್ರ||

ದುರ್ಯೋಧನ! ಯುಧಿಷ್ಠಿರನ ಅಪ್ಪಣೆಗಳನ್ನು ಪಾಲಿಸುವ, ಕುಂತಿಯ ಮೂರನೆಯ ಮಗನಾದ ನಾನು ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಸ್ಥಿರವಾಗಿ ನಿಂತಿದ್ದೇನೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ತಿರುಗಿ ಮುಖಕೊಟ್ಟು ಮಾತನಾಡು. ರಾಜಶ್ರೇಷ್ಠನ ನಡತೆಯನ್ನು ಸ್ಮರಿಸಿಕೋ.

04060018a ಮೋಘಂ ತವೇದಂ ಭುವಿ ನಾಮಧೇಯಂ|

ದುರ್ಯೋಧನೇತೀಹ ಕೃತಂ ಪುರಸ್ತಾತ್|

04060018c ನ ಹೀಹ ದುರ್ಯೋಧನತಾ ತವಾಸ್ತಿ|

ಪಲಾಯಮಾನಸ್ಯ ರಣಂ ವಿಹಾಯ||

ದುರ್ಯೋಧನನೆಂದು ಹಿಂದೆ ನಿನಗಿಟ್ಟು ಈ ಹೆಸರು ಲೋಕದಲ್ಲಿ
ವ್ಯರ್ಥವಾಯಿತು. ಯುದ್ಧವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಪಲಾಯನಮಾಡುತ್ತಿರುವ
ನಿನಗೆ ಈಗ ದುರ್ಯೋಧನತ್ವವು ಉಳಿದಿಲ್ಲ.

04060019a ನ ತೇ ಪುರಸ್ತಾದಥ ಪೃಷ್ಠತೋ ವಾ|

ಪಶ್ಯಾಮಿ ದುರ್ಯೋಧನ ರಕ್ಷಿತಾರಮ್ಯ|

04060019c ಪರೈಹಿ ಯುದ್ಧೇನ ಕುರುಪ್ರವೀರ|

ಪ್ರಾಣಾನ್ಪ್ರಿಯಾನ್ಪಾಂಡವತೋಽದ್ಯ ರಕ್ಷ||

ದುರ್ಯೋಧನ ! ನಿನ್ನ ಹಿಂದಾಗಲೀ ಮುಂದಾಗಲೀ ರಕ್ಷಕರು ನನಗೆ
ಕಾಣುತ್ತಿಲ್ಲ. ಕುರುವೀರ ! ಯುದ್ಧದಿಂದ ಓಡಿಹೋಗು. ಪ್ರಿಯವಾದ
ಪ್ರಾಣವನ್ನು ಪಾಂಡುಪುತ್ರನಿಂದ ಈಗ ಕಾಪಾಡಿಕೋ !”

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ವಿರಾಟ ಪರ್ವಣಿ ಗೋಹರಣ ಪರ್ವಣಿ
ಉತ್ತರಗೋಗ್ರಹೇ ದುರ್ಯೋಧನಾಪಯಾನೇ ಷಷ್ಟಿತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ|
ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ವಿರಾಟ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಗೋಹರಣ
ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಉತ್ತರಗೋಗ್ರಹದಲ್ಲಿ ದುರ್ಯೋಧನಾಪಯಾನದಲ್ಲಿ
ಅರವತ್ತನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು.

೬೧

ಪಾರ್ಥನಿಂದ ಸಮೋಹನಾಸ್ತ್ರ ಪ್ರಯೋಗ

ತನ್ನ ಮೇಲೆ ತಿರುಗಿ ಬಿದ್ದ ಕೌರವ ಸೇನೆಯ ಮೇಲೆ ಅರ್ಜುನನು

ಸಮೋಹನಾಸ್ತ್ರವನ್ನು ಪ್ರಯೋಗಿಸಿ, ಶಂಖವನ್ನೂದಿ, ಸರ್ವ
ಸೇನೆಗಳನ್ನೂ ಮೂರ್ಛಿಗೊಳಿಸಿದುದು (೧-೧೧). ಮೂರ್ಛಿತರಾದ
ಮಹಾರಥರ ವಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ರಥವನ್ನೇರಿ
ರಣದಿಂದಾಚೆಗೆ ಅರ್ಜುನ-ಉತ್ತರರು ಹೋದುದು (೧೨-೧೬). ಹಾಗೆ
ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದ ಅರ್ಜುನನನ್ನು ಭೀಷ್ಮನು ಬಾಣಗಳಿಂದ ಹೊಡೆಯಲು
ಅರ್ಜುನನು ಅವನ ಕುದುರೆಗಳನ್ನು ಕೊಂದು ಪಕ್ಕಿಗಳಿಗೆ ಹೊಡೆದು
ಮುಂದುವರೆದಿದು (೧೭-೧೮). ಎಚ್ಚಿತ್ತ ದುರ್ಯೋಧನನು
ಅರ್ಜುನನನ್ನು ಹಿಡಿಯಲು ಬಯಸಿದರೂ ಭೀಷ್ಮನ ಹಿತವಚನದಿಂದ
ಸುಮ್ಮನಾಗಿ ಎಲ್ಲರೂ ಮರಳಲು ನಿರ್ಧರಿಸಿದುದು (೧೯-೨೪).
ಹಿಂದಿರುಗುತ್ತಿದ್ದ ಹಿರಿಯರನ್ನು ಅರ್ಜುನನು ಗೌರವಿಸಿದುದು ಮತ್ತು
ದುರ್ಯೋಧನನನ್ನು ಕಿರೀಟ ತುಂಡರಿಸಿ ಅಪಮಾನಿಸಿದುದು (೨೫-
೨೯).

04061001 ವೈಶಂಪಾಯನ ಉವಾಚ|

04061001a ಆಹೂಯಮಾನಸ್ತು ಸ ತೇನ ಸಂಖ್ಯೇ|

ಮಹಾಮನಾ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರಸ್ಯ ಪುತ್ರಃ|

04061001c ನಿವರ್ತಿತಸ್ತಸ್ಯ ಗಿರಾಮ್ಕುಶೇನ|

ಗಜೋ ಯಥಾ ಮತ್ತ ಇವಾಂಕುಶೇನ||

ವೈಶಂಪಾಯನನು ಹೇಳಿದನು: “ಅವನಿಂದ ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ಆಹ್ವಾನಿತನಾದ
ಮಹಾತ್ಮ ದುರ್ಯೋಧನನು ಅಂಕುಶದಿಂದ ತಿವಿತಗೊಂಡ
ಮದಗಜವು ಹಿಂದಕ್ಕೆ ತಿರುಗುವಂತೆ ಅವನ ಮಾತಿನ ಅಂಕುಶದಿಂದ

ತಿವಿತಗೊಂಡು ಹಿಂದಿರುಗಿದನು.

04061002a ಸೋಽಮೃಷ್ಯಮಾಣೋ ವಚಸಾಭಿಮೃಷ್ಟೋ|

ಮಹಾರಥೇನಾತಿರಥಸ್ತರಸ್ವೀ|

04061002c ಪರ್ಯಾವವರ್ತಾಥ ರಥೇನ ವೀರೋ|

ಭೋಗೀ ಯಥಾ ಪಾದತಲಾಭಿಮೃಷ್ಯಃ||

ಆ ಅತಿರಥ, ಶೀಘ್ರತೆಯುಳ್ಳ ವೀರನು ಕಾಲಿನಿಂದ ತುಳಿದ ಸರ್ಪದಂತೆ
ಮಹಾರಥಿ ಅರ್ಜುನನ ಮಾತಿನಿಂದ ಪೆಟ್ಟುಗೊಂಡು ಅದನ್ನು
ಸೈರಿಸಲಾರದೇ ರಥದಲ್ಲಿ ಹಿಂದಿರುಗಿದನು.

04061003a ತಂ ಪ್ರೇಕ್ಷ್ಯ ಕರ್ಣಃ ಪರಿವರ್ತಮಾನಂ|

ನಿವರ್ತ್ಯ ಸಂಸ್ತಭ್ಯ ಚ ವಿದ್ಧಗಾತ್ರಃ|

04061003c ದುರ್ಯೋಧನಂ ದಕ್ಷಿಣತೋಽಭ್ಯಗಚ್ಛತ್|

ಪಾರ್ಥಂ ನೃವೀರೋ ಯುಧಿ ಹೇಮಮಾಲೀ||

ಹಿಂದಕ್ಕೆ ಬರುತ್ತಿದ್ದ ಆ ದುರ್ಯೋಧನನ್ನು ನೋಡಿ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಶರೀರ
ಗಾಯಗೊಂಡ, ಸುವರ್ಣಮಾಲೆಯನ್ನು ಧರಿಸಿದ ವೀರ ಕರ್ಣನು
ಅವನನ್ನು ತಡೆದು ದುರ್ಯೋಧನನ ಬಲಗಡೆಯಿದ ಪಾರ್ಥನಿದ್ದೆಡೆಗೆ
ಹೋದನು.

04061004a ಭೀಷ್ಮಸ್ತತಃ ಶಾಂತನವೋ ನಿವೃತ್ಯ|

ಹಿರಣ್ಯಕಕ್ಷ್ಯಾಂಸ್ವ ರಯಂಸ್ತುರಂಗಾನ್|

04061004c ದುರ್ಯೋಧನಂ ಪಶ್ಚಿಮತೋಽಭ್ಯರಕ್ಷತ್|

ಪಾರ್ಥಾನ್ಮಹಾಬಾಹುರಧಿಜ್ಯಧನ್ವಾ||

ಬಳಿಕ ಮಹಾಬಾಹು ಶಂತನುಪುತ್ರ ಭೀಷ್ಮನು ಚಿನ್ನದ ಜೀನುಗಳನ್ನುಳ್ಳ
ಕುದುರೆಗಳನ್ನು ತ್ವರೆಗೊಳಿಸಿ ಹಿಂದಕ್ಕೆ ತಿರುಗಿಸಿ, ಬಿಲ್ಲನ್ನು ಮಿಡಿಯುತ್ತ
ಹಿಂದಿನಿಂದ ದುರ್ಯೋಧನನನ್ನು ಪಾರ್ಥನಿಂದ ರಕ್ಷಿಸಿದನು.

04061005a ದ್ರೋಣಃ ಕೃಪಶ್ಚೈವ ವಿವಿಂಶತಿಶ್ಚ|

ದುಃಶಾಸನಶ್ಚೈವ ನಿವೃತ್ಯ ಶೀಘ್ರಂ|

04061005c ಸರ್ವೇ ಪುರಸ್ತಾದ್ವಿತತೇಷುಚಾಪಾ|

ದುರ್ಯೋಧನಾರ್ಥಂ ತ್ವರಿತಾಭ್ಯುಪೇಯುಃ||

ದ್ರೋಣ, ಕೃಪ, ವಿವಿಂಶತಿ, ದುಃಶಾಸನ - ಎಲ್ಲರೂ ಬೇಗ ಹಿಂದಿರುಗಿ,
ಬಾಣಹೂಡಿದ ಬಿಲ್ಲುಗಳನ್ನೆಳೆದು ದುರ್ಯೋಧನನ ರಕ್ಷಣೆಗಾಗಿ
ಮುನ್ನುಗ್ಗಿದರು.

04061006a ಸ ತಾನ್ಯನೀಕಾನಿ ನಿವರ್ತಮಾನಾನ್ಯೈ|

ಆಲೋಕ್ಯ ಪೂರ್ಣಾಘನಿಭಾನಿ ಪಾರ್ಥಃ|

04061006c ಹಂಸೋ ಯಥಾ ಮೇಘಮಿವಾಪತಂತಂ|

ಧನಂಜಯಃ ಪ್ರತ್ಯಪತತ್ತರಸ್ವೀ||

ಹಿಂದಿರುಗಿ ಪೂರ್ಣಪ್ರವಾಹಸದೃಶ ಆ ಸೈನ್ಯಗಳನ್ನು ನೋಡಿದ
ಕುಂತೀಪುತ್ರ ವೇಗಶಾಲಿ ಧನಂಜಯನು ಥಟ್ಟನೆ ಎದುರಾದ
ಮೋಡಕ್ಕೆರಗುವ ಹಂಸದಂತೆ ಅವುಗಳ ಮೇಲೆ ಬಿದ್ದನು.

04061007a ತೇ ಸರ್ವತಃ ಸಂಪರಿವಾರ್ಯ ಪಾರ್ಥಂ|

ಅಸ್ತ್ರಾಣಿ ದಿವ್ಯಾನಿ ಸಮಾದದಾನಾಃ|

04061007c ವವರ್ಷುರಭ್ಯೇತ್ಯ ಶರೈಃ ಸಮಂತಾನ್|

ಮೇಘಾ ಯಥಾ ಭೂಧರಮಂಬುವೇಗೈಃ||

ಅವರು ದಿವ್ಯಾಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ಹಿಡಿದು ಪಾರ್ಥನನ್ನು ಎಲ್ಲ ಕಡೆಗಳಿಂದಲೂ ಮುತ್ತಿ ಮೋಡಗಳು ಪರ್ವತದ ಮೇಲೆ ಜಲಧಾರೆಯನ್ನು ಸುರಿಸುವಂತೆ ಅವನ ಮೇಲೆ ಬಿದ್ದು ಸುತ್ತಲೂ ಬಾಣಗಳನ್ನು ಸುರಿಸಿದರು.

04061008a ತತೋಽಸ್ತ್ರಮಸ್ತ್ರೇಣ ನಿವಾರ್ಯ ತೇಷಾಂ|

ಗಾಂಡೀವಧನ್ವಾ ಕುರುಪುಂಗವಾನಾಂ|

04061008c ಸಮೋಹನಂ ಶತ್ರುಸಹೋಽನ್ಯದಸ್ತ್ರಂ|

ಪ್ರಾದುಶ್ಚ ಕಾರ್ಯಂದ್ರಿರಪಾರಣೀಯಂ||

ಆಗ ಶತ್ರುಗಳನ್ನು ಎದುರಿಸಬಲ್ಲ ಇಂದ್ರಪುತ್ರ ಗಾಂಡೀವಿಯು ಆ ಕೌರವಶ್ರೇಷ್ಠರ ಅಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ಅಸ್ತ್ರದಿಂದ ನಿವಾರಿಸಿ, ಸಮೋಹನವೆಂಬ ಮತ್ತೊಂದು ಅಜೇಯ ಅಸ್ತ್ರವನ್ನು ಹೊರತೆಗೆದನು.

04061009a ತತೋ ದಿಶಶ್ಚಾನುದಿಶೋ ವಿವೃತ್ಯ|

ಶರೈಃ ಸುಧಾರೈರ್ನಿಶಿತೈಃ ಸುಪುಂಖೈಃ|

04061009c ಗಾಂಡೀವಘೋಷೇಣ ಮನಾಂಸಿ ತೇಷಾಂ|

ಮಹಾಬಲಃ ಪ್ರವ್ಯಥಯಾಂ ಚಕಾರ||

ಆ ಬಲಶಾಲಿಯು ಹರಿತ ಅಲಗುಗಳಿಂದಲೂ, ಅಂದದ ಗರಿಗಳಿಂದಲೂ ಕೂಡಿದ ಬಾಣಗಳಿಂದ ಎಲ್ಲ ದಿಕ್ಕುಗಳನ್ನೂ ಮುಚ್ಚಿ

ಗಾಂಡೀವ ಘೋಷದಿಂದ ಅವರ ಮನಸ್ಸುಗಳಿಗೆ
ವ್ಯಥೆಯನ್ನುಂಟುಮಾಡಿದನು.

04061010a ತತಃ ಪುನರ್ಭೀಮರವಂ ಪ್ರಗೃಹ್ಯ|
ದೋರ್ಭ್ಯಾಂ ಮಹಾಶಂಖಮುದಾರಘೋಷಂ|

04061010c ವ್ಯನಾದಯತ್ಸ ಪ್ರದಿಶೋ ದಿಶಃ ಖಂ|
ಭುವಂ ಚ ಪಾರ್ಥೋ ದ್ವಿಷತಾಂ ನಿಹಂತಾ||

ಆಗ ಶತ್ರುನಾಶಕ ಪಾರ್ಥನು ಭಯಂಕರ ಧ್ವನಿಯ,
ಮಹಾಘೋಷವನ್ನುಳ್ಳ, ಮಹಾಶಂಖವನ್ನು ಎರಡು ಕೈಗಳಿಂದಲೂ
ಹಿಡಿದು ಊದಿ ದಿಕ್ಕುದಿಕ್ಕುಗಳನ್ನೂ ಭೂಮ್ಯಾಕಾಶಗಳನ್ನೂ
ಮೊಳಗಿಸಿದನು.

04061011a ತೇ ಶಂಖನಾದೇನ ಕುರುಪ್ರವೀರಾಃ|
ಸಮೋಹಿತಾಃ ಪಾರ್ಥಸಮೀರಿತೇನ|

04061011c ಉತ್ಸ್ರಜ್ಯ ಚಾಪಾನಿ ದುರಾಸದಾನಿ|
ಸರ್ವೇ ತದಾ ಶಾಂತಿಪರಾ ಬಭೂವುಃ||

ಪಾರ್ಥನು ಊದಿದ ಆ ಶಂಖದ ಶಬ್ದದಿಂದ ಕೌರವವೀರರೆಲ್ಲ
ಮೂರ್ಛಿತರಾಗಿ ಎದುರಿಸಲು ಅಶಕ್ಯವಾಗಿದ್ದ ತಮ್ಮ ಬಿಲ್ಲುಗಳನ್ನು
ತ್ಯಜಿಸಿ ಸ್ತಬ್ಧರಾದರು.

04061012a ತಥಾ ವಿಸಂಜ್ಞೇಷು ಪರೇಷು ಪಾರ್ಥಃ|
ಸ್ಮೃತ್ವಾ ತು ವಾಕ್ಯಾನಿ ತಥೋತ್ತರಾಯಾಃ|

04061012c ನಿಯಾಹಿ ಮಧ್ಯಾಧಿತಿ ಮತ್ಸ್ಯ ಪುತ್ರಂ|

ಉವಾಚ ಯಾವತ್ಕುರವೋ ವಿಸಂಜ್ಞಾಃ||

ಹಾಗೆ ಶತ್ರುಗಳು ಪ್ರಜ್ಞಾಹೀನರಾಗಿರಲು ಪಾರ್ಥನು ಉತ್ತರೆಯ
ಮಾತುಗಳನ್ನು ಜ್ಞಾಪಿಸಿಕೊಂಡು ವಿರಾಟಪುತ್ರನಿಗೆ ಹೇಳಿದನು:

“ಕೌರವರು ಪ್ರಜ್ಞಾಶೀಲರಾಗುವುದರೊಳಗೇ ಅವರ ನಡುವೆ ಹೋಗು.

04061013a ಆಚಾರ್ಯ ಶಾರದ್ವತಯೋಃ ಸುಶುಕ್ಲೇ|

ಕರ್ಣಸ್ಯ ಪೀತಂ ರುಚಿರಂ ಚ ವಸ್ತ್ರಂ|

04061013c ದ್ರಾಣೇಶ್ಚ ರಾಜ್ಞಶ್ಚ ತಥೈವ ನೀಲೇ|

ವಸ್ತ್ರೇ ಸಮಾದತ್ಸ್ಯ ನರಪ್ರವೀರ||

ವೀರಶ್ರೇಷ್ಠ! ಆಚಾರ್ಯ ದ್ರೋಣನ ಮತ್ತು ಕೃಪನ ಬಿಳಿಯ
ವಸ್ತ್ರಗಳನ್ನೂ, ಕರ್ಣನ ಸುಂದರ ಹಳದಿ ವಸ್ತ್ರವನ್ನೂ, ಅಶ್ವತ್ಥಾಮನ
ಹಾಗೂ ರಾಜ ದುರ್ಯೋಧನನ ನೀಲಿ ವಸ್ತ್ರವನ್ನೂ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಬಾ.

04061014a ಭೀಷ್ಮಸ್ಯ ಸಂಜ್ಞಾಂ ತು ತಥೈವ ಮನೈ|

ಜಾನಾತಿ ಮೇಽಸ್ತ್ರಪ್ರತಿಘಾತಮೇಷಃ|

04061014c ಏತಸ್ಯ ವಾಹಾನ್ಕುರು ಸವ್ಯತಸ್ತ್ವಂ|

ಏವಂ ಹಿ ಯಾತವ್ಯಮಮೂಢಸಂಜ್ಞೈಃ||

ಭೀಷ್ಮನು ಎಚ್ಚರವಾಗಿದ್ದಾನೆಂದು ಭಾವಿಸುತ್ತೇನೆ. ನನ್ನ ಅಸ್ತ್ರಕ್ಕೆ
ಪ್ರತೀಕಾರವನ್ನು ಅವನು ಬಲ್ಲ. ಅವನ ಕುದುರೆಗಳನ್ನು
ಎಡಕ್ಕಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಹೋಗು. ಪ್ರಜ್ಞಿತಪ್ಪದಿರುವವರ ಬಳಿಗೆ ಹೀಗೆಯೇ

ಹೋಗಬೇಕು.”

04061015a ರಶ್ಮಿನ್ಸಮುತ್ಸೃಜ್ಯ ತತೋ ಮಹಾತ್ಮಾ|
ರಥಾದವಪ್ಲುತ್ಯ ವಿರಾಟಪುತ್ರಃ|

04061015c ವಸ್ತ್ರಾಣ್ಯುಪಾದಾಯ ಮಹಾರಥಾನಾಂ|
ತೂರ್ಣಂ ಪುನಃ ಸ್ವಂ ರಥಮಾರುರೋಹ||

ಆಗ ಮಹಾಸತ್ವ ವಿರಾಟಪುತ್ರನು ಕಡಿವಾಣಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟು, ರಥದಿಂದ ಧುಮುಕಿ, ಮಹಾರಥರ ವಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಶೀಘ್ರವಾಗಿ ಮತ್ತೆ ರಥವನ್ನೇರಿದನು.

04061016a ತತೋಽನ್ವಶಾಸಚ್ಚ ತುರಃ ಸದಶ್ವಾನೋ|
ಪುತ್ರೋ ವಿರಾಟಸ್ಯ ಹಿರಣ್ಯಕಕ್ಷಾನ್ಯೋ|

04061016c ತೇ ತದ್ವ್ಯತೀಯುರ್ಧ್ವಜಿನಾಮನೀಕಂ|
ಶ್ವೇತಾ ವಹಂತೋಽರ್ಜುನಮಾಜಿಮಧ್ಯಾತ್||

ವಿರಾಟಪುತ್ರನು ಚಿನ್ನದ ಜೀನುಗಳನ್ನುಳ್ಳ ನಾಲ್ಕು ಉತ್ತಮ ಕುದುರೆಗಳನ್ನು ಮುನ್ನಡೆಸಿದನು. ಆ ಬಿಳಿಯ ಕುದುರೆಗಳು ಅರ್ಜುನನನ್ನು ರಣರಂಗದ ಮಧ್ಯದಿಂದ ರಣದಿಂದಾದಾಚೆಗೆ ಕೊಂಡೊಯ್ದವು.

04061017a ತಥಾ ತು ಯಾಂತಂ ಪುರುಷಪ್ರವೀರಂ|
ಭೀಷ್ಮಃ ಶರೈರಭ್ಯಹನತ್ತರಸ್ವೀ|

04061017c ಸ ಚಾಪಿ ಭೀಷ್ಮಸ್ಯ ಹಯಾನ್ನಿಹತ್ಯ|

ವಿವ್ಯಾಧ ಪಾರ್ಶ್ವೇ ದಶಭಿಃ ಪೃಷತ್ಕೈಃ||

ಹಾಗೆ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದ ವೀರಪುರುಷ ಅರ್ಜುನನನ್ನು ಚುರುಕಿನಿಂದ
ಕೂಡಿದ ಭೀಷ್ಮನು ಬಾಣಗಳಿಂದ ಹೊಡೆದನು. ಅವನಾದರೋ
ಭೀಷ್ಮನ ಕುದುರೆಗಳನ್ನು ಕೊಂದು ಹತ್ತು ಬಾಣಗಳಿಂದ ಅವನ ಪಕ್ಕಿಗೆ
ಹೊಡೆದನು.

04061018a ತತೋಽರ್ಜುನೋ ಭೀಷ್ಮಮಪಾಸ್ಯ ಯುದ್ಧೇ|

ವಿದ್ಧಾಸ್ಯ ಯಂತಾರಮರಿಷ್ಟಧನ್ವಾ|

04061018c ತಸ್ಥೌ ವಿಮುಕ್ತೋ ರಥವೃಂದಮಧ್ಯಾದ್|

ರಾಹುಂ ವಿದಾಯೇವ ಸಹಸ್ರರಶ್ಮಿಃ||

ಬಳಿಕ ಅಜೇಯ ಬಿಲ್ಲನ್ನುಳ್ಳ ಅರ್ಜುನನನ್ನು ಭೀಷ್ಮನನ್ನು
ಯುದ್ಧರಂಗದಲ್ಲಿ ಬಿಟ್ಟು ಅವನ ಸಾರಥಿಯನ್ನು ಹೊಡೆದು ರಾಹುವನ್ನು
ಸೀಳಿಕೊಂಡು ಸೂರ್ಯನು ಹೊರಬರುವಂತೆ ರಥಸಮೂಹದ
ಮಧ್ಯದಿಂದ ಹೊರಬಂದು ನಿಂತನು.

04061019a ಲಬ್ಧ್ವಾ ತು ಸಂಜ್ಞಾಂ ಚ ಕುರುಪ್ರವೀರಃ|

ಪಾರ್ಥಂ ಸಮೀಕ್ಷ್ಯಾಥ ಮಹೇಂದ್ರಕಲ್ಪಂ|

04061019c ರಣಾದ್ವಿಮುಕ್ತಂ ಸ್ಥಿತಮೇಕಮಾಜೌ|

ಸ ಧಾರ್ತರಾಷ್ಟ್ರಸ್ತು ರಿತೋ ಬಭಾಷೇ||

ರಣದಿಂದ ಹೊರಬಂದು ಯುದ್ಧರಂಗದಲ್ಲಿ ಏಕಾಂಗಿಯಾಗಿ ನಿಂತಿದ್ದ
ಮಹೇಂದ್ರಸಮ ಪಾರ್ಥನನ್ನು ಪ್ರಜ್ಞೆಬಂದ ಕುರುವೀರ

ದುರ್ಯೋಧನನು ಕಂಡು ಭೀಷ್ಮನಿಗೆ ನುಡಿದನು:

04061020a ಅಯಂ ಕಥಂ ಸ್ವಿದ್ಭವತಾಂ ವಿಮುಕ್ತಸಾ|

ತಂ ವೈ ಪ್ರಬದ್ಧೀತ ಯಥಾ ನ ಮುಚ್ಯೇತ್|

04061020c ತಮಬ್ರವೀಚ್ಚಾಂತನವಃ ಪ್ರಹಸ್ಯ|

ಕ್ಷ ತೇ ಗತಾ ಬುದ್ಧಿರಭೂತ್ಸ್ವ ವೀರ್ಯಂ||

“ಇವನು ಹೇಗೆ ನಮ್ಮಿಂದ ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಂಡ? ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಳ್ಳದಂತೆ ಇವನನ್ನು ಕಟ್ಟಿಹಾಕಿ!” ಭೀಷ್ಮನು ನಕ್ಕು ಅವನಿಗೆ ಹೇಳಿದನು: “ನಿನ್ನ ಬುದ್ಧಿ ಎಲ್ಲಿ ಹೋಗಿತ್ತು? ನಿನ್ನ ಶೌರ್ಯ ಎಲ್ಲಿ ಹೋಗಿತ್ತು?”

04061021a ಶಾಂತಿಂ ಪರಾಶ್ವಸ್ಯ ಯಥಾ ಸ್ಥಿತೋಽಭೂತ್|

ಉತ್ಸ್ರಜ್ಯ ಬಾಣಾಂಶ್ಚ ಧನುಶ್ಚ ಚಿತ್ರಂ|

04061021c ನ ತ್ವೇವ ಬೀಭತ್ಸುರಲಂ ನೃಶಂಸಂ|

ಕರ್ತುಂ ನ ಪಾಪೇಽಸ್ಯ ಮನೋ ನಿವಿಷ್ಟಂ||

ಬಾಣಗಳನ್ನೂ ಸುಂದರ ಬಿಲ್ಲನ್ನೂ ತ್ಯಜಿಸಿ ತೆಪ್ಪಗೆ ಸ್ತಬ್ಧನಾಗಿದ್ದೆಯಲ್ಲ? ಅರ್ಜುನನು ಕ್ರೂರಕಾರ್ಯವನ್ನು ಮಾಡುವವನಲ್ಲ. ಅವನ ಮನಸ್ಸು ಪಾಪದಲ್ಲಿ ಆಸಕ್ತವಾಗಿಲ್ಲ.

04061022a ತ್ರೈಲೋಕ್ಯಹೇತೋರ್ನ ಜಹೇತ್ಸ್ವ ಧರ್ಮಂ|

ತಸ್ಮಾನ್ನ ಸರ್ವೇ ನಿಹತಾ ರಣೇಽಸ್ಮಿನ್|

04061022c ಕ್ಷಿಪ್ರಂ ಕುರೂನ್ಯಾಹಿ ಕುರುಪ್ರವೀರ|

ವಿಜಿತ್ಯ ಗಾಶ್ಚ ಪ್ರತಿಯಾತು ಪಾರ್ಥಃ||

ಮೂರುಲೋಕಗಳಿಗಾಗಿಯಾದರೂ ಅವನು ಸ್ವಧರ್ಮವನ್ನು
ಬಿಡುವುದಿಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದಲೇ ಈ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲರೂ ಹತರಾಗಿಲ್ಲ.
ಕುರುವೀರ ! ಬೇಗ ಕುರುದೇಶಕ್ಕೆ ಹೋಗಿಬಿಡು. ಪಾರ್ಥನು
ಗೋವುಗಳನ್ನು ಗೆದ್ದುಕೊಂಡು ಹಿಂದಿರುಗಲಿ.”

04061023a ದುರ್ಯೋಧನಸ್ತಸ್ಯ ತು ತನ್ನಿಶಮ್ಯ|
ಪಿತಾಮಹಸ್ಯಾತ್ಮಹಿತಂ ವಚೋಽಥ|
04061023c ಅತೀತಕಾಮೋ ಯುಧಿ ಸೋಽತ್ಯಮರ್ಷೀ|
ರಾಜಾ ವಿನಿಶ್ಚಸ್ಯ ಬಭೂವ ತೂಷ್ಟೀಂ||

ಆಗ ರಾಜ ದುರ್ಯೋಧನನು ತನಗೆ ಹಿತಕರವಾದ ಪಿತಾಮಹನ
ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿ ಯುದ್ಧದ ಆಸೆಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಬಹಳ ಕೋಪದಿಂದ
ನಿಡುಸುಯ್ದು ಸುಮ್ಮನಾದನು.

04061024a ತದ್ಭೀಷ್ಮವಾಕ್ಯಂ ಹಿತಮೀಕ್ಷ್ಯ ಸರ್ವೇ|
ಧನಂಜಯಾಗ್ನಿಂ ಚ ವಿವರ್ಧಮಾನಂ|
04061024c ನಿವರ್ತನಾಯೈವ ಮನೋ ನಿದಧ್ಯುರೇ|
ದುರ್ಯೋಧನಂ ತೇ ಪರಿರಕ್ಷಮಾಣಾಃ||

ಭೀಷ್ಮನ ಆ ಹಿತಕರ ಮಾತನ್ನು ಪರಿಭಾವಿಸಿ ಹೆಚ್ಚು ತ್ತಿರುವ
ಧನಂಜಯಾಗ್ನಿಯನ್ನು ನೋಡಿ ದುರ್ಯೋಧನನನ್ನು ರಕ್ಷಿಸುತ್ತಾ
ಹಿಂದಿರುಗಲು ಅವರೆಲ್ಲರೂ ಮನಸ್ಸು ಮಾಡಿದರು.

04061025a ತಾನ್ಪ್ರಸ್ಥಿತಾನ್ಪ್ರೀತಮನಾಃ ಸ ಪಾರ್ಥೋ|

ಧನಂಜಯಃ ಪ್ರೇಕ್ಷ್ಯ ಕುರುಪ್ರವೀರಾನ್|

04061025c ಆಭಾಷಮಾಣೋಽನುಯಯೌ ಮುಹೂರ್ತಂ|

ಸಂಪೂಜಯಂಸ್ತತ್ರ ಗುರೂನ್ಮಹಾತ್ಮಾ||

ಕುಂತೀಪುತ್ರ ಮಹಾತ್ಮ ಧನಂಜಯನು ಕೌರವವೀರರು

ಹೊರಡುತ್ತಿರುವುದನ್ನು ಕಂಡು ಸಂತೋಷಚಿತ್ತನಾಗಿ ಹಿರಿಯರೊಡನೆ
ಮಾತನಾಡುತ್ತಾ ಅವರನ್ನು ಆದರಿಸಿ ತುಸುಹೊತ್ತು ಹಿಂಬಾಲಿಸಿದನು.

04061026a ಪಿತಾಮಹಂ ಶಾಂತನವಂ ಸ ವೃದ್ಧಂ|

ದ್ರೋಣಂ ಗುರುಂ ಚ ಪ್ರತಿಪೂಜ್ಯ ಮೂರ್ಧ್ನಾ|

04061026c ದ್ರಾಣಿಂ ಕೃಪಂ ಚೈವ ಗುರೂಂಶ್ಚ ಸರ್ವಾಂ|

ಶರೈರ್ವಿಚಿತ್ರೈರಭಿವಾದ್ಯ ಚೈವ||

ಅವನು ವೃದ್ಧ ಪಿತಾಮಹ ಶಾಂತನವನನ್ನೂ ಗುರುದ್ರೋಣನನ್ನೂ

ತಲೆಬಾಗಿ ಗೌರವಿಸಿ ಅಶ್ವತ್ಥಾಮನನ್ನೂ ಕೃಪನನ್ನೂ ಇತರ ಎಲ್ಲ
ಹಿರಿಯರನ್ನೂ ಸುಂದರ ಬಾಣಗಳಿಂದ ವಂದಿಸಿದನು.

04061027a ದುರ್ಯೋಧನಸ್ಯೋತ್ತಮರತ್ನಚಿತ್ರಂ|

ಚಿಚ್ಛೇದ ಪಾರ್ಥೋ ಮುಕುಟಂ ಶರೇಣ|

04061027c ಆಮಂತ್ರೈ ವೀರಾಂಶ್ಚ ತಥೈವ ಮಾನ್ಯಾನ್|

ಗಾಂಡೀವಘೋಷೇಣ ವಿನಾದ್ಯ ಲೋಕಾನ್||

ಪಾರ್ಥನು ಶ್ರೇಷ್ಠ ರತ್ನಗಳಿಂದ ಸುಂದರವಾಗಿದ್ದ ದುರ್ಯೋಧನನ

ಕಿರೀಟವನ್ನು ಬಾಣದಿಂದ ತುಂಡರಿಸಿದನು. ಅಂತೆಯೇ

ಗಾಂಡೀವಘೋಷದಿಂದ ಲೋಕಗಳನ್ನು ಮೊಳಗಿಸುತ್ತಾ ಮಾನ್ಯ
ವೀರರನ್ನು ಕರೆದು ಆದರಿಸಿದನು.

04061028a ಸ ದೇವದತ್ತಂ ಸಹಸಾ ವಿನಾದ್ಯ|
ವಿದಾಯ್ ವೀರೋ ದ್ವಿಷತಾಂ ಮನಾಂಸಿ|

04061028c ಧ್ವಜೇನ ಸರ್ವಾ ನಭಿಭೂಯ ಶತ್ರುನ್|
ಸ ಹೇಮಜಾಲೇನ ವಿರಾಜಮಾನಃ||

ಆ ವೀರನು ಇದ್ದಕ್ಕಿದ್ದಂತೆ ದೇವದತ್ತವನ್ನು ಮೊಳಗಿಸಿ ಶತ್ರುಗಳ
ಮನಸ್ಸನ್ನು ಭೇದಿಸಿದನು. ವೈರಿಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಸೋಲಿಸಿ ಚಿನ್ನದ ಸರಿಗೆಯುಳ್ಳ
ಧ್ವಜದಿಂದ ಶೋಭಿಸಿದನು.

04061029a ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಪ್ರಯಾತಾಂಸ್ತು ಕುರೂನ್ಕುರೀಟೀ|
ಹೃಷ್ಟೋಽಬ್ರವೀತ್ತತ್ರ ಸ ಮತ್ಸ್ಯ ಪುತ್ರಂ|

04061029c ಆವರ್ತ ಯಾಶ್ವಾನ್ವಶವೋ ಜಿತಾಸ್ತೇ|
ಯಾತಾಃ ಪರೇ ಯಾಹಿ ಪುರಂ ಪ್ರಹೃಷ್ಯಃ||

ಕೌರವರು ಹೋದುದನ್ನು ನೋಡಿದ ಅರ್ಜುನನನು ಹರ್ಷಗೊಂಡು
“ಕುದುರೆಗಳನ್ನು ತಿರುಗಿಸು. ನಿನ್ನ ಹಸುಗಳನ್ನು ಗೆದ್ದುದ್ದಾಯಿತು.
ಶತ್ರುಗಳು ತೊಲಗಿದರು. ಸಂತೋಷದಿಂದ ನಗರಕ್ಕೆ ನಡೆ!” ಎಂದು
ಉತ್ತರನಿಗೆ ಹೇಳಿದನು.”

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ವಿರಾಟ ಪರ್ವಣಿ ಗೋಹರಣ ಪರ್ವಣಿ
ಸಮಸ್ತಕೌರವಪಲಾಯನೇ ಏಕಷಷ್ಟಿತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ|

ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ವಿರಾಟ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಗೋಹರಣ
ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಸಮಸ್ತಕೌರವಪಲಾಯನದಲ್ಲಿ ಅರವತ್ತೊಂದನೆಯ
ಅಧ್ಯಾಯವು.

೬೨

ಅಳಿದುಳಿದ ಕುರುಯೋಧರಿಗೆ ಅರ್ಜುನನು ಅಭಯವನ್ನು ನೀಡಿ (೧-
೫), ನಗರಕ್ಕೆ ವಿಜಯದ ವಿಷಯವನ್ನು ತಿಳಿಸುವಂತೆ ಗೋಪಾಲಕರನ್ನು
ಕಳಿಸೆಂದು ಉತ್ತರನಿಗೆ ಹೇಳುವುದು (೬-೧೧).

04062001 ವೈಶಂಪಾಯನ ಉವಾಚ|

04062001a ತತೋ ವಿಜಿತ್ಯ ಸಂಗ್ರಾಮೇ ಕುರೂನ್ನೋವೃಷಭೇಕ್ಷಣಃ|

04062001c ಸಮಾನಯಾಮಾಸ ತದಾ ವಿರಾಟಸ್ಯ ಧನಂ ಮಹತ್||

ವೈಶಂಪಾಯನನು ಹೇಳಿದನು: “ಅನಂತರ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಕೌರವರನ್ನು
ಗೆದ್ದು ಗೂಳಿಗಣ್ಣಿನ ಅರ್ಜುನನು ವಿರಾಟನ ದೊಡ್ಡ ಗೋಧನವನ್ನು
ಮರಳಿ ತಂದನು.

04062002a ಗತೇಷು ಚ ಪ್ರಭಗ್ನೇಷು ಧಾರ್ತರಾಷ್ಟ್ರೇಷು ಸರ್ವಶಃ|

04062002c ವನಾನ್ನಿಷ್ಕೃತ್ಯ ಮ್ಯ ಗಹನಾದ್ಭಹವಃ ಕುರುಸೈನಿಕಾಃ||

04062003a ಭಯಾತ್ಸಂತ್ರಸ್ತಮನಸಃ ಸಮಾಜಗ್ಮುಸ್ತತಸ್ತತಃ|

04062003c ಮುಕ್ತಕೇಶಾ ವ್ಯದೃಶ್ಯಂತ ಸ್ಥಿತಾಃ ಪ್ರಾಂಜಲಯಸ್ತದಾ||

ಕೌರವರು ಎಲ್ಲರೀತಿಯಿಂದ ಭಗ್ನರಾಗಿ ಹೋಗಲು ಬಹುಮಂದಿ

ಕುರುಸ್ಮೈನಿನಿಕರು ಅಡಗಿದ್ದ ಕಾಡಿನಿಂದ ಹೊರಬಿದ್ದು ಭಯಗೊಂಡ
ಮನಸ್ಸುಳ್ಳವರಾಗಿ ಬೇರೆಬೇರೆ ಕಡೆಯಿಂದ ಪಾರ್ಥನ ಬಳಿ ಬಂದರು.
ಕೆರಳಿದ ತಲೆಯವರಾಗಿ ಕಂಡುಬಂದ ಅವರು ಆಗ ಕೈಜೋಡಿಸಿ
ನಿಂತರು.

04062004a ಕ್ಷುತ್ಪಿಪಾಸಾಪರಿಶ್ರಾಂತಾ ವಿದೇಶಸ್ಥಾ ವಿಚೇತಸಃ|

04062004c ಊಚುಃ ಪ್ರಣಮ್ಯ ಸಂಭ್ರಾಂತಾಃ ಪಾರ್ಥ ಕಿಂ ಕರವಾಮ ತೇ||

ಹಸಿವು ಬಾಯಾರಿಕೆಗಳಿಂದ ಬಳಲಿದ್ದವರೂ ವಿದೇಶದಲ್ಲಿದ್ದವರೂ
ಚೈತನ್ಯಹೀನರೂ ಆಗಿದ್ದ ಅವರು ನಮಸ್ಕರಿಸಿ “ಪಾರ್ಥ ! ನಾವು ನಿನಗೆ
ಏನು ಮಾಡಬೇಕು?” ಎಂದು ದಿಗ್ಭ್ರಾಂತರಾಗಿ ಕೇಳಿದರು.

04062005 ಅರ್ಜುನ ಉವಾಚ|

04062005a ಸ್ವಸ್ತಿ ವ್ರಜತ ಭದ್ರಂ ವೋ ನ ಭೇತವ್ಯಂ ಕಥಂ ಚನ|

04062005c ನಾಹಮಾರ್ತಾಂ ಜಿಘಾಂಸಾಮಿ ಭೃಶಮಾಶ್ವಾಸಯಾಮಿ ವಃ||

ಅರ್ಜುನನು ಹೇಳಿದನು: “ಒಳ್ಳೆಯದು ! ಹೋಗಿ ! ನಿಮಗೆ
ಮಂಗಳವಾಗಲಿ ! ಯಾವಕಾರಣದಿಂದಲೂ ಹೆದರಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ.
ಆರ್ತರನ್ನು ನಾನು ಕೊಲ್ಲಬಯಸುವುದಿಲ್ಲ. ನಿಮಗೆ ಬಹಳವಾಗಿ
ಭರವಸೆಯನ್ನು ಕೊಡುತ್ತೇನೆ.”

04062006 ವೈಶಂಪಾಯನ ಉವಾಚ|

04062006a ತಸ್ಯ ತಾಮಭಯಾಂ ವಾಚಂ ಶ್ರುತ್ವಾ ಯೋಧಾಃ ಸಮಾಗತಾಃ|

04062006c ಆಯುಃಕೀರ್ತಿ ಯಶೋದಾಭಿಸ್ತಮಾಶಿರ್ಭಿರನಂದಯನ್||

ವೈಶಂಪಾಯನನು ಹೇಳಿದನು: “ಬಂದಿದ್ದ ಯೋಧರು ಅವನ ಆ ಅಭಯವಾಕ್ಯವನ್ನು ಕೇಳಿ ಅವನಿಗೆ ಆಯುಷ್ಯ, ಕೀರ್ತಿ, ಯಶಸ್ಸುಗಳನ್ನು ಹಾರೈಸಿ ಅವನನ್ನು ಅಭಿನಂದಿಸಿದರು.

04062007a ತತೋ ನಿವೃತ್ತಾಃ ಕುರವಃ ಪ್ರಭಗ್ನಾ ವಶಮಾಸ್ಥಿತಾಃ|

04062007c ಪಂಥಾನಮುಪಸಂಗಮ್ಯ ಫಲ್ಗುನೋ ವಾಕ್ಯಮಬ್ರವೀತ್||

ಅನಂತರ ಆ ಭಗ್ನ ಕುರುಯೋಧರು ಹಿಂದಿರುಗಿದರು. ತನ್ನ ದಾರಿಹಿಡಿದ ಅರ್ಜುನನನು ಉತ್ತರನಿಗೆ ಈ ಮಾತನ್ನಾಡಿದನು.

04062008a ರಾಜಪುತ್ರ ಪ್ರತ್ಯವೇಕ್ಷ ಸಮಾನೀತಾನಿ ಸರ್ವಶಃ|

04062008c ಗೋಕುಲಾನಿ ಮಹಾಬಾಹೋ ವೀರ ಗೋಪಾಲಕೈಃ ಸಹ||

04062009a ತತೋಽಪರಾಹ್ಣೇ ಯಾಸ್ಯಾಮೋ ವಿರಾಟನಗರಂ ಪ್ರತಿ|

04062009c ಆಶ್ವಾಸ್ಯ ಪಾಯಯಿತ್ವಾ ಚ ಪರಿಪ್ಲಾವ್ಯ ಚ ವಾಜಿನಃ||

“ರಾಜಪುತ್ರ! ಮಹಾಬಾಹೋ! ವೀರ! ಗೋಪಾಲಕರೊಡನೆ ಗೋಸಮೂಹವನ್ನೆಲ್ಲ ಹಿಂದಕ್ಕೆ ತಂದಿದ್ದೀವೆಯೋ ನೋಡು.

ಕುದುರೆಗಳನ್ನು ಸಾಂತ್ವನಗೊಳಿಸಿ, ನೀರು ಕುಡಿಯಿಸಿ, ಮೀಯಿಸಿ, ಅನಂತರ ಸಾಯಂಕಾಲ ವಿರಾಟನಗರಕ್ಕೆ ಹೋಗೋಣ.

04062010a ಗಚ್ಛಂತು ತ್ವರಿತಾಶ್ಚೈವ ಗೋಪಾಲಾಃ ಪ್ರೇಷಿತಾಸ್ತ್ವ ಯಾ|

04062010c ನಗರೇ ಪ್ರಿಯಮಾಖ್ಯಾತುಂ ಘೋಷಯಂತು ಚ ತೇ ಜಯಂ||

ನೀನು ಕಳುಹಿಸುವ ಈ ಗೋಪಾಲಕರು ಬೇಗ ನಗರಕ್ಕೆ ಹೋಗಲಿ. ಪ್ರಿಯವನ್ನು ಹೇಳುವುದಕ್ಕಾಗಿ ನಿನ್ನ ಜಯಘೋಷ ಮಾಡಲಿ.””

04062011 ವೈಶಂಪಾಯನ ಉವಾಚ|

04062011a ಉತ್ತರಸ್ವ ರಮಾಣೋಽಥ ದೂತಾನಾಂಜ್ಞಾಪಯತ್ತತಃ|

04062011c ವಚನಾದರ್ಜುನಸ್ಯೈವ ಆಚಕ್ಷಧ್ಧಂ ಜಯಂ ಮಮ||

ವೈಶಂಪಾಯನನು ಹೇಳಿದನು: “ಬಳಿಕ ಉತ್ತರನು ಅರ್ಜುನನ ಮಾತಿನಂತೆ “ನನ್ನ ವಿಜಯವನ್ನು ಸಾರಿ!” ಎಂದು ಶೀಘ್ರವಾಗಿ ದೂತರಿಗೆ ಅಪ್ಪಣೆ ಮಾಡಿದನು.”

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ವಿರಾಟ ಪರ್ವಣಿ ಗೋಹರಣ ಪರ್ವಣಿ
ಉತ್ತರಾಗಮನೇ ದ್ವಿಷಷ್ಠಿತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ|

ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ವಿರಾಟ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಗೋಹರಣ
ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಉತ್ತರಾಗಮನದಲ್ಲಿ ಅರವತ್ತೆರಡನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು.

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ವಿರಾಟ ಪರ್ವಣಿ ಗೋಹರಣ ಪರ್ವಃ|

ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ವಿರಾಟ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಗೋಹರಣ
ಪರ್ವವು.

ಇದುವರೆಗಿನ ಒಟ್ಟು ಮಹಾಪರ್ವಗಳು-೩/೧೮, ಉಪಪರ್ವಗಳು-
೪೭/೧೦೦, ಅಧ್ಯಾಯಗಳು-೬೫೮/೧೯೯೫, ಶ್ಲೋಕಗಳು-
೨೧೫೩೯/೭೩೭೮೪

ವೈವಾಹಿಕ ಪರ್ವ

೬೩

ವಿಜಯಶಾಲೀ ಉತ್ತರ ಬೃಹನ್ನಡೆಯರ ಪುರಪ್ರವೇಶ

ವಿಜಯಶಾಲಿಯಾಗಿ ಹಿಂದಿರುಗಿದ ವಿರಾಟನು ತನ್ನ ಮಗನು ಬೃಹನ್ನಡೆಯ ಸಹಾಯದೊಂದಿಗೆ ಕೌರವರೊಂದಿಗೆ ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ಹೋಗಿದ್ದಾನೆಂದು ತಿಳಿದು ದುಃಖಿತನಾಗಿ “ನಪುಂಸಕನನ್ನು ಸಾರಥಿಯನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿರುವ ಅವನು ಬದುಕಿಲ್ಲವೆಂದೇ ನನ್ನ ಭಾವನೆ” ಎಂದು ಚತುರಂಗಸೇನೆಯನ್ನು ಸಿದ್ಧಗೊಳಿಸಲು ಆಜ್ಞಾಪಿಸಿದುದು (೧-೧೪). ಆಗ ಉತ್ತರನ ವಿಜಯವಾರ್ತೆಯನ್ನು ಕೇಳಿ ಸಂತೋಷಗೊಂಡ ವಿರಾಟನು ಅವನನ್ನು ಎದಿರುಗೊಳ್ಳಲು ಸಂಭ್ರಮದ ಸಿದ್ಧತೆಗಳನ್ನು ಮಾಡಿಸಿ ಕಂಕನೊಂದಿಗೆ ಪಗಡೆಯಾಟವನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದುದು (೧೫-೩೫). ಬೃಹನ್ನಡೆಯ ಸಹಾಯವಿರುವಾಗ ಉತ್ತರನು ಗೆದ್ದಿರುವುದು ಆಶ್ಚರ್ಯವೇನೂ ಅಲ್ಲ ಎಂದು ಪುನಃ ಪುನಃ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದ ಕಂಕನನ್ನು ವಿರಾಟನು ಕೋಪಗೊಂಡು ದಾಳಗಳಿಂದ ಹೊಡೆದುದು (೩೬-೪೪). ಪೆಟ್ಟಾದ ಮೂಗಿನಿಂದ ರಕ್ತ ಸುರಿಯಲು ಸೈರಂದ್ರಿಯು ಕಂಕನ ರಕ್ತವು ನೆಲಕ್ಕೆ ಬೀಳದಂತೆ ಹಿಡಿದುದು (೪೫-

೪೭). ನೆತ್ತರುಗೂಡಿದ ತನ್ನನ್ನು ನೋಡಿ ಕುಪಿತನಾದ ಅರ್ಜುನನು
 ವಿರಾಟನನ್ನು ನಾಶಗೊಳಿಸುತ್ತಾನೆಂದು ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು ದ್ವಾರಪಾಲಕನಿಗೆ
 “ಉತ್ತರನೊಬ್ಬನೇ ಒಳಬರಲಿ. ಬೃಹನ್ನಡೆಯನ್ನು ಒಳಗೆ ಬಿಡಬೇಡ.”
 ಎಂದು ಹೇಳುವುದು (೪೮-೫೪).

04063001 ವೈಶಂಪಾಯನ ಉವಾಚ|

04063001a ಅವಜಿತ್ಯ ಧನಂ ಚಾಪಿ ವಿರಾಟೋ ವಾಹಿನೀಪತಿಃ|

04063001c ಪ್ರಾವಿಶನ್ನಗರಂ ಹೃಷ್ಟಶ್ಚತುರ್ಭಿಃ ಸಹ ಪಾಂಡವೈಃ||

ವೈಶಂಪಾಯನನು ಹೇಳಿದನು: “ಸೈನ್ಯಾಧಿಪತಿ ವಿರಾಟನು
 ಗೋಧನವನ್ನು ಗೆದ್ದು ಹರ್ಷಿತನಾಗಿ ನಾಲ್ವರು ಪಾಂಡವರೊಡನೆ
 ನಗರವನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿದನು.

04063002a ಜಿತ್ವಾ ತ್ರಿಗರ್ತಾನ್ಸಂಗ್ರಾಮೇ ಗಾಶ್ಚೈವಾದಾಯ ಕೇವಲಾಃ|

04063002c ಅಶೋಭತ ಮಹಾರಾಜಃ ಸಹ ಪಾರ್ಥೈಃ ಶ್ರಿಯಾ ವೃತಃ||

ಆ ಮಹಾರಾಜನು ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ತ್ರಿಗರ್ತರನ್ನು ಗೆದ್ದು ಗೋವುಗಳನ್ನೆಲ್ಲ
 ಮರಳಿಸಿ ತಂದು ಕಾಂತಿಯುತನಾಗಿ ಪಾಂಡವರೊಡನೆ ಶೋಭಿಸಿದನು.

04063003a ತಮಾಸನಗತಂ ವೀರಂ ಸುಹೃದಾಂ ಪ್ರೀತಿವರ್ಧನಂ|

04063003c ಉಪತಸ್ಥುಃ ಪ್ರಕೃತಯಃ ಸಮಸ್ತಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೈಃ ಸಹ||

ಆಸನದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತ, ಸ್ನೇಹಿತರ ಸಂತೋಷವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುವ ಆ ವೀರನ
 ಬಳಿ ಎಲ್ಲ ಪ್ರಜೆಗಳೂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರೊಡಗೂಡಿ ನಿಂತರು.

04063004a ಸಭಾಜಿತಃ ಸಸೈನ್ಯಸ್ತು ಪ್ರತಿನಂದ್ಯಾಥ ಮತ್ಸ್ಯರಾಟ್|

04063004c ವಿಸರ್ಜಯಾಮಾಸ ತದಾ ದ್ವಿಜಾಂಶ್ಚ ಪ್ರಕೃತೀಸ್ತಥಾ||

ಆಗ ಅವರಿಂದ ಸನ್ಮಾನಗೊಂಡ ಸೈನ್ಯಸಹಿತ ಮತ್ಸ್ಯರಾಜನು
ಬ್ರಾಹ್ಮಣರನ್ನೂ ಅಂತೆಯೇ ಪ್ರಜೆಗಳನ್ನೂ ಪ್ರತಿಯಾಗಿ ಅಭಿನಂದಿಸಿ
ಕಳುಹಿಸಿಕೊಟ್ಟನು.

04063005a ತತಃ ಸ ರಾಜಾ ಮತ್ಸ್ಯಾನಾಂ ವಿರಾಟೋ ವಾಹಿನೀಪತಿಃ|

04063005c ಉತ್ತರಂ ಪರಿಪಪ್ರಚ್ಛ ಕ್ವ ಯಾತ ಇತಿ ಚಾಬ್ರವೀತ್||

ಬಳಿಕ ಮತ್ಸ್ಯ ಸೇನಾಧಿಪತಿ ವಿರಾಟರಾಜನು “ಉತ್ತರನೆಲ್ಲಿ ಹೋದ?”
ಎಂದು ಉತ್ತರನ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಪ್ರಶ್ನಿಸಿದನು.

04063006a ಆಚಮ್ನಿಸ್ತಸ್ಯ ಸಂಹೃಷ್ಟಾಃ ಸ್ತ್ರಿಯಃ ಕನ್ಯಾಶ್ಚ ವೇಶ್ಮನಿ|

04063006c ಅಂತಃಪುರಚರಾಶ್ಚೈವ ಕುರುಭಿರ್ಗೋಧನಂ ಹೃತಂ||

ಅರಮನೆಯ ಸ್ತ್ರೀಯರೂ, ಕನ್ಯೆಯರೂ, ಅಂತಃಪುರದ ಹೆಂಗಸರೂ
ಅವನಿಗೆ ಸಂತೋಷದಿಂದ ತಿಳಿಸಿದರು: “ಕೌರವರು ನಮ್ಮ
ಗೋಧನವನ್ನು ಅಪಹರಿಸಿದರು.

04063007a ವಿಜೇತುಮಭಿಸಂರಬ್ಧ ಏಕ ಏವಾತಿಸಾಹಸಾತ್|

04063007c ಬೃಹನ್ನಡಾಸಹಾಯಶ್ಚ ನಿಯಾತಃ ಪೃಥಿವೀಂಜಯಃ||

04063008a ಉಪಯಾತಾನತಿರಥಾನ್ದ್ರೋಣಂ ಶಾಂತನವಂ ಕೃಪಂ|

04063008c ಕರ್ಣಂ ದುರ್ಯೋಧನಂ ಚೈವ ದ್ರೋಣಪುತ್ರಂ ಚ ಷಡ್ರಥಾನ್||

ಅದರಿಂದ ಕೋಪಗೊಂಡ ಉತ್ತರನು ಬಂದಿರುವ ಅತಿರಥ ದ್ರೋಣ, ಭೀಷ್ಮ, ಕೃಪ, ಕರ್ಣ, ದುರ್ಯೋಧನ, ಅಶ್ವತ್ಥಾಮ - ಈ ಷಡ್ರಥರನ್ನು ಗೆಲ್ಲಲು ಬೃಹನ್ನಡೆಯನ್ನು ಸಹಾಯವನ್ನಾಗಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಏಕಾಂಗಿಯಾಗಿ ಅತಿ ಸಾಹಸದಿಂದ ಹೋಗಿದ್ದಾನೆ.”

04063009a ರಾಜಾ ವಿರಾಟೋಽಥ ಭೃಶಂ ಪ್ರತಪ್ತಃ|

ಶ್ರುತ್ವಾ ಸುತಂ ಹ್ಯೇಕರಥೇನ ಯಾತಂ|

04063009c ಬೃಹನ್ನಡಾಸಾರಥಿಮಾಜಿವರ್ಧನಂ|

ಪ್ರೋವಾಚ ಸರ್ವಾನಥ ಮಂತ್ರಿಮುಖ್ಯಾನ್||

ಆಗ ಯುದ್ಧವೀರ ಮಗನು ಏಕರಥನಾಗಿ ಬೃಹನ್ನಡೆಯನ್ನು ಸಾರಥಿಯನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಹೋದನೆಂಬುದನ್ನು ಕೇಳಿ ಅತಿಯಾಗಿ ದುಃಖಿತನಾದ ವಿರಾಟರಾಜನು ಮಂತ್ರಿಮುಖ್ಯರಿಗೆಲ್ಲ ನುಡಿದನು:

04063010a ಸರ್ವಥಾ ಕುರವಸ್ತೇ ಹಿ ಯೇ ಚಾನ್ಯೇ ವಸುಧಾಧಿಪಾಃ|

04063010c ತ್ರಿಗರ್ತಾನ್ನಿರ್ಜಿತಾಂ ಶ್ರುತ್ವಾ ನ ಸ್ಥಾಸ್ಯಂತಿ ಕದಾ ಚನ||

“ತ್ರಿಗರ್ತರು ಸೋತರೆಂಬುದನ್ನು ಕೇಳಿದ ನಂತರ ಆ ಕೌರವರೂ ಇತರ ರಾಜರೂ ಎಂದಿಗೂ ಸುಮ್ಮನೆ ಇರಲಾರರು.

04063011a ತಸ್ಮಾದ್ಗಚ್ಛಂತು ಮೇ ಯೋಧಾ ಬಲೇನ ಮಹತಾ ವೃತಾಃ|

04063011c ಉತ್ತರಸ್ಯ ಪರೀಪ್ಸಾರ್ಥಂ ಯೇ ತ್ರಿಗರ್ತ್ಯೇರವಿಕ್ಷತಾಃ||

ಆದುದರಿಂದ ತ್ರಿಗರ್ತರಿಂದ ಗಾಯಗೊಳ್ಳದಿರುವ ನನ್ನ ಸೈನಿಕರು ದೊಡ್ಡ ಸೈನ್ಯದಿಂದ ಕೂಡಿ ಉತ್ತರನ ರಕ್ಷಣೆಗಾಗಿ ಹೊರಡಲಿ.”

04063012a ಹಯಾಂಶ್ಚ ನಾಗಾಂಶ್ಚ ರಥಾಂಶ್ಚ ಶೀಘ್ರಂ|

ಪದಾತಿಸಂಘಾಂಶ್ಚ ತತಃ ಪ್ರವೀರಾನ್|

04063012c ಪ್ರಸ್ಥಾಪಯಾಮಾಸ ಸುತಸ್ಯ ಹೇತೋರ್|

ವಿಚಿತ್ರಶಸ್ತ್ರಾಭರಣೋಪಪನ್ನಾನ್||

ಅನಂತರ ಅವನು ಕುದುರೆಗಳನ್ನೂ, ಆನೆಗಳನ್ನೂ, ರಥಗಳನ್ನೂ, ವಿಚಿತ್ರ ಶಸ್ತ್ರ - ಆಭರಣಗಳನ್ನು ಧರಿಸಿದ ವೀರ ಪದಾತಿ ಪಡೆಗಳನ್ನೂ ಮಗನಿಗಾಗಿ ಬೇಗ ಕಳುಹಿಸಿಕೊಟ್ಟನು.

04063013a ಏವಂ ಸ ರಾಜಾ ಮತ್ಸ್ಯಾ ನಾಂ ವಿರಾಟೋಽಕ್ಷೌಹಿಣೀಪತಿಃ|

04063013c ವ್ಯಾದಿದೇಶಾಥ ತಾಂ ಕ್ಷಿಪ್ರಂ ವಾಹಿನೀಂ ಚತುರಂಗಿಣೀಂ||

ಅಕ್ಷೌಹಿಣೀ ಸೇನೆಗೆ ಒಡೆಯ ಆ ಮತ್ಸ್ಯ ರಾಜ ವಿರಾಟನು ಹೀಗೆ ಆ ಚತುರಂಗ ಸೈನ್ಯಕ್ಕೆ ಬೇಗ ಆಜ್ಞಾಪಿಸಿದನು.

04063014a ಕುಮಾರಮಾಶು ಜಾನೀತ ಯದಿ ಜೀವತಿ ವಾ ನ ವಾ|

04063014c ಯಸ್ಯ ಯಂತಾ ಗತಃ ಷಂಡೋ ಮನ್ಯೇಽಹಂ ನ ಸ ಜೀವತಿ||

“ಕುಮಾರನು ಬದುಕಿದ್ದಾನೆಯೇ ಅಥವಾ ಇಲ್ಲವೇ ಎಂಬುದನ್ನು ಬೇಗ ತಿಳಿಯಿರಿ. ನಪುಂಸಕನನ್ನು ಸಾರಥಿಯನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿರುವ ಅವನು ಬದುಕಿಲ್ಲವೆಂದೇ ನನ್ನ ಭಾವನೆ.”

04063015a ತಮಬ್ರವೀದ್ಧರ್ಮರಾಜಃ ಪ್ರಹಸ್ಯ|

ವಿರಾಟಮಾರ್ತಂ ಕುರುಭಿಃ ಪ್ರತಪ್ತಂ|

04063015c ಬೃಹನ್ನಡಾ ಸಾರಥಿಶ್ಚೇನ್ನರೇಂದ್ರ|

ಪರೇ ನ ನೇಷ್ಯಂತಿ ತವಾದ್ಯ ಗಾಸ್ತಾಃ||

ಕೌರವರಿಂದ ದುಃಖಾರ್ತನಾಗಿದ್ದ ಆ ವಿರಾಟನಿಗೆ ಧರ್ಮರಾಜನು ನಕ್ಕು ಹೇಳಿದನು: “ರಾಜನ್! ಬೃಹನ್ನಡೆಯ ಉತ್ತರನ ಸಾರಥಿಯಾಗಿರುವಾಗ ಶತ್ರುಗಳು ಇಂದು ನಿನ್ನ ಹಸುಗಳನ್ನು ಕೊಂಡೊಯ್ಯಲಾರರು.

04063016a ಸರ್ವಾನ್ಮಹೀಪಾನ್ಸಹಿತಾನ್ಕುರೂಂಶ್ಚ|
ತಥೈವ ದೇವಾಸುರಯಕ್ಷನಾಗಾನ್|

04063016c ಅಲಂ ವಿಜೇತುಂ ಸಮರೇ ಸುತಸ್ತೇ|
ಸ್ವನುಷ್ಠಿತಃ ಸಾರಥಿನಾ ಹಿ ತೇನ||

ಆ ಸಾರಥಿಯಿಂದ ರಕ್ಷಿತ ನಿನ್ನ ಮಗನು ಕೌರವರನ್ನೂ, ಎಲ್ಲ ದೊರೆಗಳನ್ನೂ, ಅಂತೆಯೇ ದೇವತೆಗಳನ್ನೂ, ಅಸುರ, ಯಕ್ಷ-ನಾಗರನ್ನೂ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಗೆಲ್ಲಬಲ್ಲನು.”

04063017a ಅಥೋತ್ತರೇಣ ಪ್ರಹಿತಾ ದೂತಾಸ್ತೇ ಶೀಘ್ರಗಾಮಿನಃ|

04063017c ವಿರಾಟನಗರಂ ಪ್ರಾಪ್ಯ ಜಯಮಾವೇದಯಂಸ್ತದಾ||

ಆಗ ಉತ್ತರನು ಕಳುಹಿಸಿದ್ದ ಶೀಘ್ರಗಾಮಿ ದೂತರು ವಿರಾಟನಗರವನ್ನು ಸೇರಿ ಜಯವನ್ನು ನಿವೇದಿಸಿದರು.

04063018a ರಾಜ್ಞಸ್ತತಃ ಸಮಾಚರ್ಯೈ ಮಂತ್ರೀ ವಿಜಯಮುತ್ತಮಂ|

04063018c ಪರಾಜಯಂ ಕುರೂಣಾಂ ಚಾಪ್ಯುಪಾಯಾಂತಂ ತಥೋತ್ತರಂ||

ಆಗ ಮಂತ್ರಿಯು ಉತ್ತರನ ಶ್ರೇಷ್ಠ ವಿಜಯವನ್ನೂ, ಕೌರವರ ಸೋಲನ್ನೂ, ಅಂತೆಯೇ ಉತ್ತರನು ಬರುತ್ತಿರುವುದನ್ನೂ ರಾಜನಿಗೆ ತಿಳಿಸಿದನು.

04063019a ಸರ್ವಾ ವಿನಿರ್ಜಿತಾ ಗಾವಃ ಕುರವಶ್ಚ ಪರಾಜಿತಾಃ|

04063019c ಉತ್ತರಃ ಸಹ ಸೂತೇನ ಕುಶಲೀ ಚ ಪರಂತಪ||

“ಶತ್ರುನಾಶಕ! ಎಲ್ಲ ಹಸುಗಳನ್ನೂ ಗೆದ್ದುಕೊಂಡಿದ್ದಾಯಿತು. ಕೌರವರು ಪರಾಜಯಗೊಂಡರು. ಸಾರಥಿಯೊಡನೆ ಉತ್ತರನು ಕ್ಷೇಮದಿಂದಿದ್ದಾನೆ.”

04063020 ಕಂಕ ಉವಾಚ|

04063020a ದಿಷ್ಟ್ಯಾ ತೇ ನಿರ್ಜಿತಾ ಗಾವಃ ಕುರವಶ್ಚ ಪರಾಜಿತಾಃ|

04063020c ದಿಷ್ಟ್ಯಾ ತೇ ಜೀವಿತಃ ಪುತ್ರಃ ಶ್ರುಯತೇ ಪಾರ್ಥಿವರ್ಷಭ||

ಕಂಕನು ಹೇಳಿದನು: “ರಾಜಶ್ರೇಷ್ಠ! ಅದೃಷ್ಟವಶಾತ್, ನಿನ್ನ ಹಸುಗಳನ್ನು ಗೆದ್ದುಕೊಂಡಿದ್ದಾಯಿತು. ಕೌರವರನ್ನು ಸೋಲಿಸಿದ್ದಾಯಿತು? ಅದೃಷ್ಟವಶಾತ್ ನಿನ್ನ ಮುಗನು ಬದುಕಿದ್ದಾನೆಂದು ಕೇಳುತ್ತಿದ್ದೇವೆ.

04063021a ನಾದ್ಭುತಂ ತ್ವೇವ ಮನ್ಯೇಽಹಂ ಯತ್ತೇ ಪುತ್ರೋಽಜಯತ್ಕುರೂನ್|

04063021c ಧ್ರುವ ಏವ ಜಯಸ್ತಸ್ಯ ಯಸ್ಯ ಯಂತಾ ಬೃಹನ್ನಡಾ||

ನಿನ್ನ ಮುಗನು ಕೌರವರನ್ನು ಗೆದ್ದುದು ಅದ್ಭುತವೆಂದು ನಾನು ಭಾವಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಬೃಹನ್ನಡೆಯನ್ನು ಸಾರಥಿಯಾಗಿ ಉಳ್ಳ ಯಾರಿಗಾದರೂ ಜಯವು ಕಟ್ಟಿಟ್ಟದ್ದು.”

04063022 ವೈಶಂಪಾಯನ ಉವಾಚ|

04063022a ತತೋ ವಿರಾಟೋ ನೃಪತಿಃ ಸಂಪ್ರಹೃಷ್ಟತನೂರುಹಃ|

04063022c ಶ್ರುತ್ವಾ ತು ವಿಜಯಂ ತಸ್ಯ ಕುಮಾರಸ್ಯಾಮಿತೌಜಸಃ|

04063022e ಆಚ್ಛಾದಯಿತ್ವಾ ದೂತಾಂಸ್ತಾನ್ಮಂತ್ರಿಣಃ ಸೋಽಭ್ಯಚೋದಯತ್||

ವೈಶಂಪಾನನು ಹೇಳಿದನು: “ಆಗ ಆ ಅಮಿತ ಬಲಶಾಲಿ ಮಗನ ಗೆಲುವನ್ನು ಕೇಳಿದ ವಿರಾಟರಾಜನು ಹರ್ಷಪುಲಕಿತನಾಗಿ ದೂತರಿಗೆ ಉಡುಗೊರೆ ಕೊಟ್ಟು ಮಂತ್ರಿಗಳಿಗೆ ಆಜ್ಞಾಪಿಸಿದನು.

04063023a ರಾಜಮಾರ್ಗಾಃ ಕ್ರಿಯಂತಾಂ ಮೇ ಪತಾಕಾಭಿರಲಂಕೃತಾಃ|

04063023c ಪುಷ್ಪೋಪಹಾರೈರರ್ಚ್ಯಂತಾಂ ದೇವತಾಶ್ಚಾಪಿ ಸರ್ವಶಃ||

“ರಾಜಮಾರ್ಗಗಳು ಬಾವುಟಗಳಿಂದ ಅಲಂಕೃತವಾಗಲಿ. ಎಲ್ಲ ದೇವತೆಗಳೂ ಹೂ ಕಾಣಿಕೆಗಳಿಂದ ಅರ್ಚಿತಗೊಳ್ಳಲಿ.

04063024a ಕುಮಾರಾ ಯೋಧಮುಖ್ಯಾಶ್ಚ ಗಣಿಕಾಶ್ಚ ಸ್ವಲಂಕೃತಾಃ|

04063024c ವಾದಿತ್ರಾಣಿ ಚ ಸರ್ವಾಣಿ ಪ್ರತ್ಯುದ್ಯಾಂತು ಸುತಂ ಮಮ||

ರಾಜಕುಮಾರರೂ, ಯೋಧ ಮುಖ್ಯರೂ, ವೇಶ್ಯೆಯರೂ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಅಲಂಕಾರ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಎಲ್ಲ ವಾದ್ಯಗಳೊಂದಿಗೆ ನನ್ನ ಮಗನನ್ನು ಎದಿರುಗೊಳ್ಳಲಿ.

04063025a ಘಂಟಾಪಣವಕಃ ಶೀಘ್ರಂ ಮತ್ತಮಾರುಹ್ಯ ವಾರಣಂ|

04063025c ಶೃಂಗಾಟಕೇಷು ಸರ್ವೇಷು ಆಖ್ಯಾತು ವಿಜಯಂ ಮಮ||

ಘಂಟೆ ಬಾರಿಸುವವನು ಬೇಗ ಮದಗಜವನ್ನೇರಿ ನಾಲ್ಕು ದಾರಿಗಳು
ಸೇರುವಡೆಗಳಲ್ಲೆಲ್ಲ ನನ್ನ ವಿಜಯವನ್ನು ಸಾರಲಿ.

04063026a ಉತ್ತರಾ ಚ ಕುಮಾರೀಭಿರ್ಬಹ್ವೀಭಿರಭಿಸಂವೃತಾ|

04063026c ಶೃಂಗಾರವೇಷಾಭರಣಾ ಪ್ರತ್ಯುದ್ಯತು ಬೃಹನ್ನಡಾಂ||

ಉತ್ತರೆಯೂ ಬಹುಮಂದಿ ಕುಮಾರಿಯರೊಡಗೂಡಿ ಶೃಂಗಾರ
ವೇಷಾಭರಣಗಳನ್ನು ಧರಿಸಿ ಬೃಹನ್ನಡೆಯನ್ನು ಎದುರುಗೊಳ್ಳಲಿ.”

04063027a ಶ್ರುತ್ವಾ ತು ತದ್ವಚನಂ ಪಾರ್ಥಿವಸ್ಯ|

ಸರ್ವೇ ಪುನಃ ಸ್ವಸ್ತಿಕಪಾಣಯಶ್ಚ|

04063027c ಭೇರ್ಯಶ್ಚ ತೂರ್ಯಾಣಿ ಚ ವಾರಿಜಾಶ್ಚ|

ವೇಷೈಃ ಪರಾರ್ಥೈಃ ಪ್ರಮದಾಃ ಶುಭಾಶ್ಚ||

04063028a ತಥೈವ ಸೂತಾಃ ಸಹ ಮಾಗಧೈಶ್ಚ|

ನಂದೀವಾದ್ಯಾಃ ಪಣವಾಸ್ತೂರ್ಯವಾದ್ಯಾಃ|

04063028c ಪುರಾದ್ವಿರಾಟಸ್ಯ ಮಹಾಬಲಸ್ಯ|

ಪ್ರತ್ಯುದ್ಯಯುಃ ಪುತ್ರಮನಂತವೀರ್ಯಂ||

ರಾಜನ ಆ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಕೇಳಿ ಮಂಗಳದ್ರವ್ಯಗಳನ್ನು ಕೈಯಲ್ಲಿ
ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು, ಭೇರಿ ತೂರ್ಯ, ಶಂಖಗಳಿಂದೊಡಗೂಡಿದ ಎಲ್ಲ
ಪ್ರಜೆಗಳೂ, ಶ್ರೇಷ್ಠ ವಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ಧರಿಸಿದ ಶುಭಾಂಗಿ ಪ್ರಮದೆಯರೂ,
ಅಂತೆಯೇ ನಂದೀವಾದ್ಯ ಪಣವ ತೂರ್ಯ ವಾದ್ಯಗಳಿಂದೊಡಗೂಡಿದ
ಸೂತ ಮಾಗಧರೂ, ಮಹಾಬಲಶಾಲಿಗಳೂ ವಿರಾಟನ ನಗರದಿಂದ

ಹೊರಟು ಅನಂತ ಪರಾಕ್ರಾಮಶಾಲಿ ವಿರಾಟಪುತ್ರನನ್ನು
ಎದಿರುಗೊಂಡರು.

04063029a ಪ್ರಸ್ಥಾಪ್ಯ ಸೇನಾಂ ಕನ್ಯಾಶ್ಚ ಗಣಿಕಾಶ್ಚ ಸ್ವಲಂಕೃತಾಃ|

04063029c ಮತ್ಸ್ಯ ರಾಜೋ ಮಹಾಪ್ರಾಜ್ಞಃ ಪ್ರಹೃಷ್ಟ ಇದಮಬ್ರವೀತ್|

04063029e ಅಕ್ಷಾನಾಹರ ಸೈರಂದ್ರಿ ಕಂಕ ದ್ಯೂತಂ ಪ್ರವರ್ತತಾಂ||

ಸೈನ್ಯವನ್ನೂ, ಚೆನ್ನಾಗಿ ಅಲಂಕಾರ ಮಾಡಿಕೊಂಡ ಕನ್ಯೆಯರು ಮತ್ತು
ವೇಶ್ಯೆಯರನ್ನು ಕಳುಹಿಸಿ ಮಹಾಪ್ರಾಜ್ಞ ಮತ್ಸ್ಯ ರಾಜನು
ಸಂತೋಷದಿಂದ ಹೀಗೆಂದನು: “ಸೈರಂದ್ರಿ! ಪಗಡೆಕಾಯಿಗಳನ್ನು
ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಬಾ. ಕಂಕ! ಪಗಡೆಯಾಟವು ನಡೆಯಲಿ!”

04063030a ತಂ ತಥಾ ವಾದಿನಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಪಾಂಡವಃ ಪ್ರತ್ಯಭಾಷತ|

04063030c ನ ದೇವಿತವ್ಯಂ ಹೃಷ್ಟೇನ ಕಿತವೇನೇತಿ ನಃ ಶ್ರುತಂ||

ಹಾಗೆ ಹೇಳಿದ ಅವನನ್ನು ನೋಡಿ ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು ಮರುನುಡಿದನು.
“ಹರ್ಷಿತನಾಗಿರುವ ಜೂಜುಗಾರನೊಂದಿಗೆ ಆಟವಾಡಬಾರದೆಂದು
ಕೇಳಿದ್ದೇವೆ.

04063031a ನ ತ್ವಾಮದ್ಯ ಮುದಾ ಯುಕ್ತಮಹಂ ದೇವಿತುಮುತ್ಸಹೇ|

04063031c ಪ್ರಿಯಂ ತು ತೇ ಚಿಕೀರ್ಷಾಮಿ ವರ್ತತಾಂ ಯದಿ ಮನ್ಯಸೇ||

ಈಗ ಸಂತೋಷಭರಿತನಾಗಿರುವ ನಿನ್ನೊಡನೆ ಆಟವಾಡಲು ನನಗೆ
ಮನಸ್ಸಿಲ್ಲ. ಆದರೂ ನಿನಗೆ ಪ್ರಿಯವನ್ನುಂಟುಮಾಡಲು ಬಯಸುತ್ತೇನೆ.
ನಿನಗೆ ಇಷ್ಟವಿದ್ದರೆ ಆಟ ನಡೆಯಲಿ.”

04063032 ವಿರಾಟ ಉವಾಚ|

04063032a ಸ್ತ್ರಿಯೋ ಗಾವೋ ಹಿರಣ್ಯಂ ಚ ಯಚ್ಚಾನ್ಯದ್ವಸು ಕಿಂ ಚನ|

04063032c ನ ಮೇ ಕಿಂ ಚಿತ್ತ್ವ ಯಾ ರಕ್ಷ್ಯಮಂತರೇಣಾಪಿ ದೇವಿತುಂ||

ವಿರಾಟನು ಹೇಳಿದನು: “ನಾನು ಆಟವಾಡದಿದ್ದರೂ ನನ್ನ ಸ್ತ್ರೀಯರು, ಗೋವುಗಳು, ಚಿನ್ನ ಮತ್ತು ಇತರ ಐಶ್ವರ್ಯಗಳನ್ನು ಏನನ್ನೂ ನೀನು ರಕ್ಷಿಸಲಾರೆ.”

04063033 ಕಂಕ ಉವಾಚ|

04063033a ಕಿಂ ತೇ ದ್ಯೂತೇನ ರಾಜೇಂದ್ರ ಬಹುದೋಷೇಣ ಮಾನದ|

04063033c ದೇವನೇ ಬಹವೋ ದೋಷಾಸ್ತಸ್ಮಾತ್ತತ್ಪರಿವರ್ಜಯೇತ್||

ಕಂಕನು ಹೇಳಿದನು: “ರಾಜೇಂದ್ರ! ಮಾನದ! ಬಹುದೋಷಪೂರಿತ ಜೂಜಿನಿಂದ ನಿನಗೇನು ಪ್ರಯೋಜನ? ಜೂಜಾಟದಲ್ಲಿ ಬಹಳ ಕೆಡಕುಗಳಿವೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಅದನ್ನು ಬಿಡಬೇಕು.

04063034a ಶ್ರುತಸ್ತೇ ಯದಿ ವಾ ದೃಷ್ಟಃ ಪಾಂಡವೋ ವೈ ಯುಧಿಷ್ಠಿರಃ|

04063034c ಸ ರಾಜ್ಯಂ ಸುಮಹತ್ಸ್ಥೀತಂ ಭ್ರಾತೃಂಶ್ಚ ತ್ರಿದಶೋಪಮಾನ್||

04063035a ದ್ಯೂತೇ ಹಾರಿತವಾನ್ಸರ್ವಂ ತಸ್ಮಾದ್ಧ್ಯೂತಂ ನ ರೋಚಯೇ|

04063035c ಅಥ ವಾ ಮನ್ಯಸೇ ರಾಜನ್ದೀವ್ಯಾವ ಯದಿ ರೋಚತೇ||

ಪಾಂಡುಪುತ್ರ ಯುಧಿಷ್ಠಿರನ ವಿಷಯವನ್ನು ನೀನು ಕೇಳಿರಬಹುದು. ಅವನು ಸಮೃದ್ಧ ರಾಜ್ಯವನ್ನೂ, ದೇವತೆಗಳಂಥ ಸೋದರರನ್ನೂ, ಸರ್ವಸ್ವವನ್ನೂ ಜೂಜಿನಲ್ಲಿ ಕಳೆದುಕೊಂಡನು. ಆದ್ದರಿಂದ ಜೂಜು

ನಿನಗೆ ಹಿಡಿಸದು. ಆಡಲೇಬೇಕೆಂದು ನೀನು ಇಷ್ಟಪಟ್ಟರೆ ಆಡೋಣ.””

04063036 ವೈಶಂಪಾಯನ ಉವಾಚ|

04063036a ಪ್ರವರ್ತಮಾನೇ ದ್ಯೂತೇ ತು ಮತ್ಸ್ಯಃ ಪಾಂಡವಮಬ್ರವೀತ್|

04063036c ಪಶ್ಯ ಪುತ್ರೇಣ ಮೇ ಯುದ್ಧೇ ತಾದೃಶಾಃ ಕುರವೋ ಜಿತಾಃ||

ವೈಶಂಪಾಯನನು ಹೇಳಿದನು: “ಜೂಜಾಟವು ನಡೆಯುತ್ತಿರಲು ವಿರಾಟನು ಯುಧಿಷ್ಠಿರನಿಗೆ ಹೇಳಿದನು: “ನೋಡು! ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಮಗನಿಗೆ ಅಂತಹ ಕೌರವರು ಸೋತುಹೋದರು.”

04063037a ತತೋಽಬ್ರವೀನ್ಮತ್ಸ್ಯ ರಾಜಂ ಧರ್ಮಪುತ್ರೋ ಯುಧಿಷ್ಠಿರಃ|

04063037c ಬೃಹನ್ನಡಾ ಯಸ್ಯ ಯಂತಾ ಕಥಂ ಸ ನ ವಿಚೇಷ್ಯತಿ||

ಆಗ ಧರ್ಮಪುತ್ರ ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು ಮತ್ಸ್ಯ ರಾಜನಿಗೆ ಹೇಳಿದನು: “ಬೃಹನ್ನಡೆಯನ್ನು ಸಾರಥಿಯನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡ ಯಾವನು ತಾನೇ ಗೆಲ್ಲದಿರುವುದು ಸಾಧ್ಯ?”

04063038a ಇತ್ಯುಕ್ತಃ ಕುಪಿತೋ ರಾಜಾ ಮತ್ಸ್ಯಃ ಪಾಂಡವಮಬ್ರವೀತ್|

04063038c ಸಮಂ ಪುತ್ರೇಣ ಮೇ ಷಂಢಂ ಬ್ರಹ್ಮಬಂಧೋ ಪ್ರಶಂಸಸಿ||

ಹೀಗೆನ್ನಲು ಕುಪಿತನಾದ ಮತ್ಸ್ಯ ರಾಜನು ಯುಧಿಷ್ಠಿರನಿಗೆ ಹೇಳಿದನು: “ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾಧಮ! ನಪುಂಸಕನನ್ನು ನನ್ನ ಮಗನಿಗೆ ಸಮಾನವಾಗಿ ಹೊಗಳುತ್ತಿರುವೆಯಲ್ಲ?”

04063039a ವಾಚ್ಯಾವಾಚ್ಯಂ ನ ಜಾನೀಷೇ ನೂನಂ ಮಾಮವಮನ್ಯಸೇ|

04063039c ಭೀಷ್ಮ ದ್ರೋಣಮುಖಾನ್ಸರ್ವಾನ್ಕಸ್ಮಾನ್ ಸ ವಿಜೇಷ್ಯತಿ||

ಯಾವುದನ್ನು ಆಡಬೇಕು ಯಾವುದನ್ನು ಆಡಬಾರದು ಎಂಬುದೇ ನಿನಗೆ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ. ನೀನು ನನ್ನನ್ನು ಅವಮಾನಿಸುತ್ತಿದ್ದೀಯೆ. ಭೀಷ್ಮ - ದ್ರೋಣಗಳಾದಿಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಅವನೇಕೆ ಜಯಿಸಬಾರದು?

04063040a ವಯಸ್ಯತ್ವಾತ್ತು ತೇ ಬ್ರಹ್ಮನ್ನಪರಾಧಮಿಮಂ ಕ್ಷಮೇ|

04063040c ನೇದೃಶಂ ತೇ ಪುನರ್ವಾಚ್ಯಂ ಯದಿ ಜೀವಿತುಮಿಚ್ಛಸಿ||

ಬ್ರಾಹ್ಮಣ! ಸ್ನೇಹದಿಂದ ನಿನ್ನ ಈ ಅಪರಾಧವನ್ನು ಕ್ಷಮಿಸುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ನಿನಗೆ ಬದುಕುವ ಆಸೆಯಿದ್ದರೆ ಮತ್ತೆ ಹೀಗೆ ನೀನು ಮಾತನಾಡಬಾರದು.”

04063041 ಯುಧಿಷ್ಠಿರ ಉವಾಚ|

04063041a ಯತ್ರ ದ್ರೋಣಸ್ತಥಾ ಭೀಷ್ಮೋ ದ್ರೋಣಿವೈರ್ಯಕರ್ತನಃ ಕೃಪಃ|

04063041c ದುರ್ಯೋಧನಶ್ಚ ರಾಜೇಂದ್ರ ತಥಾನ್ಯೇ ಚ ಮಹಾರಥಾಃ||

04063042a ಮರುದ್ಗಣೈಃ ಪರಿವೃತಃ ಸಾಕ್ಷಾದಪಿ ಶತಕೃತುಃ|

04063042c ಕೋಽನ್ಯೋ ಬೃಹನ್ನಡಾಯಾಸ್ತಾನ್ಪ್ರತಿಯುಧ್ಯೇತ ಸಂಗತಾನ್||

ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು ಹೇಳಿದನು: “ರಾಜೇಂದ್ರ! ದ್ರೋಣ, ಬೀಷ್ಮ, ಅಶ್ವತ್ಥಾಮ, ಕರ್ಣ, ಕೃಪ, ದುರ್ಯೋಧನ ಮತ್ತು ಇತರ ಮಹಾರಥಿಗಳು ಇರುವಲ್ಲಿ ಅಥವಾ ದೇವತೆಗಳಿಂದೊಡಗೂಡಿದ ಸ್ವತಃ ಇಂದ್ರನೇ ಇರುವಲ್ಲಿ, ಬೃಹನ್ನಡೆಯು ಹೊರತು ಮತ್ತಾರು ಅವರೆಲ್ಲರೊಡನೆ ಯುದ್ಧಮಾಡಬಲ್ಲರು?”

04063043 ವಿರಾಟ ಉವಾಚ|

04063043a ಬಹುಶಃ ಪ್ರತಿಷ್ಠಿದ್ಧೋಽಸಿ ನ ಚ ವಾಚಂ ನಿಯಚ್ಛಸಿ|

04063043c ನಿಯಂತಾ ಚೇನ್ನ ವಿದ್ಯೇತ ನ ಕಶ್ಚಿದ್ಧರ್ಮಮಾಚರೇತ್||

ವಿರಾಟನು ಹೇಳಿದನು: “ಮತ್ತೆ ಮತ್ತೆ ನಾನು ನಿಷೇದಿಸಿದರೂ ನೀನು ಮಾತನ್ನು ಹತೋಟಿಯಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿಲ್ಲ. ನಿಯಂತ್ರಕನಿಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಯಾರೂ ಧರ್ಮವನ್ನು ಆಚರಿಸುವುದಿಲ್ಲ.”

04063044 ವೈಶಂಪಾಯನ ಉವಾಚ|

04063044a ತತಃ ಪ್ರಕುಪಿತೋ ರಾಜಾ ತಮಕ್ಷೇಣಾಹನದ್ಭೃಶಂ|

04063044c ಮುಖೇ ಯುಧಿಷ್ಠಿರಂ ಕೋಪಾನ್ವೈವಮಿತ್ಯೇವ ಭರ್ತ್ಸಯನ್||

ವೈಶಂಪಾಯನನು ಹೇಳಿದನು: “ಬಳಿಕ ರೋಷಗೊಂಡ ರಾಜನು “ಮತ್ತೆ ಹೀಗಾಗಕೂಡದು!” ಎಂದು ಗದರಿಸುತ್ತಾ ಕೋಪದಿಂದ ಯುಧಿಷ್ಠಿರನ ಮುಖಕ್ಕೆ ಬಲವಾಗಿ ದಾಳಗಳಿಂದ ಹೊಡೆದನು.

04063045a ಬಲವತ್ಪ್ರತಿವಿದ್ಧಸ್ಯ ನಸ್ತಃ ಶೋಣಿತಮಾಗಮತ್|

04063045c ತದಪ್ರಾಪ್ತಂ ಮಹೀಂ ಪಾರ್ಥಃ ಪಾಣಿಭ್ಯಾಂ ಪ್ರತ್ಯಗೃಹ್ಣತ||

ಬಲವಾಗಿ ಪೆಟ್ಟುತಿಂದ ಅವನ ಮೂಗಿನಿಂದ ರಕ್ತ ಬಂದಿತು. ಅದು ನೆಲಕ್ಕೆ ಬೀಳುವ ಮುನ್ನವೇ ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು ಅದನ್ನು ಕೈಗಳಲ್ಲಿ ಹಿಡಿದುಕೊಂಡನು.

04063046a ಅವೈಕ್ಷತ ಚ ಧರ್ಮಾತ್ಮಾ ದ್ರೌಪದೀಂ ಪಾರ್ಶ್ವತಃ ಸ್ಥಿತಾಂ|

04063046c ಸಾ ವೇದ ತಮಭಿಪ್ರಾಯಂ ಭರ್ತುಶ್ಚಿತ್ತವಶಾನುಗಾ||

ಆ ಧರ್ಮಾತ್ಮನು ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿ ನಿಂತಿದ್ದ ದ್ರೌಪದಿಯತ್ತ ನೋಡಿದನು.
ಪತಿಯ ಇಷ್ಟಾನುಸಾರ ವರ್ತಿಸುವ ಅವಳು ಅವನ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು
ಅರಿತುಕೊಂಡಳು.

04063047a ಪೂರಯಿತ್ವಾ ಚ ಸೌವರ್ಣಂ ಪಾತ್ರಂ ಕಾಂಸ್ಯಮನಿಂದಿತಾ|

04063047c ತಚ್ಚೋಣಿತಂ ಪ್ರತ್ಯಗೃಹ್ಣಾದ್ಯತ್ಪ್ರಸ್ರಾವ ಪಾಂಡವಾತ್||

ಆ ದೋಷರಹಿತೆಯು ಯುಧಿಷ್ಠಿರನ ಮೂಗಿನಿಂದ ಸುರಿಯುತ್ತಿದ್ದ
ರಕ್ತವನ್ನು ನೀರು ತುಂಬಿದ ಚಿನ್ನದ ಪಾನಪಾತ್ರೆಯಲ್ಲಿ ಹಿಡಿದಳು.

04063048a ಅಥೋತ್ತರಃ ಶುಭೈರ್ಗಂಧೈರ್ಮಾಲ್ಯೈಶ್ಚ ವಿವಿಧೈಸ್ತಥಾ|

04063048c ಅವಕೀರ್ಯಮಾಣಃ ಸಂಹೃಷ್ಟೋ ನಗರಂ ಸ್ವೈರಮಾಗಮತ್||

ಆಗ ಜನರು ಮಂಗಳಕರ ಗಂಧಗಳನ್ನೂ ಬಗೆಬಗೆಯು ಮಾಲೆಗಳನ್ನೂ
ಎರಚುತ್ತಿರಲು ಉತ್ತರನು ಹರ್ಷಚಿತ್ತನಾಗಿ ಸಲೀಲವಾಗಿ ನಗರಕ್ಕೆ
ಬಂದನು.

04063049a ಸಭಾಜ್ಯಮಾನಃ ಪೌರೈಶ್ಚ ಸ್ತ್ರೀಭಿರ್ಜಾನಪದೈಸ್ತಥಾ|

04063049c ಆಸಾದ್ಯ ಭವನದ್ವಾರಂ ಪಿತ್ರೇ ಸ ಪ್ರತ್ಯಹಾರಯತ್||

ಹೆಂಗಸರಿಂದಲೂ, ಪಟ್ಟಣಿಗರಿಂದಲೂ, ಹಳ್ಳಿಗರಿಂದಲೂ ಹಾಗೆ
ಸನ್ಮಾನಿತನಾದ ಅವನು ಅರಮನೆಯ ಬಾಗಿಲಿಗೆ ಬಂದು ತಂದೆಗೆ
ಹೇಳಿ ಕಳುಹಿಸಿದನು.

04063050a ತತೋ ದ್ವಾಃಸ್ಥಃ ಪ್ರವಿಶ್ಯೈವ ವಿರಾಟಮಿದಮಬ್ರವೀತ್|

04063050c ಬೃಹನ್ನಡಾಸಹಾಯಸ್ತೇ ಪುತ್ರೋ ದ್ವಾರ್ಯುತ್ರರಃ ಸ್ಥಿತಃ||

ಆಗ ದ್ವಾರಪಾಲಕನು ಒಳಗೆ ಹೋಗಿ ವಿರಾಟನಿಗೆ ಹೀಗೆಂದನು: “ನಿನ್ನ ಮಗ ಉತ್ತರನು ಬೃಹನ್ನಡೆಯೊಡಗೂಡಿ ಬಾಗಿಲಲ್ಲಿ ನಿಂತಿದ್ದಾನೆ.”

04063051a ತತೋ ಹೃಷ್ಟೋ ಮತ್ಸ್ಯ ರಾಜಃ ಕ್ಷತ್ತಾರಮಿದಮಬ್ರವೀತ್|

04063051c ಪ್ರವೇಶ್ಯತಾಮುಭೌ ತುರ್ಣಂ ದರ್ಶನೇಪ್ಸುರಹಂ ತಯೋಃ||

ಆಗ ಹರ್ಷಿತ ಮತ್ಸ್ಯ ರಾಜನು ದ್ವಾರಪಾಲಕನಿಗೆ ಹೀಗೆ ಹೇಳಿದನು: “ಇಬ್ಬರನ್ನೂ ಬೇಗ ಕರೆದು ತಾ. ಅವರನ್ನು ನೋಡಲು ನಾನು ಕಾತರನಾಗಿದ್ದೇನೆ.”

04063052a ಕ್ಷತ್ತಾರಂ ಕುರುರಾಜಸ್ತು ಶನ್ಯೈಃ ಕರ್ಣ ಉಪಾಜಪತ್|

04063052c ಉತ್ತರಃ ಪ್ರವಿಶತ್ವೇಕೋ ನ ಪ್ರವೇಶ್ಯಾ ಬೃಹನ್ನಡಾ||

ಆಗ ದ್ವಾರಪಾಲಕನ ಕಿವಿಯಲ್ಲಿ ಕುರುರಾಜ ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು ಪಿಸುಗುಟ್ಟಿದನು: “ಉತ್ತರನೊಬ್ಬನೇ ಒಳಬರಲಿ. ಬೃಹನ್ನಡೆಯನ್ನು ಒಳಗೆ ಬಿಡಬೇಡ.

04063053a ಏತಸ್ಯ ಹಿ ಮಹಾಬಾಹೋ ವ್ರತಮೇತತ್ಸಮಾಹಿತಂ|

04063053c ಯೋ ಮಮಾಂಗೇ ವ್ರಣಂ ಕುರ್ಯಾಚ್ಛೋಣಿತಂ ವಾಪಿ ದರ್ಶಯೇತ್|

04063053e ಅನ್ಯತ್ರ ಸಂಗ್ರಾಮಗತಾನ್ ಸ ಜೀವೇದಸಂಶಯಂ||

ಮಹಾಬಾಹೋ! ಬೃಹನ್ನಡೆಯು ಕೈಗೊಂಡಿರುವ ಪ್ರತಿಜ್ಞೆಯಿದು. ಯುದ್ಧವಲ್ಲದೇ ಬೇರೆ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಶರೀರದಲ್ಲಿ

ಗಾಯವನ್ನುಂಟುಮಾಡುವವನು ಅಥವಾ ರಕ್ತ ಬರಿಸುವವನು ಖಂಡಿತ ಬದುಕಲಾರ.

04063054a ನ ಮೃಷ್ಯಾದ್ಭುತಸಂಕ್ರದ್ಧೋ ಮಾಂ ದೃಷ್ಟ್ವೈವ ಸಶೋಣಿತಂ|

04063054c ವಿರಾಟಮಿಹ ಸಾಮಾತ್ಯಂ ಹನ್ಯಾತ್ಸಬಲವಾಹನಂ||

ನೆತ್ತರುಗೂಡಿದ ನನ್ನನ್ನು ನೋಡಿದ ಮಾತ್ರಕ್ಕೆ ತಾಳ್ಮೆಗೆಟ್ಟು ಬಹಳ ಕೋಪಗೊಂಡು ವಿರಾಟನನ್ನು ಅವನ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಸೇನೆ ಹಾಗೂ ವಾಹನಸಮೇತ ಕೊಂದುಬಿಡುವನು.”

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ವಿರಾಟ ಪರ್ವಣಿ ವೈವಾಹಿಕ ಪರ್ವಣಿ
ಉತ್ತರಾಗಮನೇ ತ್ರಿಷಷ್ಟಿತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ|

ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ವಿರಾಟ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ವೈವಾಹಿಕ
ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಉತ್ತರಾಗಮನದಲ್ಲಿ ಅರವತ್ತೂರನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು.

೬೪

ಆಸ್ಥಾನವನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿದ ಉತ್ತರನು ರಕ್ತಸುರಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಯುಧಿಷ್ಠಿರನನ್ನು ನೋಡಿ ತಂದೆಯು ಅವನ ಕ್ಷಮೆಕೇಳಿಕೊಳ್ಳುವಂತೆ ಮಾಡಿದುದು (೧-೧೧). ವಿರಾಟನು ಬೃಹನ್ನಡೆಯೂ ಕೇಳಿಸಿಕೊಳ್ಳುವಂತೆ ಉತ್ತರನನ್ನು ಹೊಗಳುವುದು (೧೨-೧೮). ಓರ್ವ ದೇವಪುತ್ರನ ಸಹಾಯದಿಂದ ಕೌರವ ಸೇನೆಯನ್ನು ಗೆದ್ದೆನೆಂದು ಉತ್ತರನು ಹೇಳುವುದು (೧೯-೩೨). ತಂದಿದ್ದ ವಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ಉತ್ತರಗೆ ಕೊಟ್ಟು, ಉತ್ತರನೊಂದಿಗೆ ಮುಂದೆ ಮಾಡಬೇಕಾದ ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ರಹಸ್ಯದಿಂದ ಅರ್ಜುನನು

ನೆರವೇರಿಸಿದ್ದು (೩೩-೩೭).

04064001 ವೈಶಂಪಾಯನ ಉವಾಚ|

04064001a ತತೋ ರಾಜ್ಞಃ ಸುತೋ ಜ್ಯೇಷ್ಠಃ ಪ್ರಾವಿಶತ್ಪ್ರಥಿವೀಂಜಯಃ|

04064001c ಸೋಽಭಿವಾದ್ಯ ಪಿತುಃ ಪಾದೌ ಧರ್ಮರಾಜಮಪಶ್ಯತ||

04064002a ಸ ತಂ ರುಧಿರಸಂಸಿಕ್ತಮನೇಕಾಗ್ರಮನಾಗಸಂ|

04064002c ಭೂಮಾವಾಸೀನಮೇಕಾಂತೇ ಸ್ಮೈರಂಧ್ರ್ಯಾ ಸಮುಪಸ್ಥಿತಂ||

ವೈಶಂಪಾಯನನು ಹೇಳಿದನು: “ಅನಂತರ ರಾಜನ ಹಿರಿಯ ಮಗ ಉತ್ತರನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿ ತಂದೆಯ ಪಾದಗಳಿಗೆ ಅಬಿವಂದಿಸಿ, ರಕ್ತದಿಂದ ತೊಯ್ದು, ಉದ್ವಿಗ್ನಚಿತ್ತ ದೋಷರಹಿತ, ಆಸ್ಥಾನದ ಒಂದು ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ಸ್ಮೈರಂಧ್ರಿಯೊಡನೆ ನೆಲದ ಮೇಲೆ ಕುಳಿತ ದರ್ಮರಾಜನನ್ನು ನೋಡಿದನು.

04064003a ತತಃ ಪಪ್ರಚ್ಛ ಪಿತರಂ ತ್ವರಮಾಣ ಇವೋತ್ತರಃ|

04064003c ಕೇನಾಯಂ ತಾಡಿತೋ ರಾಜನ್ಯೇನ ಪಾಪಮಿದಂ ಕೃತಂ||

ಆಗ ಉತ್ತರನು ಅವಸರದಿಂದ “ರಾಜನ್! ಇವನನ್ನು ಹೊಡೆದವರು ಯಾರು? ಈ ಪಾಪವನ್ನಾರು ಮಾಡಿದರು?” ಎಂದು ತಂದೆಯನ್ನು ಕೇಳಿದನು.

04064004 ವಿರಾಟ ಉವಾಚ|

04064004a ಮಯಾಯಂ ತಾಡಿತೋ ಜಿಹ್ಮೋ ನ ಚಾಪ್ಯೇತಾವದರ್ಹತಿ|

04064004c ಪ್ರಶಸ್ಯಮಾನೇ ಯಃ ಶೂರೇ ತ್ವಯಿ ಷಂಢಂ ಪ್ರಶಂಸತಿ||

ವಿರಾಟನು ಹೇಳಿದನು: “ಈ ದುಷ್ಟನನ್ನು ನಾನೇ ಹೊಡೆದೆನು. ಇವನಿಗೆ ಇಷ್ಟೇ ಸಾಲದು. ಶೂರನಾದ ನಿನ್ನನ್ನು ನಾನು ಹೊಗಳುತ್ತಿರುವಾಗ ಇವನು ನಪುಂಸಕನನ್ನು ಹೊಗಳುತ್ತಾನೆ.”

04064005 ಉತ್ತರ ಉವಾಚ|

04064005a ಅಕಾರ್ಯಂ ತೇ ಕೃತಂ ರಾಜನ್ ಕ್ಷಿಪ್ರಮೇವ ಪ್ರಸಾದ್ಯತಾಂ|

04064005c ಮಾ ತ್ವಾ ಬ್ರಹ್ಮವಿಷಂ ಘೋರಂ ಸಮೂಲಮಪಿ ನಿರ್ದಹೇತ್||

ಉತ್ತರನು ಹೇಳಿದನು: “ರಾಜನ್! ನೀನು ಅಕಾರ್ಯವನ್ನು ಮಾಡಿದೆ. ಬೇಗ ಇವನು ಪ್ರಸನ್ನನಾಗುವಂತೆ ಮಾಡು. ಬ್ರಾಹ್ಮಣನ ಘೋರ ವಿಷ ನಿನ್ನನ್ನು ಬುಡಸಹಿತ ಸುಟ್ಟು ಹಾಕದಿರಲಿ!”

04064006 ವೈಶಂಪಾಯನ ಉವಾಚ|

04064006a ಸ ಪುತ್ರಸ್ಯ ವಚಃ ಶ್ರುತ್ವಾ ವಿರಾಟೋ ರಾಷ್ಟ್ರವರ್ಧನಃ|

04064006c ಕ್ಷಮಯಾಮಾಸ ಕೌಂತೇಯಂ ಭಸ್ಮಚ್ಛನ್ನಮಿವಾನಲಂ||

ವೈಶಂಪಾಯನನು ಹೇಳಿದನು: “ರಾಷ್ಟ್ರವರ್ಧನ ವಿರಾಟನು ಮಗನ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿ ಬೂದಿ ಮುಸುಕಿದ ಬೆಂಕಿಯಂತಿದ್ದ ಯುಧಿಷ್ಠಿರನ ಕ್ಷಮೆಯನ್ನು ಬೇಡಿದನು.

04064007a ಕ್ಷಮಯಂತಂ ತು ರಾಜಾನಂ ಪಾಂಡವಃ ಪ್ರತ್ಯಭಾಷತ|

04064007c ಚಿರಂ ಕ್ಷಾಂತಮಿದಂ ರಾಜನ್ನ ಮನ್ಯುರ್ವಿದ್ಯತೇ ಮಮ||

ಕ್ಷಮೆಕೇಳುತ್ತಿದ್ದ ರಾಜನಿಗೆ ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು ಮರುನುಡಿದನು: “ರಾಜನ್! ಈ ಮೊದಲೇ ಇದನ್ನು ಕ್ಷಮಿಸಿಬಿಟ್ಟಿದ್ದೇನೆ. ನನಗೇನೂ ಕೋಪವಿಲ್ಲ.

04064008a ಯದಿ ಹ್ಯೇತತ್ಪತೇದ್ಭೂಮೌ ರುಧಿರಂ ಮಮ ನಸ್ತತಃ|

04064008c ಸರಾಷ್ಟ್ರಸ್ತಂ ಮಹಾರಾಜ ವಿನಶ್ಯೇಥಾ ನ ಸಂಶಯಃ||

ಮಹಾರಾಜ ! ನನ್ನ ಮೂಗಿನಿಂದ ಸುರಿದ ರಕ್ತವು ನೆಲಕ್ಕೆ ಬಿದ್ದಿದ್ದರೆ
ನೀನು ದೇಶಸಹಿತ ಖಂಡಿತ ನಾಶವಾಗುತ್ತಿದ್ದೆ.

04064009a ನ ದೂಷಯಾಮಿ ತೇ ರಾಜನ್ಯಚ್ಚ ಹನ್ಯಾದದೂಷಕಂ|

04064009c ಬಲವಂತಂ ಮಹಾರಾಜ ಕ್ಷಿಪ್ರಂ ದಾರುಣಮಾಪ್ನುಯಾತ್||

ರಾಜನ್ ! ದೋಷವಿಲ್ಲದವನನ್ನು ಹೊಡೆದುದಕ್ಕಾಗಿ ನಿನ್ನನ್ನು ನಾನು
ನಿಂದಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಬಲಶಾಲಿಗಳಿಗೆ ಬೇಗ ಕ್ರೂರವುಂಟಾಗುತ್ತದೆ.”

04064010a ಶೋಣಿತೇ ತು ವ್ಯತಿಕ್ರಾಂತೇ ಪ್ರವಿವೇಶ ಬೃಹನ್ನಡಾ|

04064010c ಅಭಿವಾದ್ಯ ವಿರಾಟಂ ಚ ಕಂಕಂ ಚಾಪ್ಯುಪತಿಷ್ಠತ||

ರಕ್ತ ಸುರಿಯುವುದು ನಿಂತಾಗ ಬೃಹನ್ನಡೆಯು ಪ್ರವೇಶಿಸಿ ವಿರಾಟನಿಗೂ
ಕಂಕನಿಗೂ ನಮಸ್ಕರಿಸಿ ನಿಂತುಕೊಂಡಳು.

04064011a ಕ್ಷಮಯಿತ್ವಾ ತು ಕೌರವ್ಯಂ ರಣಾದುತ್ತರಮಾಗತಂ|

04064011c ಪ್ರಶಶಂಸ ತತೋ ಮತ್ಸ್ಯಃ ಶೃಣ್ವತಃ ಸವ್ಯಸಾಚಿನಃ||

ಅರ್ಜುನನು ಕೇಳಿಸಿಕೊಳ್ಳುವಂತೆಯೇ ಯುಧಿಷ್ಠಿರನ ಕ್ಷಮೆ ಬೇಡಿದ
ಮತ್ಸ್ಯ ರಾಜನು ಯುದ್ಧರಂಗದಿಂದ ಬಂದ ಉತ್ತರನನ್ನು ಹೊಗಳಿದನು.

04064012a ತ್ವಯಾ ದಾಯಾದವಾನಸ್ಮಿ ಕೈಕೇಯೀನಂದಿವರ್ಧನ|

04064012c ತ್ವಯಾ ಮೇ ಸದೃಶಃ ಪುತ್ರೋ ನ ಭೂತೋ ನ ಭವಿಷ್ಯತಿ||

“ಸುದೇಷ್ಟೆಯ ಆನಂದವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುವವನೇ! ನಿನ್ನಿಂದ ನಾನು ಉತ್ತರಾಧಿಕಾರಿಯುಳ್ಳವನಾದೆ. ನಿನ್ನಂತಹ ಮಗನು ನನಗೆ ಹಿಂದೆ ಇರಲಿಲ್ಲ, ಮುಂದೆ ಇರುವುದಿಲ್ಲ.

04064013a ಪದಂ ಪದಸಹಸ್ರೇಣ ಯಶ್ಚ ರನ್ನಾಪರಾಧ್ನುಯಾತ್|

04064013c ತೇನ ಕರ್ಣೇನ ತೇ ತಾತ ಕಥಮಾಸೀತ್ಸಮಾಗಮಃ||

ಮಗೂ! ಸಾವಿರ ಹೆಜ್ಜೆ ನಡೆದರೂ ಒಂದು ಹೆಜ್ಜೆ ಯನ್ನೂ ತಪ್ಪದ ಆ ಕರ್ಣನನ್ನು ನೀನು ಹೇಗೆ ಎದುರಿಸಿದೆ?

04064014a ಮನುಷ್ಯಲೋಕೇ ಸಕಲೇ ಯಸ್ಯ ತುಲ್ಯೋ ನ ವಿದ್ಯತೇ|

04064014c ಯಃ ಸಮುದ್ರ ಇವಾಕ್ಷೋಭ್ಯಃ ಕಾಲಾಗ್ನಿರಿವ ದುಃಸಹಃ|

04064014e ತೇನ ಭೀಷ್ಮೇಣ ತೇ ತಾತ ಕಥಮಾಸೀತ್ಸಮಾಗಮಃ||

ಮಗೂ! ಇಡೀ ಮಾನವಲೋಕದಲ್ಲಿ ಸಮಾನರಿಲ್ಲದ, ಸಮುದ್ರದಂತೆ ಅಚಲನಾದ, ಕಾಲಾಗ್ನಿಯಂತೆ ಸಹಿಸಲಾಗದ ಆ ಭೀಷ್ಮನನ್ನು ನೀನು ಹೇಗೆ ಎದುರಿಸಿದೆ?

04064015a ಆಚಾರ್ಯೋ ವೃಷ್ಟಿವೀರಾಣಾಂ ಪಾಂಡವಾನಾಂ ಚ ಯೋ ದ್ವಿಜಃ|

04064015c ಸರ್ವಕ್ಷತ್ರಸ್ಯ ಚಾಚಾರ್ಯಃ ಸರ್ವಶಸ್ತ್ರಭೃತಾಂ ವರಃ|

04064015e ತೇನ ದ್ರೋಣೇನ ತೇ ತಾತ ಕಥಮಾಸೀತ್ಸಮಾಗಮಃ||

ಮಗೂ! ವೃಷ್ಟಿವೀರರ, ಪಾಂಡವರ ಮತ್ತು ಎಲ್ಲ ಕ್ಷತ್ರಿಯರ ಆಚಾರ್ಯನೂ ಸರ್ವಶಸ್ತ್ರಧಾರಿಗಳಲ್ಲಿ ಶ್ರೇಷ್ಠನೂ ಆದ ಆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ದ್ರೋಣನನ್ನು ನೀನು ಹೇಗೆ ಎದುರಿಸಿದೆ?

04064016a ಆಚಾರ್ಯಪುತ್ರೋ ಯಃ ಶೂರಃ ಸರ್ವಶಸ್ತ್ರಭೃತಾಮಪಿ|

04064016c ಅಶ್ವತ್ಥಾಮೇತಿ ವಿಖ್ಯಾತಃ ಕಥಂ ತೇನ ಸಮಾಗಮಃ||

ಆಚಾರ್ಯಪುತ್ರನೂ, ಸರ್ವ ಶಸ್ತ್ರಧಾರಿಗಳಲ್ಲಿ ಶೂರನೂ,
ಅಶ್ವತ್ಥಾಮನೆಂದು ಹೆಸರಾಂತವನೂ ಆದ ಅವನನ್ನು ಹೇಗೆ
ಎದುರಿಸಿದೆ?

04064017a ರಣೇ ಯಂ ಪ್ರೇಕ್ಷ್ಯ ಸೀದಂತಿ ಹೃತಸ್ವಾ ವಣಿಜೋ ಯಥಾ|

04064017c ಕೃಪೇಣ ತೇನ ತೇ ತಾತ ಕಥಮಾಸೀತ್ಸಮಾಗಮಃ||

ಮಗೂ! ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಯಾರನ್ನು ನೋಡಿದರೆ ಎಲ್ಲರೂ
ತಮ್ಮ ದೆಲೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಕಳೆದುಕೊಂಡ ವರ್ತಕರಂತೆ ಕುಗ್ಗಿಹೋಗುತ್ತಾರೋ
ಆ ಕೃಪನನ್ನು ಹೇಗೆ ಎದುರಿಸಿದೆ?

04064018a ಪರ್ವತಂ ಯೋಽಭಿವಿಧ್ಯೇತ ರಾಜಪುತ್ರೋ ಮಹೇಷುಭಃ|

04064018c ದುರ್ಯೋಧನೇನ ತೇ ತಾತ ಕಥಮಾಸೀತ್ಸಮಾಗಮಃ||

ಮಗೂ! ತನ್ನ ಮಹಾಬಾಣಗಳಿಂದ ಪರ್ವತವನ್ನು ಭೇದಿಸುವ
ರಾಜಪುತ್ರ ಆ ದುರ್ಯೋಧನನನ್ನು ನೀನು ಹೇಗೆ ಎದುರಿಸಿದೆ?"

04064019 ಉತ್ತರ ಉವಾಚ|

04064019a ನ ಮಯಾ ನಿರ್ಜಿತಾ ಗಾವೋ ನ ಮಯಾ ನಿರ್ಜಿತಾಃ ಪರೇ|

04064019c ಕೃತಂ ತು ಕರ್ಮ ತತ್ಸರ್ವಂ ದೇವಪುತ್ರೇಣ ಕೇನ ಚಿತ್||

ಉತ್ತರನು ಹೇಳಿದನು: "ನಾನು ಹಸುಗಳನ್ನು ಗೆಲ್ಲಲಿಲ್ಲ. ಶತ್ರುಗಳನ್ನು

ನಾನು ಸೋಲಿಸಲಿಲ್ಲ. ಆ ಕಾರ್ಯವನ್ನೆಲ್ಲ ಯಾವನೋ ಒಬ್ಬ
ದೇವಪುತ್ರನು ಮಾಡಿದನು.

04064020a ಸ ಹಿ ಭೀತಂ ದ್ರವಂತಂ ಮಾಂ ದೇವಪುತ್ರೋ ನ್ಯವಾರಯತ್|

04064020c ಸ ಚಾತಿಷ್ಠದ್ರಥೋಪಸ್ಥೇ ವಜ್ರಹಸ್ತನಿಭೋ ಯುವಾ||

ದೇವೇಂದ್ರ ಸಮಾನನಾದ ಆ ತರುಣ ದೇವಪುತ್ರನು ಹೆದರಿ
ಓಡಿಹೋಗುತ್ತಿದ್ದ ನನ್ನನ್ನು ತಡೆದು ರಥದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತನು.

04064021a ತೇನ ತಾ ನಿರ್ಜಿತಾ ಗಾವಸ್ತೇನ ತೇ ಕುರವೋ ಜಿತಾಃ|

04064021c ತಸ್ಯ ತತ್ಕರ್ಮ ವೀರಸ್ಯ ನ ಮಯಾ ತಾತ ತತ್ಕೃತಂ||

ಅವನು ಆ ಹಸುಗಳನ್ನು ಗೆದ್ದು ಆ ಕೌರವರನ್ನು ಸೋಲಿಸಿದನು.
ತಂದೇ! ಅದು ಆ ವೀರನ ಕಾರ್ಯ. ನಾನು ಅದನ್ನು ಮಾಡಲಿಲ್ಲ.

04064022a ಸ ಹಿ ಶಾರದ್ವತಂ ದ್ರೋಣಂ ದ್ರೋಣಪುತ್ರಂ ಚ ವೀರ್ಯವಾನ್|

04064022c ಸೂತಪುತ್ರಂ ಚ ಭೀಷ್ಮಂ ಚ ಚಕಾರ ವಿಮುಖಾಂ ಶರೈಃ||

ಬಾಣಗಳಿಂದ ಕೃಪ, ದ್ರೋಣ, ಪರಾಕ್ರಮಶಾಲಿ ಅಶ್ವತ್ಥಾಮ, ಕರ್ಣ,
ಭೀಷ್ಮರನ್ನು ಅವನು ಮುಖ ತಿರುಗಿಸುವಂತೆ ಮಾಡಿದನು.

04064023a ದುರ್ಯೋಧನಂ ಚ ಸಮರೇ ಸನಾಗಮಿವ ಯೂಥಪಂ|

04064023c ಪ್ರಭಗ್ನಮಬ್ರವೀದ್ಭೀತಂ ರಾಜಪುತ್ರಂ ಮಹಾಬಲಂ||

ಆನೆಗಳೊಳಗೂಡಿದ ಸಲಗದಂತೆ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಭೀತನೂ ಭಗ್ನನೂ
ಆಗಿದ್ದ ಮಹಾಬಲಶಾಲಿ ರಾಜಪುತ್ರ ದುರ್ಯೋಧನನಿಗೆ ಅವನು

ಹೇಳಿದನು:

04064024a ನ ಹಾಸ್ತಿನಪುರೇ ತ್ರಾಣಂ ತವ ಪಶ್ಯಾಮಿ ಕಿಂ ಚನ|

04064024c ವ್ಯಾಯಾಮೇನ ಪರೀಪ್ಸಸ್ವ ಜೀವಿತಂ ಕೌರವಾತ್ಮಜ||

“ಕೌರವಾತ್ಮಜ ! ನಿನಗೆ ಹಸ್ತಿನಾಪುರದಲ್ಲಿ ಏನೇನೂ ರಕ್ಷಣೆಯಿರುವಂತೆ ನನಗೆ ತೋರುವುದಿಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದ ಹೋರಾಟದಿಂದ ಪ್ರಾಣವನ್ನು ರಕ್ಷಿಸಿಕೋ.

04064025a ನ ಮೋಕ್ಷ್ಯಸೇ ಪಲಾಯಂಸ್ತ್ವಂ ರಾಜನ್ಯದ್ಧೇ ಮನಃ ಕುರು|

04064025c ಪೃಥಿವೀಂ ಭೋಕ್ಷ್ಯಸೇ ಜಿತ್ವಾ ಹತೋ ವಾ ಸ್ವರ್ಗಮಾಪ್ಸ್ಯಸಿ||

ರಾಜನ್ ! ನೀನು ಪಲಾಯನ ಮಾಡಿ ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಾರೆ. ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ಮನಸ್ಸು ಮಾಡು. ಗೆದ್ದರೆ ಭೂಮಿಯನ್ನು ಆಳುತ್ತೀಯೆ. ಸತ್ತರೆ ಸ್ವರ್ಗವನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತೀಯೆ.”

04064026a ಸ ನಿವೃತ್ತೋ ನರವ್ಯಾಘ್ರೋ ಮುಂಚನ್ವಜ್ರನಿಭಾಂ ಶರಾನ್|

04064026c ಸಚಿವೈಃ ಸಂವೃತೋ ರಾಜಾ ರಥೇ ನಾಗ ಇವ ಶ್ವಸನ್||

ನರಶ್ರೇಷ್ಠ ಆ ರಾಜನು ಆಗ ವಜ್ರಸದೃಶ ಬಾಣಗಳನ್ನು ಬಿಡುತ್ತ ಸರ್ಪದಂತೆ ಬುಸುಗುಟ್ಟುತ್ತ ಸಚಿವರೊಡಗೂಡಿ ರಥದಲ್ಲಿ ಹಿಂದಿರುಗಿದನು.

04064027a ತತ್ರ ಮೇ ರೋಮಹರ್ಷೋಽಭೂದೂರುಸ್ತಂಭಶ್ಚ ಮಾರಿಷ|

04064027c ಯದಭೃಘನಸಂಕಾಶಮನೀಕಂ ವ್ಯಧಮಚ್ಚರೈಃ||

ಅಪ್ಪಾ ! ಆಗ ನನಗೆ ರೋಮಾಂಚನವುಂಟಾಯಿತು. ನನ್ನ ತೊಡೆಗಳು ಮರಗಟ್ಟಿದವು. ಏಕೆಂದರೆ ಆ ದೇವಪುತ್ರನು ಆ ದಟ್ಟ ಸೇನೆಯನ್ನು ಬಾಣಗಳಿಂದ ಭೇದಿಸಿದನು.

04064028a ತತ್ತ್ವ ಣುದ್ಯ ರಥಾನೀಕಂ ಸಿಂಹಸಂಹನನೋ ಯುವಾ|

04064028c ಕುರೂಂಸ್ತಾನ್ವ ಹಸನ್ವಾಜನ್ವಾಸಾಂಸ್ಯಪಹರದ್ಭಲೀ||

ರಾಜನ್ ! ಸಿಂಹದಂತಹ ಶರೀರವುಳ್ಳ ಆ ಬಲಶಾಲಿ ಯುವಕನು ರಥಸಮೂಹವನ್ನು ಚದುರಿಸಿ, ನಗುನಗುತ್ತಲೇ ಕೌರವರ ವಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡನು.

04064029a ಏಕೇನ ತೇನ ವೀರೇಣ ಷಡ್ರಥಾಃ ಪರಿವಾರಿತಾಃ|

04064029c ಶಾರ್ದೂಲೇನೇವ ಮತ್ತೇನ ಮೃಗಾಸ್ಪೃಣಚರಾ ವನೇ||

ಕಾಡಿನಲ್ಲಿ ಹುಲ್ಲುತಿನ್ನುವ ಜಿಂಕೆಗಳನ್ನು ಮದಿಸಿದ ಒಂದೇ ಹುಲಿಯು ಆ ಕ್ರಮಿಸುವಂತೆ ಒಂಟಿಯಾಗಿಯೇ ಆ ವೀರನು ಷಡ್ರಥರನ್ನು ಮುತ್ತಿದನು.”

04064030 ವಿರಾಟ ಉವಾಚ|

04064030a ಕ್ವ ಸ ವೀರೋ ಮಹಾಬಾಹುರ್ದೇವಪುತ್ರೋ ಮಹಾಯಶಾಃ|

04064030c ಯೋ ಮೇ ಧನಮವಾಜ್ಯೈಷೀತ್ಕುರುಭಿರ್ಗ್ರಸ್ತಮಾಹವೇ||

ವಿರಾಟನು ಹೇಳಿದನು: “ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಕೌರವರು ಹಿಡಿದಿದ್ದ ನನ್ನ ಗೋಧನವನ್ನು ಗೆದ್ದು ತಂದ ಆ ವೀರ ಮಹಾಬಾಹು ಮಹಾಯಶಸ್ವಿ ದೇವಪುತ್ರನೆಲ್ಲಿ?

04064031a ಇಚ್ಛಾಮಿ ತಮಹಂ ದ್ರಷ್ಟುಮರ್ಚಿತುಂ ಚ ಮಹಾಬಲಂ|

04064031c ಯೇನ ಮೇ ತ್ವಂ ಚ ಗಾವಶ್ಚ ರಕ್ಷಿತಾ ದೇವಸೂನುನಾ||

ಹಸುಗಳನ್ನೂ ನಿನ್ನನ್ನೂ ರಕ್ಷಿಸಿದ ಆ ಮಹಾಬಲಶಾಲಿ ದೇವಪುತ್ರನನ್ನು
ನೋಡಲು ಮತ್ತು ಗೌರವಿಸಲು ಬಯಸುತ್ತೇನೆ.”

04064032 ಉತ್ತರ ಉವಾಚ|

04064032a ಅಂತರ್ಧಾನಂ ಗತಸ್ತಾತ ದೇವಪುತ್ರಃ ಪ್ರತಾಪವಾನ್|

04064032c ಸ ತು ಶ್ವೋ ವಾ ಪರಶ್ವೋ ವಾ ಮನ್ಯೇ ಪ್ರಾದುರ್ಭವಿಷ್ಯತಿ||

ಉತ್ತರನು ಹೇಳಿದನು: “ತಂದೇ! ಆ ಪ್ರತಾಪಶಾಲಿ ದೇವಪುತ್ರನು
ಅದೃಶ್ಯನಾಗಿಬಿಟ್ಟನು. ಆದರೆ ನಾಳೆಯೋ ಅಥವಾ ನಾಡಿದ್ದೋ ಅವನು
ಕಾಣಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆಂದು ನಾನು ಭಾವಿಸುತ್ತೇನೆ.””

04064033 ವೈಶಂಪಾಯನ ಉವಾಚ|

04064033a ಏವಮಾಖ್ಯಾಯಮಾನಂ ತು ಚನ್ನಂ ಸತ್ರೇಣ ಪಾಂಡವಂ|

04064033c ವಸಂತಂ ತತ್ರ ನಾಜ್ಞಾಸೀದ್ವಿರಾಟಃ ಪಾರ್ಥಮರ್ಜುನಂ||

ವೈಶಂಪಾಯನನು ಹೇಳಿದನು: “ಹೀಗೆ ವರ್ಣಿಸುತ್ತಿರಲು
ವೇಷಮರೆಸಿಕೊಂಡು ಅಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸುತ್ತಿರುವ ಆ ಪಾಂಡುಪುತ್ರ
ಕುಂತೀಸುತ ಅರ್ಜುನನನ್ನು ವಿರಾಟನು ಗುರುತಿಸಲೇ ಇಲ್ಲ.

04064034a ತತಃ ಪಾರ್ಥೋಽಭ್ಯನುಜ್ಞಾತೋ ವಿರಾಟೇನ ಮಹಾತ್ಮನಾ|

04064034c ಪ್ರದದೌ ತಾನಿ ವಾಸಾಂಸಿ ವಿರಾಟದುಹಿತುಃ ಸ್ವಯಂ||

ಆಗ ಮಹಾತ್ಮ ವಿರಾಟನ ಅಪ್ಪಣೆ ಪಡೆದ ಪಾರ್ಥನು ಆ ವಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು
ವಿರಾಟನ ಮಗಳಿಗೆ ಸ್ವತಃ ಕೊಟ್ಟನು.

04064035a ಉತ್ತರಾ ತು ಮಹಾರ್ಹಾಣಿ ವಿವಿಧಾನಿ ತನೂನಿ ಚ|

04064035c ಪ್ರತಿಗೃಹ್ಯಾಭವತ್ಪ್ರೀತಾ ತಾನಿ ವಾಸಾಂಸಿ ಭಾಮಿನೀ||

ಆ ಭಾಮಿನಿ ಉತ್ತರೆಯಾದರೋ ನವಿರಾದ ಆ ಅಮೂಲ್ಯ ವಿವಿಧ
ವಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಸಂತೋಷಪಟ್ಟಳು.

04064036a ಮಂತ್ರಯಿತ್ವಾ ತು ಕೌಂತೇಯ ಉತ್ತರೇಣ ರಹಸ್ತದಾ|

04064036c ಇತಿಕರ್ತವ್ಯತಾಂ ಸರ್ವಾಂ ರಾಜನ್ಯಥ ಯುಧಿಷ್ಠಿರೇ||

ಆಗ ಅರ್ಜುನನು ಮಹಾರಾಜ ಯುಧಿಷ್ಠಿರನಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ
ಮಾಡಬೇಕಾದ ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಉತ್ತರನೊಡಗೂಡಿ ರಹಸ್ಯವಾಗಿ
ಯೋಜಿಸಿದನು.

04064037a ತತಸ್ತಥಾ ತದ್ವ್ಯ ದಧಾದ್ಯಥಾವತ್ಪುರುಷರ್ಷಭ|

04064037c ಸಹ ಪುತ್ರೇಣ ಮತ್ಸ್ಯಸ್ಯ ಪ್ರಹೃಷ್ಟೋ ಭರತರ್ಷಭಃ||

ಪುರುಷಶ್ರೇಷ್ಠ! ಆಮೇಲೆ ಆ ಭರತಶ್ರೇಷ್ಠನು ಮತ್ಸ್ಯ ರಾಜನ
ಮಗನೊಡನೆ ಹಾಗೆಯೇ ಅದನ್ನು ಸಂತಸದಿಂದ ನೆರವೇರಿಸಿದನು.”

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ವಿರಾಟ ಪರ್ವಣಿ ವೈವಾಹಿಕ ಪರ್ವಣಿ

ವಿರಾಟೋತ್ತರಸಂವಾದೇ ಚತುಃಷಷ್ಟಿತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ|

ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ವಿರಾಟ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ವೈವಾಹಿಕ

ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ವಿರಾಟೋತ್ತರಸಂವಾದದಲ್ಲಿ ಅರವತ್ಸಾಲ್ಕನೆಯ
ಅಧ್ಯಾಯವು.

೬೫

ಪಾಂಡವರು ತಮ್ಮ ನಿಜರೂಪವನ್ನು ವಿರಾಟನಿಗೆ ತೋರಿಸಿಕೊಂಡಿದುದು

ನಿಗದಿತ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಜ್ಞೆ ಪೂರೈಸಿದ ಐವರು ಪಾಂಡವರು
ಮೂರನೆಯ ದಿವಸ ವಿರಾಟನ ಆಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ರಾಜಾಸನಗಳಲ್ಲಿ
ಕುಳಿತುಕೊಂಡಿರಲು ಆಸ್ಥಾನವನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿದ ವಿರಾಟನು
ಕಾರಣವನ್ನು ಕೇಳಿದುದು (೧-೬). ಆಗ ಅರ್ಜುನನು ವಿರಾಟನಿಗೆ
ಯುಧಿಷ್ಠಿರನ ಪರಿಚಯ ಮಾಡಿಸಿಕೊಡುವುದು (೨-೨೧).

04065001 ವೈಶಂಪಾಯನ ಉವಾಚ|

04065001a ತತಸ್ಪ್ರತೀಯೇ ದಿವಸೇ ಭ್ರಾತರಃ ಪಂಚ ಪಾಂಡವಾಃ|

04065001c ಸ್ನಾತಾಃ ಶುಕ್ಲಾಂಬರಧರಾಃ ಸಮಯೇ ಚರಿತವ್ರತಾಃ||

04065002a ಯುಧಿಷ್ಠಿರಂ ಪುರಸ್ಕೃತ್ಯ ಸರ್ವಾ ಭರಣಭೂಷಿತಾಃ|

04065002c ಅಭಿಪದ್ಮಾ ಯಥಾ ನಾಗಾ ಭ್ರಾಜಮಾನಾ ಮಹಾರಥಾಃ||

ವೈಶಂಪಾಯನನು ಹೇಳಿದನು: “ಅನಂತರ ನಿಗದಿತ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಜ್ಞೆ
ಪೂರೈಸಿದ ಐವರು ಮಹಾರಥ ಪಾಂಡವ ಸಹೋದರರು ಮೂರನೆಯ
ದಿವಸ ಮಿಂದು ಬಿಳಿಯ ಬಟ್ಟೆಗಳನ್ನುಟ್ಟು ಸರ್ವಾ ಭರಣಗಳಿಂದ

ಅಲಂಕೃತರಾಗಿ ಯುಧಿಷ್ಠಿರನನ್ನು ಮುಂದಿಟ್ಟುಕೊಂಡು
ಪದ್ಮಚಿಹ್ನೆಗಳನ್ನುಳ್ಳ ಆನೆಗಳಂತೆ ಪ್ರಕಾಶಿಸಿದರು.

04065003a ವಿರಾಟಸ್ಯ ಸಭಾಂ ಗತ್ವಾ ಭೂಮಿಪಾಲಾಸನೇಷ್ಟಥ|

04065003c ನಿಷೇದುಃ ಪಾವಕಪ್ರಖ್ಯಾಃ ಸರ್ವೇ ಧಿಷ್ಟೇ ಷ್ಟಿವಾಗ್ನಯಃ||

ಬಳಿಕ ಆ ಅಗ್ನಿಸಮಾನರೆಲ್ಲರೂ ವಿರಾಟನ ಸಭಾಭವನಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ
ಯಜ್ಞವೇದಿಗಳಲ್ಲಿ ಅಗ್ನಿಗಳು ನೆಲೆಗೊಳ್ಳುವಂತೆ ರಾಜಾಸನಗಳಲ್ಲಿ
ಕುಳಿತರು.

04065004a ತೇಷು ತತ್ರೋಪವಿಷ್ಟೇಷು ವಿರಾಟಃ ಪೃಥಿವೀಪತಿಃ|

04065004c ಆಜಗಾಮ ಸಭಾಂ ಕರ್ತುಂ ರಾಜಕಾರ್ಯಾಣಿ ಸರ್ವಶಃ||

ಅವರು ಅಲ್ಲಿ ಕುಳಿತರಲು ದೊರೆ ವಿರಾಟನು ರಾಜಕಾರ್ಯಗಳನ್ನೆಲ್ಲ
ನಿರ್ವಹಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಸಭೆಗೆ ಬಂದನು.

04065005a ಶ್ರೀಮತಃ ಪಾಂಡವಾನ್ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಜ್ವಲತಃ ಪಾವಕಾನಿವ|

04065005c ಅಥ ಮತ್ಸ್ಯೋಽಬ್ರವೀತ್ಕಂಕಂ ದೇವರೂಪಮವಸ್ಥಿತಂ|

04065005e ಮರುದ್ಗಣ್ಮೈರುಪಾಸೀನಂ ತ್ರಿದಶಾನಾಮಿವೇಶ್ವರಂ||

ಆಗ ಅಗ್ನಿಗಳಂತೆ ಜ್ವಲಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಶ್ರೀಯುತ ಪಾಂಡವರನ್ನು ನೋಡಿ
ಮರುತ್ತುಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ ದೇವೇಂದ್ರನಂತೆ ಕುಳಿತಿದ್ದ ದೇವರೂಪಿ
ಕಂಕನಿಗೆ ಮತ್ಸ್ಯರಾಜನು ಹೀಗೆಂದನು:

04065006a ಸ ಕಿಲಾಕ್ಷಾತಿವಾಪಸ್ತ್ವಂ ಸಭಾಸ್ತಾರೋ ಮಯಾ ಕೃತಃ|

04065006c ಅಥ ರಾಜಾಸನೇ ಕಸ್ಮಾದುಪವಿಷ್ಟೋಽಸ್ಯಲಂಕೃತಃ||

“ನಿನ್ನನ್ನು ನಾನು ಪಗಡೆಯಾಟದವನನ್ನಾಗಿ, ಸಭಾಸದಸ್ಯನನ್ನಾಗಿ ಮಾತ್ರ ಮಾಡಿದ್ದೆನು. ನೀನು ಅಲಂಕಾರ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ರಾಜಾಸನದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತಿದ್ದೇತಕ್ಕೆ?”

04065007a ಪರಿಹಾಸೇಪ್ಸಯಾ ವಾಕ್ಯಂ ವಿರಾಟಸ್ಯ ನಿಶಮ್ಯ ತತ್|

04065007c ಸ್ಮಯಮಾನೋಽರ್ಜುನೋ ರಾಜನ್ನಿದಂ ವಚನಮಬ್ರವೀತ್||

ರಾಜನ್! ವಿರಾಟನ ಆ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿದ ಅರ್ಜುನನು ಪರಿಹಾಸಮಾಡುವ ಬಯಕೆಯಿಂದ ಮುಗುಳ್ಳಗುತ್ತ ಈ ಮಾತನ್ನಾಡಿದನು.

04065008a ಇಂದ್ರಸ್ಯಾಪ್ಯಾಸನಂ ರಾಜನ್ನಯಮಾರೋಢುಮರ್ಹತಿ|

04065008c ಬ್ರಹ್ಮಣ್ಯಃ ಶ್ರುತವಾಂಸ್ತ್ಯಾಗೀ ಯಜ್ಞಶೀಲೋ ದೃಢವ್ರತಃ||

“ರಾಜನ್! ಬ್ರಾಹ್ಮಣರನ್ನು ಸೇವಿಸುವ, ಈ ವಿಧ್ವಾಂಸ, ತ್ಯಾಗಿ, ಯಜ್ಞನಿರತ, ದೃಢವ್ರತನು ಇಂದ್ರನ ಆಸನವನ್ನಾದರೂ ಏರಲು ಯೋಗ್ಯ.

04065009a ಅಯಂ ಕುರೂಣಾಂ ವೃಷಭಃ ಕುಂತೀಪುತ್ರೋ ಯುಧಿಷ್ಠಿರಃ|

04065009c ಅಸ್ಯ ಕೀರ್ತಿಃ ಸ್ಥಿತಾ ಲೋಕೇ ಸೂರ್ಯಸ್ಯೇವೋದ್ಯತಃ ಪ್ರಭಾ||

ಇವನು ಕುರುವಂಶದಲ್ಲಿ ಶ್ರೇಷ್ಠ, ಕುಂತೀಪುತ್ರ ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು. ಇವನ ಕೀರ್ತಿಯು ಮೇಲೇರುತ್ತಿರುವ ಸೂರ್ಯನ ಪ್ರಭೆಯಂತೆ ಲೋಕದಲ್ಲಿ

ನೆಲೆಗೊಂಡಿದೆ.

04065010a ಸಂಸರಂತಿ ದಿಶಃ ಸರ್ವಾ ಯಶಸೋಽಸ್ಯ ಗಭಸ್ತಯಃ|

04065010c ಉದಿತಸ್ಯೇವ ಸೂರ್ಯಸ್ಯ ತೇಜಸೋಽನು ಗಭಸ್ತಯಃ||

ಉದಯಸೂರ್ಯನ ತೇಜಸ್ಸಿನ ಕಿರಣಗಳಂತೆ ಇವನ ಕೀರ್ತಿಯ
ಕಿರಣಗಳು ಎಲ್ಲ ದಿಕ್ಕುಗಳನ್ನೂ ವ್ಯಾಪಿಸಿವೆ.

04065011a ಏನಂ ದಶ ಸಹಸ್ರಾಣಿ ಕುಂಜರಾಣಾಂ ತರಸ್ವಿನಾಂ|

04065011c ಅನ್ವಯುಃ ಪೃಷ್ಠತೋ ರಾಜನ್ಯಾವದಧ್ಯಾವಸತ್ಕುರೂನ್||

ರಾಜನ್! ಇವನು ಕುರುವಂಶದವರ ನಡುವೆ ವಾಸಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾಗ
ಹತ್ತು ಸಾವಿರ ವೇಗಶಾಲಿ ಆನೆಗಳು ಇವನನ್ನು ಹಿಂಬಾಲಿಸುತ್ತಿದ್ದವು.

04065012a ತ್ರಿಂಶದೇನಂ ಸಹಸ್ರಾಣಿ ರಥಾಃ ಕಾಂಚನಮಾಲಿನಃ|

04065012c ಸದಶ್ವೈರುಪಸಂಪನ್ನಾಃ ಪೃಷ್ಠತೋಽನುಯಯುಃ ಸದಾ||

ಮೂವತ್ತು ಸಾವಿರ ಸುವರ್ಣ ಮಾಲೆಗಳನ್ನು ಧರಿಸಿದ ಉತ್ತಮ
ಕುದುರೆಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ ರಥಗಳು ಇವನನ್ನು ಯಾವಾಗಲೂ
ಅನುಸರಿಸುತ್ತಿದ್ದವು.

04065013a ಏನಮಷ್ಟಶತಾಃ ಸೂತಾಃ ಸುಮೃಷ್ಟಮಣಿಕುಂಡಲಾಃ|

04065013c ಅಸ್ತುವನ್ಮಾಗಧೈಃ ಸಾರ್ಥಂ ಪುರಾ ಶಕ್ರಮಿವರ್ಷಯಃ||

ಹಿಂದೆ ಋಷಿಗಳು ಇಂದ್ರನನ್ನು ಹೊಗಳುತ್ತಿದ್ದಂತೆ ಹೊಳೆಯುವ
ಮಣಿಕುಂಡಲಗಳನ್ನು ಧರಿಸಿದ ಎಂಟುನೂರು ಸೂತರು ಮಾಗಧರ

ಸಹಿತ ಇವನನ್ನು ಹೊಗಳುತ್ತಿದ್ದರು.

04065014a ಏನಂ ನಿತ್ಯಮುಪಾಸಂತ ಕುರವಃ ಕಿಂಕರಾ ಯಥಾ|

04065014c ಸರ್ವೇ ಚ ರಾಜನ್ರಾಜಾನೋ ಧನೇಶ್ವರಮಿವಾಮರಾಃ||

ರಾಜನ್! ದೇವತೆಗಳು ಕುಬೇರನನ್ನು ಸೇವಿಸುವಂತೆ ಇವನನ್ನು ಕುರುವಂಶದವರೆಲ್ಲರೂ, ಇತರ ಎಲ್ಲ ದೊರೆಗಳೂ ಕಿಂಕರರ ಹಾಗೆ ಯಾವಾಗಲೂ ಸೇವಿಸುತ್ತಿದ್ದರು.

04065015a ಏಷ ಸರ್ವಾನ್ಮಹೀಪಾಲಾನ್ಕರಮಾಹಾರಯತ್ತದಾ|

04065015c ವೈಶ್ಯಾನಿವ ಮಹಾರಾಜ ವಿವಶಾನ್ಸ್ವವಶಾನಪಿ||

ಮಹಾರಾಜ! ಆಗ ಇವನು ವೈಶ್ಯರಿಂದ ಪಡೆಯುವಂತೆ ಎಲ್ಲ ರಾಜರಿಂದಲೂ - ಅವರು ಸಮರ್ಥರಾಗಿರಲಿ ಅಥವಾ ದುರ್ಬಲರಾಗಿರಲಿ - ಕಷ್ಟವನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತಿದ್ದನು.

04065016a ಅಷ್ಟಾಶೀತಿಸಹಸ್ರಾಣಿ ಸ್ನಾತಕಾನಾಂ ಮಹಾತ್ಮನಾಂ|

04065016c ಉಪಜೀವಂತಿ ರಾಜಾನಮೇನಂ ಸುಚರಿತವ್ರತಂ||

ವ್ರತಗಳನ್ನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಆಚರಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಈ ರಾಜನನ್ನು ಎಂಬತ್ತೆರಡು ಸಾವಿರ ಮಹಾತ್ಮ ಸ್ನಾತಕರು ಆಶ್ರಯಿಸಿದ್ದರು.

04065017a ಏಷ ವೃದ್ಧಾನನಾಥಾಂಶ್ಚ ವ್ಯಂಗಾನ್ವಂಗೂಂಶ್ಚ ಮಾನವಾನ್|

04065017c ಪುತ್ರವತ್ಪಾಲಯಾಮಾಸ ಪ್ರಜಾ ಧರ್ಮೇಣ ಚಾಭಿಭೋ||

ಪ್ರಭು! ಇವನು ವೃದ್ಧರೂ ಅನಾಥರೂ ಅಂಗಹೀನರೂ ಹೆಳವ

ಪ್ರಜೆಗಳನ್ನು ಪುತ್ರರೆಂಬಂತೆ ಧರ್ಮದಿಂದ ಪಾಲಿಸುತ್ತಿದ್ದನು.

04065018a ಏಷ ಧರ್ಮೇ ದರ್ಮೇ ಚೈವ ಕ್ರೋಧೇ ಚಾಪಿ ಯತವ್ರತಃ|

04065018c ಮಹಾಪ್ರಸಾದೋ ಬ್ರಹ್ಮಣ್ಯಃ ಸತ್ಯವಾದೀ ಚ ಪಾರ್ಥಿವಃ||

ಈ ರಾಜನು ಧರ್ಮಪರ, ಇಂದ್ರಿಯನಿಗ್ರಹಿ, ಕೋಪದಲ್ಲಿ ಸಂಯಮಿ, ಉದಾರಿ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣರನ್ನು ಸೇವಿಸುವವನು ಮತ್ತು ಸತ್ಯವನ್ನಾಡುವವನು.

04065019a ಶ್ರೀಪ್ರತಾಪೇನ ಚೈತಸ್ಯ ತಪ್ಯತೇ ಸ ಸುಯೋಧನಃ|

04065019c ಸಗಣಃ ಸಹ ಕರ್ಣೇನ ಸೌಬಲೇನಾಪಿ ವಾ ವಿಭುಃ||

ಆ ರಾಜ ಸುಯೋಧನನು ತನ್ನ ಗುಂಪಿನೊಡನೆ ಮತ್ತು ಕರ್ಣ - ಶಕುನಿಯರ ಸಮೇತ ಇವನ ಶ್ರೀ ಪ್ರತಾಪದಿಂದ ಪರಿತಪಿಸುತ್ತಾನೆ.

04065020a ನ ಶಕ್ಯಂತೇ ಹ್ಯಸ್ಯ ಗುಣಾಃ ಪ್ರಸಂಖ್ಯಾತುಂ ನರೇಶ್ವರ|

04065020c ಏಷ ಧರ್ಮಪರೋ ನಿತ್ಯಮಾನ್ಯಶಂಸ್ಯಶ್ಚ ಪಾಂಡವಃ||

ರಾಜನ್! ಇವನ ಗುಣಗಳನ್ನು ಎಣಿಸುವುದು ಅಸಾಧ್ಯ. ಇವನು ಯಾವಾಗಲೂ ಧರ್ಮಪರ, ದಯಾಶೀಲ ಪಾಂಡುಪುತ್ರ.

04065021a ಏವಮ್ಯುಕ್ತೋ ಮಹಾರಾಜಃ ಪಾಂಡವಃ ಪಾರ್ಥಿವರ್ಷಭಃ|

04065021c ಕಥಂ ನಾರ್ಹತಿ ರಾಜಾರ್ಹಮಾಸನಂ ಪೃಥಿವೀಪತಿಃ||

ಹೀಗಿರುವ ಈ ಗುಣಯುಕ್ತ ಮಹಾರಾಜ, ಕ್ಷತ್ರಿಯಶ್ರೇಷ್ಠ, ಪಾಂಡವ ಭೂಪತಿಯು ರಾಜಯೋಗ್ಯ ಆಸನದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತಿರಲು ಹೇಗೆ ತಾನೇ

ಅರ್ಹನಾಗುವುದಿಲ್ಲ?”

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ವಿರಾಟ ಪರ್ವಣಿ ವೈವಾಹಿಕ ಪರ್ವಣಿ
ಪಾಂಡವಪ್ರಕಾಶೇ ಪಂಚಷಷ್ಟಿತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ|
ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ವಿರಾಟ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ವೈವಾಹಿಕ
ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಪಾಂಡವಪ್ರಕಾಶದಲ್ಲಿ ಅರವತ್ತೈದನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು.

೬೬

ವಿರಾಟನು ಉತ್ತರೇ-ಅರ್ಜುನರ ವಿವಾಹವನ್ನು ಪ್ರಸ್ತಾವಿಸಿದುದು

ಯುಧಿಷ್ಠಿರನ ಸಹೋದರರೆಲ್ಲೆಂದು ವಿರಾಟನು ಕೇಳಲು ಅರ್ಜುನನು
ಇತರರನ್ನೂ ವಿರಾಟನಿಗೆ ಪರಿಚಯಿಸುವುದು (೧-೧೦). ಉತ್ತರನು
ಅರ್ಜುನನ ಪರಾಕ್ರಮವನ್ನು ವರ್ಣಿಸಿದುದು (೧೧-೨೦). ವಿರಾಟನು
ಪಾಂಡವರನ್ನು ಗೌರವಿಸಿ, ಮಗಳು ಉತ್ತರೆಯನ್ನು ಅರ್ಜುನನು
ಪತ್ನಿಯನ್ನಾಗಿ ಸ್ವೀಕರಿಸಬೇಕೆಂದು ಕೇಳಿಕೊಳ್ಳಲು ಅರ್ಜುನನು
ಅವಳನ್ನು ತನ್ನ ಸೊಸೆಯನ್ನಾಗಿ ಸ್ವೀಕರಿಸುವೆನೆಂದು ಹೇಳಿದುದು (೨೧-
೨೯).

04066001 ವಿರಾಟ ಉವಾಚ|

04066001a ಯದ್ಯೇಷ ರಾಜಾ ಕೌರವ್ಯಃ ಕುಂತೀಪುತ್ರೋ ಯುಧಿಷ್ಠಿರಃ|

04066001c ಕತಮೋಽಸ್ಯಾರ್ಜುನೋ ಭ್ರಾತಾ ಭೀಮಶ್ಚ ಕತಮೋ ಬಲೀ||

ವಿರಾಟನು ಹೇಳಿದನು: “ಇವನು ಕುರುವಂಶಕ್ಕೆ ಸೇರಿದ ಕುಂತೀಪುತ್ರ
ಯುಧಿಷ್ಠಿರ ರಾಜನಾಗಿದ್ದರೆ ಇವನ ಸೋದರ ಅರ್ಜುನನಲ್ಲಿ?
ಬಲಶಾಲಿ ಭೀಮನಲ್ಲಿ?”

04066002a ನಕುಲಃ ಸಹದೇವೋ ವಾ ದ್ರೌಪದೀ ವಾ ಯಶಸ್ವಿನೀ|

04066002c ಯದಾ ದ್ಯುತೇ ಜಿತಾಃ ಪಾರ್ಥಾ ನ ಪ್ರಾಚ್ಛಾಯಂತ ತೇ ಕ್ವ ಚಿತ್||

ನಕುಲ ಸಹದೇವರೆಲ್ಲಿ? ಯಶಸ್ವಿನಿ ದ್ರೌಪದಿಯಲ್ಲಿ? ಜೂಜಿನಲ್ಲಿ
ಸೋತಮೇಲೆ ಆ ಕುಂತೀಪುತ್ರರ ವಿಷಯವನ್ನು ಯಾರೂ ಎಲ್ಲೂ
ಅರಿಯರು.”

04066003 ಅರ್ಜುನ ಉವಾಚ|

04066003a ಯ ಏಷ ಬಲ್ಲವೋ ಬ್ರೂತೇ ಸೂದಸ್ತವ ನರಾಧಿಪ|

04066003c ಏಷ ಭೀಮೋ ಮಹಾಬಾಹುರ್ಭೀಮವೇಗಪರಾಕ್ರಮಃ||

ಅರ್ಜುನನು ಹೇಳಿದನು: “ರಾಜನ್! ನಿನ್ನ ಅಡುಗೆಯವನೆಂದು
ಹೇಳಲಾಗಿರುವ ಬಲ್ಲವನೆಂಬುವವನೇ ಮಹಾಬಾಹು, ಭಯಂಕರ
ವೇಗ-ಪರಾಕ್ರಮಗಳನ್ನುಳ್ಳ ಭೀಮ.

04066004a ಏಷ ಕ್ರೋಧವಶಾನ್ ಹತ್ವಾ ಪರ್ವತೇ ಗಂಧಮಾದನೇ|

04066004c ಸೌಗಂಧಿಕಾನಿ ದಿವ್ಯಾನಿ ಕೃಷ್ಣಾರ್ಥೇ ಸಮುಪಾಹರತ್||

ಗಂಧಮಾದನ ಪರ್ವತದಲ್ಲಿ ಕೋಪವಶನಾಗಿ ರಾಕ್ಷಸರನ್ನು ಕೊಂದು

ದ್ರೌಪದಿಗಾಗಿ ದಿವ್ಯ ಸೌಗಂಧಿಕ ಪುಷ್ಪಗಳನ್ನು ತಂದವನು ಇವನೇ.

04066005a ಗಂಧರ್ವ ಏಷ ವೈ ಹಂತಾ ಕೀಚಕಾನಾಂ ದುರಾತ್ಮನಾಂ|

04066005c ವ್ಯಾಘ್ರಾನ್ಯಕ್ಷಾನ್ವರಾಹಾಂಶ್ಚ ಹತವಾನ್ ಸ್ತ್ರೀಪುರೇ ತವ||

ದುರಾತ್ಮ ಕೀಚಕನನ್ನು ಕೊಂದ ಗಂಧರ್ವನು ಇವನೇ. ನಿನ್ನ ಅಂತಃಪುರದಲ್ಲಿ ಹುಲಿ, ಕರಡಿ, ಹಂದಿಗಳನ್ನು ಕೊಂದವನೂ ಇವನೇ.

04066006a ಯಶ್ಚಾ ಸೀದಶ್ವಬಂಧಸ್ತೇ ನಕುಲೋಽಯಂ ಪರಂತಪಃ|

04066006c ಗೋಸಂಖ್ಯೈಃ ಸಹದೇವಶ್ಚ ಮಾದ್ರೀಪುತ್ರೈ ಮಹಾರಥೌ||

ನಿನ್ನ ಅಶ್ವಪಾಲಕನಾಗಿದ್ದವನು ಈ ಶತ್ರುನಾಶಕ ನಕುಲ.

ಗೋಪಾಲಕನಾಗಿದ್ದವನು ಸಹದೇವ. ಈ ಮಾದ್ರಿ ಪುತ್ರರು

ಮಹಾರಥರು.

04066007a ಶೃಂಗಾರವೇಷಾಭರಣೌ ರೂಪವಂತೌ ಯಶಸ್ವಿನೌ|

04066007c ನಾನಾರಥಸಹಸ್ರಾಣಾಂ ಸಮರ್ಥೌ ಪುರುಷರ್ಷಭೌ||

ಈ ಪುರುಷಶ್ರೇಷ್ಠರಿಬ್ಬರೂ ವಸ್ತ್ರಾಭರಣಗಳಿಂದ ಅಲಂಕೃತರು.

ರೂಪವಂತರು. ಯುಶಸ್ವಿಗಳು. ಸಾವಿರಾರು ಮಂದಿ ರಥಿಕರ ಸಮಾನ

ಶಕ್ತಿಯುಳ್ಳವರು.

04066008a ಏಷಾ ಪದ್ಮಪಲಾಶಾಕ್ಷೀ ಸುಮಧ್ಯಾ ಚಾರುಹಾಸಿನೀ|

04066008c ಸೈರಂದ್ರೀ ದ್ರೌಪದೀ ರಾಜನ್ಯತ್ಕೃತೇ ಕೀಚಕಾ ಹತಾಃ||

ರಾಜನ್! ಕಮಲದ ಎಸಳುಗಳಂತೆ ಕಣ್ಣುಳ್ಳವಳೂ, ಸುಂದರ

ನಡುವುಳ್ಳವಳೂ, ಮಧುರ ಮುಗುಳ್ಳಗೆಯುಳ್ಳವಳೂ ಆದ ಈ ಸೈರಂದ್ರಿಯೇ ದ್ರೌಪದಿ. ಇವಳಿಗಾಗಿಯೇ ಕೀಚಕರು ಹತರಾದರು.

04066009a ಅರ್ಜುನೋಽಹಂ ಮಹಾರಾಜ ವ್ಯಕ್ತಂ ತೇ ಶ್ಲೋತ್ರಮಾಗತಃ|

04066009c ಭೀಮಾದವರಜಃ ಪಾರ್ಥೋ ಯಮಾಭ್ಯಾಂ ಚಾಪಿ ಪೂರ್ವಜಃ||

ಮಹಾರಾಜ ! ನಾನೇ ಅರ್ಜುನ. ನನ್ನ ವಿಷಯ ಈಗಾಗಲೇ ನಿನ್ನ ಕಿವಿಗೆ ಬಿದ್ದಿದೆಯಷ್ಟೇ? ನಾನು ಭೀಮನಿಗೆ ಕಿರಿಯನಾದ ಪಾರ್ಥ. ಯಮಳರಿಗೆ ಹಿರಿಯನು.

04066010a ಉಷಿತಾಃ ಸ್ಮ ಮಹಾರಾಜ ಸುಖಂ ತವ ನಿವೇಶನೇ|

04066010c ಅಜ್ಞಾತವಾಸಮುಷಿತಾ ಗರ್ಭವಾಸ ಇವ ಪ್ರಜಾಃ||

ಮಹಾರಾಜ ! ಮಕ್ಕಳು ಗರ್ಭವಾಸವನ್ನು ಕಳೆಯುವಂತೆ ನಾವು ನಿನ್ನ ಅರಮನೆಯಲ್ಲಿ ಸುಖವಾಗಿ ಅಜ್ಞಾತವಾಸವನ್ನು ಕಳೆದೆವು.”

04066011 ವೈಶಂಪಾಯನ ಉವಾಚ|

04066011a ಯದಾರ್ಜುನೇನ ತೇ ವೀರಾಃ ಕಥಿತಾಃ ಪಂಚ ಪಾಂಡವಾಃ|

04066011c ತದಾರ್ಜುನಸ್ಯ ವೈರಾಟಿಃ ಕಥಯಾಮಾಸ ವಿಕ್ರಮಂ||

ವೈಶಂಪಾಯನನು ಹೇಳಿದನು: “ಆ ವೀರರು ಪಂಚ ಪಾಂಡವರೆಂದು ಅರ್ಜುನನು ವಿವರಿಸಿದ ನಂತರ ವಿರಾಟಪುತ್ರನು ಅರ್ಜುನನ ಪರಾಕ್ರಮವನ್ನು ವರ್ಣಿಸಿದನು.

04066012a ಅಯಂ ಸ ದ್ವಿಷತಾಂ ಮಧ್ಯೇ ಮೃಗಾಣಾಮಿವ ಕೇಸರೀ|

04066012c ಅಚರದ್ರಥವೃಂದೇಷು ನಿಘ್ನಂಸ್ತೇಷಾಂ ಪರಾನ್ವರಾನ್||

“ಇವನು ಜಿಂಕೆಗಳ ನಡುವೆ ಸಿಂಹದಂತೆ ಅವರಲ್ಲಿ ಮುಖ್ಯ
ಮುಖ್ಯರಾದವರನ್ನೆಲ್ಲ ಕೊಲ್ಲುತ್ತ ವೈರಿಗಳ ರಥಸಮೂಹಗಳ ನಡುವೆ
ಸಂಚರಿದನು.

04066013a ಅನೇನ ವಿದ್ಧೋ ಮಾತಂಗೋ ಮಹಾನೇಕೇಷುಣಾ ಹತಃ|

04066013c ಹಿರಣ್ಯಕಕ್ಷ್ಯಃ ಸಂಗ್ರಾಮೇ ದಂತಾಭ್ಯಾಮಗಮನ್ಮಹೀಂ||

ಇವನು ದೊಡ್ಡ ಆನೆಯೊಂದನ್ನು ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಒಂದೇ ಬಾಣದಿಂದ
ಹೊಡೆದು ಕೊಂದನು. ಸುವರ್ಣಾಲಂಕೃತ ಗವಸಣಿಗೆಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ
ಆ ಆನೆಯು ದಂತಗಳನ್ನೂರಿ ನೆಲಕ್ಕೊರಗಿತು.

04066014a ಅನೇನ ವಿಜಿತಾ ಗಾವೋ ಜಿತಾಶ್ಚ ಕುರವೋ ಯುಧಿ|

04066014c ಅಸ್ಯ ಶಂಖಪ್ರಣಾದೇನ ಕರ್ಣೌ ಮೇ ಬಧಿರೀಕೃತೌ||

ಇವನು ಹಸುಗಳನ್ನು ಗೆದ್ದನು. ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಕೌರವರನ್ನು ಗೆದ್ದನು. ಇವನ
ಶಂಖಧ್ವನಿಯಿಂದ ನನ್ನ ಕಿವಿಗಳು ಕಿವುಡಾಗಿಹೋದವು.”

04066015a ತಸ್ಯ ತದ್ವಚನಂ ಶ್ರುತ್ವಾ ಮತ್ಸ್ಯ ರಾಜಃ ಪ್ರತಾಪವಾನ್|

04066015c ಉತ್ತರಂ ಪ್ರತ್ಯುವಾಚೇದಮಭಿಪನ್ನೋ ಯುಧಿಷ್ಠಿರೇ||

ಅವನ ಆ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿ ಯುಧಿಷ್ಠಿರನ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ತಪ್ಪುಮಾಡಿದ
ಪ್ರತಾಪಶಾಲಿ ಮತ್ಸ್ಯ ರಾಜನು ಉತ್ತರನಿಗೆ ಮರುನುಡಿದನು.

04066016a ಪ್ರಸಾದನಂ ಪಾಂಡವಸ್ಯ ಪ್ರಾಪ್ತಕಾಲಂ ಹಿ ರೋಚಯೇ|

04066016c ಉತ್ತರಾಂ ಚ ಪ್ರಯಚ್ಛಾಮಿ ಪಾರ್ಥಾಯ ಯದಿ ತೇ ಮತಂ||

“ಪಾಂಡುಪುತ್ರನನ್ನು ಪ್ರಸನ್ನನಾಗಿಸಲು ಸಮಯ ಒದಗಿದೆಯೆಂದು ಭಾವಿಸುತ್ತೇನೆ. ನಿನಗೆ ಒಪ್ಪಿಗೆಯಾದರೆ ಪಾರ್ಥನಿಗೆ ಉತ್ತರೆಯನ್ನು ಕೊಡುತ್ತೇನೆ.”

04066017 ಉತ್ತರ ಉವಾಚ|

04066017a ಅರ್ಚ್ಯಾಃ ಪೂಜ್ಯಾಶ್ಚ ಮಾನ್ಯಾಶ್ಚ ಪ್ರಾಪ್ತಕಾಲಂ ಚ ಮೇ ಮತಂ|

04066017c ಪೂಜ್ಯಂತಾಂ ಪೂಜನಾರ್ಹಾಶ್ಚ ಮಹಾಭಾಗಾಶ್ಚ ಪಾಂಡವಾಃ||

ಉತ್ತರನು ಹೇಳಿದನು: “ಪಾಂಡವರು ಪೂಜ್ಯರು. ಮಾನ್ಯರು. ಅವರನ್ನು ಗೌರವಿಸುವ ಕಾಲ ಒದಗಿಬಂದಿದೆಯೆಂದು ನನ್ನ ಅಭಿಪ್ರಾಯ. ಪೂಜಾಯೋಗ್ಯರೂ ಮಹಾಭಾಗ್ಯಶಾಲಿಗಳೂ ಆದ ಪಾಂಡವರು ಸತ್ಕಾರಗೊಳ್ಳಲಿ.”

04066018 ವಿರಾಟ ಉವಾಚ|

04066018a ಅಹಂ ಖಿಲ್ವಪಿ ಸಂಗ್ರಾಮೇ ಶತ್ರುಣಾಂ ವಶಮಾಗತಃ|

04066018c ಮೋಕ್ಷಿತೋ ಭೀಮಸೇನೇನ ಗಾವಶ್ಚ ವಿಜಿತಾಸ್ತಥಾ||

ವಿರಾಟನು ಹೇಳಿದನು: “ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಶತ್ರುಗಳಿಗೆ ವಶನಾದ ನನ್ನನ್ನು ಭೀಮಸೇನನು ಬಿಡಿಸಿದನು. ಅಂತೆಯೇ ಹಸುಗಳನ್ನು ಗೆದ್ದನು.”

04066019a ಏತೇಷಾಂ ಬಾಹುವೀರ್ಯೇಣ ಯದಸ್ಮಾಕಂ ಜಯೋ ಮೃಧೇ|

04066019c ವಯಂ ಸರ್ವೇ ಸಹಾಮಾತ್ಯಾಃ ಕುಂತೀಪುತ್ರಂ ಯುಧಿಷ್ಠಿರಂ|

04066019e ಪ್ರಸಾದಯಾಮೋ ಭದ್ರಂ ತೇ ಸಾನುಜಂ ಪಾಂಡವರ್ಷಭಂ||

ಇವನ ಬಾಹುಬಲದಿಂದ ನಮಗೆ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಜಯವುಂಟಾಗಿದೆ.
ನಾವೆಲ್ಲರೂ ಸಚಿವರೊಡನೆ ತಮ್ಮಂದಿರೊಡಗೂಡಿದ ಕುಂತೀಪುತ್ರ
ಪಾಂಡವಶ್ರೇಷ್ಠ ಯುಧಿಷ್ಠಿರನನ್ನು ಪ್ರಸನ್ನಗೊಳಿಸೋಣ.

04066020a ಯದಸ್ಮಾ ಭಿರಜಾನದ್ಭಿಃ ಕಿಂ ಚಿದುಕ್ತೋ ನರಾಧಿಪಃ|

04066020c ಕ್ಷಂತುಮರ್ಹತಿ ತತ್ಸರ್ವಂ ಧರ್ಮಾತ್ಮಾ ಹ್ಯೇಷ ಪಾಂಡವಃ||

ನಾವು ತಿಳಿಯದಂತೆ ಏನನ್ನಾದರೂ ಆಡಿದ್ದರೆ ಈ ರಾಜನು
ಅವೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಕ್ಷಮಿಸಬೇಕು. ಏಕೆಂದರೆ ಪಾಂಡುಪುತ್ರನು
ಧರ್ಮಾತ್ಮನು.”

04066021 ವೈಶಂಪಾಯನ ಉವಾಚ|

04066021a ತತೋ ವಿರಾಟಃ ಪರಮಾಭಿತುಷ್ಯಃ|

ಸಮೇತ್ಯ ರಾಜ್ಞಾ ಸಮಯಂ ಚಕಾರ|

04066021c ರಾಜ್ಯಂ ಚ ಸರ್ವಂ ವಿಸಸರ್ಜ ತಸ್ಮೈ|

ಸದಂಡಕೋಶಂ ಸಪುರಂ ಮಹಾತ್ಮಾ||

ವೈಶಂಪಾಯನನು ಹೇಳಿದನು: “ಅನಂತರ ವಿರಾಟನು ಬಹಳ
ಸಂತೋಷಗೊಂಡು ಆ ರಾಜನ ಬಳಿ ಹೋಗಿ ಒಪ್ಪಂದ
ಮಾಡಿಕೊಂಡನು. ಸೇನೆ, ಕೋಶ, ಪುರಸಹಿತವಾಗಿ ರಾಜ್ಯವನ್ನೆಲ್ಲ ಆ
ಮಹಾತ್ಮನು ಯುಧಿಷ್ಠಿರನಿಗೆ ಬಿಟ್ಟುಕೊಟ್ಟನು.

04066022a ಪಾಂಡವಾಂಶ್ಚ ತತಃ ಸರ್ವಾನ್ಮತ್ಸ್ಯ ರಾಜಃ ಪ್ರತಾಪವಾನ್|

04066022c ಧನಂಜಯಂ ಪುರಸ್ಕೃತ್ಯ ದಿಷ್ಟ್ಯಾ ದಿಷ್ಟೈತಿ ಚಾಬ್ರವೀತ್||

ಆಗ ಆ ಪ್ರತಾಪಶಾಲಿ ಮತ್ಸ್ಯರಾಜನು ಧನಂಜಯನನ್ನು ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಪುರಸ್ಕರಿಸುತ್ತಾ ಎಲ್ಲ ಪಾಂಡವರಿಗೆ “ನನ್ನ ಅದೃಷ್ಟ! ಅದೃಷ್ಟ!” ಎಂದನು.

04066023a ಸಮುಪಾಘ್ರಾಯ ಮೂರ್ಧಾನಂ ಸಂಶ್ಲಿಷ್ಯ ಚ ಪುನಃ ಪುನಃ|

04066023c ಯುಧಿಷ್ಠಿರಂ ಚ ಭೀಮಂ ಚ ಮಾದ್ರೀಪುತ್ರೌ ಚ ಪಾಂಡವೌ||

ಅವನು ಯುಧಿಷ್ಠಿರ, ಭೀಮ, ಮತ್ತು ಪಾಂಡವ ಮಾದ್ರೀಪುತ್ರರ ನೆತ್ತಿಯನ್ನು ಮೂಸಿ ಮತ್ತೆ ಮತ್ತೆ ಆಲಂಗಿಸಿದನು.

04066024a ನಾತ್ಯಪ್ಯದ್ಧರ್ಶನೇ ತೇಷಾಂ ವಿರಾಟೋ ವಾಹಿನೀಪತಿಃ|

04066024c ಸಂಪ್ರೀಯಮಾಣೋ ರಾಜಾನಂ ಯುಧಿಷ್ಠಿರಮಥಾಬ್ರವೀತ್||

ಸೇನಾಪತಿ ವಿರಾಟನು ಅವರ ದರ್ಶನದಿಂದ ತೃಪ್ತನಾಗದೇ ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ರಾಜ ಯುಧಿಷ್ಠಿರನಿಗೆ ನುಡಿದನು:

04066025a ದಿಷ್ಟ್ಯಾ ಭವಂತಃ ಸಂಪ್ರಾಪ್ತಾಃ ಸರ್ವೇ ಕುಶಲಿನೋ ವನಾತ್|

04066025c ದಿಷ್ಟ್ಯಾ ಚ ಪಾರಿತಂ ಕೃಚ್ಛ ಮಜ್ಞಾತಂ ವೈ ದುರಾತ್ಮಭಿಃ||

“ನೀವೆಲ್ಲರೂ ದೈವವಶಾತ್ ಕಾಡಿನಿಂದ ಕ್ಷೇಮವಾಗಿ ಬಂದಿರಿ. ಆ ದುರಾತ್ಮರಿಗೆ ಗೊತ್ತಾಗದಂತೆ ಭಾಗ್ಯವಶಾತ್ ಕಷ್ಟಕರ ಅಜ್ಞಾತವಾಸವನ್ನು ಕಳೆದಿರಿ.

04066026a ಇದಂ ಚ ರಾಜ್ಯಂ ನಃ ಪಾರ್ಥಾ ಯಚ್ಚಾನ್ಯದ್ವಸು ಕಿಂ ಚನ|

04066026c ಪ್ರತಿಗೃಹ್ಣಂತು ತತ್ಸರ್ವಂ ಕೌಂತೇಯಾ ಅವಿಶಂಕಯಾ||

ಪಾಂಡವರೇ ! ನನ್ನ ರಾಜ್ಯ ಮತ್ತು ಇತರ ಐಶ್ವರ್ಯವೆಲ್ಲವನ್ನೂ ನೀವು
ಯಾವುದೇ ಶಂಕೆಯಿಲ್ಲದೇ ಸ್ವೀಕರಿಸಿ.

04066027a ಉತ್ತರಾಂ ಪ್ರತಿಗೃಹ್ಣಾತು ಸವ್ಯಸಾಚೀ ಧನಂಜಯಃ|

04066027c ಅಯಂ ಹ್ಯೌಪಯಿಕೋ ಭರ್ತಾ ತಸ್ಯಾಃ ಪುರುಷಸತ್ತಮಃ||

ಸವ್ಯಸಾಚೀ ಧನಂಜಯನು ಉತ್ತರೆಯನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಲಿ. ಆ
ಪುರುಷಶ್ರೇಷ್ಠನು ಅವಳಿಗೆ ಪತಿಯಾಗಲು ತಕ್ಕವನು.”

04066028a ಏವಮುಕ್ತೋ ಧರ್ಮರಾಜಃ ಪಾರ್ಥಮೈಕ್ಷದ್ಧನಂಜಯಂ|

04066028c ಈಕ್ಷಿತಶ್ಚಾರ್ಜುನೋ ಭ್ರಾತ್ರಾ ಮತ್ಸ್ಯಂ ವಚನಮಬ್ರವೀತ್||

ವಿರಾಟನು ಹೀಗೆ ಹೇಳಲು ಧರ್ಮರಾಜನು ಕುಂತೀಪುತ್ರ
ಧನಂಜಯನನ್ನು ನೋಡಿದನು. ಅಣ್ಣನು ನೋಡಿದಾಗ ಅರ್ಜುನನು
ಮತ್ಸ್ಯ ರಾಜನಿಗೆ ಹೇಳಿದನು:

04066029a ಪ್ರತಿಗೃಹ್ಣಾಮ್ಯಹಂ ರಾಜನ್ ಸ್ನುಷಾಂ ದುಹಿತರಂ ತವ|

04066029c ಯುಕ್ತಶ್ಚಾವಾಂ ಹಿ ಸಂಬಂಧೋ ಮತ್ಸ್ಯ ಭಾರತಸತ್ತಮೌ||

“ರಾಜನ್ ! ನಿನ್ನ ಮಗಳನ್ನು ಸೊಸೆಯನ್ನಾಗಿ ನಾನು ಸ್ವೀಕರಿಸುತ್ತೇನೆ.
ಭಾರತವಂಶದ ಶ್ರೇಷ್ಠರಾದ ನಮಗೆ ಮತ್ಸ್ಯ ವಂಶದ ಈ ಸಂಬಂಧವು
ಉಚಿತವೇ ಸರಿ.”

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ವಿರಾಟ ಪರ್ವಣಿ ವೈವಾಹಿಕ ಪರ್ವಣಿ
ಉತ್ತರಾವಿವಾಹಪ್ರಸ್ತಾನೇ ಷಟ್ಷಷ್ಟಿತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ|

ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ವಿರಾಟ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ವೈವಾಹಿಕ
ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಉತ್ತರಾವಿವಾಹಪ್ರಸ್ತಾನದಲ್ಲಿ ಅರವತ್ತಾರನೆಯ
ಅಧ್ಯಾಯವು.

೬೨

ಉತ್ತರ-ಅಭಿಮನ್ಯು ವಿವಾಹ

ತಾನೇ ಏಕೆ ಉತ್ತರೆಯನ್ನು ವಿವಾಹವಾಗುವುದಿಲ್ಲವೆಂದು ಅರ್ಜುನನು
ವಿರಾಟನಿಗೆ ವಿವರಿಸಿದುದು (೧-೯). ವಿವಾಹದ ನಿಶ್ಚಯವಾಗಲು
ವಿರಾಟನಗರಿಗೆ ವೃಷ್ಟಿ-ಪಾಂಚಾಲರ ಆಗಮನ (೧೦-೨೪).
ಅಭಿಮನ್ಯು-ಉತ್ತರೆಯರ ವಿವಾಹಕಾರ್ಯ ಮಹೋತ್ಸವ (೨೫-೩೮).

04067001 ವಿರಾಟ ಉವಾಚ|

04067001a ಕಿಮರ್ಥಂ ಪಾಂಡವಶ್ರೇಷ್ಠ ಭಾರ್ಯಾಂ ದುಹಿತರಂ ಮಮ|

04067001c ಪ್ರತಿಗ್ರಹೀತುಂ ನೇಮಾಂ ತ್ವಂ ಮಯಾ ದತ್ತಾಮಿಹೇಚ್ಛಸಿ||

ವಿರಾಟನು ಹೇಳಿದನು: “ಪಾಂಡವಶ್ರೇಷ್ಠ! ನಿನಗೆ ನಾನಿಲ್ಲಿ
ಕೊಡುತ್ತಿರುವ ನನ್ನ ಮಗಳನ್ನು ನೀನು ಹೆಂಡತಿಯನ್ನಾಗಿ ಏಕೆ
ಸ್ವೀಕರಿಸುತ್ತಿಲ್ಲ?”

04067002 ಅರ್ಜುನ ಉವಾಚ|

04067002a ಅಂತಃಪುರೇಽಹಮುಷಿತಃ ಸದಾ ಪಶ್ಯನ್ಸುತಾಂ ತವ|

04067002c ರಹಸ್ಯಂ ಚ ಪ್ರಕಾಶಂ ಚ ವಿಶ್ವಸ್ತಾ ಪಿತೃವನ್ಮಯಿ||

ಅರ್ಜುನನು ಹೇಳಿದನು: “ನಿನ್ನ ಅಂತಃಪುರದಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸುತ್ತಿದ್ದ ನಾನು ನಿನ್ನ ಮಗಳನ್ನು ಯಾವಾಗಲೂ ನೋಡುತ್ತಿದ್ದೆ. ಅವಳೂ ಕೂಡ ಏಕಾಂತ-ಬಹಿರಂಗಗಳಲ್ಲಿ ನನ್ನಲ್ಲಿ ತಂದೆಯಂತೆ ನಂಬಿಕೆಯಿಟ್ಟಿದ್ದಳು.

04067003a ಪ್ರಿಯೋ ಬಹುಮತಶ್ಚಾಹಂ ನರ್ತಕೋ ಗೀತಕೋವಿದಃ|

04067003c ಆಚಾರ್ಯವಚ್ಚ ಮಾಂ ನಿತ್ಯಂ ಮನ್ಯತೇ ದುಹಿತಾ ತವ||

ನರ್ತಕನಾಗಿ ಗೀತಕೋವಿದನಾಗಿ ನಾನು ಅವಳಿಗೆ ಇಷ್ಟನೂ ಗೌರವಾರ್ಹನೂ ಆಗಿದ್ದೆ. ನಿನ್ನ ಮಗಳು ಯಾವಾಗಲೂ ನನ್ನನ್ನು ಆಚಾರ್ಯನೆಂಬಂತೆ ಭಾವಿಸುತ್ತಿದ್ದಳು.

04067004a ವಯಃಸ್ಥಯಾ ತಯಾ ರಾಜನ್ಸಹ ಸಂವತ್ಸರೋಷಿತಃ|

04067004c ಅತಿಶಂಕಾ ಭವೇತ್ಕಾ ನೇ ತವ ಲೋಕಸ್ಯ ಚಾಭಿಭೋ||

ರಾಜನ್! ಹರಯಕ್ಕೆ ಬಂದ ಅವಳೊಡನೆ ನಾನು ಒಂದು ವರ್ಷ ವಾಸಮಾಡಿದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ನಿನಗೆ ಸಹಜವಾಗಿ ಅತಿಯಾದ ಶಂಕೆಯುಂಟಾದೀತು.

04067005a ತಸ್ಮಾನ್ನಿಮಂತ್ರಯೇ ತ್ವಾಹಂ ದುಹಿತುಃ ಪೃಥಿವೀಪತೇ|

04067005c ಶುದ್ಧೋ ಜಿತೇಂದ್ರಿಯೋ ದಾಂತಸ್ತಸ್ಯಾಃ ಶುದ್ಧಿಃ ಕೃತಾ ಮಯಾ||

ರಾಜನ್! ಆದ್ದರಿಂದ ನಿನ್ನ ಮಗಳನ್ನು ನನ್ನ ಮಗನಿಗೆ ಕೊಡೆಂದು ಕೇಳುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ಇದರಿಂದ ಶುದ್ಧನೂ ಜಿತೇಂದ್ರಿಯನೂ ಸಂಯಮಿಯೂ ಆದ ನಾನು ಅವಳು ಶುದ್ಧಳೆಂಬುದನ್ನು ತೋರಿಸಿದಂತಾಗುತ್ತದೆ.

04067006a ಸ್ನುಷಾಯಾ ದುಹಿತುರ್ವಾಪಿ ಪುತ್ರೇ ಚಾತ್ಮನಿ ವಾ ಪುನಃ|

04067006c ಅತ್ರ ಶಂಕಾಂ ನ ಪಶ್ಯಾಮಿ ತೇನ ಶುದ್ಧಿಭರ್ವಿಷ್ಯತಿ||

ಸೊಸೆಗೂ ಮಗಳಿಗೂ, ಮಗನಿಗೂ ತನಗೂ ಏನೂ ಅಂತರವಿಲ್ಲ. ಈ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಶಂಕೆಗೆ ಅವಕಾಶ ಕಾಣುತ್ತಿಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದ ನಮ್ಮ ಶುದ್ಧ ಸಿದ್ಧವಾಗುತ್ತದೆ.

04067007a ಅಭಿಷಂಗಾದಹಂ ಭೀತೋ ಮಿಥ್ಯಾಚಾರಾತ್ಪರಂತಪ|

04067007c ಸ್ನುಷಾರ್ಥಮುತ್ತರಾಂ ರಾಜನ್ವ ತಿಗೃಹ್ಣಾಮಿ ತೇ ಸುತಾಂ||

ಶತ್ರುನಾಶಕ! ಆರೋಪ ಮತ್ತು ಮಿಥ್ಯಾಚಾರಕ್ಕೆ ನಾನು ಹೆದರುತ್ತೇನೆ. ರಾಜನ್! ನಿನ್ನ ಮಗಳು ಉತ್ತರೆಯನ್ನು ನಾನು ಸೊಸೆಯಾಗಿ ಸ್ವೀಕರಿಸುತ್ತೇನೆ.

04067008a ಸ್ವಸ್ತ್ರೀಯೋ ವಾಸುದೇವಸ್ಯ ಸಾಕ್ಷಾದ್ದೇವಶಿಶುರ್ಯಥಾ|

04067008c ದಯಿತಶ್ಚಕ್ರಹಸ್ತಸ್ಯ ಬಾಲ ಏವಾಸ್ತ್ರಕೋವಿದಃ||

04067009a ಅಭಿಮನ್ಯುರ್ಮಹಾಬಾಹುಃ ಪುತ್ರೋ ಮಮ ವಿಶಾಂ ಪತೇ|

04067009c ಜಾಮಾತಾ ತವ ಯುಕ್ತೋ ವೈ ಭರ್ತಾ ಚ ದುಹಿತುಸ್ತವ||

ರಾಜನ್! ನನ್ನ ಮಗ ಅಭಿಮನ್ಯುವು ಮಹಾಬಾಹು. ಸಾಕ್ಷಾತ್ ದೇವಕುಮಾರನಂತಿರುವನು. ವಾಸುದೇವನಿಗೆ ಸೋದರಳಿಯ. ಆ ಚಕ್ರಪಾಣಿಗೆ ಪ್ರಿಯನಾದವನು. ಬಾಲಕನಾಗಿಯೂ ಅಸ್ತ್ರಕೋವಿದ. ಅವನು ನಿನಗೆ ಅಳಿಯನಾಗಲು ಮತ್ತು ನಿನ್ನ ಮಗಳಿಗೆ ಪತಿಯಾಗಲು ತಕ್ಕವನು.”

04067010 ವಿರಾಟ ಉವಾಚ|

04067010a ಉಪಪನ್ನಂ ಕುರುಶ್ರೇಷ್ಠೇ ಕುಂತೀಪುತ್ರೇ ಧನಂಜಯೇ|

04067010c ಯ ಏವಂ ಧರ್ಮನಿತ್ಯಶ್ಚ ಜಾತಜ್ಞಾನಶ್ಚ ಪಾಂಡವಃ||

ವಿರಾಟನು ಹೇಳಿದನು: “ಕುರುವಂಶದಲ್ಲಿ ಶ್ರೇಷ್ಠನೂ ಕುಂತೀಪುತ್ರನೂ ಆದ ಧನಂಜಯನಿಗೆ ಈ ಮಾತು ಯೋಗ್ಯವೇ. ಈ ಪಾಂಡುಪುತ್ರನು ಧರ್ಮನಿರತ ಮತ್ತು ಜ್ಞಾನಿ.

04067011a ಯತ್ಕೃತ್ಯಂ ಮನ್ಯಸೇ ಪಾರ್ಥ ಕ್ರಿಯತಾಂ ತದನಂತರಂ|

04067011c ಸರ್ವೇ ಕಾಮಾಃ ಸಮೃದ್ಧಾ ಮೇ ಸಂಬಂಧೀ ಯಸ್ಯ ಮೇಽರ್ಜುನಃ||

ಪಾರ್ಥ ! ನೀನು ಆಲೋಚಿಸುವ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಕೂಡಲೆ ಮಾಡು. ಅರ್ಜುನನನ್ನು ಸಂಬಂಧಿಯನ್ನಾಗಿ ಪಡೆದ ನನ್ನ ಎಲ್ಲ ಬಯಕೆಗಳೂ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಸಿದ್ಧಿಸಿದವು.”

04067012 ವೈಶಂಪಾಯನ ಉವಾಚ|

04067012a ಏವಂ ಬ್ರುವತಿ ರಾಜೇಂದ್ರೇ ಕುಂತೀಪುತ್ರೋ ಯುಧಿಷ್ಠಿರಃ|

04067012c ಅನ್ವಜಾನಾತ್ಸ ಸಂಯೋಗಂ ಸಮಯೇ ಮತ್ಸ್ಯ ಪಾರ್ಥಯೋಃ||

ವೈಶಂಪಾಯನನು ಹೇಳಿದನು: “ಆ ರಾಜೇಂದ್ರನು ಹೀಗೆ ಹೇಳಲು ಕುಂತೀಪುತ್ರ ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು ವಿರಾಟ-ಪಾರ್ಥರ ನಡುವೆ ಆದ ಒಪ್ಪಂದಕ್ಕೆ ಆಗಲೇ ಸಮ್ಮತಿಯಿತ್ತನು.

04067013a ತತೋ ಮಿತ್ರೇಷು ಸರ್ವೇಷು ವಾಸುದೇವೇ ಚ ಭಾರತ|

04067013c ಪ್ರೇಷಯಾಮಾಸ ಕೌಂತೇಯೋ ವಿರಾಟಶ್ಚ ಮಹೀಪತಿಃ||

ಭಾರತ ! ಆಗ ಕುಂತೀಪುತ್ರ-ವಿರಾಟರಾಜರು ಎಲ್ಲ ಮಿತ್ರರಿಗೂ
ವಾಸುದೇವನಿಗೂ ಆಹ್ವಾನವನ್ನು ಕಳುಹಿಸಿದರು.

04067014a ತತಸ್ತ್ರಯೋದಶೇ ವರ್ಷೇ ನಿವೃತ್ತೇ ಪಂಚ ಪಾಂಡವಾಃ|

04067014c ಉಪಪ್ಲವ್ಯೇ ವಿರಾಟಸ್ಯ ಸಮಪದ್ಯಂತ ಸರ್ವಶಃ||

ಬಳಿಕ ಹದಿಮೂರನೆಯ ವರ್ಷವು ಕಳೆಯಲು ಐವರು ಪಾಂಡವರೂ
ವಿರಾಟನ ಉಪಪ್ಲವದಲ್ಲಿ ಒಟ್ಟಿಗೇ ವಾಸಮಾಡತೊಡಗಿದರು.

04067015a ತಸ್ಮಿನ್ವಸಂಶ್ಚ ಬೀಭತ್ಸುರಾನಿನಾಯ ಜನಾರ್ದನಂ|

04067015c ಆನರ್ತೇ ಭ್ಯೋಽಪಿ ದಾಶಾರ್ಹಾನಭಿಮನ್ಯುಂ ಚ ಪಾಂಡವಃ||

ಅಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸುತ್ತಿರುವಾಗ ಪಾಂಡುಪುತ್ರ ಅರ್ಜುನನು ಕೃಷ್ಣನನ್ನೂ
ಅನರ್ತ ದೇಶದಿಂದ ಯಾದವರನ್ನೂ ಅಭಿಮನ್ಯುವನ್ನೂ
ಕರೆಯಿಸಿಕೊಂಡನು.

04067016a ಕಾಶಿರಾಜಶ್ಚ ಶೈಬ್ಯಶ್ಚ ಪ್ರಿಯಮಾಣೌ ಯುಧಿಷ್ಠಿರೇ|

04067016c ಅಕ್ಷೌಹಿಣೀಭ್ಯಾಂ ಸಹಿತಾವಾಗತೌ ಪೃಥಿವೀಪತೇ||

ರಾಜನ್ ! ಯುಧಿಷ್ಠಿರನಿಗೆ ಪ್ರಿಯರಾದ ಕಾಶೀರಾಜನೂ, ಶೈಬ್ಯನೂ
ಅಕ್ಷೌಹಿಣೀ ಸೇನೆಯೊಡನೆ ಆಗಮಿಸಿದರು.

04067017a ಅಕ್ಷೌಹಿಣ್ಯಾ ಚ ತೇಜಸ್ವೀ ಯಜ್ಞಸೇನೋ ಮಹಾಬಲಃ|

04067017c ದ್ರೌಪದ್ಯಾಶ್ಚ ಸುತಾ ವೀರಾಃ ಶಿಖಂಡೀ ಚಾಪರಾಜಿತಃ||

ತೇಜಸ್ವಿ, ಮಹಾಬಲಶಾಲಿ ದ್ರುಪದನು ಅಕ್ಷೌಹಿಣಿಯೊಂದಿಗೆ ಬಂದನು.

ದ್ರೌಪದಿಯ ವೀರ ಪುತ್ರರೂ, ಸೋಲಿಲ್ಲದ ಶಿಖಿಂಡಿಯೂ ಬಂದರು.

04067018a ಧೃಷ್ಟದ್ಯುಮ್ನಶ್ಚ ದುರ್ಧರ್ಷಃ ಸರ್ವಶಸ್ತ್ರಭೃತಾಂ ವರಃ|

04067018c ಸಮಸ್ತಾಕ್ಷೌಹಿಣೀಪಾಲಾ ಯಜ್ಞಾನೋ ಭೂರಿದಕ್ಷಿಣಾಃ|

04067018e ಸರ್ವೇ ಶಸ್ತ್ರಾಸ್ತ್ರಸಂಪನ್ನಾಃ ಸರ್ವೇ ಶೂರಾಸ್ತನುತ್ಯಜಃ||

ಎದುರಿಸಲಾಗದ, ಎಲ್ಲ ಶಸ್ತ್ರಧಾರಿಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಶ್ರೇಷ್ಠನಾದ, ಧೃಷ್ಟದ್ಯುಮ್ನನು ಬಂದನು. ಎಲ್ಲ ಅಕ್ಷೌಹಿಣೀಪತಿಗಳೂ, ಯಜ್ಞಮಾಡಿ ಅಪಾರ ದಕ್ಷಿಣೆ ಕೊಡುವವರೂ, ಎಲ್ಲ ಶೂರರೂ, ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ದೇಹತ್ಯಾಗಮಾಡುವವರೂ ಬಂದರು.

04067019a ತಾನಾಗತಾನಭಿಪ್ರೇಕ್ಷ್ಯ ಮತ್ಸ್ಯೋ ಧರ್ಮಭೃತಾಂ ವರಃ|

04067019c ಪ್ರೀತೋಽಭವದ್ಧುಹಿತರಂ ದತ್ತ್ವಾ ತಾಮಭಿಮನ್ಯವೇ||

ಧರ್ಮಧರರಲ್ಲಿ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಮತ್ಸ್ಯ ರಾಜನು ಅವರೆಲ್ಲರೂ ಆಗಮಿಸಿದುದನ್ನು ನೋಡಿ ಅಭಿಮನ್ಯುವಿಗೆ ಆ ಮಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಸಂತುಷ್ಟನಾದನು.

04067020a ತತಃ ಪ್ರತ್ಯುಪಯಾತೇಷು ಪಾರ್ಥಿವೇಷು ತತಸ್ತತಃ|

04067020c ತತ್ರಾಗಮದ್ವಾಸುದೇವೋ ವನಮಾಲೀ ಹಲಾಯುಧಃ|

04067020e ಕೃತವರ್ಮಾ ಚ ಹಾರ್ದಿಕೋ ಯುಯುಧಾನಶ್ಚ ಸಾತ್ಯಕಿಃ||

ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಕಡೆಗಳಿಂದ ರಾಜರು ಆಗಮಿಸಿದ ನಂತರ ವನಮಾಲಿ ವಾಸುದೇವ, ಬಲರಾಮ, ಹಾರ್ದಿಕ ಕೃತವರ್ಮ, ಮತ್ತು ಯುಯುಧಾನ ಸಾತ್ಯಕಿಯರು ಅಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದರು.

04067021a ಅನಾದೃಷ್ಟಿಸ್ತಥಾಕ್ರೂರಃ ಸಾಂಬೋ ನಿಶಠ ಏವ ಚ|

04067021c ಅಭಿಮನ್ಯುಮುಪಾದಾಯ ಸಹ ಮಾತ್ರಾ ಪರಂತಪಾಃ||

ಅನಾದೃಷ್ಟಿ, ಅಕ್ರೂರ, ಸಾಂಬ ಹಾಗೂ ನಿಶಠ - ಈ ಶತ್ರುಸಂತಾಪಕರು ಅಭಿಮನ್ಯುವನ್ನು ಅವನ ತಾಯಿಯೊಡನೆ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಬಂದರು.

04067022a ಇಂದ್ರಸೇನಾದಯಶ್ಚೈವ ರಥೈಸ್ತೈಃ ಸುಸಮಾಹಿತೈಃ|

04067022c ಆಯಯುಃ ಸಹಿತಾಃ ಸರ್ವೇ ಪರಿಸಂವತ್ಸರೋಷಿತಾಃ||

ಒಂದು ವರ್ಷ ದ್ವಾರಕೆಯಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸಿದ ಇಂದ್ರಸೇನ ಮೊದಲಾದವರೆಲ್ಲ ಅಲಂಕೃತ ರಥಗಳೊಡನೆ ಬಂದರು.

04067023a ದಶ ನಾಗಸಹಸ್ರಾಣಿ ಹಯಾನಾಂ ಚ ಶತಾಯುತಂ|

04067023c ರಥಾನಾಮರ್ಬುದಂ ಪೂರ್ಣಂ ನಿಖರ್ವಂ ಚ ಪದಾತಿನಾಂ||

ಹತ್ತು ಸಾವಿರ ಆನೆಗಳೂ, ಲಕ್ಷಾಂತರ ಕುದುರೆಗಳೂ, ಕೋಟಿ ಸಂಖ್ಯೆಯ ರಥಗಳೂ, ನೂರು ಕೋಟಿ ಸಂಖ್ಯೆಯ ಕಾಲಾಳುಗಳೂ ಬಂದರು.

04067024a ವೃಷ್ಟಂಧಕಾಶ್ಚ ಬಹವೋ ಭೋಜಾಶ್ಚ ಪರಮೌಜಸಃ|

04067024c ಅನ್ವಯವೃಷ್ಟಿಶಾರ್ದೂಲಂ ವಾಸುದೇವಂ ಮಹಾದ್ಯುತಿಂ||

ಬಹಳ ಮಂದಿ ವೃಷ್ಟಿಗಳೂ, ಅಂಧಕರೂ, ಪರಮ ಬಲಶಾಲಿಗಳಾದ ಭೋಜರೂ ವೃಷ್ಟಿಶ್ರೇಷ್ಠ ಮುಹಾತೇಜಸ್ವಿ ಕೃಷ್ಣನನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿ ಬಂದರು.

04067025a ಪಾರಿಬರ್ಹಂ ದದೌ ಕೃಷ್ಣಃ ಪಾಂಡವಾನಾಂ ಮಹಾತ್ಮನಾಂ|

04067025c ಸ್ತ್ರಿಯೋ ರತ್ನಾನಿ ವಾಸಾಂಸಿ ಪೃಥಕ್ ಪೃಥಗನೇಕಶಃ|

04067025e ತತೋ ವಿವಾಹೋ ವಿಧಿವದ್ವಪೃತೇ ಮತ್ಸ್ಯ ಪಾರ್ಥಯೋಃ||

ಕೃಷ್ಣನು ಮಹಾತ್ಮ ಪಾಂಡವರಿಗೆ ಬೇರೆಬೇರೆಯಾಗಿ ಅನೇಕ ಸ್ತ್ರೀಯರನ್ನೂ, ರತ್ನಗಳನ್ನೂ, ಅಸ್ತ್ರಗಳನ್ನೂ ಉಡುಗೊರೆಯನ್ನಾಗಿ ಕೊಟ್ಟನು. ಅನಂತರ ಮತ್ಸ್ಯ -ಪಾರ್ಥರ ಮನೆತನಗಳ ನಡುವೆ ಮದುವೆಯು ವಿಧಿಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ನಡೆಯಿತು.

04067026a ತತಃ ಶಂಖಾಶ್ಚ ಭೇರ್ಯಶ್ಚ ಗೋಮುಖಾಡಂಬರಾಸ್ತಥಾ|

04067026c ಪಾರ್ಥೈಃ ಸಮ್ಯುಜ್ಯಮಾನಸ್ಯ ನೇದುರ್ಮತ್ಸ್ಯಸ್ಯ ವೇಶ್ಮಿನಿ||

ಪಾಂಡವರ ನಂಟುಗೊಂಡ ಮತ್ಸ್ಯ ರಾಜನ ಅರಮನೆಯಲ್ಲಿ ಶಂಖಿಗಳೂ ಭೇರಿಗಳೂ ಗೋಮುಖಾಡಂಬರ ವಾದ್ಯಗಳೂ ಮೊಳಗಿದವು.

04067027a ಉಚ್ಚಾವಚಾನ್ಮೃಗಾಂ ಜಘ್ನುರ್ಮೇಧ್ಯಾಂಶ್ಚ ಶತಶಃ ಪಶೂನ್|

04067027c ಸುರಾಮೈರೇಯಪಾನಾನಿ ಪ್ರಭೂತಾನ್ಯಭ್ಯಹಾರಯನ್||

ಬಗೆಬಗೆಯ ಜಿಂಕೆಗಳನ್ನೂ, ನೂರಾರು ತಿನ್ನಲು ಯೋಗ್ಯ ಪ್ರಾಣಿಗಳನ್ನೂ ಕೊಂದರು. ಸುರೆ ಮತ್ತು ಮೈನೇರ ಪಾನೀಯಗಳನ್ನು ಸಮೃದ್ಧವಾಗಿ ಸೇವಿಸಿದರು.

04067028a ಗಾಯನಾಖ್ಯಾನಶೀಲಾಶ್ಚ ನಟಾ ವೈತಾಲಿಕಾಸ್ತಥಾ|

04067028c ಸ್ತುವಂತಸ್ತಾನುಪಾತಿಷ್ಠನ್ನೂತಾಶ್ಚ ಸಹ ಮಾಗಧೈಃ||

ಗಾಯನ ಆಖ್ಯಾನಗಳಲ್ಲಿ ಪರಿಣಿತ ನಟರೂ, ವೈತಾಲಿಕರೂ, ಸೂತರೂ,

ಮಾಗಧರೂ ಆ ರಾಜರನ್ನು ಹೊಗಳುತ್ತಾ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದರು.

04067029a ಸುದೇಷ್ಣಾಂ ಚ ಪುರಸ್ಕೃತ್ಯ ಮತ್ಸ್ಯಾ ನಾಂ ಚ ವರಸ್ತ್ರಿಯಃ|

04067029c ಆಜಗ್ಮುಶ್ಚಾರುಸರ್ವಾಂಗ್ಯಃ ಸುಮೃಷ್ಟಮಣಿಕುಂಡಲಾಃ||

ಶ್ರೇಷ್ಠ ಮತ್ತು ಸರ್ವಾಂಗಸುಂದರಿಯರಾದ ಮತ್ಸ್ಯರಾಜನ ಸ್ತ್ರೀಯರು
ಮಿರುಗುವ ಮಣಿಕುಂಡಲಗಳನ್ನು ಧರಿಸಿ ಸುದೇಷ್ಣೆಯನ್ನು
ಮುಂದಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ವಿವಾಹ ಮಂಟಪಕ್ಕೆ ಬಂದರು.

04067030a ವರ್ಣೋಪಪನ್ನಾಸ್ತಾ ನಾರ್ಯೋ ರೂಪವತ್ಯಃ ಸ್ವಲಂಕೃತಾಃ|

04067030c ಸರ್ವಾಶ್ಚಾಭ್ಯಭವತ್ಕೃಷ್ಣಾ ರೂಪೇಣ ಯಶಸಾ ಶ್ರಿಯಾ||

ಚೆನ್ನಾಗಿ ಅಲಂಕರಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದ, ಒಳ್ಳೆಯ ಬಣ್ಣ ಮತ್ತು ರೂಪದಿಂದ
ಕೂಡಿದ ಆ ಹೆಂಗಸರನೆಲ್ಲ ದ್ರೌಪದಿಯು ರೂಪ ಕೀರ್ತಿ ಕಾಂತಿಗಳಲ್ಲಿ
ಮೀರಿಸಿದ್ದಳು.

04067031a ಪರಿವಾರ್ಯೋತ್ತರಾಂ ತಾಸ್ತು ರಾಜಪುತ್ರೀಮಲಂಕೃತಾಂ|

04067031c ಸುತಾಮಿವ ಮಹೇಂದ್ರಸ್ಯ ಪುರಸ್ಕೃತ್ಯೋಪತಸ್ಥಿರೇ||

ಅವರು ಮಹೇಂದ್ರನ ಮಗಳನ್ನೆಂತೋ ಅಂತೆ ಅಲಂಕೃತೆಯಾಗಿದ್ದ
ರಾಜಪುತ್ರಿ ಉತ್ತರೆಯನ್ನು ಸುತ್ತುವರೆದು ಮುಂದಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಅಲ್ಲಿಗೆ
ಬಂದರು.

04067032a ತಾಂ ಪ್ರತ್ಯಗೃಹ್ಣಾತ್ಕೌಂತೇಯಃ ಸುತಸ್ಯಾರ್ಥೇ ಧನಂಜಯಃ|

04067032c ಸೌಭದ್ರಸ್ಯಾನವದ್ಯಾಂಗೀಂ ವಿರಾಟತನಯಾಂ ತದಾ||

ಆಗ ಕುಂತೀಪುತ್ರ ಧನಂಜಯನು ಆ ಸುಂದರಿ ಉತ್ತರೆಯನ್ನು
ಸುಭದ್ರೆಯ ಮಗನಿಗಾಗಿ ಸ್ವೀಕರಿಸಿದನು.

04067033a ತತ್ರಾತಿಷ್ಠನ್ಮಹಾರಾಜೋ ರೂಪಮಿಂದ್ರಸ್ಯ ಧಾರಯನ್|

04067033c ಸ್ನುಷಾಂ ತಾಂ ಪ್ರತಿಜಗ್ರಾಹ ಕುಂತೀಪುತ್ರೋ ಯುಧಿಷ್ಠಿರಃ||

ಇಂದ್ರನ ರೂಪವನ್ನು ಮೆರೆಯುತ್ತ ಅಲ್ಲಿದ್ದ ಕುಂತೀಪುತ್ರ ಮಹಾರಾಜ
ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು ಅವಳನ್ನು ಸೊಸೆಯಾಗಿ ಸ್ವೀಕರಿಸಿದನು.

04067034a ಪ್ರತಿಗೃಹ್ಯ ಚ ತಾಂ ಪಾರ್ಥಃ ಪುರಸ್ಕೃತ್ಯ ಜನಾರ್ದನಂ|

04067034c ವಿವಾಹಂ ಕಾರಯಾಮಾಸ ಸೌಭದ್ರಸ್ಯ ಮಹಾತ್ಮನಃ||

ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು ಕೃಷ್ಣನ್ನು ಮುಂದಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಅವಳನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಿ
ಮಹಾತ್ಮ ಅಭಿಮನ್ಯುವಿನ ಮದುವೆಯನ್ನು ನೆರವೇರಿಸಿದನು.

04067035a ತಸ್ಮೈ ಸಪ್ತ ಸಹಸ್ರಾಣಿ ಹಯಾನಾಂ ವಾತರಂಹಸಾಂ|

04067035c ದ್ವೇ ಚ ನಾಗಶತೇ ಮುಖ್ಯೇ ಪ್ರಾದಾದ್ಭಹು ಧನಂ ತದಾ||

ಆಗ ವಿರಾಟನು ಅವನಿಗೆ ವಾಯುವೇಗವುಳ್ಳ ಏಳು ಸಾವಿರ
ಕುದುರೆಗಳನ್ನೂ, ಇನ್ನೂರು ಉತ್ತಮ ಆನೆಗಳನ್ನೂ, ಬಹಳ ಧನವನ್ನೂ
ಕೊಟ್ಟನು.

04067036a ಕೃತೇ ವಿವಾಹೇ ತು ತದಾ ಧರ್ಮಪುತ್ರೋ ಯುಧಿಷ್ಠಿರಃ|

2012/03

04067036c ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋಭ್ಯೋ ದದೌ ವಿತ್ತಂ ಯದುಪಾಹರದಚ್ಯುತಃ||

04067037a ಗೋಸಹಸ್ರಾಣಿ ರತ್ನಾನಿ ವಸ್ತ್ರಾಣಿ ವಿವಿಧಾನಿ ಚ|

04067037c ಭೂಷಣಾನಿ ಚ ಮುಖ್ಯಾನಿ ಯಾನಾನಿ ಶಯನಾನಿ ಚ||

ವಿವಾಹದ ಬಳಿಕ ಧರ್ಮಪುತ್ರ ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು ಕೃಷ್ಣನು ತಂದಿದ್ದ ಐಶ್ವರ್ಯವನ್ನೂ, ಸಾವಿರ ಗೋವುಗಳನ್ನೂ, ರತ್ನಗಳನ್ನೂ, ವಿವಿಧ ವಸ್ತುಗಳನ್ನೂ, ಶ್ರೇಷ್ಠ ಆಭರಣಗಳನ್ನೂ, ವಾಹನ ಶಯನಗಳನ್ನೂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಗಿತ್ತನು.

04067038a ತನ್ನ ಹೋತ್ಸವಸಂಕಾಶಂ ಹೃಷ್ಟಪುಷ್ಟಜನಾವೃತಂ|

ಭರತರ್ಷಭ! ಹರ್ಷಿತರೂ ಪುಷ್ಪರೂ ಆದ ಜನರಿಂದ ತುಂಬಿದ ಆ ಮತ್ಸ್ಯ ರಾಜನ ನಗರಿಯು ಮಹೋತ್ಸವ ಸದೃಶವಾಗಿ ತೋರಿತು.”

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ವಿರಾಟ ಪರ್ವಣಿ ವೈವಾಹಿಕ ಪರ್ವಣಿ
ಉತ್ತರಾವಿವಾಹೇ ಸಪ್ತಷಷ್ಟಿತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ|

ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ವಿರಾಟ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ವೈವಾಹಿಕ
ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಉತ್ತರಾವಿವಾಹದಲ್ಲಿ ಅರವತ್ತೇಳನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು.

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ವಿರಾಟ ಪರ್ವೇ ವೈವಾಹಿಕ ಪರ್ವ
ಸಮಾಪ್ತಿ||

ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ವಿರಾಟ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ವೈವಾಹಿಕ
ಪರ್ವದ ಸಮಾಪ್ತಿ.

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ವಿರಾಟ ಪರ್ವ ಸಮಾಪ್ತಿ||

ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ವಿರಾಟ ಪರ್ವದ ಸಮಾಪ್ತಿ.

ಇದುವರೆಗಿನ ಒಟ್ಟು ಮಹಾಪರ್ವಗಳು-೪/೧೮, ಉಪಪರ್ವಗಳು-

೪೮/೧೦೦, ಅಧ್ಯಾಯಗಳು-೬೬೩/೧೯೯೫, ಶ್ಲೋಕಗಳು-

೨೧೭೧೮/೭೩೭೮೪